

ఓం పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీహరదాస స్తంబ మహర్ష యేనమః.

యజుర్వేద పూర్వప్రయోగమును.

యాజుషశ్రౌతస్తార్తానుక్రమణిక.
(ఆధానపంచక సహితము)

ఇందుప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థ, భాగసహితము.
ఈగ్రంథము.

కృష్ణాజిల్లా మచిలీపట్టణ నివాసులును సుప్రసిద్ధులైన
చేల్ల నాగలింగ శాస్త్రిలవారి పుత్రుడగు
లక్ష్మీ నృ సింహ శాస్త్రి చే
గృహ్యసూత్ర, ధర్మశాస్త్ర, సప్తగ, ప్రయోగసహితముగ
చేర్చబడినది.

ఓం నమః శివాయ

వేద
గ్రంథాలయం

9666122140

శ్రీ రఘుః

ఓమ్ పర బ్రహ్మణేనమః,

శ్రీమదాప స్తంబ మహర్షయేనమః.

యజుర్వేద పూర్వప్రయోగనామాంతర

యా జు ప శౌ త స్తార్తా ను క్ర మ ణి కా

ఖ్యాయంగ్రంథః ఆధానపంచక సహితః

అ య మ్.

(పాచీనతాళపత్త్ర) బహుగ్రంథేభ్యసంగృహీతస్సకృష్టా రా
జధాన్యాః ప్రధాననగర్యాం బృందావనపుర్యాం నివాసినా సుప్రసి
ద్ధేనచల్లాన్వయసంభూతేన నాగలింగశాస్త్రి పుణేణ లక్ష్మీనృసింహ
శాస్త్రిణా గృహ్యసూత్ర ధర్మశాస్త్ర స్వరప్రయోగాదీన్ క్రమేణ
సంపుటికృత్య స్వకీయ శ్రీ ఆర్యానందముద్రాక్షర శాలాయాం
ముద్రాపితో విజయతేతరామ్.

చతుర్థ ముద్రాపిత గ్రంథసంఖ్యా. 1500

ఏతద్గ్రంథమూల్యం చతురూప్యమ్.

రిజిస్టరు కాపీరైట్.

హూణశకవత్సరాః. 1922

పీఠిక.

పరాశరః॥ శ్లో॥ సంధ్యాన్నానంజహోమా మా దేవతానాం
చపూజనమ్ । ఆభ్యంత్రైశ్వదేవంచ షట్కర్మాశీసేదినే॥ మనుః॥
అధ్యాపనంచాధ్యయనం యజ్ఞం యాజనంతేథా । దానం ప్రతిగ్రహ
శ్చేషిషట్కర్మాణ్యగ్రజన్మనః ॥ షడ్జాతు కర్మణామస్మత్త్రీకర్మాణి
జీవికా । యాజనా ధ్యాపనేచైవ షశుద్ధాచ్చప్రతిగ్రహః॥ షట్కర్మ
సహితోవిప్రః కృషికర్మచ కారయేత్ ॥

తా॥ కాలత్రయమునందు సంధ్యావందనము, స్నానము, గాయ
త్రీజపము, ఔపాసనాగ్ని హోత్రాదికర్మములు, దేవతారాధనము,
అతిథిపూజ, వైశ్వదేవము, అను నీయాఋర్కంబులును నిత్యముగ్రహ
స్థుండు జరుపవలయును. మఱియు శిష్యులకు వేదముఁజెప్పుట, తాను
అధ్యయనము సేయుట, యజ్ఞము సేయుట. ఇతరులచే జేయించుట, ఒక
కరికి దానమిచ్చుట. ఇతరులచే గ్రహించుట, ఈయాఋకర్కంబులు బ్రా
హ్మణ గృహస్థున క్షత్రియులు, వీనియాయాజనము, అధ్యాపనము, పరి
శుద్ధునివలన దానముఁగొనుట, అను నీయాఋకర్కంబులును జీవనో
పాయఁబులు, ఒక వేళ ఈయాజనాదులవలన జీవనము జరుగనియెడల
షట్కర్మములఁ జరుపుకొనుచు కృషికర్మమును జరిగింపఁదగును, మఱియు,
జగత్స్పృష్ట్యారంభమున సేర్పడిన బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య,
శూద్రులనెడు ర జాతులను గ్రహించుండి యొకరికంటె నొకరుజన్మము
చేతనే శ్రేష్ఠులగుచున్నారు, శ్రీభగవంతుని యుత్తిమాంగమునందుఁ
బుట్టుటవలనను, వేదములను ధరించుటవలనను, అన్నిటికి ధర్మముగా
బ్రాహ్మణుడే వ్రోధువు, దేవతలయొక్కయు, పితృదేవతలయొక్కయు,
వాన్మయస్వములను బ్రాహ్మణవంశముగా భుజి పుచ్చువాని, అట్లుగు
టందేసి యితరవిధ్విధులవారకంటె విప్రులధర్మము, బ్రాహ్మణజన్మమే

శాశ్వతధర్మముయొక్క శరీరము, కావున బ్రాహ్మణుడు ధర్మముని
 లుపుటకై పుట్టితానని మోక్షమునకు సమర్థుడగుచున్నాడు, తొ
 లుతఃజతుర్ముఖుడు శ్రీమన్నారాయణనిఁగూర్చి తపముచేసి వేదము
 లఁగాపాదుటకును, పితృదేవతలఁదృష్టినొందించుటకును, ధర్మముల
 రక్షించుటకును బ్రాహ్మణులను సృజించెను, కనుక జన్మముచేతనే
 శ్రేష్ఠులై సకలభూతః పరమమున దల్లియుఁదండ్రయుగురువులై సకలవర్ణ
 ములకును శ్రేష్ఠులుగా మున్నందున ముల్లోకములయందును వీరికంటె
 బూజనీయులు మఱియొకరు లేరు, వేదవిద్యావిశేషముచేతఁదమహో
 నొకరి నొకరు పూజింపుకొనుచు, నొకనికి నొకరు గురువులై అతిథులై
 పరస్పరముపకరించుకొనుచుఁ గాము తరించి యితరులఁదరింపఁజేయు
 చున్నారు. మఱియు సకలభూతములఁగొప్తాణులు శ్రేష్ఠములు, వాని
 కంటె చేతనములు, వానికంటె మనుష్యులు, వారికంటె విద్వాంసులు
 వారికంటె వేదార్థ పరిజ్ఞాతలు, వారికంటె బ్రహ్మవేత్తలు, శ్రేష్ఠుల
 ని సమస్తగ్రంథములువక్కాణింపుచున్నవి. అపస్తంబః॥ సర్వవర్ణా
 నాం స్వధర్మానుష్ఠానేపరమపరిమితం సుఖం, తతః పరివృత్తై కర్మఫ
 లశేషేణ జాతీయూపం వర్ణం బలం మేధాం వ్రజ్ఞాం ద్రవ్యాణి ధ
 ర్మానుష్ఠానమితి ప్రతిపద్యతే తచ్చక్రవ దుభయోల్లోకయో స్సుఖమే
 వ వర్తతే॥ సకలవర్ణములవారికిని స్వధర్మానుష్ఠానము సలిపిఁమాత్ర
 ముననే పరలోకమునందపరిమిత సౌఖ్యముగలుగును, అట్టిసుఖాను
 భవముఁజెందినపిదపఁ దిరిగి భూలోకమున జనించి శేషించినకర్మఫల
 ముచేత నుత్తమజాతిని పొందర్యాదులను, శరీరవర్ణమును, బలమును,
 ధారణాశక్తిని, బుద్ధిని, ధనమునుధర్మానుష్ఠానము మొదలగువానిని
 బొందుచున్నారు, కావున నుభయలోకములయందును సుఖమే మను
 జానిఁజెంది చక్రమువలె దిరుగుచుండును. మఱియు శ్రీభగవంతుడు
 లోకధర్మసంరక్షణార్థము చతుర్ముఖుని ముఖమునుండి మొదట వేద
 ములను వెలిపుచ్చె. అట్టివేదములయందలి ధర్మములను, శ్రీమదాప
 స్తంబ, మను, పరాశర, గౌతమ, భరద్వాజ ప్రముఖులగు మహర్షు

లు స్మృతులమూలముగఁ బ్రకాశింపఁజేసిరి. గరువాత (వ్యూహా నా రాయణోహరిః) అనువచనము ప్రకారము సాక్షాన్నారాయణాంశ సంభూతుండగు వేదవ్యాస మహామునీంద్రుఁడు స్మృత్యుక్తవర్ణాశ్రమ ధర్మాదులను, భగవదవతార ప్రభావంబులను, అనేక దేవతామ హిమలను నానావిధసీతీప్రకారంబులను బ్రకాశింపఁజేసిరి, అట్టియ ప్తాదశ పురాణములు లోకమందుఁ బ్రకాశింపుచున్న విషయము అందరికినిదెలివిన విషయమేను. మఱియు ఆనుహపురాణములయందు అద్భుతవిషయంబులుగలిగి కర్మసిద్ధిజ్ఞానాభిజ్ఞానము, జ్ఞానమువలనమోక్ష మార్గసాధనంబులని ఘోషింపుచున్నవి. గనుక మనము ముందు కర్మకాండను గుఱించియు, పిమ్మట ఉపాసనాకాండను గుఱించియు, అటుపిమ్మట జ్ఞానకాండనుగుఱించియు విచారితము — “వేదయితీ తివేదః” తెలియఁజేయునదిగాన వేదమని చెప్పఁబడెను. వేదశబ్దనిష్ప త్తియొట్లనఁగా “విదన్తియతోధర్మా ధర్మావితీవేదః” అనఁగా దీనిన హాయమువలన ధర్మా ధర్మములు తెలియఁబడును. “శ్రూయతేఇతి శ్రుతిః” అనఁగా పరమేశ్వరునుడియే వినఁబడినందున శ్రుతియనఁబ డెను. మఱియు శ్రోత్రేంద్రియముచే శబ్దరూపముగాఁ దెలియఁబడుటచుబట్టి “శ్రుతిః” యని జెప్పఁబడెను, ఆమ్నాయఃఅనఁగా వర్ణించుటయని యర్థము. ఇంతియగాక వేదమునుగుఱించియు వేదానుష్ఠాన మును గుఱించియు ఆదియందు భగవంతుఁడు బ్రహ్మదేవునకుపదేశించెను. బ్రహ్మదేవుఁడు ఋషులకుపదేశించెను. ఋషులు తమ శిష్యులకుపదేశించిరి. తదాది స్మార్తకర్మానుష్ఠానముగుఱించి విపులముగా ఆపస్తంబ గౌతమ భరద్వాజాది ప్రముఖులందఱు వారివారి సూక్తి ములు ప్రకటనజేసిరి, ఆయాసూత్రములయందు ఇహపరసుఖముల కుండగిన కర్మానుష్ఠానములనుజేయు పద్ధతులును; అశ్వమేధము, వాజపేయము, మొదలగు యజ్ఞములుచేయు విధములును; అవిచేయుటవలనఁ గలుగు ఫలములును బోధించును. ఉపాసనాకాండము పర

మేష్టకుని మంగు లక్ష్మమునిల్పువిధము, అట్టిధత్తులకుఁ గలుగుఫల
 మును బోధించును. జ్ఞానకాండము:—తత్త్వబోధనలన బ్రహ్మజ్ఞాన
 మును బొందుమార్గమును, అందువలనఁగలుగు ఫలయోజనమును
 బోధించును. మఱియు బ్రాహ్మణులకుద్విజత్వముబోడశకర్మాచరణం
 బుచేఁ గలుగును, శాస్త్రున నీద్విజత్వసిద్ధికొఱకు ప్రథమములో బోడ
 శకర్మాలు జెప్పఁబడును ఎట్లనిన ౧ గర్భాధానము, ౨ పూసనము,
 ౩ సీమంతము, ౪ జాతకర్మము, ౫ నామకరణము, ౬ అస్మప్రాశన
 ము, ౭ చౌలము, ౮ ఉపనయనము, ౯ ప్రాణావత్యము, ౧౦ సౌమ్య
 వ్రతము, ౧౧ ఆగ్నేయవ్రతము, ౧౨ వైశ్వదేవము, ౧౩ గోదానము,
 ౧౪ స్నాతకము, ౧౫ వివాహము, ౧౬ పితృమేధమని (నామములు)
 ఈబోడశకర్మాలునుకొందు సూత్రసూక్తముగను మఱికొందరు భట్టి
 యమాగ్ధముగను జేయుదురు. ఈరెడుమార్గములు నొకగొంఠమం
 దునస్వరూపయోగ విధిగాలేనందున, వేదశాస్త్రములయందుఁ బ్రవీ
 ణతగల యాజ్ఞకులకుఁ దప్పతిక్కినసామాన్య యాజ్ఞకులకు దానిం
 జూచిగొఱియించుటకుఁ గఠినముగానున్నది. మఱియునిమంత్రముఁజెప్పి
 ఈక్రియఁజేయ వలయునని యెల్లవారుఁదెలియకయు, నడుమ నడుమ
 ధర్మశాస్త్ర ముండుటచేఁ బ్రయోగమును వగునగా గ్రహించుటకు
 దెలియకయున్నది. పెక్కుదేశములయందు ధర్మశాస్త్రరీతిగఁజేయుం
 చువిప్రవర్యులు శ్రమపడుచుండిన కష్టమింతయని జెప్పనలవిగాదు.
 ప్రయోగములు కొందరు కొంతకాలమువఱకుఁ జదివీయు కొన్ని

ప్రయోగాదులందు సందేహము గలవారైయున్నారు కొందరు
యీవేదోక్త ప్రయోగములు దురవగాహంబున బ్రారంభింపకయే
యున్నారు. బహుజనులుఇట్టిశ్రమకడుటనుజూచి యాజుషస్కర్తాను
క్రమణిక యనుపేరుతో 1909 వ సంవత్సరంబున సహస్ర ప్రతు
లును, పునః 1912 సంవత్సరంబున సహస్రప్రతులును 1916 స ||
రంబున 1500 ప్రతులును ముద్రింపించితిని, ఆముద్రించిన ప్రతు
లన్నియు సెలవైనవి. ఇదియిట్లుండగా దేశములనుంచి బహుజనులు
ఈగ్రంథములు పంపుచుని పదేపదే జాబులు వాసిరి. అ. దుమీద
ఈముద్రణమందు పూర్వముకన్న బహువిషయములు యీపుస్తక
మందు చేర్పఁబడి వేదశాస్త్రప్రసీఱులైన, బి|| వేమూరి చిరంజీ
వావధానులచేతను, 2 బి|| వేమూరి వేంకటరామ సోమయా
జులవారిచేతను, 3 బి|| ఇంగువ వేంకటకృష్ణ శాస్త్రిగారి చేతను,
4 బి|| శ్రధల ఆదినారాయణ ఘనాపాటిగారి చేతను, మరివొకరిం
కఁబడి ప్రకటింపఁబడెను. గనుకఇకసజ్జనులు సహాయులై నాశ్రమ
సార్థకంబు చేసికేని నిట్టియద్భుతము లనేకములు వెలువరింప నుత్సా
హింపగుదును. విద్యాదత్తులు సమయోచితమును సద్గ్రంథప్రకటన
ప్రయోజనమును నెఱుంగుదురుగాన, విశేషము విన్నవింపఁబనిలేదు.
ఈగ్రంథమందు స్వరాదిస్థాతిత్యములున్నచో వానింగనుగొన్నవఁగా
నీయుటునన్ను మన్నించివానినివిశేషముగా నాకుఁదెలిపి కేనిరాబోవుకూ
ర్పునందు సవరణచేయఁబడును, కాఁబట్టి వేదశాస్త్ర సంకన్ములనుబ్రా
హ్మింఁచెదను.

మచిలీకట్టణము }
బచ్చుపేట. }

ఇట్లు
చేల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

నవీనగ్రంథ ప్రకటనము.

యాజుష స్మార్తమంత్ర పాఠము.

వృథమభాగము పస్వరము, సద్గ్రంథము.

అయ్యా !

భగవదనుగ్రహముచే చతుర్థముద్రణముతీరెను ఇది ముద్రింపించుచుండగా హుజునుప రేపదేపంపుమని జాబులువాసిరి అప్పట్లో సైగ్రంథమునుపంపలేకపోతిమి “శ్రేయాంసిబహువిఘ్నాని” అనునట్లు ముద్రింపించుచుండకాగితములు, కాటుక, బై డు సామానులు మొదలగునవి ఒకటికి పదిరెట్లు హెచ్చి కొన్ని సమయములతో దొరకకుండుటవలన గలిగిన యాలస్యమును గూర్చి చదువరులే గ్రహింతురు గాక— గ్రంథస్థవిషయము లెవ్వియనిన, నమకము, చమకము, పురుషసూక్తము, శీర్షసూక్తము భూసూక్తము, అరుణము, సౌరము. తివ్ర, వివాహమంత్రప్రశ్న, ఉపనయనమంత్రప్రశ్న, నక్షత్రశ్రేష్ఠి, ఉపనిషత్తులుఅనగా—బిత్తి, శీత, ఆనందబిత్తి, భృగుబిత్తి, వారాయణము, పితృమేధము, అభిశ్రవణము, మన్వసూక్తము, గుదగ్రీసూక్తము, స్వసూక్తము, దేవీసూక్తము, రాత్రిసూక్తము, హిరణ్యసూక్తము, నీలాసూక్తము, సురస్వతీసూక్తము, లక్ష్మీసూక్తము, కాశీసూక్తము, అన్నసూక్తము, వ్యాసఖిల్లి, మహావ్యాసము, దశాంగరాద్రీకరణము, షోడశాంగరాద్రీకరణము, ఆత్మోజ్ఞా, శివసంకల్పములు, దశకాస్త్రము, సామ్రాజ్యపట్టాభిషేకము, బిల్వాష్టోత్తరశతినామత్రాజ, ఇన్ద్రాక్షిస్తోత్రము, రుద్రీకవచము, నవగ్రహమంత్రములు మొదలగు స్మార్తమంత్రవిషయములన్నియునుగలదిఇదిస్మార్తగృహస్థులకును విగ్రాస్థులకును, రాజాశీతులకును, యాజ్ఞికులకును, స్వస్తీవాచకులకును, శివాలయవిష్ణులయార్చకులకును, ఋగ్వేదులకును అత్యవసరముగ నుండదగినది గురువునట్ల 1. 2 సార్లు పాఠము చెప్పించుకుని, స్వయముగా గ్రంథవాయ్యముచే పఠింపదగును, మఱియు నీగ్రంథముండటవలన రుద్రాభిషేకము, నవగ్రహకాస్త్రము, నవగ్రహజపము, మొదలగునవియును, వివాహోపనయనాదిషోడశర్మములు మొదలగు స్మార్తకర్మలన్నియు పూర్తిగా నెరవేర్చుటకు సమర్థులగుదురు ఈగ్రంథమువలయువారందఱు వెంటనేవారిని తెప్పించుకొనగలరు ప్రతి 1 కి రు 2—0 తమరుమాకుజాబువారియనప్పుడు తమగారిమంపాట్లు, జిల్లా, లాలూకా, మొదలగు నవివిష్టముగా తెనుగుభాషలోగాని ఇంగ్లీషుభాషలోగానివారియవలెనుండేవాములుండకూడదు రీ ప్రతులు ఒకేతూరివారియనప్పుడు తమకుచేరువనున్న రైల్వేస్టేషన్లో వేరు తెలియపర్చుకలెను. రైల్వేపార్సల్ ద్వారా తెప్పించుకొనునప్పుడు మీశ్రీ ఖర్చులుచాలాతగ్గును మాకేట్లాగులు గ్రంథములతో పంపుదుము.

గ్రంథ స్థ విషయములు.

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
1	సంఖ్య శ్లోక పూజా	1	20	తంత్రము తీర్థాశీవాకము	74
2	విష్వక్సేన పూజా	8	21	ఔషాసనము	„
3	పుణ్యాహవాచనవిధి	9	22	లఘుపునస్సంధానవిధి	77
4	పుణ్యాహవాచనసూత్రము	11	23	ఔషాసనవిధి	78
5	పుణ్యాహవాచన ప్రయోగము	14	24	షడాహుతి తండుల వైశ్యదేవం	„
6	కర్పణః పుణ్యాహవాచనము	20	25	ఆత్మారోపణము	79
7	అంకురారోపణము	23	26	శయనవిధి	80
8	(అగ్ని ముఖం) చతుష్పాత్రప్రయోగం	32	27	గర్భాధానము	81
9	(అగ్ని ముఖం) షట్పాత్రప్రయోగము	34	28	పుంసవనము	84
10	జయ్యాదిహోమము	38	29	క్షీప్రపుంసవనము	88
11	పూర్ణాహుతిహోమము	47	30	సీమంతోన్నయనము	89
12	దీపవిధి	51	31	ముఖావలోకనము	94
13	గృహ్యసూత్రారంభః (ప్రథమప్రశ్న)	„	32	శాంతిపీఠికా	95
14	„ ద్వితీయప్రశ్న	55	33	గ్రహకోష్ఠములు	98
15	„ ఉత్తరభాగము	60	34	నక్షత్రపీఠికా	„
16	నాందీముఖము	65	35	„ ఉపహారామాః	105
17	నాందీవిధి	66	36	(శ్రౌతవిషయం) అగ్నిహోత్రకర్షణం	108
18	పునస్సంధానము	68	37	„ దర్శపూర్ణమాహాలు	116
19	పునస్సంధానాహుతులు	70	38	„ ఆధానపక్షము	178
			39	పావమానేష్టి	192
			40	„ పశుపన్నము	197
				(ప్రథమభాగము సమాప్తము)	

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
41	నవగ్రహారాధనము	226	62	త్యోపాసనప్రయోగము	293
42	,, ఉపగ్రహారాధనము	239	63	,, సమీదాధానము	298
43	నవగ్రహజపము	243	64	,, సమీదారోపణము	298
44	నవగ్రహజపహోమము		65	సస్వరఅబ్దికప్రయోగము	299
	తర్పణసంఖ్య	246	66	అన్నసూక్తము	322
45	నవగ్రహతర్పణము	247	67	షట్పవిత్రధారణవిధి	328
46	నవగ్రహహోమము	,,	68	విశ్వేదేవనిర్ణయము	,,
47	నవగ్రహదానములు	250	69	మహాలయప్రకరణము	,,
48	నవగ్రహస్తోత్రము	254	70	హిరణ్యశ్రాద్ధము	330
49	నవగ్రహాష్టకము	260	71	సోమశ్రాద్ధము	332
50	మంగళాష్టకము	262	72	పురుషప్రాయశ్చిత్త	
51	లగ్నాష్టకము	263		ప్రయోగము	333
52	పురుషసూక్త విధాన		73	మృత్తికాస్నానము	342
	దేవతార్చనము	265	74	బ్రాహ్మణసభానిర్ణయము	347
53	మంత్రపుష్పము	271	75	స్త్రీప్రాయశ్చిత్తము	348
54	పంచాయతనపూజా	278	76	సుసుంగలీప్రాయశ్చిత్తము	356
55	శంఖక్షిప్తస్వీకరణవిధి	284		ద్వితీయభాగముసమాప్తము	
56	శివాష్టోత్తర శతనామ				
	పూజా	285	77	అనుపవిత్రప్రాయశ్చిత్తము	358
57	బ్రహ్మయజ్ఞము	287	78	పాహిత్రయోదశశామం	360
58	దేవపితృతర్పణము	289	79	జాతకర్మప్రయోగము	361
59	నిత్యపితృతర్పణము	290	80	జాతకర్మవిధి	366
60	విచ్చిన్నాపాసనవిధి	292	81	జాతాదిసూతకంబునకర్త	
61	విచ్చిన్నప్రాయశ్చిత్త			వ్యనిబంధనము	368
	హోమము	,,	82	కత్తికుమారోపవేశనము	,,

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
83	నామకరణము అనుమాననామములును	369	105	వైకల్పిక సమావర్తనము	434
84	అన్నప్రాశనము	372	106	సూక్రియశివాహ	
85	చౌలప్రకరణము	374	107	ప్రయోగము	435
86	ఉపనయనమును తల్లిబహిష్కయగుట	377	108	భట్టియవివాహప్రయోగము	441
87	ఉపనయనము	378	109	ప్రధానహోమము	452
88	అగ్ని కార్యము	390	110	వివాహప్రవేశహోమము	457
89	భిక్షాక్రమము	393	111	ఆగ్నేయస్థానీపాకము	461
90	అగ్నిగోదానము	395	112	మహాసాకల్పము	463
91	పాలాశప్రయోగము	399	113	చూర్ణకా	466
92	ఉపాకర్షకప్రకరణము	403	114	సదస్యప్రయోగము	467
93	వివాహహోమము	406	115	సింకణవిమోచనమంత్రము	468
94	ఉపాకర్షోత్సర్జనము	407	116	మిథునవిడియమంత్రము	469
95	వేదవ్రతప్రకరణము	410	117	ఉపహారమంత్రములు	471
96	ప్రాజాపత్యవ్రతము	417	118	కన్యాకూటాభిషేకధ్వజసమంత్రములు	473
97	ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనము	419	119	శ్రేష్ఠహోమము	475
98	సామ్యవ్రతము	421	120	నాకబలి	476
99	సామ్యవ్రతోత్సర్జనము	423	121	శ్రీనిఘ్నకవచము	477
100	ఆగ్నేయవ్రతము	424	122	ఉపనయనమున శాష్టకము	478
101	ఆగ్నేయవ్రతోత్సర్జనము	424	123	పునరుపనయనవిషయము	479
102	వైశ్వదేవవ్రతము	425	124	స్నానప్రకరణము	480
103	వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనము	425	125	హిరణ్యశృంగసూక్తము	481
104	స్నాతకవ్రతము	426		పవమానసూక్తము	482

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
126	అఘోరపక్షాగ్రాసము	480	146	వైశ్యదేవభాగవిర్ణయము	513
127	స్నానకాలజేవాదిర్పణం	481	147	భాగవినియోగము	„
128	భస్మధారణవిధానము	482	148	మతత్రయవైశ్యదేవ	
129	యమతర్పణము	484		ప్రయోగము	„
130	భీష్మతర్పణము	„	149	ప్రీయభోజనము	517
131	సింసుస్నానప్రయోగము	485	150	స్థానీపాకము	„
132	ఊర్ధ్వపుండ్రవిధి	487	151	హృదయసంస్కర్షణము	518
133	ఘటస్థూతస్కాంధవిధి	488	152	మూలికాపహరణ	
134	ఘటస్కాంధప్రయోగము	489		ప్రయోగము	519
135	అధోక్షాయమహి		153	వివాహకాలనధూఋతు	
	దయస్నానము	492		మతీ	520
136	సూర్యోపసానము	493	154	కృష్ణపక్షవివాహవైశ్య	
137	రథసప్తమీస్నానవిధానం	495		దేవము	521
138	మాఘస్నానము	496	155	వృథమపూర్ణిమాశీక్రమ	
139	అన్వారంభణీయస్థానీ			కృత్తిం	„
	పాకము	497	156	జౌషసనపరిత్యాగప్రాయ	
140	అన్వారంభణీయానంతర			శ్చిత్తం	„
	మన్వాధానము	500	157	ఆలస్యపరిత్యాగప్రాయశ్చి	
141	బిభ్రషేషి	„		శ్చిత్తం	522
142	వైశ్యదేవార్ధగృహపాకం	501	158	కామకృతపరిత్యాగ	
143	వైశ్యదేవమంత్రప్రయో			ప్రాయశ్చిత్తం	„
	గము	„	159	నాస్తికపరిత్యాగప్రాయ	
144	వైశ్యదేవబలినిక్షేపణ			శ్చిత్తం	„
	చక్రము	504	160	వైశ్యదేవపరిత్యాగప్రాయ	
145	వైశ్యదేవప్రయోగము	505		శ్చిత్తం	522

సంఖ్య.	విషయము.	పుట సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
161	సర్పబలి	523	182 ఉదకదానము	560
162	అగ్రయణస్థానీపాకము	527	స్థితీయ భాగస్సమాప్తః	
163	ఈశానబలి	528	183 కూళ్ళాండ హోమా మము	561
164	మానశ్చార్దము	534	184 గణ హోమా మమంత్ర	
165	పుత్రదానప్రయోగము	540	ములు	569
166	దత్త హోమా మము	541	185 సింహాను కము	580
167	విద్యోవిహారము	543	186 గృహహార్యాణము	582
168	గామాన్యాశీ	544	187 గృహప్రవేశము	583
169	చంద్రగ్రహణహోమము	546	188 పక్షి హోమా నుము	„
170	సూర్యగ్రహణహోమము	547	189 అక్షరాభ్యాసము	584
171	అబ్జపూర్తి(జన్మోత్సవము)	„	190 విధుకాపాసనము	„
172	ఆయుష్య హోమా మవిధి	548	191 విధురవైశ్వదేవము	„
173	ఆయుష్య హోమా మము	„	192 గోదానవ్రతము	586
174	జన్మోత్సవవిధి	550	193 స్థానీపాక పరిత్యాగ	
175	వివాహాద్యగ్ని నాశే		ప్రాయశ్చిత్తము	587
	ప్రాయశ్చిత్తము	„		
176	బౌపాసనాగ్ని ద్వయ		194 పాయశ్చిత్త సమన్వయము	588
	సంసర్గప్రాయశ్చిత్తము	551	195 ప్రాయశ్చిత్త విషయము	„
177	భార్యాద్యయాగ్ని సం		96 ఏకద్విషయానుక్రమణిక	„
	సర్గము	„	97 వైశ్వదేవ కేచనవిశేష	
178	శ్రీసీతారామకళ్యాణ		ములు	589
	కోత్సవము	553	198 దేవతార్చనా త్పురం వైశ్వ	
179	కౌతుక ధారణము	554	దేవనిర్ణయము	„
180	సీతారామకళ్యాణప్రవరలు	„	199 వైశ్వదేవే సంకారదుష్టం	
181	పుత్రకామేష్టిప్రయోగం	557	క్రియాదుష్టాదివిషయము	590

సంఖ్య.	విషయము.	పుట.	సంఖ్య.	విషయము.	పుట.
200	వైశ్వదేవతామూర్తి భిక్షా దానము	591	208	మధ్యమాష్టకా	594
201	బలిప్రకాశకాలకాగ ప్రాయశ్చిత్తము	591	209	ద్యంజలి	598
202	బలిప్రకాశము	591	210	అష్టమకాండకీయా	599
203	వైశ్వదేవనవ్జగ్రవ్యములు	591	211	పిండిపిత్తయజ్ఞము	603
204	వైశ్వదేవద్యధికారిణ స్తోత్రములదానవిధి	591	212	అష్టమకాండకీయా	603
205	సర్వబలేశుత్సవము	592	213	స్వస్తిమంత్రార్థము	605
206	హేమంతశ్రావణవరోహణం	592	214	కృష్ణాపుష్కరము	606
207	అష్టకా	593	215	వట్టవిత్రధారణము	606
			216	అధికారము	606
			217	ఆశీర్వాచనముగ్రాంతాః	606
			218	విశ్వదేవనిర్ణయము	606

నాళవేష్టన శాంతిః.

అథాపరంప్రవక్ష్యామి నాళవేష్టనజంఫలం । శిష్టేకంలేచనా
భాచ వేష్టతేచేచ్ఛవేష్టతిః ॥ తస్మిన్ద్వితీయేబాహుకా పితృవ్యస్యా
త్రైభుజే । మాతృవ్యసురభవేష్టత్యు గుదరేగూతులస్యచ ॥ ప్రా
ర్థ్యమోస్సహజాన్ పార్వత్యురకనాశోభవేష్టనం । నాభ్యాది
మాణికారేణ సర్వమృత్యుచందంభవేత్ ॥ తద్దోషపరిహారార్థంశాం
తింకుర్యాద్విచక్షణః॥

పాదాక్షర్యశ్చద్విరాచయ్య ॥ ఓం నమస్తదసే + ఉపాసతాం
సర్వేభ్య శ్రీః ... భోజనముః । అశేషేశ్యాది స్వీకృత్యగోత్రస్య నక్ష
త్రే రాశౌజాతస్యయమ మమారస్య నాళవేష్టనజంఫలం యోదోషస్య
మజు తద్దోష పరిహారార్థం జన్మనక్షత్ర జన్మరాశివశాన్నామ నక్షత్ర
నామరాశివశా దాదిశ్యాది నక్షత్ర హేమయే యోగహోతిష్ఠసానేషు
స్థితాః తైస్సై క్రియమాణ కరిష్యమాణామష్టాష్టక రిహారద్వారా శుభ
ఏకాదశాన ఫలావాప్త్యుపకారం యోయోగహో శుభఫలానేషు స్థితాస్తే

పాంగ్రహాణా మతితయఫల జనకతాసిద్ధ్యర్థం నూతాప్తిశో శ్చిశోశ్చ
 మాతులాదీనాంచ సర్వానిష్ఠపరిహరిణ్యచా శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థంనా
 శశేష్టన శాంతజపమాచార్యమున్వబ్జితైః శాంతితుం మమ యోగ్య
 తాసిద్ధిమనుగ్రహణ ॥ కరిష్యే ఇహిసంకల్ప్య గణపతే ఆరాధనం కృత్వా-
 ఆచార్యవరణంశుద్ధిపుణ్యాహంచ కృత్వాగ్రహణాదికంసర్వంప్రోక్షయేత్-
 శుచాదీశేవీహేన్నీక్షిప్య ॥ అష్టవిధపద్మ లిఖత్వా నవవస్త్రనూచ్ఛా-
 ద్య తస్యాపరితీద్యం తిలంక్షిప్య తదుపరినవవస్త్ర మూచ్ఛాద్య త
 స్యాపరితీద్యం తిలంక్షిప్య పాపకళకల్పం లిఖత్వాదర్శనాస్తీర్యత
 స్యాపరితీస్తే సూత్రతెప్పితంకుంభ నిధాయ హిరణ్యస్థాగం + అణ-
 వః | ఆహవా ఇదః + రావ ఓం గంకేచ యమునేదైవ గోదావరిసర

స్వతి | సర్వదేసింధు కావేజితేఽస్త్రిన్నిధింకురు ఇతిమంత్రేణతీర్థంపూ-
 రయిత్వా కు భరత్సంగ స్వణా ప్రతిమాం లక్ష్మీనారాయణ మూర్తికం
 చనిక్షిప్య - దధాకూర్చమశాఖ వంచత్వత్పంచపల్లవాన్నిక్షిప్య ॥
 తస్యాపరితీదీ కేళిఫలనిధాయుక్తాశాకారంస్వర్ణసూత్రమావెష్ట్య రక్త
 వస్త్రం తస్యాపరితీస్తేతవర్ణం వస్త్రనూచ్ఛాద్య ఇమంమేవరుణ, ఇతి
 వరుణాంతర్యామిణశ్రీమన్నారాయణమాహామూర్తినారాయణం
 నాళవెష్టనశాంతికలశే ఆహవయేత్ | తత్పూరతఃకేళివాది ద్వాదశకల
 శాస్థాపయేత్ | తన్మధ్యే వాసుదేవ సంకషణప్రద్యుమ్నానిరుద్ధా
 తన్మధ్యే లక్ష్మీనారాయణమేవం ప్రాదక్షిణ్యేన సప్తదశకలశాస్థాప
 యేత్ | వాసుదేవాదీం లక్ష్మీనారాయణంచేతి వంచకలశాస్థాప
 యేత్ | శిన్నోదేవీ, రిత్యుతః పూరయిత్వా | తత్కలశేస్వర్ణమూర్తి
 ప్రతిమాంనిక్షిప్య | దగ్భకూర్చమశాఖనారికేళిఫలాని నిధాయ | గం
 ధపుష్పైరలంకృత్య || నివేదనం విష్ణుగాయత్ర్యా పోడశోపచారా కు
 ర్యాత్ బ్రాహ్మణా బహూపృత్వా న్యయందర్శనాస్తేకలశమన్వా
 రధ్యజపేత్ ॥ వేదాదీం జాపయేత్ ॥ అగ్నిమిశ్రే- ఇషేత్వా- అగ్ని ఆ
 యాహి- శ్చోదేవీ- కృణుష్వపాజః- మహాగంధరీ- సజోహింద్ర

అగ్ని రాయమ్మ - ఆశుశ్శిశానః - విష్ణుసూక్తం-బ్రహ్మసూక్తం-పురు
షసూక్తం- నారాయణానువాకం- భూసూక్తం- పంచశాంతిః- ఘోష
శాంతిః-విజయిశ్వా- కు-భస్యపురతః అగ్ని పరిసాపనంకుర్యాత్ ।

స్వగృహావ్యక్తపక్వాదేణ ముఖాంతకృత్వా- విష్ణుసూక్తేన
మిథాహుతిః - రుద్రసూక్తేన ఆజ్యాహుతిః- బ్రహ్మసూక్తేన అన్నాహు
తిః- తస్యైవకమంత్రేణ వీహిమిశ్రితిలహూమః- నక్షత్రాప్తేహి కేన
చస్వహూమః- తత్తన్నాత్రేణ అప్తో త్తరశతం అప్తాపింశతివారంవా
హుత్వా- వ్యాహృతిభిః స్విష్టకృతంచహుత్వా పరిధ్యంజనం లేపకార్యం
పరిధిప్రసారణం పరిషేచనాంతకృత్వా- బ్రహ్మోద్వాసనం । కుంభో
దకేన వరుణసూక్తేన దేవస్య జ్వేతి, మాతాపితృశ్శిశోశ్చాభిషేచేద
ధవా ప్రోక్షయేత్ - ఆచార్యాయదక్షిణాందత్వా- కలశవస్త్రప్రతిమాం
వస్త్రధాన్యానిచదత్వా- ఆజ్యావలోకనం । మాహగ్ం మాపంప్రతిరూపో
బభూవ-తదస్యరూపంక్రతిచక్షణాయ - ఇద్రోమాయాభిః పురురూప
ఈమతే- యుక్తాహ్య స్వహరయశ్శతాదశ - యాఽలక్ష్మీర్యశ్చమేదా
స్త్వంసర్వాంగే షువ్యవస్థితా । తత్సర్వం శమయాద్యత్వం శ్రియంపుష్టిం
చవర్ధయ । ఆజ్యదానం । కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషసంస్థితం ।
దేవానామాజ్యమాహార మదశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । ఇదంతిజ్యదానం
సదక్షిణాకం సతాంబూలం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ । దశిదానా
ని- గోభూతిలహిరణ్యాజ్య వాసోధాన్యగుణానిచ । రావ్యంలవణమిత్వా
హుద్విదానాః । క్షత్రితాః । ఇమానిదశిదానాని నానాగోత్రీభ్యః + ప్ర
దదే । ఆశివోవాచయిత్వా- సదస్యనాం తాంబూలదక్షిణాంచదత్వా ।
బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । హరివేష్టనశాంతి స్సంపూర్ణా-

శ్రీ రస్తు.

శ్రీగురుభ్యో నమః హరిః ఓమ్.

యాజుషశ్రాతస్తార్తాను క్రమణికాయాం.

ఆదా విఘ్నేశ్వరపూజా ప్రారంభః.

ఓమ్ దేవీం వాచ మజనయంత దేవాస్తాం విశ్వయాపాప్తశ
 వోవదంతి । నానో ముద్రేషు మూర్జా దుహవా ధేను ర్వాగస్తాను
 ప్రస్తుప్తుః శైతు ॥ అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ యశ్శివో
 నామయాసాభ్యాం యా దేవీ సర్వమంగళాతయో స్సంస్మరణాత్పుం
 సాం సర్వతో జయమంగళమ్ ॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణచతు
 ర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ తదేవ
 లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ । విద్యాబలాదై
 వబలంతదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రియుగం స్మరామి ॥ యత్రయోగీశ్వ
 రఃకృష్ణాయత్ర పార్థో ధనుర్ధరః । తత్ర శ్రీశ్రీజయో భూశిర్ధ్రీవా నీ
 తి ర్గతి ర్గమ ॥ స్మృతే సకలకల్యాణభాజనం యత్రీజాయతే । పురు
 షస్తమజం నిత్యం వ్రజామి శరణం హరిమ్ ॥ సర్వదా సర్వకార్యేషు
 నాస్తి తేషామమంగళమ్ ॥ యేషాం హృదిస్థో భగవాన్మంగళాయతనం
 హరిః ॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కులస్తేషాం వరాభవః । యేషా
 మిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ॥ ఆపదామపహర్తారందా
 తారంసర్వసంపదామ్ ॥ లోకోభిరామం శ్రీరామంభూయోభూయో
 నమామ్యహమ్ ॥ సర్వమంగళహూంగళ్యే శ వేసర్వార్థసాధికేశరక్ష్య
 త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోఽస్తుతే ॥

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమః - ఉమామహేశ్వరాభ్యాం నమః - వాణీహరిణ్యగర్భాభ్యాం నమః - చీపురందరాభ్యాం నమః - అరుదతీవస్తిసాభ్యాం నమః - సీతాగామూభ్యాం నమః - సర్వభ్యోమహాజనేభ్యో నమః॥ ఆచమ్య - ఓమ్ కేశాయ స్వాహా ॥ ఓమ్ నారాయణాయ స్వాహా - ఓమ్ మాధవాయ స్వాహా - ఓమ్ గోవిందాయ నమః - విష్ణవేనమః - మధుసూదనాయనమః - త్రివిక్రీమాయ నమః - వామనాయ నమః - శ్రీధరాయ నమః - హృషీకేశాయ నమః - పద్మనాభాయ నమః - దామోదరాయ నమః - సంకర్షణాయ నమః - వాసుదేనాయ నమః - పృథ్వీహూయ నమః - అనిరుద్ధాయ నమః - పురుషోత్తమాయ నమః - అథోక్షజాయ నమః - నారసింహాయనమః - అచ్యుతాయ నమః - జనార్దనాయనమః - ఉపేంద్రాయ నమః - హరయే నమః - శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥ (ప్రాణానాయమ్య)

ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః యే తే భూమిభారకాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥ ఓం భూః - ఓం భువః - ఓం నమః - ఓం మహాః - ఓం జనః - ఓం తపః - ఓం సత్యమ్ - ఓం తత్సత్తత్త్వ ర్వ రేణ్యమ్ । భగ్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓమా ప్రోక్ష్యోత్తిరస్తోమ్యత్రంబ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥

మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శుభశోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణో రాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అస్య బ్రహ్మణః - ద్వితీయపరాధే - శ్వేతవరాహకల్పే - వైవస్వత మన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవరే - భరతఖండే - మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - శోభనగృహే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణస

న్నిధౌ - అస్మిన్వక్త్రమానెవ్యవహరికచాగ్రదమానేస... సంవత్సరే...
 అయనే... ఋతే... మాసే... పక్షే... తిథి... వాసరే... శుభసక్షతే...
 శుభయోగే - శుభకరణ ఏవంగుణవిశేషః... శుభతిథౌ - శ్రీ
 మా... గోత్రః - నామధేయః - శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య
 మమోపాత్తదురితక్షయగ్వారాశ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థమాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం వాణీగ్రహణాఖ్యం కర్మకల్యమాణస్తదంగత్యేసతదాదా
 శుభస్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థం మభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహ
 స్వప్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆత్మా నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్య
 ర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజం కరిష్యే ॥ కలశంగంధపుష్పాక్షతై
 రభ్యర్చ్య ॥ శ్లో॥ కలశస్య ముఖేఽర్చ్యః కలతేన ద్రవ్యసమాశ్రితః॥ మూలే
 తతస్థితో బ్రహ్మమధ్యే మాతృగణాస్సన్నిహితాః॥ కుక్షేతు నాగరా
 సుర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా । ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేద స్సామ
 వేదోహ్యుధిర్వణః॥ అంఘ్రే శ్చసహితాస్సర్వే కలశాంబుసమాశ్రితాః॥
 ఆకలశేషుధావతి ప్రవిశ్యే పరిషిచ్యతే ఉత్తర్యజేసువర్తతే ఆప్రోవా
 ఇదగ్ం సర్వం విశ్వభూతాన్యాపఃప్రాణావాఆపఃప్రశస్తాపోఽన్న
 మాపోఽమృతమాప స్సమాదాపో విరాడాప స్స్విరాడాప
 శ్చంద్రాగ్న్ స్వాప్రోజ్యోతీగ్న్ స్వాప్రోయజూగ్న్ మ్యాప స్సత్యమా
 ప్రస్సర్వా దేవతా ఆప్రోభూర్భువస్సువ రాపః॥

శ్లో॥ గంకేచయమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి॥ నర్మదేసిం
 ధుకావేరి జలేఽస్మిం తిన్నిధింకురు॥ ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః । కలశోదకేనపూజద్రవ్యాణిసం
 ప్రోక్ష్య దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ ఓం అసునీతైపునరస్సాసు

చక్షుఃపునః ప్రాణమిహనో ధోహిభోగమ్ । జ్యోక్ష్మశ్యేను సూర్య
 ముచ్చరింత మనుమతే మృడయాన ప్రస్వసి ॥ అమృతం వై ప్రాణ
 అమృతమాహః ప్రాణానన యస్మాదాన ముచవ్వాయతే ॥ స్థిరోభవ
 వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనం కురు ॥
 ఓం ఏణానాంత్యా ఏణపతిగం హవామహేక్షవిం కల్పనాముపమశ్ర
 వ ప్రమమ్ ॥ జ్యేష్ఠరాజంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్పత్రానశ్శ్రావ్యన్మాతిభి
 స్సివనాదనమ్ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః ధ్యాయామి ॥ ఆవాహ
 యామి ॥ సువర్ణరత్నఖచితసింహాసనం సమర్పయామి ॥ పాదయోఃపా
 ద్యం సమర్పయామి ॥ హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥ శుద్ధాచమనీ
 యం సమర్పయామి ॥ ఓం ఆప్రోహిస్తామయోభువః । తానక్షైద
 ధాతన ॥ మహేరణాయ చక్షుసే ॥ యోవత్త్వివతిమోరసః ॥ తస్య భాజ
 యతేహసః ॥ ఉశతీ రివ మూతరః ॥ తస్మా అరంగమామవః ॥ యస్యత్క్ష
 యాయజన్వశ ॥ ఆపో జనయథాచనః ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ॥
 శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి ॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనీయంస
 మర్పయామి ॥ ఓమ్అభివస్తాసువసనాస్యప్రాభి కైనూ స్సుదుఘాః
 పూయమానాః ॥ అభిచంద్రా భర్తవేనో హిరన్యభ్యశ్వాప్రోహిదే
 వసోమ ॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ॥ వస్త్రంయుగ్మంసమర్పయామి ॥
 వస్త్రధారణానంతరం శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి ॥ యజ్ఞోపవీతం
 పరమందవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్రహదం పురస్తాత్ ॥ ఆయుష్యమగ్న్యం
 ప్రితిఘుంచశుభం ॥ యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజః ॥ శ్రీమహాగణాధిపత

యేన మాయా శ్లోపవీతం సమర్పయామి॥ యశ్శ్లోపవీత భారణానంతరం శు
 ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ గంధద్రవ్యైరాం దురాధర్మాం నిత్యపు
 స్టాం కరీషీమి॥ ఈశ్వరీకం పర్వభూతానాం తామిహాపహ్వామై
 త్రియమ్॥ శ్లో॥ శ్రీగంధంచండనోన్మిత్రం కర్పూరేణసుసంయుతమ్॥ వి
 లేపనం సురశ్రేష్ఠప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేన
 మః॥ శ్రీగంధం సమర్పయామి॥ ఆయునే శేషరాయ శ్రేడూర్వారోహంతు
 పుష్పిణీః॥ హృదాశ్చేపుండరీకాశిషముద్రస్య గృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగ
 ణాధిపతయేనమః గంధస్య పరిలలంకరణార్థం లక్షతాం తస్మదర్పయా
 మి॥ పుష్పైః పూజయామి॥ ఓం సుముఖాయ నమః॥ ఓం ఏకదంతాయ
 నమః॥ ఓం కపిలాయ నమః॥ ఓం గజకర్ణకాయ నమః॥ ఓం లంబోదరా
 య నమః॥ ఓం వికటాయ నమః॥ ఓం విఘ్నరాజాయ నమః॥ ఓం గణాధి
 పాయ నమః॥ ఓం ధూమకేతవే నమః॥ ఓం గణాధ్యక్షాయ నమః॥ ఓం
 ఫాలచంద్రాయ నమః॥ ఓం గజాననాయ నమః॥ ఓం వక్త్రతుండాయ నమః॥
 ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః॥ ఓం హేరంబాయ నమః॥ ఓం స్కందపూర్వజా
 య నమః॥ ఓం సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ నమః॥ శ్రీమహా — నమః॥
 షోడశనామపూజాం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ వసస్పత్యుద్భవైః పైర్నైర్నైర్నా
 నా గంధైః స్పృశంయుతః॥ ఆఘ్నేయస్సర్వ దేవానాం ధూపోఽయం
 ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహా — నమః॥ ధూపమాఘ్రపయామి॥ శ్లో॥
 నా జ్యోతిర్వర్తిసంయుక్తం వహ్నినా యోజితం ప్రీయమ్॥ గృహాణ మం
 గళం దీపం శ్రోత్రాం కృత్తిమిరాపహా॥ భక్త్యా దీపం ప్రయచ్ఛామి దేవా
 య పరమాత్మనే॥ త్రాహి మాం సర్వాస్థోరా ద్వివ్యభోక్తీర్న మోఽస్తు
 తే॥ శ్రీమహా — నమః॥ దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధా
 భమనీయం సమర్పయామి॥ వై వేద్యం॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం తత్సవి

తుర్వగేణ్యమ్ భగ్గో దేవస్యధీమహి ధియో యోనానః పఞ్చోదయాన్
 సత్స్వత్స్వదేవ పరిపించామి॥ అమృతమస్తు అమృతోపసరణమసి॥
 శ్లో॥ నైవేద్యం వక్ష్యమామేతం ఫలలక్ష్మక సంయుతమ్ భక్త్యభోజ్యసమా
 యుక్తప్రీత్యుత్పత్తిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహానమః॥ మహానైవేద్యం
 సమర్పయామి॥ ఓం ప్రాణాయామోహా॥ ఓం అపానాయామోహా॥ ఓం
 నాసాయామోహా॥ ఓం ఉదానాయామోహా॥ ఓం సమానాయామోహా॥
 మధ్యేమధ్యేపానియం సమర్పయామి॥ అమృతాపిధాతమసి॥ ఉత్త
 రాపోఽశినం సమర్పయామి॥ హస్తాప్రసాదయామి॥ పాదాప్రసాద
 యామి॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ పూగీఫలైస్స కర్పూరై
 ర్నాగవల్లీదళైర్దుతమ్॥ ముక్తామృత సమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతి
 గృహ్యతామ్॥ శ్రీమహానమః॥ తాంబూల సమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృ
 తవర్జిసహస్రైశ్చ కర్పూరశ్చైస్తథా॥ నీరాజనం మయాదత్తం
 గృహాణ వరదోభవ॥ శ్రీమహానమః॥ నీరాజనం సమర్పయామి॥
 శ్లో॥ సుముఖత్యైకదంతశ్చ కపింగజకర్ణకః॥ లబోదరశ్చవికటోవి
 ఘ్న రాజోగణాధిపః॥ ధూమకేతుగణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రోగజాననః
 వక్రతుండ శూర్పకణ్ఠో హేరంబస్కందపూర్వజః॥ షోడశైతానినా
 మాని యః పఠేచ్ఛుణుయాదపి॥ విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశే
 నిగమేతథా॥ సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న సస్యనజాయతే॥ శ్రీ
 మహానమః॥ సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికాని
 చపాసానిజన్మాంతరకృతానిచ తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే
 పాపోఽహం పాపకర్మాహం వాపాహం తావపసంభవః॥ త్రాహిమాం
 కృతయా దేవ శరణాగతవత్సల॥ అన్యథాశరణం నాస్తిత్వమేవ శర
 ణం మమ॥ తస్మాత్కారణ్యాభావేనరక్షరక్ష గణాధిప॥ శ్రీమహా +

సమః॥ అత్మవదత్తీణసమసా. రా సమర్పయామి॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరాయ
 సరణాయ గణేశ్వరాయ సర్వేశ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరాయ
 విద్యాధరాయ పితాయ చ సమనాయ భక్తప్రసన్న వరదాయ
 సమోసమోఽస్తు॥ శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచ నామ క్షయతి పః పూజాక్ర
 యోదిషుః॥ న్యూనం సంపూర్ణ తాయాతి సర్వోపదేశగణాధిపః॥ మం
 త్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం గణాధిపః॥ యత్పూజితం మమోదే
 వ పరిపూర్ణం తదస్తు తే॥ అనయా ధ్యానావాపానాది షోడశోపచా
 రపూజయా భగవాన్సర్వాత్మకః శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్తీ శర
 దో భూత్వా ఉత్తరే శుభకర్మణ్య విష్ణు మస్మితి భవంతో బ్ర
 వంతు॥ ఉత్తరేశుభకర్మణ్య విష్ణు మస్తు॥ శ్రీమహాగణాధిపతి ప్ర
 సాదం శిరసా గృహ్ణామి॥ యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవాస్తానిధర్మా
 నిప్రభమా న్యాసః॥ తేహ నాకం మహిమాన స్సంచంతేయత్ర పూ
 ర్వే సాధ్యా స్సంతిదేవాః॥ శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానముద్వా
 సయామి॥ శ్లో॥ వక్రతుండమహాకాయ సూర్యకోటిసమప్రభః॥ అపిఘ్నం
 కురుమే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా॥ శోభనార్థం పునరాగమనాయ
 త్త॥ ఓమ్ తత్పురుషాయ విద్మహే వక్రతుండాయ ధీమహి॥ తన్నో
 దంతిః ప్రచోదయాత్॥ ఇతి జపకృత్వా॥ శ్లో॥ ఆనాహనం నజా
 నోమి నజానామి విసర్జనమ్॥ పూజించైవ నజానామిక్షయ్యతాంశో
 గణాధిప॥

ఓమ్ లింగే.

శ్రీవిఘ్నేశ్వరపూజా సమాప్తా.

విష్వ క్షే స పూ జా.

అదానిర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థం విష్వ క్షే స పూజాంకరిష్యే॥
ఇతిసంకల్ప్య॥

విష్వ క్షేసం సకలవిబుధప్రౌఢసైన్యాధినాథంముద్రాచక్రకేశర
తలయుగేశంఖదంబౌదధానం । మేఘశ్యామంసుమణిమకుటా పీఠవ
స్త్రంశుభాంగంధ్యాయేదేవందళితదనుజం సూత్రవత్త్యాసమేతమ్॥శ్రీ
విష్వ క్షేసంధ్యామామి॥ముగ్ధసూత్రవతీనాథం చతుర్భుజ విరాజితమ్
పరిత్రాతాఽఖలాసీకం దేవమానాహయామ్యహమ్ । శ్రీవిష్వ క్షేసమా
వాహమామి॥రత్నసింహాసనంసమర్పయామి॥ పాదయోఃపాద్యంసమ
ర్పయామి॥ హస్తయోరర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ముఖేఽచమనీయం సమ
ర్పయామి॥ ఆపోహిష్మతిన్నాపయామి॥ స్నానావంతరం శుద్ధాచమనీ
యంసమర్పయామి॥ చమూపతేనమస్తేస్తునరకార్ణవతారక । దదామి
వస్త్రందేవేశ ధారయత్వమనుత్తమం ॥ వస్త్రంసమర్పయామి॥ఊర్ధ్వ
పుండ్రం సమర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతంసమర్పయామి॥ కస్తూరీకుంకు
మోపేతంకర్పూరేణసమన్వితం॥గృహ్యాతాందేవతాశ్రేష్ఠ దివ్యచంద
నలేపనమ్॥ దివ్యశ్రీచందనం సమర్పయామి॥ అలంకారార్థమక్షతాం
త్సమర్పయామి॥ ఓం విష్వ క్షేనాయనమః॥సకలవిబుధప్రౌఢసైన్యాధి
నాథాయనమః । జ్ఞానముద్రధరాయనమః । శంఖచక్రాయుధాయన
మః॥ దండపాణాయనమః॥మేఘశ్యామాయనమః॥ సుమణిమకుటాయ
నమః॥ పీఠవస్త్రాయనమః॥ శుభాంగాయనమః॥ దేవాదిదేవాయనమః॥
విజితదనుజాయనమః॥ సూత్రవతిసమేతాయనమః । సర్వవిఘ్నహరా
యనమః॥సర్వార్థప్రదాయినేనమః॥వేదహస్తాయనమః॥ పుండరీకాక్షా
యనమః॥నానావిధపరిమళపుష్పాణిసమర్పయామి॥ వనస్పత్యుద్భవై

ర్షితైః స్వర్గంధాన్వయైః సుమనోహరైః । కపిలీశ్వరసంయుక్తో ధూపా
యంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ ధూపమాఘాపయామి ॥ నాజ్యోత్రివన్ది
సంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియం । గృహాణముగళం దీపం త్రై
లోక్యజీమరాపహా ॥ దీపాదర్శయామి ॥ ధూపదీపానంతర మాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ గుడోపహారం నైవేద్యం సమర్ప
యామి ॥ మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి ॥ ఉత్తరాపానీయం సమ
ర్పయామి ॥ తాస్త్రాపత్యశయామి ॥ పాదాపత్యశయామి ॥ శుద్ధాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరైర్నాగవల్లీదళైర్యు
తిమ్ ॥ ముక్తామృతైస్సంయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ తాం
బూలం సమర్పయామి ॥ విష్వక్సేన సమస్తేస్తు లోకరక్షణతత్పరానమ
స్సూత్రవతీనాథ వేద్రహస్థాయ తేనమః ॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాంత్య
మర్పయామి ॥ శ్లో ॥ పవిత్రం సర్వలోకానాం సర్వాభీష్టార్థసాధకమ్ ॥ సర్వ
మోసాకరంతుభ్యం స్వస్తి పుష్పందదామ్యహమ్ ॥ సువర్ణమంత్రత
ప్సం సమర్పయామి ॥ మంత్రహిసం క్రియాహిసం భక్తిహిసంచమూ
పతే ॥ యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తుభే ॥ అసయాభ్యానా
వాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాంత్యర్చాత్మక శ్రీవిష్వ
క్సేనస్సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదోభవతు ॥ ఉత్తేశుభాగర్హ్యవిష్ణు
మస్తు ॥ శ్రీవిష్వక్సేనప్రసాదం శిరానా గృహ్యేమి ॥ విష్వక్సేనం యథా
స్థానముద్వాసయామి ॥ మం ॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతి దేవాస్తానిధర్మాణి
ప్రథమాన్యాసన్ ॥ దేహనాకం మహిమాన స్సచం తెయత్రపూజ్య
సాధ్యాస్సంతిదేవాః ॥ యాజుషి స్సార్థానుక్రమణీకాయాం.

విష్వక్సేనపూజా సమాప్తా.

అథ పుణ్యరూపాచారవిధిః.

ప్రయోగపారిజాతే ॥

శ్లో ॥ ద్వాప్రసాదం గుళం దీర్ఘం సమంతాశ్చ తురశ్రకమ్ ॥ లేఖే ద్వై
గోణాభికోణే తద్గుక్కుర్వీతి వార్హ్యయోః ॥ కోష్టానికారయే త్త్రితద్వా

త్రింశత్సంఖ్యకానితు । పదవత్పార్శ్వయోస్తత్ర పురతోగజతుండే
వత్ । పశ్చిమేకలశాకారః । నిర్మితబ్రహ్మణాపురా । తదేవస్వస్తికంచే
తి ప్రవదంతినుహర్షయః । తండులైస్స లిఖేద్భూతూ ఆదాతుశుభక
ర్మణామ్ । తస్మద్ధ్యేష్ఠాపయేదాశ్చ్యో సుజలంకలశత్రయం । సావగ్న రా
జితంవాపికాంస్యంవారత్నపూరితమ్ । త్రివ్రాతైవిన్యస్తేత్తత్ర సావగ్న
రాజితేపివా । సఫలేకాంస్యపాత్రేవా న్యస్తేత్తండులపూరితే । సువర్ణ
పత్రపుష్పేర్వా పంచరత్నై స్సమన్వితే । పత్నీపుత్రైస్సమాయుక్తో
శుభార్థీబ్రాహ్మణేస్సహ । వివాహంతేషుసర్వేషు గర్భాధానాదికర్మ
సు । నాందీశాద్ధం సముద్దిశ్య స్వస్తివాచనమాచరేత్ । స్వస్తివాచ
నమంత్రేషు సర్వేషాంవృద్ధికర్మణామ్ ॥

తా॥ పుణ్యాహవాచనవిధినికొంచంవ్రాయుచున్నాను॥“ద్వాత్రిం
శదంగుళం దీర్ఘం ... కర్మణామ్” ఇరువది రెండంగుళముల పొడ
వును, అంతటను నాలుగంచులును, రెండులేఖములును, కోణములు
ను, పార్శ్వములనుండునట్లు చేయవలయును. ఇరువదిరెండు కోష్ఠము
లను గల్పింపవలయును. పార్శ్వములయందుఁ బదాకారముగఁ జేయ
వలయును. ముందరగజతుండా కారముగరచింప వలయును. పశ్చిమ
మునందుఁ గలశాకారమును నిర్మించవలయును. అదియేస్వస్తికమని
మహద్దులుచెప్పుచున్నారు. శుభకర్మలను జేయునపుడు ముందుగఁ
దండులములచే నం లేఖనమును జేయవలయును. దానిమధ్యమునఁబా
ర్శ్వభాగములయందు జలముతోఁగూడిన మూడు కలశములను స్థా
పించవలయును. రత్నపూరితములగు బంగారపాత్రనైనను, రజితపా
త్రలైనను, కాంస్యపాత్రలైనను, నుంచవలయును. రత్నములు
భించనియెడలతండులములచేతనైనను, ఆపాత్రలయందుంచవలయును.
అయిదుసువర్ణపుష్పములనైనను, అయిదురత్నములనైననునుంచవల
యును, అట్లుంచిపత్నీపుత్రులతోఁగూడి శుభార్థియైబ్రాహ్మణులతోఁ
గూడ పుణ్యాహ వాచనమునుసకలశుభకర్మములయందునునాచరింప

వలయును. వినాహాదులయందును గర్భాధానాది కర్మలయందును నాందీ శ్రాద్ధము నుద్దేశించి స్వస్తివాచనము నాచరించవలయును. సమస్తవృద్ధి కర్మలకును పుణ్యాహవాచనము ముందు చెప్పబడిన దని తాత్పర్యము.

ఇతి పుణ్యాహవాచనవిధిస్సమాప్తః.

పుణ్యాహవాచన సూత్రమ్.

ఆశ్వలాయనగృహ్యపరిశిష్టేచోక్తమ్.

అథ స్వస్తివాచన మ్మృత్యుపూర్వేషు స్వస్థయనం వాచయేది
త్యాచార్యః । బుద్ధిర్విచాహంతా లిపత్యసంస్కారాః । ప్రతిష్ఠోద్ధ్యా
పనేపూర్తం । తత్కర్మణా ఆవ్యతియోః కుర్యాచ్చుచి స్వలంకృ
తోవాచయీతతిథా నూతే సస్థని మంగళసంభారభృతి యుగ్గాన్
బ్రాహ్మణాః ప్రశస్తానాచారలక్షణ సంపన్నానఘ్నాదిభిరభ్యర్చ్యద
క్షిణయాతోషయే దధిప్రామృఖాః ప్రశస్తాదర్శపాణ యస్తిష్ఠేయు
స్తద్దక్షిణాహో వాచయిహో దమ్మఖస్సంస్కార్యా వాచయితు దక్షిణ
పార్శ్వ మాతీష్ఠేయు రథివాచయితా దర్శపాణి రహంపూర్ణ ముద
కుంభంస్వర్చితం సపల్ల వముఖం గృత్వాతిష్ఠన్ సమాహితో మన
స్సమాధీయతామితి బ్రాహ్మణాన్రూపూత్సమాహితమనసస్సః ఇతి
తేబ్రూయః ప్రసీనంతు భవంతిఇతి వాచయిత్వా ప్రసన్నాస్సః ఇతి
తరేఽథ తేనర్వేసంహృత్యశాంతిః పుష్టిస్తుష్టిర్వృద్ధి రవిఘ్న మాయు
ష్య మారోగ్యం శివంకర్మ కర్మసమృద్ధి ర్ధిర్మసమ్మృద్ధిః పుత్రసమృద్ధి
త్వేదసమృద్ధి శాస్త్రసమృద్ధి ర్ధనధాన్యసమృద్ధిఃప్రసమృద్ధి రిత్యేతాని
పంచదశతంత్రాణ్యుక్తాని తన్నామ్నా కర్మదేవతాం ప్రీయతా మితి
బ్రూయ రథి వాచయితాపూర్వతత్త్వంగమంత్రాః పఠత్వాత్రిస్త్రీ

ర్థంబమధ్యోచ్చస్వయై రోంపుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు స్వస్తిభా
గంతో బ్రువంతు ఋద్ధిభవంతో బ్రువంత్వీతి బ్రూయాత్తేఽపితథా
ప్రత్యేకం ప్రతిబ్రూయ రోమితృవ్యధ్యతా మిత్యే ప్రస్తాప్రతిబ్రూయ
రథ పౌష్ణుఖమాసీనం సామాత్యం కర్తారం బ్రాహ్మణాస్సపల్ల
వదర్భపాణయః ప్రత్యష్ణుఖాస్తీష్ఠేయు శ్వాంతీపవిత్రలింగాభి రృగ్వి
తభిషించేయుః పురంధ్రోవీరాజనాది కురు్యుః॥

తా॥ అనంతరము స్వస్తివాచనము (చెప్పబడుచున్నది) ఋద్ధి
కర్మయందును పూర్తకర్మలయందును స్వస్తివాక్యములను చెప్పవల
సినది అని ఆచార్యులు చెప్పిరి. (గర్భాధానముమొదలు) వినాహ
ముతుదిగాగల బాలురకు జేయఁదగిన సంస్కారములు ఋద్ధికర్మలు.
వాపీసూపాదులయొక్క ప్రతిష్ఠయు (వృతాదులయొక్క) ఉద్యోగపన
మున్ను పూర్తకర్మలు, ఆకర్మలయొక్క ప్రారంభమందును అనసాన
మందును (స్వస్తివాచనమును) చేయవలసినది. (యజమానుఁడు)
శుచియై అలంకరించబడినవాడై (స్వస్తివాక్యములను) చదివించవల
సినది. అలంకరించబడిన మంగిలవస్తువులు కలిగియున్న గృహమందు
యోగ్యులును ఆచారసంపన్నులును (ఆయిన) ద్వంద్వముగానున్న
బ్రాహ్మణులను అర్ఘ్యపాద్యదులచే పూజించి దక్షిణచే సంఘ
పెట్టవలసినది, పిమ్మటయోగ్యులగు ఆ బ్రాహ్మణులు దర్భలు హస్త
ములయందు గలవారై తూర్పు మొగముగలవారై యుండవలసినది.
(పుణ్యాహమంత్రములను) చదివించే (యజమానుఁడు) ఉత్తరముఖ
ముగలవాడై ఆ బ్రాహ్మణులకు దక్షిణదిశయందు (ఉండవలసినది (యజ
మానునిచే) సంస్కారము జేయఁదగిన (కుమాళ్లు మొదలగువారు)
యజమానునియొక్క దక్షిణభాగమందుండవలసినది. పిమ్మట యజ
మానుఁడు దర్భలూ హస్తమందు గలవాడగుచు ఉదకముతో నిండి
యున్న అలంకరించబడిన చిగుళ్లు ముఖమందుగల ఉదకపాత్రమును
భిక్షించి ఉన్న వాడగుచు స్థిరచిత్తుడై మనస్సు స్థిరపరచబడుగా కయది

బ్రాహ్మణులనుగూర్చి చెప్పవలసినది. స్థిరపరచబడిన మనస్సుగలవారమగుచున్నాము అని ఆ బ్రాహ్మణము (ప్రతివాక్యమును) చెప్పవలసినది. (ఓ బ్రాహ్మణులారా) మీరు ప్రసన్నులగుచున్నారా అని యజమానుడు (చెప్పుచున్నాడు) ప్రసన్నులగుచున్నాము అని బ్రాహ్మణులు (చెప్పుచున్నారు) పిమ్మట ఆయజమానుడు బ్రాహ్మణులున్న అందఱునుకూడి శాంతి, పుష్టి, తుష్టి, వృద్ధి, అవిఘ్నము, ఆయుష్యము, ఆరోగ్యము శివమైనకర్మ, కర్మసమృద్ధియు, ధర్మసమృద్ధియు, పుత్రసమృద్ధియు వేదసమృద్ధియు శాస్త్ర సమృద్ధియు, ధనధాన్యసమృద్ధియు. ఇష్టసమృద్ధియు అను నీపదిహేనుకృత్యములు చెప్పబడినవి. ఆపేరుచేతకర్మదేవతనుగూర్చి తృప్తి నొందుగాకా “యని చెప్పవలసినది. పిమ్మటయజమానుడు పూర్వమువలె శాంతి, పుష్టి, (మొదలగుపదములు) గల మంత్రములను పఠించి మూడేసిమార్లు (మొద

టిపర్యాయము) అల్పస్వరముచేతను (రెండవపర్యాయము) మధ్యస్వరముచేతను (మూడవపర్యాయము) ఉచ్చస్వరముచేతను “ఓం పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ” “స్వస్తిభవంతో బ్రువంతు” “బుద్ధిభవంతో బ్రువంతు” అని (ఈమూడువాక్యములును) చెప్పవలసినది. ఆ బ్రాహ్మణులును, వేరువేరుగా ప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. ఋద్ధికర్మయందు “ఓమిత్యేధ్యతాం” అని ప్రతివాక్యమును పఠకవలసినది. పిమ్మట తూర్పుమొగముగా కూర్చున్న భృత్యాదులతోకూడియున్న యజమానునిగూర్చి బ్రాహ్మణులు చిగుళ్ళతోను దర్భలతోను కూడిన పా సములు గలవారగుచు పడమర మొగములుగలవారలయి ఉండవలసినది. శాంతి, పవిత్రమొదలగు పదములుగల ఋక్కు లచేత (యజమానుని) అభిషేకముజేయవలసినది. కుటుంబవంతులయిన సునాసిని స్త్రీలు సీరాజనముమొదలగుదానిని చేయవలెను.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ సంపూజ్యకంఠనూల్యాదైవ బ్రాహ్మణాన్ స్వస్తి వాళయేత్ । కామ్యకర్మణి మాంగత్యే సంగ్రామాదభ్యుత దర్శనే॥

యనుః || ౧౦ || ఓం కారం బ్రహ్మణేకు గ్యాన్వి గోంశారం మహిపతౌ |
 ఉపాంశుచతథాన్తే శ్యే స్వస్తిహోద్రక్షోగ్గోయోత్ ||
 పుణ్యహవాచనవిషయము సమాప్తము.

అథ పుణ్యహవాచన ప్రయోగః.

(3) ఓం పుణ్యహం దీర్ఘమాయరస్తు | (శిరస్యభిఃకుంత్ర్య) శివా
 ఆపస్సంతు (కలశేష్వభిన్ముశ్య) సామసస్యమస్తు (3) (హృదయే
 భిన్ముశ్య) అక్షతం చాఽష్టం చాస్తు-ఓం అర్చిత ప్రియతామే
 ధాస్తో అర్చితా అస్మితు పుత్రకా ఉత పుత్రన్నభ-ప్రవ్యచుతి | అర్చ
 తప్రియతామే || గ్రఃథ-ద్వారాం దురాధ-ర్హం నిత్యపుష్టాంకరీషీణామ్ | ఈ
 శ్వరీగ్ం సర్వహితానాం తా మిహాః పహ్వయై శ్రియమ్ || గం
 ధాః పాంతు || ఓం ఆయనేతే ప్రరాయజే దూర్వారోహంతు పుష్పి
 ణీః | హృదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గ్రహాశ్చమే | అక్షతాః పాం
 తు | ఆయుష్య నుస్తు || పుష్పాణి పాంతు - సామంగల్గం చాస్తు ||
 తాంబూలాని పాంతు - ఐశ్వర్య మస్తు || దక్షిణాః పాంతు - బహుదే
 యమస్తు || శ్వశేయసమస్తు | ప్రజాపతిః ప్రియతామే | శాంతి రస్తు |
 యం కృత్వా సర్వవేదయజ్ఞక్రియాకరణకర్మారంభాశ్శుభాశ్శోభనాః
 ప్రవర్తంతే | తమహమోంకార మాదింకృత్వా - భవద్భిరనుజ్ఞతః
 పుణ్యం పుణ్యహం వాచయిష్యే | వాచ్యతామ్ | భద్రంకర్ణభిశ్శు
 బ్ధయామ దేహాః | భద్రం పశ్యే మాతభిర్యజత్రాః | పురైరంసేస్తు
 ప్తువాగ్ంస సనూభిః | వ్యశేష దేవహితాయ దాయుః || ద్రవిష్టో
 బాద్రవిణసస్తుగస్య | ద్రవిష్టోవాస్ససరస్య ప్రియసత్ | ద్రవిష్టో

హవీరవస్త్రీమిషంసో । ద్రవిత్తోదా రాసశేష్స్థిమాయుః ॥ సవితా
 వశ్యాతా త్సవితా పునర్వాత్సవితోత్తరాత్తా త్సవితాదరాత్తాన్ ॥ స
 వితాన స్సువతు సర్వతాతం సవితా నో రాసతాం దీర్ఘమాయుః॥
 నవోనవో భవతి జాయమా నోఽహ్నింకేతు సమసా మేత్యక్రే ।
 భాగం దేవేభ్యోవిదధాత్యాయ స్పృశంధ్రమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥
 ఆపశుందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే ॥ యస్త్వా స్పృశాక్తిరి
 ణా మన్యమానోఽమర్త్యో మన్యోజోహవీమి । జాతవేదోయశో
 అస్మాను ధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వ మశ్యామ్ ॥ యస్మైత్వగ్ం
 సుకృతే జాతవేద ఉగ్రోక మగ్నే కృణవ స్సోమమ్ ॥ బ్రహ్మగ్ంసపు
 త్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయిం నశ తే స్వస్తి ॥ సంత్యాసిచా
 మి యజమా ప్రజా మాయుర్భవంచ ॥ దక్షిణకలశ మందాయ ॥ ప్రా
 క్కలశేకించి త్కించి దుదకం నినయతి । దీర్ఘమాయు రస్తు - మన
 స్సమాధీయతామ్ ॥ సమాహితమనసస్సన్ధః । ప్రసీదంతు భవంతః ।
 ప్రసన్నా స్సన్ధః ॥ శాన్తి రస్తు । పుష్టిరస్తు । తుష్టి రస్తు । వృద్ధి రస్తు ।
 అవిష్ణు మస్తు । ఆయుష్య మస్తు । ఆరోగ్య మస్తు । స్వస్తిశివం
 క ర్మాస్తు । కర్మ సమృద్ధి రస్తు । పుత్రసమృద్ధి రస్తు । వేదసమృద్ధి
 రస్తు । శాస్త్రసమృద్ధి రస్తు । ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు । ఇషసంపదస్తు ।
 ఈశాన్యాం బహిర్దేశే అరిష్టసంహరణ మస్తు । కలశయోరీశాన్యదేశే
 ఉదకం సింహేత్ ॥ యత్పాపం తిత్తృణిహతి మస్తు । యచ్ఛ్రేయ సదస్తు ॥
 శుక్రాంగారక బుభృహస్పతి శవైశ్చరరాహుకేతు సోమసహితాఽ
 దిత్యపురోగా స్సర్వేగ్రహః ప్రీయంతామ్ ॥ తథికరణముహూర్తజన్య
 నక్షత్రదిగ్దేవతాః ప్రీయంతామ్ ॥ సైర్పత్యం దిశిశామ్యంతు ఘోరా

శ్రీ శామ్నాతుచాచాని శామ్నాతుఈతయః । ప్రథమకలశే శుభాస్తి
 వర్ధంతామ్ । శివా ఋతవ స్సూతు । శివా ఓషధయ స్సంతు । శివావ
 నస్సతయ స్సూతు । అహోరాత్రే శివే వ్యాకామ్ । ఉత్తరే శుభకర్మ
 క్షయిషు మస్తు । ఉత్తరోత్తరం మహాభివృద్ధి రస్తు । ఉత్తరోత్తరాశ్శు
 భాః క్రియా స్సంపద్యంతామ్ । అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ । మాహేశ్వరీపురోగాః మాతరః ప్రీయంతామ్ । ఇంద్రపురో
 గామరుగ్గణాః ప్రీయంతామ్ । వసిష్ఠపురోగాఋషిగణాః ప్రీయంతామ్ ।
 శ్రీవిష్ణుపురోగా స్సరే దేవాశ్చ ప్రీయంతామ్ । ఆదిత్య పురోగా స్స
 ర్వే గ్రహాః ప్రీయంతామ్ । ఋషయ శ్చందాన్ వ్యాచార్యా వేదా
 యజ్ఞా దక్షిణాశ్చ ప్రీయంతామ్ । బ్రహ్మచ బ్రాహ్మణాశ్చ ప్రీయం
 తామ్ । బ్రహ్మవిష్ణున హేశ్వరాశ్చ ప్రీయంతామ్ । శ్రద్ధామేధేప్రీయేతా
 మ్ । ప్రీయతాం భగవా న్నారాయణః । ప్రీయతాం భగవా న్నర్జ
 హ్యః ప్రీయతాం భగవాన్ స్వామీమహా సేనః । ప్రీయతాం భగవాన్నితా
 మహాప్రీయతాం భగవా న్నిపితామహః ॥ సత్యా వ్రతా ఆశిషస్సం
 తు । పుణ్యాహక్రాలా వాచ్యంతామ్ ॥ ఉగ్రా తేవశకునే సామగాయ
 స్మిజహ్నుత్రత్రత్రససససేషు శగ్ంససి ॥ వృషేవ వాజీ శిశుమతీరప్రీచ్యా
 శ్వర్వతో న శ్శకునే భద్ర మావద । విశ్వతోనశ్శకునే పుణ్య మా
 వద । యాజ్యయా యజతి ప్రత్యర్వైయాజ్యాః । పుణ్యేవ లక్ష్మీపు
 ణ్యా మేవ తల్లక్ష్మీసంభావయతి । పుణ్యా లక్ష్మీం సంస్కరుతే ॥ య
 త్పుణ్యం నక్షత్రమ్ । తద్బట్కుర్వీతోపపుష్కమ్ । యదానైసూర్యఉ
 దేతి । అద నక్షత్రం నైతి । యావత్తి తత్రసూర్యో గచ్ఛేత్ । యత్ర
 జనుస్యం పశ్యేత్ । తావతి కుర్వీతయత్కరీస్యాత్ ॥ ఓంతానివా
 తాని యమనక్షత్రాణి । యాన్యేవదేవనక్షత్రాణి తేషు కుర్వీతయ

త్కారీస్యాత్ । పుణ్యహ వచకురుతే ఓం పుణ్యహంభవంతోబ్రు
 వంతుః ఓం పుణ్యహమ్॥వవంతి॥ స్వస్తియే భాము ముపబివామ
 హైస్సోమమ్॥ స్వస్తిభువనస్వయస్పతిః॥ బృహస్పతిగ్ం సర్వగణస్వస్తి
 యో॥ స్వస్య ఆదిత్యాసోధవంతునః॥ ఆదిత్య ఉదయనీయః । వధ్యే
 వేద స్వస్త్వాప్రియంతి । వధ్యం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి । స్వస్త్వేవేదవీ
 యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్త్వద్యంతి॥ స్వస్తిజఇంద్రో జ్వద్దశావా॥
 స్వస్తిసః పుషావిశ్వవేదాః॥ స్వస్తిస్తాక్షోక్య అర్జునేమిః । స్వ
 స్తిసో బృహస్పతిర్దధాతు ॥ అష్టా దేవా వసవ స్సమ్యాసః ।
 చరసా దేవీ రజరా శ్రవిష్ఠాః । తేయజ్ఞ పాంతు రజనః ప్ర
 రస్తాత్ । సంవత్సరిణ మమృతగ్ స్వస్తి॥ మహ్యో సహకుటుంబా
 య శుద్ధిన్వద్భ్యభ్యుదయకర్మణమహజనాన్న మసక్తర్వాణామౌశీర్వ
 చన మపేక్షమాణా యాయుష్మతే స్వస్తిభవంతో బ్రువంతుః ఆయు
 వ్యతేస్వస్తి॥ వవంతి॥ ఓగ్ స్వస్తిభవంతో బ్రువంతుః । ఓగ్ స్వస్తి
 వవంతి॥ ఋభ్యామ స్తోమగ్ం సమయామనాచ మోమోమోత్రగ్ం
 సర ధోహోపయాతమ్ । యశోను ప్రక్వం మమ గోష్వంతివా భూ
 తాంశో అశ్వినోః కామ మప్రా॥ సర్వామృద్ధి మృగ్ను యామి తితం
 వై తేజ సైవ పురస్తాత్పర్యభవ చ్చందోభిర్భ్యుతోత్తరై రుపరిష్టా
 గ్నాయత్రాససర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయాన్నిర్వా మృద్ధిమా
 ధోఽన్నిర్వా మృద్ధి మృగ్నోతి యవవం వేద ॥ ఋభ్యామ హవ్యై
 ర్షమ సోపసద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు । అనూహ

పునఃతుమా । ప్రాజాప్త్యం ప్రవీరిమ్ । శతోద్యామగం హిరణ్మ
యమ్ । తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇష్ట
స్సువీరి సహమా పునాతు । సోమ స్వస్త్వా వరుణ స్సమీ
చ్యా । యమోరాజ ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామో
ర్జయంత్యాపునాతు॥ (ఇతి మార్జనం కృత్వా) ప్రాచ్యాందిశి దేవా
ఋత్విజో మార్జయంతామ్ । దక్షిణాయాం దిశి మానాః పితరో
మార్జయంతామ్ । ప్రతీచ్యా దిశి గృహాః పశవో మార్జయంతా
ముదీచ్యాం ది శ్యావ ఓషధయో వనస్పతియోమార్జయంతామూ
ర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞస్సవత్సరో యజ్ఞపతి ర్మార్జయంతామ్॥ ఏతేభ్యో
బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్యశ్శీలక్ష్మీనారాయ
ణోమామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహస్వరూపేభ్యశ్శీలక్ష్మీనారాయ
ణోమామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహప్రత్యర్థం స్వస్తి పుణ్యహవాచన
మంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహపరిమిత హరణ్యం తుభ్య మహం
సంప్రదదే నమమ॥ వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీ హ్యస్మాక్ తస్మావేళో
అనమివాభవానః । యత్స్వేమహే ప్రతి తన్నో జపస్త్వశంస ఏధి
ద్విపదేశంచతుష్పదే॥ వాస్తోష్పతే శక్త్యా సగంసదా తే సక్షీ మహి
రణ్యాయా గాతుమత్యా॥ ఆనః క్షేమక్షతయోగే నరంనో యూయం
చాత స్వస్తిభి స్సదానః । అమీ వహః వాస్తోష్పతే విశ్వరూపా
గ్యావిశ్వా త్సఖాస్తు శేవ ఏధి నః । శుభగం శుభమ్॥ స్వస్త్వయ్య
సం తాత్మ్య మరిష్ట నేమి ర్మహద్భూతం వాయు సం దేవతానామ్

అనుగమ్ము మింద్రప్రభం సమశ్చుభ్రహద్యశో నావమివారు హేమ ।
 ప్రియమయచమంగింసంగయంత్య స్పృహ్యస్త్రీయం మనసా
 చత్వామ్యమ్ ప్రయతపాణి త్పరణం ప్రవర్త్యప్రప్తిన బాధేష్వభా
 యానోఅస్తుః శుభగం శుభమ్ ఓతిర్విత్ ॥
 ఇతి యాజుషశ్రావణాను క్రమణికాయాం పుణ్యహవాచనమ్ సమాప్తం.

అథకర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

అచమ్య ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం తదంగకర్మణః పుణ్యాహవాచ
 నం కరిష్యే॥ అదా విద్వేషేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి
 పూజాం సమాచరేత్ ॥ అథ పాదకం కలశం తుడల తాంబూలం
 నిధా యాజుషధీషు ప్రకృష్టాశ్చ॥ బ్రహ్మణా వ్రాహ్మయేతో ఓంకర్మణః
 పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ ఓంపుణ్యాహం కర్మణోఽస్తు॥ ఏవం
 త్రి॥ య త్పుణ్యం నకుత్రమ్..... పుణ్యాహ ఏవ కురుతే ఓంకర్మణే
 స్వస్తి భవంతో బ్రువంతు ॥ ఓం స్వస్తి కర్మణోఽస్తు ॥ ఏవం త్రి
 స్వస్తి ఇంద్రోవృద్ధశ్రవాః..... స్వస్తి వస్త్రాస్త్యో అష్టకేమిః॥ స్వస్తి
 నోబృహస్పతి ర్దధాతు॥ ఓమ్॥ కర్మణ ముద్ధిం భవంతో బ్రువంతు॥
 ఓమ్॥ కర్మణః పృథ్విః॥ ఏవం త్రిః ॥ ముఖ్యాగ్రహవై ర్మనుసోప
 సద్యః । మిత్రం దేవం విశ్వభేదాన్నో అను । మనూరాధాహవిహ
 వర్థయంతః । శతం జీవేషశరదస్సపిరాః ॥ త్రిణితి వైదేవావామృత
 దాని త్రిణిచందాగం సిత్రిణి సవనాని త్రిణి మేగోకాః । ముఖ్యా
 మేవతద్వీర్య ఏషా లోకేషాప్రతికమ్భతి । ముద్ధిం భవంతో బ్రువంతు-

ఋగ్వేదా మృద్ధి పృథ్వీః ॥ ముఖసమం కలశ ముద్ధాత్ ॥ కర్మ-
ణః పుణ్యసా సమృద్ధి రస్తు । వన్న శతసంపూర్ణ మస్తు । గోత్రా-
భివృద్ధి రస్తు । శాంతిపూర్వ శాస్త్రస్తు । శుభగం శుభ మస్తు । పున-
రపి గోత్రాభివృద్ధ్య శ్శుభం భవతు । సర్వసంపదస్తు । శుచీ-
వో హుయ్య మగుత శ్శుచీనాగం । శుచీగం హి నో మృద్వరగం
శుచిభ్యః ॥ ఋతేన సత్య మృతసాప ఆయన్మచి జన్మాన శ్శుచయః
పావకాః ॥ అగ్ని శ్శుచి వ్రతతమ శ్శుచి ద్విప్ర శ్శుచిః కవిః । శుచీ-
రోచత ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచమస్తవశ్శుకా భాజంత ఈరతే ।
తవ జ్యోతిగ్ వ్యుచ్చయః ॥ ఏనో నింజనం స్తమ మశ్శద్ధం శ్శుద్ధేన
నామ్నా । శుద్ధేనై రావృద్ధ్యాం సమః । శుద్ధ ఆశీ ర్వాం మమత్తు
ఇంద్ర శ్శుద్ధోన ఆగహి శ్శుద్ధ శ్శుద్ధాభి హతిభిః । శ్శుద్ధో రయినిభా-
రయః శ్శుద్ధో మ ముగ్ధి సోమ్యః । ఇంద్రశ్శుద్ధోహి నో రయిమ్ శ్శుద్ధో
రత్నానిదాశుషే । శ్శుద్ధోవ్రతాణి జఘ్నుసి । శ్శుద్ధో వాజం శిషా-
ససి ॥ బ్రాహ్మణ వ్యమృతగ్ం హితమ్ । యేన దేవాః పవిత్రేణ ।
ఆత్మానం పునతే నదా । తేన సహస్రధారేణ పావమాన్యః పునంతు
మా । ప్రాజాపత్యం వవిత్రమ్ । శ్శోద్యామగ్ం హిరగ్మయమ్ । తేన
బ్రహ్మవిదోవయమ్ । పూతంబ్రహ్మ పునీమహే । ఇన్ద్రోస్తు నీతీసహ-
మా పునాతు । సోమప్రస్వస్త్వానకునస్సమీచ్యా । యమో రాజా-
ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదా మ్రోక్షయంత్యా పునాతు ॥
సాచ్యాం దిశి దేవా ఋశ్వీజో మాగ్జయంతామ్ । దక్షిణాయాందిశి

మాసాః పితరౌ మార్జయంతామ్ | ప్రతిచ్యాం దిశి గృహః శశవో
 మార్జయంతాముదీచ్యాం దిశ్యాప్ర ఓషధయో వనస్పతయో మార్జ
 యంతామూర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతి ర్నారజ్యం
 తామ్ | ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్య
 శ్శీలక్ష్మీనారాయణో మామహేశ్వరా దిత్యాది నవగ్రహ స్వయా
 పేభ్య శ్శీలక్ష్మీనారాయణో మామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహ
 ప్రీత్యర్థం కర్మణాపుణ్యాహవాచన మంత్రజప దక్షిణాం మనసాత్సా
 హపరిమిత హిరణ్య తుభ్య మహం సంప్రదదే నమమ | వాస్తా
 వృతే ప్రతిజానీ హ్యస్మాక్ త్వాప్తవేశో అనమీ వో భవానః |
 యత్వే మహేప్రతితన్నో జవస్త్వశంస ఏధి ద్విపదేశం చతుష్ప
 దే | వాస్తావృతే శక్మయాసగ్ం సదాతే సక్షీ మహి రణ్ణయా
 గాతుమత్యా | ఆనఃక్షేమ ఉతయోగే వరం నో యూయం పాత
 స్స్వస్తిభి స్సదానః | అమీనహ వాస్తావృతే విశ్వ రూపాణ్య
 విశ్వా త్సఖాస్తుశేవ ఏధి సః | శుభగ్ం శుభమ్ | స్వస్త్వయం
 తాక్ష్య మరిష్ట నేమిర్నహద్భూతం వాయసం దేవతానామ్ | అసుర
 ఘ్న మింద్రసఖం సమత్స్స బృహద్యశో నావమివారుహేమ | అగ్ం
 హూముచ మూగిరసం గయంత్య స్స్వస్త్వత్రేయం మనసాచ
 తాక్ష్యమ్ ప్రయితపాణి శ్శర్దాం ప్రపద్యే స్వస్తి సంబ్రాధేష్వభ
 యంనో అన్తు శుభగ్ం శుభమ్ | హరిః ఓం తిర్నీత్ ||

ఇతి యాజుష శాస్త్రానుక్రమణికాయాం - కర్మణా

పుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్ || శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

అంకురారోపణమ్.

శ్లో॥ కర్తవ్యోవిధితోంకురారోపణవిధి శ్చాలాదికాగ్నితోరా
 త్రిష్యే వశరాగ్నిశైలగణనా స్వేతానుసద్యోశవాః॥ రిక్తాపర్వపక్షప్ర
 దోష రహితేనారేశుభానాంగృహేషీ ప్రన్వాతిమృదుఘ్రువానురమ
 ఖావిష్ణుత్రయాభ్యోదుషు ॥

తా॥ అంకురారోపణమును - గృహ్యసూత్రములో జెప్పినప్ర
 కారము - అన్నప్రాశనచోల ఉపనయన, వివాహ - సీనుత - పుంసవ
 నకర్మలకు పూర్వముందనఁగావీటి ముహూర్తదినానికి పూర్వరాత్రియం
 దైనను - సద్యస్కాలముదైనను - పరరాత్రియందైన చేయవలెను -
 అల్లుచేయని పక్షంబున - ముహూర్తదినానికి - 3 వ రాత్రియందైన
 ను - 1 వ రాత్రియందైనను - 2 వ రాత్రియందైనను - చవితీ - నవమి -
 చతుర్దశి యారిక్తాభ్యులును - పూర్ణిమ - అమావాస్య - కృష్ణాష్టమి
 కృష్ణచతుర్దశి - సంక్రమణమునీ పర్వములును - చవితీ - నవమి - త్ర
 యోదశి - ప్రదోషదినములును - త్యాజ్యగడియలును - నిషేధించి -
 సోమ - బుధ - బృహస్పతి - శుక్రవారములయందును - వృషభ - మిథు
 ప - కర్కాటక - కన్య - ధనుర్జ్వీనములైన శుభగ్రహములయొక్క లగ్న
 ములయందును - అశ్విని - పుష్యమి - హస్త - స్వాతి - చిత్ర - రేవతి -
 మృగశీర్ష - అనూరాధ - రోహిణి - ఉత్తర - ఉత్తరాషాఢ - ఉత్తరా
 భాద్ర - మూల - మఖ - శ్రవణ - ధన్వ - శతభిష - నక్షత్రములయందు
 ను - అంకురారోపణము జేయవలయునని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ సర్వేషు మంగలేష్వాదా వంకురార్పణమిష్యతే పూర్వం
 వాత్రదిశసప్తదివసే పంచమేఽపివా॥ పంచాంగశుద్ధదివసేబీజనక్షత్ర
 సంయుతే సహమంగళ ఘోషాద్యైర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభిః॥ స్వగ్రా
 మాత్పా గుదగ్వాతు మృత్తికానయనం శుభం॥ అథాతోంకురా
 ర్పణవిధింవ్యాఖ్యాస్యామోఽన్నేనపరితుష్యసాయంకాలేబ్రహ్మణా

నాహూయ పుణ్యాహం నాచయిత్వా॥ శుభమస్తు॥ యశ్శివో నామ
 దూపాభ్యాం...సర్వభ్యామహజసేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఏవ...శుభ
 తిథామనుకుమారస్వాముష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతిమం
 కురారోపణాఖ్యంకర్మకరిష్యే మాణస్తవంగత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం
 ...సహస్వస్తిపుణ్యాహాచనం కరిష్యే॥ ఆకానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపకీపూజాంపుణ్యా
 హాచనంచసమాపయేత్ ఆచమ్య...ఏవంగుణ + ప్రీత్యం మమ
 కుమారస్వాముష్యాభివృద్ధ్యర్థంతత్త్కర్మాంగభూత మ కురారోప
 ణాఖ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్యంకురారోపణాంగత్వేనబ్రాహ్మణా
 నోభజయిత్వాఽశిశో...చయిత్వా॥ అనశుచాదేశే గోమయే నానులి
 వ్యగంధపుష్పాక్షతైస్సంఘాత్యహంచపాలిశః సావర్ణ్యనివృత్తతామ్రమ్
 స్నాయైర్వాయథాసంభవంగృహీత్వా॥ గో॥ మధ్యేచతుర్ముఖంవింశత్య
 త్పుర్వేనజగమేవచ॥ దక్షిణేచయమ వింద్యాత్పిశ్చిమేవరుణం తథా
 ఉత్తరేశశినంవింద్యాత్పలికాస్థాపనంక్రమాత్॥ దూర్వా మక్వేతప
 ర్ణంచశిరీషం బిల్వపత్రికం॥ తానాంమూలేతు బస్మేయాచ్ఛేదితసూ
 త్రేణవేష్టయేత్॥ శుద్ధపదేశే భూమి భూమీమ్నీతి భూమి మభిమం
 త్ర్య॥ భూమిభూమ్నా ద్యౌర్వరిణాంతరిక్షం మహిత్యా॥ ఉపశ్లే
 శేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదమన్నాద్యామూదధే॥ ఆయంగాఃపృశ్చి
 రక్రమీదసన న్మాతరంపునః॥ పితరఞ్చప్రియం త్సువః॥ త్రిగ్ంశ
 ధానువిరాజతివాక్పతంగాయ శిశియే॥ ప్రత్యస్య వహుమ్యభి॥ అస్య
 ప్రాణాదపాన త్యంతశ్చరతి రోచనా॥ వ్యఖ్యన్మహిష స్సువః॥
 యత్వా కుర్ధః పరోవప మన్యునా యదవత్తా॥ సుకల్ప మగ్నేతత్త
 ప్రపునస్త్యద్దీపయామసి॥ యత్తేమమ్యపరోప్తస్య శృణ్వీ మను దధ్వ

నే । ఆదిత్యావిశ్వేతదేవా నసవస్ససమాభరణ । మనో జ్యోతిష్మ
తామాజ్యం విచ్చిన్నం యజ్ఞగం సమిమం దధాతు । బృహస్పతిస్స
నుతామిమన్నో విశ్వేదేవా ఇహమాదయంతామ్ ॥ సప్తతేలగ్నే సమిధ
సప్తజిహ్వః సప్తర్షయ సప్తధామప్రియాణి । సప్తహస్తాస్స
ప్తధాత్వా యజంతి సప్తయోనీ రాపృణ స్వామృతేన । పునర్వా
నివర్తస్వ పున రగ్న ఇషాయుషా । పునర్మః పాహి విశ్వేతః । సహ
రయ్యానివర్తస్వాగ్నే పివస్వస్వధారయా । విశ్వస్నిహా విశ్వతస్త్వ
లేక సులేక స్సులేక సేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు ॥ కేక
సకేత స్సుకేతసేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు వివస్వాగ్ం అది
త్తిరేవ జాతిస్తేన ఆదిత్యా ఆజ్యం జహాణ వియన్తు ॥ మానో
నివస్థని తేతి భూమిం ఖనతి ॥ మానోనివ త్ఫలితా యస్తే చాహం
ఖనామిహ । ద్విపచ్చతుష్ప దస్మాకగ్ం సర్వనుస్త్వనాతురమ్ ॥ అప
ఉపస్పృశ్య ॥ భూమిధేనురితి మృదమభిమంత్ర్య । భూమిధేనుగర్భణీ
శక్తారిణీ..... ప్రణవేన పూరయిత్వా ॥ ఓం, గి ॥ శ్లో ॥ వల్క్లి
కమృత్తికాం చైవ గోమయంచ తద్దైవచ । ఏతాని ప్రక్షిపేత్తాను
పాలికాసుయథాకృమం । పాలికాసుకించిత్కించి దుడకం సంహోత్య ॥
తిలమాషయవవీహిముదస్వరచణక కుంభిత్థగోధూమప్రియంగుశ్యా
మాకాది చతుర్దశ ద్వాదశ వా యథాసంభవం గృహీత్వా । యా
జుతా ఓషధయ ఇత్యనువాకేన కాంస్యపాత్రేమిశ్రయిత్వాక్షిరేణుప
యోజ్య ॥ యాజుతా ఓషధయోదేవేభ్యశ్చియ్యుగంపురా । మఃపామిబ

అర్చితాతయే । యాః సలిసీర్యా అసలా అపుషూయాస్పిపుషీణీః ।
 బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్సగ్ంహసః । యాః॥౮॥ ఓషధయ
 సోమరాక్షీః ప్రవిష్టాః పృథివీ మను । తాసాం త్వమస్యస్తమాప్ర
 ణోజీవాతవే సువ । అనవతంతీ దనదాదవ ఓషధయః పరి । యంజీవ
 మశ్ ఛనామహౌ నస రిష్యాతి పూరుషః । యాశ్చేదముపశ్శ్రద్ధాం
 తియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతా స్సర్వాఅస్తైసంధ
 త్రభేషజం । మావోరిషత్థనితా తాస్మైచూహం ఖనామివః । ద్విప
 చ్చతుష్ప దస్మాక్గ్ం సర్వమస్వవాతురమ్ । ఓషధయ స్సంవదంతే
 సోమేన సహరాక్షా । యస్మైక్రరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్నారయా
 మసి । బ్రహ్మజ్జ్ఞానం ప్రజాపతేన త్వదేతానితిమధ్యపాలికాయాబ్ర
 హ్మజ్జ్ఞానం ప్రవ్రమం పురస్తాద్విసీమత ముకుచోవేన ఆవహాస్రబుద్ధి
 యా ఉప్రమా అన్యవిష్టాస్సత శ్చ యోనిమసతశ్చవివః । ప్రజాపతే
 నత్వదేతా న్యనోయ విశ్వాజాతావికరితాబధూవ । యత్కామాస్తేజ
 హూమస్తనో అస్తువయగ్న్స్యామ పతయో రయీణామ్॥ యత ఇంద్ర
 భయామహేస్వస్తిదా విశస్పతిరితి స్రాచ్యాం । యత ఇంద్రభయామ
 హేతతోనో అభయం కృధి మమవక్త చ్చగ్నితవతన్న ఉతయేవిద్విజో
 విమృధోజహి । స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహ విమృధోవ శీ । వృ
 షేంద్రః పుర వతున స్వస్తిదా అభయంకరః । యమాయ సోమ
 మినుం యమేతిదక్షిణస్యాం । యమాయ సోమగ్ం సునుతయమా

యజమాతా హవిః । యమగంహ యజ్ఞగచ్ఛ త్యగ్నిదూహో
 అరం కృతః । ఇమం యమప్రస్తర మాహిసీ చాంగిరోభిః పితృభిః
 స్సంవిదానః । ఆత్వా మంత్రాః కవిశస్తావసాంశ్వేనారాజాహవిమా
 మాదయస్వ । ఇమం మేవరుణ తత్త్వాయామితే ప్రతీచ్యాం । ఇమం మే
 వరుణ శ్రుతీసావ ముద్యాచ మృడయ । త్వా మనస్య రాచతేతత్త్వా
 యామి బ్రహ్మణా వందమావ సదాశాస్తే యజమానోహవిర్భిః ।
 అహేతమానో వరుణాహ బోధ్యురుశగంస మానాయుః ప్రమోషీః ।
 సోమోధేను మాప్యాయస్వే త్యుదీచ్యాం । సోమోధేనుగం సోమో
 అర్హంత మాశుగం సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతు । సానన్యం విద
 ధ్యగం సతేయం పితృ శృవణం యో దదాశదస్మై । ఆప్యాయస్వ
 సమీశు తే విశ్వేన సస్మిన్ సృష్టియం । భవా వాజస్య సంగః ధే శుద్ధా
 భిస్సినలాభిః ప్రచ్ఛాదయే త్వంచగవ్యేన జలేనవా ప్రోక్షయేత్ । మ
 ధ్యమపాలికాయాం ఓంభూః । జ్ఞానమావాహయామి ఓంభూవః ।
 ప్రజావతి మావాహయామి ఓగంసువః । హిరణ్యగర్భ మావాహ
 యామి ఓంభూర్భవస్సువః । చతుర్ముఖ మావాహయామి హిరణ్యం
 ఓంభూః । వజ్రణ మావాహయామి ఓంభూవః । ఇంద్రమావాహయా
 మి ఓగంసువః । శతక్రతు మావాహయామి ఓంభూర్భవస్సువః ।
 శచిపతి మావాహయామి దక్షిణస్యాం ఓంభూః । యమమావాహ
 యామి ఓంభూవః । వైవస్వత మావాహయామి ఓగంసువః । పితృపతి
 మావాహయామి ఓంభూర్భవస్సువః । భర్మరాజ మావాహయామి

ప్రతీచ్యం । ఓంభూః । ప్రచేతశమావాహయామి । ఓంభూవః । వరుణ
 మావాహయామి । ఓంసువః । అపాంపతి మావాహయామి । ఓం
 భూభూవప్రస్రువతినురూపిణమావాహయామి । ఉదీచ్యం । ఓంభూః శశి
 నమావాహయామి । ఓంభూవః । నిశాకరమావాహయామి । ఓంసువః
 చంద్రమావాహయామి । ఓంభూ...వః । సోమమావాహయామి । అస్త్ర
 తాస్త్వద్భిరాపో హిస్తామయాభవ ఇతి తిస్యభిర్నిరణ్యవర్ణా ఇతిచక్ర
 సృతిః పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతేనానువాకేనచ సంప్రోక్ష్య । సర్వో
 వశా రాన్మృత్యాముష్టేనమోఽముష్టేనహణతి । అస్త్రోహిస్తామ +
 జ్జనయాథాచనః । హిరణ్యవర్ణా... బలమోజోనిధత్త । పవమాన్సు
 వర్జనః । ప్రవిశేణాచిచ్ఛణిః । యఃపోతా సపునాతుమా । పునాతుమా
 దేవజనాః । పుంతు మనవో ఛియా । పుంతువ్య్వి ఆయవః । జాతదే
 వఃప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణచదీక్ష్యత్ । అగ్నే
 క్రత్వాక్రశూగ్ంరసు । యస్తేప్రవిత్రమర్చిషే । అగ్నే వితత మంతరా ।
 బ్రహ్మ తేన పునీమహే । ఉభాభ్యాం దేవసవితిః । ప్రవిత్రేణప్రవేనచ ।
 ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే । నైశ్వదేవీపుత్రీ దేవ్యాగాత్ । యస్యైజ
 హ్వినైనుగో వీతపృష్ఠాః । తయా మదత సుధమాద్యేషు । వయగ్
 హ్వపుపతయో రయూణాః । నైశ్వానరో వశ్మిభిర్మా పునాతు । వారిః
 ప్రాతేనైరోమయోధూః । ద్యాసోపృథివి కయస్తాపయోభిః । ఋతా
 వరీ యజ్ఞయే మాపునీతాం । బ్రహ్మద్భిస్సవిత్తైస్సభిః । వర్షిషే
 షేన సువృభిః । అగ్నే దక్షైః పురాహిమా । యేనదేవాలపుత్రః । యే

నాపాద్యవ్యంకశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా ఇదంబ్రహ్మపునీమ హేయః॥
 పావమానీ రథ్యేతి॥ ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసమనర్వగ్ంస పూత
 మశ్నాతి॥ స్వదితం మాతరిశ్వినా పావమానీశ్యో అధ్యేతిఋషిభి
 స్సంభృతగ్ం రసం॥ తస్మై సరస్వతీదుహే॥ క్షీరగ్ంసర్పిర్మధూదకం॥
 పావమానీ స్వస్వస్వయనీః సుదుఘాహిపయన్వతీః॥ ఋషిభిస్సంభృ
 త్గోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ పావమానీ ర్దిశంతునః॥ ఇమం
 లోకమధోతిముం॥ కామాన్ధస్మర్థయంతునః॥ దేవీరేవై స్సమాభృ
 తాః॥ పావమానీ స్వస్వస్వయనీః సుదుఘాహిఘృతశ్చుతః॥ ఋషి
 భిస్సంభృత్గోరసః॥ బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం॥ యేన దేవాః ప్రవి
 ప్రేణ... జాతవేదా మోర్జయంత్యాపునాతు॥ అభధ్యానానాహనాది
 పోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ బ్రహ్మణేనమః-ఇంద్రాయన
 మః-యమాయనమః-వరుణాయనమః-సోమాయనమః- ఇతినమస్కృ
 త్య॥ శ్లో॥ దిశాంపతీన్నమస్యామి నర్వకామఫలప్రదాః॥ కుర్వంతున
 ఫలంకర్మ కుర్వంతునతతంశుభం॥ తాఃపాలికాయావత్కర్మాంతంసుర
 క్షితంకృత్వాతత్తచ్చుభకర్మకాలేనాంకురాః పాలికావేదికాచతుర్థై
 శేషుసంస్థాపయేత్॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌమమకుమార
 న్యాఽయుష్మాభివృద్ధ్యగ్ం చోగోపనయనాంగభూతునాందీశోభనదే
 వతాముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీదేవతాహ్వానాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే॥ నమస్సదసేనమస్సదసస్పతియై-నమస్సఖినాం పురోగా
 ణాం చక్షుషే-నమోదైవే-నమః పృథివ్యై॥ అభనాందీ వృద్ధప్రపితా
 మహీ-వృద్ధపితామహీ-వృద్ధమాతరః- గోత్రాఃనాందీముఖాఃనాందీ

సాందీ వృద్ధప్రపితామహా వృద్ధపితామహావృద్ధపితరః-గోత్రాః-నాందీ
ముఖాః నాందీ - నాందీమాతామహా మాతూఃపితామహా మాతూః
ప్రపితామహాః పత్నీ సమేతాః-గోత్రాః-నాందీముఖాః నాందీ-నాందీ
ఉభాభ్యా ముభాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞకవిశ్వేదేచాంశ్చ గృహసిద్ధా
న్నేన హిరణ్యద్రవ్యేణ వాద్యతోషయిష్యే! అథ బ్రాహ్మణాయ య
థాశక్తి హిరణ్యం వద్యాత్ ||

అత్ర దేవతానుమోదనాథ మిదావాచనంకరిష్యే! ఇచ్ఛదేవ
హూర్మను ర్యజ్ఞనీర్బృహస్పతి రుక్థామ దాని శగ్ంసివద్విశ్వేదేవ
స్సూక్తవాచః పృథివిమార్తీర్థామాహిగ్ంసీర్మధు మనిష్యేనాధుజని
ష్యేమధువక్ష్యోమి మధువదిష్యామిమధుమతీం దేవేభ్య వాచము
ద్యానగ్ం శుశ్రూషేణ్యం మనుష్యేభ్యస్తం మాదేవాఅవంతుశో
భాయై ప్రితరోఽనుమదంతు|| ఇక్ష ఏహి|| ఏతా శ్శోభనదేవతాఃమమ
కుమారప్య ఉపనయనాది పాలాశపర్యంతం మమ గృహేవసంతు!
మాం రక్షంతు - మమకుమారం రక్షంతు||

ఇదామగ్నే పురుషగ్ంసగ్ం సనింగోశ్శశ్వత్తమగ్ం హవమా
నాయ సాధ | స్యాన్న సూను సనయోవిజావాఽగ్నే సాతేసుమతి
భూత్రస్మే! అదిత ఏహి|| ఏతా శ్శోభనదేవతాః + + రక్షంతు!
ఈదామహోదేవాగ్ంఈడేఽన్యాన్నమస్యామనమస్యా యజామయ
జ్ఞయా నిత్యాహ మనుష్యా వా ఈడేన్యాః ప్రితరోనమస్యాదేవాయ
జ్ఞయా దేవతా ఏవతిద్యథాభాగంయజతి|| సరస్వత్యేహి! ఏతాశ్శో
భనదేవతాః + రక్షంతు || శోభనం శోభనం శోభనమ్! అథనాందీ
శోభనదేవతాభ్యోనమః | షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి!

అసప్తరా తాత్పర్యజాకామ అవంచరాత్రాత్పర్యశుకామ అగ్నిరా
త్రాదన్నాద్యకామ స్పృష్ట్యాకలలము పుష్కరామ భిక్ష్యహ భగవాన్
బోధాయనః ॥ శ్లోచ్యునాక నామో మతస్య ॥ అతీర్వాదః కర్తవ్యః
భిక్ష్యంతురారోపణమ్ ॥ ... శ్రౌతస్మార్తానుక్రమణికాయాం అంకు
రారోక్షణం సమాప్తమ్.

అగ్నిముఖం - అత్ర చతుష్పాత్రపయోగవిధిః.

శ్లో॥ నాథూరా నాథ్యభాగాచనచేన్ద్రం నజయానయః॥ శత్రు
షాత్రప్రయోగేతు నిశ్చిశ్శక్తం కపద్దినా॥ పాగినానాథుమ్య॥ ఏవం
గుణ విశేషణ.....ప్రీత్యర్థం...ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ... హేమా
మం కరిశ్యే ॥ తదంగ మగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే ॥ యత్రాగ్నిఃస్థా
• వ్యతే తత్ర శ్వేతతండులచూర్ణేనపాదేశమాత్రంచతురశ్ర (మండలం)
స్థండిలంకల్పయిత్వా॥ ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్యత్రత్రపాచీరుహ
కస్సంస్థాః ఉదీచీః ప్రాశ్నంస్థాః తిస్రః తిస్రోరేఖా లిఖిత్వా॥ అద్భిరవో
త్యే॥ శేష ముత్సృజ్య ॥ భూర్భువస్సువరో మిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య॥
ఓంభూర్భు వస్సువరోమ్ ॥ చత్వారిశ్శంక్రాతయో అస్త్యపాదాద్యే
శ్చేషేస్తప్త పాస్తాసోఅస్య ॥ త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహాహతే
వోమర్త్యాగ్ం ఆవివేగః॥ (యజ్ఞేశ్వరంధ్యాయామి) సత్తమాస్తశ్చతుశ్శ్చం
గస్తప్తజహ్వాద్విశీర్షకః ॥ త్రిపాత్ప్రసన్నవదన శుభాసినశ్చుచిస్మి
తః ॥ స్వాహాంతుదక్షిణే పాశ్చ్యదేవం నామే స్వధాంతథా ॥ విశ్ర
ద్దక్షిణాహస్తే శక్తిమన్నంసుచిప్రసవమ్ ॥ లోమరం వ్యజనం వామే
గృహపాత్రంతు ధారయత్ ॥ మేషాయానం జటాబద్ధం గౌరవరం
మహాజనమ్ ॥ ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్రాప్తిస్సర్వకామదమ్ ॥
అత్మాభిముఖ మాసీనమేవంధ్యాయో ధృతాశనమ్ ॥ ఏషహి ధేతుఃప్రశా

ఆత్మాభిముఖ మాసీనమేవం భ్యాయేద్ధతాశసమ్॥ ఏష హిదేవఃప్రది
 శోనునర్వాః పుర్వోహి జాతస్య ఉగ్రే లింతః॥ సవిజాయమానస్య
 జనివ్యనూణః ప్రత్యజ్ఞుఖా స్తివృత్తి విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుఖాగ్నేమ
 మాఽభిముఖోభవ సుముఖోభవ సుప్రసన్నోభవ వరదోభవ
 యథోక్త జహ్వయా హవిర్గృహణ॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం
 తల్పవితు ర్వరేణ్యమ్॥ భగ్గోదేవస్య ధీమహి॥ ధియో యోనః ప్ర
 చోదయాత్॥ అగ్నిం పరిసమూహ్యా॥ అలంకృత్య॥ అగ్నయేనమః॥
 హుతవహాయ నమః॥ హుతాశ నేనమః॥ కృష్ణవర్తక నేనమః॥ దేవము
 ఖాయ నమః॥ సప్తజిహ్వాయ నమః॥ వైశ్వానరాయనమః॥ జాతనేద
 సేనమః॥ పాగిదాదిదర్భై రగ్నిం పరిస్తృణాతి॥ పురస్తాత్॥ దక్షిణతిః
 పశ్యాత్॥ ఉత్తరతిః॥ ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాదచ్ఛాన్ సగ్గస్తీర్య॥
 ద్వం ద్వంన్యోచిపాత్రాణిప్రయునక్తి॥ దర్వాజ్యస్థాత్యా ప్రోక్షణ
 స్రుచావతి॥ సమా పాగ్రాద్వా దర్భాప్రాదేశమాత్రోపవిత్రేకురుతే॥
 అద్భి రనుమృజ్య॥ ప్రోక్షణపాత్రేనిధాయ॥ ప్రోక్ష్య॥ తస్యా మహ
 అనియ॥ హస్తయో రంగుష్ఠోపకనిష్ఠికాభ్యా ముదగగ్రేగృహీత్వా॥
 ప్రాచీ స్త్రిరుత్పాయ॥ సపవిత్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంస్పృశ్య॥ పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా॥ త్రిః ప్రోక్ష్య॥ ప్రోక్షణశేషందక్షిణతో
 నిధాయ॥ తత్పవిత్రమాజ్యస్థాల్యా మాదాయ॥ ఆజ్యం విలాప్య॥
 అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామాజ్యస్థాల్యామాజ్యంనియాప్య॥
 ఉదీచోఽంగారాన్నియాహ్య॥ తేష్వధిశ్రిత్య॥ జ్వలతాదర్భేణావ
 ద్దోత్య॥ దేవదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య ప్రత్యశ్య ప్రత్యస్య॥ ఆశ్వేపాస్య॥
 అప ఉపస్పృశ్య॥ త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా॥ ఉదగుద్వాస్య॥ అంగారా
 స్పృశ్యూప్యా॥ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం
 త్రిరుత్పాయ॥ పవిత్రగ్రంథిం విసస్య॥ ప్రత్యశ్య॥ పాగగ్రమగ్నా

పవిత్రేనుప్రహరతి । స్రుక్సునా వన్న ప్రతితప్తాదర్భాగైస్సం
 మృజ్య । పునః ప్రతితప్తా ప్రోక్ష్య స్రువముత్తరతోనిధాయదర్భా
 నద్భిస్సగ్ధస్పృశ్యాన్నప్రహరతి ॥ అద్దితేనుమన్యస్వ॥ అనుమతే
 నుమన్యస్వ॥ సరస్వతేనుమన్యస్వ॥ దేవసవిత్రః ప్రసుప తతఃవిశప్ర
 శారణహూమంకుర్యాత్ ॥ అద్దితేన్వమగ్ధస్థాః॥ అనుమతేన్వమ
 గ్ధస్థాః॥ సరస్వతేన్వమగ్ధస్థాః॥ దేవసవిత్రః ప్రాసావీ॥ అనేన... హూ
 మేన భగవాన్ సర్వాశ్శుకః..... మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధి
 రస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥

అద్దితేన్వమగ్ధస్థాః (ఇతి దక్షిణతః ప్రాచీనమ్)

అనుమతేన్వమగ్ధస్థాః (ఇతి పశ్చాదుదీచీనమ్)

సరస్వతేన్వమగ్ధస్థాః (ఇత్యుత్తరతః ప్రాచీనమ్)

దేవ సవిత్రః ప్రాసావీ (ఇతి సమంతమ్॥

ఇత్యుత్తరపరిషేచనం కుర్యాత్.

పరి స్తరణ దర్భాలు అగ్నికి దక్షిణోత్తరములు ప్రాగగ్రములు
 తూర్పుపడమరలు త్తరాగ్రములుగాను నుండవలయును దక్షిణపరిస్త
 రణమ తూర్పుపడమరల పరి స్తరణములకు మీఁదుగాను ఉత్తరపరి
 స్తరణము తూర్పుపడమరలకు గ్రిందుగానుండవలయును.

ఇతి యాజుస్మార్తాను క్రమణికాయాం

చతుష్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః. ఛే॥ ల॥

అథ పట్టాత్రప్రయోగః. అగ్నిముఖమ్.

ప్రాశానాయమ్య॥ ఏవంగుణవిశేషణ... ప్రీత్యం... ఆయుష్యా
 భివృద్ధ్యర్థం... హోమం కరిష్యే॥ శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేమా
 త్రం స్థండిలం చతురశ్రమండలం కల్పయిత్వా॥ ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యా

ముల్లిఖ్య ॥ శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వ ముదక్కుస్థంద్యేణారంభ మాలిఖేత్
 ఆథోదీచీః పుర స్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ॥ అనాక్కరో ౭
 భుక్త్యవిధాయా వహ్ని ముచ్చతే వోక్షణ తోయశేషమ్ । ప్రా
 క్తోయమస్యన్నిదధాత్వద గ్వాయాథాబహిస్సాస్యచ్చ పరిస్తరాణామ్ ॥
 ఓం భూర్భువస్సువరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాస్యః । ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ ॥
 అగ్నిమిధ్యా ॥ ఓమ్ చత్వారిశ్శృంగాత్రయో ఆస్య పాద్రాజ్వేక్షేర్షే
 సప్తహస్తాహో ఆస్య । త్రిధాబద్ధో పృష్ఠభో రోంరవీః మహాదేవో
 మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ । సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ సప్తజిహ్వోద్విక్షేర్ష
 కః । త్రిపాశ్చోసస్సవదన స్సుఖాసీన శ్శుచిస్త్రితః ॥ స్వాహాంతు దక్షి
 నై పాశ్చ్యే దేవిం వామే స్వధాం తథా । బిభర్షిష్యేణహస్తైస్తుకక్తి
 మన్నం స్రుచం స్రువమ్ । తోమరం వ్యజనం వాష్ణుర్వ్రతపాత్రీంతు
 ధారయన్ ॥ మేమారూఢం జటాబద్ధం శారవర్ణం మహాజనమ్ ॥ ధూ
 మగ్నిజం లోహితాక్షం సపార్శ్వి స్సర్వకామదమ్ ॥ ఆత్మాభిముఖమాసీన
 మేవం ధ్యామేద్ధుతాశమ్ ॥ ఏష హి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూ
 ర్వోహి జాతస్స ఉగ్రశ్చ త్రితః । సవిజాయమానస్సజవిష్యమాణః
 ప్రత్యజ్ముఖా స్త్రిష్ఠతి విశ్వతోముఖః ॥ ఇతి పశ్చిమే నాక్షతోదకం నిసీ
 యు ॥ వ్రాజ్ముఖా ౭ గ్నే మమాభిముఃఖోభవ । సుముఖో భవ । సుప్రస
 న్నోభవ । వరదోభవ । ఇత్యుక్త్యా ॥ యథోక్తజిహ్వయా పావి
 గ్మహాణ ॥ ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్ ॥ ధిగ్లో
 దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ (ఇతి పోత్య)
 సోదక్షేన పాణినా ప్రదక్షిణ మగ్నిం పరిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య
 అగ్నియోనము ॥ హుతవహాయనము ॥ హుతాశనేనము ॥ కృష్ణవ
 ర్మనేనము ॥ దేవముఖాయ నము ॥ సప్తజిహ్వాయనము ॥ వైశ్వా

శరాయనముః || జాతవేదసేనముః || పౌగన్దైర్ద్యైర్భరగ్నిం పరిస్థా
నాతి || ప్రాగుగన్దైర్వా | దక్షిణానుత్తరాన్కురోతి | ఉత్తరానభ
రాత్ || పురస్తాత్ || దక్షిణతః || పశ్చాత్ || ఉత్తరతః || ఉత్తరేణాగ్నిం
పాశుగా వైర్భాగ్ సగ్ధీర్భ్యః || ద్వంద్వం న్యంచీ పాతాణిక్రయన్తీ
దర్శ్యాజ్యస్థాత్యై | ప్రోక్షణీపర్వత్యై | ఇర్భస్రువావితీ | సమానా
గ్రాద్వా దర్శా ప్రాదేశమాత్రై పవిత్రే కురుతే || త్పణం శావ్యం
వాంతర్ధాయ ఛింతి || న నభేన || అప ఉపస్పృశ్య || అభిభరనుమృజ్య
ప్రోక్ష్య || తస్యావప అనీయ || హస్తయో రంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యా
ముదగగ్రే గృహీత్వా | ప్రాచీస్త్రీరుత్పాయాభినుంత్య || సపవిత్రే
ణవాణినా పాతాణి సంస్పృశ్య || హతాన్యత్రానానికృత్వా | విస
స్యేద్దమ్ || త్రిః ప్రోక్ష్య || తేష ముత్సించ్య || పూర్ణ పాత్రమాదాయ
అప రేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితే హతే అప అనీయ || ఉదగగ్రాభ్యాం
పవిత్రాభ్యాం ప్రాచీ స్త్రీరుత్పాయ || సమం ప్రాతైర్హృత్యా ఉత్త
రేణాగ్నిం దర్శేషు సాదయత్వా దర్శై భిః క్రచ్చాద్య || బ్రాహ్మణ
దక్షిణతో దర్శేషు నిపాద్య || అస్మిక్..... హోమకర్మణి || త్వం
బ్రహ్మభవ || బ్రహ్మణః ఇదమాసనం సుఖాసనమ్ || ఆజ్యస్థాలీమా
దాయ || ఆజ్యం విహవ్య || అప రేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయామా
జ్యస్థాల్యా మాజ్యం నిరూప్య || ఉదీచోఽంగారాన్నిరూప్య || తేవ్య
ధిత్యై || జ్వలతాత్పతేనాఽధోగామిన్యా దీప్త్యాఽజ్యేప్రతీసలీకృత్యై
ద్యే దర్భాగ్రే క్రచ్చిద్య || ప్రతూశ్య | అప ఉపస్పృశ్య | ఆజ్యేప్రత్య
స్య || త్రిః పర్శ్యగ్ని కృత్వా | ఉద గుద్వాస్య | అంగారాన్ప్రత్యూహ్య ||
ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారమాజ్యం త్రిరుత్పాయ ||
ప్రాగారభ్య ప్రాగేవసమాప్తి || పవిత్రగ్రంథిం విసస్య || ప్రతూశ్య | ప్రా
గగ్ర మగ్నై పవిత్రే అనుప్రహరతి || సుక్ష్మేవా నాదాయ | అగ్నే
వ్రతీతవ్య || దర్భాన్దైస్సమ్మృజ్య || పునఃప్రతితవ్య || ప్రోక్ష్య | నిధాయ
దర్భా సద్భిసగ్ధీస్సృశ్యాగ్నప్రహరతి || ఇర్భమాదాయ || పరిధీస్పరిద

భాతి॥ స్వేచ్ఛం పశ్యాత్ ॥ దక్షిణతోఽదీయాగ్ంవం దీగమ్॥ అన్య
గ్ం ప్రాప్త్య ము తరతః । ఉదగగ్రం మధ్యమమ్॥ పాగ్గగ్ం పితరమ్॥
మధ్యమపరిధముపన్నుశ్య॥ పురస్తా దూర్భ్యోఽప్యభూరసమిధావద,
ధాతీ॥ అగ్నిం వరిషిచ్య॥

అదితేఽనుమన్యస్వ, (ఇది దక్షిణతః ప్రాచీనమ్)

అనుమతేఽనుమన్యస్వ, (ఇది పశ్చాదుదీచీనమ్)

సరస్వతేఽనుమన్యస్వ, (ఇత్యుత్తరతః పాచీనమ్)]

దేవసవితః ప్రసవ, (ఇతి సమంతం వరిషిచ్య)

ఇష్ట మలంకృత్య । స్వయమలంకృత్య । బ్రహ్మణ మలం

కృత్య । ఇష్ట మభిఘాత్య ॥ ఓం ప్రత్యాదిశ్చైతా ... ఆవివేక ।

అస్మిన్..... హేమ ఇష్ట మాధాన్యే (ఇత్యేష్ట హేమంకుర్యా
త్) ఆధత్స్వి॥ (ఇతి బ్రహ్మవదేత్) ఇష్టప్రత్యేకణముహూర్తస్సుము

హూర్తోఽస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు (ఇతి వదేత్) ఇష్టప్రత్యే
కణముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ (ఇతి బ్రాహ్మణోవదేత్)

ఆఘారాణాఘారయతి దర్శపూర్ణ మాసవ త్తాస్త్విమ్ ॥ ఇతరదర్శిమా
దాయ॥ ఉత్తరపరిధసంధి మన్యవహృత్యప్రజాపతిం మనసాధ్యాయ
దక్షిణతః పాగ్ం చ మృతగ్ం సంతత మాఘారయతి॥ వాయవ్యాదా

గ్నేయాంతమ్॥ (జహూయాత్.) ప్రజాపతయ ఇదం నమమ॥ ఇత్యు
క్త్యా॥ ప్రధానదర్శి మాదాయ ద్వితీయమైంద్ర మితరపరిధిసంధిమన్య
వహృత్య పాగ్గుదంవం పూర్ణవ దాఘారయతి॥ నైర్ముత్యా దీశా
నాంతి॥ (జహూయాత్.) ఇంద్రా యేదం నమమ ॥ ఇత్యుక్త్యా॥
అజ్య హేమామః॥ ఏకమిద్యే త్రిశి చత్వారి॥ (ఇత్యాజ్యంగృహీత్యా)

అగ్నయే న్వాహ ॥ ఉత్తరాగ్ధపూర్వాగ్ధే ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ॥

వకమ్ । ద్వే త్రిణి । చత్వారి । సామాయ స్వాహా॥ దక్షిణార్థపూ
ర్వానే । సామాయేదం నమమ ॥ సమం పూర్వేణ॥ యథోపదేశం
ప్రధానాహుతిస్తుత్వా । జయాభ్యంతానా న్రాష్ట్రభృతః సాజాప
త్యాంవ్యాహృతి ర్విస్మాతా సాస్త్వకృతి మిత్యుపజాహూతిఃసా
గ్నహనా న్యద్భి స్సగ్నోష్పృత్యానోష్పృతానా రతి । దుహ్యాయంతిచరా
యేదమ్నమమ॥ అపశుపస్పృశ్య॥ అస్యకర్మణః హూమప్రతిస్థాసిద్ధ్య
ర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదాయః
అథ జమూదిహోమం కుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ప్రథమాభూరహోమశ్చప్ర
థానాహుత్యనంతరమ్॥ యథోపదేశాంతరిత్సర్వం స్రువేణోక్తంకవర్దినా॥

ఇతి యాజుషస్మారాను క్రమణికాయాం.

షట్పాత్రప్రయోగ సమాప్తః । చ॥ ౮॥

అథ జయాదిహోమః.

ఓమ్॥ చిత్తంచ స్వాహా॥ చిత్తాయేదం నమమ॥ చిత్తీశ్చ స్వా
హా॥ చిత్త్యా ఇదం నమమ॥ ఆకూతం చ స్వాహా॥ ఆకూతాయేదం
నమమ॥ ఆకూతి శ్చ స్వాహా॥ ఆకూత్యా ఇదంనమమ॥ విజ్ఞాతం చ
స్వాహా॥ విజ్ఞాతాయేదం నమమ॥ విజ్ఞానంచ స్వాహా॥ విజ్ఞానాయే
దం నమమ॥ మనశ్చ స్వాహా॥ మనస ఇదంనమమ॥ శక్వరీశ్చ స్వా
హా॥ శక్వర్యా ఇదంనమమ॥ దర్శ శ్చ స్వాహా॥ దర్శాయేదంన
మమ॥ పూర్ణమానశ్చ స్వాహా॥ పూర్ణమసాయేదంనమమ॥ బృహ
చ్చ స్వాహా॥ బృహత ఇదంనమమ॥ రథంతరం చ స్వాహా॥ రథంతరా
యేదంనమమ॥ ప్రజాపత్నియూ నింద్రాయశృష్టేప్రాయచ్చషుగఃశృ
త్తనాశ్వేషు తస్మైత సమనమంతసర్వాసు క్షుగ్రస్సహిహవ్యోబృహ

సాహసమును పుణ్యమును ఇదంశమును అగ్రముగా నా మధిపతిస్స
 మావత్వస్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపామూళివ్యస్యాం పురోధాయా మస్మి
 న్కర్మక్షయస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా అగ్రయేభూతానా
 మధి పతయ ఇదంశమును అంరతో జ్యేష్ఠానామధిపతి స్సమావత్వ
 స్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపామూళివ్యస్యాం పురోధాయా మస్మి
 న్కర్మక్షయస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ఇద్వాంజ్యేష్ఠానామధిప
 తయ ఇదంశమును యమః పృథివ్యాధిపతి స్సమావత్వస్మిన్నప్రహ్లా
 దస్మిన్నక్షేపామూళివ్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మక్షయస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా యమాయపృథివ్యాధిపతయ ఇదంశమును
 వాయురంతరిక్ష స్వాధిపతిస్సమావత్వస్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపా
 మూళివ్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మక్షయస్యాం దేవహూత్యా
 గ్ స్వాహా వాయువే అంతరిక్ష స్వాధిపతయ ఇదంశమును సూర్యో
 దివోధిపతి స్సమావత్వస్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపామూళివ్య
 స్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మక్షయస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా
 సూర్యాయ దివోధిపతయ ఇదంశమును చంద్రమానకుత్రాణామ
 ధిపతి స్సమావత్వస్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపామూళివ్యస్యాం
 పురోధాయా మస్మిన్కర్మక్షయస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా చం
 ద్రమసేనకుత్రాణామధిపతయ ఇదంశమును బృహస్పతిర్భూమోధి
 పతి స్సమావత్వస్మిన్నప్రహ్లాదస్మిన్నక్షేపామూళివ్యస్యాం

పురోధాయా మస్మిన్ గర్భన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ ఐహ
 స్పతయే బ్రహ్మణోఽపతయ ఇదం నమమ॥ మిత్రస్సత్యా నామ పతి
 స్సమావ త్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురో
 ధాయా మస్మిన్ గర్భన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మిత్రాయస
 త్యా నామధిపతయ ఇదం నమమ॥ పరుణో॑ సా మధిపతి స్సమావ
 త్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మి
 న్ గర్భన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ పరుణాయాసామధిపతయ
 ఇదం నమమ॥ సముద్రస్సోత్యా నామధిపతి స్సమావ త్వస్మిన్ బ్ర
 హ్మన్నస్మిన్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్ గర్భ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సముద్రాయస్సోత్యా నామధిపత
 య ఇదం నమమ॥ అన్నగ్ం సామ్రాజ్యానా మధిపతి తన్నా వత్వస్మి
 న్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్ గర్భ
 న్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ అన్నాయ సామ్రాజ్యానా మధిపత
 య ఇదం నమమ॥ సోమ ఓషధీనామధిపతి స్సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్న
 స్మిన్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్ గర్భన్న
 స్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సోమాయాషధీనా మధిపతయ ఇదం
 నమమ॥ సవితా ప్రసవానామధి పతి స్సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మి
 న్ త్వే॑ స్యా మ్మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్ గర్భన్నస్యాం
 దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ సవితే ప్రసవానామధిపతయ ఇదం నమమ॥

రుద్రః పశూనామధిపతి స్సమూవత్వస్మిన్బ్రహ్మన్దస్మిన్త్రేతస్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్దస్యాం దేవహూ
 త్యాగ్ స్వాహా ॥ రుద్రాయ పశూనా మధిపతయ ఇదం నమమ॥
 అప ఉపస్మిన్త్రేతస్యా రూపానామధిపతిస్సమూవత్వస్మిన్బ్రహ్మ
 న్దస్మిన్త్రేతస్యా మాశి. ప్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్ద
 స్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ త్వష్టేరూపానామధిపతయ ఇదం నమ
 మ॥ విష్ణుః పర్వతానామధిపతిస్సమూవత్వస్మిన్బ్రహ్మన్దస్మిన్త్రేత
 స్యాం మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్దస్యాం దేవహూ
 త్యాగ్ స్వాహా ॥ విష్ణువేపర్వతానామధిపతయ ఇదం నమమ॥ మరు
 గణానా మధిపతియస్తే మావత్వస్మిన్బ్రహ్మన్దస్మిన్త్రేతస్యా
 మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్దస్యాం దేవహూత్యాగ్
 స్వాహా॥ మరుద్భ్యః గణానా మధిపతిభ్య ఇదం నమమ॥ పితరః పిత
 మహః పరేవరే తతస్త తామహ ఇహ మావత । అస్మిన్బ్రహ్మన్ద
 స్మిన్త్రేతస్యా మాశి ప్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్కర్మన్ద
 స్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదం నమమ॥
 (శివపితృకశ్చేత్) తంది శివించి యుండిన నీమంత్రము (శివపితృయన)

పితృమహః అవరేతత స్తతామహ ఇహ మావత । అస్మి
 బ్రహ్మన్దస్మిన్త్రేతస్యా మాశి ప్యస్యాం పురోధాయా మస్మిన్

సూర్యస్తస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య
ఇదం నమమః॥

(పితృమహాజీవితీచేత్) పితృమహాఽడు జీవించి యుండిననుంత్రియఁ జెప్పవలయును

పితరః పశేతతాస్తతామహ ఇహ మావతః ఆస్మిన్నహస్త
స్మిన్నశ్చోక్తస్యా నూశి వ్యస్యాం పునోధాయా మస్మిన్నసూర్యస్త
దేవహూత్యాగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదం నమమః॥

శ్రీపితా మాహౌర్జీవతో స్ససోర్జపవన కర్తవ్యః॥ తిండియు తాతయు జీవించి
యున్నయెడల వైచెప్పిన రెండుమంత్రములను జపముమాత్రము చేయవలయును అనఁ
గా నాజ్యహోమము గూడదు.

అప ఉపస్పృశ్య । ఋతాసా దృతధామాగ్ని గంధర్వస్తస్యా
షధ యోఽప్సరసః ఊర్జా నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా
ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మైస్వాహా॥ ఋతాసాహే ఋతధా
మ్నే అగ్నే యే గంధర్వా యేదం నమమః ॥ తాభ్యస్వాహా ॥ ఓష
ధీభ్యోఽప్సరోభ్య ఊర్గభ్య ఇదం నమమః॥ సగంహితో విశ్వసామ్నా
సూర్యో గంధర్వస్తస్య మరీచ యోఽప్సరసః ఆయువో నామస ఇదం
బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రింపాంతు తస్మైస్వాహా॥
సగంహితాయ విశ్వసామ్నే సూర్యాయ గంధర్వా యేదం నమమః॥
తాభ్యస్వాహా ॥ మరీచి భ్యోఽప్సరోభ్య ఆయుభ్య ఇదం నమమః॥
సుషున్ను సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమా గంధర్వస్తస్య సతతాగ్నిప్రస
సా బ్రేకురయో నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మ

క్షత్త్రంపాంతు తస్మై స్వాహా॥ సుషుమ్నాయసూర్యరశ్మయేచంద్ర
మసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ సక్షత్రేభ్యోఽ-
పసరోభ్యో బేకురిభ్య ఇదంనమమ॥ భుజ్యస్సుప్త్యో యజ్ఞోగంధర్వ
స్తస్య దక్షిణాలప సరసః స్తవానామసఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రంపాతు
తాఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతు తస్మై స్వాహా॥ భుజ్యవేసుపర్ణాయయ
జ్ఞాయ గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ దక్షిణాభ్యోఽ-
పసరోభ్య స్తవాభ్య ఇదంనమమ॥ ప్రజాపతిర్విశ్వేత్సామనోగంధ
ర్వస్తస్య స్థానూ న్యప్సరసో వన్నయో నామసఇదం బ్రహ్మ
క్షత్త్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతు తస్మై స్వాహా॥ ప్ర
జాపతయే విశ్వకర్మణ మనసే గంధర్వా యేదం నమమ॥ తాభ్య
స్వాహా॥ ఋక్సామేభ్యోఽపసరోభ్యో వహ్నిభ్య ఇదం నమమ॥
ఇత్తీరోద్విష్యవ్రాతాహో గంధర్వ స్తస్య సోఽప్సరసాముదా నా
మస ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రం పాంతు
తస్మై స్వాహా॥ ఇషిరాయ విశ్వప్యచసే వాతాయ గంధర్వా యేదం
నమమ॥ తాభ్యస్వాహా॥ అదోభ్యోఽపసరోభ్యో ముదాభ్య ఇదంన
మమ॥ భువనస్య పతేయస్య తిక్షణిర్నిహ ఇవాచ॥ సనోరాస్వా
భ్యానిగంధాయసాష్టగం సువీర్యగంసంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ స్వాహా॥
భువనస్య పతేయ ఇదంనమమ॥ ప్రప్రమేష్ట్యభిపతిర్మృత్యుగంధర్వస్త
స్య విష్ణుమప్సరసో భువ్రానామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్త్రంపాతు తా

ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్వాహా పరమేస్థినేఽధిపతయే
 యుష్మిన్ గంధర్వా యేదం నమమః తాభ్యస్వాహా విశ్వస్మాత
 పురోభ్యో భూభ్య ఇదం నమమః సుక్షీతి సుభూతి ర్భద్రకృత్సవ
 ర్వానృభ్యో గంధర్వస్య విద్యుతోఽప్సరస్తా రుద్రోనామ స
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై
 స్వాహా సుక్షీతయే సుభూతయే భద్రకృతే సువర్షతే పర్జన్యాయ
 గంధర్వా యేదం నమమః తాభ్యస్వాహా విద్యుద్యోభ్యోఽప్సరో
 భ్యో రుభ్య ఇదం నమమః దూరేపేతి రస్మిన్ యో మృత్యు
 ర్గంధర్వస్య ప్రజా అప్సరస్తా భీరువోనామ స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం
 పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్వాహా దూరేపేతయే
 అమృడయాయ మృత్యవే గంధర్వా యేదం నమమః తాభ్యస్వాహా
 ప్రజాభ్యోఽప్సరోభ్యో భీరుభ్య ఇదం నమమః చాక్రపణకాశీకా
 మో గంధర్వస్య స్తస్మిన్ భూఽప్సరస్త్రిచయంతీ యమస ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రిం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రిం పాంతు తస్మై స్వాహా చా
 రవే కృపణకాశీనేకామాయ గంధర్వా యేదం నమమః తాభ్యస్వా
 హా ఆధిభ్యోఽప్సరోభ్య శ్శోచయంతీభ్య ఇదం నమమః సనోభువ
 నస్యవతేయస్యత ఉపరిగృహ ఇవాచ ఉరు బ్రహ్మణేఽస్మై క్షత్రియ
 మహిశేర్మయచ్చ స్వాహా భువనస్య పతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమః
 ప్రజాపతేన త్య దేతాన్త్యో విశ్వజాతాః పరితా బభూవ యతాః

మాస్తేజహుమస్తేనో॑ అస్తువయగ్ స్వామ పతయో॑ రయీణాగ్
 స్వాహా॑॥ ప్రజాపతయ ఇదంనమమ ॥ భూస్వాహా॑॥ అగ్నయ ఇదం
 నమమ ॥ భువస్వాహా॑॥ వాయవఇదం నమమ ॥ సువ స్వాహా॑॥
 సూర్యా యేద నమమ॥ యదస్య కర్మణో॑ఽత్యరీచం॑ యద్వాన్య
 నమహా॑కరమ్॥ అగ్నిప్రథిన్విప్రకృద్విద్వాన్॑॥ సర్వగ్ స్విప్రగ్ సుహ
 తం కరోతు॑ స్వాహా॑॥ అగ్నయే స్విప్రకృత ఇదంనమమ ॥ మధ్యమ
 పరిధిం ప్రహృత్య॑ ఇతరా యుగపత్నీహరణా॑ ఉత్తరార్ధస్వాగ్రమం
 గాఢమాపహాతి॑॥ పరిధి నభిమంత్ర్య॑॥ ఆఘారసమిధో॑ ప్రహరతి॑॥
 దర్వాన్య మితరిదర్వ్యగ్ మవధాయ సగ్గ్రావేణాభిజహాతి॑॥ స్వా
 హా॑॥ వసుభ్యో రుద్రభ్య ఆదిత్యేభ్య సగ్గ్రావభాగేభ్య ఇదంనమ
 మ॥ అస్మిన్పితౄకర్మణి॑ జ్ఞాతాజ్ఞాతాదిసకలదోషస్వహారణార్థ మ
 నాజ్ఞాతత్రయమ్॥ కర్మాంతరితకర్మపిపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తాంత్యనో॑
 అగ్నే సత్వనో॑ అగ్న ఇతి॑॥ సర్వాక్షరపదవృత్తసర్వజ్ఞాపప్రాయశ్చిత్త
 ర్థమాభిర్గీర్భిరితి॑ వాక్షియమగోపప్రాయశ్చిత్తార్థ మిదంవిష్ణుస్త్రింబక
 మితి॥ ఋగ్వేదశ్శ్రీప్రాయశ్చిత్తార్థం॑ యద్విద్వాగ్ సేతి॑ సున్నాదిదో
 షప్రాయశ్చిత్తార్థమన్యం ద్యౌరితి॑ మిందాదిదోషప్రాయశ్చిత్తార్థం॑
 స్య ఆత్మన ఇతి॑ సమస్తభయాద్యుపద్రవదోషనిర్హరణార్థం పునరిగ్నిస్స
 త్సురితి॑॥ అగ్న్యకఘాతప్రాయశ్చిత్తార్థం పునస్వాదిత్యా ఇతి॑ సర్వప్ర
 యశ్చిత్తార్థం భూభువస్సువరిత్యే॑ యైర్మత్యై॑ రాజ్యాసంత హోస్వామి॑॥
 అనాజ్ఞాతం॑ యదాజ్ఞాతం॑ యజ్ఞస్యక్రియ॑ తేమిషు॑ అగ్నే తదస్యక
 ల్బయ త్వగ్ంహి॑ వేథ యథాతథగ్ స్వాహా॑॥ అగ్నయ ఇదం నమ
 మ॥ పురుషసమ్మితో॑ యజ్ఞో యజ్ఞః పురుషసమ్మితః॑॥ అగ్నే తదస్య
 క్లబయ త్వగ్ంహి॑ వేథ యథాతథగ్ స్వాహా॑॥ అగ్నయ ఇదంనమమ॥

యత్పాత్రతా మనసా దీనదత్తాన యజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యాసః । ఉ
 గ్నిష్టస్థోతా క్రతువి ద్విజానా యజ్ఞఘోదేవాగ్ం ఋతుశోయాజ్ఞ
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్
 దేవస్య హేహో ఏయాసేసీతాః । యజ్ఞఘో వహ్నితమ శ్శోశుచానోవి
 త్వా దేవహగ్ంప్రితముముగ్ధ్యస్తౌతాన్వహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదం
 నమమ ॥ సత్వన్నో అగ్నే వమా భవ్రాతీ నేదస్థో అస్యా ఉషస్తా
 వ్యుహా । అసయత్స్వహో విరుహగ్ం రరాణావీహిమృతీకిగ్ం సుహవోన
 వధి స్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యా మిదం నమమ ॥ ఆభిర్గీర్భి ర్య దతో
 నణిశ చ మాభ్యామయి వారిహో వర్ధమానః । యదా స్తోతృభ్యోమహి
 గోత్రావ్రజాసి భూయిష్టభాటాఅభతేన్యామిన్వాహా ॥ ఇంద్రాయ
 హరిపత ఇదం నమమ ॥ ఇహ విష్ణు ర్విచక్రమే త్రేధా నిదధేప్రదమ్ ।
 సమూహ మస్యపాగ్ంసు రే న్వాహా ॥ క్రీవిష్ణవ ఇదం నమమ ॥ త్ర్యం
 బకం యజామహే సుగంధం పుష్టివర్ధకమ్ । ఉర్వారుక మివ బంధనా
 స్త్రోత్యో ర్మృతీయ మామృతాత్వాహా ॥ త్ర్యంబకాయేదం నమమ ॥
 యద్విష్వాగ్ంహో యదవిద్వాగ్ంహో ముగ్ధాః కుర్వంత్యృత్విజః ।
 అగ్నిస్మా తస్మదేస స్సౌధాదేవితే ముంచతాగ్ స్వాహా ॥ అగ్న
 యేన్ద్రాదేవస్య ఇదం నమమ ॥ అస్కాంద్యాః పృథివీ మస్కాన్యప్త
 భోయిషాగాః స్కన్నేమావిశ్వా భువనా స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజన
 తుతు ॥ అస్కాంద్విరాజసి । ఆస్కన్నాజ్ఞా మతేపృహా । స్కన్నా

త్పజ్జనిషీమహిస్వాహా॥ సున్నాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమః॥
 యస్య ఆత్మనో మిందా భూతస్మి స్తత్పుత్రాహం॥ పునస్త్వ ఆశ్వినాయువం చైవ
 తేస్సాహా॥ మిందాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమః॥ పునస్త్వ ఆశ్వినాయువం చైవ
 తేస్స రదాత్పుత్రరిన్ద్రో బృహస్పతిః॥ పునస్త్వ ఆశ్వినాయువం చైవ
 రాధత్తమశ్వోసాస్వాహా॥ అగ్నిం ద్రబృహస్పత్యభ్య ఇదం నమః
 మ॥ పునస్త్వాదిత్యా రుద్రా వసన్తస్సమింధతామ్ పునస్త్వభ్యో హోవ
 సుసిధ యజ్ఞైః॥ పుతేన త్వంతనువో వధయస్వస్తత్యా స్మృతునాజ
 మానస్య కామా సాస్వాహా॥ అగ్నయే వసుసీథా యేదం నమః॥
 శ్రీవిష్ణవేస్వాహా॥ శ్రీవిష్ణవే పరమాత్మన ఇదం నమః॥ ఓంభూర్భు
 వస్సువస్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమః॥

అథ పూర్ణాహుతిశలోమః.

శ్లో॥ ఆజ్యంబాద్దశకృత్సస్తు గృహీత్వాపూరయేత్సృచమ్॥

తయాచాజ్యహుతిఃకార్యా సాపూర్ణాహుతిర్విష్ణుతే॥

ఏవంగుణ..... ప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం... హూ
 మసంపూర్ణసిద్ధ్యర్థంపూర్ణాహుతిహోమ కరిష్యే॥ హూమద్రవ్యా
 ని సాత్రేనిధాయ॥ పూజాదికం కుర్యాత్॥ ఏకమ్॥ ద్వే॥ త్రిణి॥
 చత్వారి॥ పంచ॥ షట్॥ సప్త॥ అష్ట॥ నవ॥ దశ॥ ఏకాదశ॥ ద్వాదశ॥
 సప్తతేఅగ్నే...॥ పూర్ణాహుతిమ్ తమాం జాహూతి॥ సర్వంవై
 పూర్ణాహుతిః॥ సర్వమై వాహ్నీతి॥ అథో ఇయంవై పూర్ణాహుతిః
 తస్యమైవ ప్రతితిష్ఠతి॥ వస్తోరారాం జాహూతి నసోఽగ్నే కారాన
 దితి వాప్రమా హూయా శేషుతస్య వా ఏన మేమాధా రాఽ ముస్మి

నోకేష్వరమనోపశిష్టత ఆజ్యేనజాహూతి తేనోనాఅజ్యం తేజోవసం
 గానానేజన్మేనాజ్యే తేనోనావసుధేనానోకానూనై వసోధారా కా
 మానేనానరుంధేపూర్ణానూతి ముహూర్తస్సుముహూర్తోనైస్తు...
 అస్మిక్రపకృతేకర్పణీయవాచ్యేపవాదుశ్చిత్తంకరిష్యేః ఓమ్ భువస్వా
 హేః వాయవ ఇదంసమము హస్తం ప్రతౌశ్య అతమిహేః ప్రాణా
 నాయమ్యుః విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః ఏతావత్పర్యంతంనానాప్రకారేణసంభా
 విత సకలదోషనిర్హరకాథం సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యేః ఓమ్ భూర్భువ
 స్సువ స్వాహాః పృథ్విపతయ ఇదంసమము అది తేనైన్వమగ్న్యః
 అనుమ తేనైన్వమగ్న్యః సరస్వతేనైన్వమగ్న్యః దేవసవితః ప్రాసా
 వీః పణీతాస్వప అసీయ సదసినన్మే భూచూసర్వ మసినర్వంమే
 భూయాః పూర్ణమసి పూర్ణంమేభూచూ అక్షితమసినమామేక్షేష్ఠాః
 ఇత్యభిమంత్ర్య యేన దేవాః ప్రవితేణ అత్మానం పునతేసవా తేన
 సహస్రధారేణ ప్రానచూన్యఃపునతు మా ప్రాజప్త్యం ప్రవిత్రమ్
 శ్శోద్యామగ్ంహిరణ్మయమ్ తేన బ్రహ్మవిదోవయమ్ పూతంబ్రహ్మ
 పునీమహే ఇంద్రస్సరీరీసహమాపునాతు సోమస్సస్త్వానరుణస్స
 మీచ్యా యమోరాజా ప్రస్తుతాభిఃపునాతు జాతవేదామోజ్జ
 యంత్యాపునాతు ఇతి మార్జయిత్యా అథ దిజ్జగ్జనమ్ ప్రాచ్యాంధ్రిశి
 దేవా ఋశ్వజోమార్జయంతామ్ దక్షిణాయాం ద్రిశి మాసాః పితరో
 మార్జయంతామ్ ప్రతీచ్ఛాంధ్రిశిత్తహఃప్రవో మార్జయంతామ్ ఉదీ
 శ్యాంధ్రిశ్యాప్రబవధ యోనస్సతయోమార్జయంతామ్ ఉర్ధ్వాయాం

దిశియజస్సంవత్సరోయజ్ఞపతిర్వాజయంతామ్॥ ఇతిదిజ్వాగ్జనశ్చత్వాః
 సముద్రంవః ప్రహిణోమి స్వాంయోనిమపి గచ్ఛతః॥ అచ్చిద్రఃప్రజయా
 భూయాసంమాపరాసేచిమత్పియః॥ అంజతాపూర్ణప్రాత్రమానయతి
 శేత వనాస్యాంప్రజాందధాతి॥ ప్రజయాహిమనుష్యఃపూర్ణఃముఖం
 విమృష్టే॥ అవభృథ స్యేవహూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి॥ అక్షతాశిరసి
 ధారయేత్॥ బ్రహ్మణంపూజయామి॥ జయాదిబ్రహ్మచిసర్జనాంతేభవ
 త్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం మనసాత్సహ పరిమితిహిరణ్యం తుభ్య
 మహం సంప్రదదేనమమ॥

శాంతిరస్తు॥ పుష్టిరస్తు॥ ధనదాన్యసమృద్ధిరస్తు॥ కర్మసమృద్ధి
 రస్తు॥ భగవాన్ వాస్తోష్పతిఃప్రియాతామ్॥ ప్రాగాది పరిసరణముత్తరే
 విసృజేత్॥ అగ్నేస్తృణాన్యపచనోతి॥ తేజస్వీయశస్వీ బ్రహ్మవర్చసే
 భవతి॥ హిమామాం తేశ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః॥ ధ్యానాదిసోడశోప
 చారపూజా సమర్పయామి॥ స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం
 విద్యాం బుద్ధిం శ్రియంబలమ్॥ ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహి మే
 హవ్యవాహన॥ యన్యస్మృత్యాచనామోక్త్యాతపోహిమామక్రియా
 దిషున్యానమ్ సంపూర్ణ శాంత్యాతిసద్యోవందేహుతాశస॥ యద్ధుతం
 తుమయా దేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ చతుస్సాగరపర్యంతం...అహః
 భోఅభివాదయే॥ అగ్నేనయసుపథా గాయే అస్మాక్ విశ్వానిదేవ
 ప్రయునాసి విద్యా॥ యయోధ్యస్మజ్జహురణమేనోభూయిషాంతే
 నమఉత్తంవిధేయ॥ ప్రపశ్చుక్తాయ భానవేభరధ్వమ్ హవ్యంమతిం
 హాగ్నయేసుపూతమ్॥ యోదైవ్యావి మానుషాజినూగ్ం స్వంతర్వి

శ్వాని విద్యుతా జగతిః । అచ్ఛాగిహోమతయో దేవయంతీగర్భి యంతి
 ద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ంస్సుపతీకగ్ స్వంచగ్ంహవ్యవాహ
 మరతింమానుషాణామ్ । అగ్నే త్వమస్సద్యుయోధ్యమీవాఅగ్నితా
 అభ్యమంతక్ష్మిః । పునరస్మభ్యగ్ంసువితాయ దేవతాంవిశ్వేభి రజ
 శభిర్వజత్ర । అనేత్వంపారయానవ్యో అస్మాత్త్వస్తిభిరతి దుగ్ధాశే
 ॥ ౧ ॥ పూష్టి ప్రృథ్వీ జహులాస ఉర్విభవాశ్చోకాయ తనయాయ
 సూర్యే । ప్రకారవో మననా నచ్యమానాదేవద్రీచీం నయథ దేవ
 యంతిః । దక్షిణా వాఙ్వాజస్త్రివాచ్యేతి నావి ర్భరంత్యగ్నయేఘృతా
 చీ ॥ ౧ ॥ సమస్తేగార్వాపత్యాయనమస్తే దక్షిణాగ్నయే । సమఆహ
 వసీయాయ మహాపేద్యైనమోనమః ॥ కాండద్వయోప పాద్యాయ
 కర్మబ్రహ్మస్వరూపితే । స్వగ్ధాపవగ్ధరూపాయయజ్ఞేశాయ నమోనమః
 యజ్ఞేశామ్యత గోవిందమాధవానంత కేశవ । కృష్ణ విష్ణో నృప్సికేశ
 వాసుదేవనమోఽస్తుతే ॥ సకృష్టేఅగ్నే నమః । ద్విస్తేనమః । త్రిస్తే
 నమః । చతుస్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేనమః । తతకృత్వ
 స్తే నమః । సహస్ర కృత్వస్తే నమః ॥ అసహస్ర కృత్వస్తే నమః ।
 అక్షరైరుతకృత్వస్తేనమః । నమస్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసీః ॥ అహంపురస్తా
 ద్దామ వస్తాదహంజ్యోతిహావితమో వవార । యదంతరిక్షం తదుమే
 ప్రితా భూనహగ్ం సూర్య ముభయతో దదర్శాహం భూయా నము
 త్తమస్సమానానామ్ ॥ సంతతశీరస్తు । నమస్తమంగళాని భవంతు ।
 శ్లో । మత్కర్మ కుర్వతాం పుంసాం కర్మ లోపో భవేద్యది । తత్కర్మ

సఫలం కుర్వ్యసి నః కోట్యోనుహర్షయః । అపరాధ సహ స్రాణి
క్రియంతే హర్షిణి మయా । దాసోఽయమితి మాం మత్వా క్షమస్య
శ్రీయజ్ఞేశ్వరః ॥ యత్కరోమియదశ్చామియజ్ఞహేలూమిదదామియత్ ।
యత్ప్రసామివాష్టేకాయతత్కరోమి త్వదర్పణమ్ ॥ శోధామేధాం
యశః పజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రీయం బలమ్ । ఆయుష్యం శేజ ఆరోగ్యం
జేహి మే హవ్యవాహనా । ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవే తా
ధ్వజేయతి ॥ స్థరణాదేవ తద్విష్ణో స్సంపూర్ణం స్యాదితి స్మృతిః ॥
విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః । ఇహి యోజామ స్మారాను క్రమనికాయాం

పూర్ణాపాలి హేలూమసహిత జయాదయ స్సమాప్తః.

అథ దీపవిధిః.

శ్లో॥ రవేర స్తం సమారభ్య యావత్సూర్యోదయోభవేత్ ॥ యస్య
తిష్ఠేన్యహేదీప స్తస్య నా సిద్ధిరదృతా । ఆయర్థః ప్రాబ్ధుభో దీపో
ధనమస్వాగుదబ్ధుభుః పృథ్విబ్ధుభో దుఃఖదోఽనా హానిదో దక్షిణా
ముఖః । స్థాపితాయది చైవస్య సింహు దీపా శ్చైతస్త్వయి । శుభదాస్తే
సదా సర్వేనదోష స్తత్యి కర్షణమ్ ॥

తా॥ సూర్యాస్తమయః కమయము మొదలుకొని సూర్యోదయము వఱకును దీపము
గలగ్నహమునందు కారిదగ్గర కలుగ నేరదు; సూర్యు మొగముగఁ బెట్టిన దీపమాయు
త్పన్నుని గలుగఁజేయును; ఉత్తరాభిముఖముగఁ బెట్టినదీపము ధనాభివృద్ధిని జేయును
పశ్చిమాభిముఖముగుదీపము దుఃఖమునుకలుగఁజేయును; దక్షిణాభిముఖముగఁ బెట్టిన
దీపముహానిని గలుగఁజేయును; నాలుగుదిక్కులయందును సోక్ష్మతూరిగ దీపమును
పెట్టెని దోష మేమియునులేదని తాత్పర్యము.

శుభకర్మను సర్వదా ఆచా దీపారాధనంకృత్వా, ప్రణమ్య,
తాంబూలఫలాదికంగృహీత్వా, విశిష్టకారేణప్రయోగంకుర్యాత్ ॥

ఇతి గృహ్యసూత్ర ప్రారంభః ॥ శ్లో॥

సూత్రం॥ సుప్నాదస్య మవేతాన్మంత్రవతో వరాస్సహిణు యాత్తానా
దితో ద్యాభ్యా మభిమంత్రయేతస్వయందృష్ట్యా తృప్తీయాం జపేచ్ఛతు.
ధ్యాసమాక్షేతాంగుష్ఠేనోపమభ్యమ యాచాంగుళ్యాదర్భగ్ంసంగృ

వ్యా ఉత్తరేణయజమాతస్యా భ్రువోరంతరగ్ సంమృజ్యప్రీచీనంవి
 రస్యేత్ ప్రాప్తేనిమిత్త ఉత్తరాంజపేత్ యుగ్మం త్నమవేతాన్మంత్రవత
 ఉత్తర య ద్భ్యుఃప్రహేణయాదుత్తరేణయజమాతస్యాశ్శిరసిదశ్భిజ్జం
 నిధాయతస్మిన్నుత్తరయాదక్షిణంయుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యచ్ఛిద్రేనువ
 ణము త్తరయాం తిధాణయో తరాభిఃపంచభిన్నా పయిత్ త్తరయా
 అహ తేనవాసనాచ్ఛాద్యోత్తరయామౌక్తేణసన్నవ్యాత్యధైనాముత్త
 రయాదక్షిణేహస్తేగృహీత్వాగ్ని మభ్యాసియాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం
 కటమాస్తీర్య తస్మిన్నుపవిశత ఉత్తరోవరో ౭ గ్నేరుప సమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాంతే || ౪ || అదైనామాదితోద్వాభ్యామభిమంత్రే యేతా
 థాన్వైదక్షిణేనీచాహస్తేనదక్షిణముత్తానగ్ం హస్తజ్యష్టాయాద్య
 ధికామయేతిస్త్రీరేవజనయేయమిత్యం గుభీరేవగృహీతాయాద్యధికామ
 యేతపుగ్ంస ఏవజనయేయమిత్యం గుప్తమేవసాభీనాజ్యమభివల
 మానిగృహ్ణాతిగృహ్ణామిత్యత్యేతాభిశ్చతస్సభిరధైనా ముత్తరేణాగ్నిం
 దక్షిణేనపదాప్రాచీముదీచీనాదిశమభిషక్రమయ త్యేకమిష ఇతిసఖే
 తిసప్తమిషదేజవతప్రాప్తేమామాత్ప్రదక్షిణమగ్నింకృత్వా యథాస్థాన
 ముపవిశ్యాన్వారిభాయాముత్తరాఅహుతీజాహుతి * సోమాయ
 జనివిదేన్వాహేత్యేతైః పఠిమంత్రం అదైనాముత్తరేణాగ్నిం దక్షి
 ణేన పదాశ్చూమాస్థాపయత్వాతిష్ఠేత్యధాస్యా అంజలాపుప స్తీర్య
 ద్విర్రాజానోప్యాభిఘారయతి తిన్యాసోదరోవలాజానావపతీత్యేకే జ
 హోతీయంనారీ త్యుత్తరాభిస్తిస్పృభిః ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వాశ్చ
 నమాస్థాపయతి యథాపురస్తాద్ధోమశోచ్యోత్తరయా పునఃపరిక్రమణ
 మాస్థాపనగ్ం హోమామశోచ్యోత్తరయాపునః పరిక్రమణంజయూదిప్రతి
 కద్యతే పరిషేచనాంతరి కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రంవిముచ్య
 తాంతరిః ప్రవాహయేత్ప్రవాహరయేత్స మోప్యేతమగ్ని మహ
 హారింతినిత్యో ధారోన్మగతోమంధ్యశ్చోక్రియాగారాద్వాహర్య
 త్ప్రవాహశ్చ్యుత్యతరస్యభార్యాయా పత్యుర్వానుగ తేపివోత్తరయా

జహుయాన్నోపవసేదుత్తరా రథస్యోత్తంభసీవాహపుత్తరాభ్యాం యు
 న క్తిదక్షిణమగ్రఆరోహతీముత్తరాభిరభిమంత్రయతేసూత్రేవత్కనో
 ర్వ్యవస్త్రాణామ్యుత్తరయానీలం దక్షిణస్యాంహితముత్తరన్యతేం
 ఉత్తరాభిరభియాతీధిక్షాణుచతుష్పథవ్యతిక్రమేహోత్తరాంజపేత్ |
 నావ ముత్తరయానుమంత్రీయతేనచనావ్యాగ్ సరతీవధూః పశ్యేత్తీ
 ర్వోత్తరాంజపేచ్ఛు శానాదివ్యతిక్రమేభాండేరథేవారిష్టేగ్నేరుపస
 మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయాముత్తరాఆహుతీర్హుత్వా
 జయాది పృతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకగోతి క్షీరిణామన్యేమాంవా
 క్షుణ్ణానాం వృతాణాంనదీనా ధన్వనాంచవ్యతిక్రమ ఉత్తరేయథా
 లింగంజపేత్ - గృహానుత్తరయా సంకారీయతివాహపుత్తరాభ్యాం
 విముంచతిదక్షిణమగ్రోహితం చగ్ధానడుహం ప్రాచీనగ్రీవ ము
 త్తరలొమ మధ్యే గారస్యోత్తరయా స్తీర్యగృహాన్ప్రసాదయచ్ఛుత్త
 రాంనాచయతిదక్షిణేనవదానచదేహళీ మధితిష్ఠత్యుత్తరపూర్వేచేశేం
 త్రిగారస్యాగ్నేరుపస మాధానాద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయ ముత్త
 రా ఆహుతీహుత్వా జయాది పృతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వో
 త్తరయాచర్మ ణ్యుపవితి ఉత్తరో వరోధాస్యః పుగ్గస్వాజీవ
 పుత్రాయాః పుత్రిమంక ఉత్తరయోపవ్యేతి స్తైశ్శలాన్యతరేణయ
 జమా పృదాయోత్తరేజపిత్యావాచం యచ్ఛుతి ఆనతు త్రేభ్య ఉదితే
 షునత్త త్రేషు ప్రాచీముదీచీంవాదిశముపనిష్క్రిమ్యోత్తరాభ్యాంయ
 థాలింగధృవనుకుంధతీంచరణయతి | అథైవామాగ్నేయేనస్థా
 లీపాశేనయాజయతిపత్న్యవపాంతిచదుగ్గశ్రీపయిత్వాఽభిఘోర్యపౌ
 చీసంసుదీచీనంహో ద్యాన్యప్రతిష్ఠితమభిఘోర్యాగ్నేరుప సమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేన్వారభాయాగ్ స్థాలీపాకాజ్జహోతిసకృదుప స్తరణా
 భిఘోరణెద్విరవదానమగ్ని ర్జేవతాస్వాహాకారప్రదానోపివాసకృదుప
 హౌత్యజహుయాదగ్నిస్త్విష్టకృద్ద్వితీయస్త్విదుప స్తరణావదానేద్విర
 భిఘోరణంమధ్యాత్పూర్వస్వావదానంమధ్యేహోమఉత్తరాథాదుత్త

తస్యోజ్జరాధా పూర్వాధేహామీలేపయోః ప్రస్తవత్తాస్త్రిభి
 యైరుక్త్యాగ్నా ప్రహరణిసిద్ధము త్రరంపరి పేచనం శేనసర్విష్ణుశాబ్రాహ్మ
 ణంభోజయేద్యోస్యపచితి స్తన్నాముషభందదా శ్యేవమతిఙ్గోద్వందమీ
 ణావిజాముపోషితాభ్యాంపర్వసుకార్యః పూర్ణచాత్రస్తుదమీశేశ్యేత
 సాయంప్రాతరతిఙ్గోద్వగంహస్తైః తే ఆహుతీతండులైర్య వైర్వాజ
 ముయాత్థానలీపాకవద్దవతిగం సారీపూర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేక ఉభ
 యతః పరిపేచనంయథాపురస్తాత్పార్యణే నాతోన్యానికర్మాణి వ్యా
 భ్యాతాన్యాచారాద్యాని గృహ్యాంశేయథోపదేశందేవతా అగ్నిగ్
 స్విష్టకృతః చాంతశేణావికృతమాతిథ్యంవై శ్వదేవేవిశ్వేదేవాః పార్ణ
 మాన్యాంపూర్ణమాసీయస్యాంకియశే||*. ఉపాకరణేనమాపనేచము
 షిర్యఃప్రజ్ఞాయతే సదసస్సోద్వితియఃస్త్రియానుపేశేనతౌరలవణావ
 రాన్నసగంసృష్టస్యచహోమంపరిచతుయతేయథోపదేశంకామ్యాని
 బలయశ్చసర్వత్రస్వయం ప్రజ్వలితేగ్నాప్రత్యరాభ్యాగం సమిధావాద
 ధ్యాదాపన్నాశీ శ్శీమాగాదితివైతదనా ద్విజానియద్యదపారాభ
 ర్యామావహతేత్రరాత్రముభయూరధశ్శయ్యాబ్రహ్మచర్యం తౌరల
 వణవజానంచ తయోశ్శయ్యామంతరేణదంఙ్గంధలిప్తోవాసనానూ
 త్రేణానాపరిచితస్త్రిష్టతితం చతుర్ధ్యాఅపరరాత్రఉత్తరాభ్యాముత్థాశ్య
 ప్రత్యశ్యనిధాయాగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్య భాగాంతేన్వారిభా
 యాముత్త ఆహుతీర్హుత్వాజయాదిప్రతిపద్యతేపరిపేచనాంతంకృ
 త్వాఽపశేణాగ్నిప్రాచీముషపేశ్యతస్మాశ్చిరస్యాజ్యశేషాద్వాప్యహృ
 తీభిరోకారచతుర్థాభి రాసీయోత్తరాభ్యాం యథాలింగంమిశస్స
 విశాక్ష్యోత్తరయాజ్యశేషేణిహృదయదేశౌ సమృజ్యోత్తరాస్త్రిప్రా
 జపిత్యాశేషగంసమావేశనజపేదన్యోవై నామభిముంతయేతి యదా
 మలవద్వాసాన్యాదథే హం బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధానికమాణిసగం
 శాస్త్రియా మలవద్వాససమిశ్యేతానిరజసః ప్రాదుర్భానాత్తానివి
 త్తాన్ముతు సమావేశన ఉత్తరాభిరభి ముంతయతే

చతుర్థః కృత్యత్వా సోడశీ.

ముత్తరా ముత్తరా యుగ్మా ప్రజన్తేయసమృతుగమన
 ఇత్యుపదిశం త్యధకాపాధ్యస్య జరితు వేపరికాసనచాపణపన్నుశ్చోన్మీ
 త్తరే యథాలింగం జపేదేవము తరైర్యథా లింగచిత్ర్యంవనస్సదిగ్
 సిగ్ధాతగ్ం శికుని మిత్సుభయో వ్యావయసగ్ంసకేః పుస్త్రైరా
 తావరంబ్రహ్మచర్యం చరిత్యాస్థానీపాకగ్ శ్రవయిత్వాక్షే రుపన
 మాధానాద్యాజ్య భాగాజే న్వారభాయాముత్తరా ఆహుతీహుక
 త్యాజయాది ప్రతిపద్యతే పరిశేచనాంతం కృత్యాతేన సర్విష్ణుతా
 యుగ్మా త్వవరాన్బాహ్మణా న్భోజయిత్వా సిద్ధి వాచయిత
 శ్వస్తిష్యేణాతిత్రిస్సత్తైర్యవైః సాతాంపరికిరతియదిచారుణ్యసి పరుణా
 త్యానిష్కీణామితాదిసామ్యసి సామాత్వా నిష్కీణామితాశ్చో
 భూతఉత్తరయోథా ప్స్తిత్తరాభి స్తిస్సభిరభిరుంహ్నిత్తరయాప్రతి
 చ్చన్నాగ్ం హస్తయోరాబ్య శయ్యాకాలేభాహుభ్యాం భర్తారం
 పరిగృహ్ణీయా దుశధాన లింగయా వశ్యోభవతినపక్షీ బాధనందైతే
 వైవకామనోత్తరేణానువాకేన సదాదిత్యుపావతిష్ఠతే యక్ష్యగృహ్
 తామన్యాంవా బ్రహ్మచర్యయుక్తః పుష్కరసంవర్తమూలైరుత్తరై
 ర్యథాలింగమంగాని సంమృజ్య ప్రతీచీనంవిరస్యే ద్వధూనాసఉత్తరా
 భిరే తద్విదేదద్యాత్ ॥ ఇతి యాజుషస్మార్తానుక్రమణికాయాం

గృహ్యసూత్రేవివాహ మంత్రసూత్రం సమాప్తమ్.

హరిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

గృహ్యసూత్రే ద్వితీయప్రశ్నపాద్యంభః.

సూ॥ ఉపనయనం వ్యాఖ్యాన్యమోగ రాభిష్టమేషు బ్రాహ్మణ
 ముపనయిత గర్భాకాదశేషు రాజన్యం గర్భద్యాదశేషు వైశ్య
 వసంతో గోష్ఠ్యగర్భదిత్యుతవో వణ్ణాను పూర్వేణబ్రాహ్మణాన్భోజ
 యత్వా శిషోవాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వాను వాకస్యప్రథ
 మేన యజమాప స్సగ్ం సృజ్యోష్ఠా శ్శీతాన్వాసితౌత్తరయా శిర

ఉనన్తిరిగిం స్త్రీందర్శనంతర్థాయోత్తగాభి శృతస్సభిప్రతిమగ్ర్యే
ప్రతిదిశంప్రవపతి వపంత ముత్తర యాను మగ్రయతే దక్షిణా
మాతా బ్రహ్మచారీనానదుహే శక్తస్త్రిదేయనాన్ని భాయతస్త్రిన్మ
శానుపయ మ్యోత్తర యోదుంబగమూలే దర్శ సజేనా నిదభాతి
స్నాతమగ్నే గుపనమాధానా ద్యాజ్య భాగాంతే పాలాశీగంపమిథ
ముత్తర యాధాప్య ఉత్త రేణాగ్నిం దక్షిణేనవదాశ్చాచ మాస్థాప
యత్యాతిష్ఠేతిహస్ససద్యఃకృత్తోరముత్త రాభ్యామభీముత్ర్యోత్తరా
భిస్తీ స్సభిః పరిదాప్య పరి హిత ముత్తరాయను మంత్రయతేమా
జీం మేఖలాంత్రి వృతాంత్రిః ప్రదక్షిణ ముత్తరాభ్యాం పరివీయాజన
ముత్తర ముత్తరయోత్త రేణాగ్నిందర్శంత్యగ్ స్తీర్యతేష్వేన ముత్తర
యావస్థా ప్యోదకాంజలి మన్యాలుజలావానియ్యోత్తరయాత్రిఃప్ర
త్యోత్తరైర్దక్షిణవాస్తేగృహీత్వోత్తరైర్దేవతాభ్యఃప్రదాయోత్తరేణ
యాజుషోపనియనుక్రజాఇతిదక్షిణైకరేజపతి॥ బ్రహ్మచర్యమాగామితి

కుమారతపాప్రవృత్తంపరస్యప్రతివచనం కుమారస్య శేషం పరోజపతి
ప్రత్యగాశిషంచననాచయత్యుక్తమాజ్యభాగాంతమత్రైస ముత్తరా
తపాత్పిష్టానయిత్వాజయాది ప్రతిపద్య శేపరిషేచనాంతంకృత్యాపరే
ఽణాగ్నిముదగ్రంకూర్చంవిధాయతస్మిన్నుత్తరేణయాజుషోపనిష
విశతిపురస్తాత్ప్రత్యజ్ఞాసీనః కుమారోదక్షిణేనపాణినాదక్షిణంపాదమ
న్వారభ్యాః పావిత్రంభో అనుభూహితితస్మాత్పాతన్వాహతస్సనితుతితి
పచ్ఛేచ్ఛశస్తతస్సర్వా వ్యాహృతిర్విహృతాః పాదాదిష్వంతేషువా
తథాద్వైచ్ఛయోదుత్తమాం కృతస్సయాం కుమార ఉత్తరేణ మగ్రతే
నోత్తరమోష ముప స్పృశితి కర్ణాంతరేణదండముత్త రేణాదక్షే
పాలాశోదండో బ్రాహ్మణస్యనైయ్య గ్రోధస్కంధజోవాగోజ్జిరాజ
స్యస్యగాదర బేనుబహోవా వైశ్యస్యవాగో దండ ఇతి స్మృతంచను
ఇక్ష్వేతద్వాచనుశ్చాగురవే వరా దత్వోదాయపేత్యుత్థాప్యోత్తరై
రాదిత్య ముపతిష్ఠతేయం కామయేత నాయనుచ్ఛి ద్యేతేతితముత్తరే

యాదక్షిణే హస్తేగృహ్యేయాత్యహ మేతమగ్నిం ధారయంతి తౌరల
 వణవర్జనంచ పరిత్యేతి పరిమృజ్యోత్తరగ్నిం త్రోస్సరుభ ఆదధ్యాదేవ
 మన్యస్మిన్నపి సదారణ్య ధేధా నాహృత్తోత్తరయాసగంశాస్తి
 వాసశ్చతుర్థీ ముత్తర యాద త్రేవ్యత్పరిధాప్య॥ వేదమగ్నేశ్చాస్య
 న్నాగ్నిగుదయాద్వృజంపవిశ్యాంతగ్లోష్ణాచర్మణాద్వారమపి ధాయాస్తే
 నై నమేతదహరాదిశ్చోభితపేన్మధ్యందినేగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్య
 భాగాంతేపాలాశీగ్ంసమిధముత్తరయా ధాయాపరేణాగ్నిం కటవక
 కాయాం వోపవిశ్యోత్తరయా తురమభిమంత్రోత్తరేణయజుషావ
 ప్రేప్రదాయాపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యాకేశ నిధానాత్సమానంజనునాథే
 ప్రజస్యోపవిశ్య విస్రస్యమేఖలాం బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతి తాగ్ం
 స ఉత్తరయో దుంబరమూలేదర్భస్తంబే వోపగూహశ్యేవం విహి
 తాభిరేవా ద్భిరుత్తరాభిష్టాభిస్తాత్తోత్తరయో దుంబరేణతతో
 ధావతేస్తాసీయోచ్చాదిత స్తాతఉత్తరేణయజుషాహతమంతరం
 వాసఃకరిధాయ సార్వసుకభిణాచందనోత్తరైర్దేవతాభ్యప్రదాయో
 త్తరయాను లిష్యమణిగ్ం సౌవర్ణగ్ం సోపధానగ్ంమాత్రోతముత్త
 రయోదపాత్రేప్రిప్రదక్షిణం పరిస్తాశ్చోత్తరయాగీవాగ్వాబద్వైవ
 మేవబాదరం మఃశింముగ్రవర్జగ్ం సవ్యేపాణాన బధ్యాహతముత్తరం
 వాసోరేవతి స్త్యేతిసమానంతస్యదశాయాంప్రవతోప్రబన్ధదర్వా
 మాధాయాజ్యేనాభ్యానా యన్నుత్తరా ఆహుతీహుకాన్వాజయూది
 ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా । ఏతాభిరేవదక్షిణాకర్ణ్య ఆబధ్నితై
 తాభిస్సవ్య ఏవముత్తరైర్యథాలింగగ్ స్రజశ్శిరస్యాజనమాదశా
 వేక్షణముపాన పశాఞత్రం దండమితి వాచంయచ్ఛత్వానక్షత్రేభ్య
 ఉడితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీనా దిశముపనిష్క్రమ్యోత్తరేణా
 ర్థర్చేన దిశఉపస్థాయోత్తరేణ నక్షత్రాణిచంద్రమస మితిగాతినాసం
 భాప్య యథార్థంగచ్ఛతి ॥ ౮॥ అథైతదపరంతుస్థీపేవ తీర్థేనా
 ల్వాత్మాస్థీగ్ంసమిధమాదధాతియత్రాస్మాఅపచితింకుర్వతితయా

ర్చుశివవిశతి యథాపురస్తాదేన ముత్తరాభ్యాం యథాలింగం తా
 జాస్థపతిశ్చపః పాశ్యాశ్చితి ప్రాహూత్యరయాభిమంత్రిత్య దక్షిణం
 సద పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యం శూద్రాయప్రత్యో
 లియితార ముపస్పృశ్యోత్తరేణయజమాత్సానం ప్రత్యభిమృశేత్కూ
 రాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయేనార్హణీయా అపశ్చితిప్రాహూత్య
 రయాభిమంత్యాంజలా వేక దేశ ఆసీయమాన ఉత్తరం యజ్జపేచ్ఛే
 షం పురస్తాన్నిసీయమాన ఉత్తయానుమంతియతే దధిమధుసగ్ం
 సృజ్యకాగ్ం సేనవ రీయసాపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్యమధుప
 ర్క ఇతిప్రాహ త్ప్రమేకేఘృతంచ పాజ్ఞమేకేఘానాససక్తాం
 శోష్ణేత్తరా భ్యామభిమంత్రియజర్భ్యామప అచామతి పురస్తాదు
 పర్జిహ్వాచోత్తరయాత్రీః ప్రాశ్యానకంపాద్యాయ ప్రయచ్ఛేత్ప్రతిగృహ్యై
 వ రాజాస్థపతిర్వాపునోహితాయశాటికాం ప్రాహూత్యరయాభి
 మంత్రిత్య తస్యైవపాగ్ శ్రవయిత్వోప నీణాభిఘాతం మధ్యమే
 నాంతమేనవాపలాశపదేనోత్తరయా జాహూతి యద్యుత్సృజేమ
 పాగ్ం శూత్రరాంజపీశ్వముత్సృజ జేత్యుచ్చైరన్నంప్రోక్త ము
 పాగ్ం శూత్రై రభిమంత్యోంకిల్బయతే త్యుచ్చై రాచార్యాయ
 ర్విజే శ్వశురాయ రాజ్ఞశ్చిపరిసంవత్సరా దుపశిష్టదభ్యః ఏతత్కా
 ర్యగ్ం సకృత్ప్రవక్త్రే చిత్రాయ ||౯|| ఖండః|| సీమంతోన్నయనం
 పృథమేగ శ్భేచతుర్థేమాసిబ్రాహ్మణానౌభయత్వాశిహోవాచయిత్వా
 అగ్నే దుపసమాధానాద్యాజ్ఞభాగాంజేఽవ్వారభాయాముత్తరాఅ
 హతీర్హుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వాఽపరే
 గాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య త్రేణ్యాశలల్యాత్రిభిర్దర్భ పుంజీలైశ్చిలాలు
 గ్లపేనే త్యూర్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం
 చ గాయత్రమితి వీణాగాధినాసగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వాసాల్వా
 హం బ్రహ్మనామితరానదీనిర్దేశ్యై యస్యాంవసంతియ వాన్విరూఢా
 నాబభ్యవాచయచ్చత ఆసత్ తేభ్య ఉదితేషునక్షత్రేషు ప్రాచీము

తీర్చి నా దిశముననున్న మన్వారభ్యవ్యాప్తమౌతీశ్చపిత్యా
 వాచువిస్మతేత్ ॥ ౧౦ ॥ ఖంపుగ్ంసువనం వ్యక్తేగ్ శ్చేతి ష్యేణ స్వనో
 ఖస్యయా ప్రాచ్యుదీచీనా శాఖాతతస్సవృషణాగ్ం సుంగామాహృ
 త్య సీనుంతపదగ్నే రుపసమాధానాద్యసవన్నాతియూ కుమార్యాదృ
 వత్సుతే దృవత్సుతేణ ప్రేషయిత్వా పరిష్లావ్యాక శేణాగ్నిం ప్రాచీ
 ముత్తానాం నివాతోత్తరేయజ మాగుప్తేనదక్షిణేనాసికా చ్చిద్రేపి
 న మతిపుమాగ్ం స జనయతి క్షీప్రపుగ్ం సువన మనా ప్రీతేన శ
 రావేణానుస్రాతస ముదకమాంశ్చత్య ప త్తస్తూర్యంతిం నిధాయమా
 ర్జ్యగచ్ఛేత్సంతి ముత్తరేణయజమాభిమృత్యైతాపి శేవాద్భిరుత్తరా
 భీరవోక్షేత్ ॥ ౧౧ ॥ జాతంవాత్సప్రేణాభిమృశ్యోత్తరేణ యజమాప
 స్థ ఆధాయోత్తరాభ్యా మభిమృత్రణా మూర్ధన్యచిద్రుద్రమభి నత్పరా
 యంజనా యదగ్ని మయజంతపంచ శ్రీణాముదారోః రుణోరయీణాం
 మనీషాణాం ప్రార్పణస్సమగోపాః వసాస్సూనుస్సహసా అప్పురా
 జావిభాత్యగ్రిడిష సామిధానా యస్తేఅద్యకృణవద్భద్రశోచేఽపూపం
 దేవఘృత వంతమగ్నే ప్రతంసయప్రతరాంవసో అచ్ఛాభిద్యుమ్నం
 దేవభక్తంయవిష్ ॥ ఆతంభజశాశ్రవసేష్వగ్న ఉక్థఉక్థ ఆభజతేస్వనూ
 నా ప్రీయస్సూర్యేప్రియో అగ్నాభవాత్యజ్ఞాతేభిన దదుజ్ఞనైవైః
 త్వమగ్నే యజమానా అనుద్యున్విశ్వావనూనిదధిరేవార్యాణా త్వ
 యాసహద్రవిణమిచ్ఛమానావజగ్ంగోమంతముశిజోవివవ్రుః దృశానో
 రుక్మడిర్వాన్యన్యన్యద్దుర్మణామాయుశ్చియేరుచానా అగ్నిరమృతో
 అభవద్వయోభిర్యదేనంజ్యారజనయత్సురేతాః అస్మిన్నహగ్ం స హ
 సంపుష్యా మ్యేధమానాస్సేవశే అనఘోణందక్షిణైర్దేహ పోనక్ష
 త్రనామచ నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతిమధుఘృతిమితిసగ్ం నృజ్యత
 స్సికాదర్భేణాహారణ్యం నిష్కర్ణ్యం బధ్వా పదాయోత్తరైర్నాత్రైకు
 నూరంప్రాశయిత్వోత్తరాభిః కంచభిన్నాపయిత్యాదధి ఘృత మితి
 సగ్ంనృజ్యకాగ్ం సేవపుష్వ హుష్ట్యంవ్యాహృతీభిరోంకార చతుర్థాభిః

కుమారం ప్రాశంబుశ్వాన్ని శ్శ్రమగంసగంసృజ్యగోష్ఠివివయే గుహర.
 యానూతునుకన్దలహాయోత్తరయా దక్షిణాద్ధృష్టాక్షాధా పోస్త్య
 రాభ్యాం పృథ్వీ మభిముత్యోద్ధగణ యుగ మాసం విప్రముత్యగణ
 యజమానిగర్భ ఉదకుంభంసథాయ సుకావాన్యోకరణమిత్రా నజలి
 నోరైస్త్రైస్త్రైక్షణస్వాం కానిం పుత్యోసగ్గోస్త్ర ప్రక్షేపే
 ప్రక్షేపవంహ్మస్మిన్నాం పవతేజ్యేనమహారహాసాన్తతా గుగం
 దశమ్యాముత్థితాయాగ్ం న్నాతాయాం పుత్రస్యనామదిధాతి పితా
 మా శేటద్యక్షుగం చతురక్షురింవా నామపూర్వమాభ్యాం శరం
 దీర్ఘాభినిష్ఠానాతం ఘోషవదాద్యంతరంతస్థమపీనా యస్మిన్స్వత్వ
 వసర్గస్వాత్తద్ధి ప్రతిష్ఠితమితిహి బ్రాహ్మణమయుజాక్షరం కుమా
 ర్యాః పృనానాదేత్వపుత్రస్యాత్తరాభ్యా వభిమంత్రణా మూర్ధస్యవ
 ఘ్నిణం దక్షిణకణాఉత్తరాన్మూతా జపేత్కుమారీ ముత్తరణ
 యజమాభిమంత్రీయతే || ౧౨ || జన్మనోధిషష్ఠేనూసి బ్రాహ్మణాన్యో
 జన్మనా శిషో చయిత్యాదధిమధుమృతిమోదనమితిసగంసృజ్యో
 త్యోద్ధృష్టా కుమారం ప్రాశయే జేషిరీయేణ మూగంసేనత్యేకే
 త్యోద్ధృష్టా తృతీయే వక్షచాలం పునర్వస్వా ర్భావ్యాణానాం భోజన
 మసాయనవత్ప్రమాలవ దగ్నేరుప సమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ప్రాం
 చముపవేష్యత్యేణ్య శలలాతిభిర్దర్శ పుంజలైశ్శలాలుగ్లప్సేనేతి
 తూష్ణింకేశాన్నినీయ యథషికశిఖాసదధాతి యథావైహంకులధర్మ
 స్వాదపాగంసగంసర్జనాద్యాకే నిధానాత్సమానంతురం ప్రత్యో
 క్య సదధాతి తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిర్వరదదాత్యేవం గోదానమ
 న్యస్మిన్నపి నక్షత్రేషాడశేవశేగ్ని గోదానోవాప్య త్సావస్సరం గో
 దానవ్రత మిశ్యేక ఉపదిగం త్యేతా వన్నానాసర్వాన్కేశా న్వాప
 ఖతి ఉదకోపస్పర్శనమితి ఛందోగాః || ౧౩ ||

శ్రీగృహ్యసూత్రేణ ఉత్తరభాగ ప్రారంభః శ్రిః
 ఓం దక్షిణాభ్యుద్ధృష్టవరమగారావశాశ ముద్ధర్మివాలా శేవశ

మీనుయేననోదూహేనతామేన దిశము తరయోదూహా త్యేవంతిః
 కృత్వా ఉ తరయూభిన్ముశ్య పదక్షిణ్ణ స్థూణాగర్తాః ఖానయిత్వా
 భ్యంతరంపాగ్ం సూనుదుప్యో త్రరాభ్యా దక్షిణం ద్వారస్థూణామ
 వదధా త్యేవమితరాంయథా ఖాతమితరాలన్య వధాయవగ్ంశిమాధీ
 య మానము త్రరేణ యజుషాభిన్ముత్రయతే సమ్మితము త్ర రైర్యథా
 లింగం పాలాశగ్ంశిమీమయం వేధ్యమాదీప్యో త్రరయాగ్ని ముద్ధృ
 త్యో త్ర రేణయజుషా గారంప్రపాద్యో త్రరపూర్వేదేశేగారస్యో త్రర
 యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతీతస్మాద్దక్షిణ ముదధానాయతసంభవతితస్మి
 న్వి మాచీనాగ్రాద్దర్భా తస్గ్ స్త్రీ తేషు త్రరయాప్రహీయనా
 న్యుశ్యతాదధానంప్రతిష్ఠాపయతీ తస్మిన్ముత్రరేణ యజుషాపతుర
 ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘము త్రరయ నుమగ్రతయ తేలగ్నేరుపసమా
 ధానా ద్వాజ్యభాగాంతితి త్రరాహా త్స్వస్వాజయూది ప్రతిపద్యతే
 పరిషేచనాంతం కృత్వో త్ర రేణ యజుషోదకుంభేనతిః ప్రదక్షిణమం
 తరోతాగారం వివేశనంవాపరిషేచ్య బ్రాహ్మణాః భోజయేదపూపై
 స్సకుభిరోదనేనేతి॥ ఖణ్డః॥ ౧౭॥ శ్వేత్రహగృహీతారం కుమారం త
 పోయుక్తోజాలేన ప్రచ్ఛాద్యకంస కింకిణీనాహాద యన్న ద్వా రేణ
 సభాం ప్రపాద్య సభాయా మధ్యేధదేవం ముద్ధత్యా వోత్యోత్యోన్య
 ప్యాక్షేషూత్తానం నిపాత్యదధ్నాలవగామిశ్రేణాంజలితో త్రరైవోక్షే
 త్ప్రతిర్మధ్యందినే సాయముగదోభవతిశంఖంకుమారంతపో ఉక్త
 ము తరాభ్యా మభిముశ్యో తరయో దకుంభేన శిరస్తావన యేత్ప్రా
 తిర్మధ్యం దినేసాయముగదోభవతి శ్రావణ్యాం పాణ్ణమాస్యామస్త
 మితే స్థాలీపాకః పార్వణవదాజ్యభాగాంతే స్థాలీపాకాద్ధుత్వాంజలి
 నోత్తరైః ప్రతిమంత్రేణ కింశుకానిజహణత్స్వ త్రరాభిస్తి స్పృభీరారగ్వ
 థ మయ్యసమిధ ఆజ్యాహుతీరు త్రరాజయూది ప్రతిపద్యతే పరిషేచ
 నాంతంకృత్వా వాగ్మతేసంభారానాదాయప్రాచీ ముదీచీవాదిశము
 ప నిష్క్రమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్రప్రవీక్షుదీచీస్తిసప్త్రిస్తో

శేఖారితి త్యాద్ధి రుపనిసీయతాసూత్రరూపాసక్తాన్ని వహనిసూక్ష్మీనం
 పుష్కరాధానాలాజానాంజనాధ్యజనే సగగోనీరమిత్తుత్తై రుపఫా
 యాపః పరిషిచ్యా ప్రితీక్షస్మాన్మేత్యాప శ్వేతపదేజ్యేతా భ్యాము
 దకు-భేవత్రః వందక్షిణమంతరితోగారం నీవేళినంవా పరిషిచ్య బ్రా
 హ్మణాభోజయేత్ || ౧౦౩ || ఖండః || ధానాఃకుమారా న్వాశ్రయం
 త్యేవమతడార్ధ్యం యదశనియస్యాన్నస్య సక్తానాం వైతంబలింహశే
 కామాగ్గోష్ఠ్యా మాగ్గోష్ఠ్యాం పౌణ్యమాన్యమస్తమితే ఫా
 లీపాకోఽహార్షమితి బలిమంత్రస్య సన్నామోత్తైవముత్సృజత్యనా
 హితాక్నే రాగ్రయణంనవానాం స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయిత్వాఽగ్రయ
 ణదేవతాభ్యస్విప్య కృచ్ఛతుథాభ్యోపయత్వా తండులానాంముఖం
 పూరయిత్వాగీర్వాచమోదనపిండం సభ్యత్వోత్తరేణ యజమాగార
 స్తూప ఉద్విదేమంతే ప్రత్యవగోహణ ముత్తరేణ యజమా ప్రత్యవ
 రూపాన్యూత్తరైర్దక్షిణైఃపాశ్వైర్నవస్సస్తరే సంవిశంతి దక్షిణతః
 పిశోత్తరామాతైవ మశిష్టానాం జ్యేష్ఠోజ్యేష్ఠోనంతరస్సహయోత్తరా
 భ్యాంపృథివీమభిమృశ స్త్యేవగ్ం సంవేశనాద్వితి తీశానాయస్థాలీపా
 కగ్గ్రశ్రవయిత్వాత్మైత్రీకత్యంచ ప్రాచీముదీచీంవా దశముపనిష్క్రి
 మ్యస్థంశిలః కల్పయిత్వాక్నే రుపసమాధానా ద్యపరేణాగ్నింద్వేకు
 టీకృత్వా || ౧౦౪ || ఉత్తరయాదక్షిణన్యామిశానమావాహయతి లోక
 క్యానాచోత్తరన్యామిశుషీం మధ్యేజయంతం యథోఽఘుదకాని
 ప్రసాదయతీతో దనపిండాల్పయిత్వాగ్ని మభ్యానీయోత్తరరుప
 పుర్ణ యిశ్వోత్తరైర్వభాన్వమోదనభ్యోహఃత్వాసర్వతి స్సమివా
 దాయోత్తరేణ యజమాగ్నిగ్ స్విప్యకృతముత్తరేణ యజమాపథా
 యోత్తరైస్సహోదనానిపణాశ్యై కేసద్వేద్వేదత్వాదత దేవసే
 నాభ్యో దశోత్తరాభ్యః పూర్వవదుత్తరేణయజమా పృథివసజ్జత్యత్ర
 కుగ్రాజపేత్సృథమోత్తమావాఽభివగిదగ్నింగాస్థాపయతి యథై
 తాధూమః ప్రాఘ్నయాత్తాగంధైర్దక్షిణభాగ్రముషినావోక్షతి వృహ

అమేనాగ్రేగవాం మా శేకాన్మ తేత్రస్యపతిం యజతఃకుశానవదానా
 వానంచత్వంశు సప్తసువాపశేకం నామా దేశందధాతిశ్చిద్రంయజేత
 పావకోదేవశ్చైతరాభ్యాముపసంజితే స్థానీసాకః బ్రాహ్మణాభోజయే
 తే త్రైత్యపత్వంసోన్మిన్మియేసనాభయోభవతియథానైమాకుల
 ధర్మస్సన్యత్ ॥ ౨౦ ॥ మాసిశ్చాద్ధన్యపరపత్నేయభోపదేశంకాలాశ్చ
 చీన్మంత్రివతోయోని శోత్రమంత్రాసంబాధానయ్యగ్గాగ్రేత్వైవరాన
 నథాపేక్షోభోజయేదన్నస్యైతరాభిజ్ఞానాత్యాజ్యహాతీరుతరా
 పరిద్వావిపరీతగంసర్వముత్తరైరభిన్మృశేత్క ఇత్తవాప్రతిపూరుష
 ముత్తరేణ యజమాపస్పృయిజ్యభుక్తసంతోనుప్రజ్వలదక్షిణేకృత్య
 ద్వైధందక్షిణాగ్రావర్ధ్యానగంస్తీర్యశేషాత్తరైరపాదతోవృత్త
 రైర్దక్షిణాపవర్ధ్యానిపాదాదత్వాపూర్వవదుత్తరైరపాదోవృత్తరైరు
 పస్థాయోత్తరయోదపాత్రేణైః ప్రసవ్యంతురిషిచ్య న్యుజ్యేపాత్రా
 న్యుత్తరంయజునవానంత్యంసర్వార్థమావర్తయిత్వాప్రోత్యపాత్రా
 నీద్యంద్యమభ్యుదాప్రాత్యసర్వతిస్సమవదాయోత్తరేణయజమాశేష
 స్యగ్రానావర్ధ్యంప్రపాశ్చీయాద్యామాభ్యుపేక్షమాస్యాఉపాష్ట
 ద్యైష్టకాతన్యామష్టమీశ్వైష్టయాసంపద్యతేతామేకాష్టకేత్యాచక్షు
 తేతన్యాస్సాయమాపకార్యమపూపంచతుశ్చరావగ్గ్రాహయిత్వాప్రా
 కపాలశిల్పేకే పార్వణవదాజ్యభాగాంశేఽంజలినోత్తరయాపూపాజ్య

హోతిసిద్ధశ్చేషస్తమష్టధాకృత్వా బ్రాహ్మణభ్యఉపహరేత్ ॥ ౨౧ ॥
 శ్వోభూతేదశ్శేణగా ముపాకరోతి పీతృభ్యస్త్యాజష్ట ముపాకరోమీతి
 తూష్ణీపంచావంతిన్మత్వాతస్త్యేవపాగ్రేవయితోవస్తీర్ణాభిఘ్నం
 తాంమధ్యమేనాంతమేనవా హలాశపశ్చేనోత్తరయాజహోతిమాగ్ం
 సోదసముత్తరాభిఃపిష్టాన్నముత్తరయాజ్యాహుతీరుత్తరాస్విష్టకృత్పి
 భృతీసమాన మాపినిధానాదన్వష్టకాయామేవైకేపిండనిధానమిత్య
 పదిశంత్యధైతదపరందధ్న ఏవాంజలినాజహోతియయాపూపమలివవ
 యథాశంకాంనాగ్ంసగ్ంశిష్టాశ్వోభూతేష్టష్టకాతన్యామాసిశ్చాద్ధైత

కల్పాన్యాయాభ్యాసస్సవిమోక్తోత్తరాణాం బహిర్భాగం బ్రూయ్యాద్దశం
 లభ్యామోజయి కల్పాన్యాయాభ్యాసస్సవిమోక్తోత్తరాణాం బహిర్భాగం బ్రూయ్యాద్దశం
 పక్షి సహస్రేతి తదయమహాభూతం పంచాంగం బ్రూవాచిముదీచించాదిశ
 మభిషేకయామయి ధాన్యం యోగ్యాద్య ముత్తరైరారో హేద్ధస్తి
 ముత్తరయాతాభ్యో రుచేషువ్యవర్త్యుభిషే మభిషుశే త్సంపాద
 మేష్యున్నవ్యే పాణినాచత్రాద్ధిచావస్తే || ౨౨ || దక్షిణానభలీకరణ
 ముస్థిముత్తర రుచేషుత్వా గత్వోత్తరాంజపే త్కుద్ధముత్తరాభ్యో
 మభిషుత్రియేతివిక్రోధోభవత్యసంభవేపుఃపరేషాం సూలాధారికా
 జీవమాణ్ణానికారయిశ్వో తరయా సుప్తాయాస్సంభాధ ఉపవపేత్సిద్ధి
 భేదభూత్త మూత్రేణప్రత్యక్షయాతీసిద్ధ్యభేదయదస్యగ్రహేపణ్యం
 న్యోత్తత ఉత్తరయాజుహోతి యంకామయేతినాయ మచ్చిద్యేతేతి
 జీనివిసాదెస్వం మూత్రమానీశును ప్రముత్తరాభ్యాంత్రిప్రసవ్యంపరి
 పీంచేద్యేసపథాదాసకర్మకరాః పలాయేరం స్తస్మిన్నిన్ద్రాన్యవసమా
 ధాయోత్తరా ఆహుతీస్థూమాయాద్యద్యేనం పృథ్వీత్ఫల మభిషతే
 ద్వయోవాభీవిషీ పేతావర్త దక్షిణాంబురుభిషతే ముత్తరైర్యథా
 లింగప్రత్యక్షయాతాగారిస్తూతాభిరోహణమిసునఉపవేశే నేకుప్త్యం
 కపోతదర్శనేమాత్యానాగ్ంశరీర రేషణైశ్యేషుచాద్భుతేష్వమా
 వాన్యాయానిశాయాంయత్రాపాన్నశృణుయాత్తత్రాగ్నేరుపసమా
 ధానాద్యాజ్యభాగాంత ఉత్తరాఆహుతీహూత్యాజయాదిప్రతిపద్య
 తేపరిపేచనాంతం కృత్వాభిషుజేభ్యఉత్తరయా దక్షిణతోశ్చానం
 పరిధిం దధాతి దధాతి ఖడ్జః || ౨౩ ||

ఇతి యాజుషస్సాగ్రామ కర్మముగ్రయాం

గృహ్యసూత్రం సమాప్తమ్. చ|| ౧||

ఆచమ్య! ఏవంగుణ...శుభతిథౌధర్మపత్నీ సమేతస్య మమకు
 మార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం చోగోపనయనాధిగ త్వేన నాందీదేవ
 తాహ్వనం కరిష్యే||అత్రోదేవతాః|| నాందీవృద్ధప్రపితామహీవృద్ధపితా
 మహీవృద్ధమాతరః గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ|| నాందీవృద్ధప్రపి
 తామహా వృద్ధపితామహావృద్ధపితరః గోత్రాః నాందీముఖాఃనాందీ||
 నాందీమాతామహామాతుఃపితామహామాతుః ప్రపితామహఃగోత్రాః
 పత్నీ సమేతాః నాందీముఖాఃనాందీ|| ఉభాభ్యాముభాభ్యాంసత్యవసు
 సంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ గృహసిద్ధాన్నేన హిరణ్యద్రవ్యేణచాఽద్యతో
 వియిష్యే || అత్రదేవతానుమోదనార్థ మిడావాచనం కరిష్యే|| ఇహ
 దేవహూర్మచుర్వజ్ఞానీ ర్భృహస్పతి రుక్థామదాని శగ్ంసిష ద్విశ్వేదే
 వా స్సూక్తవాస్తవపుణివిమాత్రామాహిగంస్తీర్మధుమనిష్యేమధుజ
 నిష్యే మధువత్సోమి మధుపడిష్యామిమధుమతీందేవేభ్యో వాచ
 ముద్యానగ్ం శుశ్రూషేణ్యం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవంతు
 శ్లోభాన్మై పితరోఽనుమదంతు|| ఏతా శ్శోభనదేవతాః మమకుమార
 శ్శోపనయనాదిచతుర్థ దివసపర్యంతం మమగృహే వసంతు || మాం
 రక్షంతు|| యజమానగ్ం రక్షంతు || ఇద్రవిహి|| ఇడామగ్నే పురుడగ్ం
 సగ్ంసనిం గోశ్శ్వత్తమగ్ హవమానాయ సాధ | స్యాన్నస్సూను
 స్తసయోవిజావాగ్నే సా తే సుమతి ర్భూత్వస్థి||

ఏతా శ్శోభనదేవతాః.....మమగృహే వసంతు|| మాంరక్షంతు||
 మమకుమారగ్ం రక్షంతు || యజమానగ్ం రక్షంతు|| ఆదిత్రవిహి||
 ఈడామహైదేవాగ్ం ఈడే న్యాన్నమస్యామనమస్యా య
 జామయజ్ఞిమూనిత్యాహ | మనుష్యావా ఈడే న్యాః| పితరోనమస్యాః|

దేవాయ జ్ఞాయా దేవతా ఏవ తద్వధాభాగం యజతి || ఏతా శ్రోభన
దేవతాః.....వర్యంతం మమగృహేనసాతు || మారక్షాతు ||

మమకుమారగ్ం రక్షంతు||యజమానగ్ం రక్షంతు|| సరస్వత్యేహి||

ఇష్టవహ్యదిత ఏహి సరస్వత్యేహి || శోభనం శోభనం శోభనమ్||
నాందీ శోభన దేవతాభ్యోనమః ధ్యానాది షోడశోపచార పూజాం
సమర్పయామి| అనయా పూజయా నాందీశోభనదేవతా స్సు

ప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు|| ఆభ్యుదయిక బ్రాహ్మణభోజన
ప్రత్యామ్నాయయథాశక్తిహిరణ్యాతుభ్య మహంసంపదదేనమమ్||
అథ నాందీవిధిః.

శ్లో|| అనన్మద్యధశబ్దానా మహాపాణామగోత్రిణామ్|

అనామ్నామతిలాప్యైశ్చనాందీశ్రాద్ధవిధీయతే||

శ్లో|| మాతాపితామహీ చైవ తత్రైవ ప్రపితామహీ | పితా పి
తామహశ్చైవతత్రైవ ప్రపితామహః || మాతామహస్సపత్నీ కావిశ్వే
దేవా స్వనంతరమ్| ఏతేరక్షంతుఃప్రీతాఃప్రయచ్ఛంత్యహమంగళమ్||
శంఖః||దక్షస్యదుహితానాధ్య విశ్వనామప్రకీర్తితా | తస్యాఃపుత్రా
మహావిర్యా విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ|| ఇష్టిశాగ్ధే దక్షిణ తూనకి
ర్యవైశ్వదేవకా| నాదీముఖే న్యవసూ సాపిండ్యే కాలకామకా|పు
రూరవార్ధివాచైతౌపార్వణేనముదాహృతౌ|| హే మశాగ్ధేధనుః
చీతీర్థేదురివిహంచనా| ఏకొద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ||
సూతాగ్ధసగ్రహకారః|| వివాహేకన్యకాయాశ్చనరస్యై వగృహే
పిచ| నాందీశ్రాద్ధహిపూర్వేద్యుకర్తవ్యంస్మృతిశాసనాత్ ||మాతుః
శ్రాద్ధతు పూర్వంస్యా త్పితౄణాంబిద సంతరమ్|తతో మాతామహ
దీనాం వృక్షాశాగ్ధత్రయం స్మృతమ్|అత్రకాలనియమమాహగర్గః||
మాతుశ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః కర్మాహనితు పైతృకమ్| మాతామ
హ్యంచోత్తరేమ్యర్వృచాశాగ్ధత్రయః స్మృతమ్|ఏతచ్ఛసతిసామ ఘ్నే

శేషివశ్యమ్॥ అసామన్యోన్యోన్యస్మిన్నేవదివసే వృత్తా కాలత్రయేశాన్
వృత్తయనుభవితమ్॥ కాలచంద్రికాయాంశాతాతపః పూర్వాష్టమా
త్వికంశాద్ధంమధ్యాహ్నమైశ్వికంశిధా తతోమాతా మహానాంచ
వృత్తాశాద్ధత్రయం స్మృతమితి తత్రాప్యసామన్యో సవవాహ॥ పృథ
గ్విశేష్యశ క్షేపేదేకస్మిన్నేవ నానరేశాద్ధత్రయంప్రకుర్వీత్యైశ్వర్యే దే
వంతుతాంఠికమితి॥ మనురపి అలాభే భిన్నకాలానాం నాందీశాద్ధ
త్రయంబుధః॥ పూర్వేమ్యుద్వైప్రకుర్వీత పూర్వాష్టమాత్మపూర్వక
మితి॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ నాందీముఖేవివాహేచక్రపితామహాపూ
ర్వకమ్॥ అపిజీవత్పితా నాందీశాద్ధం కుర్యాచ్ఛుభాగమే॥ పితృశ్చప్ర
పితామహ్యద్యుద్వైశ్చతు యథావిధివభ్యవవేతాదద్యాస్తేభ్యోదద్యా
త్స్వయంసుతః॥ జీవమానేపి పితరినాందీశాద్ధంప్రసజ్యతే॥ నాం దీము
ఖేకర్మణి సంప్రవృత్తేపితర్యతో జీవతియస్యపుంసః॥ యేభ్యశ్చదద్యా
త్స్వపితాస్వయం చతేభ్యశ్చద ద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధమ్॥ నాందీ శాద్ధం
కుర్యాదిత్యుక్తంభవతి॥ ఉక్తంచకాలచంద్రికాయామ్॥ శ్లో॥ నాందీశా
ద్ధంపితాకుర్యాత్పుత్రపుత్ర వివాహయోః॥ ఉత్తరేషువివాహేషుస్వ
యంకుర్యాత్తునాందికమితి॥ తత్కింధంకుర్యాదిత్యపేక్షాయాంగంగాభ
టియేశాతాతపః॥ నాందీశాద్ధంపితా కుర్యాదాద్యే పాణిగ్రహేబు
ధః॥ అతఃసంప్రసజ్యతే కుర్యాదేభ్యవవేత్యసావతి॥ సూత్రార్థ సంగ్రహ
కారః॥ సత్త్వాంమా తరిజీవంత్యాంశేష వక్తాసమర్చయేత్॥ మాతా
మాతాసంప్రసానతాజీవంతేపితరాయతేత్॥ ప్రయోగపారిజాతే॥ జీవ
మానేమాతృవర్తేమాతామహ్యదివర్జయేత్॥ ఏత్పిండవిధి నాకుర్యా
త్తీర్థ శాద్ధేమహాలయే॥ పితాదిజీవనేవిష్ణుః॥ పితరిజీవతియైశ్శాద్ధంకు
ర్యాత్॥ యేషాంపితాకుర్యాత్॥ తేషాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహే
చజీవతియేషాంపితామహస్తేషాంకుర్యాత్॥ పితరిపితామహేచపితా
మహేచజీవతియైశ్శాద్ధంకుర్యాత్॥ ఏకద్విత్రిజీవనె పూర్వవదెవేత్యర్థః॥ త్రిషు
జీవత్సునైవకుర్యాదితి పరిశిష్టే సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ అనగోత్ర

స్సగోత్రోవాచార్యఉపాయనేనతూపనేయపితాదీనుద్దిశ్యాభ్యు
దయంచరేత్ ॥ కన్యకాయామయం మాగ్గోమునిభిః పరికీర్తితః ।
ఇత్యుక్తం యజ్ఞకైస్త్రిహ్యవిద్భి ర్వృక్షైఃపురాతనైః । తస్మాద్విపుత్రీ
కృతపుత్రికాత్మజమాతా మహా న్యాఖిలరిక్తహరిణః । తథాఽనురో
ద్వాహితకన్యకాత్మజా సైచ్ఛాన్ద్రకృత్యే హ్యాధికారిణస్త్రయః॥వృధౌ
గయాయాంచ మహాలయే కురుక్షేత్రేప్రయాగాద్యఖిలేషు కర్మసు
మాతామహాశాన్ద్రాగ్ధమేఽధికారిణో భవం త్యమాదిష్వపి నేతరేనచే
తి॥కించ ॥ స్మృత్యర్థనారే॥ స్వపితృభ్యః పితా దద్యాత్సుతసంస్కార
కర్మసు । యావద్వివాహం పుత్రస్య తావదేవహి తత్ప్రతా । నాందీ
శాన్ద్రేపితా కుర్యాదాద్యే పాణిగ్రహేబుధః । అతఃశ్చర్వం సుతః
కుర్యాత్పితౄణాం తద్ధివైపితుః ॥ యథా జీవస్పితా నాందీ శాన్ద్రం
కుర్యాద్విధానతః । పితౄర్మాతా మహాదీనా మేవ ధర్మస్సనాతనః॥
ఏకస్మింశ్చదినేశాన్ద్రమేకైకం వృద్ధిసంజ్ఞకమ్ । శుభాధీకారివత్కు
ర్యాదేకస్మిన్నపిచాదినే ॥ హేమాద్యా ॥ నాందీముఖే వినాహేచ
ప్రపితా మహాపూర్వకమ్ । నామసంకీర్తయే ద్విద్వాక్ అన్యత్రపితృ
పూర్వకమ్॥ నాందీఃసుఖవిధిస్సమాప్తః ॥ ౮॥

అథ పున స్సంధానమ్

వధూముత్తరత ఉపవేశ్య స్వయందక్షిణతఆసీనః॥ఆచమ్య...
ఏవం... ప్రీత్యర్థంఅనుగతశ్చాగ్నేఃపునస్సంధానాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణః
సదంగత్వేనతదాచాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ
మహాజనై స్సనా స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆచాన్విఘ్నేన
పరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥గణాధిపతిపూజాం
కృత్వా॥తతిః పుణ్యాహం వాచయిత్వా॥పునః ప్రాణానాయమ్య॥ఏవం
శుణ...శుభతిథౌశ్రీమాన్...గోత్రః...నామధేయశ్రీమతః...గోత్రస్య
...నామధేయస్యమహాధర్మవత్స సమేతస్యమహాపాత్రమృతక్షయద్వా

చాశ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమజౌపాసనాంతరి
 తదినాదారభ్యంతరితీతాపర్యంతం జౌపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం
 వైశ్వదేవేంతరితేపునరైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేంతరి
 తేపునః ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవత్ప్రాయశ్చిత్తం
 కరిష్యే॥ పరిషద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥శ్లో॥ సమస్త సంపత్సమవాప్తిహే
 తవస్సముత్థితాతత్కులసూమకేతవః॥ అపారసంసారసముద్రసేతవః పు
 నంతమంత్రాబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆపద్ధనధ్యాంతసహస్రభావవస్స
 మీహితార్థార్థాక్షణకామధేనవః॥ సమస్తతీర్థాబుజవిశ్రమూర్తయారతుం
 తుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆధివ్యాధిహరంస్యాణాంమృత్యుదారి
 ద్రవ్యనాశనమ్॥ శ్రీపుష్టికీర్తిదంపదేవిప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశేషేహేపరి
 షన్నదీయాంవిజ్ఞాపనామ వధార్యమయాసమర్పితామిమాంపరిషద్దక్షి
 ãాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య॥ మమకౌపాసనాంతరితదినాదారభ్య
 ంతరితీతాపర్యంతం జౌపాసనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం వైశ్వదేవే
 ంతరితేపునరైశ్వదేవాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రతిపద్ధోమేంతరితేపునః
 ప్రతిపద్ధోమాధికారసిద్ధ్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చింత్యపదిశ్యమామను
 గృహ్లాంతు భవంతః॥ జౌపాసనాధికారసిద్ధిస్త్వీతి భవంతోబ్రువంతు॥
 జౌపాసనాధికారసిద్ధిస్తు॥ పునఃప్రాణానాయమ్యుప్రవం... ప్రీత్యర్థంధర్మ
 పత్నీసమేతస్యమమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యాజ్య కృచ్ఛాన్యాచరి
 ష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనమ్॥ స్వర్ణంహి
 శంకరంయన్మోదత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతి స్వర్ణదానందత్వాన్
 శ్లో॥ ధన్యంకరోషి దాతార మిహాణాశేపరత్రిచ॥ యన్మాతస్మాద్భి
 వంమేన్మోదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇతిధాన్యదానందత్వాన్శ్లో॥ కా
 మధేనో సముదూభతం సర్వక్రతుఃసంస్థితమ్॥ దేవానామాజ్యహా
 హరమతేశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇత్యాజ్యదానం దద్యాత్॥ శ్లో॥ హిర
 ణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసాః॥ అనంతపుణ్యఫలద మతేశ్శాం
 త్రిప్రయచ్ఛమే॥ ఇహ కృచ్ఛాన్యాచరయత్వాహ్మయ మహాత్మనా

రణ్యం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమాసఃతుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ్
 మ॥ ఇతిహిరణ్యదానం దద్యాత్ ॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌమయాకృతైః
 శేభిస్సర్వైర్లభాన్యాజ్యకృతైః ॥ రృగ్వేదాసర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణు
 స్సుప్రీతో వరదోభూయాత్ ॥ మమశరీరశుద్ధిరస్త్వితిభవంతోబ్రువం
 తు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థంమమాపాసనత్యాగదోషనివృత్త్య
 ర్థంతండులసహితాజ్యదానంకరిష్యే॥ తదంగత్వేనక్రాత్వామభ్యర్చ్య
 అనైగ్మబాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వయాపాయయజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయ
 నే...గోత్రాయ...బ్రాహ్మణాయ వతిగ్రహితే॥ శ్రీమా...గో
 త్రః...దాతాధర్మపత్నీ సమేతోఽహంహమామృతకృమణదోషనివృ

త్త్యర్థం హోమద్రవ్యదానం తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ్॥ దేవస్య
 త్యా...వతిగృహ్యతు॥ దానాద్గుణార్థం దక్షిణంతుభ్యమహం...స
 మమ్॥ శ్రీమాసత్రయేతుకృచ్ఛ్రాన్యాజ్యేన్యాసేద్విగుణంభవేత్॥ త్రిగు
 ణానవమాసేతుపంచకృచ్ఛ్రాణివత్సరే॥ పృష్ఠప్రస్థమిదంధాన్యప్రస్థ
 త్రికమిదంధృశమ్॥ ఔపాసనార్థమాభ్యాసం వత్సరస్యమసిషిభిః॥ ఏవం
 ప్రకారేణ హోమద్రవ్యదానం కుర్యాత్ ॥ పునఃప్రాణ నాయమ్య
 ఏవం...శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం అనుగతన్యాగ్నేః పునస్సంధానాభ్యంక
 ర్మకరిష్యే॥ స్థండితాల్లభినాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వా॥ సమిధమా
 దాయ॥ ఓమ్॥ ఉపావరోహ జాతవేదఃపున స్త్వందేవేభ్యోహవ్యంవహ
 నః॥ ఋషావహః॥ ఆయుః ప్రజాగం రయితుస్మానుభేహ్యజస్రో దీదిహి నో
 దుస్తోతే ॥ తదగ్నో సమిధం నిక్షిప్య॥ బహిర్గతనాశ శ్చేత్ ఉపావరోహ
 ణం నకర్తవ్యమ్॥ అగ్నింధవాదిచతుస్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥

పునస్సంధానాహంతయః.

మహావిష్ణుహోమతా, మనో జ్యోతి, ర్యప్రస్థిత, త్రయప్రీతి

శంఖ, తంతు తన్వ, ఉద్భవ్య స్వాగ్నే, ఉద్భవ్యమూ, ఉద్భవ్యం,
 ఉద్భవ్యం, చిత్రందేవానా, మగ్నే భ్యవన్, మగ్నే అగ్నిశ్చతం, పున
 నూజా, సహరయ్యేతి చతుర్దశా బ్యాసంత స్వాగ్నే । పూర్వ
 పరిషేచనంకృత్వా । స్రువేణ చతుర్గ్రహీతం గృహీత్వాన్వారభా
 యామ్ । అయాత్వాగ్నే సస్యసభిశ్చ సీచ్ఛత్య మిత్త్యమయూఅసి । అయా
 నా మనసా ధృతో ఽయసా హవ్యమూహిషే ఽయానో ధేహి ధేష
 జగ్ స్వాహా ॥ అయసే ఽగ్నయ ఇదమనమమ ॥ స్రువేణాబ్యమాదా
 య ॥ ఓమ్ భూభువస్సువ స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ॥
 చతుర్గ్రహీతం గృహీత్వా మహాహవిహ్వానా । స్రుత్యవావిధ్యర్యుః ।
 అచ్యుతపాజా అగ్నిర్ అచ్యుతమనా ఉపనక్తా । అనాధృష్ట్యా చ ప్రతీధృ
 ష్యశ్చయ జ్ఞాస్యాభిగ్రహా । అయాస్య ఉద్ధాతా । వాచస్పతే హృద్విధే నా
 మ ॥ విధేమ తే నామ । విధే స్త్వమస్మాకం నామ । వాచస్పతిస్సోమమ
 పాతే । మాదైస్య స్థంతి శ్చేచిమా మనుష్యః । నమోదివేనమఃపు
 థివ్యైస్వాహా ॥ వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ ॥ ఏకం - ద్వే-
 త్రీణి-చత్వారి ॥ మనో జ్యోతిర్మతామాజ్యం విచ్ఛిన్నం య జ్ఞాంస
 మిమం దధాతు । యా ఇష్టా ఉషసో నిముచశ్చ తాస్సందధామహా
 విహ మృతేన స్వాహా ॥ ఉషసో నిముగ్ధ్య ఇదం నమమ ॥ యదస్మిన్
 యజ్ఞే ఽంతరగామమంత్రతః కర్మతోవా । అనయా ఽహంత్యాతచ్ఛమ
 తూమిసర్వం శృభ్యంతు దేవా ఆవృధంతాం మృతేన స్వాహా ॥ దే

వేధ్య ఇదం నమమ॥ త్రయస్త్రిగ్ శతతంత్రోయే వితత్నిరే । య
 ఇమం యుష్మిన్ స్వభయాదదంజేజేమాం ఘ్నంప్రజ్యేతద్దధామి స్వా
 హామగ్నోదేవాగ్ం అప్యేతుస్వాహా॥ దేవేభ్య ఇదం నమమ॥ తం తుంత
 స్వప్రజసా భానుమన్విహిజ్యోతిస్త్యతః పథోరతు ధియా కృతా ॥ అను
 బ్ధిణావయంతిజోగువామహో మ నుర్భవజనయాదైవ్యంజస్తగ్ స్వా హా॥
 అగ్నయేతంతుమత ఇదం నమమ॥ ఉద్భుధ్యస్వాగ్నే త్రుతిజాగృ హ్యే
 నమిస్త్వాపూ తేన గ్ం సృజే ఛామ యంచ॥ పునఃకృణ్వగ్ స్వా
 కిత్తరంయువాస మన్వాతాగ్ంస్తీ త్వయితంతు మేతగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యేతంతుమత ఇదం నమమ॥ ఉద్భుతమం వరుణపాశి మస్మదవాధమంవి
 మధ్యమగ్ శ్రీ ఛామ॥ అథావయమాదిత్యప్రతీతవానాగస్తో అదితయే
 స్వామిస్వాహా॥ వరుణాయాదిత్యా యేదం నమమ॥ ఉద్వయంతమసస్పరి
 కశ్యంస్యో జ్యోతి రు త్తరమ దేవం దేవత్రాసూర్యమగస్త జ్యోతిరు త్త
 మగ్ స్వాహా॥ సూర్యా యేదం నమమ॥ ఉద్భుత్యంజాతవేదసం దేవం
 వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యగ్ స్వాహా॥ సూర్యా యేదం
 నమమ॥ చిత్రం దేవానా ముదగ్రాదనీకం చతుర్విత్తస్య వరుణస్వా
 గ్నేః । ఆస్రాద్యాపాపృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మాజగత ససుష
 శ్చస్వాహా॥ సూర్యా యేదం నమమ॥ అగ్నేఽభ్యావర్తిన్నభిస్తావ
 ర్తస్వాయుషా వర్చసాస్తస్యా మేధయా ప్రజయా ధనేన స్వాహా॥ అ
 గ్నయేఽభ్యావర్తిన ఇదం నమమ॥ అగ్నే అంగిరశ్శతంతే సంత్యావృ

తస్మాత్సంత ఉపావృతః॥ తాసాంపాపస్య పాపే గాపున రోషస్తప్తమా
కృద్ధిపునరో రయిమాకృద్ధిస్వాహా॥ అగ్నయేఽగిరసభదంనమమః॥
పునహగ్జానిన రస్వపునరగ్న ఇహాయుమా॥ పునర్నా పాహి విశ్వతస్సా
హా॥ అగ్నయభదంనమమః॥ సహరయ్యానివతకస్వాగ్నే పిన్వస్వ ధాక
తూ॥ విశ్వస్నియా విశ్వతస్సరి స్వాహా॥ అగ్నయభదం నమమః॥ సు
వేణాజ్యమాదాయ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరి ష్యేఽఽంభూద్భవ స్సువసా
హా॥ ప్రజాపతయభదంనమమః॥ ద్వాదశగృహీ తేనసుచంపూరయిత్వా॥
ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి పంచ షట్ సప్త అష్టా నవ దశఏ
కాదశ॥ ద్వాదశ॥ ఓమ్॥ సప్తతే అగ్నే సమధస్సప్తజిహ్వస్సప్తర్ష
యస్సప్తధామప్రియాణి॥ సప్తనాతాస్సప్తధా త్వాయజంతిసప్త
యోనీ రాపుణ స్వామృతేన స్వాహా॥ అగ్నయేసప్త... నమమః॥

అదితేఽన్వమగ్న్స్థాః (ఇతిదక్షిణతః ప్రాచీనమ్) అనుమతేఽ

న్వమగ్న్స్థాః (ఇతిపశ్చాదుదీచీనమ్) సరస్వతేఽన్వమగ్న్స్థాః (ఇత్యు

త్తరతః ప్రాచీనమ్) దేవసవితః ప్రాసావీః (ఇతి సమంతం) పరిషిచ్య॥

అనేన పునస్సంధానహోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీయశ్చ
శ్వరస్సప్రీణాతు ఏతత్ఫలం శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

శ్లో॥ విచ్ఛిన్నవహ్నే స్సంధిత్వే పరిధి స్ప్రిహారేన్నతు॥ చతుర
జయూదికం కుర్యాన్న సందేహః కపర్ది నా॥ పునస్సంధానవహ్నాతు
పరిధిప్రహరణంసహ॥ జయూదిహోమఃకర్తవ్యోనసందేహః కపర్ది నా॥
అత్యవ్యారోపణ త్పుర్యమనలే శాంతిమౌగ తే॥ పునస్సంధానవేళా
యూమాదా నోపావరోహణం॥ అగ్నాన్యచారవిహీనోయ శ్చిరకాలం

...గోత్రః + నామధేయః ధర్మపత్ని సమేహోఽహం-క్రీమతః... గోత్ర-
 స్య + నామధేయస్య మనుభర్మపత్ని సమేతస్య మమోపాత్త దురితక్ష-
 యద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతరాపానసంతంజులైహోమ్య-
 మి॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ ఓం భూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్రృంగాత్రయో-
 అస్య పాదాద్వేత్తీరేనప్తమాసాసో అస్య... విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞుభా-
 గ్నై॥ మనూభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ
 యథో క్షజిహ్వయా హవిర్గ్రహణః॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓంతస్సేవితు-
 ర్వశేర్ణ్యం భగ్గోదేవస్యధీమహి॥ ధియో యోసః ప్రచోదయాత్॥
 సోదకేనవాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య॥ అగ్న-
 యేనమః- హుతేవహాయనమః- హుత్రాశినేనమః- కృష్ణవర్తకానేనమః
 దేవముఖాయనమః- సప్తజిహ్వాయనమః- వైశ్వానరాయనమః- జాతవే-
 దసేనమః॥ ఇత్యలంకృత్య॥ పరిషేచనం- అక్షితేఽను మన్యస్వ॥ అను-
 మతేఽను మన్యస్వ॥ సంస్వతేఽను మన్యస్వ॥ దేవసవిత్రః పృసువ॥ ఇతి
 ఫమంతంపరిషిచ్య॥ ఓం సూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదం నమః॥ ఇతి
 మధ్యేఽగ్నౌ జుహోమాతి॥... అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్వి-
 ష్టకృత ఇదం నమః॥ అగ్నేరుత్తరపూర్వదేశే జుహోమాతి॥ ఓం ఓం శుభతి-
 థా॥ ఆహుతి సంస్కరప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతి జుహోమంకరిష్యే॥ య-
 త్రేవేత్థవనస్పతే దేవానాం గుర్యానామాని॥ తత్ర హవ్యాని గామయ-
 న్వాహా॥ వనస్పయ ఇదం నమః॥ అక్షితేఽన్వమగ్న్స్థాః + దేవసవిత్రః
 ప్రాసావీః॥ ఉపస్థానమ్॥ అగ్నేత్వన్నో అంతమః॥ ఉతిత్రాత్రాశివోభవవ-
 రూధ్యః॥ తత్ర త్వాశో చిప్తదీదివః॥ సుమ్నాయనూనమీమహే సఖభ్యః॥

సురగ్నిర్వసుశ్రవాః అచాన్యతీర్ధ్యమత్రమోరయిందాః॥ సనోబాధి
 శ్రుధీ హవమురుప్యాతో అఘోరుతస్సమస్కాత్ ॥ హేమామసాద్ధు
 గ్యార్థ మనాజ్ఞాతతీయమంత్రజపంకరిపేయే॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం
 యజ్ఞస్యస్త్రియజేమిషు॥ అగ్నేతదస్యకల్పయ త్వగంహవేభే యథా
 తథం॥ పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞఃపురుషసమ్మితః॥ అగ్నే తదస్య
 కల్పయత్వగం హి వేథేయథాతథమ్॥ యత్వాక్రతామనసా దీనదత్తా
 నయజ్ఞస్య మన్వజే మర్యాసః॥ అగ్నిప్రథోతా క్రతువి ద్వజానా
 యజిష్ఠోదేవాగ్ః॥ ఋతుశోయజాతీ॥ అనేన వాతరౌపాసన హేమామేన
 భగవాన్ సర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేశ్వరస్సప్రీణాతు॥ శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్ప
 ణమస్తుశ్లో॥ స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాంయశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుధ్ధిం శ్రీ
 యంబలం॥ ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యం దేహి మేహవ్యూహాహనీయస్యస్మృ
 త్యాచనామోక్త్యా తపోహామక్రియాదిషు॥ న్యూనంసంపూర్ణతాం
 యాతీసద్యోవం దేతమచ్యుతమ్॥ మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీ
 నంహుతాశన॥ యద్ధుతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥...చతు
 స్సాగర పర్యంతం గోత్రబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు... గోత్రముచ్చా
 ర్య ॥ అహంభోఅభివాదయే॥ బ్రహ్మత్సమక్షిత్రీ భుద్వృద్ధవృష్టి
 యం త్రిష్టభౌజశ్శుభిత ముగ్రహీరం॥ ఇంద్రస్తోమేన పంచదశేన
 మధ్యమిదంవాతేన సగ రేణరక్ష॥ (ఈమంత్రిముకొండలు రక్షకౌటకు చెల్లు
 చున్నాడు) అథ ప్రదక్షిణాకుర్వాత్ ॥ నమసే గార్హపత్యాయ నమ
 స్తేదక్షిణాగ్నయే॥ సహ ఆహవసీయాయమహావేద్యైనమోనమః॥ కాగ
 కద్వయోప వాద్యాయకర్మబ్రహ్మస్వరూపిణే॥ స్వగ్రాహవగ్రయాపాయ
 త్తేజశాయ నమోనమః॥ యజ్ఞేశాయ్యత గోవింద మాధివా నంతే

శేషవా కృష్ణ విష్ణోహృషీ శేషవాసుదేవ సమాసుశే|| అహంపరస్తాదహ
మనస్తాదహం జ్యోతిమావితమో నవార| యద్యంశరిక్షం తదుమేపితా
భూదహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూయాసము తనుస్స
మానానాం|| బ్రాహ్మణాశీర్వాదఃకర్తవ్యః|| (అగ్ని నిత్యాహుతము చేయు
శుభం) యాతే అగ్నేయజ్ఞయా తనూస్తయేవ్యరో హుత్మానం|
అచ్చా వనూని కృణ్వన్తస్మై నర్యాపుమాణి| యజ్ఞో భూత్వాయజ్ఞ
మాసీదన్వాం యోనింజాత వేదో భువతజాయమానః సక్షయవహి||
ఇత్యేవాసనమ్|| (సాయమాపాసనమ్-అని సాయంకాలమునకు ల్నింప వలయును)
అగ్నయే స్వాహా| అగ్నయఇదంనమమ|| అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా||
అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదంనమమ|| ఇతిహుత్వా||

అథ లఘుపునస్సంధాన విధిః.

“నిత్యోధార్యోయమగ్నిర్యది సమనుగతో మంధ్యః” ఇతాది
నోక్తావహ్నుర్విత్తిత్తి| స్తదేనోనిరసనముపవాసశ్చపత్యుశ్చపత్నాః|
నాశేచైవాపహశే జ్వలనముపసమాభాయసంస్కృత్యసప్తిశ్చాయా
శ్చన్యాహృతీ ద్వేహుతభుజ జహుయా త్సుక్కువాభ్యాం కర్మేణ||
అచమ్య...వపంప్రీత్యర్థం అనుగత స్వాగ్నేః పునస్సంధానాఖ్యంకర్మ
కరిష్యే|| శ్రోత్రియాగారాదగ్ని మాహృత్యాయతనే విధివాగ్నిం
వ్రతిష్ఠాప్య అగ్నింధ్యాత్వాలంకృత్వాచతుష్పాత్రిప్రయోగంకృత్వా
అదితేఽనుమన్యస్వేత్యాదిభిఃపరిషేచ్య| సకర్ణప్రహీతంగప్రహీత్వాన్వా
రభాయామ్|| అయాశ్చాగ్నే స్యనభిశ సీచ్ఛస్తత్యమిత్వ మయాఅసి|
అయస్తామససాధృతోఽయన హవ్యమూహిషేఽయనోధేహి భేష
క్యన్వాహ|| అయసేఽగ్నయఇదం (నమమ)|| సు) వేణాజ్యమూదాయ|

సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సుప్తస్వాహా॥ ప్రజాపతయే
ఇదం (నమమ) ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ జౌహవనం కుర్యాత్॥

అధితవేదస్యగృహస్థప్రేత్యానిధాయ వహ్నింవిధినాసమింధే
త్॥ ఆజ్యంతుసంస్కృత్యసకృద్గృహేత్యాపరిష్త్వతేఽగ్నౌజాహుయా
దయాశ్చ॥ ప్రాయశ్చిత్తేషుహోమేషుచతుష్పాత్రప్రయోగతః॥ నాఘా
రాచతుష్పిచైవ పుణీతీధ్యం వినాకృతం॥ నాఘాశా నాజ్యభాగాచన
చోధ్యంనజయాదయః॥ చతుష్పాత్రప్రయోగేతునశ్చిత్త్యంతంకపర్దినా॥
ఏవమే వోత్తరాణి చలఘుపునస్సంధానాని కర్తవ్యాని॥

అథజౌహవనవిధిః.

ముఖ్యోగౌణశ్చవిభ్యాతి ఇతి ధర్మో వ్యవస్థితః॥ ముఖ్యంకర్తు
మశిక్తానాం గౌణవవిధీయతే॥ ఇడాపింగళనాడిభ్యాం నిసార్వహృద
యాంబుజాత్॥ తాభ్యామావాహయేద్వహ్నింతాభ్యాముద్వాసయే
ద్ధృతి॥ అక్షతానింధిమాదాయ సమ్యగ్వాయం నిగృహ్యచ॥ మంత్రే
ముక్త్యాప్యత్థనహ్నింవనున్నగ్నౌవినితీపేత్॥ ఉపావరోహ...దురో
ణే॥ తదగ్నౌసమిధంనితీవ్య॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థంసాయం
ప్రాతరాపాసనంతండుత్తైస్సోహ్యమి॥ జౌహవనప్రయోగంశూర్వముక్తమ్॥

అథ షడాహుతీతండులవైశ్వదేవమ్.

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం సాయంప్రాతరాపాసనహోమేషడాహుతి
తండులవైశ్వదేవంకరిష్యే॥ పూర్వపరిషేచనంకృత్వా॥ అగ్నయేస్వా
హా॥ అగ్నయిఇదంనమమ॥ విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్సాహా॥ విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యిఇదంనమమ॥ ధ్రువావభూమాయస్వాహా॥ ధ్రువాయభూ
మాయేదానమమ॥ ధ్రువతీతయేస్వాహా॥ ధ్రువతీతయిఇదంనమమ॥
క్షిప్రువతీతయేస్వాహా॥ అచ్యుతతీతయిఇదంనమమ॥ అగ్నయేస్విష్ట

శ్లో॥ తేనాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృతభద్రం నమమ॥ ఉత్తరపరిపేచనం కృ
త్వా॥ బ్రహ్మసామక్షత్రి + + సగరేణత॥ అగ్నయకథాత ప్రాయ
శ్చిత్తం॥ పుష్పాన్విత్వా... కామాన్సాహా॥ దివానక్తం చాభ్యోనశ
భ్యోరుదేభ్యోనశ్చేభ్యభ్యభద్రం నమమ॥ యేభూతాః ప్రచరంతి దివానక్తం
బలిమిచ్చంతో వితుదన్త్యపేష్యాః॥ తేభ్యోబలింపుష్టికామోహరా
మిమంపుష్టింపుష్టిపతిదక్షాధాతుస్సాహా॥ దివానక్తం చాభ్యోభూతే
భ్యః ఇమం బలిం దదామి॥ సాక్షా ప్రత్యక్షాచమ్య॥ నమస్తే గాహ
పత్యాయ + తమస్వ... శ్రీయజ్ఞేశ్వర॥ యత్కరోమి యదక్షామియ
జ్జహామి దదామియన్॥ యత్తపస్యామి వాగ్దేయ తత్కరోమి
త్విదర్పణమ్॥ శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం ః ద్యాం బుద్ధిశ్రియం
బలం ఆయుష్యంతేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యవాహన॥ ప్రమాదా
త్కుర్వతాం కర్మప్రచ్యవే తాభ్యరే యది॥ స్మరణా దేవ తద్విష్ణోః
సంపూర్ణం స్యాదితి స్మృతిః॥ ఏతస్మై మూలం మృగ్యమ్॥

ఆత్మారోహణమ్.

యాతే అగ్నేయజ్ఞయా తనూస్తయే హ్యరోహత్యాత్మాత్మానం॥
అచ్ఛావనూని కృష్ణాన్వస్తే నర్యాపుమాణి॥ యజ్ఞోభూత్వా యజ్ఞ
మాసీదన్వాంయోనిం॥ జాతీవేదోభువ ఆజాయమాన్సత్తయవహి॥
యదాసంధీయతేవహ్నిః ప్రాతర్మధ్యందినేఽపివా॥ తదాసాయంవిజా
సీయా త్సాయమాహుతిపూర్వకం॥ ఉపావరోహ త్పూర్వ మనలే
శాంతిమాగతే॥ పునరగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పున స్త్యేతి సమింధనం॥ ఉపావ
రోహణా దూర్ధ్వం శ్రూయతే సూతకద్వయం॥ కృత్వా చోపాసనం
సాంగమగ్నిమాత్మని నిక్షిపేత్॥ నిత్యమాపాసనే కాలే వమనంయః॥

ప్రయత్నతః ! సర్వమాపాసనం కృత్వాచాత్మ న్యారోపయేత్పునః ।
 జలసంయుక్తమేతద్ధి ధారణం నిష్ఫలంభవేత్ । నిర్జలధారణంకుర్యా
 త్పుత్రదారాభ్యుద్ధయే । హవిషాం ధారణం చైవ సమారోపణపూ
 ర్వకం । తతః పశ్చాన్నకుర్వీతధారణం నిష్ఫలంభవేత్ । యాతేఆగ్నే
 యజ్ఞయాతేనూ... ఏహి॥ తేలగ్న ఇదంజప్తా॥ హస్తేనాగ్నో ప్రతప్యచ ।
 త్రినారం నాసకృత్కృత్వా చాత్మన్యగ్నిం సమాపయేత్ ॥ స్ఫుటమం
 త్రం జపేద్వాయు మాసమాప్తేర్నిగృహ్యచ । ఏవంత్రివారముక్త్యా
 ౭గ్నోతప్తహస్తం ముఖేషీపేత్ । ఇతి ఆత్మారోపణమ్.

అథశయనవిధిః.

శ్లో॥ స్వగృహేపాప్రజ్ఞుఖఃకుర్యాత్ శ్వాశురేదక్షిణాముఖః ।
 ప్రత్యజ్ఞుఖః ప్రవాసేచ నకదాచి దుధజ్ఞుఖః । తృణేదేవాలయేచైవ
 పాపాణామైవ పల్లవే । అంగణద్వారదేశేతు మధ్యభాగేగృహస్యచ ।
 రిక్తభూమా తదాలోష్టే పాశ్చ్యే వోచ్ఛిప్తసన్నిధౌ । కూన్యాలయే
 శ్మశానేచ వృక్షిమూలే చతుష్పథే । మాతావా భగినివాపితథా
 చాన్యస్త్రియోఽపివా । ఏతాసాం సన్నిధౌచైవ నస్వపే ద్బ్రాహ్మ
 ణాక్వచిత్ । చందనంచానులిప్య్యాగేధృత్వాపుష్పాణిదంపతీ । తాంబూ
 లచర్మణం కృత్వాప్రదీపే మైశునంచ శేత్ । దీపేనృప్యేతు యస్సంగం
 కరోతిమనుజో యది । యావజ్జన్మదర్శిత్రత్వంసంత శేర్నాత్రసంశయః॥

తా॥ స్వగృహంబున పాప్రజ్ఞుఖఃడై నశయనింపవలయును, శ్వాశురగృహంబునదక్షి
 ణాభిముఖఃడై శయనింపవలయును, పరివాసంబునపరిత్యజ్ఞుఖఃడై శయనింపవలయు
 ను- ఉత్తరాభిముఖముగ నెప్పటికిని శయనింపగూడదు తృణమునందును, దేవాలయ
 మునందును, పాపాణమునందును, పల్లవమునందును, అంగణమునందును, ద్వారదేశమునం
 దును, గృహమధ్యభాగమునందును, రిక్తభూమియందును, లోష్టములయందును, పార్శ్వ
 మునందును, ఉచ్ఛిప్తసన్నిధియందును, కూన్యాలయమునందును, శ్మశానమునందును, వృ
 థ్శిమూలమునందును, నాలుగునోవలగల ప్రదేశమునందును, తల్లి ఆక్క మొదలగు
 స్త్రీలయొక్క సన్నిధియందును, శనియింపగూడదు దంపతులిరువురును చందనాను

బ్రహ్మచర్యములై పుష్పదులనుధరించి తాంబూలచర్మణమును జేసిచక్కఁగ దీపమును వెలిగించుకొని మైగునకర్మ వాచరింపవలయును, దీపములేక యేదంపతులంబుంధోగము చే గుడుఁగో వారిసంతానము బ్రలికియున్నంతవఱకును దారిద్ర్యముననుభవించుననుట.

గ ర్భా ధా న మ్.

ఋతుస్నాతాయాం భార్యాయాం శుభేహని పునస్సంధానాదిబోపాసనాదికం కృత్వా... రాత్రౌశుభలగ్నే గర్భాధాన మితి కథన్యమ్॥ ఆదాగణాధిపతిమధ్యర్చ్య॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌమమదంపతోఽః ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ కఃష్యమాణః... మహాజనైస్సహకర్మణః పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాం కృత్వా ఓంకర్మణః పుణ్యాహంభవంతో బ్రువంత్యిత్యాదిపత్ని మార్జనాంతంకుర్యాత్॥ తతఃవధూవరా నూతనవస్త్రా లంకారాదికం ధారయేతాం॥

ఓం అర్చితప్రార్చిత॥ సుమంగలీరియం వహూరిమాగ్ంసమేత్ర పశ్యత॥ సాభాగ్యమన్యైదత్త్వాయాధాస్తం విపరేతన॥ ఇతి మంత్రముచ్చార్య తత్తద్దాతృనామ వదేత్॥ ఇతివధ్వాః॥ యువంవస్త్రాణిపీవసావసాథే యువో రచ్చిద్రా మంత్రోహసర్గాః॥ అపాతిరత్ర మన్వతాన్ విశ్వాఋతేన మిత్రాపరుణాసచేథే॥ ఇతిమంత్రముచ్చార్యతత్తద్దాతృనామ వదేత్॥ ఇతివరస్య॥ నూతనవస్త్రాణిధృత్వాఽచమ్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపతోఽః॥ ఆయుర్వరోచ్యశోబలాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాంభార్యాయాం ప్రథమగర్భసంసాగరద్వారా సర్వగర్భ శుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ కరిష్యే॥ ఉత్తరోవరః॥ నారికేళఫలపుష్పతాంబూలదక్షిణాదికంగృహీత్వా॥ ఆరోహేహాగుముపబహుస్వభాహుంపరిష్వజస్వజాయాగ్ంసుచువస్యమానః॥ తస్యాంపుష్కరంబుజం నాసయో

సీబహ్విం ప్రజాంజనయన్తా సరతసా । ఆద్రయాఽరణ్య యతాశ్చ
 మంశ త్పురుషంపుష పేణశక్రః । తదేతేమిషునానయోసిప్రజయాఽ
 మృతే నేహ గచ్ఛతిమ్ । అహం గర్భ మదధా మోషసీష్వహంవి
 శ్వేషు భువనేష్వంతః । అహంప్రజా అజనయంపితృణా మహంజని
 భ్యో అనరీషపుత్రాః । పుత్రిణేమాకుమారిణావిశ్వ మాయుర్వ్య
 శ్శుతిమ్ । ఉభాహిరణ్య పేశసావీతి హోతాకృతద్వసూ । దశస్యం
 త్వాఽమృతాయ కగంశమూఢో రోమశగంహఢో దేవేషు కృణు
 త్తోదువః । విష్ణుర్యోసిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణిపిగంశతు । ఆసిం
 చతు ప్రజాపతి ధాతా గర్భం దధాతుతే । గర్భం ధేహి సినివా
 లిగర్భం ధేహి సరస్వతి । గర్భంతే అశ్వినా ... దేవా వాధత్తాం
 పుష్కరనదా । హిరణ్యాయా అరణీ యంనిమన్ధతోఅశ్వినా ! తంతే
 గభాగంహవామహే దశమేమాసిసూతవే । యధేయంపృథివీమహీ
 తిష్ఠన్తీ గభామాదధే । ఏవం త్వం గభా మాధధ్వ దశమేమాసి
 సూతవే । యథాపృథివ్యగ్ని గభా ద్యౌర్య ధేన్ద్రేణ గభాణి । వా
 యుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామితే । విష్ణో శ్రేష్ఠేనరూ
 పేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్ । పుమాగ్ం సంగభా మాధేహిదశ
 మే మాసి సూతవే । నేజమేష పరావత సపుత్రః పునరావత । అస్య
 మే పుత్రీకామాయైగర్భమాధేహియఃపుమా । వ్యస్య రూనిప్ర
 తిరేతో గృహాణపుమాన్పుత్రోద్ధీయతాం గర్భోలింతః । తంమాతా

దశమాసాభిభత్తుః సహాయతాం పరతమస్వాహమ్ । ఆతే గ
ర్భో యోని మేతు పుమా న్బాణ ఇవేసుధమ్ । ఆగ్నిరోజాయతాం
పుత్రస్తే దశమాస్యః కరోమితే ప్రాజాపత్య మాగర్భో యోని
మేతుతే । అనూనః పూర్ణోజాయతా మశ్లోణోఽపి శాచధీరః పుమా
గస్తే పుత్రోనాగితం పుమా సనుజాయతామ్ ॥ యాసిభద్రాణి బీజా
న్యప్తభా జనయన్తి నా తాని భద్రాణి బీజాన్యప్తభా జనయన్తి
నః । తైస్త్వం పుత్రాణాం విద్వన్త్వ సా ప్రసూ ధేనుకా భవ । కా
మస్సమృధ్యతాం మహ్య మపరాజిత మేవమే । యంకామం కామ
యే దేవ తంమే వాయో సమర్థయ ॥ ఇతి శత్రు మభిమంత్ర్య
యథాస్థాన ముపవిశ్య । గర్భాధాన ముపూతా సుముహూరోఽ
శుః సూర్యాదీనాం...రస్తు ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం సత్సంతానసాధాన్య
ఫలావాప్త్యర్థం బహుపుత్రావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానానికరిష్యే ॥ ప్ర
స్థస్థస్థః ప్రేయంప్రజయా భవనేశోచేష్ట । యాః ఫలినిర్యా అఫలా
అపుష్పయాశ్చ పుష్పిణిః । బ్రహ్మస్థప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ం
హసః ॥ శ్లో ॥ ఫలం మనోరథ ఫలం ప్రదదామి సదాన్మణాం పుత్రపౌత్రాభి
వృద్ధ్యర్థమతిశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదం ఫలం సతాంబూలం సదా
ణాకం...తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ ఏవం సర్వత్ర బ్రాహ్మణే
భ్యః ఫలప్రదానాని దద్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణాశీర్వాదః క్రిష్ట్య తయా
సహ సంభోగం కుర్యాత్ ॥

శ్లో ॥ ఋతుః స్వాభావికః స్త్రీణాం రాత్రయ స్తోడశస్కృతాః ।
చతుర్భిత్తైః స్సార్థ మహేలాభి స్సర్వసమ్మతైః ॥ తాసామాద్యాశ్చిత్
నైస్తు నింద్యా ఏకాదశీచయా । త్రయోదశీచ శేషాస్తు ప్రశస్తా దశ

శాత్రయః || ఇతి మనువచనాత్ || చతుర్థప్రభృత్యాహోదశీముక్త
రాంయుగ్మాంప్రజానిశ్రేయసమృతుగమనమిత్యుపదిశంతి | సమాప్తం

అథ పుంసవసమమ్.

వ్యక్తేగ్భే తృతీయే మాసి శుభతిథౌ పుష్యవత్ తేపున్నతు
శ్రేమ నాపత్న్యః పుంసవసం కర్మకరిష్యఇతిసంకల్ప్య || పూర్వేద్య
రాభ్యుదయికం కృత్వా పరేద్యుదయంపతీమంగళస్నాతోభూత్యాఆచ
మ్య | ఏవం... శుభతిథౌయజమానిసహితయజమానస్య + గోత్రోద్భ
వస్య + నామధేయస్యమమోపాత్తదురితక్షయద్వారాశ్రీపరమేశ్వర
ప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాం మమ భార్యాయాం
జనిష్యమాణగర్భస్యపురూపతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థంపుం
సవనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణతదాచాశుద్ధ్యర్థం... సహస్వస్తీపుణ్యా
వావాచనంకరిష్యే | ఆచా నిర్విఘ్నోనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణ
ధిపతిపూజాంకరిష్యే | గణాధిపతిపూజాం పుణ్యావావాచనంకృత్వా
ఏవంగుణేత్యాదిశుభతిథౌ... మమపత్న్యఃప్రథమగర్భసంసాగ్రద్వా
రా సర్వగర్భసంసాగ్రార్థంపుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యే | ఇతి కేచిత్ -
సంకల్ప్య | ఏవం + శుభతిథౌశ్రీహ్ + గోత్రః + నామధేయః, శ్రీమ
తః + గోత్రస్య + నామధేయస్యమమధర్మపత్నీసమేతస్య మమోపా
త్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్య
ర్థం అస్యాం మమ భార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్యపురూపతాప్రా
ప్త్యర్థంగర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థంపుంసవనాఖ్యంకర్మకరిష్యే | వధూందక్షిణ
తదాచ వేశ్యస్వయము త్రరతలసీనః | పునఃఆచమ్య... ఏవంపత్నీ సమేతస్య
మమపుంసవనాంగత్వే నోభయోఃరక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యే | తతః
రక్షాబంధనపూజాంకృత్వా | విశ్వేతాత్రే సవనేషు ప్రవాచ్యాయాచ

1. పుంసవసమవ్యక్తేగ్భేతిష్యేణ ||

2. భార్యను దక్షిణముగా కూర్చుండబెట్టి తాను త్తరభాగముగా కూర్చుని
పూజాయాచమును కేపి సంకల్పమును జెప్పి ఉదకమును స్పృశించవలయును |

శక్తిమనువన్నింద్రసువ్రతే॥ పారావతం యత్పురుసభృతం వస్త్రపా-
వృణోక్తిభా యమికబంధ నీతివరస్య కుక్షిక కేబధ్నాతి॥ బ్రహ్మ-
త్సానుశ్చిత్రభృత్వలద్వలద్వప్తియంతిర్విభాజశ్చుభిఃముగ్రహిరంబంద్ర-
స్తామనవంచద శేనమధ్యమిదంవా తేననగ రేణరక్ష॥ వధ్వానామక కేబ-
ధ్నాతి॥ రక్షాబంధనముహూర్తస్సుమహూర్తోఽస్తు॥ పుంసవనం
వ్యక్తేగ శ్చ తిష్యేణవ్యగ్రోధస్యయ్యచామ్యుదీచీవాశాఖా తతస్సవృ-
షణాగం శుంగామాన్యాత్వ తేను చివర స్పృహదసమాధానాదిబౌపా-
సనాగ్నింప్రజ్వాల్య... అలంకృత్వపరి స్తీర్య॥ అథవాలోకికాగ్నిం
ప్రతిష్ఠాప్య॥ పుంసవన... మంకుర్యాత్॥ ౧౮చమ్య... ఏవం... పీత్య
ర్థం మమతయుష్మాద్విష్ణునృకంమమ భార్యాయాంజవిష్యమాణగర్భ-
స్యపుంరూపతాప్రాప్త్యర్థంగర్భస్థపిడశుభ్యర్థంపుంసవన హోమంక-
రిష్యేతదంగ మగ్నిప్రతిష్ఠాననంకరిష్యే॥ విధిప్రకారేణషట్పాత్రప్ర-
యోగం కుర్యాత్॥... పాత్రిప్రయోగకాలే శ్లో॥ ఫలద్వయేనసం-
యుతంవటాంకురం దృషత్సుతే॥ సుపాయనాయవస్త్రంకంక్షీ పేతస్సహై-
వ పుంసవే॥ పవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారథ్థాయాం॥ ధాతాద-
దాతున ఇత్యస్తాభిర్హుత్వా॥ సుచా ఆజ్యమాదాయ॥ ధాతా దదాతు
నోరయి మీశానో జగత్సృతిః॥ ననః పూర్ణేన వాపనత్ స్వాహా॥
ధాత్రేక్షదంసమమ॥ ధాతాప్రజాయా ఉతరాయఈశే ధాతేదంవిత్వం
భువనం జజాన దాతాపుత్రం యజమానాయదాతాతిస్సా ఉహవ్యం

1 బౌపాసనాగ్నిని బాణలచేసిధ్యానింది అలంకరించి పరి స్తరణలుచేసి పాత్రా-
సాదక కాలమును శుభుపండ్లుగల మరిచిగురును సన్నికల్లు బాత్రరమలను వస్త్ర-
ముమగూడా నాసాదింది ఆజ్యభాగాంతకన్యనుజేసి పత్నీయనుసరిందియందుగా
ధాతాదదాతానునది మోదలగు నెనిమిదిహోమములను జేయవలెనుట.

ఘృతవస్త్విధేనుస్వాహా॥ ధాత్రఇదంసమమ॥ ధాతా దదాతునోగ్రయిద
 ప్రాచీనోవాచునాక్షితానిప్రయం దేవస్య సమహి సుమతిగ్ంసత్వరా
 ధిస్తస్వాహా॥ ధాత్రఇదంసమమ॥ ధాతా దదాతుదాశుసేవసూని
 ప్రజాకామాయమోసాపేచుగ్ంసా తిస్తేదేవాఅమృతాస్సోవ్యయం
 తాం విశ్వేదేవాస్తా అదితి సుజోషా స్వాహా॥ ధాత్రఇదం సమమ॥
 యస్తా హృదా కీడితానుస్యమానోమ ర్యంమగ్ంసజోషానీమి॥ జా
 తవేదో యశో అర్హసు ధేహి పజాభి రగ్నే అమృతత్వ మశ్వాగ్
 స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదం సమమ॥ యస్మై శ్వాగ్ంసుకృతే
 జాతవేద ఉగ్ంక మగ్నే కృణవ ప్రోన్యనం అశ్వినగ్ంసపుత్రణంవీర
 వంతం గోమంతగ్ం రయిన్న శతే స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదస
 ఇదం సమమ॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్రిన్కామకాతయః - నత్యా
 మింద్రాతిరిచ్యతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రణ ఇదం సమమ॥ ఉగ్ం
 క్థేసోమ ఇంద్రం మమాద నీధేనీథే ముఘవానగ్ంసుతాసః॥ యదగ్ం
 సనాథః పితరంస పుత్రా స్సమాదతౌ అవసే హవంతే స్వాహా॥
 ఇ దాయ ముఘవత ఇదం సమమ॥

ఇథ్యసన్నవానాశ్యద్భి స్సగ్గ్స్స శ్యాకగ్ం ప్రహరతి॥ అగ్నయే
 ఇదంసమమ॥ రుదాయ తంతిచరాయేదంసమమ॥ అపశపస్పృశ్య॥
 అస్యకిగ్ంసః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం
 కరిష్యే॥ స్రువే గాజ్య మానాను॥ ఓచిస్తే చ స్వాహా... జయాద్విద

జయాదిహోమమును జేసి స్వప్రకృద్ధోమమును పరిధిప్రహరణమును సంస్కరి
 తునాటిసి అనాథాతారిపరిషేచ వారిలము వలకు కన్యను జేయవలయును॥

క్షుద్రానకనాంతే భవత్కృత బ్రహ్మత్వదక్షిణాంతభ్యమహంసంపదజే
 సమునుః॥ అనవస్మాతయూ కుమాగ్యాదృషత్పునేదృషత్పునేద్రావట
 శుంగాంపేషయిత్యా వస్త్రేణాకరిస్తావ్య అపరేణాగ్నింప్రాజ్ఞుభముత్తా
 నాం నిపాత్య-పుగ్ంసవన మనీతియజ్ఞహ అంగుష్ఠేః దక్షిణేనాసికా
 చ్ఛ్చిదేరసం నిసయేత్-పుగ్ంసవన మసి సాత మాగర్భాగ్నిగత్యాశి
 షోవాచయిత్యా-అభిష్టే త్యభివృశ్య-అభిష్టాహందశభిభిన్ముఖా
 మిదశమాస్వాయ సూతపేయధైవసామహవనేయథా సన్మాదోపజి-
 వం తేగర్భ ఏషతుసహ జరాయుగానిమ్క్రమ్యప్రతీత్తిస్త్యాయుషి
 బ్రహ్మవర్చసియశసి నీర్వేనా ద్యేదశమాహంస్పశయనోదాత్రా
 హితథాక్షతం । ఐతుగర్భో అక్షుతో జనో జీవంత్యాః॥ ఆయమసి
 ర్యమయతగర్భమాహోదేప సురస్వతీః॥ ఇత్యభిన్ముశ్య తిలదేవపద్య
 స్వేతిద్వాభ్యామనోక్షేత్-తిలదేవపద్యస్వనమాగ్ంసమస్మినోదశం
 స్థవిత్స్యవపద్యస్వనమాగ్ంసేషునస్మావసునబద్ధ మసిమజ్జను నిరైతు
 పృశ్ని శేవలగ్ంశునేజరాయ్యత్తవే ఇత్యనోక్షేత్-బ్రాహ్మణేభ్యో
 యథాశక్తి హిరణ్యం దద్యాత్॥ బ్రాహ్మణా భోజయేత్ । తతః బ్రా
 హ్మణాశీర్వాదః॥ శ్లో॥ పరిష్టావ్యచి వస్త్రేణ వధూతద్వన్ని వేశయేత్
 తత్రోత్తానాం నిపాత్యేనాం దక్షిణాంగుష్ఠతోరసం । దక్షిణేనాసికా
 చ్ఛ్చిదే తంపుంసవనమంత్రితః॥ నిసయేత్సావధూపశ్చాత్పుమాంసం
 జనయ త్యధ । అన్వారభ్యవధూ పూర్వంహోమస్సీమంతవద్భవేత్ ।
 ప్రహరోపిచ సంస్థానో శేష ఇతిసంస్కృతః ॥ చంద్రచూడియే॥

1. హోమము మనుజేపిరిఃస్వలగాని స్త్రీచేపరిపంచ సునూరించిత్రములూ
 సంచితభిః స్త్రీనిపరుండ బెట్టి దక్షిణనాసికా రంధ్రములూబడిచేతి బ్రాహ్మణవేలుచే
 శీఘ్రయోగములూనుండుకుంత్రమును కప్పిపిడువవలయును

శ్లో॥ ద్వివీయేచత్వవీయేవామాసిపుంసవనంభవేత్ । వ్యక్తేకశ్చభవేత్
తామరం సీమంతేన సమాధవా । సమాప్తమ్.

అథ క్షీప్రపుంసవనమ్.

వధూం దక్షిణత ఉప వశ్య స్వయంసు త్తరితఃసీమంతానా
యమ్య-ఏవం...ధర్మవత్స సమేత్ 2 హంక్షీప్రపుగ్ంసవనాఖ్యుక్తర్మ
కరిష్యే॥ క్షీప్రపుగ్ంసవన మనాప్రీతేన శరావే గానునా త్రసముదక
మాహృత్య పత్తిస్తూర్యంతీ నిధాయమూర్ధ్న చోఽఘ్నంతీముత్తరేణ
యజుషాభిమృశ్య - ఆభిష్టావహం దశభి రభిమృశామిదశమాస్వాయ
సూతవే-వాస్తాభ్యాంమూర్ధానమభిమృశ్య ఏతాభిరద్భిరుత్తరాభిరవో
క్షేత్ - యథైవ సోమః పవతి యథా సముద్ర ఏజతి ప్రవంతేగర్భ
ఏజతు సహజరాయుణానిష్క్రమ్య ప్రతితిష్ఠత్వాయుషి బ్రహ్మవర్చసి
యశసి వీర్యే 2 న్నాద్యే - దశమాస్తాగ్ శ్చ శయానోధాత్రాహితథా
క్తుతమ్ - ఇతు గర్భో అక్షతోజీవో జీవంత్యా ఆయమనీర్యమయత
గర్భ మాపో దేవీ సురస్వతీః॥ యది జరాయునపతేదేవంవిహితాభి
రేవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ - తిలదే 2 వపద్యస్తసనమాగ్ం సమస్తి
నోదలంస్థస్త్రిత్యవపద్యస్త్య । నమాగ్ంసేషు న స్నావసున బద్ధ మసి
మజ్జనునిరైతుపృశ్తి 2 శేవలగ్ంశునేజరాయ్యుత్తవే॥ శ్లో॥ అనాపీత
శరావేణ చానుస్రాతసమాహరేత్ । జలంపత్తిస్తూర్యంతీం నిధా
యాద్భిః ప్రసేచయేత్ । సూత్రార్థసంగ్రహాకారో 2 పి॥ శ్లో॥ క్షీప్రప

1 అననస్మాతయజుమార్యదృపత్నుకేణ పేషయిత్వాపరిష్టావ్యాపకణాగ్ని
పాచీచిరుత్తానానిపాత్యోత్తరేణ యజుషంసుపేన దక్షిణాపి కాఙ్చిదేవనయతి.

2. స్వగోఽఘ్న యాపాచిమ్యదీచినాకాభాతతః సవిషణాం కృంగామాహృ
త్య ప్రతిష్ఠితాగ్నే రుపసమాధానాది (పుమాంసవనయతి)

సూత్యర్థమిహ చానాప్రీతేన చాకౌలితసూతనేన । క్వచిన్మనాన్
 శనన్జితేనగ్రాహ్యం హ్యనుసోత సమంభవతీ । తతఃపరంబ్రాహ్మణ
 భోజనంచకృత్వాశివో వాచనమాచరేయమ్ ॥ జీవాననాగ్నాద్వేకార్థ్య
 హిసీమంతకపుంసవనాభ్యే-గర్భిణీశోషపరిహారార్థం తతః కుంభకార
 గృహదానీతే నానాప్రీతేన అప్రతౌలితేనవేన రాజో అనుసోత
 సంప్రోతసోఽనుగోమ ముదక మాహృతానీయ వ్యర్తస్తన్యాపాద
 యోమూలేతూర్యంతి మధఃపుష్పికాఖ్యా మోషధీనిధాయ తథా
 ఉదకమపి తక్రైవవిన్యస్య శోష్యంతింప్రసవపీడయాశ్శుష్యమాణాం
 స్త్రియమభిఘృశేత్ । తన్యామూర్ధానంహస్తాభ్యామభిమృశేదిత్యర్థః ॥

అథ సీమంతోన్నయనమ్.

సీమంతోన్నయనం ప్రథమేఽర్థే చతుర్థేహసి బ్రాహ్మణా శ్శోజయత్వా
 ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మూసిషష్ఠేఽష్టమేచాశుభేఽహా
 దంపతీ మంగళస్నాతో భూత్వా- ఏవంగుణః.....శుభతిథౌధర్మవత్సీ
 సమేశోఽహం మమధర్మవత్త్వాత్ ప్రథమగర్భసంస్కార ద్వారా
 సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మ కరిష్యే మాణః తదా
 జా శుద్ధ్యర్థం...సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే ॥ ఆశా
 నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థంశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే ॥ గణాధి
 పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వావధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య
 స్వయం ముత్తరత ఆసీరః ॥ ఆచమ్య ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం-మమభారత్యా
 యాం జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాంబీజగర్భ సముద్భవైవోపబహుణా
 ద్వారా ప్రతిగర్భసంస్కారాతిశయద్వారా శ్రీహర మేశ్వరప్రీత్యర్థానీ
 మంతోన్నయనం కర్మకరిష్యే ॥

పునః ప్రాణానాయమ్యఏవంగుణః...వత్సీ సమేశోఽహంసీమం
 తోన్నయనాంగత్వేనోభయోరత్యుధంరత్యుబంధనంకరిష్యే ॥ రత్యు
 బంధన పూజాంచకృత్వా ॥ విశ్వేతా వ్రేనవనేషుప్రవాచ్యానాచకర్మ

మఘవన్నింద్రసువ్యతే॥ పారావతంయత్పురుసంభృతంవస్తవపావృణో
 శ్చరభాయపిఁబంధవే॥ ఇతివరస్య దక్షిణక రేబధ్నాః॥ బ్రహ్మత్సా
 మశ్చిత్రభృద్వృద్ధవృణ్ణియం శ్రిష్టభాజ శ్శుభిత ముగ్రవీరం॥ ఇంద్ర
 స్తోమేన పంచదశేన మభ్యమిదంవాతేన సగ రేణరక్ష॥ వధ్వావామక
 రేబధ్నాః॥ రక్షాబంధనముహూతఃస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ ఏవం...
 ప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనాంగ శ్వేన ఆభ్యుదయి కంకర్మకరిష్యే॥ తదం
 గ శ్వేన బ్రాహ్మణపూజాంకరిష్యే॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మ
 ణస్య ఇదమాసనం ఇదంపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యనంతాయ సహస్ర
 మూర్తయే॥ సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే॥ సహస్రనామ్నే పురు
 షాయ శాశ్వతే॥ సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ శ్రీమహా...అయం
 వోగంధః సుగంధః॥ అలంకారాద్ధా ఇమేఅక్షతాఃసంత్యక్షతాః॥ సక
 లారాధనైః స్వచ్ఛితమస్తు॥ ఓంభూర్భు + ప్రచోదయాత్॥శ్రీ
 మహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాభ్యుదయి క ప్రత్యామ్నాయం
 యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ బ్రాహ్మణా
 భోజయిత్వాశిరోవాచయిత్వా॥ తదంగ...కర్మణః పుణ్యాహంవాచయి
 ష్యే॥ ఓంకర్మణః పుణ్యాహంభవంతో బ్రువంత్యిత్వాది పత్నీమార్జ
 నాంతంకుర్యాత్॥ పునఃప్రాణనాయమ్య... ఏవం...ప్రీత్యర్థం మమధ
 ర్మపత్న్యాం ప్రథమగర్భసంస్కారద్వారా సర్వగర్భసంస్కారార్థంసీ
 మంతహోమంకరిష్యే॥ ఔపాసనాగ్నోహోమంకుర్యాత్॥ అథ
 వాలాకికాగ్నోహోమంకుర్యాత్॥ బ్రాహ్మణైస్సహ స్థండిలోల్లే
 ఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాంతంకుర్యాత్॥ షట్పూత్రప్రయోగః॥ శ్లో॥ య
 వాన్విరూధాశ్చలలీంసపుంజంగ్లపుంయ వానామపిబంధనంచ॥ ఏతా
 నిసీమంతవిధౌ ప్రయుంజ్య త్పత్రాణి సాకంఖిలు మానుషాణిపది
 త్రకరణాద్యాజ్య భాగాంతే న్వారభాయా ముత్తరా ఆహుతిహో
 త్యా॥ ధాతాదదాతు నరయిమితి చతస్రాయస్త్యా హృదా కీరిశతి

చతస్రశత్యష్టాభ్యహుతిన్వత్వా॥ సువేణాజ్యమాదాయ॥ ధాతాద
దాతు నోరయిమి॥ శానో జగతస్పతిః॥ ససఃపూర్ణేనావతస్త్వాహా॥
ధాత్రిఇదంసమమ ॥ ౧॥ ధాతాప్రజయా ఉతరాయ ఈశే ధాతేదం
విశ్వంభువనం జజాన॥ ధాతాపుత్రం యజమానాయ దాతాతస్మాఉ
హవ్యంస్తుతవద్విధేమస్త్వాహా॥ ధాత్రిఇదంసమమ॥ ౨॥ ధాతాదదాతు
నోరయిం ప్రాచీజీవాతు మక్షితాం॥ వయ దేవస్య ధీమహి సుమ
తిగ్ం సత్యరాధసస్త్వాహా॥ ధాత్రిఇదంసమమ ॥ ౩॥ ధాతా దదాతు
దాతుమేవసూని ప్రజాకామాయ మ్రాఘపే దురోణతస్మై దేవా
అమృతా సంవ్యయంతాం విశ్వే దేవాస్తోఅదితిససజోహస్త్వాహా॥
ధాత్రిఇదంసమమ॥ ౪॥ యస్తాహ్వాదాక్షీరిణా మన్యమానోమర్త్యం
మగ్న్యోజోహవీమిజాత వేదో యశోఅస్మాస్తుధేహిప్రజాభిరగ్నే అమృ
తత్త్వమశ్రాగ్స్త్వాహా॥ అగ్నయేజాత సేదస ఇదంసమమ॥ ౫॥ యస్మై
త్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉలోక మగ్నే కృణవస్సోన్యనంఅశ్వినగ్ం
సపుత్రిణం వీరనంతగోమంతగ్ంరయిస్స శతేస్త్వస్త్విహ్వాహా॥ అగ్నయే
జాతవేదస ఇదంసమమ॥ ౬॥ త్వేసుపుత్ర శవసోఽవృత్రి నామకా
తయః॥ సత్వామిదాతిరిచ్యతే స్త్వాహా॥ ఇంద్రాయ పుత్రిణఇదం
సమమ॥ ౭॥ ఉక్థఉక్థేసోమ ఇంద్రం మమాదా॥ సిధేఃసేరుఘవానగ్ం
స్తుతాసః॥ యదీగ్ం సబాధః పితరం స పుత్రా స్సమానదత్తాలవసే
హాపాతేస్త్వాహా॥ ఇంద్రాయ మఘవత ఇదంసమమ॥ ౮॥ ఇధ్మసన్న

హనాన్యద్భి స్సగ్గ్ స్మృత్యాగ్నా ప్రహరతి॥ అగ్నయశ్చదం సమమ ॥
 రుదోయా లంతిచరా యేదం సమమ॥ అపడపస్మృత్యే॥ అస్యకర్మణః
 హనామప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహలోమంకరిశ్యే॥ సు
 వేణాజ్యమాదాయ ॥ ఓం చిత్తంచస్వాహా.....జయాదిబ్రహ్మవిస్మ
 నాంతే భవత్కృత్యై బ్రహ్మత్వదక్షిణాంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ్॥

అత్రవట్పాత్రప్రయోగకాలే శ్లో॥ యవా.....మానుమాణి॥

ఈసీమంత కర్మయందలి పాత్రాసాదనము జేయునప్పుడ, యాహంతురములను
 ఏదుమందిముల్లును మేడికొమ్మును యాహంతురములను కట్టెత్తాదునుగూడఁబ్రసాదించ
 వలయును

నూ॥ అగ్నిహోవాచయితా॥ నూ॥ అగ్నేయపరమాధానాది॥

అపరేణాగ్నిం ప్రాచీమమపవేశ్య॥ త్రేణ్యా శిలల్యాత్రిభి ర్వర్భపుంజతై
 శ్చలూలుగ్ల ప్నేసబౌదుంబర శాఖయాచ॥ వ్యావృతభీరాకామహమితి
 చపురస్తాన్నాభేరూర్ధ్వగ్ం సీమంత మున్నయతి॥ తత స్సుముహూ
 తైః ॥ అపరేణాగ్నిం *ప్రాజ్యుభింబాయాముపవేశ్యస్వయంతుప్రత్యజ్య
 ఖ॥ త్రేణ్యా శిలల్యేత్యాదిద్రవ్యాణి యుగపద్మహేత్వాతై రేవనాభిప్ర
 దే॥ మారభ్యోర్ధ్వశిరః కేశమధ్యస్థసీమంతి కేఘంతమున్నీయతత్పుం॥

* క్రియ॥ శుభముహూర్తమునందు పత్నినిఅగ్నికిపడయరవైపు ప్రాజ్యుఖము
 గాగుర్చుండఁబెట్టి తాను పశ్చిమముఖుడయియండివ్యాస్పాతులను “రాకామహం”
 యనాస్తంకే, అనుమంత్రములను జెప్పిఏదుబందిముల్లునుమూడుదళ్లకట్టలనుమేడికొమ్ము
 ణోచేర్చికక్రమార్కగ్రహించినాభిత్రదేశముమొదలు పాపిటవఱకు సూర్యముగాబొం
 దించిపడమరవైపుపారవేసి ఉదకమునుస్పృశించవలయును.

క్రియ॥ “యోగంధరికెవ, అనుమంత్రముచే సాల్వదేశస్థులకు వీణాగానమును
 జేయువారిని నిత్యమించవలయును. “సోమఎనోరాజా, అనుమంత్రముచే నితరదేశి
 యులగు ప్రాజ్యులకువీణాగానమును నియోగించవలయును “సోమానోరాజా,
 అనుమంత్రముచేనితరదేశీయులగుత్త్రయవైశ్యులకు వీణాగానము చేయించవలయును

“అంకురతామ్” ప్రగ్రథతాక్ వధ్వాశ్శిరిస్యాబధాతి॥

* క్రియ॥ యాహంతురములను పత్నిశిరస్సును, దుకట్టలయను “నక్షత్రోదయ

భర్తృంతమ తాజ్ఞేయముజేసి నక్షత్రోదయ మయిన తరువాత వత్సననుసరించియుండి వ్యాహృతులును జపించితాజ్ఞేయమును విడువవలయును.

సూ॥ అపరణాగ్నిం పాచీయపవేశ్య త్రేణాశల్యాత్రిధిదక్షభా పుష్కలైశ్శిఖా లుగ్ల ప్నెనతూర్ధ్వంసీమంతమున్నయతి వ్యాహృతి భిరు త్రరాభ్యాంచ.

సూ॥ గాయత్రమితివీణాగాధినానగంశాస్త్రీణ తరయోఃపూర్వాసాల్యానామ్ బ్రాహ్మణానామితరానదీనిరైశశ్చయస్యాంచనన్తి

సూ॥ యవాన్విరూఢానాబధ్యవాచం యచ్చత్యానక్షత్రేభ్యఃఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీనుదీచీవా దిశముపనిష్క్రమ్యవత్సమాన్వారభ్యవ్యాహృతిం జపిత్యాచంచవిస్మజేత్.

సూ॥ అజ్యభాగాస్తైస్త్వాస్థానాముత్తరాః ఆచార్యమునాన్త్యా

జం ప్రతీచీనం నిరన్యైః పఠవస్పృశేత్ ॥ భూః భువః సువః రాకా మహాగంసుహవాగంసుశుతీ హువే శృణోతు నస్తుభగ్రాబోధత్య త్సనాసీవ్యత్వపస్సుచ్యాచ్ఛిద్యమానయాదదాతువీరగంశతదాయ ముక్త్యంయాస్తే రాకెసుమతయ స్సుపేశప్రాయాబిర్దదాసి దాశుషే వసూనితాభిర్నోఅదస్తుమనా ఉపాగహిసహస్రప్రొషగంసుభక్తరణాః ప్రతీచీనం నిరన్యైః పఠవస్పృశ్య-గాయత్రమితివీణాగాధినానగం శాస్త్ర్యుతరయోః పూర్వాసాల్యానాం యాగంధరి తేననో రాజేతి సాల్వీరవాదిషుః వివృతచక్రా ఆసీనాస్తీరేణయమునేతవ బ్రాహ్మణానామితరా సోమవవనోరాజేత్యాహు రాబ్రిహ్మణోఽప్రహాః వివృతచక్రాః సీనాస్తీరేణాస్తాతవ-నదీనిరైశశ్చ యస్యాం వసంతియ వాన్విరూఢానాబధ్య అంకురితాత్సుప్రగ్రధిణా వధ్యాశ్శిరస్వా బధ్నాతి-వాచం యచ్చ త్యానక్షత్రేభ్యః-ఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీనుదీచీ వాదిశ ముపనిష్క్రమ్య వత్స మన్వారభ్య వ్యాహృతిం జ్ఞేభిత్యా వాచం విస్మజేత్ ॥ శ్లో॥ అన్వారభ్య తిదావత్సం వ్యాహృతి

శ్చజపేనః । విన్యజేత పునర్వాచం భువిః సహ బుధుభిః । అత్రికా
 మతికాలశ్చేన్ద్రిజః పునువనస్య తు ॥ సిమంతోన్నయనే ప్రాప్తేప
 శ్చాత్పూర్వం సమాపయేత్ ॥ యస్మిన్ కాలేసిమంతోక్తచతుర్థిమా
 నాదికాలేసిమంతం పునువనం చక్షుః ॥ సదాస్వ కాలబలవత్తరేణ
 సిమంతంకృత్వా పశ్చాత్పునువనం కుర్యాత్ ॥ ప్రవేషకదినే తత్రాప్యే
 కస్మిన్నవాన్యేన కుర్యాచ్ఛేదా వాచం యచ్చ త్యావత్ ప్రభ్య
 ఇతివచనబలాత్పూర్వం పునువనంపశ్చాత్సిమంతంచకుర్యాత్ ॥ ౧౧ ॥
 సిమంతోన్నయనం కర్మయస్మి న్నేకదినే భవేత్ । తత్రేపునువనంచే
 త్త్రపుర్యాపునువనక్రియా ॥ ఏకస్మిన్దినసేచేత్త్రయ్యుగపద్గర్భ కర్మణీ
 తత్రేపునువనం పూర్వం పశ్చాత్సిమంతమాచరేత్ ॥ సత్యవ్రతః । స్త్రీ
 యదా కృతసిమంతా ప్రమాదేన కథంచనా గృహీతపుత్రా విధివ
 త్పునస్సంస్కార మహతిః ॥ ఇతిసిమంతప్రయోగస్సమాప్తః

అథ ముఖావలోకనమ్.

ఆచమ్య + దేశకాలాసంకీర్తి ॥ అథముఖావలోకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్య
 మః పుణ్యాహేదంపత్యోశ్చంద్ర తారాబలాన్వితేపూర్వాహేదంపతీ
 మంగళస్నాతేభూత్వా ॥ శుక్లాంబరధరః ... ఏవంగుణః... శుభతిథౌశ్రీ
 మాన్ + గోత్రః + నామధేయః + శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామ
 ధేయస్య + మమధర్మపత్న్యాః అశ్వినీనక్షత్రే షడమచరణేయై క్తగం
 డేపుత్రపుత్రికాజననేనఆచయోః సకలగండగుదోషవపరిహారార్థంబా
 యావత్సోశ్చిశ్చోశ్చుత్రియాణా మాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శాంతిముఖా
 వలోకనపూర్వకం గ్రహముఖాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగ త్వేన
 తదాచాశుద్ధ్యర్థం... సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఆచావర్తి
 ఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే ॥ గణాధిప
 తిపూజాంచక్షత్వా ॥ పునస్సంకల్ప్య ॥ ఏవం... శుభతిథౌ... మమధర్మ
 పత్న్యాః అశ్వినీనక్షత్రే షడమచరణేయై క్తగం డేపుత్రపుత్రికాజననే

కలవయోః సకలగండదుష్టపరిహారార్థం జాగ్రత్తావలోక శ్రీశ్రీచిత్ర
యాగామా యుష్మాభివృద్ధ్యైః సమకుమారిస్వయంభూవలోక సాఖ్యం కర్మ
కరిష్యే॥ గంధనూర్వైశ్చ రిలంకృత్యైస్త్వస్త్రియుక్తం తాంస్యవాగ్రం గోఘృ
తపూరితం తిండులేషు నిధాయ॥ అంతఃపటలంకృత్యా (తెగపట్ట కలమును)
...రూపగం రూపం ప్రతిరూపాబభూవ-త దస్యరూపం ప్రతిచక్షగా
య-ఇంగ్రోమాయాభిః పురురూప-ఈయ తెయుక్తా వ్యాప్త్యహరయాశ్చ
తాదశ॥ ముఖావలోకనముహూర్తస్సుహూగోఽస్తు॥ ఏవం ముఖావలో
కనంకృత్యా॥ పాశాప్రయోజ్యచమ్యై నిరీక్షీతాజ్ఞాదానం కరిష్యే॥ ఇతి
సంకల్ప్యై ప్రతిగృహీతారం బ్రాహ్మణామభ్యర్చ్య॥ యాఽలక్ష్మీర్వచ్చ
మేదాస్థ్యం సర్వాగ్రేషు వ్యవస్థితం । తస్మిన్సం శమయాజ్య త్వం
శ్రియం పుష్పించ వర్ధయ॥ నిరీక్షీతాజ్ఞం సనక్షీణాకం సతాంబూలం
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ నిరీక్షీతాజ్ఞం కేచిత్ శివాలయే దీపారాధనం
కుర్వంతి॥ తతః పుణ్యాహవాచసంగ్రహపూజాంచ సమాప్య-త త్తద్ధో
మనానాదికం యథావిధి శాంతిం కుర్యాత్ ॥ (స్త్రీజనవమైన) పుత్రికా
జననేన ఆవయోరితి సంకల్ప్య॥ అథరజస్వలాదోషే సంకల్పనిధి॥ మమ
ధర్మపత్నయః...నక్షత్రే...చరణేయుక్తగండే ప్రథమరజోదశః సేన
ఆవయోః సకల గండదుష్టావ పరిహారార్థం మమాయుష్మాభి
వృద్ధ్యర్థం ముఖావలోకసాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ పూ
ర్వోక్తప్రయోగాను సారేణ ముఖావలోకనం కుర్యాత్ ॥

ఇతి ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

అథ శాంతి పీఠికా.

ఆనా గణాధిపతి మభ్యర్చ్య॥ తతః ముఖావలోకనంకృత్యా-
తతః పుణ్యాహం వాచయిత్వా॥ ఆచమ్య...ఏవం గుణ...శుభలిఖా శ్రీ
మాన్...గోత్ర...నామధేయః...శ్రీమతః...గోత్రస్య...నామధేయస్య

మనుష్యుకత్వాః...నక్షత్రే...చరణే, యుక్తగండేచ సృజననేన, ఆచ
యో స్పృశగండనుదోఽప వరిహగార్థం జాయావత్యో శ్చిశో శ్చ
త్రయూగామాయమ్యాభివృద్ధ్యం...నక్షత్రపూర్వక మాదిత్యాది సవ
గ్రహజీవతాడిన్యినక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది సవగ్రహదేవతాప్రీత్య
న్యంమనుష్యురాశివ శాత్ నామరాశివశాత్ జన్మనక్షత్రవశాత్ నామ
నక్షత్రవశాత్ జన్మలగ్నవశాత్ నామలగ్నవశాత్ జన్మాంశవశాత్
నామాంశవశాచ్ఛమహాదశాదివశాత్ షడ్బలవేధవశాత్ - సోచార
వేధవశాద్వామవేధవశాత్ - త్రివిధశాస్త్రోక్తవేధవశాత్కలచక్రవ
శాత్సర్వతోభద్రచక్రవశాచ్ఛ, ఛత్తచామరాదితోరణ సింహసంకడ
శాంకరామచక్రాదిసరపతిచతుష్పతి చక్రవశా దష్టకవర్గాదిజీవరూ
పాదిబలై ర్యామళప్రోక్తవశాచ్ఛ, మనుజన్మకర్మసాంఘాతిక సాముదా
యిక వై నాశికల తలతోపరిలింగగ్రహవశా ద్భావగ్రహవశాత్పక్షగ్ర
హవశాచ్ఛ అథనక్షత్రగ్రహవశాచ్ఛ అథనామాంశ వశాద్భూతగ్ర
హవశాచ్ఛభూతాద్యంతరిక్షమహాత్పాతకదుస్స్వప్నదుశ్చేకువ వశా
చ్ఛ-యోఽరిష్టస్సూచితఃతిదరిష్టపరిహారద్వారాయుష్యాభివృద్ధ్యం
యేయోగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాఃతేషాంగ్రహాణా మతిశయ ఫలా
వాప్యర్థం యేయోగ్రహః అరిష్టస్థానేషు స్థితాః తైస్స క్రియమాణ
తరిష్టమాణవర్తమానవర్తమాణ సూచితాగామి సర్వాదిష్ట పరి
హారద్వారా శుభస్థాన ఫలావాప్యర్థం యజమానినీ సహిత యజ
మానస్య...సోత్తోద్భవస్య...చామధేయస్యమమక్షేమస్త్వవిజయా
భయాఽయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యం అస్యాం సోమయేనానులి
ప్తాయాభిమూరంగవల్లివిరచిత శ్వేతితడుంగ పరివిరచితాప్తదశపద్మ
కర్ణికోపరినవకోష్ఠాదిమధ్యమకోష్ఠే వక్షకగ్రహస్యఅధిదేవతాప్రత్య
ధిదేవతాసహితంశత్రుక్షు తత్తన్మంత్రైరావాహ్యసాభవద్భిన్నైవ్యైః
సంభవద్భిః పన్నాగైస్సంభవద్భి రిపచాగైస్సంభవతా నియమేన ఛా

జాంచ మనుజులయరభివృద్ధ్యర్థం... సత్తత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహా
 శాంతతత్త్వమిదాజ్యోప్రత్యేకం ప్రతిద్రవ్యం హూమ కర్మచమమ
 ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంత్రితకలశే పూజాంచ-దుర్గాగణపతిక్షేత్రపా
 లకాభయంకర మృత్యుంజయసదాశివానుద్దిశ్య-దుర్గాగణపతిక్షేత్ర
 పాలకాభయంకర మృత్యుంజయసదాశివప్రీత్యర్థం త్ర్యంబకమంత్రేణ
 న్యాస పూర్వకం మృత్యుంజయజపంచ హోమంచ వ్యాహృతిభిః తిల
 హోమంచమమ ఆయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షితాజ్యపూరితకాంస్యపాత్ర
 దానంచ... సత్తత్రదేవతాముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం స్వర్ణస్వప్రతప్రపృతిహ
 దానంచ అభిమంత్రితకలశోదకేన మార్జనంచ సత్తత్రపూర్వకహోదశే దా
 నానిచ- మనుజులయరభివృద్ధ్యర్థం ఛాయాదీహసమేతసవితా శ్రీసూ
 ర్యనారాయణదేవతాముద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం సూర్యనమస్కారా అశ్వ
 త్థపదక్షిణానిచ- మమ... ర్థం జాపకేభ్యో దక్షిణాదానంచ బ్రహ్మ
 త్వదక్షిణాదానంచ- దశదానానిచ- గోదానంచ- భూదానంచ-
 మహిషదానంచ- గజదానంచ- అనడుహదానంచ- అయః ఖండకా
 ర్పాసలవణ దానానిచ- శ్రాహ్మణేభ్యో మృష్టాన్నదానంచ ఇతరే
 షాంభూరిదానంచ తదనంతరంతాంబూలదానంచ ఏవం సాంగోపాం
 గం... సత్తత్రపూర్వకాదిత్యాదినవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థం
 నవగ్రహమఖ్యం కర్మకరిష్యే తదంగత్వేన ఆచార్యబ్రహ్మముక్తి
 గ్వరణంకరిష్యే ఆచార్యంతామహంవృణే బ్రహ్మణ త్వామహం
 వృణే సత్తత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహజప మస్తదర్థం భవంతః
 కుర్వంతు రుద్రాభిషేకార్థం + కుర్వంతు సూర్యనమస్కారార్థం
 + కుర్వంతు అశ్వత్థపదక్షిణార్థం + తు వృహస్పి కరిష్యామితి
 పృతిచసమ్... శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ సత్తత్రే భ్రాతృర్వా పితృపుత్ర
 యోః ప్రసూతిశ్చే త్రయోర్మృత్యు ర్భవేదేకస్య నిశ్చితః ఇత్యేక
 సత్తత్రజననసంభవే యథావిధిశాంతిం కుర్యాత్

గ్రహశోభములు			నక్షత్రములు	ధాన్యములు	సమీకరణ
బు	కు	చ	నూర్యనకు ...	గోధుమలు ...	బిల్వము
గు	మా	కు	చంద్రనకు ...	బి:ధన్యము ...	మోరుగ
కే	క	రా	కుజనకు ...	కందులు ...	చంద్ర
			బుధనకు ...	పెగలు ...	ఉత్తరేణి
			గురునకు ..	పెగలు ..	రావి
			శుక్రనకు ..	బొబ్బిలి ..	అత్తి
			శనికి ..	నవ్వులు ..	జమ్మి
			రాహువుకు ..	మినుములు ..	గరికి
			కేతువునకు ..	ఉలవలు ..	దశ్చ

అథ నక్షత్రపీఠికా.

శ్రీ గురుభ్యోనమః హరిఃఓమ్॥ అగ్ని ర్నః సాతు కృత్తికాః॥
 నక్షత్రం దేవమింద్రియం । ఇదమాసాం విచక్షణం । హవి సాంజ
 హూతన । యస్యభాంతి రశ్మయో యస్యకేతవః । యస్యేమా
 విశ్వాభువనావిశర్వా । నకృత్తికాభిసంభవసాసః । అగ్నిర్నో దేవ
 స్సువితేదధాతు ॥ కృత్తికానక్షత్రదేవతా మగ్ని మావాహయామి
 స్థాపయామి పూజయామి॥ (అధిదేవతాభరణి-ప్ర-రోహిణి) ౧॥

రోహిణి॥ ప్రజాపతే రోహిణి వేత్తువత్సే । విశ్వరూపాబృహ
 తీచిత్రభానుః । సానోయజ్ఞస్య సువితేదధాతు । యద్రాజీవేసుశరద
 స్సవిరాః॥ రోహిణీదేవ్యదగాత్పురస్తాత్ । విశ్వరూపాణిప్రతిమీద
 మానా॥ ప్రజాపతిగ్ం హవిమా స్తర్థయంతిప్రియాదేవానాముపయా
 తుయజ్ఞమ్॥ రోహిణీనక్షత్రదేవతాం ప్రజాపతిమా—మి॥ ౨॥

మృగశీరషా॥ సామోరాజా మృగశీరషాతగ్ం । శివం నక్షత్రం

ప్రియ మస్యధామ । ఆప్యాయమానోబహుధా జనేషు । శేతఃప్రజాం
యజమానే దధాతు । యశ్చేనక్షత్రం మృగశీర్ష మస్తి । ప్రియగీంరా
జన్ప్రియలిమం ప్రియాణాం । తస్మై తేహామ హవిషాః ధేనుః । శంస
పథద్విక దేశం చతుష్పదే । మృగశీర్షానక్షత్రదేవతాంసామమా—మి॥

ఆ.దా॥ ఆద్రాక్షయాన్రుద్రః పథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠోదేవా
నాంకతరఃస్థియానాం । నక్షత్రమస్యహవిషా విధేమ । మానఃప్ర
జాగీంరేషన్మోతవీరాః । మేతీర్షుదస్యపరిణోవృణక్తుః । ఆర్ద్రానక్షత్రం
జషతాగీంహవిర్భుః । ప్రముంచమానా దురితాన్వి విశ్వా । అపాఘశ
గీంసన్నదతా మరాశిమ్ । ఆద్రాక్షనక్షత్రదేవతాన్రుద్రమా—మి॥ర

పునర్వసు ॥ పునర్నోదేవ్యదితి స్పృహోతు । పునర్వసూనః
పున శేతాం యజ్ఞాపునర్నోదేవా అభియంతుసర్వే । పునః పునర్నో
హవిషాయజామః । ఏనానదే వ్యదితి రస్తర్వా । విశ్వస్య భక్తా
జగతః పృథ్విషాపునర్వసూ హవిషా నధాయంతి । ప్రియం దేవానా
మప్యేషు పాథః ॥ పునర్వసూనక్షత్రదేవతా మదితిమా—మి॥ ౧॥

పుష్యమి॥ బృహస్పతిః క్రథమంజాయమానః । తిష్యన్నక్షత్రి
మభిసంబధూవ । శ్రేష్ఠోదేవానాం పృథేన సు జిష్ణుః । దిశోనుసర్వా
అభయన్నో అస్తు । తిష్యః పురస్తామత మధ్యతోనః । బృహస్పతి
ర్షుః పరిపాతు ప్రశ్చత్ । బాధేతాం ద్వేష్టో అభయం కృణుతామ్ ।
సువీర్యస్యపతయస్సామ॥ పుష్యమినక్షత్రదేవతాంబృహస్పతిమా—మి॥

ఆశ్రేషాః ఇదిగ్ం ప్రశ్నభ్యోహవి రస్తు జప్త్యా ఆశ్రేషా యేషాః
మనుయగ్నిచేతః యేలంతరిక్షం పృథివీం క్షీయంతి తేనస్సర్వాస్తాః
హవ మాగమిష్ఠాః యేహోదనే సూర్యన్యాపి సర్వాః యేదివందేపీ
మనుసంచరంతియేషా మాశ్రేషా అనుయంతి కామంతేభ్యస్సర్వే
భ్యో మధు మజ్జాహేమామిఆశ్రేషానక్షత్రదేవతాంసర్పమా-మి॥ 2॥

మఖి ఉపహూతాః పితరో యేమహాసుః మనోజవసస్సుక్త
తీ స్సుక్తత్యాః తేనో నక్షత్రే హవ మాగమిష్ఠాః సర్వాభిర్యజ్ఞం
ప్రయతంజమంతాం యే అగ్నిదగ్ధాయేనగ్నిదగ్ధాయేముల్యోకం
పితరః క్షీయంతి యాగ్ శ్చవిద్మ యాగ్ం ఉదన ప్రవిద్మ మహాసు
యజ్ఞగ్ంసుక్తతంజమంతాం మఖానక్షత్రదేవతాంపిత్రానా-మి॥ ౩॥

పూఫ॥ గవాంపతిః ఫల్గునీనామసిత్యం తదర్యమన్వరుణమిత్ర
చారు తంత్య వయగ్ంసనితారగ్ం సనీనాం జీవా జీవంతముపసం
విశేషా యేనేమావిశ్వాభువనాని సంతా యస్యదేవా అనుసం
యంతి చేతః అర్యమా రాజా జరస్తువిష్మాం ఫల్గునీ నామృషభో
రోరవీతి॥ పూర్వఫల్గునీదేవతాం సూర్యమా-మి॥ ౪॥

ఉఫ॥ శ్రేష్ఠోదేవానాం భగవో భగాసి తత్త్వాః నః ఫల్గునీ
స్తన్యవిత్రాత్ అన్యభ్యః క్షత్రమజరగ్ం సువీర్యం గోమదశ్వేవ దు
ప్రసన్నదేహా భగోవాదాతా భగత్ప్రదాతా భగోదేవీఫల్గునీరా
భివేశ భగస్యే తం హస్తవంగ మేమ యత్రదేవై స్సభ మాదృ

ఆశ్రేషః॥ ఇదగ్ం సర్వేభ్యోహవి రస్తు జప్తం॥ ఆశ్రేషా యేషాం
మనుయంతిచేతః॥ యేఅంతరిక్షం పృథివీం క్షీయంతి॥ తేనస్సర్వాహ
వావ మాగమిష్ఠాః॥ యేరోచనే సూర్యస్యాపి సర్వాః॥ యేదివందేవీ
మనుసంచరంతి॥ యేషా మాశ్రేషా అనుయంతి కామం॥ తేభ్యస్సర్వే
భ్యో మధు మజ్జహేనామి॥ ఆశ్రేషానక్షత్రదేవతాంసర్పమా-మి॥ ౭॥

మఖ॥ ఉపహూతాః పితరో యేమహాసు॥ మనోజవసస్సుకృ
తస్సుకృత్యాః॥ తేనోనక్షత్రే హవ మాగమిష్ఠాః॥ స్వధాభిర్వజ్ఞం
ప్రయతంజవంతాం॥ యే అగ్నిదగ్ధాయేనగ్నిదగ్ధా॥ యోముంఘోకం
పితరః క్షీయంతి॥ యాగ్ శ్చవిద్మ యాగ్ం ఉచన ప్రవిద్మ॥ మహాసు
యజ్ఞగ్ంనుకృతంజవంతాం॥ మఖానక్షత్రదేవతాంపితౄనా-మి॥ ౮॥

పూష॥ గదాంపతిః ఫల్గునీనామస్త్యైవ తదర్కమన్వరుణమిత్ర
చారు॥ తంత్యా వయగ్ంసనితారగ్ం సనీనాం॥ జీవా దీవంతముప్తసం
విశేషు॥ యేనేమావిశ్వాభువనాని సంఠా॥ యస్యదేవా అనుసం
యంతి చేతః॥ అర్యమా రాజా జరస్తుషిష్ఠాః॥ ఫల్గునీ నామృషభా
రోరవీతి॥ పూర్వఫల్గునీదేవతాం సూర్యమా-మి॥ ౯॥

ఉఫ॥ శ్రేష్ఠోదేవానాం భగవో భగాసి॥ తత్త్వోదూః ఫల్గునీ
స్సస్యవితాత్॥ అస్మభ్యః క్షత్రమజరగ్ం సునీర్యం॥ గోమదశ్వేవ దు
ప్తసన్నదేవా॥ భగోవాదాతా భగభిత్ప్రదాతా॥ భగోదేవీఃఫల్గునీరా
భిశేష॥ భగస్యేతం ప్రసవంగమేమ॥ యత్రదేవై స్సధ మాద్య

మదేమ ॥ ఉత్తరభాగమున నక్షత్రదేవతాం భగమా — మి ॥ ౧౦॥

హస్తా ఆయాతు భవస్సమీహోపయాతు ॥ హిరణ్యయేన సు
వృత్తారభేన ॥ వహాహ సగం సుభగం విష్ణునాపసం ॥ ప్రయచ్ఛం
తంపపురింపుణ్యమచ్ఛ ॥ హస్తాపయచ్ఛత్వ మృతంపసీయః ॥ దక్షి
ణేనప్రతిగృహ్యభీమవనత్ ॥ ధాతారనుద్యసవితా విదేయాయోనో హస్తా
యప్రస్తుహతియజ్ఞమ్ ॥ హస్తానక్షత్రదేవతాం అర్యస్తుమా — మి ॥ ౧౧॥

చిత్రా త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యేతిచిత్రాం సుభగం ససంయువ
తిగం రోచమానాం ॥ నివేశయన్న మృతాంస్మర్యాగేశ్వ ॥ సూపాణి
ప్రిగంశన్భవనాని విశ్వా తన్న స్త్వష్టాతదుచిత్రావిచ్ఛష్టాం తన్నక్ష
త్రంభూర్దిదాలస్తుమహ్యం ॥ తన్నఃప్రజాంవీరవతీగం సనోతు ॥ గోభి
ర్నో అశ్వైస్సమనక్తుయజ్ఞమ్ ॥ చిత్రానక్షత్రదేవతాం త్వష్టారమా — మి

స్వాతి ॥ వాయుర్షుత్రమభ్యేతి నిష్ట్యాం తిగ్మశృంగోపృష్ఠభో
రోరువాణః ॥ సమీరయన్భవనామాతరిశ్వా అప్రద్యేషాగంసి నుద
తామరాతిః ॥ తన్నో వాయు సదునిష్ట్యాశ్మణోతు ॥ తన్నక్షత్రంభూర్ది
దాలస్తుమహ్యం ॥ తన్నో దేవాస్తో అనుజానంత్రకామ ॥ యధాతరేమ
దుర్జితానివిశ్వా స్వాతీనక్షత్ర దేవతాం వాయు — మి ॥ ౧౩॥

విశాఖా దూరమస్మచ్ఛత్రవో యంతుభీతాః ॥ తదింద్రాగ్ని
కృణుతాం తద్విశాఖే ॥ తన్నో దేవా అనుమదంత్యుజ్ఞం ॥ పశ్చాత్పుర
స్సాదభయన్నో అస్తు ॥ నక్షత్రాణామభివర్తి విశాఖే ॥ శ్రేష్ఠావింద్రా

గ్నిభవనస్యస్థానాః । యోచ్యతామిదమగ్రామానాం । అప్రత్యుధన్యైః
దత్తామరాతిమివిశాఖాంక్షత్రదేవశేషైః । నాగ్నితానామగ్రామిణాం ॥

అనూరాధ ॥ ఋధ్యాస్యహస్తేర్విశ్వం మసోపసద్యమిత్రం దేవం
మిత్రధేయన్నో అస్తు । అనూరాధా హవిషా వర్ధయంతిః । శతం
జీవేషు శరదస్సపీరాః । చిత్రం నక్షత్రముదగాత్పురస్తాత్ । అనూరా
ధా సత్తెజోయద్వదంతి । తన్మిత్ర ఏతి కథిభి ర్దేవయానైః ॥ హిరణ్యయై
ర్వితతైరంతరిక్షే ॥ అనూరాధా నక్షత్రదేవతాం మిత్రం ఆ—మి ॥ ౧౧ ॥

జ్యేష్ఠ ॥ ఇంద్రో జ్యేష్ఠానుమనక్షత్రమేతి । యస్మిన్ స్వత్రం
వత్తతూర్యే తతార । తస్మిన్ స్వయం మమ్మత్రం దుహానాః । తుధంతరే
మమితిం దురిష్టిం । పురందరాయన్మృషభాయ ద్భష్టవే । అహాధాయ
సహమానాయ మ్నిగుపే । ఇంద్రాయ జ్యేష్ఠామధుమ ద్దుహానా ।
ఉయం కృణోతు యజమానాయ హోశం ॥ జ్యేష్ఠా నక్షత్రదేవతా మింద్ర
మావాహయా మి ॥

౧౬౪

మూల ॥ మూలం ప్రజాం వీరవతీం విదేయ । పరాశ్యేతు సర్పతః
పరాచా । గోభిర్నక్షత్రప్రశుభిస్సమక్తం । అహ ర్భూయాద్యజమా
నాయ మహ్యం । ఆహ గోష్ఠిద్య సువిజే దధాతు, మూల నక్షత్ర
మిత్రయద్వదంతి । పరాచీ, వాచానర్ముతం నుదామి । శివం ప్రజాయై
శ్చివ మస్తుమహ్యం ॥ మూలా నక్షత్రదేవతాం అనురమా—మి ॥ ౧౨ ॥

పుష్య ॥ యాదిన్యా అప్తః పయసా సంబహూతుః । యాంతరిక్షే

శిశువాని రాగః । యాహ మహాః అనుమంతి కానుః । తా నత్ర
శ్చగ్గ్ ప్రాశాదవంతు । యాశ్చమాప్యా మూశ్చినా ద్యాస్సముద్రియాః ।
యా శ్చైవైశంతిరుత ప్రాసచీర్యాః । యాహ మహాః మధుభుక్తు
యంతి । తానత్రపృగ్గ్ ప్రాశాదవంతు । పూర్వాపాదానక్షత్రదే
వతాలకలనాహయామి॥ ౧౮

ఉమా ॥ తస్మిన్ విశ్వే ఉపశృణ్వంతు దేవాః । తదపాదా భి
సంయుంతు ముజ్ఞాః । తన్నక్షత్రం ప్రకతా సుశుభ్యః కృషిర్వృష్టిర్వజ్ర
మానాయకత్వాత్ । శుభ్రాకవ్యా యనతయ స్సపేసః । కర్మకృత
స్సుకృతాన్ పిర్యావతిః । విశ్వా దేవా నావిహవర్ధయంతిః । అపాదాః
కామముపయాంతు ముజ్ఞామ్ । ఉత్తరాపాదా నక్షత్రదేవతావిశ్వా
దేవా నాహయామి॥ ౧౯

శ్రవణం శృణ్వంతి శ్రోతా మమృతస్యగోపాః । పుణ్యానుస్థా
ఉపశృణోమినాచః । మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీ మహారాణి । ప్రతిచీ
మనాగంహవిహయజామః । తేధా విష్ణురుగుగ్రాహా విచక్రమః ।
మహీందివంశృద్ధివీ మతరిక్షం । తచ్చౌజ్జైతిశ్రవణచ్చమానా ।
పుణ్యగ్గో కం యజమానాయకృతీ । శ్రవణనక్షత్రదేవతాం
విష్ణు మానాహయామి॥ ౨౦

ధనిస్తా॥ అస్తా దేవా వసవస్తామ్యాసః । చిత్రస్థా దేవీరజరా
శ్చృవిష్టాః । తేయజ్ఞా పాతు రజసః పరస్తాత్ । ప్రవతస్రీణామమృ

తగ్న్స్వప్తి యజ్ఞస్స పాంతు వసవపురస్తాత్ దక్షిణాత్ భియంతు
 శ్రవిషాః పుణ్యంనక్షత్ర మభినంవిశామ మానో అరాతి రఘశగ్ం
 సాగ్ం॥ ధవిష్టానక్షత్రదేవతా నసూ నావాహయామి॥ ౨౧॥

శతతారా॥ క్షత్రస్వరాజా వరుణోఽధిరాజఃనక్షత్రాణాగ్ం
 శతభిష గ్వప్తిఃతాదేవేభ్యః కృణుతో దీఘమాయుః శతగ్ంసహ
 సా భేషజానిధతః యజ్ఞం నో రాజా వరుణ ఉపయాతు తన్నో
 విశ్వే అభినంయంతు దేవాః తన్నోనక్షత్రగ్ం శతభిష జ్ఞమాణా
 దీర్ఘ మాయూప్రతిర ధేషజానిశతభిష...తాం వరుణమా...మి॥ ౨౨॥

పూర్వాభాద్ర॥ అజవకపాదుడగాత్పురస్తాత్ విశ్వాభూతాని
 ప్రతిమోదమాసః తస్యదేవాఃప్రసవం యంతి సర్వేప్రోష్ఠప్రదాసా
 అమృతస్యగోపాః విభాజ మానస్సమిధానక్షగ్ం అంతరిక్షమరుహ
 దగ్ంద్యాంతగ్ంసూర్యందేవమజమేకపాదంప్రోష్ఠప్రదాసో అనుయం
 తిసర్వే॥ పూర్వాభాద్రపదనక్షత్రదేవతామజమేకపాదమా...మి॥ ౨౩॥

ఉత్తరాభాద్ర॥ అహిరుద్భియఃప్రథమానవతిశ్రేష్ఠోదేవానా
 ముత మానుషాణాం తంబ్రాహ్మణాస్సమపాప్తోమ్యాసః ప్రోష్ఠ
 ప్రదాసో అభిరక్షంతి సర్వే చత్వారవక మభిశర్మ దేవాః ప్రోష్ఠప్ర
 దాసఃఇతియావదంతి తేబుద్భియం పరివద్యగ్ంస్తువంతః అహిగ్ం
 రక్షంతిసమసోప్రసద్య ఉత్తరాభాద్రదేవతామహిరుద్భియమా...మి॥

రేవతీ॥ పూషా గ్రేవత్యస్వేత్రిపంథాం పుష్టివతీ పశుపావాజ

బస్త్వా ఇమావి హన్యాప్రయతా బహణా సుగ్రహ్నో యా నైరుప
యాతాం యజ్ఞం త్సుదాన్ ప్రశూన్ రక్షతు దేవతీనః । గావోన్
అన్యోగ్ం అన్వేతుపూషా అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా విరూపం
నాజగ్ం ననుతాం యజమానాయ యజ్ఞం । దేవతీనక్షత్ర దేవతాం
పూషణ మావా—మి ।

౨౫

అశ్వినః తదశ్వినా వశ్వయు జోషయాతాం । శుభంగమిషౌ
సుయమేభిరశ్వైః । స్వంనక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ । మధ్వా
సంప్రక్తాయజమానమక్తౌ । యాదేవానాం భిషజౌ హవ్యనాహా
విశ్వస్యదూశాస్త మృతస్యగ్రోహా తౌనక్షత్రంజజమానోషయాతాం
నమోఽశ్వభ్యం కృణుమోఽశ్వయుగ్భ్యమ్ । అశ్వినీనక్షత్రదేవతే
అశ్వినానావాహయామి ।

భరణి । అపహ్లానంభరణీభరణంతు । తద్యమోరాజా
భగవాన్విశ్వాం లోకస్య రాజా మహతోమహాహి సుగన్నః
పంద్రా మభయంకృణోతు యస్మిన్నక్షత్రే యమప్రతి రాజాయస్మి
న్నేనమభ్యపించంతదేవాః । తదస్యచిత్రగ్ం హవిషా యజామ । అప
హ్లానం భరణీభరణంతు । భరణీనక్షత్రదేవతాయమమావా—మి ।

ప్రతి నక్షత్రమునకు అధిదేవతానక్షత్రము పూర్వనక్షత్రము, త్రత్యధిదేవతానక్షత్రము,

తృత్యపరనక్షత్రము.

అథ ఉపహోమాః.

కృణు అగ్నయేహోమాః । కృణు ఇన్ద్రస్వాహా । అంబాహ్వస్వాహా

ద్రులాయైస్వాహా॥ నిత్యైస్వాహా॥ అభయంత్వైస్వాహా॥ మేఘ
 యంత్వైస్వాహా॥ వర్షయంత్వైస్వాహా॥ చుఘ్రీకాయైస్వాహా॥
 ...శోప్రజాపతయైస్వాహా॥ గోగంత్వైస్వాహా॥ గోచమానాయైస్వాహా॥
 ప్రజాభ్యస్వాహా॥ ...మృ॥ సోమాయ స్వాహా॥ మృగశ్శీనాయస్వాహా॥
 ఇంద్రకాభ్యస్వాహా॥ ఓషధీభ్యస్వాహా॥ రాజ్యాయస్వాహా॥ అభి
 జ్యైస్వాహా॥ ఆ॥ దుదాయస్వాహా॥ ఆర్ద్రాయైస్వాహా॥ పిన్వమానా
 యైస్వాహా॥ ప్రశుభ్యస్వాహా॥ ...పు॥ అదిత్యైస్వాహా॥ ...పు॥ సర్వసుభ్యై
 గ్స్వాహా॥ భూత్యైస్వాహా॥ ప్రజాత్యైస్వాహా॥ పుష్య॥ బృహస్పత
 యైస్వాహా॥ తిష్యాయస్వాహా॥ బ్రహ్మచర్యసాయస్వాహా॥ ...ఆ॥ శేష॥
 సన్నేభ్యస్వాహా॥ ఆశ్లేషాభ్యస్వాహా॥ దండశూకేభ్యస్వాహా॥
 ...మఖి॥ పితృభ్యస్వాహా॥ మఘాభ్యస్వాహా॥ వఘాభ్యస్వాహా॥
 గదాభ్యస్వాహా॥ అరుంధతీభ్యస్వాహా॥ పూ॥ అర్చ్యమ్యైస్వా
 హా॥ ఘృణీభ్యైస్వాహా॥ ప్రశుభ్యస్వాహా॥ ...ఉ॥ ఘోభగాయస్వా
 హా॥ ఘృణీభ్యైస్వాహా॥ శ్రైష్ట్యాయస్వాహా॥ ...హ॥ స॥ సప్తత్రేస్వా
 హా॥ హస్తాయస్వాహా॥ దదతేస్వాహా॥ ప్రృథతేస్వాహా॥ ప్రయిచ్చ
 తేస్వాహా॥ ప్రతిగ్రభ్యతేస్వాహా॥ చిత్ర॥ త్వష్ట్రేస్వాహా॥ ...చిత్రాయై
 స్వాహా॥ చైత్రాయస్వాహా॥ ప్రజాయైస్వాహా॥ స్వాతీ॥ వాయవేస్వా
 హా॥ నిష్టాయైస్వాహా॥ కౌముదాయస్వాహా॥ అభిజ్యైస్వాహా॥ విశా
 ఖి॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యైస్వాహా॥ విశాఖాభ్యైస్వాహా॥ శ్రైష్ట్యై

యస్వాహా! అభిజిత్వైస్వాహా!... అనూమితాయస్వాహా! అనూగార్థ
 భ్యస్వాహా! మిత్రార్థయాయస్వాహా! అభిజిత్వైస్వాహా!... జ్యేష్ఠ
 ఇంద్రాయస్వాహా! జ్యేష్ఠాయైస్వాహా! జ్యేష్ఠాయస్వాహా! అభి
 జిత్వైస్వాహా!... మూల! అద్భుతస్వాహా! అనూకార్థస్వాహా!
 సముద్రాయస్వాహా! కామాయస్వాహా! అభిజిత్వైస్వాహా!... పూవా!
 విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహా! అనూకార్థస్వాహా! అనప్తజ
 యాయస్వాహా! జ్యేష్ఠస్వాహా!... ఉమా! బ్రహ్మజ్యేష్ఠస్వాహా! అభిజి
 త్వైస్వాహా! బ్రహ్మహోతాయస్వాహా! అభిజిత్వైస్వాహా!... శ్రవణ!
 విష్ణవేస్వాహా! శ్రోతాయైస్వాహా! శ్రోతాయస్వాహా! శ్రుతాయ
 స్వాహా!... ధనిష్ఠ! వసుభ్యస్వాహా! శ్రవిష్ఠాభ్యస్వాహా! అగ్రా
 యస్వాహా! ధర్మజ్యేష్ఠస్వాహా!... శతభిష! వరుణాయస్వాహా! శతభి
 షజ్యేష్ఠస్వాహా! భేషజేభ్యస్వాహా!... పూభా! అజాయేకపదేస్వా
 హా! ప్రోష్ఠప్రదేభ్యస్వాహా! జేజసేస్వాహా! బ్రహ్మవర్షసాయస్వా
 హా!... ఉభా! అహాయేబుధ్నియాయస్వాహా! ప్రోష్ఠప్రదేభ్య
 స్వాహా! ప్రతిష్ఠాయైస్వాహా!... కేవలి! పూష్టేస్వాహా! దేవజ్యేష్ఠ
 స్వాహా! ప్రశుభ్యస్వాహా!... అశ్వ! అశ్వభ్యాగ్స్వాహా! అశ్వ
 యగ్రభ్యాగ్స్వాహా! శ్రోత్రాయస్వాహా! శ్రుత్యైస్వాహా!... భరణి!
 యమాయస్వాహా! అప్రభరణీభ్యస్వాహా! రాజాయస్వాహా! అభిజి
 త్వైస్వాహా! ఇతి ఉప హాసము.

అత్రానా అగ్నిహోత్రపన్నమ్.

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ ధృష్టిరసి బ్రహ్మయచ్చా ధృష్టి
మాదాయా సుగంధానంత్యవిదహన్తు రాతీ రుషిసశ్రేయసీ శ్రేయసీ
ర్విధత్ । అగ్నే సపత్నాగ్ం అపబాధ మానో రాయ స్పృషమిష
మూర్జిమన్మసుధేహి గార్హపత్యమభిమంత్ర్య ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే
ప్రతిజాగృప్యేన మిష్టాపూర్తేనగ్ం సృజేధామయంచ । అస్మిన్ధనధ
నేఅధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానస్యసీదత । గార్హపత్యమ
ద్బుధయతియజమానః ఓముద్ధర వాచాత్వాహూత్రాప్రాణేనో
ద్గత్రాచతుషా ధ్వర్యుణా మనసాబ్రహ్మణా శ్రోత్రేణాగ్ని ధైతై
స్తాపంచభిర్దైవైరు త్విభిరుద్ధరామి ఆహవనీయార్థంజ్వలంతమగ్ని
ముధృత్య ఓంభూర్భవస్సున రుద్రీయమాణ ఉద్ధరవ పృనో మాయ
దవిద్వాన్ యచ్చవిద్వాగ్శ్చైకార అహ్నాయదేనః కృతమస్తిపాప
గ్ం రాతీయాయదేనః కృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్మాన్సోధ్యహ్ ముం
చతస్మాన్ ఉద్భవమగ్ని మభినుంత్రయతే॥ యజమానః తూష్ణీందక్షి
ణాగ్నిం ప్రణీయ । ఆహవనీయం ప్రణయతి । అగ్నిపతయేగ్నయే
మేవిధ్యగ్నిపతయేగ్నయేమేమృడ । అమృతాహుతి మమృతాయాం
జాహూమ్యగ్నింపుథిన్యా మమృతస్యజితై వ్య । తయానంతంకామ
మహంజయమిప్రజాపతీర్వ్యం ప్రథమే జగాయాగ్నిమగ్నో స్వాహా॥
ఆహవనీయదేశం వ్రాప్య । అగ్నే సంమాడజైకపాదాహవనీయదినః
పుథిన్యాపర్యంతంక్షాణ్డకం వింద యజమానాయ । పృథివ్యాస్తా
మూర్ధ స్థాదయామి యజ్ఞియేలోకేయానో అగ్నే సప్త్యేయోని
ష్ఠాభిదా సతీదమహంతం త్వయాభినిదధామి ఉదబ్బుఖః ప్రత్యబ్బుఖో
వా నాయమావావనీయేగ్నింప్రతిష్ఠాపయతి వ్రాబ్బుఖః వ్రాతః స్వ
యంయజమాన ఇథ్మానాహరతి । విశ్వదాసీమూర్ధంతో నాతురేణ
క్షునసా అగ్నే మా శేప్రతివేశామేమనుసమిధంస్త్రీథావిభజ్య । గాయ

త్రిమాసోక్త్యః । ఓ భూర్భువస్సువః । ఓం తస్మై వితుర్వ కేణ్యంభో
 జేవస్యథీమహి । ధియో యోనః ప్రవోదయాత్ । యదగ్నేయాని
 శాని చా తేవాహుణిదధ్ధసి । తదస్తుతుభ్యమిష్టుతం తజ్జవస్వయవిష్ట్య
 గార్హపత్యముపసమింధే । యదత్యుజ్జిహ్వకామద్వమో అహ
 ర్పతి । సర్వం తదస్తు తెఘృతం తజ్జవస్వయవిష్ట్య । దక్షిణాగ్నిముపస
 మింధే । రాత్రిగ్ రాత్రిమ్ ప్రయావంభరంతో శ్వాయేవతిష్ఠ తేఘాసమ
 స్తై । రాయస్పాషేణ స మి మా మ దం తోగ్నే మాతేపతివే
 శారిమామ । ఆహవనీయేవరిషిష్ఠం । అగ్నేగృహపతేశుంధస్వ । గార్
 హపత్యం అగ్నేవహ్నేశుంధస్వ । దక్షిణాగ్నిం । అగ్నే సం
 మాట్పుంధస్వ । ఆహవనీయం । త్రీనలంకృత్యా హవనీయం పరిస్తీర్వ
 పరిస్తరిణాం తే దోహవం । దక్షిణేనవిహారమగ్ని హోత్రాతి విష్ఠతితాం
 యజ్ఞమానోనుమంత్రయ తే । ఇడాసివతభృదవాన్నా పుభయోర్వ
 తంచరిష్యామి । సురోహిణ్యావాన్నా పుభయోర్వ తంచరిష్యా మీడ
 వహిమయిశ్రయస్వైరవహ్యాది తవహి గౌరేహిర్ధవహి సత్యైనత్వా
 హ్వయామి । అథవేది దేశమభిమృశతి । ఇయమసితస్యా నైగ్నిర్వత్స
 స్సామెస్వగ్గంచ లోకంచమమృతంచధుత్వ । పూమాసి । ఫాల్యాందో
 హననచ దోగ్ని । అయత్నోవః ప్రజయూసగ్ంవృజామి రాయస్పాషే
 ణబహులాభవంతిః । ఉజ్జ్వలయః పిన్వమానా ఘృతంచ జీవోజీవం
 తీరువవస్సదేయం । దోగ్గోపసీదతి । ద్యా శ్చేషంయజ్ఞం పృథివీచసందు
 హతాంధాతానామేన సహవాశేన వాయుః । యజమానాయ ద్రవి
 ణః దధాతు । దుహ్యామానాం ఉత్సందు హంతకలశంచతుర్బిలమిడాం
 చెపీంమధుమతిగ్ం సువర్చిదం తదిందాగ్ని జన్వతిగ్ం సూన్యతావత్త
 ద్యజమానమమృతీశ్వే దధాతు । భారాఘోషం । యజమానః । అప
 రేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య । విద్యుదసివిద్యమే పాహ్నానమృతా
 త్సత్వము పైమి మయిశ్రద్ధాఅచమ్య । ఋతంశ్వాసత్యేనపరిపించా
 మ్నాతి నాయుపరిపించతి । సత్వత్వేన పరిపించామీతి వ్రాతః

అగ్ని హోత్రహవన్యానుపఠనీయః । యజ్ఞస్యసంతతి రసియజ్ఞస్యత్యా-
 సంతతి మనుసంతనోమి । గాన్ధవత్యాద్విక్రమ్య సంతతా ముదకథా-
 రాగ్ ప్రావయత్యాహవనీయాత్ । ధృష్టిరసిబ్రహ్మగాచ్చ । ధృష్టి-
 మాదాయః । భూతకృతస్థాపోఽంజన్యం భయనుపోఽహస్సేనా అభీత్వ-
 రీః । గార్హపత్యాదుదీచోఽగారాన్ని నూహ్యబహిఃకరోతి ॥ సగరాస్థ-
 అంగారా నభినుంత్స్య । అగ్నయఽదిత్యం గృహ్లామ్యహాన్ రాత్రిం-
 సాయంజపతి ఆదిత్యాయాగ్నిం గృహ్లామిరాత్రియూఅహః ॥ ప్రాతః ।
 దోహవన్ధం పయస్థాల్యామానీయః । ఇదాయాః పదంఘృతవచ్చరా-
 చరం జాతవేదోహవిఃపంజషస్య । యేగ్రామ్యాఃపశవోవిశ్వరూపావి-
 రూపాస్తైమాగ్ంసపానామిహారంతిరసురాయస్పృహయసు ప్రజాస్త్యా-
 యసువిర్యాయ । తేష్వంగారేషుస్థానీనుధిశ్చైయతీ । స్థాల్యాంతండు-
 లామాప్యజగ్హాపత్యేనిధా మ అదభైసత్వచక్షుషావేక్షేఅవేక్ష్య ।
 తృణేన జ్వలతావేక్షతే । (దోహవసంతాశసగ్గ్ స్సప్రవఠనీయ) । వార-
 స్తైమా విన్దైషం తేనస్థాల్యాఃప్రతిష్ఠించశః । ఉద్భవస్థాదహంప్రజయా-
 ప్రపశుభిర్భూయంసగ్ం వార స్తైమావిగాదున్యం శ్వస్వగోహకస్త్రి-
 సులోకేషురోచయ పూర్వవజ్జ్వలయా వేక్షతే ॥ అంతరితిగ్ంరక్ష్యం
 తరి తాలరాతయోపహతాపుర్ధిరపహతంపాపం కర్మాపహతంపాప-
 స్య పాపకృతః పాపం కర్మయోనః పాపకర్మ-
 చిక్రీషతిప్రత్యగేన మృచ్చ । త్రిపర్వస్వికృత్యా । ఉదగుద్వాస్య ।
 (సుద్ధోసిరాయ స్సోషవహిఃసూక్ష్మగ్రూహా) । ఇహప్రజాంపశూం-
 దృగ్ంపా । త్రిర్భూమాప్రతిష్ఠాకృత । సుభూతికృతస్థప్రత్యాఽంజన్యం
 భయంప్రత్యాఽహస్సేనా అభీత్వరీః । గార్హపత్యేగారాన్ప్రత్యా-
 హ్య । దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తా-
 భ్యామాదదే ॥ అగ్ని మోహాః తిహవణీమాదాయ । దేవస్యత్వాపూ-మా-
 దదే । సువమాదాయ । ప్రత్యుష్టగ్రక్షః ప్రత్యుష్టాలరాతయః । గా-
 ర్హపత్యే ప్రతిపత్య । అగ్నిస్థాయజమానఃపశ్విచవాస్తై సమూష్టైః ।

హోరణ్యయస్తేరస్య మృతపలాశాస్సోహో యజ్ఞానాం । అగ్నిహో
 త్రపావణీమభిముత్ర్య । ఓం మున్నేమ్యామి హవ్యం దేవేభ్యః
 హవ్యనోయజమానం ఓమున్నయామి॥ హవ్యం దేవేభ్యః హవ్య
 నోయజమానం । హవిరేవానా మసి మృత్యోక్తేభ్యః యగ్
 స్వస్తిమే స్వస్థభయంమేఅస్మి॥ ఓమున్నయా॥ ఉచ్చైరనుజానాతి॥ అగ్న
 యేచత్వాపృథివ్యైచోన్నయామి॥ వాయువేచత్వాన్తరితాయ చోన్న
 యామి॥ సూర్యాయ చత్వా దివేచోన్నయామి । చంద్రమసేచత్వా
 నక్షత్రేభ్య శ్చోన్నయామి॥ సువేగ చతురున్నయామి॥ సర్వాన్ముణ్ణా
 నున్నయాతి॥ (పంచావత్తీనాం । అన్యన్యైశ్చైవోపాసేభ్యశ్చోన్నయామి)
 పశూన్యేషుచ్చ అపరేణాగార్ హవత్యం కూర్చహవిస్సా దయిత్యా
 సజార్దైవైస్సాయంయావభి స్సా కుంఠూవానో దేవాస్వస్తి సంపార
 యంతు॥ కశుభిస్స హవీయ ప్రజాంధృగ్ హా॥ సజార్దైవైః ప్రాతర్యా
 వభిః ప్రాతర్యావాణో దేవాస్వ సీసంపారయంతు కశుభిస్సంపుచీయ
 పృశాంధృగ్ హా॥ గార్ హవత్యేహస్సృప్తావతావ్యహవిరభిన్ముశేతి॥ చిత్తి
 స్రుక్॥ చిత్తమాజ్యం॥ వాగ్వేది॥ అధీతంబర్హి॥ కేతోఅగ్ని॥ విజ్ఞా
 తిమగ్ని॥ వాక్పతిర్హవాతా॥ మనఃఉపవక్తా॥ ప్రాణోహవిః॥ సామా
 ధ్వమ్యు॥ దశహోతారం వ్యాఖ్యాయపుం దేవహవిస్సృష్ట్యా॥ తూష్ణీం
 ప్రాదేశ మాత్రం పాలాశీగ్ సంమిధముపరి నిధాయ । ఉర్వంతరితుం
 వీహి॥ హరితి॥ చిత్తిస్రుక్—సామాధ్వమ్యు॥ వ్యాహగ్న యే నైశ్వాన
 రాయంతర్వేది మధ్యదేశేనియచ్చతి॥ అగ్న యే నైశ్వానరాయేదం
 వాతాయత్వా ముఖసమము ధృత్య॥ వాతాయేదం । ఉక్రప్రేతసం
 యదధ్వం మాత్రగ్గాతభాగిన భాగణీయాత్॥ సప్తర్షీణాగ్నుకృ
 తాయతలోక స్తైత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహ్యుప ప్రత్న
 ముపభూద్భువస్సువరాయుక్తేయచ్చ॥ అపరేణాహవనీయం కూర్చ
 సాదయిత్యా॥ విన్యూదసివిద్యమేపాప్రానమృతాత్పత్త్యముపైమి॥ హో
 వ్యన్నక ఉక్రస్పృశ్య । ఏవాలెఅగ్న సమస్తయూవ్యస్వచాప్రాయస్వ

వృతాంచతే చుజ్జనతి గాచప్యాయతాంవధిషీనుహించవయమాచస్య
 సిషిచుహిస్వాహాః॥ అగ్నియశ్చదంసమిధమాధాయ । సుచమాదాయ
 ప్రాణ్యాసాస్యనిమిల్యావేక్ష్యేతి॥ అభి కామగ్ంసాయంజహోత్యనభికా
 ముప్రాణాః । భూర్భువస్సువః॥ అగ్ని జ్యోతిర్జ్యోతిరగ్ని స్వాహా॥ అగ్నే
 జ్యోతిషశ్చదం । భూర్భువస్సువః॥ సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిసూర్యస్వాహా॥
 సూర్యాయ జ్యోతిషశ్చదం । హుత్వా మహాదభివీక్షతే । ఇషేత్వా
 అవాచీగ్ంసాయముపమాప్తే॥ ఊర్జేత్వాఊర్ధ్వంపాతిః॥ ఓషధీభ్య
 స్వాహా॥ స్వ । బహిశిలపంనిమృజ్య । ఓషధీభ్యశ్చదం॥ వర్షోమేయ
 చ్చకూర్చేసాదయిత్వా । అగ్నేగృహపతే మామాసంతాప్సీరాత్మ
 న్నమృతమధిషిప్రజాజ్యోతిరదభై నత్వాచక్షుమావ్రతీక్షే । గార్హప
 త్యంవ్రతీక్షతే । పునస్సుచమాదాయ । ఓంభూర్భువస్సువస్వాహా॥
 ప్రజాపతయశ్చదం । హుత్వాసుచముద్గృహ్య । రుద్రమృతానార్భవ
 మృడధూర్తనమసే అస్తుపశుపతేత్రాయన్వేనం । తిస్సుచాగ్నిము
 దంచమతి వల్లయతి॥ రుద్రాయ పశుపతయశ్చదం । అవఉపస్పృశ్య॥
 ఇషేత్వా । ఊర్జేత్వా । పూర్వవర్తే పమాదాయ॥ ప్రివీసావీతిస్వ
 ధాపితృభ్యఃపితృభ్యః । దక్షిణేనవేదింభూమ్యాంలేపంనిమృజ్య॥
 స్వధాపితృభ్యశ్చదం । యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్యప్రజాంమేయచ్ఛ
 కూర్చేసాదయిత్వా । వృష్టిరసి వృష్టిమే సాష్టానమృతాతసత్వము
 పాగామ్ । యజమానః॥ అగ్రేణాహవనీయం పరీత్యది వస్పరిప్రథమం
 యదేనం ద్యౌరజనయత్సురేతాః॥ వాత్సప్రవోపతిష్ఠతే॥ అథగార్
 హపత్యే హూమః । అగ్నేగృహపతే పరిషద్య
 జాపస్వస్వాహా॥ అగ్నేయేగృహపతయే పరిషద్యా
 యేద॥ అగ్నేగృహపతే-స్వాహా॥ అగ్నేయేగృహపతయశ్చదం॥ అగ్నే
 యేగృహపతయేరయపతయే పుష్టిపతయే కామాయాన్నాద్యాయ
 స్వాహా॥ అగ్నేయేగృహపతయే రయపతయే పుష్టిపతయే కామా
 యాన్నాద్యాద్యేదం॥ అగ్నేయేగృహప-స్వాహా॥ అగ్నేయేగృహ

పతమేరలు-ఇదం । అగ్నిదక్షిణాగ్నా జాహ్నుతి । అగ్నేదాభ్యపరి
 షద్యజుషస్వస్వాహా । అగ్నయేదాభ్యామపరిషద్యాయేదం । అన్న
 పతేన్నస్యనోద్యానమివస్యశుష్కిణః । ప్రప్రదాతారంతారిపఠా
 న్నో ధోహివపదే చతుష్పదేస్వాహా । అగ్నయేన్నపతయఇదం ।
 అగ్నేదాభ్యపరిషద్యజుషస్వస్వాహా । అగ్నయేదా - ఇదం । అగ్నే
 దా-స్వాహా । అగ్నయే - ఇదం అహవనీయదేశంప్రాశ్యః పూమాసి
 లేపంప్రాశ్యః ఆచమ్యగచ్ఛేభ్యఇదం । పునః । పూమాసి । లేపంప్రాశ్యః
 ఆచమ్యగచ్ఛేభ్యఇదం । గచ్ఛేభ్యస్త్యాగర్భాస్పిణీహి । ఆగ్నేయగ్
 హవిఃప్రజననంమేఅస్తు । సౌర్యగ్హవిఃప్రజననంమేఅస్తు । దశవీరగ్
 సర్వగణ్య స్వస్తయే । ఆత్మసనిప్రజాసని । పశుసన్యభయసనిలోక
 సని వృష్టిసని । అగ్నిఃప్రజాంబహులాంమేకరోతు । సూర్యఃప్రజాం
 బహులాం మేకరోతు । అన్నంపయోరేతో అస్మానుభేహి । రాయ
 స్సోమమిష మూర్జామస్మానుదీధరత్త్వాహా । మనుష్యగచ్ఛేభ్యఇదం
 ఆచమ్యః ఉచ్చిష్టభాజా జన్వ । ఉచ్చిష్టభాగ్భ్యఇదం । ఆచమ్యఅగ్రే
 నాహవనీయం దరై భరగ్ని హూత్రహవణీం ప్రతూశ్య । ఉదతేన
 స్సుచించపూరయిత్వా । సర్వేభ్యస్త్యాసర్వాజన్వ । సర్వేభ్య ఇదం
 చతుర్దిక్షునివయేత్ । సర్వాస్పిషీలికాజన్వ । సర్వేభ్యః పిపీలికా
 భ్యఇదం । సర్వేతరజనాంజన్వ । సర్వేతరజనేభ్యఇదం । సర్పదేవ
 జనాం జన్వ । సర్పదేవజనేభ్యఇదం । చతుర్థీంపూరయిత్వా । పృథి
 వ్యామమృతం జాహ్నుమిస్వాహా । అగ్ధమంతర్వేది పృథి వ్యా
 ఇదం । శేషంపశ్న్యం జగౌసనయేత్ । గృహేభ్యస్త్యా గృహం
 జన్వ । గృహేభ్యఇదం యదిపత్నీ దూరతస్తిపైత్ । దేవానాంపత్నీ
 భ్యోమృతం జాహ్నుమిస్వాహా । దేవానాం పత్నీభ్యఇదం । విపృ
 షాగ్ంశాంతిరసి । ఉన్నయ నదేశేననీయ విప్రుభ్యిఇదం । ఆహవనీయే
 స్సుచించప్రతాప్య । హస్తేనాపిహయోగ్ధ్యం దర్శయతి । సర్వప్రి
 భ్యస్త్యాసర్వప్రిజన్వ । సర్వప్రిభ్యఇదం । ఉద్దిశతిసర్వప్రినామ్నీ

గాదిదక్షిణాపర్యావర్తతే సుచిగంసాదయిత్యా । హుతోష్వపసమితి
 ధే దీదిహిదీది దాసిదీదాయా అగ్నయథదం । త్రిః పరిస్తరణముద్వా
 స్య । అగ్నేగృహపతేశుంధస్య । గారహపత్యం । అగ్నేవహ్నిశుం
 ధస్య । దక్షిణాగ్నిం అగ్నేసంహృత్సుంధస్య । ఆహవసీయం । పునర
 లం కృత్యాంతర్వేద్యహోసనీయ । అనభృదవైవరూప మకః । శిరసి
 సంప్రప్తియై । ఋశంత్యాసత్యేనపరిషించామీతిసాయం పరిషించతి
 సత్యంత్యైవపరిషించామీతిప్రాతఃఅగ్నిహోత్రస్థాల్వామపసీయ
 ఓం భూర్భువస్సువః । అక్షితమక్షిప్త్యైజాహూమిస్వాహా । అంతర్వే
 దినయేత్ । అక్షిత్యాథదం । అస్మిన్ త్సాయమగ్నిహూతాభ్యే
 కర్మణిజ్ఞాతాజ్ఞాతసకలదోషనిహరణార్థ మనాజ్ఞాతత్రయంకర్మాంతరిత
 కర్మవిపర్యా సప్రాయశ్చిత్తార్థంత్యనో అగ్నేసత్యనో అగ్నే ఇతిస్వ
 రాక్షరపదవృత్తివర్ణలోపప్రాయశ్చిత్తార్థమాభిర్భిరితిహక్తియమ
 లోపప్రాయశ్చిత్తార్థమిదం విష్ణుప్రత్యుబకమిత్యర్థిశ్చైశ్వర్యప్రాయశ్చి
 త్తార్థం యద్విదాగ్ంసఇత్యగ్నియసఘాతప్రాయశ్చిత్తార్థం పుస్తాది
 త్యా ఇతిసర్వప్రాయశ్చిత్తార్థం భూర్భువస్సువరిత్యేతేషామంతాణాం
 జపంకరిష్యే । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతేమిథః । అగ్నే
 తదస్యకల్పయత్వగ్ంహి వేత్థయథాతథం । పురుషసమ్మిళో యజ్ఞ
 యజ్ఞః పురుషసమితిః । అగ్నే తదస్యకల్పయత్వగ్ంహి వేత్థ యథాత
 థం । యత్పాకత్రామననాదీనదత్యేన యజ్ఞస్యమన్వతేమర్త్యాసః । అగ్ని
 ప్రధోతా క్రతువిద్విజానన్యజిష్ఠోజేవాగ్ం ఋతుశోయజాతిత్వనో
 అగ్నేవరుణస్య విద్యాందేవస్య హేహోవయాసిసీస్తాః । యజిష్ఠోవహ్ని
 తమశ్శోశుచానో విశ్వాదేహాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ । సత్యనో
 అగ్నేవమోభవోతినెదిష్ఠోఅస్యా ఉపసోవ్యస్తే । అవయత్మనోః రుణ
 గ్ంర రాణోవీహిమృడికగ్ంసుహవోనయేధా । ఆభిర్భిర్భద్రహోన ఉన
 మాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోత్రభ్యో మహిగోత్రా
 తుజాసి భూయిష్ఠభాజోఅధతేస్యామ । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేతేధాని

కథేకదం సమూహమస్యవాగ్ంసు రైత్యంబకంయజామహేనుగంధిం
పుష్టివర్ధనం । ఉర్వాకుమివబధవాన్మృతోర్మృక్షీయమామృతా
త్ । యద్విదాగ్ంసోయదవిద్వాగ్ంసోముద్ధాః కుర్వంత్యర్విజః । అగ్ని
ర్మాతస్సాదేఃసశ్రద్ధాదేవీచముంచతాం । పునస్త్యాదిత్యాదుజావస
నస్సమిధతాం పునర్బ్రహ్మణోవసుశీభయజ్ఞః । ఘృతేనత్వంతనువో

వర్ధయ స్ససత్వాస్సంతు యజమానస్యకామాః । భూః భువః సువః ।
భూర్భువస్సువః । అప రేణాహవనీయం దక్షిణాతిక్రమ్య వృష్టిరసివృ
శ్చమే సాస్మానమృతా శ్రమూపాగాం । అపునశ్రద్ధాఅచమ్యుః । అంత
శ్వేదిమాంజయతే । అన్నిగాస్థాన్ని దోభూయాసంయశ్శయశస్త్య
భూయాసగ్ శ్రద్ధాస శ్రద్ధసిమూపో నైష్ఠ ప్రశమగ్ంసంబభూవ
యేః ధృతోవసుణోయోమిత్తయోనేద్రుదేవ ఆభ్యసించం తిరా
జ్యాయ తేనాహంమా మభిషిచామివర్చసే । శిరస్యపలవయతే । అ
గ్నేనయసుపహరాయేలగ్నాన్ । విశ్వాసదేవవయనాని విద్వాన్ ।
యుయోధ్యస్తజహూరాణమనోభూయిష్ఠాం తేనమఉక్తింవిధేమ । ప్ర
వశ్శుక్రాయభానవేధగర్వగ్ హవ్యమతంచాగ్నయేషుపూతం । యో
దైన్యానిమానుషాజనూగ్ వ్యంతర్విశ్వాని విద్మనాజగతి । అచ్ఛాగి
రోమత యోదేవయంతీరగ్నియంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసంధృ
శగ్ం సుప్రతీకగ్ స్వంచగ్ంహవ్యవాహమరతింమానుషాణాం । అగ్నే
త్వమస్మన్మయోధ్యమివాఅగ్నిత్రాలభ్యమంతకృష్టిః । పునరస్మ
భ్యగ్ం సునితాయ దేవతౌవిశ్వేభిరజరేభిర్బజత్ర అగ్నేత్వం వా
యానవోఅస్మాన్ధన్వస్తీభిరతిదుర్గాణివిశ్వా । పూశ్చైశ్చభీబహులా
న ఉర్వీభవాతో కాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవోమననా వ
చ్యమావాదెవద్రీచీనయథదేవయంతః । దక్షిణావాడ్వాజని ప్రాశ్వే
తిహవిర్భరంత్యగ్నయేషుతాచీ... సకృత్తేలగ్నేనమః । ద్విస్తేమః । త్రి
స్తేనమః । చతుస్తేనమః । పంచకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేనమః । శిర
కృత్వస్తేనమః । సహస్రకృత్వస్తేనమః । ఆసహస్రకృత్వస్తేనమః । అపరి

మితకృత్వస్తేననుః। ననుస్తే అస్తుమామాహిగ్ంసీః। ననుస్తే గార్హ
 వణ్యాయ ననుస్తే దక్షిణాగ్నయే। ననుస్తే హవసీయాయ ననుస్తే వేద్య
 నమోననుః। ప్రమాదాత్కుర్వతాంకర్మప్రచ్యవేతా ధ్వరేయది। స్మ
 రణాదేవతద్విష్టోస్సంపూర్ణం న్యదితిశ్రుతిః। కాండద్వయోపపాద్యా
 యకర్మబహుస్వరూపితే। స్మర్తావవర్గరూపాయయజ్ఞేశాయ నమోన
 నుః। యజ్ఞేశాయ్యతగోవిందమాధవానంతకేశవ। కృష్ణవిష్ణోహృషీకేశ
 వాసుదేవనమోస్తుతే। మత్కుర్మకుర్వతాంపుంసాంకర్మలోపోభవేద్యది
 తత్కుర్మ సఫలకుర్యుః। కోట్యో మహర్షయః। ప్రాయశ్చిత్తా
 న్యశేషాణితపశుకర్మాత్మకానివైయానితేషామశేషాణాం కృష్ణానుస్మర
 ణంపరం। అపరాధసహస్రాణిక్రియం తేహర్షిశంనుయా। దాసాయ
 మితి మాంమత్వాక్షమస్వయజ్ఞశ్చర । అపాంపరస్తాదహమవస్తా
 దహా జ్యోతిషావి తమోవహర । యదంతరిక్షం తదుమెపితా
 భూదహగ్ంసూర్య। ముభయతోదదర్శాహం భూయానిముత్తమస్స
 మానానాం। అపృణాలస్మిన్నపృణాః పరస్మిన్గస్తుతీయ్యైత కె అపృణా
 న్యమయేదేవయానా ఉపపితృయాణాన్సర్వాం స్పృహోఅపృణా అక్షీ
 యేను। నర్యప్రజాంమె గోపాయ - నిత్యమంగళానిభవంతు । ఆయు
 ర్దాలగ్న హవిషోజమాణోఘృతప్రతికోఘృతయో సరేధి । ఘృతం
 పీత్యామధుచారుగ వ్యంపితేవపుత్రీమభిరక్షతాదిమం। అనెనసాయం
 ప్రాతరగ్నిహోత్రా ఘేనకర్మణా భగవాన్సర్వాత్మకః। యజ్ఞశ్చరా
 ర్పణమస్తు। శ్రీయజ్ఞశ్చర్యప్రియతాం। యగ్నిహోషి యదజ్ఞాసీ యజ్ఞ
 హోషితాసియత్ । యత్తపశ్యసి కాంతేయోతుగుష్మమదర్శిణం
 త్రిబ్రహ్మార్పణమస్తు హరిఃపృతథ్ధనత్ । అగ్నిహోత్రకన్య సమాప్తం
 దర్శపూర్ణమానయం.

హరిఃపృతథ్ధనత్ పూర్ణమానయం వ్యాఖ్యాన్యాయః ।
 ప్రాతగ్నిహోత్రగ్ంపయత్వా అపరణగార్ హవత్యం దర్శిన్వాసీ
 కోదర్భాధారయమాణః । కవిత్రపాణిః పత్నీసహ వ్రాణాన్

యఃస్య! సంకల్పంకరోతి! దర్శనయత్నే | పార్థమాసే నయత్నే |
 ఇంద్రనైమృథేనాను నిర్వాప్యేనసహ | తతోయజమాన పనంన్నా
 నం! విద్యుదసివిద్యమే! పాస్లానమృతా ధన్యముపైమి! యత్నమా
 ణోప ఉపస్సృశ్య మమాస్మిన్ దశే ప్త్యాప్యే కర్మణి పార్థమాసే
 ప్త్యాప్యే కర్మణి అధ్వర్యం త్వామహంవృణే! వృణోస్మికరిష్యామి! బ్ర
 హ్మణాంత్యామహంవృణే! హూతారంత్యామహంవృణే! అగ్నిధం
 త్వామహంవృణే! వృణోస్మికరిష్యామి! తతోధ్వర్యు రాహవసీయా
 ర్థమగ్నిముద్ధృత్య! దక్షిణాగ్నింప్రణేయ | ఆహవసీయం ప్రణమతి!
 విహరస్వత్తరత ఉపవిశ్య జపతి ఓం దేవాగాతుఃసదో గాతుంయజ్ఞ
 యవిందతి! మనస్పతినాదేవేననాతా ద్యజ్ఞః ప్రయజ్యతాం! ఇతిదశి
 త్యా | మమాగ్నేవరోచి విహవేష్వస్తు యంజ్యేం ధానాస్తనువం
 పుషేమ! మహ్యాన్నమంతాం ప్రవిశ్యేతస్ర స్వయాధ్యక్షేణ పృత
 నాజయేమ! ఆహవసీయముపసమిధే! యజమానః! అగ్నింగృహామి!
 సురధంయోమయో సూర్యఉద్యంతమారోహతిసూర్యమహ్నా | ఆది
 త్యంజ్యోతిమాం జోతిరుత్తమగ్గోశ్వోయజ్ఞాయరమతాం దేవతాభ్యః! వ
 సూన్రుద్రానాదిత్యా నింద్రేణ సహదేవతాః | తాఃపూర్వఃపరిగృహ్లా
 మిస్వ ఆయతనే మనీషయా | ఇమామూజః పంచదశీం యే
 ప్రవిష్టాస్తాం దేవాన్పరిగృహామి పూర్వః అగ్నిరేహ వ్యవాచి
 హతానావహత్పేర్ల మాసగ్ం హవిరిదమేహం మయి | అమా
 వాస్యగ్ం హవిరిదమేహంమయి | యథాలింగ మాహ వసీయే
 స్వాధీయమానే జపతి అంతరాగ్ని పశవో దేవసగ్ంసదమింగమో
 తాన్పూర్వః పరిగృహ్లామిస్వ ఆయతనే మనీషయా! అధ్వర్యుః | మ
 మదేవావిహవేసంతుసర్వ ఇంద్రావంశో మమతో విష్ణురగ్నిః | మ
 నూంత రిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యాంవతః! కవతాంకామేఅస్మిన్!
 గార్హపత్యముపసమిధే! యజమానః! ఇహ ప్రజావిశ్వయాపార
 మంతామగ్నిం గృహప్రతిమభిసంవసానాః! తాఃపూర్వః పరిగృహ్లా

మి స్మ ఆయతనేమసీషయా | ఇహ పశవో విశ్వరూపారమంతామగ్నిః
 గృహపతిమభినవసానాః | తానూర్వః పరిగృహ్ణామి స్వఆయతనేషు
 సీషయా | గార్హపత్యే వ్యాధీయ మానేజపతి | అధ్వః | మ
 యిదేవాద్రవిణమాయజంతాం | మయ్యాశీరస్తుమయి దేవహూతిః ||
 దైవ్యాహోతారావనిషంత పూర్వేర్విష్టాన్వ్యామతను వాసుసీరాః | అ
 న్వాహర్యపచనం | యజమానః అయం పితృణామగ్ని రివాద్ధవ్యాపి
 తృభ్యత | తంపూర్వః పరిగృహ్ణామ్యుషంన్నః పితృంకరత్ | దక్షి
 ణాగ్నిం | విహారస్యాత్తరతడపవిశ్య | అన్వాహితేషుజపతి | ఇదమహ
 మగ్ని జ్యేష్ఠేభ్యో వసుభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహమింద్రజ్యేష్ఠే
 భ్యోరుద్రేభ్యోయజ్ఞం ప్రబ్రవీమీదమహం వరుణజ్యేష్ఠేభ్య ఆదిత్యే
 భ్యోయజ్ఞంప్రబ్రవేమి | గార్హపత్యస్యాత్తరత డపవిశ్యాన్వాహితే
 షుజపతి | సన్నయతఃపాలానాం ఖాగ్నిమి శాఖాంవాహరతి | ఇ
 షేత్వా | శాఖామాచ్ఛిన్నతి | అపడపస్పృశ్య | ఊర్జేత్వా సన్న
 మయత్యనుమార్చివా— | ఇమాం ప్రాచీ ముడీచీమిషమూర్జమ
 భిసగ్గ్ స్మృతాం | బహు షణ్ణామశు మ్మాగ్రాగ్హరామి పశు పా
 మహం | ఆహరతివాయవస్థోపాయవస్థ | షట్కృత్వః | తయాష
 డవర్కార్యానువథాన పాకరోతి | యజమా | యజమానః | పయ
 స్వతీగోషధయః పయస్వధ్వీరుధాంపయః | ఆపాంపయసోయత్పయ
 స్తేసమామింద్రసగ్ంస్పృజ | అపఆచామత్యవ డపస్పృశతివా | అప
 శేణాహవనీయం దక్షిణాని క్రామత్యేషవీవత ఊర్ధ్వంయజమాన
 స్వ సంచరోథవతి | దక్షిణేనాహవనీయ మవస్థాయవ్రతిగ్ సముద్ర
 స్తదు ప్రేష్యామి | సముద్రీమనసాధ్యాత్వా అగ్నేవ్రతపతే వ్రతిం
 చరిష్యామి తచ్చ కేయంతస్మేరాధ్యతాం | వాడూవ్రతపతేవ్రతం చ
 రిష్యామితచ్చ కేయం తస్మేరాధ్యతాం | ఆదిత్యవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామి తచ్చ కేయంతస్మేరాధ్యతాం | వ్రతానాంవ్రతపతేవ్రతం చరి
 ష్యామితచ్చ కేయం | తస్మేరాధ్యతాం | ఆధాదిత్యముషంతే | స

ప్రమాదస్థితతపా ఆసినౌక పరిరసికప్రేక్షబిః ని తచ్చకేమంజేనశత
యంజేనరాధ్యాసా । యుక్త్యన్యమితే నౌకవయ పేయూధానావనీయ
ముపలిష్టన్న తద్యజ్జాపేన్ బిష్టిమాపున్యమాసే వ్రతమువైతి । స
ప్రేక్ష్యపాక్ష్యేష్యమా నాస్యాయా । అన్విరుః । దేవోపస్సనితా
ప్రార్పయతు శేష్ఠ్యమాయశిర్గణాప్యాయధ్వ మఘ్న యామగం
వ్రాయ దేవభాగమూర్త్యస్తతీః పయస్వతీః ప్రజానతీనసహానా ఆయ
మౌమానస్తేన ఈశతమాఘశగ్ంసః శాఖయూగోచరాయగాః । ప్ర
థాపయతి శుద్ధాలకస్సుప్రపాణే పిబంత్యశ్శమిద్రాయశరదో దుహః
నాః । తస్థితానామేకాగ్ శాఖయూపస్సృతీః । రుద్రస్యహేతిః
పరిసోవృణక్తు । ప్రస్థతా అనుమంత్రయతే ధృవో అస్మిన్గోపతేన్యా
తపస్వీ । యజమానస్య గృహానభివర్యావస్తజే । యజమానస్యప
శూకానాహి । పురస్తాత్పతీచీగ్ శాఖయూపగూహతి॥

ఉత్తరేణగార్హ పత్య మసిదోశ్వపరశుర సమత్పరశుర్వానిహి
తః దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినో ర్వామభ్యాః పూష్టోహస్తాభ్యా
మాదదే అసిదమశ్వపరశుం వాదతే తూష్టిమనడుత్పరశుం । యజ్ఞస్య
ఘోషదసి గార్హ పత్యమభిమంత్ర్య । ప్రత్యుప్తగ్ రక్షః ప్రత్యుప్తాలరా
తయః గార్ హప త్యేసిదా ప్రతితపతి న పరశూ । ప్రేయమగార్హిషణా
ర్హిరచ్చమను నాకృతాస్వధయా వితప్తా తావహాంశికవయః పురస్తాద్దే
వేభ్యోజప్తమహబ్ధి రాసదే ఉక్త్వా అసిదంకమాడలుంచాదాయ
ఉర్వారిక్షమన్విహి । ప్రాచీముదీచీ మాదర్భదేశంగచ్ఛతి । దేవానాం
పరిమాతమసి వరుషవృద్ధమసి । దర్భాన్మరిషోతి । అతిస్పష్టోగనాం
భాగః । ఏకాం ద్వేతిప్రోహనాదీరు త్స్పృజతి । ఇదంతేదేవానాం పరి
సూతానభివృశతి । ఇదంపశూనాం । అతిస్పష్టా । దేవస్యత్వా
పూష్టోహస్తా భ్యాంబరహిగ్గెనసదనమారభే । విశాఖేనదర్భానార
భతే దేవబరహిర్మాత్వాన్వృత్తిర్యక్ । సవ్యేనపాణినాదృఢముష్టిం
కరోతి । సంయచ్ఛతి పర్వతే రాధ్యాసా అసిదమన్వినిదధాతి । ఆచ్ఛే

త్వా తేమూనిషం ఆచ్చినన్తి అపఉపస్పృశ్య — 3 — శృణ్వన్
 స్సౌవృచః పాహి అనధోనిదధాతి సప్రస్తరః॥ ఏవందేవస్య త్వేత్యా
 దిపృథివ్యాసంపృచః వాహీత్యం తంత్రిరావర్తతే । తదేకం నిధన
 మేనం త్రిశేధనానిలుష్ణా । దేవబర్హి శ్శతనలుశంవిరోహ । ఆల
 వానభిన్ముతతి । సహస్రవలుశావివయగ్గుహేమ । ఆత్సానం ప్రత్య
 భిన్ముశ్యాస ఉపస్పృశ్య । అదిత్యైరాన్నాసి । శుల్బాకృత్వా । ఆ
 యుపితాయోనిః । ప్రతనిదధాతి । త్రిధాతు పంచధాతువా । ధా
 తౌ ధాతౌమంత్ర మూవర్తతే । అదిత్యైరాన్నాసి ఉదగగ్రంవితత్వా
 సుసంభృతాత్వా సంధరామి । తస్మిన్ముచ్చేదన క్రమేణనిధనాని సం
 భృత్య । అలుభితాయోనిః । ఉత్తమేనిధనే ప్రస్తరమత్యాధాయ
 ఇంద్రాక్ష్యేస్సాన్నహనం । సన్నత్యాతి । పూషాతేగ్రంధంగ్రద్వా
 తు । బర్హిషాగ్రంధింకరోతి । సతేమాస్థాత్ । పురస్తాత్ప్రీత్యం చం
 గ్రంధిముఖగూహ తివశ్చత్ప్రాచంహ । ఆపస్తామశ్వినాత్వామృ
 షయ స్సప్తమామృజః । బర్హిసూర్యస్య రశ్మిభిరుషసాంతతు
 నూరభే బర్హి గారభతే । ఇంద్రస్యత్వాబాహుభ్యాముద్యచ్ఛేడి
 ద్యచ్ఛతే । బృహస్పతేహ్నూర్ధ్వాహరామి । శీషషన్నధినిధతే ।
 —4— ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చమనునా కృతాస్యధయా
 వితష్టాత ఆవహంతి కవయః పురస్తాద్దైవభ్యోజప్త మిహ బర్హిరా
 సదే । ఉక్త్వా అసిదంకమండలుంచాదాయ । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి
 ప్రత్యేత్య । అదిత్యాస్త్యవస్తేసాదయామి । మగ్యమేపరిధిదేశే అన
 ధస్సాదయతి । అత్రపౌర్ణమాస్యాం వ్రతోపాయనం । కయస్వతీర్వ
 తగ్ సముద్రోగ్నే వృతిపతే సంప్రూడసి । బర్హిరసిదేవంగమం
 సాదితమభిన్ముతయతే । దేవంగమమసి । అనధోనిదధాతియధాప్రా
 గు పసాదయేత్ । నూష్ణిందర్భదేశంగత్వా । యాజాతాఽవధతూ
 దేవేభ్యస్త్రీయుగంపురా । తాసాంపర్వరాధ్యాసంపరిస్తదమాహ
 రన్ । అసిదమధినిదధాతి । అపాంమేధ్యంయజ్ఞయగ్ంసదేవగ్ శివ

మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తానోమారిషం జీవాని శరదశ్శతం । అద్భివత్తి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అపరిమితానాం పరిమితా ససన్న హ్యేస్తు
 కృతాయకం । ఏనోమానిగాం కతమచ్చ నాహం పునరుద్ధాయ
 బహులాభవంతు సన్నహ్యతి । తూష్ణీంపరిభోజనీం ఛిత్వా । అప ఉ
 పస్పృశ్య ఉలపరాజీంచ ఛిత్వా । అప ఉపస్పృశ్య తూష్ణీమిద్ధూఞ్చి
 త్వా । అప ఉపస్పృశ్య । తూష్ణీగంశుల్బకరణం ఖాదిరంపాలాశంవై
 కవిగంశతి దామమిద్ధూకరోతి । అదిత్యైరాన్నాసి । ఉదగగ్రంవితత్య
 ———— యత్కృష్టోయావంకృత్వా ప్రావిశ స్త్యంవనస్పతీన్ । త
 తస్త్వామేకవిగంశతిధాసంభరామి సుసంభృతా । త్రిప్లిఫీగ్ స్తి స్రస్స
 మి ధోయజ్ఞాయ రనుసంచరాన్ । ఉపవేషం మేక్షణాద్భుక్తిగ్ సం
 భరామిసుసంభృతా । శుల్బఇద్ధగ్ సంభరతి । కృష్టస్యాఖరేష్టద
 వ పురశ్చరసఘ్నాసంత్యా । పూర్వవత్సన్నహ్యతి । అసథానిదధాతీ
 ధ్యప్రవశ్చనానిదధాతి । త్వయావేదించివిదుః పృథివీంత్వయా య
 జ్ఞోజాయతే విశ్వదానిః । అద్భిద్రంయజ్ఞ మన్వేషివిద్వాన్వయా
 హూతా సంతనోత్యర్థమాసాన్ । దర్భాణాం వేదంకృత్వా । శు
 ల్బాత్ప్రాదేశేపరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య । వేదపరివాసనానిదధాతి ।
 వత్సగ్ంకరిష్యే పశుమాన్భూయాసం । అమావాస్యాయాంవేదోవే
 దిః ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహేత్కృత్వా । అంతర్వేదిశాఖాయాః పలా
 శానిసర్వాణిప్రశాత్య । మూలతశ్శాఖాం పరీవాస్యాప ఉపస్పృశ్య ।
 మూలతేఉప వేషంకరోతి । ఉపవేషోసియజ్ఞాయత్వాంపరివేషమధార
 యన్ । ఇంద్రాయహవిఃకృణ్వం తశ్చివశ్చగోధవసిసః । ఉపవేషం
 కరోతి । తృతీయపైవేదితోగాయత్రీ యాసోమ ఆభృతఃసోమపీథా
 యసన్నయితుంవకల నుంతరమాదదే । పరివాసన శకలమాదాయ
 పృజ్ఞాతంచదధాతి । త్రివృద్ధర్భ మయంపవిత్రం కృత్వా । వనూనాం
 పవిత్రమసి శతధారం వనూనాం పవిత్రమసిసహస్రధారం । శాఖా
 యాగ్ శి ధి ల మ వ స జ తి మూ లే మూ లా న్య గే

గ్రాణిన గ్రంథిక రోతి । యజమానః । త్రివృత్తలా శే
దర్భ ఇయాన్యా దేశ సమ్మితః । యజ్ఞేప విత్రిం పౌ
త్వతమం పయోహవ్యంకరోతుమే । ఇహాప్రాణాపానో యజ్ఞాన్యం
గానిసర్వతః । ఆప్యాయయంతౌ స చరతాం కపితేహవ్య శోధనే ।
పవిత్రేక్రియామాణే యజమానోను మంత్రయతే । సమూహాంత్యం
జ్ఞయగారముపలిఃకః త్యా యతనాన్యలం కుర్వాతేయజమానః ప
త్నీచ । సవేహన్నాన్యకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులిప్తై
భవతః । సవేహన్నాన్యకుంభ్యా యావచ్ఛర్కరంగోమయే నానులిప్తై
భవతః । — 6 — అమావాస్యాయాం యదహశ్చంద్రమ సౌనవ
శ్యం తిలదహః పిండపితృయజ్ఞంకురుతే । అధ్వర్యం త్వమహం
వృణే ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య పిండపితృయజ్ఞేవయత్నే । విద్యు
దసీత్యప ఉపస్పృశ్య అపరాష్టేధ్వర్యుర్దక్షిణాన్ని మేవవిహృత్య
ప్రాచీనావీతీప్రాణానాయమ్య అవాంమేధ్యంయజ్ఞయగ్ంస దేవగ్ంశివ
మస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తావోమారిషంజీవాని శరదశ్శక్తం । సమూలగ్ంసకృ
దాచ్ఛిన్నం బహిరాహరితి । అపఉపస్పృశ్య । తూష్ణీవరిస్తర
ణంచ । దక్షిణాప్రాగగ్రైర్దధైర్దక్షిణమగ్నిం పరిస్తీర్య । దక్షిణతః
పశ్చాద్వాదర్భాన్దగ్ స్తీర్య దక్షిణాప్రాగ్నించై కైకశః పిండపితృయ
జ్ఞప్రాత్రాణి క్రయన్తి । స్ఫ్యంమేక్షణం కృష్ణాజన ములూఖలముస
లగ్ శూర్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీం మృన్మయగ్గ్ సువంచ । దక్షిణతః
ప్రాగ్గిషంప్రీహి మచ్ఛకటచువస్థితం భవత్యధ్వర్యురుపవీతీ । స్థాలీమేక
కవిత్రేణాంతర్ధాయ । తయాదక్షిణ తిశ్శకటాదధనిర్వివత్స్యంతోవా ।
ప్రాచీనావీతీతాం పూరయిత్వాచిమార్జి । మృన్మయేసర్వపతి । పితృ
భ్యోవోజష్టంనిర్వపామినిర్వపతి । తూష్ణీవాప కేణాన్యాహార్యపచనం
ప్రత్యగుదగ్గ్ వేకృష్ణాజన ఉలూఖలేప్రతిష్ఠిత హవిరావపతి । దక్షిణా
ప్రాచీగిష్ఠాతి । పత్నీవపాంతి పరాపావమపవేకగ్ సకృత్ఫలీకరోతి ।
దక్షిణాగ్ని జవతంసులగ్గ్ శ్రవయతి ప్రాచీనావీతీ । అపహతాఅనురా

రక్షాగోసిపిశాచావేదిషదః । అంతరాగార్ హవశ్యాన్వాహార్యచహ
 నాదక్షిణ పూర్వేణవాన్వాహార్య పంచదక్షిణా ప్రాచీమకస్యాంప
 రాచివేదిముద్ధత్య అవఉపస్పృశ్య । శుంధిరతాపితరః । అభిరవో
 క్త్య ఆయంతే పితరోమనోజవసః । అభియంత్యసకృదాచ్ఛింబర్
 హిరూణ్ణామృదుస్యం పితృభ్యస్తాభరామ్యహం । అస్మిన్ స్థితి
 తుమే పితరస్సామ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్చయైస్సహ ।
 సకృదాచ్ఛిన్నే నబరహిషానదిగ్ స్పృణాతి । ————7—————ఉత్పా
 తేననవసీతేనానుత్పాతేన వాసర్పిషా । స్థాలీపాకమభిఘార్య । ఏక
 స్థాయాం మేక్షణమాసాద్య । స్థాలీపాకమాసాదయతి । దక్షిణతః
 కశిఘావబర్ హణమాంజనమభ్యం జనముదకు భమిత్వైకైకాసా
 దయతి । అభ్యర్చ్యురుపవీతి । దక్షిణాజాన్యాచ్య । మేక్షణఉప స్థీర్య
 తేనాషదాయాభిఘార్య । సోమాయపితృపీతాయస్వధానమః । అగ్ధం
 దక్షిణాగ్నజుహోతి । సోమాయపితృపీతాదానం । పూర్వవదవ
 దాయాభిఘార్య । యమాయాంగిరస్వతే పితృమతేస్వధానమః । అ
 గ్ధంజుహోతి । యమాయాంగిరస్వతేపితృమతేషధం । హోమశిష్ట
 ద్వియమను పస్తరణాభిఘారణేనజుహోతి । అగ్నయేకవ్యవాహనా
 యస్వధానమః । సర్వ జుహోతి । అగ్నయేకవ్యవాహనాయేదా
 త్పాష్ణిమేక్షణమాదధాతి । నయమాయజుహోతీత్యేకే ॥ అప
 యంత్య సురాపితృరూపాయేరూపాణి ప్రతిముద్యాచరంతి పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నిస్తాన్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ ।
 యేజేవాపితరోయేచమానుషాయేగశ్చేమమృతయేపరాస్తాః ।
 యఉద్ధతాఉతయేనిభాతాస్తేసమ్యంచ ఇహమాదయం
 తాం యేరూపాణిప్రతిముచమానా అసురాస్సంతస్వధయాచరంతి
 పరాపురోనిపురాయేభరంత్యగ్నిస్తాన్లోకాత్ప్రణదాత్వస్మాత్ । యే
 జ్ఞాతీనాం ప్రతిరూపాః పితృన్నాయయాసురాః ప్రవిష్టాః । పరాపు
 రోనిపురోయేభరంత్యగ్నే తానస్మాత్ప్రణదస్సరోకాత్ । దక్షిణా

శ్చైవకోల్కుకం ధూపాయోగ్యరతి । దక్షిణపూర్వమువాంతర దేశగ్
 సకృస్సౌమ్యోల్లిఖ్య ఉదీరతామవర ఉత్పరాసఉన్నధ్యమాః పితరస్స
 మ్యాసః । అసుంసు ఈయరవృకాబుత జ్ఞాస్తైసోవంతు పితరోహ
 వేషు అద్భిరవోక్తుః ఉల్లిఖతాంతే నిదధాతి యజమానోత ఊర్జ్యం
 ప్రాచీనావీతి కర్మాణికరోతి మార్జయంతాం మమపితరో మార్జయం
 తాంమమపితామహా మార్జయంతాం మమప్రపితామహాః ఎకస్సౌ
 యాంత్రీ నుదకాంజలీః సినయశిద్విస్తూష్ణీం — 8 — సవ్య జా
 న్వాచ్యా వాచీనపాణిసకృదా చ్చిన్నై బర్హిషిదక్షిణాప వగ్గాన్విం
 డాదదాతి । ఏతత్తైతత్సాయేచత్వా మన్నితేంతైః ప్రతిమంత్రం ।
 తూష్ణీంబతుర్థగ్ంసకృదాకృతః యస్మమాతా ప్రమమదయచ్చచా
 రాసనువ్రతం । తస్మైదేవః పితావృజ్జామా భువిస్సృజపద్యతాం ।
 పితృభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః తామహేభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధా
 నమఃప్రపితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః ఉకస్థాయ అత్రపి
 తర్యథాభాగంమందధ్వం ఉక్త్వాపరాదావస్తతే । అమీనుదంత
 పితరస్సమ్యాః వ్యావ ఉక్తేపృథ్యాధి పర్యావర్తతే వ్యావృత్తేనా
 యస్థాల్యాగ్ం శేషస్థమవజిఘ్రతః యెసమానాస్స మనసః పితర్యాయ
 మరాజ్యే । తేషాంలోకస్స్వధానమాయజ్ఞోదేవేషు కల్పతాం । ఏరం
 ధత్తపితరః ఆమయావినా ప్రాశ్నాశ్చమ్య । మార్జయంతాం మమ
 పితర్యత్యాది పూర్వవత్ । అంజనాభ్యం జనేవానశ్చైతరను పిడం
 దదాతి ద్విస్తూష్ణీం అంక్ష్యతతః అముకశర్మస్మిత్యాది — 9 — ఏతా
 నివః పితరోవాసాగ్ంస్యతోనోస్యత్పిరౌ మాయోష్టపితామహామా
 యోష్టప్రపితామహామాయోష్ట వాససాదశాంచ్చిత్వా నిదధాతి
 ఉక్తాస్తూకాంవాఉత్తర ఆయుషిలోమఛిందీత । సమన్కరా ఏతేమం
 త్రాః । న మో వః పిత రో రసాయ న మో వః పి త ర శ్శుక్ల
 య న మో వః పి త రో జీవా య న మో వః పి త రస్స్వధా యై
 క్ష మో వః పి త రో మన్య వే న మో వః పి త రో ఘో రా యై

పీత రో న మోహో య ఏ త స్థి స్థో కే స్థ యు మ్నా గ్ స్తే ను
 యేస్థిం లోకేమాంతేను య ఏ త స్థి స్థో కే స్థ యు యం తేమాం వసి
 స్థా హూయా స్తయేస్థిక్ లోకేమాంతేమాం వసి స్థో భూయాసం గృహ
 న్నః పితరో ద త సదో వః పితరో జేష్ఠః ఉపతిష్ఠ తే | ఉద్భవహంతీరమృ
 తం ఘృతం పయః | కీలా లాపరి స్రుతం | స్వధా సతర్పయత మే పిత్రాన్ |
 ఇత్యుదకం ని నీయ | తృప్యత తృప్యత తృప్యత | మనస్వత్య ఇమా భుచః
 మనో న్వాహు వా మ హే నా గా శి గ్ సేన సో మే పితృణాం చ మన్మథిః |
 ఆవతు మనః పురః క్రచ్చేద త్మాయ జీవ సః జ్యోత్స్వూ ర్యం దృశే | పుర
 ర్నః పితరో మనో ద నా తు దైవ్యో జనః | జీవం వా త్ర గ్ సం స చే మహి | పీ
 త్మాను పతిష్ఠ తే | ఉత్తిష్ఠ తి పితరః ప్రేత సూ రాయ మస్య పంథా మన వే
 తా పురాణం ధత్తా ద స్థాసు ద్రవణం యచ్చ భద్రం పుణో బూతా
 ధ్యాగ ధాం దేవతాసు | పిత్రానుద్ధాపయతే | ప్రవాహణీయ హృక్ |
 పరేత పితరస్సామ్యా గంభీరైః పథిభిః పూర్వైః | ఆధా పితృన్మునిద
 త్సాగ్ం అపీతయ మేన యే సధమాదం మదంతి | పునాహణ్యా పితృ
 స్సనాహయతి | ప్రజాపతేన త్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతాని పరితా
 బభూవ | యత్కామాస్తే జహా మస్తనో అస్తు వయగ్ స్సామపత
 యోరయీణాం | యజ్ఞోపవీతీ గార్హపత్య దేశం గచ్ఛతి | యదంత
 రిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం వా జహి గ్ం సిమా | అగ్ని
 రాత స్మాదేన సో గార్హపత్యః ప్రముంచతు ముత తాయాని చక్ర ము
 కరోతు మామసేన సం | పత్యై గార్హపత్య ముపతిష్ఠ తే | ఆహం
 త్వేషధీనాగ్ రసం ప్రాశయామి | భూత కృతం గర్భం ధత్స్వి | ప్రాచీ
 నావీతీ మధ్యమం పిండం పత్నైః ప్రయచ్ఛతి | పత్నీ బహు త్వే పిండం
 విభజ్య ప్రయచ్ఛతి | అధీత పితరో గర్భా మమారం పుష్కర స్రజం
 యథేనా పురుషో సత్ | తం కత్నీ పాశ్వాన్నతి | పుమాగ్ నగ్ హజాను
 కా భవతీతి విజ్ఞాయతే | స్థాల్యాం పిండం స్తనువదాయ యే సమానా
 స్సమనసః పితరో యమరాజ్యే | తేమాం లోక స్వధానమో యజ్ఞో దేవే

ఘృతృతాం । సకృదాచ్చిన్న మన్నాప్రహరతి । అభూన్నోదూతాః ।
 వావిహోజాతవేదా అన్విష్ట్యాని సురభీశేష్యాని । వ్రాదాః పితృభ్య
 స్సధయాతే అహస్పృజానం స్మిగ్నే । పునరిప్యేహోదేవ స । దక్షిణా
 గ్నే శోణ్ముకం ప్రత్యపిసృజతి । ప్రోక్ష్యచాత్రాణిద్వంద్వ మభ్యుదా
 హరతి । స్ఫ్యోకృష్ణాజనములూఖల ముసలగ్ తూర్వమాజ్య ఘ్నీం
 మృన్మయగ్ సునిహచదర్శించ । వృష్టిరసివస్సమై పాప్సానమృతా
 వసత్వముపాగాం । సంశ్చతే పిండశ్చియజ్ఞోపః పిండనధ్యవహశే
 ద్రాప్సాణావాప్రాశయేత్ । సోయమేవంవిహేత ఏవానాహితాగ్నే
 రాపాననాగ్నా శ్రేణగధర్మాచూమశ్చతి క్రణితేవాజుహుయా
 ద్యస్మిం జుహుయాత్తముపతిష్ఠతే తత్రిగార్వాపత్య శబ్దోలుప్యేతి ।
 సగ్గ్హార ప్రతిషేధాద్యది జీవితానాదద్యాదా హేమామాంతం
 కృత్వావిరమేత్ — 10 — అమావాస్యాయాగ్ రాత్రీయాగ్
 స్వయంయజమానో యవాగ్వాగ్ని హోత్రః । జహేమాత్యగ్ని హేత్రో
 చ్ఛేషణ మాతంచనార్థం । సిదధాతి । నాస్యైతాగ్ రాత్రీంకుమారా
 శ్చసవయసోలభంతే । హుతేసాయమగ్ని హోత్రేసాయం దోహం
 దోహాయతి । అగ్నిస్సరిస్తీర్యాగ్ని మగ్నివసాన్నాన్యాచాత్రాణిప్రతా
 శ్య । ఉత్తరేణగార్వాపత్యందర్భాన్ద్వగ్ సీర్ష । ద్వంద్వం న్యంచపా
 త్రాణిప్రయశ్చి । కుంభీగ్ంశఖాపవిత్రమభిహసం సిదానేవారు సా
 త్రందోహసమయస్పాత్రం దారుపాత్రః । వాపిథానార్థ మగ్ని హేమా
 త్ర హావణీముపవేషం శ్లోవల్కం తృణ చ । సమానవ్రద్భిన్నా
 గ్రావనం తర్గర్భాదర్భా ప్రాదేశమాత్రే పవిత్రే కురుతే । పవిత్రేభ్యో
 వైషవీనాయుర్వాం మనసాపునాతు । తృణంకాష్ఠం వాంతర్ధాయచ్చి
 నత్రిసంభేద అహతపస్పృశ్య । పిష్టోర్మనసాపూతేస్థః । అద్భిరనుమృజ్య ।
 తస్యాపవిత్రాంతరేహితాయామగ్ని హేమాత్రహవణ్యమపరిసీయ ।
 ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం దేహోవస్సవిహోతునాతు । అచ్చిజే
 గ్నపవిత్రేణ వసాన్సుర్యస్యరశ్మిభిః । త్రిరుత్పయ । ఆపోదేవీరగ్రేపు

హాఅగ్రగుహోగ్ర ఇనుం మజ్జనయతా గ్రయజ్జపతిం ధతయహ్మ
 నిందోవృణోత పృతితూ ర్యేయా మమింద్రమవృణోధ్వం వృతితూ ర్యే
 ప్రోషితాస్థా అపోభినుత్ర్య ఉత్తానానిచాతాణి పర్యావృత్య శుం
 ధన్య దైన్యాదుకర్మణే దేవయజ్ఞాయే పాత్రాణి త్రిప్రోక్షత! సేకృ
 స్సృతేణ ద్విప్రూష్టే! సర్వాభిరద్భిః పృజ్ఞాణేపవిశ్నేహాయ! యజ
 ఆపోదేపిశ్శుద్ధాస్థేమాపాత్రాణి శుంధత! ఉపాతంక్యాయ దేవానాం
 వర్ణవల్లముతేశు ధత! దేవేన సవిశ్రోత్పూతా వసోస్సూర్యస్య
 రశ్మిభిః! గాందోవాపవిశ్రేణ్జగ్ సర్వాపాత్రాణి శుంధత! ప్రోక్ష్య
 మాణాన్యభినుత్ర్య! ఏతా ఆదగంతి మధుమన్తహానాః ప్రజావతీర్య
 శివోవిశ్వరూపాః! బహ్వీన్యనాతీరువజాయమానా ఇహ సత్సాద్రోరమ
 యతుగావః! గావ మః! ప్రోక్షత! యజమానః! — 11 — అధ్వ
 ర్యుః! నిష్ప్రక్షగ్నిక్షిప్తే స్వహోమగ్న సః! గార్హపత్యై సాన్నాయ
 పాత్రాణి ప్రతితప్య! ధృష్ణోసి బిహ్మాయచ్చ ఉపవేష మాచాయ!
 నిరూఢం జన్యోభయం నిరూఢాస్సేనా అభీత్వః! గార్హపత్యాదుదీ
 చోంగారాన్నిరూహ్య! నబహి! మారీశ్వనో ఘోస్థిరసి పృ
 థివ్యసి విశ్వహూ అసిపరమేణ ధామ్నాదృగ్ హస్వమాహ్వా!
 తేషుకుంభీమధిశ్రియతి! భృగూణామగిరసాంతిప సాతప్యస్వ! ప్రద
 ష్ఠీణమంగైః పర్యూహ్య! వహనాంపవిత్రమసి శతధారం వహ
 నాంపవిత్రమసి సహస్రధారం! కుభ్యాగ్ శిఖాపవిత్రం ప్రాగ్గ్రమ
 త్యాదధాతి! ఉదక్ష్వాతఃకుంభీమన్వారభ్య వాచంచయచ్చతి! పవ
 త్రంవాధారయంన్నాస్తే! అదిత్యైరాస్తాసి! అభిధానీమాదత్తే! యజ
 మానః! త్రయస్త్రిగ్ శోసితంతూనాం పవిత్రేణ సహగహి! శివేయగ్
 రజ్జరభిధాన్యఘ్నియా ముపసేవతాం! ఆధీయమానా మనుమంత్ర
 యతే! యజమానః! పూషాసి! వత్సమభిదధాతి! ఉపసృష్టాం మేప్ర
 బ్రూతాత్! అధ్వర్యురాహ! ఉపసృజామి! ఆమంత్రయతే! అయ
 త్మౌవః! ప్రజయాసగ్ సృజామి రాయస్సోమేణ బహులాభవంతి!

వత్సముపస్థజతిగాంధోపస్థస్తాం విహరంచాంతరేణమానంచాష్ట
 అధ్వర్యుస్సంప్రేష్యతి ఉపసీదామి ఆనుంత్రీయతే అయత్నోవప్ర
 జయూసగ్ం స్పృజామి గాయస్సోషేణ బహులభవంతీః ఉజ్జ్వలయః
 పిన్వనూనాఘృతాచ జీరోజీవంతీరుపవస్సదేయం దోగోపసీదతి అ
 యత్నోవప్ర = భవంతీః ఉజ్జ్వలయః - వస్సదేయం యజమానో
 నుమంత్రయతే ద్యాశ్చేనుంయజ్ఞం పృథిచివసందుహతాం ధాతా
 సోమేనసహవాతేనచాయుః | యజమానాయద్రవిణం దధాతు | దు
 హ్యమానాం — 12 — ఉత్తసిదుహంతి కలశంచతుర్బలమిడాం
 దేహిమధు మతీగ్నువర్విదం | తదింద్రాగ్నిజివ్యతగ్ సూప్యతావత్త
 ద్యజమానమమృతత్వేదధాతు | ధారాఘోషం కామధుక్షః ప్రణో
 బ్రూహిమహేంద్రాయ హవిరింద్రియం | తంపృచ్ఛతి నిర్దిశతి | గం
 గాం | యమునాం | సరస్వతీం | యస్యాం దేవానాం మనుష్యాణాం
 పయోహితం ప్రత్యాహా నావిశ్వాయుః సావిశ్వవ్యచాః సావిశ్వ
 కర్మా అనుమంత్రయతే | జేతస్త్వాసవితాపునాతువసాః పవిత్రేణ
 శతధారేణుపువా | కుంభ్యాః తరః పవిత్రమాసించతి హుతస్తోతో
 హుతోద్రభ్యుగ్నయే బృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యావా పృథివీ
 భ్యం | విప్రుషోనుమంత్రీయతే | అగ్నయేబృహతే నాకాయేదం |
 ద్యావాపృథివీ భ్యామిదం బహుదుద్ధిమహేంద్రాయదేవేభ్యోహవ్య
 మాప్యాయ తాంపునః | వత్సేభ్యోమనుష్యేభ్యః పుత్రద్దోహాయ కల్ప
 తాం | త్రిర్వాచంవిస్రుజ్య ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి | భూర్భువస్సు
 వః | అనన్వారభ్యతూష్టీముత్తరాదోహయిత్వా ! దోహనేపతనీయ |
 సామృత్యధ్వన్యతావరీ రూర్నిణీర్మధు మత్తమామంధ్రాధనస్య సాత
 యే | కుంభ్యాగ్ సంతాశనమానీయ | హవిష్యం దయంత్యుశృతం
 కరోతి దృగ్ హగాదృగ్ హగోపతిం మావోయజ్ఞపతీరిషత్ | ప్రాత
 ర్దోహంవత్తక్కుర్వన్ప్రాగుద్వాసయతి | ఉదక్ష్వాగ్నుదగ్వా | సోమేన
 త్వా తనచ్చిమహేంద్రాయదధి | దధినిదధాతి — 13 — యజ్ఞ

స్వసౌతతిరసేయజ్ఞస్య త్వాసౌతతిమను సంతనోమి । అగ్నిహోత్రో
 ఛేషణమన్వవదధాతి । అయం పయస్సామం కృత్వాస్వాం యోని
 మపిగచ్ఛతు । పర్ణవల్మః పవిత్రగ్ సామ్యస్సామాద్ధి నిర్మితః । ఋ
 వాసనశికలమన్వవదధాతి । ఆపోహవిష్ణుభాగ్యత్రయథాదేవేషు బాగ్ర
 థా ఏవమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానా యజాగృత । అయస్పత్రే దాదు
 పాత్రేవా కఆసీయ । అధస్తమసిపిష్టవేత్వాయజ్ఞాయా పిదధామ్య
 హం । అద్భిరరిక్తైస పాత్రేణయాః పూతాః పరిశేరతే । తేనాపిదధాతి
 అమృతస్యయందేవపాత్రం యజ్ఞస్వాయుషి ప్రయుజ్యతాం । తిరఃపవిత్ర
 మశినీతా ఆపోధారయమాతిగుః । యజమానోజపతి । యదిమృత్యు
 యోనాపిదధ్యాత్ప్రణంకాప్తంవాంతర్ధానే నానుప్రవిచ్ఛేత్ । విష్ణోహ
 వ్యగ్ రక్షస్య । అనధోనిదధాతి ఇమావర్ణః చదర్భంచ దేవానాగ్
 హవ్యసోధనా । ప్రాతర్దేవాయ గోపాయవిష్ణోహవ్యగ్ హిరక్షసి
 ప్రజ్ఞాతగ్ శాఖాపవిత్రం నిదధాతి । తయైవశాఖయా దర్భైర్వా ।
 సాయందోహవ త్పాత్రస్థోహయవత్థాన పాకగోతి । వాయవస్థోహ
 యవస్థా । పట్ । తతస్సప్రేవ్యతి । పరిస్తుణీత పరిధత్తాగ్నింపరిహి
 తోగ్ని ర్యజమానం భునక్తు అపాగ్ రసఃషధీనాగ్ సువర్ణానిష్కా
 ఇమెయజమానస్య సంతృకామదుఘా అమృతాముష్మిన్లోకే । అగ్ని
 స్పరి స్పృణాతిప్రార్థ్యగ్నిం మంత్రావృత్తిఃఉభావగ్నిఉపస్తృణాతే దేవ
 తాఉపవసంతుమే । అహంగ్రామ్యాను పవసామిమహ్యం గోపత

యేవశూన్ । సాయంపరిస్తీర్య మాణేషుజపతి । దేవాదేవేషు పరా
 క్రమధ్వం క్రథమాద్వితీయేషు ద్వితీయా స్తృతీయేషు త్రిరేకాదశా
 ఇహమావత । ఇదగ్ శకేయం యదిదంకరోమ్యాత్మా కరోత్వాత్మనే
 ఇదంకరిష్యేభేషజమిదంమే విశ్వభేషజా । అశ్వినాప్రావతం యువం
 సద్యస్కాలాయా మపిదేవా దేవేషు జపతి । ఏతత్కృత్వోప వసతి ।

— 14 — ఉదితఆదిత్యై పార్ణమాస్యాస్తంత్రం ప్రక్రమయతిప్రా
 గుదయాదమావాస్యా మాశ్చత్వారఋత్విజః । పూర్వపదగ్నిస్పరిస్త్య

గాతి యద్యపరిష్టిద్వాభవతి కర్మణ వాందేవేభ్యశ్చ కేయం హస్తా
 వసనిజ్య । యజ్ఞస్యసంతతిరసే యజ్ఞస్యత్వా సంతత్యై స్సృణామి
 సంతత్యైశ్చాయజ్ఞస్య । గార్హపత్యాత్మక్రమ్య సంతతాములపరా
 జ్ఞస్సృణా త్యాహవసీయాత్ । త్వాష్ట్రీదక్షిణా ముత్తరాంచ । దక్షి
 నేనాహవసీయం బ్రహ్మ యజమానయో రాసనె ప్రకల్పయతి ।
 పూర్వం బ్రహ్మణోపరం యజమానస్య । ఉత్తరేణ గార్హపత్యా
 హవసీయా దర్భాస్థగ్ స్తీర్య । ద్వంద్వం న్యంచ పాత్రాణి క్రయ
 సక్తి దశాపరాణి దశపూర్వాణి పురతః । స్ఫ్యశ్చకపాలాని చాగ్ని
 హూత్రహవణీచ శూర్పంచకృష్ణాజినంచశంమ్యాచోలూఖ లంచ
 ముసలంచ దృషశ్చిపలాచ । పురతః । స్రువంజహూం ఉపభృతం
 భృంవాంవెదంపాత్రీం ఆజ్యస్థాలీం ప్రాశితహరణం ఇడాపాత్రప్రణే
 తాప్రణయనంచ । తాన్యత్త రేణావశిష్టాని । అన్వాహర్య స్థాలీముప
 వెషం ప్రాతర్దోహపాత్రాణి యోక్త్రామేక్షణం మదఃత్యర్థం నెదా
 గ్రాణీధ్యౌప్ర వశ్చనానిపిష్టలకఫలీరణపాత్రేచ । — 15 — అత్ర
 పూర్వవత్పవిత్రే కరోతి యదినసన్నయతి సన్నయతస్తు గేపిభవతః ।
 అధ్యవ్యుర్యజమానశ్చ పాజ్ఞుఖ బ్రహ్మణావృణోతే । భూపతే భువ
 నపతేమహతోభూతిస్యపతే బ్రహ్మణంత్యా వృణోమహే । బ్రహ్మ ।
 అహంభూపతిరహం భువనపతిరహం మహతోభూతస్య పతిగేవేన
 సవిత్ప్రాప్రసూత ఆర్దిజ్యం కరిష్యామి దేవసవితరేతంత్యా వృణతే
 బృహస్పతిందైవ్యం బ్రహ్మణ తదహంమనసే పృబ్రహ్మ మనోగా
 యత్రియోగాయత్ర తిష్టుశేత్రిష్టుబ్జత్యై జగత్యనుష్టు భేనుష్టుక్వం
 త్యైవంఙ్ఙీః ప్రజాపతయేప్రజాపతిర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో విశ్వే
 దేవాబృహస్పతయే బృహస్పతిర్బ్రహ్మణే బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః ।
 బ్రహ్మస్పతిగేనానాం బ్రహ్మహంమనుష్యాణాం బృహస్పతేయజ్ఞం
 గోపాయ । వృతోజపతి । అపరేణాహవసీయ్యం దక్షిణాతిక్రమ్య । నిర
 స్తః పరాగ్వసుసహపాపూనా । బ్రహ్మసదనాత్పణంనిరస్య । అపకప

స్పృశ్య! ఇదమహమర్వాగ్వసో స్పదనేసీదామిప్రహూతో దేవేనసవి
తాబ్రహ్మసే సదనేసీదామి తదగ్నయేప్రబ్రహ్మసే తద్వాయవేత
తస్మాన్యాయతత్ప్రతివైయి ఉపవిశతి ఉపవిష్టేబ్రహ్మసే యజ
మానస్తామీం నిర్వాపడిపస్పృశ్య అధ్వర్యుః వాసస్సోశోసి
దేవేభ్యస్సుధన్వ! పృణీతాప్రణయనంచమసమద్భిః పృతూళయతి
అపరేణగార్హపత్యం పవిత్రాంతరహితం చమసంవిధాయ అన
యాపృథివ్యాపోగహీష్యామి పృథివీం మనసాంధ్యాయేత్ కోవో
గృహ్లాతినోగృహ్లాతుకస్తైవోగృహ్లామితస్తైవోగృహ్లామిపోషాయ
పః! అనయాపృథివ్యాపోగృహ్లామిధ్యాయేత్ ఉపవిలంచమసంపూర
యిత్వాపోగ్రిణీవదు త్నాయాభిమంత్యి దేవోవస్సవితోత్పనాతుః
అచ్ఛిదేణపవిత్రేణవసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః త్రిరుత్పాయాఅపోదేవీ
రగేప్రసోఅ - పోషీతాస్థ ఆపోభిమంత్య బ్రహ్మన్న పః పృణే
ష్యామి యజమాన వాచంయచ్ఛ బ్రహ్మణామామంత్య బ్రహ్మ
బ్రహ్మ పృణయయజ్ఞం దేవతావర్థయత్వంనాః స్యపృష్ఠేయజమా
నోఅస్తు సప్తర్షీణాగ్ సుకృతాం యతేలోక స్తతేమంయజ్ఞం
యజమానంచధేహి ఓంప్రణయ! అధ్వర్యుః! కోవః ప్రణయతినవః
ప్రణయత్వపోదేవీః ప్రణయానియజ్ఞగ్ సగ్ సాదయంతునః ఇరంమ
దంతీగృతపృష్ఠా ఉదాకుస్సహస్రపోషంయజమానేన్యంచతీః స
మంప్రాణైర్భారయమాణస్సైవోపసం గృహ్యోవిషించన్ హరితి అన
యాపృథివ్యాపః ప్రణయాని ధ్యానం యజమానః భూశ్చక్శు
వాశ్చర్చి-గౌశ్చివత్తుఖః చ ధూగ్శ్చమాగ్శ్చపూగ్ శ్చైకాక్షరాః
పూర్వశమావి రాజోయాఇదంవిశ్వం భువనం వ్యానసుస్తానోదేవీస్తర
సాసంవిదానాస్సస్తి యజ్ఞన్నయతు ప్రజానస్త్వహ్మపూతాస్థ కో
వోయువక్తి సవోయునర్తువిశ్వేభ్యః కామేభ్యో దేవయజ్ఞాయైయః
పురస్తాత్ప్రసవంతు పరిష్టాత్సర్వశ్చయః తాభీశ్మిపవిత్రాభి
శ్రద్ధాయజ్ఞమారభే ప్రణీతాః ప్రణీయమానా అనుమంత్యియతే

యజమానః । అగ్నిర్యుః । కోవోయునక్తి సవోయునక్తి । ఉత్తరేణా
 హావసీయమసగ్గ్ స్పృష్టాదభ్యేషాసాదయతి । నేగయంతినశయం
 త్యాసగ్గ్ స్థాతోః । దధైభిరభిచ్ఛాద్య । పవిత్రమాదాయస్పృశమా
 దాయ । సంవిశం తాంద్రక్ష్యశిః పాత్రాణిదేవయజ్ఞ్యయై । అసంభ
 వతాం ముత్రావృత్తిస్స పవిత్రేణపాణినా పాత్రాణిసంమృశ్యపాత్రీ
 మాదాయ । ——— 16 ——— వాసస్పత్యోసిదత్తాయత్వా । అగ్ని
 హోత్రహవోమాదత్తై । వెషాయత్వా । శూర్పం । ప్రత్యుష్టగర్
 తుః । పృత్యుష్టాఅరాతయః । అహవసీయేగార్ హవత్యేనాగ్రపతిత్య
 యజమానపావిష్నిర్వహస్యమి । యజమానః । ఓంనిర్వప । ప్రవస
 త్యగ్నహవిష్నిర్వహస్యమి । అనుజానాతి । ఉర్వంతరిక్షమన్విహి ।
 శకటాయాభివ్రవోజతి ॥ అపరేణాగార్ హవత్యేనాగ్రత్యాదక్షిణత
 స్పృశముపధాయపాత్రీమన్వా రభ్యతస్యాగ్ సర్వాస్పృశటమంత్రాంజ
 పేత్ । ధూర్ధసిధూర్ధధూర్ధ్యంతః ధూర్ధ తత్తా పృథూర్ధ్యంతం
 ధూర్ధయం వయఃధూర్ధ్యమః । దక్షిణాయాగ్రమహిసాస్పృశ్య
 త్రరాంవాత్వందేవానామసిసస్త్రి తనువప్రితనువప్రితనువహ్ని
 తమందేవహూతమం । ఉత్తరామి షామారభ్యజపతి । విష్ణుస్త్య
 క్రగ్గస్తై । సవ్యేచక్రేదక్షిణం పాదమత్యాధాయ । అహతమసివా
 విద్వాసంద్యగ్ హస్వమాహ్వః । ఆరోహంజపతి । మిత్రస్యత్వాచక్షు
 పాపేక్షేమాభీర్నా సంవిక్థా మాత్వాహిగ్ సివం । పురోహతీయా
 న్రేక్షతే । నిర సగ్గ్ రిక్షోనిరస్తాఘశిగ్ సః । తృణాదీనిరస్యాపశుప
 స్పృశ్య । ఊర్జాయవః పయోనుయిధేహి । పురోహతీయాసభిమం
 త్ర్య । చిత్రిస్రక్ । చిత్రిమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆసీతంబర్హి ॥ కే
 త అగ్నిః । విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్హూతా । మనశిపవక్తా
 ప్రాణోహవః । సామాధ్వర్యుః । దశహూతారంవ్యాఖ్యాయహూ
 ధేపవిత్రేణుధాయ । యచ్ఛంతాంవంశ । ముష్టింగృహీత్వా । సుగ్ర
 ధిముష్టిఖూప్య । దేవస్యత్వాసపేతుః । ప్రసవ్యేనోర్భానూభ్యాం

పూర్ణోహసాభ్యా మగ్న యేజుప్తం నిర్వపామి । అగ్ని హోతాత్రహవ
 గ్యాశూ ర్భేహవిర్నిర్వపతి । యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారమి
 హతిగ్ హువేదేవాన్ యజ్ఞయానిహయాన్ హవామహే । ఆయం
 తుదేనా సుమనస్య మావావియంతు దేవాహవిపోమేలస్య । హవి
 ర్నిరుప్యమాణమనుమంత్రీయతే యజమానః । యచ్ఛంతాంపంచ ।
 త్రిర్యజపాతూష్ణీంచతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । —17— ఏవము
 త్తిరంయథాదేవతం । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్యత్వా=పూర్ణోహ
 స్తాభ్యామగ్ని పోమాభ్యాజుప్తం నిర్వపామి । యజమానః । అగ్నిగ్
 హోతారం— హవిపోమేలస్య । యచ్ఛంతాంపంచ । త్రిర్యజపా
 తూష్ణీ చతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । యచ్ఛంతాంపంచ । దేవస్య
 త్వాస— పూర్ణోహసాభ్యామింద్రాయనై మృథాయజుష్ట నిర్వపామి
 యజమానః । అగ్నిగ్ హోతారం— అస్య । యచ్ఛంతాంపంచ । త్రి
 ర్యజపాతూష్ణీంచతుర్థం । నిరుప్తేష్వన్వోప్య । యజ్ఞయోగోయం
 మంత్రః । కస్తాయునక్తిసత్వాయునక్తు । సర్వంవిహారమను ఏక్షతే
 యజమానః । అధ్వర్యుః । ఇదందేవానాం । నిరుప్తాభిమృశతి । ఇ
 దమునస్సహ । అవశిష్టాన్ । స్ఫాత్యైత్వానారాత్యై । నిరుప్తానవాభి
 మంత్ర్య । ఇదమహం నిర్వరుణస్యపాశాత్ । ఉపనిష్క్రమ్య । స్వ
 రభివ్యఖ్యం । ప్రాప్నోతి తే । సువరభివిఖ్యేషం । సర్వంవిహారమను
 ఏక్షతే । వైశ్వానరంజ్యోతిః । ఆహవనీయం । స్వాహాద్యావాపృథవి
 భ్యాం । సున్నానభిమంత్యై । దృగ్ హతాందుర్యాద్యావాపృథ
 వ్యోః । పృత్యవరహ్య । ఉర్వంతరిక్షమన్విహే । హరతి । అదిత్యా
 స్తోపక్థసేపాదయామగ్నేహవ్యగ్ రక్షిస్తాగ్ని పోమా హవ్యగ్ రక్షే
 థామిందివైమృథహవ్యగ్ రక్షిస్వ । అపరేణగార్ హపత్యంయథా
 దేవతముపసాదయత్యా హవనీయంవాయద్యాహవనీయేత్రవయతి ।
 —18— సశూకాయామగ్ని హోతాత్రహవగ్యామపానీయోదగ
 గ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం । దేవోవస్సవితోత్పునాతు । అద్భిద్యేణ

కవిశేణ । వసాన్యూర్యస్యరశ్మిః । తిరుస్సూయ । ఆపోదేవీరశే
 పువో ఆశోగువోగ్ర ఇమన్యజ్ఞనయతాగ్నియజ్ఞతంధస్తే య
 మ్మానిందో వ్యవీతవృత్తీమాన్యూయ మిందమవృత్తేభ్యంపృత
 తూర్వేప్రాక్షిత్వా । ఆపోభిమన్త్ర్య । బ్రహ్మన్ప్రాక్షిత్వామి । బ్ర
 హ్మణమామంత్యే । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞదేవతావర్ధయత్వం నా
 కస్య వృక్షేయజమానోఅస్తు । స పృథ్వీణాం సుకృతాన్యత్రలొక
 స్త్రతేమన్యజ్ఞ । యజమానంచదేహ । ఓప్రోక్ష । దేవస్యత్వా-
 పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మగ్నయేవోజప్తం ప్రోక్షామ్నగ్నీ హమాభ్యాం
 నోజప్తం ప్రోక్షామి । ద్రావి నైమృధాయవోజప్తంప్రోక్షామి ।
 హవిస్త్ర్యో ప్రోక్షతి । సకృన్మృతేణద్విస్తూష్టిం । ఉత్తానాని పాత్రా
 నిపర్యావృత్య । శుభధ్వంస్త్రవ్యయ కర్మణేదేవయజ్ఞాయై । పా
 త్రాణితిఃప్రోక్షతి । సకృన్మృతేణద్విస్తూష్టిం । ప్రోక్షణేశేషమగ్రే
 ణగార్ హవత్యంనిధాయ । దేవస్యత్వా- పూజ్ఞో హస్తాభ్యా
 మాదదే । కృష్ణాజన మాదాయ । అ వ ధూ యో ర ఊ వధూతా
 అ రా త యః । ఉ త్క రే త్రి ర వ ధూ నో త్యూ ర్ధ్వ గీ
 వంబహిష్టాద్విశసనం । అదిత్యాస్త్యగసింహతిత్వాపుధవీవేత్తు । ఉత్త
 రేణగార్ హవత్య ముక్తరదేశేనా । ప్రతీచీగీవ ముత్తరలోమో
 వ స్పృణాతి । పూస్తాత్ప్రతీచీ భసదముపసమస్యత్యను ఘృనజస్మృ
 స్తాజనం । అధిపవణ మసీవానస్పృత్య । ప్రణత్యాదిత్యాస్త్యగ్వేత్తు
 తిస్సీన్నులూఖల మధివర్తయ త్యనుఘృజ న్నులూఖలం । అగ్నే స్థ
 నూరసివానోవిస్జనం దేవవీతయే త్యాగృహ్ణామి తస్మిన్ హవిరావ
 పతి తిర్వృజమాణోష్ణించతుర్థం । అద్దిరసివానస్పృత్యస్సంధిదేవేభ్యో
 హవ్యగ్ సువమిమిష్య । ముసలమాదాయ । హవిష్కృదేహ । త్రి
 సోవిష్కృదగ్ హవ్యయతి । అవరతోదివస్సపక్షం వధ్యానం । అవహం
 తి । — 19 — ఉత్తైస్సమాహంత్యై । సంప్రేష్యతి । అగ్నిధ్యో
 కేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మాదదే । శమ్యామాదాయ । ఇష

మానదోగ్ధమానదన్య మద్యదతవయగ్ సా ఘాతం శేష్మ దృషన్య
 కలేనమాహంతి ద్విర్ద్వపతిసకృదుపలాయాం తిస్సాచార యన్న
 వకృత్వ స్సంపాదయతియత్రసమాప్తిస్తత్తోపకృమాః అభ్యగ్నః పరు
 షన్యధమసి పురస్తామూర్చముపోహతి వర్షవృద్ధాస్థ ఉలూఖిత
 స్థసుభినుంత్యే । ప్రతిత్వావర్షవృద్ధంవేత్తు । ఉచ్ఛవతి । పరాపూ
 తగ్ రక్షః పరాపూతాలరాతయః ఉత్కరేపరాపునాతి । కవిధగ్ ర
 షః పరాధ్మాతా అమిత్రాః । తుమాస్పస్కంధోను మంత్రయతే
 మాధ్యమేపుగోడాకపాలేతుమానోష్య । రక్షసాంభాగోసే । అధస్తా
 త్కృష్టాజినస్యో పసకత్వ తరమకరమనాంతరదేశంవాని రస్యాపడి
 స్పృశ్యే । రక్షోభ్యధదం । యజమానోత్యాగః । అద్భిః కపాలగ్
 సగ్గ్ స్పర్శ్య । ప్రజ్ఞాతంబధాయ । అపడిపస్పృశ్యే । వాయుర్వోవిది
 నక్తు । వివిచ్య । దేవోవస్సవితాహిరణ్యపాణిః । శ్రీతిగృహ్లాతు పా
 త్రిమాంతంధూస్పస్కందయిత్వా । అదభేవక్ష్మమప పశ్యా
 మిరాయస్వపాయవర్ష సేసుప్రజాస్తాయా చక్షుషోగోపీథాయాశి
 షమాశాసే । అవేక్ష్య । తాన్మనరాదాయ । తూష్ణీములూఖితే
 హవిరావపతి । ఏకం ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । త్రిప్పలికర్తవైసం
 ప్రేష్యతి । దేవేభ్యశ్శుభ్యం । దేవేభ్యశ్శుభ్యం । దేవేభ్యశ్శుభ్యం
 భద్యం ————2)———— సుఫలీకృతాస్కరోతు తూష్ణీవాపర్ష్య
 పహంతిద్విస్తూష్ణీం । ప్రత్యుత్పతండులాన్ । తీష్ణలీక్రియమాణా
 నాంయోశ్యంగో అవశిష్యతే । రక్షసాంభాగభేయ మాపస్త్రప్రవ
 హతాదితః । ఉత్కరేత్రిషినయతి । రక్షోభ్యధదం । అపడిపస్పృశ్యే
 అత్రకృష్టాజినాదానాది ప్రాగధివర్తవాత్మకత్వా । దివస్కంభనిరసి
 ప్రతిత్వాదిత్యాస్త్యగ్వేత్తు । కృష్టాజినడిదీచీనకుంభాగ్ శమ్యాంని
 థాయ । ధిషణాసిపర్వత్యాప్రతిత్వా దివస్కంభనిక్వేత్తు । శమ్యా
 యోదృషదమత్యాథాయ । ధిషణాసిపర్వతే ఈప్రతిత్వాపర్వతిక్వే
 త్తు । దృషన్యపలామత్యాదథాతి పూర్వవదనుర్గ్గః అగ్ శవస్థమ

మధు సుతః తండులానభిమృత్యుదేవస్యత్వాః పూజ్యహస్తాభ్యామ
 గ్న యేజుప్తసుధివపామ్యగ్నీహమాభ్యాజుప్తమధివపామీద్రాయవై
 మృధాసుజుప్తసుధివపామిధాన్యమసిధిమహాదేవాః । యథాదేవ
 తందృషదితండులానభివపతి । త్రివిజుమాతూష్ణీచతుర్థం । ప్రాణ
 యత్వా । ప్రాచీయుపలాం ప్రోహతి । అసానాయత్వా । ప్రతీచీం ।
 వ్యానాయత్వా । మధ్యదేశేవ్యవధారయతి । ప్రాణాయత్వా పానా
 యత్వా వ్యానాయత్వా సుతతః పినస్తి । దీర్ఘమనుప్రసీతిమాయుషే
 థాగి ప్రాచీసుతతోను ప్రోహ్య । దేశోవస్సవితాహిరణ్యపాణిః
 ప్రతిగృహ్లాతు । కృష్ణాజినపిష్టానిప్రస్కందయిత్వా । అదభైవ వశ్య
 త్సుమావెత్తే । అవేక్ష్య । తాన్పునరాదాయ । అసంవపంతీ పిగ్ం
 పాణానికురుతాత్ । సంప్రెష్యతి । దాసీపినస్తి పత్నివాపిహ పత్న్య
 వహంతిశూద్రాపినస్తి పత్నిపినస్తి పిప్తలేపాన్పుహిత్యా నిదధాతి ।
 —21— ఆహవనియే గార్హపత్యే హహవిగ్ంషిశ్రవయత్తి య
 త్రిశ్రవయతి । తత్రదోహయోః । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ । ఉపవేష
 మాదాయ । రక్షసఃపాణిదహహిరసి బుద్ధియః । ఉపవేషమభిమం
 త్రియ । అపాగ్నీమ్నమామాదంజహి । గార్హపత్యా తృత్యంచా
 వగారానిర్వర్త్య । నిష్క్రవ్యాదగ్ సేథ । తయోరస్యతర ముత్తర
 మపరమశాంతరదేశం వానిరవ్యాప ఉపస్పృశ్య । ఆదేవయజంవహ ।
 దక్షిణమవస్థాప్య । ధృవమసిపృథివీందృగ్ం హయర్దృగ్ం హవ
 జాందృగ్ం హసజాతానన్దై యజమానాయపర్యూహ । అస్మిన్మ
 ధ్యమంపురోదాప కపాలముపదధాతి । నిర్దగ్గరక్షో నిర్దగ్గాలరాత
 యః । కపాలేంగారమత్యాధాయ । ధర్తృమస్యంతరిక్షం దృగ్ం హ
 స్థాప్రాణాందృగ్ంహహానందృగ్ం హసజాతానన్దై యజమానాయ
 పర్యూహ । తత్పూర్వం । ద్వితీయగ్ంసగ్గస్పృష్టం । ధరుణమసిదివం
 దృగ్ంహచక్షుర్దృగ్ం హశోత్రం దృగ్ంహసజాతానన్దై యజ
 మానాయపర్యూహ । తత్పూర్వం । తృతీయగ్ంసగ్గస్పృష్టం ।

చిదసివిశ్వాసుదిక్షుసీద । మధ్యమాద్వక్షేణం । పరిచిదసివిశ్వాసుదిక్షు
 సీద । మధ్యమాదు త్రరం—22— మరుతాగ్ంశ్శోసిమధ్యమాత్ప్ర
 త్యక్ । యథా యోగమితరాణి । ధర్మాసిదిశోద్భగ్ంహయేనింద్యగ్ం
 హపగ్బాంద్యగ్ హసజాతానస్మైయజమానాయపర్యూహ । ఆగ్నే
 యు । చితస్థప్రజానుస్మైరయినుస్మైసజాతానస్మైయజమానాయ
 పర్యూహ । ఈశాన్యం । ఆగ్నేయస్యాస్తావృషధామూగ్ని షోమీ
 యస్యాస్తావృషదధాతి । చితస్థోద్భవచితః । త్రిః । ఏనమైంద్రవైమృథస్య
 చక్షుషధామకపాలానిసాయం దోహవత్ప్రాశ్నిహవత్యేతా ఆచరం
 తీత్యాద్యాస్సూక్తాశనినయనాంతం । భృగూణామంగిర సాంతపత
 ప్యధ్వం । వేదేన కపాలేష్వంగారానధ్యూహ్య । మదంతీరధిశ్రయ
 తి । —23— ప్రతూళియాంపాత్రియాంపిష్టహోపవాతాయాం పవి
 త్రవత్త్యాంపిష్టానిసంవపతి । దేవస్యత్వా ॥ పూర్ణహస్తాభ్యా మగ్న
 యోజుష్టగ్ సంవపామ్యగ్నిహోమాభ్యాం జుష్టగ్ సానపామింద్రాయ
 వై మృధాయజుష్టగ్ సంవపామి । తూష్టి చతుర్థగ్ సర్వం । సంవ
 పనువాచంచ మచ్ఛతి । తామభివాసయన్నిస్సృజేత్ । ప్రోక్షణేన
 త్పిష్టామృతూపయ । దేవోవస్సవిశోత్సునాతు । అచ్చిదేణపవి
 త్రేణ । వసామూస్సర్వస్యరశ్మిభిః । మేక్షణేనభర్జనకృత్వా । శుష్కే
 షుప్తిప్తేషు సృవేణప్రణీతాభ్యః ఆదాయ । వేదేనోపయమ్య । స
 మాపోఅద్భిరగ్మృతసమోషధయో రసేనసగ్ రేవతీర్జకతీభిర్మ ధుమ
 తీర్మధుమతీభిస్యజ్యస్వం । పిప్తేష్వావయతి । అధ్యుఃపరిప్రజాతాన్
 సమద్భిః పృచ్యధ్వం । తస్మాభిరనుపరిష్లావ్య । జనయత్యైత్వాసం
 యశామి । మేక్షణేనసంయుత్య । మఖస్యశిరోసి । పిండంకృత్వా ।
 యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం । విభజ్యస
 మాపిండోకృత్వా । ఇదమగ్నీషోమయోః । ఇదమింద్రస్యవైమృథ
 స్య । పురోడాశగణైరిత్యయోరెవనిదైశః । అమాహస్యాయాం కే
 వల ఆగ్నేయస్యనదిధేశః । అనుత్తుంగ మసపూపాకృతిం కూర్మ్యైస్సి

వ క్రకృతినుశ్చలః క్రమాతంత్రోతి । ఇదమఃకాగ్ సేనాయా అభీశ్చ
 ర్యైముఖనుసోహమి । వేదేనకపా లేభ్యోగారాసపోహ్య । ఘోష
 సినిశ్చయః । —24— యథాక్రమంపురోడాశాస్కపా లయోగే
 మాపదధాతి । ఉనుపథస్వరుతేయజవతిః పథతాం । న్యుప్తంప్ర
 థమతి । త్వచఃగృహీత్వా । అద్భిన్నక్షిణీకరోత్యనతితౌరయన్ । అం
 తరితగ్ రక్షోంతరితాలరాతయః । దోహద్వయయుక్తాని సర్వాణిహ
 వీగ్ పితోః పర్యగ్నికృత్వా । దేవస్త్వాసవితాశ్రవయతువర్ పితే
 అధినాకే । ఉల్కుతైః పతితపతి । అగ్నిస్తేతనువం మాతిథాగక్ష్మే
 హవ్యోరక్షస్వ । క్రమాద్దర్శైరభిజ్వలయతిజ్వలైర్వా । అవిదహం
 తశ్రవయత । సంప్రచ్యుతి । ఆగ్నిః ధోహవీగ్ పితృవయతి । సంబ
 హ్నానాప్యచ్యస్వ । వేదేపురోడాశే సాంగారాభస్మాధ్మ్యాహతి । అ
 త్రనావాచంవిసృజేత్ । అంగుళిప్రత్యుశనంపాత్రీ నిర్ణైజనంచ । సగ్
 సృజ్యోల్కుకేనాభిశ్చ । స్థ్యేవాంతర్వేదితిసోగ్ శేఖాలిఖత్వాప్రా
 చీనుదీచీర్వాతాస్వసగ్ స్వందయగ్ స్త్రీర్నినయతి । ప్రత్యగపవగ్గం
 ఏకతాయస్వాహా । ఏకతాయదం । ద్వితాయ స్వాహా । ద్వితాయదం
 త్రితాయస్వాహా । త్రితాయదం ॥ సనీయవాభిరపేదభిరపేత్ —25—

హరిః ఓంతస్థుత్ । శ్రీకృష్ణాపకాణసస్తు హరిః ఓం । దేవస్వత్వా—
 పూర్ణహస్తాభ్యామాదదే । స్థ్యమాదాయ । ఇంద్రస్వబాహూరసి
 దక్షిణస్స గాత్ర భస్మస్త్వితతేజాపాయురసితిగ్మతేజాః । స్థ్యమభి
 ముత్ర్య । హరస్తేమావ్రతిగాం । స్రువవద్దర్శేణసంముజ్య । తద
 ర్భముత్కరేనిరస్యాప ఉపస్మృశ్య । వేదేనవేది వివిదుఃకృధివీగ్ సా
 పప్రధేపృథివీపాథివాని । గర్భాభిభర్తిభువనేవ్యంతస్త తాయజ్ఞో
 బాయ నేవిశ్వదానిః । పురస్తాశ్చ సాబయజుహువేదేన వేదిత్రిస్సంమా
 ర్షి । ఉపరిహ్వాన్వా । యజమానః । చతుశ్చిఖండాయువతిస్సు పేశా
 ఘృత ప్రదీకాభువనస్యమధ్యే । మర్మృజ్యమా నామహ తే సాభగా
 ణమహ్మంధుక్స్వ యజమానాయకామూకా । వేదిగ్ సంముజ్య

మానాం । పృథివైవర్తాసి । తత్రోదగగ్రం ప్రాగగ్రం వా దర్శంసి
 ఖాయ । పృథివిదేవయజన్యోషధ్యాస్తే మూలం మాహిగ్ సిమం । త
 స్మిగ్ స్థేనప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివై
 స్థేనస త్పితానాగ్ సూనిపాదాయ । వ్రజంగచ్చ గోస్థానం ।
 హరతి యజమానః యోమాహృదామనశా యస్మిన్చాయోబ్ర
 హ్మణాకర్మణాద్వేష్టిదేవాః । యశ్శుతేనవ్యాదయే నేష్టతాచతస్యేం
 ద్రవజ్జేణ శిరశ్చిసద్ధి । స్తంబయజుర్ హీయమాణం । అధ్వర్యుః
 వర్షతుతేద్యాః । వేదిప్రత్యవీక్షతే యజమానం వా । బధాన
 దేవసవితః పరమస్యా పరావతిశతేనవాశైర్యో స్మాద్దేవ్ప్రియంచ
 వయంద్విష్మ స్తమతోమామాక్ । ఉత్కలేనవపతి । ఆగ్నీధ్రః
 అరరుసేదిసామాస్కాన్ । న్యుప్రమాగ్నీధ్రో జలిగాభిగృహ్ణాతి య
 జమానః ఇదంతస్మై హర్ష్యం కరోమియో వోదేహస్పిరతి బ్రహ్మ
 చర్యం । మేధావీదిక్షుమనసా తపస్వ్యతద్దూతశ్చరతి మానుషీషు ।
 ఉత్కరనుభిగృహ్యమాణం । అపారరుమదేవయజనం పృథివ్యాః ।
 ద్వితీయే ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివైదేవయ
 జన్యై అపాదాయ । వ్రజంగచ్చగోస్థానం । హరతి । యజమానః
 యోమాహృదా = శిరశ్చిసద్ధి అధ్వర్యుః వర్షతుతేద్యాః । వేది
 ప్రత్యవీక్షతే యజమానం వా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । నివ
 పతి । ఆగ్నీధ్రః అవబాహోగ్మశక్తః । అభిగృహ్ణాతి యజమానః । ఇదం
 తస్మై హర్ష్యం - మానుషీషు । అరరుద్ధ్యాం మాపప్రేత్ । తృతీయే
 ప్రహృత్యాప ఉపస్పృశ్య । అపహతోరరుః పృథివ్యా అదేవయజనః
 అపాదాయ । వ్రజంగచ్చగోస్థానం । హరతి యజమానః । యోమా
 హృదా - శిరశ్చిసద్ధి । అధ్వర్యుః వర్షతుతేద్యాః । వేదిప్రత్య
 వీక్షతేయజమానం వా । బధానదేవసవితః - మామాక్ । ఉత్కలేన
 వపతి । ఆగ్నీధ్రః అవబాహోగ్మశక్తః । అభిగృహ్ణాతి । యజమానః
 ఇదంతస్మై హర్ష్యం - మానుషీషు । తాష్టిగచతుర్థగ్ హరన్ధర్వం

దగ్ధశేషగ్హరితి | — 1 — యజమానః | యోమాహృదామప
 సాయస్సనాచాయో బ్రహ్మణాకర్మణా ద్వేషేదేవాః | యశ్శుశేన
 హృదయేనష్టతాచతస్యేద్రవజేణ శిరశ్చిహ్ని అధ్వర్యుః | తూష్ణీ
 మవేక్ష్యతూష్ణీంన్నివవతి | అగ్నిధ్రః | అపబాధా యాతుధానా |
 అభిగృహ్ణతి | ఇదంతస్మైహర్యం కరోమియోవోదేవా శ్చరతిబ్ర
 హ్మచర్యం | మేధాదీక్షుమననాతప స్వ్యంతిహృతశ్చరతి మాను
 పీషు | అధ్వర్యుః ద్రశ్యసైద్యాం మాస్కాన్ | ఖనిప్రత్యవేక్ష్య |
 స్ఫ్యేనవేదింపరిగృహ్ణతి | వసపస్త్యా వరిగృహ్ణాతు గాయత్రేణచ్చం
 దసా | దక్షిణతః | యజమానః | యజ్ఞస్యత్వా | ప్రమయాభిమయా
 గ్రహతిమయోన్మయా వరిగృహ్ణామి | వెదింపరిగృహ్ణామాణాం రుద్రా
 స్త్వాపరి గృహ్ణాతు త్రైష్టుభేః ఛందసా | పశ్చాత్ | అపఠపస్పృశ్య |
 అదిత్యాస్త్యా వరిగృహ్ణాతు జాగతేన ఛందసా | ఉత్తరతః | అపార
 రుపదేవయ జనంపృథివ్యా అనెవయనోజహి | స్ఫ్యేనోత్తమాంత్య
 చముద్ధతి సముద్ధత్యాగ్నిధ్రః | ఉక్తాక్తేర్నివవతి | యజమానః |
 యదుద్ధంతోజహి సిమపృథివీ మోషధీరవః | అధ్వర్యవస్ఫ్యకృత
 స్ఫ్యేనాంతరిక్షం మోరుశాతు తస్మాత్ | యదుద్ధంతోజహి సిమ
 క్రూరమస్త్యావేదింప కృమమనసా దేవయంతః | మాతేనహేడఠప
 గ్రామ భూమ్యాశ్చినానో విశ్వైర్భవనేభిరస్తు | ఉద్ధస్యమానాం |
 ఇమాంన్నరాః కృణుతవేది మేతదేవేభ్యో జప్తామదిత్యాఉపస్థే |
 ఇమాందేవాఅజమంత విశ్వేరాయస్పామ యజమానంవిశింతు | సం
 ప్రేష్యతి | అగ్నిధ్రః | దేవస్యసవితుస్సవేకర్మకృణ్యంతి కథనః | ఖనతి
 అపఠపస్పృశ్య | తూష్ణీముత్కరేఖసవం | అపఠపస్పృశ్య | యజ
 మానః | భూమిర్భూత్వా మహిమానం పుషోషతతో దేవీవర్ధయతే
 ధయాగ్ని | యజ్ఞయాయజ్ఞం వీచయంతిశం చోషధీరావ ఇహశక్వ
 రీశ్చ | క్రియమాణాం — 2 — ప్రాంచోవేద్యగ్ సాపున్నయతి |
 ప్రతీప్రీతిః | పురిస్తాదగ్వహ్ని | పశ్చాత్ప్రథీయసి | మధ్యేస్సన్న

తతతారాధవతి | బ్రహ్మను శ్రవణగ్రహం పరిగ్రహిష్యామి | బ్రహ్మ
 గమామంత్రో బ్రహ్మ బ్రహ్మస్య తే పరిగ్రహణే వేదిగ్ స్వగాహ దే
 వాస్పదనానిసాతు | తస్య బహుః కథణాగ్ సాధ్యతరహిగ్
 ప్రాణః పృథ్వీచన్యస్య తేవతావర్థయత్వం నాకస్య పృష్ఠే యజమా
 నోఅస్తు | సప్తర్షీగాన్ సుకృతాం యత్ర లోక స్రతేమంత్రజ్ఞం య
 జమానంచ ధేహి ఓం పరిగ్రహణ | ప్రసాది అధ్వర్యుః | ఋతమసి
 దక్షిణతః | యజమానః | యజ్ఞస్య త్వా | ప్రమయాభిమయా | ప్రతిమ
 యోన్మయా పరిగ్రహ్యామి | ఋతసదనమసి | పశ్చాత్ | ఋతశీరసి
 ఉత్తరతః | ధాఅసిస్వధాఅస్య రీచాసి విస్వీచాసి పురాకూరస్య వి
 స్వపో విరప్పిన్ | క్రతీచీం వేదిగ్ స్థైరయాయుతే | ఉదాదా
 యపృథివిం జీరదానుర్యామెరయ్యం చంద్రమసిస్వధాభిస్తా న్దీరానా
 ఆనుదృశ్యయజుతే వేదిమనువీక్షతే | పశ్చాద్ధేవదైర్వి తృతీయదేశే
 స్థ్యంతిర్యంచగ్ స్తభ్యాసంప్రేక్ష్యతి | ప్రోక్షణీరాసాదయే ధ్యాబర్
 హిరుపసాదయ సువంచస్రుచశ్చ సంమృద్ధిపత్నీగ్ సంవహ్యాశ్చెనో
 దేహి | అగ్నిధ్రః | ప్రోక్షణీరభిపూర్య | అభిపూర్ణమాధ్వర్యవం |
 ఉదంచగ్ స్థ్యమపోవ్యా | దక్షిణేనస్థ్యమసగ్ స్థ్యప్తాఅపోనినియ |
 ఋతసధస్థినాపఘ్నియః | స్థ్యశ్చవర్జస్థానదయతి | యజమానః | ఈ
 ద్యే క్రతురహమ సోదేమిపబ్రువే దివాక్తా చనస్రుషే విహస్వ
 రీః | ప్రోక్షణీరాసాద్యమానాః | అధ్వర్యుః | తిథిః ప్రిదిసివానస్థ్య
 ద్విమతోవధః పాపృణః పురసాత్పత్ర్య చ ముక్తా శస్థ్యమదస్యో
 అగ్నిధ్రః | హస్తావవజ్య | స్థ్యంప్రత్యేశియత్యగ్రమ ప్రతిమృతే |
 ఉత్తరేణాహవనీయ్యం ప్రాగగ్రమిధ్యాబర్హిరుపసాదయతి | దక్షిణ
 మిధ్యగ | ఉత్తరంబర హేః — 3 — యజమానః | ఉగ్ధామృదుప్ర
 థమాసగ్ స్థ్యసంచేవేభ్యో జప్తగ్ సదనాయబర్హిః | సువిగ్ధేలోకే
 యజమానగ్ం హి ధేహిమాంనాకస్య కృష్ణేకరమేవోయగ |
 బర్హిరాసాద్యమానః | అగ్నిధ్రః | ఘృతాచీరతాగ్నిర్వో హ్వయతి

జేవ యజ్ఞామై । సప్రాశిత్రాసుచిదాయ । ప్రతుష్ట్యగ్ రక్షఃప్ర
 త్యుష్టా అరాతయః అహవనీయేగార్ హపత్యేవాప్రతితప్య । అనిశితా
 స్స సపత్న తయణీః । సునోభిముత్య వెదాగ్రాణీ ప్రతివిభజ్యా ప్రతి
 విభజ్యవాతై సుచసంమాన్విప్రాగ్రాః । గోష్ఠం మానిర్మృతం చాజ
 నంత్యా సపత్న సాహగ్ సంమాన్వి । (సువమగై) రంతర
 తోభ్యా కారన్ సర్వో బిలనుభి సమాహరం మూలై ర్దం
 డం న సు మృష్టా న్య సు మృష్టై స్స గ్ స్స ర్ శ య తి । వా
 చప్రాణా మానిర్మృతం వాజినీంత్యా సపత్న సాహగ్ సంమాన్వి ।
 జహూనుగై రంతరతోభ్యా కారం ప్రాచీనుత్యైర్బాహ్యతః పృతి
 చీమూలైర్దండం । చక్షుశ్రోత్రం మానిర్మృతం వాజినీంత్యా సప
 త్న సాహగ్ సంమాన్వి । ఉపభృతముదీచీనుగై రంతరతోభ్యా కా
 రం ప్రతీచీ మత్యైర్బాహ్యతః ప్రాచీమూలైర్దండం । ప్రజాయో
 నిమ్మానిర్మృతం వాజినీంత్యా సపత్న సాహగ్ సంమాన్వి । య
 ధాస్రవమేవంభవం । రూపం వర్ణం పశూనాం మానిర్మృతం వా
 జిత్వా సపత్న సాహగ్ సంమాన్వి । సువవత్ప్రాశిత్రహరణం । అగ్నే
 ర్వస్తేజస్థేన తేజనానిష్టవామి । పునః ప్రతితప్య । పోత్య । అగ్నే
 నోక్తరదధేషునాద యజ్ఞఘనేనవా । సుక్ష్మం మార్జనాన్యధి
 స్సగ్ స్స ర్భావ్యగ్ ప్రహంతి । వికృతాపుక్తై ర్త్యాగః—4—
 దినశ్శల్పమువతితః పృథగ్విధః కరుభిశ్రితం । తేనవయగ్ సహస్రవల్
 తేన సపత్నం నాశయానుసిహ్వాహ । ప్రజాపతయధిగం । వెదమాద్య
 ఘాతీయోక్తం పవిత్రే చాదాయుగ్మినిః । అథానాచాసామః సు
 ప్రజాగ్ సాధిగ్యంతమా । అగ్నేరనువతాభూత్వా సన్నహ్యే
 మకృతానుకం । అపరేణాగార్ హపత్యమూర్ధ జ్ఞానూసీనాం పత్నీం
 యోక్తేణ సన్నహ్యతి । ఉత్తరేణాభినిష్కర్త్యంభంకృత్వా పృ
 థక్షేణాపహ్యత్యా । దక్షిణేనాభినువసాపుష్కతాయ । పిష్టాతీం
 ఛావాచయతి శ్యేకే । అగ్నేగృహపత ఉపమాహ్వా యస్వగార్ హ

శత్రుముపశిష్టతే । దేవావాహస్మీరుప మాహ్వాయధ్యం । శత్రుప
 త్తైష తేనాకోనమసై అనుమామాహగ్నీః । దేవశత్రుగుహవ్యతే
 తస్మాద్దైశాదపక్రన్య । సుపజసస్తావయగ్ సుపస్మీరుపసేదయ
 అగ్నిసపత్నద భనమదభ్యాసాఅగాభ్యం । దక్షిణాతడిచ్యుహశ్య
 జపతి । ఇంద్రాణీ నావిధనాభూయాసమదిరివసుపుత్రా । ఆహూరి
 త్యాగార్ హాహ్యోపనిష దేసుక్రజాస్వాయా । పత్నీజపతి । యు
 క్తామేయజ్ఞనున్యానాతై । యజమానస్సంపేచ్యతి --- 5 --- అగ్ని
 క్రః । పూషావేదిలంపివ్యతు । సప్తిథానస్సచిలచుపాహృత్య । దక్షి
 గాగ్నావాజ్యువిలాప్య । అదిశిరస్యచ్చిద్రకత్రా । ఆహూరిమా
 దాయ । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రస సస్యతేషీయమాణ
 స్య సిర్వపామిదేవయజ్ఞాయై । తస్యాంపవిత్రాంతర్ హితాగా
 మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యనిగుహ్య । ఇదంఃష్ట్యన్విచక్రమేత్రేధా సిద
 థేపదం । సమూహమస్యచాగ్నురే । దక్షిణాగ్నావధిశిత్వ । ఇమే
 త్వా । దక్షిణాగ్నాగార్ హాపత్యహ్యధిశిత్వ । ఊజేత్వా । ఆచాదా
 య । వేదేనోపయమ్య । పత్న్యాడపావహరతి । తత్థానిమిల్యా
 వేత్సోనుచ్చసతి । మసీనాంపయో స్యోషధీనాగ్ రసాదభేన
 త్యాచతుహవేతేసుపజాస్వాయా । పత్యవేతుతే । తేజోసి ఉ
 త్తరాగ్నాగార్ హాపత్యస్యాధిశిత్వ । తేజపేత్వా । ఆచాదాయా । తే
 జోసి తేజోమప్రపేహి । హంతి । అగ్నిస్తేజేజోమావినైత్ । ఆచావసి
 యేధిశిత్వ । అగ్నేర్జిహ్వసి సుభూద్దేవానాం ధామ్న ధామ్న దేవే
 భ్యోయజుషేయజుషేభవ । స్యస్యవర్తిస్థానదయతి । అభ్యర్చ్యర్చ్య
 జమానస్య నిమిల్యావేత్సోనుచ్చసంతావాజ్య మవేతేతే । ఆ
 జ్యమసిసత్యమసి సత్యస్యాభ్యక్షమసి హవిరసి వైశ్వానరం వైశ్వదేవ
 ముత్పూతశుష్కగ్ సత్యోజాస్సహూసి సహమానమసి సహస్వా
 రాతీస్సహస్వారాతీయత సహస్వపృత నాస్సహస్వపృతస్యతః । స
 హస్రవిర్యమసిరిన్యా జిన్వాజ్యస్యమసి సత్యస్య సత్యమసిసత్యాయు

రసినత్యశుచ్ఛమసినత్యేనతాభిహారయామి తస్యతేభక్షియ్యం భూ
 ర్భువస్సువః అధైనముదగ్రాభ్యం పఃత్రాభ్యం పునరాహారమా
 జ్యంతిరుత్పాయ । ———శుక్రమసి । ప్రథమం । జ్యోతి
 రసి । ద్వితీయం । తేజోసి । తృతీయం । ప్రాగారభ్య పశ్చాన్నీత్యా
 పునః ప్రాగేవసమాప్తిః పాగేవసమాప్తిః । అజ్యమృత్పాయాపశ్చా
 త్పునాతి । దేవోవస్సవితోత్పునాతు అచ్చిదేణపవిశ్చేణ । వసోస్సూ
 ర్యస్యరశ్మిభిః త్రిరుత్పాయా యజమానః । ఆద్భిరాజ్యమాజ్యే నాప
 స్సమ్యక్పుసితసతుః పవిత్రైః । తాదేవీశ్వక్వరీ శ్వక్వరీణేమం యజ్ఞ
 మనతసంవిదానాః । అజ్యంప్రోక్షణీశ్చేత్పుయమానా అజ్యగ్రహణ
 కాలే ఉభాహజ్యగ్రహ జపతః । అనిష్కాసినాసువేణసేద మువ
 భృతాకృత్యా । జహ్వ ప్రతిష్ఠాప్యా సీసఃఅంతర్వే ద్యాజ్యానిగృహ్లా
 తి । సముచితం ధార యమాణోజహ్వం భూయోజహ్వం చతుర్జ
 హ్వగృహ్లానిశుక్రంత్యాసుక్రాంయా ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయజ
 పేయజపేగృహ్లామి । జ్యోతిస్త్యాజ్యోతీషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ
 జపేయజపే గృహ్లామి । అచ్చి స్వాచ్చిషి ధామ్న ధామ్న దేవేభ్యోయ
 జపేయజపే గృహ్లామి । పంచానాంత్యా వాతానాయత్రాయథ
 త్రాయగృహ్లామి । పంచావత్రీనాం । పంచానాంత్యస్తానాం యం
 త్రాయథత్రాయగృహ్లామి । చతుర్జహ్వం గృహ్లాతినోత్కరఆజ్యాని
 సాదయతి । అల్పియఉపభృతి మధ్య దేశఉపభృత్యస్తావృపభృతి । పం
 చానాంత్యాదిశాంయంత్రాయథత్రాయగృహ్లామి । పంచానాంత్యాపం
 చజనానాం యత్రాయథత్రాయ గృహ్లామి । పంచానాంత్యాసలిలా
 నాంసరా యగృహ్లామి । పంచానాంత్యా పృష్ఠానాంథత్రాయగృహ్లామి
 పంచావత్రీనాం । ధామాసిప్రిమందేవానామనాధృష్ట దేవయజ
 సందేవవీతయేత్వాగృహ్లామి । చరోన్వాపంచలిస్యయత్రాయథత్రా
 యగృహ్లామి । బ్రహ్మణస్త్యతేజసేయత్రాయథత్రాయగృహ్లామి । త్స
 త్రస్యత్వేజ సేత్వాయం త్రాయథత్రాయ గృహ్లామి । విశేత్వాయత్రా

యథార్తాయగృహ్ణామి పంచావతీనాం । సుసీరాయత్వాగృహ్ణామి ।
ఉపధృత్యప్రకృత్యః భూమాప్రతిష్ఠితాయాగ్రహాయాంభూయిష్టా
చతుర్ధ్రువాయాం । సుప్రజాస్తావ్యయత్వాగృహ్ణామి । రాయస్పిషా
యత్వాగృహ్ణామి । బ్రహ్మవచ్చసాయత్వాగృహ్ణామి । భూరస్సాగ్గో
హవిర్దేవానామాశిషో యజమానస్యదేవానాంత్యా దేవతాభ్యగృ
హ్ణామి । పంచావతీనాం । కామాయత్వాగృహ్ణామి । చతుర్థ్రువా
యాం । ఆవోదేవీక్రేపువో అగ్రేగువోగ్ర ఇమ యజ్ఞం నయతాగ్రే
యజ్ఞ పతింధత్తయుహ్నునిద్రోవృణోతివృత్రతూర్వే యూయమింద్ర)

మవృణోధ్యం వృత్రతూర్వే ప్రోక్షితార్థ । ఆపోభిమంత్యై —7—

బ్రహ్మనోపేక్షిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రోక్షయజ్ఞం
దేవతావర్థయత్వం నాకస్యకృష్టే యజమానోఅస్తు । సప్తర్షీణాగ్
సుకృతాంయత్రహోక స్తతేమంయజ్ఞం యజమానంచధేహి । ఓం
ప్రోక్ష । అధ్వర్యుః । విసోస్యేధ్మ । కృష్ణోస్యాఖరేఘో గ్నయేత్వా
స్వాహా । త్రిధ్యంప్రోక్షతి । వేదిరసిబర్హిషేత్వాస్వాహా । త్రిర్వేదిం
బర్హిరసి సుగభ్యస్తాస్వాహా । త్రిద్భ్యైః । అంతర్వేదిపురోగ్రం
ధిబర్హిరాసాద్య । యజమానః అశీశ్రేమబర్హిరంతః పృథివ్యాగ్
భగ్గోహయంత ఓషధీర్వివృణ్ణాః । యాసామూల ముదవధీస్సేవ
శివానస్తాస్సుహవాభవంతు । సుమనసోయజమానాయ సంతోషోషధీ
రావణిసాశక్వరీషి । వృష్టిద్యావా ఘర్తన్య ఏనావిరోహయతు హిర
ణ్యవర్ణాశ్శతవలుళాఅదభాః । అంతర్వేదిబర్హిరాసన్నం యజమా
నః । అధ్వర్యుః దివేత్యా అగ్రంప్రోక్షతి । అంతరిక్షాయత్వా । మధ్య
మం । పృథివ్యైత్వా । మూలం । సుగభ్యగ్రామ్యపసాయ్య యూలాన్య
పసాయతి । పోషాయత్వా । సహసుచాపురస్తాప్రేక్షిణంచగ్గ్రిధి
ప్రత్యక్ష్య । ప్రోక్షణీశేషమధ్వర్య ర్యజమానస్య ప్రాచీరావీణిసా
స్వధాపితృభ్య ఊర్భవబర్హిషభ్య ఊర్జాపృథినింగచ్ఛత । దక్షి
ణాన్తై శ్రోణీనోత్తరస్య సంతతంననయతి । పితృభిశ్చబర్హిషద్భిరు

దం! యజ్ఞోపవీత్యకడపస్పృశ్య తూష్ణీంపవిత్రగ్రంధిం విస్రస్యపూ
 మాశ్చేగ్రంధింవిష్మ్యతు! బరహిషాగ్రంధింవిస్రగ్ంసయతి | ప్రాంచము
 గ్రూఢంప్రశ్యించమాయచ్ఛతి | విష్ణోస్తూపాసి | కరుషంనివాహవనీ
 యంప్రతిప్రస్తరమాదత్తే | అయంప్రాణశ్చ పానశ్చయజమానమపి
 గచ్ఛతాం | యజ్ఞేన్యభూతాంపోతాకా పవిత్రేవావ్య శోధనేయజ
 మానేప్రాణాపానాదధామి | తస్మిన్పవిత్రేఅపిస్రుజ్య | ప్రాణాపానా
 న్యాయానానానానకరోమి | యజమానాయ ప్రయచ్ఛతి | యజమా
 నాబ్రహ్మణే బ్రహ్మప్రస్తరధారతేయజమానోవా | —8—దైభ
 క్వేదియంతథాయ పరిభోజనీయైరవైశ్చదైభః | దక్షిణత స్సన్నహ
 స్సన్నస్మృణాత్యక్తయావా | ఉగ్ధాన్ముదసంత్యా స్తుణామిన్వాపథం
 నైవేభ్యః | బరహిషావేదిగ్ స్తుణాతి | యజమానఃచతుశ్చిఖండాయువ
 తిస్సువేతాఘ్నిత ప్రితీకావయునానివస్తే నాస్తీర్యమాణామహతేసా
 భగాయసామేఘక్ష్వ యజమానాయకామాక్ | శివాచమేశగ్మచై

ధిస్యనాచమేనువదాచై ధూర్జస్వతీచమేపయ స్వతీచైధి | ఇషమూ
 ర్జంమేపివస్వబ్రహ్మతేజోమేపివస్వ స్వక్షత్రమోజోమేపివస్వస్వ విశంపు
 ష్టింమేపివస్వాయురన్నద్యం మేపివస్వస్వ ప్రజాం పసూన్మేపివస్వస్వ
 స్తీర్యమాణాం | ప్రస్తరపాణిస్సగ్ స్పృష్టాన్పరిధీస్పరిదధాతి | గంధ
 ర్వోసి విశ్వావసుర్విశ్వస్మా దీవతోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః |
 ఆహవనీయముదగ్గ్రం మధ్యమం | ధృవోసిధృవోహగ్ సజాతే
 మభూయాసంధీరశ్చేత్తావసుత్ | పరిధియజమానం | ఇంద్రస్యబా
 హురసిదక్షిణోయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః | ఆహవనీయమభ్య
 గ్రందక్షిణం | ఉగ్రోమ్యగ్రోహగ్ సజాతేమభూయాసము గ్రశ్చే
 త్తావసువత్ | పరిధియజమానం | మిత్రావరుణౌతోత్తంతః పరిధ
 త్తాంధ్రువేణధర్మణాయజమానస్య పరిధిరిడకుడితః | ఆహ వనీయ
 ముత్తరం | అభిభూరస్య భిభూరిహగ్ సజాతేమభూయాసమభి భూ
 శ్చేత్తావసువత్ | పరిధియమానం | అస్మిన్యజ్ఞకథాయా

యు మేవిష్ణో భాయ పరిధీందథామి ధర్తాధరుణోధరీయా సగ్నిశ్వే
 మాగ్ సినిరిహనుదాతై । పరిధీనేవ । సూర్యస్తాపురస్తాత్పాతుక
 స్యాశ్చిదభిశస్త్యాః । ఆహవనీయమభిమూత్ర్య । అగ్నింకల్పయతి ।
 యుసజ్జిత్యాబ్రహ్మణాదైవ్యేనహవ్యాయా స్మిహాహవే జాతవేదః ।
 ఇంద్రానాస్తాసుప్రజస సువీరాశ్శోజ్జగీవేమ బలిహృతోనయంతే ॥
 యస్మిలగ్నై ఆస్యయజ్ఞస్యరిష్యా ద్యద్వాసంధాదాజ్య స్తోతవిష్ణో ।
 తేనహన్విసపత్నం దుర్మరాయ మైనందథామి నిర్మర్త్యాఉపస్థై ।
 తేజస్థా తేతచనాయాచరోచనా । క్రతోష్వపంతీ స్తవ్యాయాస్తే ఆగ్నే
 తాభిర్వర్తాణ్యభిశో వ్యయస్వమాత్వాదభనుయజ్ఞహసః పిశాచాః ।
 ఆహవనీయ్యంయజమానః । మధ్యమంపరిధిముపస్పృశ్య । పురస్తాదూ
 ర్ధ్వే ఆఘంసమిధావాదథాతి । నీతి హూత్రంత్వక వేద్య మంతగ్
 పమిధీమహ్యగ్నే బృహంతమధ్యశే దక్షిణామాఘారసమిధం । సమిద
 స్యాయుషేత్వా ఉత్తరాం । విశోయంతేస్తేః । సమావసంతర్గత్పావి
 ధృతీకురు తే । అంత ర్వేద్యదగ్రగేనిహయ । యజమానః విచ్ఛిన్నద్వివిధృతీ
 భ్యాగ్ సపత్నాన్దాతా న్రాభితృవ్యాన్ యచజనిష్యమాణాః । విశో
 యంత్రాభ్యాం విధమామ్యేనానపగ్గ్ స్వానాము త్తమోసానిదేవాః ।
 విశోయంతే నుదమానే అరాతింవిశ్వం పాప్మావమపతిం దుర్మారా
 యం । సీదంతీదేవీసుకృతస్యగోకేధృతీ స్థావిధృతీస్వధృతీ ప్రాణాన్మ
 యిధారయతంప్రజాం మయిధారయతం పశూన్మయిధారయతం । వి
 ధృతీసాద్యమానే అధ్వర్యుః । వసూనాగ్రుద్రాణామాదిత్యానాగ్
 సదసినీద । తయోః ప్రస్తరమత్యాధదాతి । యజమానః । ఆయంప్ర
 స్తరఉభయస్యధర్తాధర్తా ప్రయాజానాముతానూయాజానాం । స
 దాధారసమిధోవిశ్వయాపాస్తస్మిన్స్త్వచో అధ్యాపాదయామి । పృ
 స్తరగ్ సాద్యమానం అజహూరసిఘృతాచీనామ్నాప్రియేణనామ్నా
 ప్రియేసదసినీద । పృస్తరేజ హూగ్ సాదయతి । — 9 — యత్రో
 హవధోజహు దేవయానాన్ యత్రిక్ షయః పృథమజాయేపురాణాః ।

హిరణ్యవత్సా రాసంభృతాంగావహసిమా నుకృతాయత్రలోకాః
 జహూరిసింపుతచీగాయత్ర యామ్నోకవిభిషుమాణావ్యధమానాయ
 జ్ఞ మనుయచ్ఛస్వసుసీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । ఆగ్నేయేనశ
 ర్భాదైవేన । జహూగ్ంనాచ్యుమానాం । ఉపభృదసింపుతాచీనా
 మ్నా ప్రియేణనామ్నా ప్రియే సదసీసీద । ఉపభృతగ్ంనాదయతి । ఆ
 వాహంగాధఉపభృతానపత్నాన్వాణా న్భ్రాతృవ్యన్ మేచజనిష్య
 మాణః । నోహ్యాయజ్ఞసుమఘామినధేచ మహాముత్తరోభూయా స
 మధరేమత్స్థిపత్నాః । సుభృదస్యపభృష్టుతాచీప్రేప్తు భేనచ్ఛండ
 సావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞ మనుయచ్ఛస్వసుసీతీయజ్ఞాన
 యాస్యపదేవాన్ । ఏదేణశర్మణాదైవేన । ఉపభృతగ్ సాద్యమా
 నాం ధృవాసింపుతాచీనామ్నా ప్రియేణనామ్నా ప్రియేసదసీసీద ।
 భృవగ్ సాదయతి । యోమావాచామనసాదుర్గరాయుర్ హృదారా
 తీయాదధిదానదగ్నే । ఇదమస్యచిత్తమ ధరంధ్రువాయా ఆహము
 త్తరో భూయాసమథరే మత్స్థిపత్నాః । ధ్రువాసిధరణీధనస్యపూర్ణా
 జాగ తేనఛండసావిశ్వవేదః । అవ్యధమానాయజ్ఞమనుయచ్ఛ స్వసు
 సీతీయజ్ఞానయాస్యపదేవాన్ । వైశ్వదేవేనశర్మణాదైవేన । ధ్రువగ్
 సాద్యమానాం ఋషభోసిశాక్వరో ఘృతాచీనాగ్ సూనుః । ప్రియే
 ణనామ్నాప్రియే సదసీసీద । స్రువగ్ సాదయతి । స్యోనోమేసీదసుష
 దః పృథివ్యాంప్రథయిపృజ యావశుభిస్సువగ్గేలోకే దివిసీదపృథివ్యా
 మంతరిక్షేవా ముత్తరోభూయా సమధరేమత్స్థిపత్నాః । అయగ్ స్రు
 వోలభిజవా రిశామాంచృతక్షరశ్చందనామస్తుభేన । సర్వాయజ్ఞ
 స్య సమనశ్చైవిష్ణుబాఠ హస్పత్యేనశర్మణాదైవేన । స్రువగ్ంనా
 ద్యమానాం యాజ్ఞీమాజ్యస్థాలీగ్ సాదయతి । ఇయగ్ స్థాలీఘృతస్య
 పూర్ణాచ్ఛిషయాశ్చిత ధారఉత్థాః । మారుతేనశర్మణాదైవేన । ఆ
 జ్ఞస్థాలీగ్ సాద్యమానాం । వేదబహిశ్చేదింగృహీత్వా । ఏతాలసద
 ధృవకృతస్యోకేలావిష్ణో సాహిసాహియజ్ఞం సాహియజ్ఞపతిం సాహి

మాంయజ్ఞనియం । సుచోభిముత్య । విష్ణూనిశ్చనైషవానిధామాని
 స్థప్రాజాపత్యాని । సుగ్రతాన్యాన్యాని । వేదంపాత్రీమాజ్యస్థాల్గ్
 సువంచాదాయ । ఇదమచాగ్నేనాయా అభిత్వైర్యేముఖమహోహః
 మి । వేదేనుపురోడాశేభ్యోగారానహోహ్య । ప్రతిపురోడాశం మం
 త్రావృత్తిః । సూర్యజ్యోతిర్విభాహిమహత ఇంద్రియాయ । అభిమం
 త్రియ । ఆప్యాయతాంఘృతయో నిరగ్నిర్హవాన్యనుమన్యతాం । ఖ
 మంజ్వక్ష్వత్వచమంజ్వక్ష్వ సుహాపంత్యా వసుదంపశునాం తేజసా
 గ్నయేజష్టమభిఘారయామి । అగ్నేయంపురోడాశమభిఘారయతి
 తూష్ణీమితరా । యస్తాత్కాపశుషుప్రవిష్టోదేవానాం విష్ణామను
 యోవితథే । ఆత్మాన్వాన్మోసమఘృతవాన్ హిభూత్వాదేవాన్లచ్చసు
 విర్విందయజమానాయమహ్యం । ప్రాతర్దోహమభిఘారయతి । తూ
 ణ్ణీగ్నాయందోహం । స్యో నం తే స ద నం క రో మి ఘృ త స్య
 ధా ర యా సు శే వః క ల్ప యా మి తే । పా త్రి యా ము
 వస్తీర్య । ఆద్వైః క్రథస్తుర్భుజాన్యోగో పాత్రుత ఉత్తాన్నితి
 నితామతీనాం । అపర్యా వర్తయన్తు రోడాసముద్యాన్య వేదేనాథ
 స్తాధ్వర్జప్రమృజ్య — 10 తస్మీన్ స్థిదామ్మతే ప్రతితిష్ఠక్రీహీణాం
 మేధసుమనస్యమానః । పాత్రీయాం పరిస్థాపయతి తూష్ణీయపమ
 యం । ప్రతిపురోడాశమాద్వైః క్రథస్తుర్వేదేన భస్మతస్మీన్ స్థిదామ్మ
 తే । దృగ్ హగాదృగ్ హగోపతిం మావో యజ్ఞపతీషత్ । ప్రాత
 ర్దోహంవర్తకుర్వన్ప్రా గుద్వాసయతి । ఇరాభూతిః పృథ్వ్యైరహో
 మోత్క్రమీత్ । సువేదకపాలాని ప్రత్యజ్య । దేవస్త్వా సవితామ
 ధ్యానక్తు । సువేదా పురోడాశ మనక్తే । యజమానః । తృప్తిరసిగా
 యత్రంచందస్తర్ప యమా తేజసా బ్రహ్మచర్చసేవ తృప్తి రసిత్రైష్టు
 భంభందస్తర్పయమాంజసా వీర్యేణతృప్తిసి జాగతంభందస్తర్ప య
 మాప్రజయా పశుభిః । ప్రతిపురోడాశం మజ్జమానం । ఉపరిష్టాద
 భ్యశ్యా భస్తామపానక్తి । ఉపరిష్టాద్ద్విష్ట వేదాభిస్తా ధస్తే । పృథ్వీ

హాతా । జ్యోతిర్ధ్వజ్యుః । రక్త్రోగ్నిత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా ।
 చతుర్ హాత్రాప్నోర మాస్యాగ్ హానీగ్ మ్యాసాదయతి । అగ్నిర్
 హాతా । అశ్వినాధ్వర్యుః । త్వష్టాగ్నిత్ । మిత్రఉపవక్తా । పంచ
 హాత్రామావాస్యాయాం । ప్రియోణానామ్నా ప్రియగ్ సదతసీద ।
 విశ్వతే । పూర్వ్యోశృతం । అపరదధి । యజమానః యజ్ఞోసిసర్వ
 త్రితస్సర్వతోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయతాగ్ శంతంమెసంతా
 శిషస్సహస్రమ్మేసంతు సూత్రుతా ఇరావతిః పశుమతిః ప్రజాపతిరసి
 సర్వత్రితస్సర్వ తోమాంభూతం భవిష్యచ్ఛయ తాగ్ శతంమెసం
 త్యాశిషస్సహస్రం మెసంతునూనృతా ఇరావతిః పశుమతిః । ఆగ్నే
 యంపురోదాశమా సన్నాభిమృశతి । ఇదమింద్రియ మమృతంవీర్య
 మననేంద్రాయ వశవోచికిత్సన్ । తేనదేవాఅవతోప మామిహేష
 మూర్జయశస్సహ ఓజస్సనేయగ్ శృతంమయిశ్రయతాం । ప్రాతర్దో
 హం । యత్పుధివీ మచరత్తత్త్వ విష్టంయేనా సించద్బలమిం
 ద్రేప్రజాపతిః । ఇదం తచ్ఛక్రం మధువాజనీ వద్యేనో పరిష్టాదధి
 నోన్యహేద్రం దధిమాంధినోతుదధి । అయంయజ్ఞస్సమసదద్ధవిష్ణౌ
 వృచానామ్నా యజమాదేవతాభిః । తేనలోకాంస్థానైర్యవతోజయే
 మేంద్రస్య సఖ్యమమృతత్వమశ్యాం । సర్వాణిఃపీగ్సి । యోసః
 కనీయతిహాకామయాతాఅస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయమన్యాం । అ
 కతమింద్రోవైమృధోభువనాన్ను । దతామహంప్రజాం వీరవతీంవి
 దేయ । ఇదగ్నింవైమృధం । మమాగ్నేవర్చోవిహ వేష్వస్తువయంత్వేం
 ధానాస్తనుసంపుషేమ । మహ్యాన్నమంతాం ప్రదిశశ్చైతస్సస్వయా
 ధ్యక్షేణపృతనాజయేమ । మమదేవావిహ వేసంతుసర్వ ఇంద్రాసం
 తోమరుతోవిష్ణురగ్నిః । మమాంతరిక్షమురుగోపమస్తు మహ్యాంవా
 తః పవతాంకామేఅస్మిన్ । మయిదేవాద్రవిణమాయజంతాం మ
 య్యాశీరస్తుమయిదేవహూతిః । దైవ్యాహూతారావవిషంత పూ
 ర్వోరిష్టాస్యామతనువాస్తువీరాః । మహ్యాంయజంతుమమయానిహ

హ్యకూతిస్సత్వానునసోమేఅస్తు ! ఏనోమావిగాంకతమచ్చ నాహం
 విశ్వేదేవాసోఅభివోచామే । దేవహవ్యంబులుఁకప్పఁజూతువిశ్వేదే
 వాసఁజూపిరయధ్వం । మహాస్సహిప్రజయ మాతను భిగ్ధారథామ
 ద్విషతేసామరాజన్ । అగ్నిర్మన్యప్రతినుడన్పురస్తాత్ । — 2 —
 అదభ్యోగోపాపరిపాహిసత్త్వం । ప్రత్యంఛోయతువిగుడః పునస్తే
 మైమాంచిత్రిం ప్రబుధావినేతి । ధాతాధాతృణాం భువన్స్వయస్స
 తిర్దేవగ్ సవితారమభిమాతిమాహం । ఇమంయజ్ఞమశ్వినోభాబ్రుహ
 స్పతిర్దేవాః పాతుయజమానంస్యధాత్ । ఇతివ్యచానోమహిషశ్శ
 ర్షయగ్ సదస్మిన్ హవేపురుహూలఃపురుక్షు । సనః ప్రజాయైహర్య
 శ్వమ్మడయేంద్రమానోరీరుమాఫరాదాః । యేనస్సపత్నా అకతే
 భవంత్యిం ద్రాగ్ని భ్యమవశాథామ హేతాన్ । వసవోరుద్రాఽడి
 త్యాడిపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తార మధిరాజమక్రన్ । అర్వాంచమిం
 ద్రమముహో హవామహేయో గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యః । ఇనున్నోయ
 జ్ఞంవిహవేజష స్యాస్యకు ర్మోహరవో మెదిసంత్యా । పృథివీహే
 తా । ద్యౌరధ్వయః । రుద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా । చతుర్
 హేతాత్రాపౌర్ణమాస్యాగ్ హవీగ్మ్యా సన్నాభిమృశతి । అగ్నిర్
 హేతాత్రా । అశ్వినాధ్వర్యా । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రడిపవక్తా । పం
 చహేతాత్రామావాస్వయాం । దక్షిణస్యాగ్ శోణియాగ్ శ్చిత్రమా
 సాదయతి । ఉత్తస్యాండధి । అయంవెదః పృథివీమన్వవిందల్ల హస
 తీంగహనెగహ్వ రేషు । సవిందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
 యజ్ఞంభారికర్మాకరోతు । అగ్రేదో త్థరేణ వాధ్రువాం వెదంసిధా
 యవెద్యంతాన్ కరిస్తరణశేప్తైః పరిస్త్రిభ్యః । హేతాత్రవ దనంకల్ప
 యిత్యా । నామిధేసిభ్యఃప్రతిపద్యతే । — 11 — హేతాత్రశేహి ।
 అగ్నయేసమిధ్య మోనాయానుబ్రూహి । బ్రహన్ త్వామిధేవీరనువ
 త్వామి । బ్రహ్మణ మామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రజాపతే మబ్రూహి
 యజ్ఞందేవతావర్ధం యశ్వం నాకస్యపృష్ఠే యజమానోఅస్తుసత్త్వోమీ

హ్యకూతిస్సత్యానునసోమేఅస్తు ! ఏనోమానిగాంకతనుచ్చ నాహర
విశ్వేదేనాసోఅధివోచణామే । దేవమర్ష్యురురుణఃకృణోతువిశ్వేదే
వాసథిహవీరయధ్వం । మహస్సహిప్రజయ మాతను భిర్మారథామ
ద్వివ తేసామరాజన్ । అగ్నిర్ధన్యప్రతినుదన్వరస్తాత్ । — 2 —
అదభ్యోగోపాఃపరిపాహిన స్త్వం । ప్రత్యంఛోయతునిగుదః పునస్తే
మైమాంచిత్రం ప్రబుధావినీతేత్ । థాతాథాశృణాం భువన్స్యయస్స
తిరేవగ్ సవితారమభిమాతిమాహం । ఇమంయజ్ఞమశ్వినోభాబ్రుహ
స్పతిరేవాః పాంతుయజమానంన్యథాత్ । జగవ్యచానోమహిషశ్శ
ర్షయగ్ సదస్మిన్ హవేపురుహూటఃపురుక్షు । సనః పృజాయైహర్య
శ్వమృదయేంద్రమానోరీరిహోమాఫరాదాః । యేనస్సపత్నా అవతే
భవంత్యిం ద్రాగ్ని భ్యామవబాధామ హేతాన్ । వసవోరుద్రాఃఆది
త్యాఉపరిస్పృశం మోగ్రంచెత్తార మధిరాజమక్రన్ । అగ్రాంచమిం
ద్రమముహో హవామహేయో గోజిద్ధనజిదశ్వజిద్యః । ఇనున్నోయ
జ్ఞంవిహవేజుష స్యాస్యకు ర్గోహరవో మేదినంత్యాః పృథివీహూ
తా । ద్యౌరధ్వయః । రుద్రోగ్నీత్ । బృహస్పతిరుపవక్తా । చతుర్
హూత్రాపౌర్ణమాస్యాగ్ హవీగ్మ్యా సన్నాభిమృశతి । అగ్నిర్
హూత్రా । అశ్వినాధ్వర్యా । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రణపవక్తా । పం
చహూత్రామావాస్యయాం । దక్షిణస్యాగ్ శ్రోణ్యాగ్ శృతమా
సాదయతి । ఉత్తస్యాందధి । అయంవెదః పృథివిమన్వవిందర్గు హస
తీంగహనెగహ్వ రేషు । సవిందతు యజమానాయ లోకమచ్ఛిద్రం
యజ్ఞంభూరికర్మాకరోతు । అగ్రేణోత్తరేణ వాద్రువాం వెదంనిధా
యవెద్యంతాన్ కరిస్తరణశేపైః పరిస్తీర్య । హూతృష దనంకల్ప
యిత్వా । నామిధేనీభ్యఃప్రతిపద్యతే । — 11 — హూతరేహి ।
అగ్నయేసమిభ్య మోనాయానుబ్రూహి । బ్రహన్తస్మిమిధేనీరనువ
త్యౌమి । బ్రహ్మణ మామంత్ర్య । బ్రహ్మ । ప్రజాపతే మబ్రూహీ
యజ్ఞందేవతావర్గం యశ్వం నాకస్యపృష్ఠే యజమానోఅస్తుసప్తక్ మీ

కాగ్ సుకృతాం యంత్రోకస్తతేమంయజ్ఞం యనుమానంచధేహి ।
 ఓమనుబ్రూహి । దశహారతారం వ్యాఖ్యాయ । యజమానోను
 మంత్రయతే । ప్రణవే ప్రణవే సమిధమాదధాతి । చిత్తిసుక్ । చి
 త్తమాజ్యం । వాగ్వేదిః । ఆస్తితబ్దం హి । శేతోలగ్నిః । విజ్ఞాత
 మగ్నిః । వాక్పతిర్ హూతా । మనడపవక్తా । ప్రాణోహవిః । నా
 మాచ్యయ్యః । అంగిర సోమాస్య యజ్ఞస్య ప్రాతరనువాకై రవంతః ।
 సామిధేవినాః ప్రణవదిజపతి । చిత్తిసుక్ = సాధ్వయః । అనూచ్యమా
 నేషుదశ హూతారం వ్యాఖ్యానుడుచ్చుచ్చోలగ్నే యజమానాయ
 యైశినిశుష్మోలభిదానదే । అగ్నే దేవేధమస్విధమంద్ర జహ్వమర్త్యస్య
 తేహోతియ్యుగ్ధంనాజిసున్మితాయస్పృషాయసుప్రజాస్త్యాయ సువి
 ర్భాయ । సమిధ్యమానం సమిధోలగ్ని రాహుతస్వాహాకృతఃపిపర్తు
 నః । స్వగాదేవేభ్య ఇదంనమః । సమిధం । సమిధోలగ్న ఆహుతేత్య
 భిజ్ఞాయై కామనూయాజసమిధమనశ్చవ్య సర్వమిధ్య శేషమభ్యుద
 ధాతి । పరిధాని గూయాంవా । యజమానః । దేవాఃపితరః సితరో
 దేవాయోహమస్మిససన్యజే । యస్యాస్మిసతమంతరే మిస్వంమభి
 ష్టగ్ స్వందత్తగ్ స్వంపూర్తిగ్ స్వగ్ శ్రాంతగ్ స్వగ్ హుతిం । త
 స్యమేగ్ని రుపద్రష్టావాయురుపశోతా దిత్యోనుఖ్యా తాచ్యోపితా
 పృథీవీమాతాప్రజాపతీర్బంధుయ ఏవాస్మిససన్యజే । హూత్య
 ప్రవరేలధ్వర్య ప్రవరేచప్రవీయమాణే । వేదేనాగ్నింత్రిరుపవా
 జ్య । స్రువేణధ్రువాయాఅజ్యమాదాయా వేదేనోజయమ్యాసేహ ।
 ఉత్తరం పరధి సంధిమన్వపహృత్య । ప్రజాపతయేస్వాహా । మనోసి
 ప్రాజాపత్యంమనసామాభూతేనావిశ । ప్రావమాభూర్యమాణం ।
 ప్రజాపతయతిధం । ఆప్యాయతాధ్రువాఘృతేనయజ్ఞం యజ్ఞంప్రతి
 దేవయద్యుః । సూర్యాయాడుధోదిత్యా ఉష్ణశ్శేడరుధా రాపృథివీ
 యజ్ఞేలస్మిక్ । స్రువేణాజ్యస్థాల్యా అజ్యమాదాయధృవామాప్య
 య్యయత్యనదాయావదాయసార్వతికం । అగ్నిత్పరిధిగ్ శచ్చగ్నించ

త్రిస్త్రీసంమృత్యుః । సంపేష్యతి — 12 — అధ్యసన్నహానైస్సహజైస్స
 ర్భృతైస్సైర్భాగ్నీ ధోనుపరికామంపరికా యథాపరిధిరమన్య
 గ్రంత్రిస్త్రీసంమృత్యుః । అగ్నేవాజజిద్వాజంత్యా సరిష్యంతంవాజం
 జేష్యంతంవాజం వాజజితం వాజజితాయైసంమాజ్యైర్భాగ్నీమన్నా
 దమన్నాద్యాయ । త్రిగ్నింప్రాంచం । అధ్యర్యుః భువనమసివిభ్ర
 ధర్వాగ్నేయప్రదంతుః । అగ్రేణగ్రధువారం జహూంవాంజలింకృత్వా
 జహ్వేర్భాగ్నీస్తావ్వా యతిదేవయజ్ఞాయై । జహూమాదత్తై । ఉప
 భృదేహీదేవస్తావ్వా సవితాహ్వాయతిదేవ యజ్ఞాయై । ఉపభృతమాద
 త్తై । సుయమేమేలద్యధ్యుతాచీ భూయాస్తగ్ స్వావృతౌసూపావృతౌ ।
 ఉపభృతి జహూముత్యాదధాతి । ముఖితోభి వృత్త్య ముఖత ఉపా
 వహరతినచనగ్ శింజయతి నాభిదేశేచ సుచోధారయతి । సర్వత్రై
 వమత్యాధానోపావ హరిదేశభవతః । అగ్నావిష్ణూమావామ వక్రవి
 పం విజహాథాం మామాసంతాప్తం లోకంమేలోకకృతౌ కృణుతం ।
 అగ్రేణశ్రుతోతరేణ మధ్యనుంపరిధి మనవక్ర్రామం ప్రస్తర దక్షి
 శేన పదాదక్షిణాతి క్రామత్యుదంజ్ఞునమేనైతద్వావిపరీతం దక్షిణా
 తిక్రమ్య । పిష్టాస్థానమసీత ఇంద్రోలకృణో ద్వీర్యాశి । అవశిష్టతేంత
 ర్వేది దక్షిణః పాదోభవత్యవక్ర్రుస్ససోమ్యధోధ్వస్తిష్ఠన్ । దక్షిణం
 పరిధిసంధిమన్యవహృత్య । — 13 — సుచస్థమాజ్యం స్పృశతి
 యజమానే । అధ్యర్యుంయజమానోన్వారభ్య । సమాభ్యోగ్యోఅధ్య
 రోదివిస్పృశ మహుగోయజ్ఞోయజ్ఞపతేరింద్రావాహ్వాహ । వాగ
 స్యోద్రీసపత్నిక్షయణీనాచా మేంద్రియేణావిశే । స్పృశ్యమాభార్య
 మాణః । ఇంద్రాయేదం । అనన్వారభ్యఅధ్యర్యుఃహిం బృహద్యాః ।
 సుచముద్గ్రహ్య । పాహిమాగ్నేదుశ్చరితా దామాసుచరితేభజ ।
 అస్గ్ స్పర్శయన్థన్చాప్రత్యాక్రమ్య త్వే తేవవాక్రమణ ప్రత్యాక్ర
 మనే మగ్రతవతీభవతః । ముఖస్యశిరోసంజ్యోతిహ జ్యోతిరక్షాం

జహ్నుఁడువాండ్రు స్త్రీర్వాసమనన్తి । ఉన్నీతగ్ రాయః । స్రువేణధృ
 వాయా ఆజ్యమాదాయ । సువీరాయస్వాహా । జహ్నుఁడుభిఘార్య । జ
 హ్నో సా దాయ । య జ్ఞే వ య జ్ఞే ససంతతః ధ్రువాం
 ప్రత్యభిఘార్య । ఆయతనే స్రుచోనాదయిత్వా — 14 —
 ఇధ్మసన్నహనానిస్ఫృటిపసంగృహ్య వేద్యాశ్చ త్తృణమవ్యంతమా
 దాయోత్తరతః ప్రవరాణావతిష్ఠేతే । పూర్వోద్వర్యురవర ఆగ్ని
 ఛోఇధ్మసన్నహనాన్యాగ్నిఛో న్వారభ్యహ । ఇదమగ్నీధ్వవిష్య
 తీసఇదమగ్నీధ్వవిష్యతి । ఇదమధ్వర్యుర్భవిష్యతీసఇదమధ్వర్యుర్భవి
 ష్యసి యజ్ఞోయజ్ఞస్యవాగాద్విజ్యం కరోతుమనాద్విజ్య । కరోతు
 వాచంప్రపద్యే భూర్భువస్సువర్విష్ణోఃస్థానతిష్ఠామి బ్రహ్మస్రవరా
 యా శాశ్రివయిష్యామి । బ్రహ్మణమామంత్ర్యే । బ్రహ్మ । వాచస్ప
 తేవాచమాశాశ్రివయైతామాశాశ్రివయయజ్ఞందేవేభ్యమామనుష్యే
 ఃఘదేవతావర్థయత్త్వం నాకస్యకృష్ణయజమానోఅస్తు । సప్తర్షీ
 ణాగ్ సుకృతాయత్రోకస్తతేమం యజ్ఞంయజమానంచదేహీ ।
 ఓమాత్రాణి వయః । అధ్వర్యుః । ఆగ్నిత్రాణివయః । ఆగ్నిధిః । అస్తు
 శ్రౌషత్ । అపరేణోత్కరం దక్షిణాముఖస్తి వృక్ష్యగ్ సంమార్గా
 గ్ శ్చిధారయన్ప్రత్యాశ్రావయతి । ఆగ్నిదేవో హోతాదేవాన్య
 తుద్విద్వాగ్ శ్చిక్షేణ్యనుష్య ద్భరద్వాజవద్భువో స్పతివదఃగిరో వ
 ద్రష్టాన్యదాచవత్ప్రదాప్తానాం అస్య యజ్ఞస్యప్రావితారః । హో
 తృశర్వామానుషః । వేద్యాంతృణమపిస్పృజ్య । యజమానః । దే
 వాఃపితరఃపితరోదేవాయోహుమస్మిససన్యజే । యన్యాస్మిసతమంత
 రేమి స్వంతుఇహగ్న్స్వందత్తగ్ స్వపూర్తగ్ స్వగ్ శాంతిగ్ స్వగ్
 హుతం తస్యమేగ్నిరుపద్రష్టావాయు రుపశ్రోతాదిభ్యోనుభ్యాతా
 ద్యాః పితృపృథివీమాతా ప్రజాపతిశ్చంభుర్యసాస్మిససన్యజే ।
 హూతృప్రవరేధ్వర్యుప్రవరేచ ప్రవియమానే । ఘృతవతిశబ్దే
 జహ్నుఁడుభృతావధ్వర్యురాదాయదక్షిణా నకృదతికాంతః । అపరే

చాఘాతసంభేదం పంచప్రయాజాన్నాచోయజతి ప్రతిదిశంవాసర్వా
 నువైకత్వస్యం । —౧౧—సమిధోయ జేతి వాసమగ్గ సంప్రేప్యత
 యజయజేతిరాక । ఆ కి శ్రా కి వయ । అస్తుశ్రౌపట్ । సమిధో
 యజ! యజమానః! పృథివీహూతా! ద్వారాభ్యమ్య! దుదోగ్నితే!
 బృహస్పతిరుపవక్తా! సమిదోభ్యగ్నయశ్చదం । వసంతమృతూనాంప్రీ
 తామిసమాప్రీతః ప్రీతాతు! ఏకోమమైకాతస్యయోస్మాద్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్ట! ఆ కి శ్రా కి వయ! అస్తు శ్రౌపట్! యజమానః! తనూన
 పాతేగ్నయశ్చదం! వసిష్ఠశౌనకగోత్రాణాత్త్వత్ర! ఆ కి శ్రా కి వయ
 అస్తుశ్రౌపట్! యజ! సరాశిగ్ సాయాగ్నయశ్చదం । గ్రీష్మమృతూ
 నాంప్రీతామిసమాప్రీతః ప్రీతాతు! ద్వామమద్వేతస్యయోస్మాద్వేష్టి
 యంచవయంద్విష్ట! ఆ కి శ్రా కి వయ! అస్తు శ్రౌపట్! యజ!
 ఇదోభ్యగ్నయశ్చదం । వర్షామృతూనాం ప్రీతామితామా ప్రీతా! ప్రీ
 తాతు! త్రయోమమగ్నస్రస్యయోస్మాద్వేష్టియంచ వయంద్వి
 ష్ట! అథామాపభృతం జహ్నుమానియ్య! ఆ కి శ్రా కి వయ! అస్తు
 శ్రౌపట్! యజ! బర్హిషేగ్నయశ్చదం! శిరదమృతూనాం ప్రీతామి!
 సామాప్రీతాప్రీతాతు! చత్వారోమనుచతస్రస్యయోస్మాద్వేష్టి
 యంచవయంద్విష్ట! ఆ కి శ్రా కి వయ! అస్తుశ్రౌపట్! యజ! స్వాహా
 కారాయాగ్నయశ్చదం । హేనుంతిశిశిరావృతూనాంప్రీతామితే మా
 ప్రీతేప్రీతేతాం! పంచమనునతస్యకించనయోస్మాద్వేష్టియంచవ
 యంద్విష్ట! ప్రత్యాకీమ్య! శేషేణభృవానుభిహూయ! ఆనుపూ
 ర్వ్యగ్గహవిగ్ వ్యభిహూరయతి! ఉపభృతమంతరితి! ఆయతి నేస్పృచాసా
 దయిత్యా! నవావీగ్ వ్యభిహూరయతి! ద్వేష్టస్య! అగ్నిశ్చసామశ్చే
 తిద్వాదాజ్యభాగ! ఆప్యాయతాంతి! అగ్నయేనుబ్రూహి! ఆప్య
 యతాం! వక్షేణాతిక్రమ్య! ఆ కి శ్రా కి వయ! అస్తుశ్రౌపట్!
 అగ్నియజ! అగ్నయశ్చదం! వికృతే! అగ్ని నాయజ్జక్షత్యుష్మానగ్నే
 రహం దేవయజ్యయచతుష్మాన్భూమాసంత! ప్రత్యాకీమ్య! సస్పృ

చోస్సాదనం । పూర్వవదవద్యస్సప్రేష్యతి । సోమాయానుబ్రూ
హి । ఆ3శ్రా3వయ । అస్తుశౌషట్ । సోమంయజ । సోమాయేదం ।
అగ్నిహోమయోరహం దేవయజ్యయాచక్షుష్మాన్భూయాసం । వి
కృతౌ । సోమేనయజ్ఞస్పితృష్మాన్భోమస్యాహం దేవయజ్యయాచక్షు
ష్మాన్భూయాసం । అన్వాధాస్త్వినుధ్యేప్రజ్యే హనిప్రతిలోపప్రా
యశ్చిత్తాన్థం వ్రాతపజేస్త్విహావేసునాహుతిం హోష్యే । అగ్నేయే
వ్రతపతయేస్వాహా । అగ్నేయేవ్రతపతయథదం । ఆప్యాయతాం ధృ
వామూప్యాయ నానావకాదేణ సంభావితసకలదోషనిర్హరణా
ధృంసర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓంభూభువస్సువస్వాహా । ప్ర
జాపతయథదం । పురస్తాద్ధవీరదదాసస్య పంచ హేమాతారంవదేత్ ।

అగ్నిర్హేమాతా । అశ్వినాధ్వర్యా । త్వష్టాగ్నిత । మిత్రీడుపవ
క్తా । ఆప్యాయతాంజహ్వముపస్తీర్య । మాభేర్భాసావిఘ్నామాత్వా
హిగ్ంసిషం మాతేతేజోపకృమేద్భరత ముద్ధరేమనుషించావ దానా
నితేవ్రత్యవదాస్యామి సమస్తేఅస్తుమామాహిగ్ంసే । ఆగ్నేయంపు
రోదాశం మధ్యాద్ధ్యగుప్తవర్షమాత్రమవదాసంతిరీచీనం మవద్యతి ।
పూర్వార్థాద్వతియ్యనునూచీనం పశ్చాథాత్మతీయ్యం పంచావత్తి
నః । ఆప్యాయతామభిఘారయతి । యదవదానానితేవద్యన్విలో
మాకారుషమాత్లనః । ఆజ్యేనప్రత్యసజ్యేసతత్త ఆప్యాయతాంపునః ।
సహవీగ్ంవ్యభిఘారయతి । స్రుష్టుఖమానియ్య । అగ్నేయేనుబ్రూ
హి । ఆ3శ్రా3వయ । అస్తుశౌషట్ । అగ్నింయజ । అగ్నేయథదం ।
అగ్నేరహందేవ యజ్యయాన్నాదోభూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య ।
ఉపాగ్ంశుయాజమ౧త్రరాయజతి । ఆప్యాయ
తాంచత్వారి । ప్రజాపతయేఅనుబ్రూహి । ఆ3
శ్రా3వయ । అస్తుశౌషట్ । ప్రజాపతిం...యజ । ప్రజాపతయ
థదం । దధిరస్యదభోభూయాసం పాస్సానందభేయం । ఆప్యాయ
త్వాంఘాభేరాప్యాయతాం యదవదానాని స్రుష్టుఖం । అగ్నిహో

మాభ్యామనుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌపట్ । అగ్నిహో
 ఘాయజ । అగ్నిహోమాభ్యామిదం । అగ్నిహోమయో రహాదేవయ
 జ్యయాప్రత్రహా భూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । ఆప్యాయ తాంఘా
 శేరాప్యాయతాం యదవదానాని స్రుజ్ముఖం । ఇంద్రాయ వైమృథా
 యానుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌపట్ । ఇంద్రాయ వైమృ
 థంయజ । ఇంద్రాయ వై మృథాయేదం । ఇంద్రస్య వైమృథస్యాహం
 దేవయజ్య యాసపతోన్ కీర్యవాన్భూయాసం । దర్శే । ఆగ్నే యే
 నప్రచర్య । ఆప్యాయతాం మాభేర్మాభేరా ప్యాయతాం యదవదా
 నానిస్రుజ్ముఖం । మహేంద్రా యానుబూహి । ఆశిశ్రాశివయ ।
 అస్తుశ్రౌపట్ । మహేంద్రంయజ । మహేంద్రా యేదం । మహేం

ద్రస్యాహం దేవయజ్య యాజేమాసం మహిమాసం గమేయం । ప్ర
 త్యాక్రమ్య । సృజేణ పార్వణౌ హోమామా । ఋషభం వాజినం ప
 యం పూర్ణమాసంయజామహే । సనోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయ
 స్పృష్గ్ం సహస్రిణం ప్రాణాయసురాధసే పూర్ణమాసాయస్వాహా
 పూర్ణమాసాయేదం॥ అమావాస్యాయుభగాసుశేవా భేనురివభూయ
 ఆప్యాయమానా । సనోదోహతాగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పృష్గ్ం
 సహస్రిణం సానాయ సురాధసేమావాస్యాయైస్వాహా । అమావా
 స్యాయాశిదం ॥ జహ్వగ్ం వస్తుహీతిం గృహీత్వా । నారిష్ఠా హో
 మాం జహోతిదాక్షిణాజాన్వాచ్య నాచ్య చ సీనోదర్శి హోమాం జ
 హోతి । దశ తేతనువోయజ్జ యజ్జయా స్తాప్రీతాతు యజమానో
 ఘృతేనానిష్ఠ యోఽప్రళిషమీడమానోదేవానాం దైవ్యేషియజమా
 నోమృతోభూత్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయుభ్యామిదం॥ యం
 వాందేవాఅకల్పయన్ నూజ్జోభాగగ్ం శతక్రతూ । ఏతిద్వాం తేనప్రీ
 తామి తేనతృప్యతమగ్ం హహాస్వాహా । నారిష్ఠాభ్యామగ్ని వాయు
 భ్యామిదం॥ అహందేవానాగ్ం సుస్మితా మస్మింకే మమేదమిష్టాన
 మిధుర్భవతి । అహన్నానిష్ఠావను యజామివిద్వాన్ । యదా

భ్యామిద్రోఅదధాద్భాగేభేయగ్గ్స్వాహ॥ నారిష్ఠాభ్యామగ్నివాయు
భ్యామిదం । అదారస్రువృసతి దైవసామాస్మిన్ యజ్ఞేమరుతోమృడ
తానః । మానోవిదదభిభామోఆశస్తి ర్భానోవిదద్వృజనా ద్వేష్యా
యాస్వాహ । నారిష్ఠేభ్యోదేవసామ మరుద్భృతాదం । బ్రహ్మపృతి
ష్ఠానుసాబ్రహ్మనానో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ హవిషామాజ్యస్య । అతి
రిష్టింకర్మణోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాణిపృతిరంన్నేతి కల్పయన్ధన్వ
హాకృతామృతికేతుదేవాన్ధన్వాహ । నారిష్ఠాయబ్రహ్మణాదం । సంతే
మనసామనస్సంప్రాణే ప్రాణందధామితే సంవ్యాసే సమపానం దధా
మితే । పరిగృహ్యాయజమానో మృతోభూచ్ఛన్న ఏదద్విపదేశఞ్చతు
ష్పదేస్వాహ । నారిష్ఠాయపరమాత్మనాదం । ఏష ఉపాహూమా

నాం కాలోసంతరంవా పృథానాః ప్రాగ్వాసమిన్ద్రయజమా జహన్వ
ముపస్తీర్యసర్వేహగ్ హవిషాముత్తరాధాత్తనకృత్తనకృత్తినైష్టకృతేవ
దాద్విః పంచావతినో దైవతసా విష్టకృతేదాచాత్కరాకర్ణికానాము
త్తరముత్తరం జ్యాయఅజ్యభాగప్రభృతస్విష్టకృందంతా నాంనారిష్ఠ
వర్జితానాంప్రస్తరబరహిస్సముంజనం ద్విరాప్యాయతాం నహవిశ్ర
త్యభిహ్మరయతి । అగ్నేయేస్విష్టకృతేనుబూహి । ఆతి శ్రావేవయ
అస్మశ్శాపట్ । అగ్నిగ్ స్విష్టకృతం...యజఅగ్నేయేస్విష్టకృతాదం ।
అగ్నే స్విష్టకృతో హందేవ యజ్యయాయమాన్ యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాం
గమేయం । పృత్యాక్రమ్య । బహ్వమపతిన్య । వైశ్వానరేహవి
రిదంజాహూమి సాహస్రముత్సగ్ శతధారమేతం । సనఃపితరంపితా
మహం ప్రపితామహగ్ స్వకేలోకే పిన్వనూనోభిధర్తు స్వాహ ।
అగ్నేయే వైశ్వానరాయేదం ॥ అంతః పరిధినినయతినినయతి॥

ఇదామేకేపూర్వగ్ సమామనంతి ప్రాశిత్రిమేతే ప్రాశిత్రిపా
త్రోడపస్తీర్య । అగ్నేయం పురోడాశంప్రాంచంః ర్యంచంవా విరుజ్యా
ప ఉపస్సుశ్య । అజ్యయాయపరూత్రాదాంవ్యాధాత్యుత్య తామి
దం । మాహూహిసామయజ్ఞస్య శుద్ధగ్ స్విష్టమిదగ్ హవిః । సర్వేమాం

భూలో జాతానాం మధ్యాదం గుప్తాపకనిష్ఠితా
భ్యాం యవమాత్రం పిప్పలమాత్రం వానద్యతియజమా
నః । అగ్నిర్మానుష్ఠితాత్మ సవితాఘృతేనాద్యోమోక్షదూరేరా
తియ్యతితమేతేనజేషం ప్రాశిత్రమవదీయమానం । బహు । మితస్య
త్వాచక్షుషాప్రేక్షే । ప్రాశిత్రమవదీయమానఃప్రేక్షే । ఋతస్య
పథాపర్యహి । కరిహిర్యమాణం । సూర్యస్యత్వాచక్షుషాపృతిప
శ్యామి । ఆహీయమాణం । దేవస్యత్వాహస్తాభ్యాంపతిగృహ్య
మి । అంజలినామ్రతిగృహ్య । పృథివ్యాస్తానాభౌసాదయామీమ

జాయాపదే । అతర్వేదిన్యూహ్యతృణానిప్రాగ్గృహ్యదగ్ సాదయిత్వా ।
అదధేనత్వాచక్షుషాప్రేక్షే । అవేక్ష్య । దేవస్యత్వాహస్తాభ్యామా
దదే । అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదాయ । అగేస్తాస్యేన
సప్రాశ్చమి బ్రాహ్మణస్యోదరేణ బృహస్పతేర్బ్రహ్మణేంద్రస్య త్వా
జతరేసాదయామి । భక్షయతి । అసంప్లేత్యాపిగిరతి । యాఆఘ్నం
తర్దేవతాస్తాఇదగ్ శమయంతుస్వాహుకృతం జతరమిదస్యగచ్ఛ
స్వాహు । అద్భిరభ్యవసీయాచమ్య । ఘసీనామేమానఃపృథ్వాణ్ఘ్నం
మేనాభేస్సి దేంద్రస్యత్వాజతరే సాదయామి । నాభిదేశమభిమృశ
తి । వాజ్మలసన్ । యథాలింగమంగాని । ససోప్రాణః । అక్ష్యోశ్చ
క్షుః । కర్ణయోశ్రోత్రం । బాహువోర్బలం । ఊరువోరోజః । అరిష్టావిశ్వా
స్యంగానితనూః । తనువామేసహ నమస్తే । అస్తుమా మాహిగ్సీః ।
అవశిష్టాస్యంగాని । ప్రత్యౌశ్యపాత్రం పూరయిత్వా । దిశోజన్వ । ప్రా
చీనిసయతి । మాంజన్వా । శిర్యాభ్యాత్మం । ఆభ్యగ్మ్యః । ఇడాపాత్ర
ఉపస్తీర్య । మనునాదృష్టాం ఘృతవదీమిత్రవరణసమారితాం । ద
క్షిణార్ధాదసంభిం దన్నవంద్యాం మ్యేకతోముఖాం । హవిరోభ్యదక్షి
ణార్ధాత్పథమ మవదానమవద్యతి । సంభేదాద్వితీయం । పూర్వా
ర్ధాచ్ఛయజమాన భాగమణు మివదీర్ఘంతమాశ్లేప సంతర్ప్య । ధృ
వాయాఉపోహతి । యజమానః । సురూపవరుష వర్ణ ఏహీమాసన్

ద్రాందుర్యాగ్ అభ్యేహిమామను వ్రతాన్యశీర్షాణి మృశ్యమిడతీ
 న్యాదితపహిసరస్వశ్యేహి రంతిరసిరమతిరసి సూనర్యసిజప్తేజప్తిత
 శియోపహూత ఉపహవం తేజీయ । అవదీయమానామ హనుమం
 త్రయ్యతే అభిఘాశ్యేడాగ్ హేహాత్రేప్రదాయాపివా హాసీమిడాము
 హాహ్య । దక్షిణతిలసీ-సువేణ హేహాతురంగుళీ దర్శణీఆనక్తి ఉప
 స్మృత్యేదకాయ । అధ్వయః । ప్రథమమవదాన మవద్యతి । స్వయగ్
 హేహాతో త్రర మేద్యోవిపరీతం । లేవాదుపస్తాభిఘారణేభవతః॥
 ఉపహూయ మానామన్వార భేతేధ్వర్యుర్య జమానస్స నప్తదేవగ
 వ్యేమేమంత్రాః । భూయస్యేహి । శ్రేయస్యేహిపసీ మ్యస్యేహి । యతేప
 హి । దక్షిణపహి ఇడపహి । సూన్యతిపహి । ఇడాయాఉపాగ్ శూపహవేని
 ప్తదేవగవీజపతి । చిదసీమనాసీ । ధీరసీ । రంతిః । రమతిః । సూ
 నుః । సూనరీ । ఉచ్చైశుకహవీనప్తమనుష్యగహిః । దేవీరైవైరభిమానివర్త
 ధ్వగ్ స్యానాస్యానేనఘృతేనమాసముత్తత । నమఇదముపదంభిషగృ
 పిర్భుక్తా యద్దదేసముద్రాదుదచం నివస్యచావాగగో వివస్యతిష్ఠ
 తిశ్మగేభిర్భిశ్భిశ్భ ఇతిచోపహూయమానాయాం । వాయవిడాతే
 మాతావాయో । హాతార మిత్తమాణో వాయుం మనసాభ్యా
 యేత్ । దైన్యాఅధ్వర్యవ ఉపహూతా ఇత్యభిజ్ఞాయ । ఉపహూతః
 పశుమానసాసీత్యధ్వర్యుర్జపతి । ఉపహూతోయంయజమానఇత్యభి
 జ్ఞాయ । ఏతమేవమంత్రం యజమానః । సామేనత్యా శీరస్యయజ్ఞ
 స్యభూయాదరేడ తామన సాతచ్ఛకేయం యజ్ఞోదివగ్ రోహతు శి
 జ్ఞోదివంగచ్ఛతు యోజేనయానః పంథాస్తేనయజ్ఞో దేవాగ్ అప్యేత్వ
 స్సాస్విం ద్రఇంద్రియం దధాత్వస్సానాయ ఉత్తయజ్ఞాస్స చంతామస్సా
 సుసంత్యాశిషస్సానః ప్రియాసుప్రత్యుర్మ ఘోసీజప్తిరసిజుషస్సనో
 జప్తానోసిజప్తిం తేగ మేయం । ఆశీర్మ ఉర్జముతసుప్రజాస్త్వ మిషంద
 ధాతుద్రవిణగ్ నవర్చనం । సుజయస్మేత్రాణి సహసామిద్రక్ప
 ంక్తానోఅన్యగ్ అధరాన్ భృపత్నాన్ । ఆశీష్టజపతి । ఇడాయాలి

శాందేవయజ్ఞయీ పసుమాన్భూయానం । ఉపహూతాం । ఇదా
 ధేనుస్సహవత్సాన ఆగాదూర్జంనుహానా పయసావ్రపీనా । సానోల
 న్ననహవిపోదగోభిఃపాథ్యస్మాగ్ ఆగాతః । భక్షాయా హ్రీయమా
 గాయాముక్తః । ఉపహూతః పశుమానసాని । ఇత్యశ్వశ్శుర్జపతి ।
 ఇదేభాగం జపస్వనోజ్యగ్గా జన్వార్యతః । తస్యాస్తే ధక్షీ వాణస్యా
 షసర్వాత్మాన స్సర్వగణాః । యజమానపంచమా ఇహప్రాశ్యాచ
 మ్య । వాగ్యతాసతాతానూర్జనాత్ । మనోజ్యోతిర్జుషతామాజ్యం
 విచ్చించయజ్ఞగ్ సమిమందధాత్ । బృహస్పతిస్తమతా మిమన్నోవి
 శ్వేదేవాఇనామాదయంతాం । అద్భిరంతర్వేది ప్రస్తరేమార్జయం
 తే । ఆన్నేయం పురోడాశంచతుర్థాకృత్యాబ్రహ్మదశరోతి । య

జమానః । బ్రధ్నపిన్వస్వదదగో మేమాత్మయికుర్వహో మేమోప
 దశద్దిశాంక్లుప్తిసి దిశోమేకల్పం తాంకల్పం తామ్మేది శోదేవీశ్చమా
 నుషీశ్చాహూ రాత్రేమేకర్చే తామర్థమాసామేకల్పంతాం మా
 సామేకల్పంతా మృతవోమేకల్పంతాగ్ సంవత్సరో మేకల్పతాంస్తప్తి
 రసికల్పతాంమే । బర్హిషిపురోడాశ మాసన్నాభిమృశతి । అథైసం
 ప్రతిదిశంవ్రూహతి । ఆశానాంత్యాశాపాలేధ్య శ్చతుర్భ్యాలమృతే
 శ్యఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిహవయం బ్రధ్నపాహిభజ
 తాంభగీభాగం మాభాగోభక్తవిరభాగం భజామః । అపస్పిన్వాష
 ధీర్జన్వద్విపాత్వాహి చతుష్పాదవదివో వృష్టిమేరయ । బ్రాహ్మణా
 సామిదగ్ హవిస్సామ్యానాగ్ సామసీధిహం నిర్భక్తేత్రా గ్గోహోనే
 హోబ్రాహ్మణస్యాస్తి । ఇదంబ్రహ్మణః । ఇదగ్ గోహోతుః । ఇవమధ్య
 ర్యోః । ఇదం యజమానస్య । ఇత్యశ్వశ్శుర్జప మానభాగం విద్ధిశ
 తి । ఉపహూతోక్త్యాః పితోపమాంక్త్యాః పితామగ్ని రాగ్ని ధ్రా
 దాయుషేవర్చసే జీవాన్వైపుణ్యాయాప హూతాపృథివీమాతోప
 మామాతా పృథివీస్వాతామగ్ని రాగ్నిధ్రాదాయుషే వర్చసే
 జీవాన్వైపుణ్యాయ ఇదమగ్ని సః । ఆగ్నిధ్రభాగస్యవై శేష ఇగ్ధేష

ప్రమగ్నీ ధీః పదవత్తగ్ సంచాయతి । ఉప స్తరణాపదానా భిః ఘోరణా
 సిద్ధిర్ద్విరాగ్నిధ్రువాగ్నయః । ద్విరుపస్తురాతిద్విరాదధాతి ద్విరభిఘ
 రయతి । అగ్నే రాగ్నిద్రమస్య గ్నే శ్చామిత్రేమసి నమః పై అస్తుమా
 మాహిగ్ సీ॥ అగ్నిధ్రోభక్షయతి । వేదేన బ్రహ్మయజమానా భాగం
 పరివారతి । పృథక్వాత్రాభ్యా మితరయోః । స్రువేణ హేమాతుః॥ జ
 హ్వధ్వయోః॥ పృథివ్యై భాగో నీతి హేమాతాభక్షయతి । అంతరిక్షస్య
 భాగో నీత్యన్వయః॥ దక్షిణాగ్నావన్వాహర్యం మహంతం బృహం
 తమపరిమితమోదనం పచతి క్షీరేభవతీత్యేకే । తమభిఘార్యానభిఘా
 ర్యవోద్వాప్త్యా తస్యేద్వా సాద్య । బ్రహ్మన్ స్పృహసి బ్రహ్మణేత్వా
 హుతాత్యమామాహిగ్ సీరహుతో మహ్యాగ్ శివోభవ । బ్రహ్మభి

మృశతి । యజమానః । బ్రహ్మపిన్వస్య దదతోమే మాతౌయి కుర్వ
 తోమేనోపద సత్ప్రజాపతేర్భాగస్మాజ్జన్వాన్వయస్వా న్వాగ్నాపా
 నామే పాహిసమానవ్యా నోమేపాహుయ దానవ్యానామే పాహ్య
 యీతోస్యక్షీత్యైత్వామామేక్షేష్టాలముత్రముష్మింల్లోకే । ఇయగ్
 ధాల్యమృతస్య పూర్ణాసహస్రధారఉద్ధౌస్ అక్షీయమాణః॥ సదాగా
 రపృథివీమంతరిక్షం దివంచ తేనాదనేనాతి తరాణిమృత్యుం । అంతర్వ
 ద్యన్వాహర్యమాసంన్నమభిమృశతి । అధ్వయః । దక్షిణసద్భ్య ఉప
 హర్తవై । సంప్రేక్ష్యతి । ఏ బ్రాహ్మణ ఉత్తరతస్తా యజమాన
 ఆహ । దక్షిణతేవత । ఇత జేభ్యోన్వాహర్యదదాతి । బ్రాహ్మణాల
 యంవఓదనో యథాభాగం ప్రతిగృహ్ణీధ్వం । తేనప్తదశ కృత్వో
 పాన్యః — 1 — ఓండేవస్యత్వా + పూర్ణోహస్తాభ్యాం పృతిగృహ్ణా
 మి॥ రాజాత్వావరుణోనయతు దేవిదక్షిణే బ్రహ్మణ ఓదనం తేనామృత
 త్వమశ్యాంవయోదాత్రే మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీతేక ఇదం
 కన్యాలదాల్కమః కామాయకామోదాతా కామః ప్రతిగ్రహీ
 తాకామిగ్ సముద్రీమావిశి కామేనత్వాపృతిగృహ్ణామి కామైతితే
 నీషా జేకామదక్షిణోత్తానస్త్యాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతుః ఉత్తరతి । పరి

తేదియజమానస్సావృత్యతి । అన్యన్యై హవిశ్శ్రువాదుద్యాన్యై । బ్ర
హ్మన్మహావ్యామసమిధ మా । అన్యన్యై త్వన్దీగ్ శ్చాగ్ని చ సకృ
త్ స కృత్సామృజ్య । సృష్టేయై । అన్యన్యై దేవసకృతేభ్యే ప్రాసా
త్పితృవసువక్షచయజజ్ఞానా స్మతిర్ బ్రహ్మసయజ్ఞా హవిసయజ్ఞ
వతింహవి సమాహవి । ఓంకృతిష్టా । అనుజ్ఞాహో బ్రహ్మగా ఆగ్ని
ధ్రస్యతమామాతీగ్ సమిధమాదధాతి । ఏమాతేలగ్నై సమిత్తమా
వగ్నస్వచాప్యాయస్వ ఎధతాంచతే యజ్ఞపతిరాచప్యాయతాం । ఇతి
షీనుహిచవయమాచప్య శిషీనుహిస్వాహ । యజమానోప్యేతే నై
వాధీయమానాం । అగ్నయశ్చదం । యంజేఅగ్న ఆవృశ్చామ్యహం వా
షీపితశ్చరత్ । ప్రజాంచతస్య మూలంచనై దేవానివృత్తత అగ్నై
యోనోభిరాసతి సమానోయశ్చౌష్ణ్యః । ఇథస్యేన ప్రతాయతో
మాతన్యోచ్చేషికించనా యోమాంద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహంద్వే
ష్టియశ్చమాం । సర్వాగ్ స్తానగ్నై సం దవాయాగ్ శ్చాహం ద్వేష్టి
యేదమాం । ఆహితాయానుగ్నిం పూర్వనదగ్నీత్వదిగ్ శ్చాగ్నించ
సకృత్ సకృతమృజ్య । అగ్నై వాజిజిద్వాజంత్యా సస్వవాగ్ సంవాజం
జిగివాగ్ సంవాజనం వాజజితా వాజజిత్యామై సంయర్జ్యస్మిను
న్నాదమన్నా ద్యాయాదధే । సకృదగ్నిం ప్రాంచం । ఇద్దసన్నహనా
స్యశ్చిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నా ప్రహరతి । వికృతావృత్తకేత్యాగ్నా యో
భూతానా మధిపతీరుద్ర స్తంతిచరోవృషా । పశూసస్మాకం మాహిగ్
సీరేతదన్తు హుత తవస్వాహ । భూతానామధిపతయే రుద్రాయతంతి
చిరాయేదం । అపశ్చకస్పృశ్య । వేదిర్భరహిశ్రుగ్ హవి నిధ్యుపనిధ
యస్రుచ । ఆజ్యంయజ్ఞఋచోయజర్యా జ్యాశ్చృపవట్కారా స్సంమే
సన్నతయోను మంతామిధ్య సంసహనేహుతే । సంమార్గానుహు
తా । సప్తహూతారం వదేత్పురస్తాదనూయాజా నాముపనిష్ఠా
ద్వా । మహాహవిర్ హూతా । సత్యహవిర్ హూతా । సత్యహవి
రధ్వయ । అచ్యుతపాహాగ్నిత్ । అచ్యుతమనా ఉపవత్ । అనాచ్య

వ్యక్తాప్రతిభృత్యశ్చ యజ్ఞస్వాభిగతం । అయాస్యఉద్ధాతా । సత్వ
 మాపభృతంజహ్వామసీయ । జహూపభృతానధ్వయరానాయదత్తే
 గాసత్వవత్ప్రకాంతః పూర్వేణాభూనసంభవంప్రతీతస్త్రీసనూయజా
 యజతి । ప్రథమంపూర్వాన్వేదమభిజాహూతిమధ్యేద్వితీయ్యంప్రాం
 చముత్తమగ్న్ సావయంస్త్వరాననుసంభిద్య । దేవాన్యజేత్ప్రథమ
 సంగప్రేయ్యతి యజయజితేరాన్ । అగ్నిశాశివయ । అస్తుశౌవట్ ।
 దేవాన్యజ । దేవాయజర్ హిషేగ్నయజదం । బర్హిహోహందేవ
 యజ్యయాప్రజావాన్ భూయాసం । ఆయ । అట్ । యజ । దేవా
 యనరాశగ్ సాయాగ్నయజదం । నరాశగ్ సస్యాహం దేవయజ్యయా
 పశుమాన్ భూయాసం । అ3 శా3వయ । అస్తుశౌవట్ । యజ ।

దేవాయాగ్నయేస్త్విష్టకృతజదం । అగ్నేస్త్విష్టకృతోహం దేవయజ్య
 యాయుష్మాన్ యజ్ఞేప్రహోసా గమీయం । త్రత్యాక్రమ్యాయజసే
 నృచోసాదయత్వా । వాజసాన్భ్యాన్ప్రూహత్యుభౌ వాజవత్సౌజవ
 తః । వాజస్యమాహిసవేనోగ్రాభేదోదగ్రభీత్ । దత్తీతేనవాస్తేనో
 త్రానేన సప్రస్తరాహూమూద్యచ్ఛతి । అథాసవత్నాగ్ ఇద్రోమే
 నిగ్రాభేనాగ్రాగ్ అగః । సవ్యేనోపభృతంనియచ్ఛతి । ఉద్గ్రాభంచ
 దత్తీతే జహూముద్యచ్ఛతి । నిగ్రాభంచ । తేనైవోపభృతంనియ
 చ్ఛతి । బ్రహ్మదేవాలవీవృథా । దత్తీతేనప్రాచీంజహూగ్రహోహతి ।
 అథాసవత్నానింద్రాగ్నీ మేవిషూచీనాన్వ్యస్యతాం । సవ్యేనోపభృ
 తం ప్రతీచీంబహిర్వేదినిరసిత్వా । హస్తాభ్యామపఉపస్సుప్త్య । ఉ
 త్తేప్రేప్రాత్య । ఏనామభ్యుదాహృత్య । జహ్వపరిధీనవక్త్రీ । వసు
 భ్యస్తా । మభ్యమకరిణిం । వసుభ్యజదం । వసూందేవాన్యజేనా
 ప్రిమే । రుద్రోభ్యస్తా । దత్తీణాం రుద్రేభ్యజదం । రుద్రాందేవాన్
 యజేనాప్రిమే । అపఉపస్సుప్త్య । అదిత్యేభ్యస్తా । ఉత్తరం । అది
 త్యేభ్యజదం । అదిత్యాదేవాన్యజేనాప్రిమే । పరిధీనజ్యమానామ్ ।
 శ్రేష్ఠస్త్రేజహూగ్నోనాదయతి । సంచానాథాః ద్యావాభృగీనిమిత్రా

సతుగౌర్వానృప్తావతాం । విధృతీభ్యాంప్రస్తరమపాదాయబర్హి
పితృష్ణీవిధృతీలపిసృజ్య । స్రుతప్రస్తరమనక్తి । అక్షగౌర్హా
వియంతువయః । జహ్వమగ్రమనక్తి । ప్రబాంయోనిమానిద్భృ
క్షం । ఉపధృతిసాధ్యమం । ఆప్యాయంతామాపటషధయః । ధృ
యాంమూలం । ఏవంత్రిః । యజమానః । సమస్తాంబర్హిహా
పామ్పుతేన । సమాదిత్యైర్వసుభిస్సమ్మృద్ధిః । సమింద్రేణవిశ్వేభి
దేవేభిర్వైశ్వాంధివ్యన్నభోగచ్ఛతుయథాన్వహః । ప్రస్తరమజ్జమా
నం । ఆయుషేత్వా । అక్షసత్త్వగామపాదాయ । పృజ్ఞాతనిధా
య । దక్షిణోత్తరాభ్యాం పాణిభ్యాం సహశాఖయాప్రస్తరం గృ
హీత్వా । జహ్వంప్రతిస్థాప్యాసీనః । ఆతిశ్రాంతివయః । అస్తుశ్రౌవట్

ఇషితాదేవ్యాహూతారోభద్రచాచ్యాయ ప్రేషితోమానుషస్సూ
క్తవాకాయసూక్తబ్రూహి । సంప్రేష్యతి । అనూచ్యమాసేమాక్త
వాకే । మరుతాంపుషతయస్థవింగచృతతోనోవృష్టిమేరయః । సహ
శాఖయాప్రస్తరమాహవసీయేప్రహరతి । యజమానః । అగ్నయ
ఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమాస్యా
హముజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం ।
ప్రబావతయఇదం । అగ్నేహోమాభ్యామిదం । అగ్నేహోమయోరిహము
జ్జతిమనూజ్జేషం । ఇంద్రదాయవైశ్వాదాయేదం । ఇంద్రస్యవైశ్వాద
స్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయేస్వి
ష్టకృతఇదం । అగ్నేస్విష్టకృతోహముజ్జతిమనూజ్జేషం । దర్శశే । అ
గ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమ
స్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయఇదం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూ
జ్జేషం । మహేంద్రాయేదం । మహేంద్రస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం ।
దేవేభ్య ఆజ్యపేభ్య ఇదం । అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం । అగ్నేస్విష్టకృతో
హముజ్జతిమనూజ్జేషం । యదాచాస్యహూతానా మగృహ్ణీయాద
ధభూయాత్ । ఏమాఅగ్ననాశిహోదోహాకామాఇంద్రవంశోపహ

మహాధురీనునిరూపణము । ఈమేసత్యావేదాగ్రహణజ్ఞులై
 తరాత్పర్యాప్త్యంతరాదృతామనసాదేహ్యమాద్యజ్ఞోదేహ్య
 తుయజ్ఞోమలగచ్ఛతు పరమేశ్వరప్రసాదోనా ఆగచ్ఛతు । — 2
 అన్వయః । అగ్నిస్థమయ । రోగితేనాగ్నిస్థేన తాంగమయతు ।
 అగ్నియజనం । హరిభ్యాంత్వే । దోదేవతాం గమయతు ।
 ధాదామేదం । ఏత శేన త్వా సూ ర్యో దేవ తాం గ మ య
 తు । సూర్యామేదా । అగ్నిభాత్ప్రస్తరం పహ్నియమాణం తిరం
 జలివాగ్నిహోవిష్వంచం । ప్రస్తతమూర్ధ్వముద్యాతి । అదైనమా
 హాగ్నిధ్రః సంవదస్య । అగావగ్నిదిత్యైవయః । అగన్నిత్యాగ్నిధ్ర
 శ్రౌత్యమేది త్వధ్వయశ్రౌత్యవిదిత్యాగ్నిధ్రః । యత్ప్రస్తరాత్ప్రణమ
 సాత్తంతదన్మపహరతి । తనుభ్యఇదం । దివఃఖిలోవతతః పృథివ్యాఅ
 ద్యుద్ధితః । తేనాసహస్రికాండేసద్విషుత్తగ్ శోచయామసి । ద్విష
 స్మై బహుశోచతోష్ణధేమోఆహగ్ శుచం । తృణేప్రహీయమా
 నే । ఏతదేతత్ తిరంగుళ్యానిద్విశ్య । అయుష్షాలగ్నేస్యాయుర్మేసా
 హిచక్షుష్షాలగ్నేసి చక్షుర్మేసాహి । అగ్నిమభిమంత్ర్య । ధృవాసి
 అంతర్వేదిపృథివిమభిమృశతి । మధ్యమంపరిధి మన్వారభ్య । స్వగా
 ద్ర్యోహూతృభ్యస్వస్తిర్నామ షేభ్యశ్శం యోహూహి । సప్తే
 ష్యతి । అనూచ్యమానేశంయునాకే । పరిధీనాహవసీయే ప్రహరతి
 యంపరిధంపర్య ధడ్ధాలగ్నే దేవపణిభిర్వియ్యమాణః । తంతిఏతమను
 జోమంధరామినేదేవ త్వదవచేరియాతై మధ్యమంపరిధంప్రహరతి
 యజ్ఞస్య సాధణిపసమితం । ఇత కా ప్రహరన్ । ఉత్తరాభ్య
 స్వాగ్రమంగానేమాహోహతి । విశేముంచా మిరశనావిరశ్శీవేవియో
 త్తాయానిపరిచర్తనాని । ధత్తాదస్మానుద్రవిణం యచ్చభద్రంప్రహో
 బ్రూతా ద్భాగధాం దేవతాను । పరిధిమవిముచ్యమానేమ । విష్ణవే
 శ్చిరాయురూసామేదం । విష్ణోశ్శంయోరహందేవ యజ్ఞయాద్యజ్ఞే
 ప్రతిష్ఠాంగమేయం । యజ్ఞవనుస్తే యజ్ఞవమోమశ్చనేయజ్ఞ । 3

సమసంతిష్ఠస్వస్యానేన మేసంతిష్ఠస్వసుభూతే సమసంతిష్ఠస్వబ్రహ్మ
 విద్మినేనమేసంతిష్ఠస్వ యజ్ఞస్య ధనునుసంతిష్ఠస్వపితౄజ్ఞ సమఉ
 పతే...నమఃపరిధిమోచనే యజమానంకృతే. ఇతిపరిధిః భిముత్ర్య
 జహ్నుముపభృతో గ్రమవథాయా సగ్గ్రా వేదాభిజాహూతి సగ్గ్ర
 సావిభాగాస్తేషాబృహంతః ప్రస్తరేష్టాబర్హిషదశ్చ దేవాఇమాం
 వాచమభివిశ్వేగృణాత ఆపద్యాస్మిన్నర్హిషి మావయధ్వగ్ స్వాహా
 విసుభ్యోరుద్రేభ్య ఆదిశ్వేభ్యస్సగ్గ్రావ భాగేభ్యఇదం । ఇహ్య
 జ్ఞోభ్యగుభ్యిద్విణోనాయతి భిరాశీద్దానసుభిరాశీర్వాగ్ అధర్వభిస్త
 స్యమేష్ఠస్యవీతస్య ద్రవిణేహగమేస్సగ్గ్రావగ్ హుత మన్వంత్రయ
 తే । అత్రైవర్విజో హవిశ్వేషాన్భక్షయంతి । ఉష్ణేనవారిణా ఆజ్యతే
 పాస్పితౌశ్య । సస్సువేజహూపభృతా వధ్వర్యురాదస్తే । వేదగ్
 హూతా స్ఫృమాజ్యస్థాలీ ముదకమండలం చాగ్నిధిః । ఆగ్నిధిః
 ప్రథమాః పత్నీ స్సంయూజిష్యంతః పృత్యం చోయంత్యగ్రేణ గార్
 హపత్యం దక్షిణేనాధ్వర్యుః ప్రతిపద్యతే । ఉత్తరేణేతరా । — ౩ —
 అగ్నేర్వామపన్నగృహస్య సదసిసదయామి సుమ్నాయ సుమ్నసీ
 సుమ్నీ మాదత్తం । కస్తం భ్యాగ్ స్పృచౌ సాదయత్వా
 ధురిధుర్యాపాతం । యుగధురాప్రోహతి । అపకేణగార్హ
 పత్యమూర్ధ్వజురాసీనాధ్వా వేనోపాగ్ శువాపత్నీం సంయూజయంతి
 దక్షిణోధ్వర్యురుత్తరఃపత్నీ ధ్రోమధ్వేహూతా । వేదముపభృతం
 కృత్వా । జహ్వాంచతుర్గుహీతం గృహీత్వా । ఏకం । సామాయా
 నుబూహి । ద్వే । త్రిణి । చత్వారి । ఆగ్రిశా ౩వయ । అస్తుశ్రౌ
 షట్ । సోమంయజ । సోమా యేదం । సోమస్యా హంజేవయజ్య
 యాసుకేతాకేతోధమీయా । ఏకం । త్వప్రేనుబూహి । ఆ = య
 అ = ట్ । త్వప్రా = రంయజ త్వప్ర = ఇవణి త్వప్ర రాహం జేవయజ్య
 యాపశూనాగ్ హుంపుషేయం । ఏకం । రాకాయాఅనుబూ
 హి । ఆ = య । అ = ట్ । రాకాయజ । రాకాయాఇదం । రా

కాయాఅహందేవ యజ్ఞయా ప్రజావాన్భూయా సం । రాకాయాఅ
హందేవయజ్ఞయా ప్రజావతీ భూమీసమితిపత్నీ । ఏకం । సిసీహ
ల్యాఅనుబ్రాహ్మి । ఆ - య । అ - ట్ । సిసీహాలియజ । సిసీహ
ల్యాఇదం । సిసీహల్యాఅహందేవయజ్ఞ యాపశుమాన్భూయాసం ।
పశుమతీభూమీసమితిపత్నీ । ఏకం । కుహ్వాలనుబ్రాహ్మి । ఆ -
య । అ - ట్ । కుహ్వాయజ । కుహ్వైదం । కుహ్వ ఆహందేవ
యజ్ఞయా పుష్టిమాన్భూమాన్భూయాసం । పుష్టిమతిపశుమతీ
భూమీసమితిపత్నీ । ఆహవనీయతః పరిశ్రితేదేవపత్నీ రపరిశ్రితే
వా । ఏకం । దేవానాం పత్నీభ్యోనుబ్రాహ్మి । అ - య । అ -
ట్ । దేవానాంపత్నీర్యజ । దేవానాంపత్నీభ్యైదం । ఏకం । అగ్న
యేగృహపతియేనుబ్రాహ్మి । అ - య । అ - ట్ । అగ్నింగృహప
తియజ । అగ్నయేగృహపతియైదం । దేవానాంపత్నీ రగ్నిర్గృహ
పతిర్యజస్య మిధునం తియోహందేవ యజ్ఞయీమిధునేన ప్రభూ
యాసం । — 4 — సృవేణపూర్వవన్ధో తురంగుళిపర్వణీలస
క్తి । ఉపస్మృజ్యేదకాయ । హోతృవాస్తై చతురజ్యబి దూనిడా
మవద్యతి । షడ్గ్నిధః । ఉపహూయమానా మన్వారభం తేధ్వర్య
రాగ్నిధఃపత్నీచ । ఉపహూతాం ప్రాశ్నేతో హూతాగ్ని ధ
శ్చ । యజమానః । ఇడాస్సాననువస్తాః ఘృతేనయన్వ్యాః పదేపునతే
దేవయంతః । వైశ్వానరీశక్వరీదావృధానోపయజ్ఞమస్తివైశ్వదేవి ।
ఆజ్యేండాం । అత్రస్మవేణసంపత్నీయంజ హూత । పత్య్నీమన్వ
రభాయాం । సంపత్నీపత్య్నీసుకృతే సగచ్ఛతాం యజ్ఞస్యయక్తాదు
ర్యావభూతాంసంజానానావిజహతామరాతీర్దివిజ్యోతీ రజరమారభే
తాగ్న్వాహః । దివిజ్యోతిషే పరమాత్మనైదం । ఆంతర్వేదివేదంని
ధాయాభిమృశతి । యజమానః । వేదోసివిత్తిరసి పాపమోన్వ్యావృ
త్తినిదేయకర్మాసి కరుణామసిక్రియాసగ్ సనిరసిసని తాసిననే యం
ఘృతపతం కులాయసగ్ రాయస్పిషగ్ సహస్రిణం వేదోదదాతు

బాజినం । అధ్వర్యుః । దక్షిణాగ్నవిధ్నప్రవశ్చ నాస్యభ్యాదాయ ।
 పిష్టలేపఫలికరణహోమహోమహోతి । ఫలికరణహోమం పూర్వ
 మేతవ్యావిపరీతం చతుర్థహీతలక్ష్మే ఫలికరణహోమ్య । అగ్నేదర్శా
 యోశీతతనోపాహిమాద్యదివః పాహిత్రసిత్వైపాహిదురిష్ట్యహోమ
 కద్వన్యై పాహిదుర్చురితాదవిషన్నః పీతుంకృణుసుషవా యోనిగ్ ప్యా
 హా । అగ్నయేదభాయవే అశీతతనవఇదః । యాసరస్వతీ విశోభగీ
 నాతస్యాంమ్మేరాస్వతస్యాస్తైభక్తివానో భూయాస్యఫలికరణహో
 మేహుతేముఖ విమృష్టే । ఏవంపిష్టలేపాన్ । ఉబూఖలేముసలేయ
 ఛృశూర్వలశిక్లేష దృవదియత్కపాలే । అవపురో విపుషస్సంయ
 బామివిశ్వేదేవాహవిరిదంజవంతాం । యజ్ఞేయవిపుషస్సృతివప్త్వి
 రగ్నతాస్సర్వాస్విష్టా సుహుతాజహోమిస్వాహా । విశ్వేభ్యోజేవే
 భ్యఇదం । జహ్వోగ్రిగ్రహీతం గృహీత్వా । యాసరస్వతీవిశోభగీ
 నాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవిశోభగీనాయాఇదం । యాసరస్వతీవే
 శభగీనాతస్యైస్వాహా । సరస్వత్యైవేశభగీనాయాఇదం । ఇంద్రోపా
 నస్య కేహమనసో వేశాన్కురు । సుమనసస్సజాతాంస్థాస్వాహా । ఇం
 ద్రాయసుచునసఇదం । ఇయంవిష్యామివరుణస్య పాశం యమబస్మిత
 సవితాసుకేతః । ధాతుశ్చయోనాసుకృతస్య లోకేస్యానంమేసహప
 త్యాకరోమి । కత్నీంయోక్త్రంవిముంచతి । కత్నీస్సయోక్త్రేంజ
 తాతూష్ణీ పూర్ణపాత్రమాన యత్యధ్వర్యుః । సమాయుహాసంగ్రజ
 యాసమగ్నేవర్షపాపునః । సౌవత్నీ కత్యాహంగచ్ఛే సమాత్కారమ
 బామమి । ఆనీయ్యమానేకత్నీజపతి । సీనీయ్యముఖావిమృశ్యోతిష్ట
 తి । తూష్ణీపుష్టిమతీపశుమతీ ప్రజావతీగృహమేధినీ భూయాసం ।
 యధేతమాహవనాయంగత్వా జహ్వోస్రువేణవాసర్వప్రాయశ్చిత్తాని
 జహోతి । అస్యామిష్టేసర్వప్రాయశ్చిత్తానికరిష్యే । — 5 — బ్ర
 హ్మకృతిష్టామనసోబ్రహ్మవానో బ్రహ్మయజ్ఞానాగ్ హవిషామాద్య
 స్య । అతిరిక్తం కర్మగోయచ్ఛహీనంయజ్ఞః పర్వాశీకరితన్నేతికల్ప

యన్ ధ్వాన్వహఃకృతాహుతి రేతుదేవాధ్వాన్వహః । బ్రహ్మణాఇదం । ఆ
 శ్రావితమత్యాశ్రావితం పవటక్రమత్యనూక్తంచయజ్ఞే । అతిరిక్తం
 కర్మణోయచ్ఛహనంయజ్ఞః పర్వాణి ప్రతిరన్నేతికల్పయం ధ్వాన్వహః
 కృతాహుతి రేతుదేవాధ్వాన్వహః । యజ్ఞయేదం । యద్యోదేవాఅతి
 పాతియానివాచా చిత్ప్రియత్వం దేవపేడనం । అరాయోలన్మాగ్ అ
 భిదుచ్ఛుచాయ లేన్య శ్రాస్మస్మరుతస్తన్ని ధేతవస్వాహః । మరుద్భ్యశ్చ
 దం । తెతంమతవస్తదుతా యతేశ్చునస్వాదిస్తా ధీతిరుచభాయశస్య
 తే । అయగ్ సముద్ర ఉతవిస్వభేషజస్వాహఃకృతస్య సముత్పల్లవశ్చ
 వస్వాహః । ఋభుభ్యశ్చదం । ఉద్యయం - రుత్తమగ్ స్వాహః । సూర్యా
 యేదం । ఉమత్యం - సూర్యగ్ స్వాహః । సూర్యాయేదం । చిత్రందే
 వానాం - తస్మషశ్చ స్వాహః । సూర్యాయేదం । ఇమంమేవరుణ -
 రాచకేస్వాహః । వరుణాయేదం । తత్వాయామి - ప్రమోషీస్వా
 హః । వరుణాయేదం । త్వన్నోఅగ్నే - ప్రముముగ్ధస్మిన్ధాన్వహః । అ
 గ్నీవరుణాభ్యామిదం । సత్వన్నోఅగ్నే - సుహవోవపథిస్వాహః ।
 అగ్నీవరుణాభ్యామిదం । త్వమగ్నేఆమూసి - భేషజగ్ స్వాహః । అ
 యసేగ్నయిదం । ప్రజాపతేనత్వచేతాన్యన్యో విశ్వాజాతానిపరితా
 బహువ । యత్కామాస్తే జావామస్తన్నో అస్తుతయగ్ స్వామవత
 యోరయీణాగ్ స్వాహః । ప్రజాపతయిదం । ఇష్టేభ్యస్వాహః । ఇ
 ష్టేభ్యశ్చదం । పషడవిష్టేభ్యస్వాహః । పషడవిష్టేభ్యశ్చదం । భేష
 జదురిష్టేస్వాహః । భేషజం దురిష్ట్యాశ్చదం । నిష్కుత్త్యేస్వాహః ।
 నిష్కుత్త్యాశ్చదం । దౌరాధ్యైస్వాహః । దౌరాధ్యాశ్చదం । దైవీభ్య
 స్తనూభ్యస్వాహః । దైవీభ్యస్తనూభ్యశ్చదం । అధ్యైస్వాహః । ఋ
 భ్యాశ్చదం । సమృధ్యేస్వాహః । సమృధ్యాశ్చదం । అయాశ్చగ్నేస్య
 సభికస్తీచ్చ సత్యమిత్యమమూలసి । అయసామనసా ధృవోయసాహ
 వ్యమూహీ శిః । యానోధేహిభేషజగ్ స్వాహః । అయసేగ్నయిదం ।

యదస్మిన్ యజ్ఞాతరగామమంత్రః కర్మహోవా । అనయాహుత్యా
తచ్చమయామిసర్వం తృప్యంతు దేవా ఆన్మయంతాంఘృతేనస్వాహా ।
దేవేభ్య ఇదం । అజ్ఞాతమనాజ్ఞాతమగురించమతంచయత్ । జాతవే
దస్వంధేహిత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదస
ఇదం । యదకర యన్నాకర్ష యదత్యరేచియన్నాత్యరేచి । అగ్ని
వత్స్విష్ట కృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహుతం కరోతు స్వాహా ।
అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం । యదస్య కి ర్మణో త్య రి రి చం
యద్వాన్యాయమిహాశరం । అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాన్సర్వగ్ స్విష్టగ్
సుహుతంకరోతుస్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం । యత ఇంద్రభ
యామహేతతోనో అభయంకృగి । మఘనాభగ్ని తవతన్న ఊతయేవి
ద్విహోవిమృగోజహిస్వాహా । ఇంద్రాయమనువత ఇదం । స్వస్తిదా
విశస్పతిర్ముత్రహావిమృగోవశీ । వృషేంద్రః పురవతుసస్వస్తిదా అ
భయంకర స్వాహా । ఇంద్రాయ అభయంకరాయైదం । ఆభిగ్భిర్భర్వ
దతోనఊస మాప్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో
మహి గోత్రారుజాసిభూయిష్ట భాజోఅభి తేస్యామస్వాహా । ఇంద్రా
యహరివత ఇదం । అనాజ్ఞాతంయదాజ్ఞాతంయజ్ఞస్యక్రియ తేమిధు ।
అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయ ఇ
దం । పురుషసమిశోయశ్శోయజః పురుషసమితః । అగ్నేతదస్యక
ల్పయత్వగ్ హి వేథయథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయ ఇదం । యత్పాక
త్రామనసావీనదతునయజ్ఞస్య మన్వతేమర్తాసః । అగ్నిష్టభోతాక్రి
తువిద్విహాన్ యజిష్ఠోదేవాగ్ ఋతుసోయజాతిస్వాహా । అగ్నయ
ఇదం । యద్విద్వాగ్ సోముగ్ధాః కుర్వంత్యర్చిజః । అగ్నిర్భూతస్తా
దేసస్త్రిధాదేవీచముంచతాగ్ స్వాహా । అగ్నయేత్రధాభ్యామిదం ।
అయాదగ్నిర్జాతవేదా అంతరః పూగ్యోఅస్మిన్నిషద్య । సర్వంతస్స
నిగ్ సువిముచావిముంచధేన్యాస్మానుద్రవిణా శతవేదోయచ్చభ
ద్రోగ్ స్వాహా । అగ్నయేజాతవేదస ఇదం । యేతేతంవరుణయేసహ

సంగియజ్ఞానాః సాశావితతాః పుంరతా । తేభ్యోనన్యద్రస్సవితోఽ
విష్ణుర్విశ్వేదేవాఅముంచంతు మరుతస్వస్త్యాస్వాహా । వరుణేంద్ర
విత్పూర్వస్థుర్విశ్వేదేవమరుద్భ్యుదయం । యోభూతానామభిపతీ రుద్ర
స్తంతిచరోపమా । పశూనస్సౌకం మాహిగీ సీరేతదస్తుమాతంతివ
స్వాహా । భూతానామభిపతీయేమద్రదాయతంతిచరాయేదం । అపః
పస్పృశ్య । ఉద్భవ్యస్వాగ్నేప్రతిహగ్న ప్యేనమిష్టా పూర్తేనగ్
స్పృశేధామయంచ । పుంకృష్ణగ్ స్త్యాపితరంయువాన మన్వాతాగ్
సిత్యయితంతుమేతగ్ స్వాహా । అగ్నయేతంతుమతేషవం । ఉదుత్తమం
వరుణపాశ మన్మనవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రద్ధాయ । అథావయమా
దిత్యోవ్రతేతవానాగసో అదితయేస్యామస్వాహా । వరుణాయేదం

భూస్వాహా ॥ అగ్నయేషదం భువస్వాహా । వాయవేషదం । సువస్వా
హా । సూర్యాయేదం ఓంభూభువస్సువస్వాహా । ప్రజాపతయేషదం
అస్యామిష్టేవముక్తాయజ్ఞభేషప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే । భూస్వాహా
గార్హపత్యే । అగ్నయేషదం । అస్యామిష్టేయజ్ఞప్తేయజ్ఞభేషప్రాయ
శ్చిత్తంకరిష్యే । భువస్వాహా । దక్షిణాగ్నా । వాయవేషదం । అస్యా
మిష్టే సర్వతోయజ్ఞప్రభేషప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే ।
సువస్వాహా ॥ ఆహవసీయే సూర్యాయేదం ॥ అస్యా
మిష్టేవగ్నీనాం మధ్యేందరాగమవదోషనిర్హతణార్థం కథిత్యై
త్వానరేష్టిఫానే స్రువాహుతీ హోమామ్యమి । అగ్నయే పథిక్పతే
స్వాహా । అగ్నయేపథిక్పతేషదం । అగ్నయేవైశ్వానరాయస్వాహా
అగ్నయే వైశ్వానరాయేదం । అస్యామిష్టేముత్విగ్నిర్గయాచాపశబ్దో
చ్చారణ దోషనిర్హరణార్థం సారస్వతేష్టిఫానేనైవాహుతీ హోమామ్య
మి । సరస్వత్యైస్వాహా । సతస్వత్యైషదం । సరస్వతేస్వాహా । సరస్వ
తేషదం । అస్యామిష్టేకర్మసంపూర్ణత్వం విష్ణుముద్దిశ్య సువాహుతీం
హోమామ్యమి । విష్ణవేస్వాహా । శ్రీమహావిష్ణవేషదం । పూర్వవద్ధృ
శ్చామామ్యమ్యమి । అస్యామిత్తం - అస్మిన్ అంతర్వేద్యుర్ధ్వస్థిం

భృవయాసమిష్ట యయజ్జహాతి మధ్యమేస్వాహా కారేబర్హి
రనుప్రహరతి । బర్హిర్ధృవాయా అధస్తాత్కృత్వా । దేవాగాతువి
దోగాతుం విత్వాగాతుమితమనన్తత ఇమన్నో దేవదేవేషు యజ్ఞో
స్వాహా వాచస్వాహావాతేథాస్వాహా । దేవేభ్యోగాతువిధ్యో యజ్ఞా
యవరమాత్మకృదం । వసుర్వజ్ఞోపసుమాన్ యజ్ఞ సస్యమాయజ్ఞస్య
వసోర్వసుమనోవస్వాగచ్ఛతు పరమేశ్వరప్రసాదోమతిగచ్ఛతు । య
జ్ఞోమతిగచ్ఛతు । సమిష్టయజుర్హుతం యదియజమానః ప్రవసేత్ ।
ప్రజాపతే ర్విధాన్నా మలోకస్తస్మిన్ స్త్వాదధామి సహాయజమా
నేన । ధ్రువాయాం యజమానభాగమవధాయ । సమిష్టయజహాసహ
జహుయాగ్నేవాగాతు విదధిత్యాది । అభిస్తుప్రణేహి పరిధేహి వేదింజా

మింమాహిగ్ సీరముయాశియాహాహూతృషదనాహరితా స్సువర్ణా
నిష్కా ఇమేయజమానస్య బ్రథే । హూతృషదనైర్వేది మువ
స్తీర్య । కోవోయోక్షీత్యవోవిముంచతు । అంతర్వేది ప్రణేతాతసా
ద్యవిముంచతి । అంతర్వేదిప్రణేతాస్వధ్వర్య స్సౌతతముదక ధారాగ్
ప్రావయంతి యజమానోమంతా జపతి । సదసిసన్మే భూయాస్సర్వ
మసిసర్వంమేభూయాః పూర్ణమసిపూర్ణం మేభూయాఅక్షితమసిమా
మేక్షేష్టాః । ఆనీయమానాయాంజపతి । యేనదేవాః పవిత్రేణ । ఆ
త్మానం పునతేనదా । తేనససాస్రహారేణ । పావమాన్యః పునతు
మా । ప్రాజాపత్యంపవిత్రం । శితోద్యామగ్హిరణ్మయం । తేనబ్ర
హ్మవిదోవయం । పూతంబ్రహ్మపునమహే । ఇ దృస్సునీతీసహమా
పునాతు । సోమస్యస్త్వావరుణస్సమిచ్చాత్ । యమోతాహ ప్రమ్మణా
భిఃపునాతుమా । జాతవేదామోర్జయంత్యాపునాతు । ప్రాచ్యాందిశిదే
వాఋత్విజోమార్జయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమానాః పితరోమా
ర్జయంతాం । పశ్చిచ్యాందిశిగృహః । ప్రశవోమారయంతాం । ఉదీ
చ్యాందిశ్యావ ఓషధియోవసన్తయో మార్జయంతాం । ఉద్ధ్వా
యాందిశియజ్ఞ స్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మార్జయంతాం । వైశ్వధాని

గుంపుత్సిత్య! సాముద్రంః ప్రహిణోమిస్వాం యోనిమపిగచ్ఛత
 అచ్చిద్యోః క్షజయూభూయా సంమాపరాసేనిమత్పయః శేషమంత
 శ్వేదినిసయ్య । యదపు తే పరస్వతిగోవ్యశ్వేషుయన్మగు । తేనమే
 "వాజినీవతి ముఖమంగ్ధిసరిస్వతి । యానరస్వతీవై శంభల్యాతస్వాం
 మేరాస్వతస్వానై భక్షీయ్యతస్వాస్తే భూయిష్టభాజో భూయాస్మ
 ముఖంవిన్ముప్తే । ఏషవైదర్శపూర్ణమాస యోరవభృథః । యందే
 వామను ప్యేషూపవేషమభారయన్ । యేలస్మదవచేత సప్తనస్యభ్య
 మిహాకురు । ఉపవేషోపవిధిః ప్రజాంపుష్టిమధోధనం ద్విపదోనశ్చ
 తుష్పదోధృవాసపపగానుకురు । పురస్తాత్పిత్యంచ ముత్కిరఉపవే
 షగ్ స్థవిసృత ఉకగూహతి । చతుష్పదీమమృక్ । యానిఘైర్లకపా
 రాన్యపచిన్యంతి వేధసః । పూష్ణస్తాస్య పివోత ఇంద్రవాయూవిముం
 చతాం । ఉభౌకపాల విమోచనంజపతి । సంఖ్యాయో ద్వాసయతి
 యజమానస్య గోపీధాయ । అత్రాధ్వరోః కర్మసమాప్తిః । బ్రహ్మ
 దినోభాగోనీ బ్రహ్మభాగంపాశ్చుతి । అయాడగ్నిర్జాతవేదా అంత
 రఃపూర్వోఽస్మిన్నిషద్య । సన్వం అన్వనిగ్ సువిముచావి ముంచధే
 హ్యస్మానుద్రవిణం జాతవేదోయచ్చ భద్రంప్రణోయత్యుభి పసో
 అస్మిన్లస్మిన్లస్మిన్ల సుమత్యాంజవత్యా । ఆసావసీయ మువస్థాత ।
 యధేం ప్రతిష్కామశ్వేవంవిహిత మిష్టిపశుబ ధానాం బ్రహ్మ
 త్వంబ్రహ్మణ్య । యజమానో దక్షిణోవేద్యం వేదక్షిణేనపదాచతు
 రోవిష్టుకమాన్వ్రాచఃకామతి । —ర— విష్ణోక్రమోస్యభిమాతి
 హాగాయతేణ ఛం దపా వృ ధి ఏ మ ను వి క్ర మే ని ర్భ క్తస్స
 యుద్విష్టా । వి ఙ్ణోః క్ర మో స్య భి మా తి హ జ్ఞోష్ట భేషం
 దస్తాంతరిక్ష ము ను వి క్ర మే ని ర్భ క్తస్సయంద్విష్టా । విష్ణోక్ర
 మోస్యరాతీయతోహంతా జాగ శేనభవస్థాదివమను విక్రమేనిర్భ
 ఛస్సయంద్విష్టా । విష్ణోక్రమోసిశత్రూయతోహంతానుష్టు భేన
 ప్లాదక దిశోమవిక్రమే నిర్భ క్తస్సయంద్విష్టా । అగ్నినాదేవేనవృత

సాజయామి గాయత్రేణఘదసాత్రి వృశాస్తామేనరధఃతరేణ సా
 మ్నావపట్కరేణవజ్రేణ పూర్వజాన్త్రాభ్యువ్యసధరాన్పాదయా
 మ్యవైనాన్పాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్త్రిస్థయేస్త్రిన్ముమిగోకేయోస్సా
 ద్వేస్త్రియంచవయంద్విప్రోవిష్టోః క్రమేణాత్యేనాన్కామామి । ఇ
 ద్రదేణదేవేనకృతనాజయామి త్రేష్టుభేంఘదసాపంచదశే నస్తామేంబృ
 హతాసామ్నావపట్కరేణవజ్రేణ సహజాన్త్రాభ్యు వ్యాసధరా
 న్పారయామ్యవైనాన్పాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్త్రిస్థయేస్త్రిన్ముమిగోకే
 యోస్సాద్వేస్త్రి యంచవయంద్విప్రోవిష్టోః క్రమేనాత్యేనాన్కా
 మామి । విశ్వేభిర్దేవేభిఃకృతనాజయామి బాగతేనచదశానస్తదశే
 నస్తామేనవామదేవ్యేనసా మ్నావపట్కరేణవజ్రేణ కరజాన్త్రాభ్య
 తృవ్యాసధరాన్పాదయామ్య వైనాన్పాధేప్రత్యేనాన్ము దేస్త్రిస్థయే
 స్త్రిన్ముమిగోకేయోస్సాద్వేస్త్రియంచ వయంద్విప్రోవిష్టోః క్రమేణా
 త్యేనాన్కామామి । యేదేవాయజ్ఞహవః కృధిన్యమధ్యానతే
 అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞము
 హః కృధిన్యమధ్యానతే । అగ్నిర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । ఆగస్త్యమిత్రావరుణారాత్రీణాం భాగోయువయోన్యతి
 స్తి । నాకంగృహ్నావాసుకృతస్య లోకేతృతీయేకృషేఅధిరోచనేది
 వః । యేదేవాయజ్ఞహవోంతరిక్షేమధ్యానతే । వాయుర్మాతేభ్యో
 రక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేదేవాయజ్ఞముహోంతరిక్షేమధ్యా
 నతే । వాయుర్మాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యాస్తే
 రాత్రీస్సవిత్తదేవయానీరంతరాద్యావౌకృధివీవియంతి । గృహైశ్చస
 త్రైస్త్రిప్రజయాన్వగ్రేసువోరుహాణాస్తర తారాబాగంసి । యేదేవాయ
 జ్ఞహవోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతేభ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృ
 తోవయం । యేదేవాయజ్ఞముహోదివ్యధ్యానతే । సూర్యోమాతే
 భ్యోరక్షతుగచ్ఛేమ సుకృతోవయం । యేన్మంద్రాయనమధరః ప

యాన్ స్వస్థమనహవిహారవేదః । తేనాగ్నేత్వముతవర్ణమేమన్
 నహాకానాగ్నేత్వస్థానభేదాన్యం । అధానిత్యముపదిష్టతే । అగ
 న్నసురస్సువరగన్ధ సంధృత సేమాభిన్నయ శ్లేషస్థైర్యేనావృ
 ష్టిసుభూరసిశ్లేషురశ్శీవామాయుగా అస్యాయుక్తపాహి ధేహివ
 న్చమేధాతపివనోచుయిధేహిరకు మహాహిపాహ్లానాం । భౌత్య
 ర్యమాభ్యోదిగోభ్యవైద్యవోహ్లాదం దరితౌదవైద్యపుధవ్యా అస్మా
 దన్నాద్యయన్నిగ్భజామి నిభృక్తస్సయోద్విష్టుః । సంజ్యోతిషాభూ
 మః ఉద్యోనద్యమిత్రమహః । నపత్నాన్మేతనీనశః । దివైనాన్విమ్య
 తాజహి । నిమోచన్నధరాశ్చృధి । ఉద్యంన్నద్యవినోభజహి । పి
 తా పుత్రేభ్యోయథాద్విధ్వాముత్పస్యహశిపే । తస్యానోధేహిసూ
 ర్య । ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహమ్మ త్తరాంధివం । హృద్రో
 గంమమసూర్య । హరిమాణంచనాశయ । శుకేషుమేహరిమాణం
 రోపణాకాసుదధ్మసి । అధోహారిద్రవేషుమే । హరిమాణందిదధ్మసి
 ఉదగాదయమాదిత్యః । విశ్వేనసహసాసహః । ద్విషంతంమమరంధ
 యన్ । మోఅహందిష్టహోరథం । యోనశ్చపాదశపతః । యశ్చన
 శ్చపతశ్చపాత్ । ఉహశ్చతస్తైవిమృశ్చసర్వంపాశ్మగ్ సమూహతాం
 ఐద్రీమాన్పతమాన్వావర్తై ప్రదక్షిణమావర్తతే । పుణ్యాభవంతు
 యాలక్ష్మీః పరాభవంతుయూపాపి । ఇత్యుక్త్వాపునరావర్తతే । స
 మహంప్రజయానం మయాప్రజానమహాగ్ రాయస్పా పేణసంమ
 యారాయస్పాపః । ఇతిచ । సమిద్ధోఅగ్నేదీదిహీనమేద్ధాతే అగ్నే
 దీద్యానం । అహవనీయముపసమింధే । వసుహూన్ యజ్ఞోవసీ రూ
 న్భూయానం । ఆహవనీయముపతిష్ఠతే । యోనస్సపత్నోయోర
 ణోమగ్నోభిదానతిదేవాః ఇన్ధ్రస్మేవప్రతౌ యతోమాతస్యాచ్చేషికిం
 దన । ఇతిచ । అగ్నిపావమాన్యానిమేరుచా । అగ్నిపావమానీభ్యాం
 గార్హపత్యముపతిష్ఠతే । అగ్నాఅయూగ్ం పితవసఅసువోర్జమిషం
 చనః । ఆరేభాధన్యగుచ్ఛనాం । ఆగ్నేపవన్యన్వపా అస్మేసర్వస్సు

వీర్యం । గార్హపత్యముపసమింధే । దధహ్నోవగ్ రయింమయి । అ
 గ్నేగృహపతేసుగృహపతి రహంత్యయాగ్నిహోవతి వాభూమీసగ్ం
 సుగృహపతిమయాత్వం గృహపతివాభూమీః । శరిగ్గోవమాతా
 మాశిషమాశాస్తే । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే జ్యోతిష్మతా మాశిషమాశా
 స్తే । జ్యోషితితంతవేత్వాయజ్ఞేశ్వరశర్మణు మూతన్వస్తివోదైవ్యం
 స్తృప్తమామనుష్యశ్చేది దివ్యాధామ్నో మాచిచ్ఛి మామాను
 పాత్ అగ్నేవహేన్ స్యదితన్నస్తనయేపితుంశచ । శంతోకాయతనువే
 స్యోనః । దక్షిణాగ్నిముపసమింధే । పునర్దాగ్న పత్యముపతిష్ఠతి ।
 జ్యోతిషితం తవేత్వాయజ్ఞేశ్వరశర్మం ననుమూతన్వచ్చి నోద్దివ్యస్తం
 తుమామనుష్యశ్చేది దివ్యాధామ్నో మాచిచ్ఛిమామానుపాత్ ।
 జ్యోతిషితం తవేప్రతిపుతం మంత్రోవృత్తిః । వేదముపసఆదా
 యంతర్వేద్యాసినోతిమోక్షం జపతి । యేదేవాయజ్ఞహసఇత్యాది
 సజాతానాన్ శ్రేష్ఠ్యా ఆదిహ్యోనమిత్యంతం । కస్త్యాయఃసక్తిసత్వావి
 ముంచతు । వ్రతంవిప్రక్షీ । అగ్నేవ్రతవతేవ్రతమచారిషంతదశకంత
 న్నేరాధి । వాయోవ్రతవతే వ్రతమచారిషంతదశకంతన్నేరాధి । ఆ
 దిత్యవ్రతవతేవ్రతమచారిషంతదశకంతన్నేరాధి । వ్రతానాంవ్రతవ
 తేవ్రతమచారిషంతదశకంతన్నేరాధి । యజ్ఞోబభూవసఆబభూవసురజ
 గ్నేసవావృధి । సదేవానామధివతిర్భ భూవసోఅస్మాగ్ంఅధివతిస్స
 రోతువయగ్ స్వామపతయోరయీణాం । ప్రాజ్ఞదేత్యగోమతి-జప
 తి । ఇగోమాగ్ అగ్నే విమాగ్ అశ్వీయజ్ఞోస్సవత్సఖాసదమిదం ప్రమ్న
 వ్యః । ఇడావాగ్ వేసోఅసురప్రజావాందియన్ రయింవృథుబుధ్నస్స
 భావాన్ । సంయజ్ఞపతిరాశిషా । యజమానభాగంప్రాశ్నాతి । ఇ
 దగ్గహవిః । ప్రాతర్ధోహం । దధిత్రాపుణ్నోఇతిదధి । యజ్ఞశంచమ
 ఉపచమయ్యుచ్చమేబలంచమే యజ్ఞావోమేసంతిష్ఠన్వయ్యజ్ఞస్త్రిష్ఠోమే
 సంతిష్ఠన్వయ్యజ్ఞారిష్ఠామేసంతిష్ఠన్వ । దర్శపూర్ణమాసాభ్యాగ్ సా
 హేనపశునావైహ్యజపతి । పృష్ఠగిసిన్వశ్చమేసాస్మాన్ మృతాత్సన్వ

ముసాగాం । అపడవస్పృశ్య । బ్రాహ్మణాగ్ నైర్వయతనై । ఆశ్మ
నయైత్యాదిప్రదక్షిణంతుర్యాత్ ॥ వారిః ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

ఆ ధా న ప న్నమ్.

హరిః ఓం । పూర్వేద్యుః పాత్రాపానసగ్ పాత్రాః । దశ్చేష్యాసీనోద
ర్భాగధారయమాణః పవిత్రపాణిః పత్న్యసహస్రాణానాయమ్య ।
దేశకాలానంక్షీర్త్యనర్వకర్మభ్యః । పూర్వగ్ సామేనయత్యమాణో
గ్నినాథాస్యే । సర్వక్రత్వర్థం । యైరస్మ్యధకృతోయాగ్ స్పృశత్యా
మిద్రయోక్తుమితి సంకల్ప్య । అయజ్ఞత్వాన్నవిన్యూత్ । అస్మిన్ న్నా
థానే అగ్నినాథాస్యే । ప్రథమాథానే అధ్వర్యుంత్యా మహంవృణే ।
వృణోస్మి కరిష్యామి । బ్రహ్మణంత్యా మహంవృణే ॥ హారతారంత్యా
మహంవృణే । అగ్నిధంత్యా మహంవృణే । వృణోస్మి కరిష్యామి । ఏ
వం బ్రహ్మదీనాం వరణం । ప్రథమాథానే అధ్వర్యురైవ శ్వానర సూ
క్తంజవతి । వైశ్వానరో న ఊత్యా పయాతు పరావతః అగ్నిరుద్ధేన
వాహసా । ఋతావాసం వైశ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిం । అజ
న్రంఘుర్మమిమహే । వైశ్వానరస్య దగ్ సనాభ్యోబృహదరిణా దేశ
స్య పస్యయాకవిః । ఉభాపితరామూ యన్నజాయతాగ్ని ర్ద్యాహ
పృథివీభూరిరేతసా । కృష్ణోదివికృష్ణో అగ్నిః పృథివ్యాంకృష్ణోవిశ్వా
ఓషధీరావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా పృష్ణో అగ్నిస్సనోది వాసరిషః
పాతునక్తం । జాతోయదగ్నే భువనావ్యభ్యః పశున్నగోపా ఇర్యః
కరిజ్ఞా । వైశ్వానరబ్రహ్మణే విందగాతుర్యాయం పాతస్సస్త్రిభిస్సదా
నః । త్వమగ్నే శోచిషాశోశుచాన ఆరోదసీ అపృణాజాయమానః ।
త్వం దేవాగ్ అభిశస్తైః ముచోవైశ్వానర జాతవేదోమహిత్యా ।
అస్మాకమగ్న మోషువత్సృథారయా నామిత్తత్రేమజరగ్ సువీర్యం ।
వయంజయేమశతినగ్ సహస్రిణం వైశ్వానరవాజమగ్నే తవోతిథిః ॥
వైశ్వానరస్య నునతే స్యామరాజాహి కంభువనానామభిశీః । ఇతో
జాతోవిశ్వమిదం ఏచప్తే వైశ్వానరోయతతే సూర్యేణ । అధ్వర్యుః ॥

యోగ్యత్యత్తశ్చమీగర్భ ఆరురోహ శ్చేనదా । తంతేహరామిబ్రహ్మ
 నాయజ్ఞయైః కేతుభిస్సహ । శమీగర్భస్యాశ్వత్థ స్వారణీఅహరతి ।
 ఆర్యశమీగర్భస్యేతివాజసనేయకం । అశ్వత్థాద్ధవ్య వాహాద్ధిజాతా
 మగ్నే సనూం యజ్ఞయాగ్ సంభరామి । శాంతియోనిగ్ శమీగర్భ
 మగ్న యే వజ్రసయితవ ఆయుర్మయిధేహ్యయు ర్యజమానే । యగ
 పదరణి అభిమంత్ర్య నప్తపార్థివత్సంభారానాహరత్యే పంవాసస్స
 త్యాన్ । పంచపంచవాభూయసావా పార్థివాససంభారాన్ధ్వంభరేరిది
 వాజసనేయకం । వైశ్వానరస్య యాపంపృథివ్యా పరిసనా । స్యావ
 మావిశంతునః । వికతాః । యదిదండివో యదదః పృథివ్యాసంజజ్ఞా
 నేరోదసీసంబభూవతుః । ఊషాన్మృష్ణమవత్కుష్ణ మూషాఇ పెహ

భయోర్యజ్ఞయమాగమిష్టాః । ఊషాన్ । ఊటిఃకుర్వాకోయత్పృథివీ
 మచరోగుహాకార మాఖురూపం ప్రతీత్వ । తత్రేన్యక్తమిహసంభరం
 తత్సత్తంజీవేమశరదస్సవీరాః । ఆఖురీషం । ఊర్జంపృథివ్యానసమాభ
 రంతత్సత్తం జీవేమశరదః పురూచీః । సంమీభిగనువిత్రం గుహాను
 శ్రోత్రంతఉర్వ్య బధిరాభవామః । వల్గీకవపాం । ప్రజాపతిస్సప్తా
 నాంప్రజానాం తుఘోపహవ్యై సువితన్వోఅస్తు । ఉపప్రభిన్నమిష
 మూర్జం ప్రజాభ్యున్నదం గృహేభ్యో రసమాభరామి । సూదం ।
 యస్యయాపం విభ్రదిమామవిందర్గుహాప్రవిష్టాగ్ సరిరస్యమధ్యే । త
 స్యేదంవిహతమా భరంతోఽఘం బట్కారమన్యాయవిధేమ । సరాహవి
 హతం । యంభిరద్రుగ్ హజ్జగతఃప్రతిష్ఠాముర్వీమిమాం విస్వజనస్యభ
 ర్త్రిం । తానశ్శివాశ్శర్కరాస్సం తుసర్వాః । శర్కరాః । అగ్నే రే
 తిచ్ఛందగ్ హిరణ్యమద్భ్యసం భూతమమృతంప్రజాను । తత్సంభరం
 న్ముత్తంతోనిధాయాతి ప్రయచ్ఛందురితింతరేయం । త్రిణిహిరణ్యశ
 కలాన్నిధాయ । ఇత్యష్టేపార్థివాస్తూష్ణీం త్రిణిరజతశకలాన్నిధాయ ।
 యదిపంచాదుంబరాణి లోహశకలానిపంచమోభవతి । అశ్వేయా
 తుంకృత్వా యదశ్వత్థేతిష్ఠస్సం వత్సరం జేవేభ్యోనిలాయ । తత్రేన్యక్త

మహాసంభరం తత్కలం జీవేమశరదస్ససీరాః । ఆశ్వధం । ఊర్జఃకృశ్ణి
 వ్యాలఃకృశ్ణి తోసివనస్స తేన శత్రో విహోనా । త్వయావయ మిష
 మూర్ధం మువంహో రాయానస్తి మేదా సమిపాహదేమ । జౌదుంబరవ
 గాయత్రయూహోయ సాణవ్య య వైకవ్యమసతి త్వతీయస్యైదిహ
 ధి । సోయంఘ్నో స్స సుహృద్ధో జాన స్తతో హామిమోమపీధవ్యావదు
 య్యో । దేవానాం బ్రహ్మవాదం వదతాం యదుపాశ్చోసుశ్రవాపై
 శ్రుతోసి । తతోమామావిశతుబ్రహ్మవర్చసం తిత్త్వంభర్తృస్తదవదుం
 ధీయసామౌత్ । ఏతాభ్యం పాలాశివర్ణం । యయా తేనృప్తస్యా
 గ్నోర్ హేతమశేమయత్ప్రిభావతిః । తామిమామప్రసాహాయశిమిగ్
 శాంత్యై హరామ్యహం । శిమిం । యత్రేనృప్తస్య యతోవికంకరం

భాఅర్చజ్ఞాతవేదః । తయాభానాసం మితఉయన్నోలోక మనుప్రభా
 హి । వైకంకరం । యత్రేతాం తస్యహృదయ మాచ్ఛిందంజాతవేదో
 మరుతోద్భిస్తమయిత్వా । ఏతత్రేతదశనే సంభరామి సాత్కాలగ్నేన
 హృదయోభవేహ । అశనిహతస్య వృక్షస్యశకలం । యత్పర్యవశ్య
 త్సోరస్యమధ్యఉర్వీ మవశ్యజ్జగతిః ప్రతిష్ఠామి । తత్పుష్కరన్యాయత
 నాద్దిజాతంవర్ణంపుధివ్యాః ప్రథవగ్హరామి । పుష్కరవర్ణమేకం ।
 సంభారాంతూష్టిమేకస్మిన్నాత్రేసంభృత్యా । యంత్యానమభరంజా
 తవేదోయథాశరీరం భూతేషుస్యక్తం । ససంభృతస్సీదశివప్రణాభ్య
 ఉరున్నోలోకమనునేషీవిద్వాన్ । సంభృత్య నిదధాతి । తతోనాందీ
 ముఖం । మాతృశ్రాద్ధంతుపూర్వంస్యా త్పితౄణాంతదనంతరం ।
 తతోమాతామాహానాంచ పృథ్వాశ్రాద్ధత్రయం స్మృతం । అగూరర
 గ్యోర్ వారగాది యంత్యాశ్రాద్ధం భవేన్నాందీముఖాభిభానం । ఉద్ధ
 న్యమాసంవపనం నిభానం బ్రహ్మారనాగ్నేరశనం చతుర్వ్యుః । ఉద్ధ
 న్యమాసమస్యలమేధ్యమవనాన్నానం యజమానస్యహంతు । శివా
 నస్సంతుపదీకశ్చ తస్మిన్నోమాతా కృధివీతోకసాతా । ప్రాచీన
 ప్రవణం దేవయజనముద్ధత్యాపశుసస్మశ్య । తన్నోదేవీరభిష్టయతి

భోధవంతుపీతయే । శంయోఽభిప్రవంతునః । అద్భిరవోఽత్మ । తస్మి
న్నుదీచీనవగ్ శగ్ శరణంకరోతితిస్వాగ్రేణమధ్యమవగ్ శంగార్ హప
త్యాయతనం భవతి । తస్మాత్ప్రాచీనమప్తా సుప్రకమేఘబ్రాహ్మణ
స్వాహవనీయ్యా యతినమేకాదశ సురాజన్యస్య ద్వాదశసువైశ్య
స్యాచశుర్విగ్ శత్యా మపరిమితే యవదావా చతుషామన్య
తేతస్మాన్నాతదూరమాభేయఇతి సర్వేషామవిశేషేణశ్చాయతే ద
క్షిణతః పురస్తాద్విత్పతీయతే శౌగర్ హపత్యస్య నదీయసి దక్షిణా
గ్నే రాయతనమన్యదాహవనీయాగార మన్యద్ధార్ హపత్య స్వాగ్రే
ణాహవనీయగ్ సభాయాగ్ సభ్యంఘ్రా ర్వేణావసధఆవసధ్యః ।
ప్రాచీనివిశ్వత్యతత్పశ్చాన్యధాన్యన్యన్యగుశేనతు । సూత్రేణభమయే

ద్ధార్ హపత్యాయతనముచ్యతే । తద్భహిప్రాకృ దాన్యప్రగత్వా
తుచతురశ్రకంద్వి సూర్యాంగుళమానేనకుర్యాదా । హవనీయకం
త్రత్యగ్నేః ప్రాకృదంగత్వా దక్షిణేనకదద్వయం । అంగుళ్యేకోనవిం
శత్యామండలేర్థంతుదక్షిణా । చతుష్పత్యంగుళం తిర్యక్పత్యగ్నేః పు
రతోభవేత్ । పశ్చాదాహవనీయస్య చతుస్సూర్యాంగుళంభవేత్ ।
పార్శ్వేనన్నమయెద్దృజ్జండ్యంగుళాభిసూత్రతః । వేద్యాయతనని
ర్మాణంద్విత్రిమేఖలకంక్రమాత్ । కేశశ్చశ్రువపతేనభానిసిక్పితతే
స్తా త్యేవకత్తి శివర్జం త్మేమేవసావాజాయావతి అగ్నిమాదధీ
యాతాంతే దక్షిణాకాలేవ్యర్థవేదత్తో పరాష్ణాధిపృక్ష సూర్యా
పానవాదగ్నిమావృత్య । ఆపరేణగార్ హపత్యంబ్రాహ్మణనిక
మాధధాత్యేపాననం వాసర్యనిర్మధ్యంవా । పార్శ్వేపూర్వముద
క్సం స్థందక్షిణారంభమాలిఖేత్ । తతోదీచీపురస్సంస్థంపశ్చిమా
రంభమాలిఖేత్ । అవాక్కరోభ్యుక్యనిధాయవహ్ని ముత్థిచ్యతే
వోక్షుగతోయశేషం । ప్రాక్త్రీయమన్యంనిదధాత్య దగ్వాయథాబ
హిస్యాచ్చపరిస్తరాణాం । ప్రాక్త్రీయనిధానాంత మగ్నిత్రతిపావన
మగ్నిమలంకృత్యపరిస్తరాణాం । తతోజాయావతోర్యోభిజనగ్ సాయ

మాచ సనహామహుతేవరేణ బ్రాహ్మణదనికంహోహితే చర్మణ్య
 నిదుహేప్రాచీనగ్రీవముత్తరలోమ్నా పాచకేనానిశాయాం బ్రహ్మ
 దనంచతుశ్శరావంసిర్వకుతి । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బా
 హుభ్యంపూష్ణోహస్తాభ్యం బ్రహ్మణైప్రాణాయజప్తంనిర్వపామి ।
 దేవస్యత్వా = పూష్ణోహస్తాభ్యం బ్రహ్మణైప్రాణాయజప్తంనిర్వపామి
 దేవస్యత్వా - పూష్ణోహస్తాభ్యం బ్రహ్మణైప్రాణాయజప్తంనిర్వ
 పామి । దేవస్యత్వా - హస్తాభ్యం బ్రహ్మణైజప్తంనిర్వపామి । తూ
 స్థీం నాసర్వాణి తూష్ణీమవహత్య చత్రషూదపా త్రేషువ చతిలప్రతూ
 శయతినప్రవావయతినగాలయతి క్షీరేభవతీత్యే కేజీవతండులమివ
 శ్రీపయతీ తివిజ్ఞాయతే । ఉద్వాప్యసాసనదర్వాద్ర్యచర్మాదనాదు

ధృతిత్య । ప్రవేధ సకపయేషుథ్యాయవచోవందారు వృషభాయవృ
 ష్టై । యతోభయనుభయంతన్నో అస్త్యవదేవాన్ యజేహేద్యాం
 త్వాన్వహా । ప్రవేధ సేబ్రహ్మణఇదం । పుష్కరణాదియాజమానంయ
 జమానశ్చతుర్థాబ్రహ్మణదనాదుధృతిత్య । ప్రభూతేనసర్విహోపసిచ్య
 కర్షంననుచ్చిందగ్గ శ్చతురుభ్యఆర్షే షేయేభ్యఋత్విగ్భ్య ఉపో
 హస్యపాతాః పృథమేపిండాభవంత్య ప్రతిపాతాః పాణయోభ్యర్వ్యర్వ
 హీతపిండ ఏవఅథబ్రహ్మణదనశేషగ్ సంకృప్యతస్మిన్నాజ్య శేష
 మాచీయతస్మిగ్ శ్చిత్రియన్యాశ్వత్థస్యతీస్సప్రప్రస్సస్మిథా ఆర్ద్రా
 సవలాశ్వాః ప్రాదేశ నూత్ర్య స్తిభగవత్యః । ఫలవత్యోవివర్తయతి । చి
 త్రియాదశ్వర్థాతస్సంభృతాబృహత్య శ్చరీరమభినగ్ స్కృతాస్థ । పృ
 జాపతినాయజ్ఞముఖేనసంమితాస్తి సప్రస్థిపృష్ఠిర్మిథునాపృజాత్యై
 చరుశేషేలోడృత్యాధాద ధాతిఘృతవతీభిరాగ్నే యీభిర్గాయతీభి
 ర్రాబ్రహ్మణస్యత్రిష్టగ్భిరాజస్యస్య జగతీభిర్వైశ్వస్య । సమిథాగ్నిం
 దువస్యతఘృతైర్బోధయతాశ్చిథిం । అస్మిన్ హవ్యాజహోతిన । అ
 గ్నయథదం । ఉపత్వాగ్నే హవిష్మతీర్వృతాచీర్యంతుహర్యత । జష
 స్వసమిథోమమ । అగ్నయథదం । తంత్యాసమిద్భిరంగిరోఘృతైష

పర్థియా మసి బ్రహ్మచర్యచాయవివ్యక్తిః । అగ్నియధిదం । సమిత్సుతి
 ప్రావత్సతీర్దధాతి । అధ్వర్యోతిహోవత్సతీస్తేనచామి । ప్రతిగృ
 హ్ణామి । ప్రాశ్నంతి బ్రాహ్మణాఽదనం । ప్రాశితవద్భ్యస్సమానంప
 రందవాతిహోతే వంతో బ్రాహ్మణాస్సమానం నోవరందనామి ।
 ప్రతిగృహ్ణామి । అధ్వర్యుః । ప్రజాఅగ్నేనంవాసయాశాశ్చ పశుభి
 స్సహ । రాష్ట్రాణ్యస్మా ఆధేహయాన్యాసస్థవితుస్సవే । ఉత్తరేణ
 గార్హపత్యాయతనం కల్మాషమజాబధ్వాత్యధ యజమానోవత
 ముపైతివాచంచయచ్ఛతి । అనృతాత్మత్యముపైమిమానుషాద్దైవ్య
 ముపైమి । వరముపైతి । దైవీంవాచంచయచ్ఛామి । వాచంచయ
 చ్ఛతి । ఏణాతూణవేనైసమేతాగ్ రాత్రింయజమానం జాగరయం
 త్యపివాసజాగర్తినవాచంచయచ్ఛతి । శత్రైరేతాగ్ రాత్రిమేతమ
 గ్నిమింధానాస్తే శత్రైరగ్నిమింధానఉభౌలోకౌసనేమహం । ఉభ
 ర్మోగ్లోకయోరురృధ్వాతి మృత్యుంతరామ్యహం । ప్రతిశల్కంమం
 త్రావృత్తిః । తిస్త్రిన్నపపుష్పమరణీనిష్టపతి । జాతవేదోభునస్యరేత
 త్తహసించతపసోయజ్జ్వల్యతే । అగ్నిమశ్వధాదధిహవ్యవాహాగ్ శ
 మీగర్భాజనయన్ యోమయోభూః । అయతేయోనిర్గుత్వి
 యోయతోజాతోఅగోచధాః । తంజానన్వగ్న ఆరోహధానోవర్ధ
 యారయిం । ఏతాభ్యామరణీఃప్రప్యగ్ని మనుగమయ్యథస్యకరోతి ।
 అగ్నిరత్థాగ్ సినెధతిశుక్రశోచిరమర్త్యః । శుచిఃపావకయాడ్యః॥ అ
 రణీఅభిమంత్ర్య । దోహ్యచతేదుగ్ధృచ్ఛిర్వరీతే తేభాగధేయంప్ర
 యచ్ఛామి । యజమానాయప్రయచ్ఛతి । మహీవిశ్వత్సేనదనెబుత
 స్యార్వాచీ ఏతంధరుణేరయ్యాణాం । అంతర్వత్సేజన్యంజాతవేదసమ
 ధ్వరాణాంజనయథఃపురోగాం । అరణీఅహ్రియమాణ యజమానః
 పృథిక్తతే । ఆరోహతందశతగ్ శక్యరీర్మమరైసాగ్న ఆయుషావర్చ
 సానహ । జ్యోగ్నివంతఉత్తరాముత్తరాగ్ సమాందరశమహం పూ
 ర్ణమాసంయజ్ఞం యథాయజై । అరణీహస్తద్వయేనప్రతిగృహ్ణామి ।

ఋత్వియవతిస్థాఽగ్ని రేతసాగర్భం దధాథాం తేనామీహందదె । తత్స
త్వం యద్విరంబిభృతో విరంజనయిష్యధః । తేమత్రాతః ప్రజనిష్యే
ధేతేమావోజాతే ప్రజనయిష్యధః । ప్రజయావశుభిర్భూహవర్చసేవ
స్సువర్గైహాశే । ప్రతిగృహ్యభిచూత్రయతేషుజమానః । మయిగృ
హ్యమ్యశేఽగ్నిగ్ । రాయస్సోహయసుప్రజాస్త్యానువీర్యాను ।
మయిప్రజాం మయివశో దధామ్యురిష్టాస్త్యామతనువానువీరాః ।
యోనోఽగ్నిః సితిరోహృత్స్త్వోతరమస్త్యోమస్త్యాగ్ ఆవివేశ । తమా
త్మవృరిగృహ్యేమహేవయం । మాసోఽగ్నిగ్ అవహాయపరాగాత్ ।
ఉభాజవతిః । అపేతవీతవిచనర్పతాతోయేతస్థ పురాణాయేచనూత

నాః । అదాదిదంయమోవపానంపృథిగ్యా అక్రంనిమంపితిరోహాక
మస్త్యై । గార్హపత్యా యతనముద్దత్యావ ఉపస్పృశ్య । శన్నోజే
వీరభిష్టయత్రాభవతుపీతయే । శంయోరభిసృపంతునః । అద్భిరవో
త్యు । ఏవందక్షిణాగ్నే రాహవనీయవ్యసభ్యాసనద్ధయోత్తైవమ
ను పూర్వాణ్యవై వ్యతఙ్గాధ్వంకర్మాశక్రియంతే । సికతానామర్థం
ద్యైభావిభజ్యాధ్వంగార్ హపత్యా యతినవివత్యర్థం దక్షిణాగ్నేశ్చ
ప్రాధమ్యాహవనీయస్త్యేతేనైవకల్పన సర్వాన్వాద్ధివాద్ధ్వంభారాన్ని
వపతి । అగ్నేర్భూహవ్యగ్నేఃపురీషమసి । సికతానివపతి । సంజ్ఞాన
మసికామధరణామయితే కామధరణంభూయాత్ । యదదశ్శృద్య
మసికృష్ణం । తదిహస్తు । ఊహన్నివవన్యనసాధ్యాయతి । ఉదేహ్య
గ్నే అధిమాతుఃపృథిగ్యావిశఆవిశ మహతస్సర్వస్థాత్ । ఆశుంత్యా
యోదధిశేదేవయంతో హవ్యవాహంభువనస్యగోసాం ఆఖుకరీషం
యత్పృథిగ్యా అనామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచా । తదగ్నిరగ్నయోద
దా తస్మిన్నాధీయతామయః గార్హపత్యా యతనేవాల్మీకవసాని
వపతి । యదంతరిక్షస్యానామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచా । తదగ్ని
రగ్నయోదదా తస్మిన్నాధీయతామయం । దక్షిణాగ్న్యయతనవాల్మీ
కవసానివపతి । యద్దిగోనామృతగ్ సంబభూవ త్వేసచా । తదగ్నిర

గ్నయేదదాత్రిస్విన్నా ధీయతామయం । ఆహవసీయ్యాయతనెవాల్మీ
కవపానివపతి । ఉన్నముద్రాస్మధుమాగ్ ఉన్నరాగాభ్యామాజ్య
యప్రతరాందధానః । అమీచయేమసు వానోపయం షష్ఠమూగంసు
ధుమత్స్సంభవేను । సూథం । ఇయత్యగ్ ఆసేః । వరాహవిహారం । అ
దోదేనీప్రథమానా పృథగ్యదేవైర్భుజస్తావ్య నరోమహిత్యా । అ
ద్యగ్ హధాస్సిరగ్రాభిస్త్రి విష్ణుప్యజయోగోకాన్పదిశశ్చత్రసః । పా
శ్మన్ । శర్కరాః । ద్వేష్యంచ మనసాధ్యాయతి । ఋత్గ్ స్త్రామి
పురిషంపృథివ్యాన్మృతేవ్యగ్ని మాదధేన శ్వేధ్యగ్ని మాదధే । నిప
పనక్రమేణాయతేనను సంభరాననుప్ర్యాహతి । సాయావప్రియా స
నువస్సం ప్రియాహృదయానివః । ఆత్మానోఅస్తు సప్రియాస్సం ప్రి
యాస్తనువోమను । సంవస్సంబామి హృదయానిసగ్ స్వప్నంషునోఆ
స్తువనగ్ స్వప్నః ప్రాణోఅస్తువః । వానస్పత్యాస్థగ్ స్వజ్యసకతావద్వి
భజ్యనివపతి । ఇత్యప్రథమంజజ్జైలగ్ని స్వాద్యోనెరధి జాతవేదాః । స
గాయత్రియాత్రిప్త్య భాజగత్యాదేవేభ్యోహవ్యం వహతుప్రజానన్ ।
నివపతి । యాస్తైశివాస్తనువోజాతవేదో యాలంతరిక్షేదివియాఃపృథి
వ్యాం । తాభిస్సం భూయనగణస్సజోహ హితణ్యయోనిర్వహహవ్య
గ్నే । గారోహవత్యాయతనె సౌవర్ణగ్ హిరణ్య శకలముత్తరతస్సం
భారేషూపాస్యతి । చంద్రముగ్నించంద్రరథగ్ హరిత్వచంవైభ్యానగ
మప్పుసదగ్ సువర్విదం । విగాహంతూర్ణం తవిషీభిరావృతభూర్ణందే
వానశిహస్సుశ్రియందధుః । ఉపాత్తమనుమంత్రయతే । ద్వేష్యాయర
జతంత్రయచ్ఛతి । పౌష్ఠనెరజతం । దక్షిణస్యాందిశిరజతశకలం నిర
స్యాపడిపస్పృశ్య । ఏవగ్ సర్వేషూపాస్యకరోతి బ్రాహ్మదనికా
ద్యస్యాపోహ్యతస్మించ్చమీ గర్భాదగ్నించంధత్యుద్యస్సగర్భిమద
శహోత్రారణ్యమవదధాతి । చిత్రిస్సం । చిత్తమాజ్యం వాగ్వే
దిః । ఆగ్నితంబహిః । కేనోలగ్నిః విజ్ఞాతమగ్నిః । వాక్పతిర్హో
తా । మనఉపవక్తా । ప్రాణోవావిః । సామాధ్వయ్యః । సహగ్నేగ్ని

నాజాయస్యసహరశ్యాసహపుష్ట్యా సహప్రజయాసహ వశుభిస్స
హబ్రహ్మవర్చసేన । ఏతేనసమంమంథనం శరోత్యుపఃప్త్యశ్చైస్త్రిం
కుంధతిబలవతిజాతే యజమానః । ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్యం
క్షేవేభ్యోహవ్యం వహనఃప్రజానన్ । ఆయుః ప్రజాగ్గరయమన్మను
ధశ్యాజహోదీదిహినోచురోజే । నిర్వర్త్యమానమను మంత్రీయశే
యజమానః । అత్రచతుర్వేదాత్మన్ యజమానంవాచయతి । చి
త్తివృధివ్యగ్నిస్సూర్యం తేచక్షుర్మహాహవిర్హోతా । చిత్తిస్మక్
సామాధ్యర్యుః । పృథివీహోతా । ద్యౌరధ్యర్యుః । దుదోగ్నిత్ ।
బృహస్పతిరుపవక్తా । సూర్యంజేచక్షుః । వాతంప్రాణః । ద్యాంపు
ష్టం । అంతరిక్షమాత్మా । అంగైర్యజ్ఞః । పృథివీగోశరీరైః । మహా
హవిర్వేదాత్మా । సత్యహవిరధ్యర్యుః । అచ్యుతపాజాలగ్నిత్ । ఆ
చ్యుతమనాఉపవక్తా । అనాధృవ్యశ్చపతిభృవ్యశ్చ యజ్ఞన్యాభి
గతా । అయాశ్చఉద్గాతా । అజంనగ్నిః పూర్వః పూర్వభ్యః పవమా
నశ్శుచిః పావకఃకడ్యుః । జాతిమభిమంత్రయతే జాతేయజమానోప
రందదాతి । అధ్వర్యోవరంజేదదామి । పృతిగృహ్లామి । జాతేయజ
మానోభిప్రాణితి పృజాపతేస్తాప్రాణే నాభిప్రాణిమిపూష్టః పోషణ
మహ్యందీర్ఘాయుత్వాయశతశారదాయ । శతగ్ శతద్యృతాయుః
వర్చసేజీవాత్వైపుణ్యాయ । ఉపర్యగ్నేరుచ్ఛసతి । అజీజనంన్నమ్మ
తమమర్త్యాసోసేమాణతరణివీడుజంభం । దశేన్వసారోఅగ్నివస్స
మీచీః పుమాగ్ సంచాతమభినగ్గరభంతాం । జాతమధ్వర్యురంజలి
నాత్రతిగృహ్య । సంప్రమాడసివిరాడసి సారన్వతౌత్వోత్సే సమింధా
తామన్నదంత్యాన్నపత్యాను । ఉపసమిధ్య । అత్రైన్ప్రాంచముద్భృ
త్యాసినస్సర్వేషాంమంత్రాణా మంతేనయన్వర్యాధానన ప్రథమ
యావ్యాహృత్యా ద్వాభ్యాంవాపగ్రథమాభ్యాంచసర్వ రాజ్ఞభ్యాం
ప్రథమేనచఘర్మశిరసా । వ్యాహృతీస్సర్వరాజ్ఞ ఘర్మశిరాగ్ నీతిశే
ర్వేష్వాధానేషుయజమానోను మంత్రీయతే । అత్రావ్యన్వారంభో

యంయజమానపత్వోః । అంగిరసాంత్యా దేవానాంవ్రతపతేవ్రతే
 నాదధామి । భూః । భువః । భూమిర్భూమ్నా ద్యా ర్వరీణాంతరిక్షం
 మహిత్యా ఉపస్థేతేదేవ్యదితేఽగ్ని మన్నాదమన్నాద్యాయాదధో
 ఆయంగోఃపృశ్చైరక్రమీద సనన్మాతిరంపునః । పితరంచక్రయంతి
 స్థువః । ఘర్మశ్చిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిర్భువత్ । చ్చ
 ద్విస్తాకాయతనయాయయచ్చ । నయజమానః । యాస్తేశివాస్తనువో
 జాతవేదోయా అంతరిక్షఉతిపాద్ధివీర్యాః । తాభిస్సంభూయసగణస్స
 జోషాహిరణ్యయోనిర్వహహవ్యమగ్నే । ప్రాణంత్యామృతతదధా
 మ్యన్నాదమన్నాద్యాయ గోస్తారింసుప్త్యై । దివస్తావీర్యేణపృథి
 వ్యైమహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణ పశూనాంతేజసాసర్వవశు
 మాదధే । అగ్నేగృహపతేహేబుధ్నియః । పరిషద్యదివః పృథివ్యాః
 పర్యంతరిక్షోక్లంకిం విందయజమానాయ పృథివ్యాస్తామూర్ధన్ నాన్
 దయూమియజ్జయోగోఽయోనో అగ్నేనిష్ఠ్యోయోనిష్ఠ్యోభి దాసతీదమ
 హంతంత్యయాభినిదధామి । గార్హపత్యాయతనసంభారేషునిదధా
 తి । సుగార్హపత్యోవిదహం నరాతీరుషసశ్రేయసీశ్రేయసీర్దధత్ ।
 అగ్నేసపత్నాన్ అపబాధమానోరాయస్సౌష మిషమూర్జమస్తాసు
 ధేహి । అధీయమామను మంత్రయతేయజమానః । ఘర్మశ్చిరాన్
 సీచైనహధ్యర్మర్వాచయతి । ఘర్మశ్చిరస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః ప
 శుభిర్భువత్ । చ్చద్విస్తాకాయతనయాయయచ్చ । వాతఃప్రాణస్తద
 యమగ్నిః । సంప్రియఃపశుభిర్భువత్ । స్వదితంతోకాయతనయాయ
 వితుంపచ । అర్కశ్చక్షుస్తథసా సూర్యస్తదయమగ్నిః । సంప్రియః
 పశుభిర్భువత్ । యత్రైశుక్రశుక్రంవర్షశ్శుక్రాతనూః । శుక్రంజ్యోతి
 రజస్రం । తేనమెదిదిహితేనత్వాదధే । అగ్నివాగ్నైబ్రహ్మణా । అభశ
 మనహహమః । సర్వాషధీరాజ్యమిశాః కృత్యాజహ్వజహాతి ।
 అసీనః । యాతేఅగ్నేపశుశుపవ మానాప్రియాతనూర్యాపృథివ్యాం
 యాగ్నాయారథంతే । యాగాయత్రేచ్ఛందసికాంతయేతే నాప

యజేన్వాహం । అగ్నేఃపవనాయైప్రియాదైతన్వాఇదం । యాతేలగ్నై
 ఘృసావకాపి యాః సూర్యాంతే తే యావాయాయావామదేవ్యే ।
 యాః ప్రస్తుభభందసితాం తవతేనావయజేన్వాహం । అగ్నేఃపవకా
 దైప్రియాదైతన్వాఇదం । యాతేలగ్నై సూర్యేశుచిః ప్రియతనూ
 ర్యాదివియాదిత్యేయాబృహతి । యాజాగతేచ్ఛందసితాంతవతేనావ
 యజేన్వాహం । అగ్నైశ్శుచ్యైప్రియాదైతన్వాఇదం । సమిధఅథథా
 తీత్యేకే । సర్వత్రాహితమగ్నిగ్ శమనహోమాత్పుర్వం నస్మృ
 తేత్ । అర్ధాదతేసూర్య ఆహవనీయమాదధాత్యుదితేబ్రహ్మవర్చ
 సకామిన్యగార్పత్యే ప్రణయనీయమాశ్వత్థ మిథ్యమాదీవయతి
 సికతాశ్చోపయ మనీరుపకల్పయతే తముద్యచ్ఛతి । ఓజసేబలాయ

త్వోద్యచ్ఛవృషణే శుష్మాయాయుషే వర్చసే । సపత్నీతూరసివృత్ర
 తూర్యసై దేవేషుమహిమాసువర్గః । యస్త ఆత్మావశుషుకృవిష్టః పు
 ష్టిర్యాతే మనుష్యేషుపప్రథే । తయానోలగ్నే జషమాణ ఏహిదివః
 పృథివ్యాః పర్యంతరీక్షాత్ । వాతాత్పశుభ్యో అధ్యోషధీభ్యో య
 త్రయత్రాతవేద స్సంబభూథ । తతోనోలగ్నే జషమాణ ఏహి
 ఉదుత్వావిశ్వేదేవా అగ్నేభరంతు చిత్తిభిః । ననోభవశి వతమస్సుప్ర
 తీకోవిభావసుః । ఏతాభిష్పృథిరుపరిహగ్నిముద్యచ్ఛత్యుద్యతేషు
 యమనంధార యత్యధాశ్వస్యదక్షిణేకర్ణే నిహితముఖం యజమాన
 మగ్ని తనూర్వాచయతి । యావాజింసగ్నే పశుషుపవమానాప్రియా
 తనూస్తామావహా । యావాజింసగ్నే రఘుసావకా ప్రియతనూస్తా
 మావహా । యావాజింసగ్నే సూర్యేశుచిః ప్రియతనూస్తామావహా ।
 ధారయత్యే వాగ్నిమథాగ్ని ఫోలాకకమగ్ని మాహృత్యమధిత్వా
 గార్హపత్యోర్ధ్వగ్ రాసీనో దక్షిణాగ్ని మాదధాతి ద్వితీయయా
 వ్యాహృత్యాతిస్పృశ్యరాజ్ఞీ భిద్వితీయేన చమర్కశిరసా । అత్రా
 వ్యవ్యారంభోయం యజమానపత్యః । అంగిరసాంత్యా దేవానాం
 క్షత్రపత్రేవ్రతేనా దధామః భువః । భూమిర్భూమ్నా చ్యౌర్వరిణాం

తరిక్షంనుహిత్యా ఉపస్థేతేదేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాదనున్నాద్యాయాద
 థే । ఆయంగఃపృశ్చిరక్ర విరాడససన్మాతరంపునః । పితరంచప్ర
 యం శ్రువః । తిగ్గిశధ్ధామవిరాజతి వాక్పతం గాయశ్శ్రీయః ।
 ప్రత్యస్యవహద్యభిః । వాతః ప్రాణస్తదయమగ్నిః । సంప్రియఃపశు
 భిర్భవత్ । స్వదితంహోకాయతన యాయశ్శితుంపచ । నయజమానః ।
 యాస్తేశివాస్తనువో జాతవేదో యాలంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః । తాభి
 స్సంభూయసగణ సృజోమా హిరణ్యయో నిర్వహహవ్య మగ్నే ।
 వ్యాసంత్యా మృత ఆదధామ్యన్నాద మన్నాద్యాయగోస్తారంగుప్త్యై
 దిగస్తావీర్యేణ పృథివ్యై మహిమ్నా । అంతరిక్షస్య పోషేణభ
 శూనాంతేజసా సర్వపశుమాదథే । అగ్నేన్నపామయో భువస్సు
 శేవదిః । పృథివ్యాః పర్యంతరిత్యైలోకం విందయజమానాయ పృథి
 వ్యాస్తామూర్ధంజ్ఞానదయామియజ్ఞయేహోకేయోనోలగ్నవిప్ర్యోయో
 విప్ర్యోబిదాసతీదమాహంతంత్యయాభి నిదధామిదక్షిణాగ్నియాయత
 నేసంభారేషునిదధాతి । పూర్వవచ్ఛ మసహోమః । ఆగ్నిధ్రవవజ
 హాతి । వామధేవ్య మభిగాయత ఉధ్రీయమాజే । ప్రాచీమనుప్రది
 శంపేహివిద్వానగ్నే రగ్నేపురోలగ్నే ర్యవేహ । విశ్వాఅశాదీధ్యా
 నోవిభావ్యార్చం న్నోధేహ ద్విపనేచతుష్పదే । విక్రిమస్వమ
 హగ్ అసివేదిషన్నానుషేభ్యః । త్రిషుహోకేషు జాగృహిప్రజయాచ
 ధనేనచ । ఇమాఉమాముపతిష్ఠంతు రాయఃఆభిః పృథాభిరినాసంవ
 సేయ । ఇహేవాఇదాతిష్ఠతు విశ్వయాపీమధ్యే వసాద్దిహిజాతవే
 దః । ప్రాంచోశ్వప్రథమా అభిప్రవజంతి । దక్షిణాహో బ్రహ్మరథగ్
 రథచక్రం వ్యావర్తయతి యావచ్ఛక్రంత్రిః పరివర్తతే వట్కుతోవ్య
 దేవ్యస్సాజానుదఘ్నై ధారయమాణః స్తృతీయమధ్వనోగ్నిగ్ పారతి
 నాభిదఘ్నై ద్వితీయమాస్య దఘ్నై తృతీయం నకర్ణదఘ్న మద్యుగ్మ
 స్తోతి యద్యుగ్మహ్యనిగ్మస్త్రీయాన్మృశేన సంమాయాదధ్యాన్నాగ్ని
 స్సూదిత్యంచ వ్యవేయాదక్షిణతః పరిశ్రవ్యాహరత్యైథాగ్నే యజమా

నోపరిందదాతి । అధ్వర్యోవరం సేదదామి । ప్రతిగృహ్ణామి । అర్ధాశ్చ
 హిరణ్మందిధాయా । వాకోసిబిధ్నప్రతిష్ఠా సంక్రమణః । అతిక్రామతి
 ప్రాంతమిత్థం । అధ్వర్యస్థాద్విశ్వాః పృథానాలరాతి స్తదగ్నిరాహ
 తిదుహామితా । బృహస్పతిస్సవితారస్య ఆహాపూషామాధాత్సుకృ
 తిస్యశాశే । దక్షిణేః ధవోత్తరతస్సంభారాక్రయతి । యథాహిత
 న్యాగ్నై రగిగారాలభ్యవతర్తే రందితిప్రదక్షిణమాపర్తయిత్యా । యద
 క్షందః పృథకుం జాయమాన ఉద్యంత్య ముద్రాదుతవా పురీషాత్ ।
 శ్వేనస్యవతాహరి గన్య బాహూఉపస్తుతం జనిమతతే అర్వన్ । పు
 నరేవాక్రమయతి । ప్రాబ్దుఖస్యాశ్వస్యాథ యజమానశ్చివా జపతి
 యేతేలగ్నే శివేతమవా । విరాట్పుస్వరాట్పు । తేమావిశతాంతే
 మాజన్వతాం । యేతేలగ్నే శివేతమవా । సంమూట్పుభిభూశ్చ । తే
 మావిశతాంతేమాజన్వతాం యేతేలగ్నే శివేతమవా విభూశ్చపరిభూ
 శ్చ । తేమావిశతాంతేమాజన్వతాం యేతేలగ్నే శివేతమవా । ప్రభ్యవీచ
 ప్రభూతిశ్చ । తేమావిశతాంతేమాజన్వతాం యేతేలగ్నే శివాస్తను
 వః । తాభీస్తావధే । యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తుచ్చతృష్ణాచ ।
 అస్తుక్వా నాహుతిశ్చ అశనయాచ పిపానాచ । సేదిశ్చాఃపతిశ్చ
 ఏతాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిఃపాస్తానంగచ్చ । యోస్మాం
 ద్వేష్టి । యంశవయం ద్విష్టుః స్త్రిశ్చ స్త్రీహితశ్చ స్త్రీహేతిశ్చ । ఉష్టా
 చసీతాచ । ఉగ్రాచభీమాచ । నదామ్నా సేదిరనిరా । ఏతాస్తేలగ్నే
 ఘోరాస్తనువః । తాభిఃపాస్తానంగచ్చ । యోస్మాద్ద్వేష్టి । యంచ
 వయంద్విష్టుః । ఇతిశతృపరాధవతి । యదిదండివో యదదః । పృథి
 వ్యాస్సంవిరాసే రోదసీసంభభూవతుః । తయోఃస్వప్తేసీదతు జాత
 తదాశ్శూభూః ప్రజాభ్యస్తను వేస్యూశః । అగ్నిమభిమంత్ర్య । పుర
 స్తాత్రవ్యజ్జ్ఞానిస్తేష్ఠన్నాహవనీయ మాదధాతి । సర్వాభిర్యవ్యహృతి
 భిస్సర్వాభిస్సర్పరాజ్ఞీభిస్తృతీయేనచ ఘర్మశిరసా । అత్రావ్యన్యారంభో
 త్తమంయజమాన పశ్యోః । అంగిరసాంశ్వా దేవానాం ప్రతపతేవ్య

శీనాదభామి । భూర్భువస్సువః భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వర్ణిణాంశర
 ఓంమహీత్వా...వ్యభిక్ష్వసింహస్సువః । అర్కప్రకాశస్తదసా సూర్య
 స్తదయమగ్నిః । సంప్రియః పశుభిఃపత్ । యత్రేశుక్రశుక్రం వర్ష
 శ్శుక్రాతనూశ్శుక్రం జ్యోతిరజస్రని । తేనమీదీదిహి । తేనన్మాదధేగ్ని
 నాగ్నేబ్రహ్మణా । నయజమానః । యాస్తేశివా స్తమహో జాతవేదో
 యాలంతరిక్షిణితపాద్ధివీర్యాః । తాభీన్సంభూయనగణస్స జోహహిత
 ణ్యయోనిర్వహ హవ్యమగ్నే అహనాత్వా మృత ఆదధామ్యన్నా
 దమన్నా ద్యామగోప్తారం గుప్త్య । దివస్తావీ పీఠ్యణమధివైత్య
 మహిమ్నా । అంతరిక్షస్యపోషేణపశూనాం తేజ సానర్వపశుమాద
 థే । అగ్నే సంమాద్రైకపాదాహవనీయదివః- తంత్యయాభీదిదధా
 మి । ఆహవనీయాయతే నసంభా రేషుదిదధాతి । యజమానస్వతియ
 తినఉపవిశ్య । ఆన శేన్యానశేసర్వమాయుర్వ్యానశే । అహంత్యద
 స్మిమదసిత్వమేతన్మమాసియోనిస్తవయోనిరస్మి । మమైవసనోవహ
 హన్యాన్యగ్నేపుత్రః పిత్రేణోకకృజ్జాతవేదః । ఆధీయమానచునునుం
 త్రయతేయజమానః । పూర్వవచ్ఛమనహూమః । తిస్రస్త్రినత్య
 త్థస్స మిథవ కైకస్మిన్ న్నాదధాత్యాహవనీయేవాతి
 ప్రః । అగ్న ఆయాగోషిపవస ఆసువోర్జ మిషంచనః ।
 ఆరెబాధస్యదుచ్ఛనాం । అగ్నయేపవమానాయేదం । ఆ
 గ్నేవవస్వస్వపాలస్యేవర్చస్సువీర్జం । దధత్వోషగ్ రయిమయి ।
 అగ్నయేపవమానాయేదం । అగ్నిర్కోపిః పవమానః పంచజన్యః
 పురోహితః । తమిమహిమహాగయం । అగ్నయేపవమానోయే
 దం । శమిమయ్యో ఘృతాన్వక్తాస్తీ పృథిస్తీసప్తకైకస్మిన్నాదధా
 త్యాహవనీయేవాతిప్రః । సముద్రాదూర్నిర్మధుమాగ్ ఉదారదుపాగ్
 శునాసమమృతత్వమానత్ । ఘృతస్యనామగుహ్యం యదస్తిజహ్వా
 జేవానామమృతస్యనాభిః । ఆదిత్యాత్మనబ్రహ్మణాభిదం । వయంన్నామ
 ప్రబ్రహ్మణామృతేనాస్మిన్యజ్ఞధారయాహవమోభిః । ఉప్రబ్రహ్మణ్యో

వచ్చునమానంచతుశుంగోవ మిగ్గారవరణం । ముఖ్యత్వనైబహ్మణ్య
 దం । చత్వారింశింగాత్రయో అస్యసావాద్యశీరం । పెనప్రహస్తాసా
 న్య । త్రిభాజ్యోవృషభో రోరవీతిమహూదేనో మర్త్యాగ్ అవి
 శే । దేవాత్మనైబహ్మణ్యదం । ఏవంహనాప్యతీ యాస్సమిధోఘృ
 తాన్వత్తవప । వ్రెధ్దోలగ్నే దీదిహిపురో నోజనయాసూర్యామి
 ష్ట । తాగ్ శస్వంతఉపయంతి నాజాః । బౌదుంబరీగ్ సమిధమాదధా
 తి । అగ్నయిదం । విధేమతేపరమేజన్మం నగ్నే విధేమస్తామైరవరేన
 భస్మే । యస్మాద్యో నేరుదారిధాయజేతం ప్రత్యేవావీగ్ పిజుహురేన
 మిధ్దేనైకకతిం । అగ్నయిదం । తాగ్ సవితుర్వరేణ్యస్యచిత్రామా
 హంవృణెమమతిం విశ్వజన్యాం । యామస్యకణ్వోఅదుహాత్ప్రపీనాగ్
 సహస్రధారాం పయసామహింగాం । శమీమయీం । సవిత్ర
 దం । తతస్తూష్ణే మగ్నిహూత్రం బహూత్యపినాద్వాదశశృహీ
 తేనసుచింపూరయిత్యా । పృజాపతింమనసాధ్యాయబహూతి ।
 సాగ్నిహోత్రస్యసానేభవతి । స్వాహా । ప్రజాపతయిదం । అగ్నయ
 జమానో ఘోరాజపతి । యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిఃసా
 స్మానంగచ్చ । యాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । త్వుచ్చతృష్ణాచ । అ
 స్తుచ్చనాహుతిచ్చ । అశనయాచపిపాసాచ । సేవిశ్చమతిచ్చ । ఏ
 తాస్తేలగ్నే ఘోరాస్తనువః । తాభిఃసాస్మానంగచ్చ । యాస్మాన్వేషి
 యంచవయాంద్విష్కః । స్త్విక్ష్ప - ద్విష్కః । ద్వాదశశృహీ తేనసుచం
 పూరయిత్యా । సప్తతేలగ్నే సమిధస్సప్త జహ్వస్సప్త పయస్సప్త
 ధాప్రియాణి । సప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి । సప్తయో
 నీరాపుణస్యాఘృతేనస్వాహా । సప్తవత్యాపూర్ణా హుతింబహూ
 తి । అగ్నయేసప్తవత్రదం । హుతాయాంయజమానోవరందత్వాశివా
 జపతి । యేతేలగ్నే శివేతనువౌ - తాభిస్తాదధే శివాజపాంతమగ్నా
 ధేయగ్ శివాజపాంతేవిజ్ఞాత ప్రాయశ్చిత్తాని యద్యగ్నాధేయసూ
 ర్యోనావిస్యాదుద్వయం తమసస్పర్శ్య దుత్యం చిత్రందేవానామిత్యా

హుతీర్జు హుయాత్ । అనాజ్ఞాతం పురుషసం మితో యత్పాకత్రాత్వం
 నో అగ్నే సత్వం నో అగ్నే ఆభిగ్గీర్భరిదవిష్ణుర్వాన్ హుతీర్జి హుతాస
 మస్తాశ్చ జహుయాత్ । అస్మిన్నాథానేయజుర్భేష ప్రాయశ్చిత్తం
 రిష్యే । భువస్వాహా । దక్షిణాగ్నో వాయవధదం । అస్మిన్నాథానే
 సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ఓం భూభువస్సువస్వాహా । ఆహవనీయే
 ప్రజాపతయధదం । జహ్వోగ్ సకృద్ధృహిత్యా । యే అగ్నే యోదివో
 యే పృథివ్యాస్స మాగచ్ఛం తీషమూర్జం దుహానాః । తే అస్మి అగ్నే
 యోద్రవిణం । ధైష్ట్యైః ప్రీతా ఆహుతి భాజా భూత్యా యాహోకం
 పునరస్తం పరేతస్వాహా । అగ్నిభ్యధదం । అధవిరాట్ర మైర్యజమా
 న ఉపరిషత్తే । అధర్వశితుం మే గోపాయాన్నం ప్రాజేన సంమితం తస్మ
 యాగ్ ప్రాథమమూర్జం మదం తోరాయస్పి షేణ సమిసా మజేమ । అ
 న్వాహార్యపచనం । సర్వప్రజాం మే గోపాయ మూలం లోకస్య సంతతిం ।
 ఆత్మనో హృదయాన్నిర్మితాం తే పరిదదామ్యహం । గారోహుత్యం ।
 శ్లోగ్ స్యవశూన్యే గోపాయ విశ్వయా పంథనం వసు గృహాణాం పుష్టిమా
 నందంతాగ్ సైపరిదదామ్యహం । ఆహవనీయం । పంచదాగ్నిస్వస్య
 క్రామద్విరాట్ర స్పృష్టా ప్రజాపతేః । ఊర్ధ్వరోహదోహిణీయోనిర
 గ్నోః పృథివీతిః । సర్వాన్ । ఇత్యాధానమ్ సమాప్తం ।

అథ పావమానేష్టిః ।

అపరేణ గారోహుత్యం దధేష్వాసీనోదర్భాః ధారయమాణః ప
 త్యానహ ప్రాణానాయమ్య । సంకల్పంకరోతి । ఆద్యావేతి పక్షమా
 త్రిత్యపావమాన్యా దీనితీణివావీగ్ మైత్రాద్రాగ్నే ఆదిత్యే చాగ్నే యే
 ససహ సమాన తం తేణ కుర్వం । నిష్టాయత్యై । వక్షి । కుర్వతీ
 స్తాయత్యై । విద్యదసి । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమా మూర్జం పంచద
 శీం । విషగ్ హవిః । అంతరాగ్ని ఇత్యాది । ఇంద్రాగ్నే స్యముఖ్యత్వా
 దమావోస్యంతంతిం । అన్వాధాయ వృతపవేశః । సప్తదశసామిధే

న్యః । అదిత్యైరాస్తాసి । యత్కృష్ణోరూపం కృత్యాప్రావిశ స్వగః
 వనస్పతీన్ । తతస్త్వాంత్రయోనిగ్ శతీధా సంధరామసుసంధృతా ।
 దేవపురశ్చరసఖ్యాసంత్యా । అన్తథోనిదధాతి । ఇథప్రప్రశ్చనానిని
 దధాతి । వేదంకృత్యావేదిః । త్వయఃవేదిమిత్యాది । యేనకేనది
 త్యాప్తేనోపవేష కరణములు కృత్యపరి స్తరణం । దేవాదేవేశుకర్మ
 శేవాం । పాత్రప్రయోగకాలే । త్రిచత్వారిగ్ శత్రుపాలానిస్థాలీస్స
 శ్చద్వంద్వమన్వా హార్యస్థాలీవర్జమితరాణిపశ్యతివత్ । పవిత్రకర్ణాదీ
 నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యామగ్న యేజప్తంనిర్వ
 పామ్యగ్న యేపవమానా యజప్తం నిర్వపామ్యగ్న యేపావకాయజ
 ప్తంనిర్వపామ్యగ్న యేశుచ యేజప్తంనిర్వపామింద్రాగ్ని భాంజప్తంని
 ర్వపామ్యదిత్యైజప్తం నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాదిః । అదిత్యా
 స్త్వాపధేసాదయామ్యగ్నేహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే పవమానహవ్యగ్ రక్ష
 స్వాగ్నే పావకహవ్యగ్ రక్షస్వాగ్నే శుచేహవ్యగ్ రక్షస్వేంద్రాగ్నిహ
 వ్యగ్ రక్ష భామతిథేహవ్యగ్ రక్షస్వశశూకాయామిత్యాది । ప్రోతీ
 త్యాధేత్యంతంకృత్యా । క్లుప్తిసామనసీభ్యామగ్నిన్ । యజమానఉప
 తిష్ఠతే । క్లుప్తిసామనస్యావిమేఘుచా । కల్పేతాం ద్యావాపృథవీక
 ల్పం తామాకటషధీః కల్పంతామగ్నయః పృథగ్గ్నమజ్యేష్ఠాయస
 వ్రతాఃయెగ్నయస్సమనసాం తరాద్యావాపృథవీనాసంతికావృతూఅ
 భికల్పమానా ఇంద్రమివ దేవాఅభిసంవిశంతు । బ్రహ్మనోస్త్రిస్త్యా
 మిత్యాది । దేవస్యత్వా - పూజ్యోహస్తాభ్యామగ్న యేవోజప్తంప్రా
 త్మామ్యగ్న యేపవమానాయవోజప్తం ప్రోతామ్యగ్న యేపావకాయ
 వోజప్తం ప్రోతామ్యగ్న యే శుచయేవోజప్తం ప్రోతామింద్రాగ్ని
 భ్యాంవోజప్తం ప్రోతామ్యదిత్యై వోజప్తం ప్రోతామి । కృష్ణాజినా
 దానాది । ఉత్కలేత్రిన్నివీయ । యథాభాగంవ్యావర్తధ్వం । ఇనమ
 గ్నేరగ్నేఃపవమానస్యాగ్నేః । పావకస్యాగ్నే శుచేరింద్రాగ్నియోః ।
 పురోహాహాధాన్ । ఇదమదిత్యాః । చర్వరాన్ । కృష్ణాజినాదానా

ది । దేవస్యత్వా - పూర్ణోహస్తాభ్యామగ్నయే జప్తమధివపామ్యగ్నయేపవమానాయజప్తమధివపామ్యగ్నయే పావకాయజప్తమధివపామ్యగ్నయేశుచయేజప్తమధివపామింధ్రాగ్నిభ్యాం జప్తమధివపామిథాన్యమసీత్యాది । కపాలానాముపధానకాలేచతుర్ణామష్టాపుపధాయవిద్రాగ్నస్యాష్టాపుపధాయతూష్ణీత్రేణి । కపాలానాముపధానకాలేచతుర్ణమేన కపాలమంత్రేణ చరుస్థాలీముపదధాతి । ధ్రువో నీతిమత్రగ్ సన్నమతి । దేవస్యత్వా - పూర్ణోహస్తాభ్యామగ్నయేజప్తగ్ సంచపామ్యగ్నయే పవమానాయజప్తగ్ సంచపామ్యగ్నయే పావకాయజప్తగ్ సంచపామ్యగ్నయేశుచయేజప్తగ్ సంచపామింధ్రాగ్నిభ్యాజప్తగ్ సంచపామి । తూష్ణీగ్ సర్వం । పిష్టానాముత్పవనకాలేతండు లానుత్పనాతి । స్థాల్యాం ఘృతమాసిచ్య । దేవో వస్ప వి శో త్పు నా తు ... అచ్చి దే ఇ వ వి తే ఇ । వసాస్సూర్యస్యరశ్మిభః । మఖస్యశిరోసి । యథాభాగంవ్యావర్తద్వం । త్రిః । యథాభాగంవ్యావర్తేథాం । ఇదమగ్నేశ్శుచేః । ఇదమింద్రాగ్నియోః । ఇదమహగ్ సేనాయా ఇత్యాది । ఘర్మోసివిశ్వాయుః । అధిశ్రయణకాలే । అధిశ్రయణమంత్రేణతండులానావపతి । ప్రథనాదిపురోదాశానాం । అంతరితగ్ రత్న ఇతి సర్వేషాం । ఆప్యలేపంనినీయ । తూష్ణీగ్ స్ఫ్యమాదాయ । బ్రహ్మన్న త్రరమిత్యాది । ఉద్వాసనకాలే । ఆప్యాయతాంఘృతయోనిః । తేజసాగ్నయేజప్తమభిఘారయామి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్నయేపవమానాయజప్తమభిఘారయామి । ఆప్యాయతాం - తేజసాగ్నయేపావకాయజప్తమభిఘారయామి । ఆప్యాయతాం = తేజసాగ్నయేశుచయే జప్తమభిఘారయామి । తూష్ణీమైంద్రాగ్నం । ఆప్యాయతాం - తేజసాదిత్యైజప్తమభిఘారయామి । స్వోనంత ఇత్యాది । ఆద్వోభువనస్యేతిచరోరుద్వాసనం । ప్రియేణేత్యాపాదనం । యజ్ఞోసీతిపంచకృత్యః । ఆయంయజ్ఞోయోనః కనీయోమమాగ్నే పంచహోతా । వేదినిధానాది । ఆజ్య

భాగాభ్యాంప్రచర్య । అగ్నయేనుబ్రూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తు
 శ్రౌషట్ । అగ్నింయజ । అగ్నయశ్చదం । అగ్నేరహందేవయజ్యయా
 న్నాదోభూయాసం । అగ్నయేపవమానాయానుబ్రూహి । ఆశి
 శ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నింపవమానాయజ । అగ్నయేపవ
 మానాయేదం । అగ్నేఃపవమానస్యాం హందేవయజ్యయాన్నాదో
 భూయాసం । అగ్నయేపావకాయానుబ్రూహి । ఆశి శ్రాశి వయ ।
 అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నింపావకంయజ । అగ్నయేపావకాయేదం । అ
 గ్నేఃపావకస్యాహందేవయజ్యయాన్నాదోభూయాసం । అగ్నయే
 శుచయేనుబ్రూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌషట్ । అగ్నిగ్శుచిం
 యజ । అగ్నయేశుచయశ్చదం । అగ్నేశుచేరహందేవయజ్యయా
 న్నాదోభూయాసం । ఇంద్రాగ్నిభ్యానునుబ్రూహి । ఆశిశ్రాశివయ ।
 అస్తుశ్రౌషట్ । ఇంద్రాగ్నియజ । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రా
 గ్నియోరహందేవయజ్యయేందియావ్యన్నాదోభూయాసం । ఆది
 త్యాఅనుబ్రూహి । ఆశిశ్రాశివయ । అస్తుశ్రౌషట్ । ఆదితీయజ । ఆ
 దిత్యాశ్చదం । ఆదిత్యాహందేవయజ్యయాప్రప్రజయాచ పశుభిశ్చ
 జనిపీయ్య । ప్రత్యేక్రమ్యసపార్వణ సోమనానిష్ఠాన్ హుత్వా ।
 స్విష్టకృదాది । ఇంద్రాగ్నివర్జితానాం వీరుజప్రాశిత్రం । చతుర్థాకర
 ణాచ । చతుర్థాకర్ణకాలఆదిత్యం బ్రహ్మణేపరిహరతి । తంచత్వార
 ఆర్షేయః ప్రాశ్చింతి । ప్రాశితవద్భిస్సమానంవరందదాతి । ప్రా
 శితచంతో బ్రాహ్మణాస్సమానంవోవరందదామి । ప్రతిగృహ్ణామి
 ఆగ్నేయస్యదక్షిణాకాల ఆధానదక్షిణాందదాతి । అగ్నిత్ । అజం
 పూర్ణపాత్రముపబర్హణగ్ సార్వసూత్రీం తేదదామి । బ్రహ్మన్ ।
 వహీనసుశ్వం తేదదామి । హూతః । సవత్సాంధేను తేదదామి ।
 అధ్వరోఅనడ్వాహం తేదదామి । బ్రాహ్మణః । వాసోమిధునాగా
 వౌనవంచరథంగంచవోదదామి । ఆయజ్ఞత్వాన్నప్రతిగ్రహమం
 త్రా । హవశ్చైషిద్వాసనాదినూక్తవాశే । అగ్నయశ్చదం । అగ్నే

రహముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహముజ్జతిమనూ
జ్జేషం । అగ్నయేషం । అగ్నేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అగ్నయే
పవమానాయేదం । అగ్నేపవమానస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అ
గ్నయేపావకాయేదం । అగ్నేపావకస్యాహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అ
గ్నయేశుచయేషం । అగ్నేశుచేరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । ఇంద్రా
గ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహముజ్జతిమనూజ్జేషం । అదిత్యా
ఇదం । అదిత్యాఅహముజ్జతిమనూజ్జేషం । దేవేభ్యఅభ్యపేభ్యఇదం ।
అగ్నయేస్విష్టకృతఇదం । అగ్నేస్విష్టకృతోహముజ్జతిమనూజ్జేషం ।
దేవేభ్యఅభ్యపేభ్యఇదం । యజ్ఞోపభూవయజ్ఞశంచ మవర్జమిప్తిసస
మావ్యతే । హరిఃపితృసత్ — పావమానేస్తిససమాప్తః.

అ థ ప శు ప న్న మ్.

హరిఃపితృసత్ । ప్రావృషిపార్శ్వమాస్యామమావాస్యాయాం వాప్రాతర
గ్నిహోత్రగోమూత్యాపరేణగార్ హవ త్యంధ్రేభ్యాసీనో దర్భా
ధారయమాణః పవిత్రపాణిపత్యా సహ ప్రాణానాయమ్యసంక
ల్పంకరోతి । పశుబంధమారఘ్నే । తేనసంవత్సరేనవత్సరైరే
కృషియత్యే । ఇత్యారంభపంకల్పః । పునఃప్రాణానాయమ్య । ఏం
ద్రాగ్నేనవిరూఢపశుబంధేనయత్యే । తేనపరమేశ్వరంత్రిణయాని
సమారోప్య దేవయజనంగత్వా మధిభ్యోపావరోహ్యయతే నీధా
య । విద్యుదసివిద్యమేపాప్నోనన్మృతాత్సత్యముప్తేమి । మమాస్మి
న్నిరూఢపశుబంధే ఆధ్వర్యంత్యామహంవృణే । వృణోస్మికరిష్యామి ।
బ్రహ్మణంత్యామహంవృణే । హూతారంత్యామహంవృణే । అగ్ని
భంత్యామహంవృణే । పృథివీస్తారంత్యా మహంవృణే । ప్రళా
హంత్యామహంవృణే । వృణోస్మికరిష్యామి । తతోధ్వర్యరాహవసీ

య్యంవిహృత్య । జహ్వగ్ంసకృన్మహీత్వా । ఇత్యుపాగ్ంశు । సూ-
ర్యం తేచక్షుః । వాతంప్రాణః । ద్యాంపృష్ఠం । అంతరిక్షమాత్మా-
అంతర్వజ్ఞం । పృథవీగ్ంశరీరేః । వాచస్పతేచ్ఛిద్రీయావాచా । ఆ-
చ్ఛిద్రయాజహ్వ । దివిదేవావృదగ్ం హూతామేరయస్వస్వాహా ।
షడ్ధోతారంమనసానుదృత్యా హవనీయ్యసగ్ంహగ్ంహుత్వా । వా-
చస్పతియ్యైబ్రహ్మణ ఇదం । తమగ్నిం పరిత్యజ్యాగ్నావై ఋషేప్రివి-
హరణాది । అద్యయజ్ఞాయ । ఇమామూజకంఘంచదశీం । ఆగ్నావై
ష్టవగ్ంహవిః । అంతరాగ్నిత్యాదిపాణకమాసంతత్రం । బర్హి-
శాహృత్యవత్రవేళః । పంచదశనామిధేన్యః । త్వయావేదిమిత్యా

దియేన కేనచిత్కామే నోపవేషకరణమలంకృత్యపరిస్తరణం
దేవాదేవేషుకర్మణేవాం । పాత్రీపయోగకాలే ఏకాదశకపాలా
నీస్ఫుశ్చద్వంద్వమన్వాహర్య స్థాలీవర్జ మితిరాణీప్రకృతివత్ । పవి-
త్రకరణాదినిర్వాపకాలే దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్నావిష్ణు
భ్యాంజప్త నిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది । అదిత్యాస్త్యోపస్థీ
సాదయామ్యగ్నా విష్ణూహవ్యగ్ంరక్షేధాం । సశూకాయామిత్యాది ।
దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం వోజప్తం ప్రో-
క్షామి । కృష్ణాజినాదానాది । దేవస్యత్వా ... పూజ్ఞోహస్తాభ్యామ
గ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తమభవపామి । థాన్యమసీత్యాది । కపాలానా
ముపధానకాలే ప్తాపుపథాయతూష్ఠీత్రీణి । దేవస్యత్వా...పూజ్ఞో
హస్తాభ్యామగ్నా విష్ణుభ్యాం జప్తగ్ంసంవపామి । ఉద్వాసనకాలే
తూష్ఠీమభిఘారణం । ప్రియేణేత్యాసాదనం । అయంయజ్ఞో మమా
గ్నేచతుర్హూతా । వేదనిధానాది । అజ్యభాగాభ్యాం ప్రచరణ
అగ్నావిష్ణుభ్యామనుబ్రూహి । ఆకిత్రాకివయ । అస్తుశ్రోమట్ ।
అగ్నావిష్ణూయజ । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । అగ్నావిష్ణవోరహందేవ
యజ్యయావృతహభూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్యన పార్వణ హూ-
నూనారిష్ఠాహుత్వా । స్విష్టకృదాదినవిరుజ్యప్రాశిత్రంనచతుర్థా

శరణునచదక్షిణా । యజమానభాగం పరిహృత్య హవిశ్శేషోద్వా
సనాదిసూక్తవాకే । అగ్నయశ్చదం । అగ్నేరహముజ్జతి మనూజ్జేషం । సోమామేదం । సోమస్యాహముజ్జతి మనూజ్జేషం
అగ్నవిష్టుభ్యామిదం । అగ్నవిష్టోరహముజ్జతి మనూజ్జేషం
దేవేభ్యలభ్యపేభ్య ఇత్యాది యజ్ఞశందమవృష్టి వజ్రమిష్టిస్సమా
ప్యతే ॥ — సర్వేహమగ్నినాంధారణమిష్టేరన్వాధావార్ధత్వాత్ ।
ఇష్ట్యంతే శాఖాహరణం । ఇత్యేత్వా । ఊర్జేత్వా । ఇమాంప్రాచీం
శూష్ణింప్లక్షశాఖాం । పయస్వతీరోషధయ ఇత్యాద్యాదితోష్ణపథా
నాంతే । ధారయత్యాహవసీయం । ఉరువిష్టోవిక్రమ స్వీరుక్షయా

యనశ్కృధి । ఘృతంఘృతయోనేపీ బప్రప్రయజ్ఞ పతింతిరస్వాహా ।
స్రువేణాహవసీయే యూపాహుతింజహౌతాతి । విష్ణవశ్చదం । సువ
మాజ్యశేషగ్ స్యధితిఃచాధ్వర్యరాదతై । తతాశ స్త్రీంయత్రయూప
స్తద్యంతి అధ్వర్యర్చహృయజమానాః । అత్యన్యానగాం నాన్యాను
పాగామర్వాక్త్వాపరైర విదంపరోపరైః । యాపమభిమంత్రియతే ।
తంత్యాజపేనైష్టవం దేవయజ్ఞయై । యాపముపన్నృశతి । దేవ
స్త్యా సవితామధ్వానక్తు । స్రువేణప్రదక్షిణాగ్ సర్వతోమూలంపర్య
ణక్తి । ఓషధేత్రాయస్వైసం । ఉర్ధ్వాగ్రందర్భ మంతర్ధాయా స్వధి
తేమైనగహీగసీః । స్వధితి నా పృహరతి । అధైనంపృథమపరాపాతి
నగ్ శశలమాహరతి । గుల్బద ఘ్నై వృశ్చైశానుద ఘ్నై నక్షుసంగంవా । దివ
మగ్నేణమా లేఖుః తరిక్షంసుధ్యేనమాహిగసీః । పృథివ్యాసంభవ । పృ
చంపాతయత్కుదంచంప్రాంచముదంచంవా । వనస్పతేశతవల్ శోవిరో
హస్వాహా । ఆవశ్చనేస్రువేణైవజహౌతాతి । వనస్పతయశ్చదం । సహ
సోవల్ శావివయగ్ రుహేమ । ఆత్మానం ప్రత్యభిమృశ్యాప ఉపన్న
శ్య । యంశ్వాయగ్ స్వధితిస్తేతి ఖనః ప్రణినాయమహతే సాధగా
య । అన్వగ్నిమగ్నాగ్ చ్చినత్తి । అపఉపన్నృశ్య । ఏకంద్యేత్రీణచత్వారి
వా । అచ్ఛిన్నోరాయస్సువీరః । అగ్రంపరివాసయతి । అపఉపన్నృశ్యే ।

మూలతోతమాయావమస్తాశ్రంకనోత్య గ్రాచ్చమాలా । కృత్యమా
 త్రిమస్తా త్రిమధ్యసన్నతగ్ స్వరుమధిమంధసగ్ శనలంచాదతై రథ
 మాత్రినియాథపశుబంధస్యవేది । అస్తాశీతితమిషా తిర్యగ్మశ్చతు
 శ్చతా షడశీతి ద్యుగంచాస్యసరథశ్చరణఉచ్యతఇతిరథపరిమాణం
 అరత్నిభిర్వాచేత్మిభిఃపశ్చాత్ షడ్భిఃప్రాచీతిభిఃపురస్తాత్ । షడరత్న
 త్రిరథ్యస్యద్వ్యధేనతునిలాంచునం అరత్నిద్వయేనశ్రోత్రేస్యాత్సార్థా
 రత్నావధాంసకా మిమాయవేదిం ఖలుశుభ్రమానత స్త్వయాపరిగ్రా
 హావిపర్యయ స్త్వయా । తాంవేదింకృత్వా । దర్శకపూర్ణమానవత్స్వ
 న్నమనవర్జంత్యయావేదిమిత్యా దివిపరితపరిగ్రహః । ఋతవసి । య
 జ్ఞస్యత్వా । ఋతసదనమసి । ఋతశ్రీరసి । అపారదుమదేవయజనమి
 త్యాది । ప్రాగుత్తరాత్పరిగ్రహ త్కృత్వాపరేణ యూపావటదేశంప
 దమాత్రగ్ సంచరమవశిష్య । వేద్యాముత్తరవేదిం దశపదాగుసోమే
 కరోత్యగ్ హ్యసీం పురస్తాదిత్యైకేతాం యుగనయజమానస్య వాపదై
 ర్మిమాయశమ్య యాపరిమిమితే । శమ్యామాత్రినియాథపశుబంధ
 స్యోత్తరవేదిః । శమాంపురస్తాదుదగగ్గాం నిధాయస్ఫ్యనోదీచీమ
 భ్యుతరము పలిఖతి నిచిత్తాయసీమేసి । అపఉపస్పృశ్య । ఏవందక్షి
 ణతఃప్రాచీం । తిక్తాయసీమేసి । ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాదుదీచీం । అవ
 తాన్మాధితం । ఉత్తరతఃప్రాచీం । అవతాన్మావ్యధితం । ఉత్తరస్మా
 ద్వేద్యగ్ సాదుదక్షిణమేచాత్వాలః । తముత్తరవేదివత్త్వాస్త్రీంశస్య
 శమ్యయాపరిమిమిత్య । దేవస్యత్వా - పూష్ణోవాస్తాభ్యామాదదైభిర
 సినారిసి । అభిమాదాయ । పరిలిఖతగ్ రక్షఃపరిలిఖతాలితాయథ
 దమాహగ్ రక్షసోగ్రీవాఅపిక్వంతామి యోస్మాన్ ద్వేష్టియంచ వ
 యంద్యిష్కృతదమస్యగ్రీవా । అపిక్వంతామి । త్రిప్రదక్షిణంపరిలిఖ
 తత్వాస్త్రీంజానుదఘ్నం త్రివిత్ స్తింవాఖోత్వోత్తర నెద్యధోస్పాగ్ సూ
 మచారతి । విదెరగ్నిర్మభోనామాగ్నే అంగిరోయోస్యాంకృధివ్యా
 మస్యాయుషానామ్నే హియస్తేనాధృష్టం నామయజ్ఞయంతేనత్వా

దధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాం నివ
 పతి । విదెరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయోద్వితీయస్యాం వృధి
 వ్యామస్యాయుషాన్నా మ్నోహింయత్రైవాధృష్టా నామయజ్ఞాయం తేన
 త్యాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవేద్యాం
 నివపతి । విదెరగ్నిర్నభో నామాగ్నే అంగిరోయస్మృతీయస్యాం - తే
 నత్యాదధే । హరతి । ఆసీనః । సిగ్ హీరసిమహిషీరసి । ఉత్తరవే
 ద్యాం నివపతి । తూష్ణీంచతుర్థగ్ హుత్యా । సిగ్ హీరసిమహిషీ
 రసి । ఉరుప్రధస్వరుతేయజ్ఞపతిః । ప్రధతాం । న్యుప్తంప్రధమయ
 తి । ధృవాసి । శమ్యయాపరిమర్శయతి । దేవేభ్యః కల్పస్వ । అధి
 ముత్రియ । దేవేభ్యశ్శూభస్వ । అభిరవోత్త్య । దేవేభ్యశ్శూభస్వ ।

సికతాభిరవకీర్య । ప్రోక్షణీశేషముత్తరత ఉత్తరవేద్యై నిసీయ్య । ఆ
 పోచిప్రంనిర్వహత । స్ఫ్యేనోదీచీమేకస్యాం నిసార్య । బిభ్రాద్రుహ
 త్పిబతుసోమ్యం మథ్వా యుర్దదధ్యజ్ఞపతావవిహృతం । వాతజాతో
 యోఅభిరక్షతుశ్శనా । ప్రజాపిపర్తి బహుధావిరాజతి । ఉత్తరవే
 ద్యా అంతానకల్పయతి । సమృశతీత్యకే । తూష్ణీంచాత్వాహత్వాగ్
 నూనాహృత్య । ఆధాస్యామధ్యప్రా ద్ధేమాత్రా గౌపదమాత్రీమ
 శ్వశఫమాత్రీంవోత్తరనాభించతుస్త్రీకృత్వా । చతుశ్చి ఖండయు
 పతీకసిన్వేపుత్రపతీకభునన్యమధ్య తయోర్దైవా అధినంవనంతఉత్త
 మేరాక ఇహమావయంతాం ఉభయభిమత్రియ । అగ్ని హవాత్రహ
 వణ్యామపసీయ ఇద్రఘోషస్తావసుభిః పురస్తాత్పాతు । పురస్తా
 త్ర్యత్యజ్ఞుఖస్తిష్ఠన్రోతీతి । మనోజవాస్తాపితృభిర్దక్షిణతః పాతుదక్షి
 ణతఉదజ్ఞుఖః । ప్రసవ్యమేత్య । ప్రచేతాస్త్యుద్యైః పశ్చాత్పాతు ।
 పశ్చాత్పాత్పిజ్ఞుఖః । విశ్వకర్మాత్వాదిద్యై రుత్తరతః పాతు । ఉత్తర
 తోదక్షిణముఖః । పునః ప్రసవ్యమేత్యపశ్చాత్పాత్పిముఖః । త్వష్టా
 త్వారూపైరుపరిష్టాత్పాతు । మధ్యం । ప్రోక్షణీశేషందక్షిణత ఉత్తరవే
 ద్యై నిసయేత్ । శుచాత్వార్పయామి పావ్యన్ ఆపోచిప్రం

నిర్వహత । పూర్వవదేకస్ఫూర్తి దక్షిణానోనిస్సార్య । జహ్వంశంశ
 గృహీతంగృహీత్వా । సర్వత్రహిరణ్యముపాస్యం దక్షిణయోరుత్తర
 వేదిముత్తరనాభివావాహ్యపూరయతి । సిగ్ హీరసిసపత్నీ సాహీస్వా
 హః । దక్షిణమగ్ సం । సిగ్ హీరసిసపత్నీ జావనిస్వాహః । ఉత్తరాగ్
 శ్రోణింసింగ్ హీరసిరాయస్పషవనిస్వాహః । దక్షిణాగ్ శ్రోణిం ।
 సింగ్ హీరస్వాదిత్యవనిస్వాహః । ఉత్తరమగ్ సం । సిగ్ హీరస్వావ
 హదేనాందేవయతేయజమానాయస్వాహః । మధ్యంపగచానాము
 త్తరవేద్యాశ్చితిత్యాగః । భూతేభ్యస్తా । స్రుచమగ్నృహ్యై । పాతు
 ద్రవైఃపరిధీ భినుత్తరవేదింశరిదధాతి । జేనుంబజైర్వా । విశ్వాయు
 రసిపృథివీద్వగ్ హః । మధ్యమం । ధృవక్షీతస్యంతరిక్షందృగ్ హః
 దక్షిణం । అచ్యుదక్షిదసిదివందృగ్ హః । ఉత్తరం । అగ్నేర్భస్మాస్య
 క్షేఃపురీషమసి । ఉత్తరవేద్యాగ్ సంభారాన్నివపతి । గుల్మిణుసుగం
 ధితేజనగ్ శ్వేతామూర్ణాస్తుకాంపెత్వ స్వాంతరాశ్మంగ్గీయాలూన
 స్వాల్ూనపూర్వస్యవాన్యపూరణప్రభృతి సంభారనివపనాంతము
 త్తరవేద్యాముపర్యగ్నౌ భార్య మాణవీకేనమామనంతి । ప్రాతౌం
 తాన్మగ్నోద్వంబరశాఖాభిః ప్లక్షశాఖాభిర్వా ప్రచ్ఛాద్యవసతి ।
 యద్యసద్యస్కలః పశుర్భవత్యాహవనియైప్రణయ నీయమిద్భమా
 దీప్యసికతాభిరుపయన్య । అగ్నయైప్రణీయమానాయానుబ్రూహి ।
 ఉద్యమ్యాగ్నిమాహవనీయఉద్యత హోమంజహోతి । యత్రైపావ
 శచక్రమాకచ్చిదాగః పూర్వోయత్తన్నపరోభవాసి । ఘృతైశత్యం
 తస్యవర్షయస్వమామాహిగ్ంసీరధగతం పురస్తాత్స్వాహః । అపా
 దానభూతాయాగ్నయశ్చదం । ప్రథమాయాత్రిరనూక్తాయా ము
 పయమనీభిరుపయన్మాహరతి । ఉర్ణావంతంప్రథమస్సీదయో నిమి
 తి హేమాతురభిజ్ఞయ । అగ్నే బాధస్వవిమృధానుదస్వా పామీవా
 అపరక్షాగ్ సిసేధ । అస్మాత్సముద్రాద్భూహానోదివోనోపాం భూ
 మానముపసస్సుప్తేహ । యజ్ఞప్రతిత్వి సుమతౌసుశేవా ఆర్వావ

సూనిపురుధావిశంతు । దీర్ఘమాయుర్యజమానాయకృణ్వంస భా
మృతేనజరితారముగ్ధజీవీహయజ్ఞః ప్రత్యస్తాత్త్వంభారెవ్యగ్నిం ప్రతి
స్థాప్య । అగ్నేఃపునీషమసీ । ఉత్తరతిఉపయమసీర్ష్యవ్య । మను
ష్యత్వానిధీమహీమనుష్యస్త్వేమధీమహీ । అగ్నేమనుష్యదంగిరొద్దే
వాండేనాయతేయజ । ఉపనమిధ్య । ద్వానశకృహీతేనస్రుచంపూ
రయిత్వా । నప్తతేఅగ్నే సమిధస్స వజిహ్వస్సప్తర్ వయస్సప్తధా
మప్రియాణి । నప్తహూత్రాస్సప్తధాత్వాయజంతి నప్తయోనీరా
త్పణస్యాఘృతేనస్వాహా । నప్తవత్సాపూర్ణామంతింజహాతి । అ
గ్నియేనప్తవతేషదం । అశచరస్రొతిముక్తిస్సహూతి । సకృద్దృహీ
తేనాజ్యేన । అగ్నిర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైసం యజ్ఞహనోవిదండేవే

భ్యో యజ్ఞప్రబ్రూతాత్ప్రప్రయజ్ఞపతింతిరస్వాహా । అగ్నిమధిదం
వాయుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైసం — తిరస్వాహా । వాయవధిదం
ఆదిత్యోయజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైసం — తిరస్వాహా । ఆదిత్యాదే
దం । విష్ణుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్వైసం — తిరస్వాహా । విష్ణువధి
దం । అగ్నిర్వాయురాదిత్యో విష్ణుర్యజ్ఞంనయతుప్రజానన్ । ఏషప
శుదంధస్యాహసనీయోయతః ప్రణయతిసగార్హపత్యః । ప్రణీతే
చేదగ్నిహూత్రీకాల ఏతస్మిన్నేవాగ్నిహూత్రంజహాయాదేవమ
న్యత్రప్రప్రణాతేతంత్ర ఇథ్యాబ్ధిరాహరతి । ఉత్తరేణగార్హప
త్యమిత్యాది । ఆప్వనాలః ప్రస్తవిక్షవీవిధృతీకార్ష్యర్యమాయాః
కరిధయః । అదిత్యైరాస్తాసీ । మత్కృష్ణోరూపంకృత్వా ప్రావి
శ స్సావనస్పతీన్ । తతస్త్యాంత్రయోవిగ్ శతిథాన భరామి మసంభృ
తా । త్రిష్పరిధీగ్ స్త్రీసస్సమిధః — మసం భృతా । కృష్ణోస్యాఖరెష్టో
దేవపురశ్చరసఘ్నా సంత్యా । నన్నహ్యతి । నేక్షప్రవిష్ఠిననిథానం
సత్వయావేదిం । అంతర్వేదిశాఖాయా ఇత్యాదినపల్లవల్కః । కశు
గ్ హవ్యగరొతుమే । సమూహంత్యజ్ఞీగారముపలింపంతీత్యాది । న
వాపశుకుంభియావచ్ఛర్కరం గోమయేనానులిప్తాభవతి । ఇమాన్త

రంచబరిస్త్రుఁ డీతదేవాదెవేషకర్మణేవాం । పాత్రప్రయోగకాతే ।
 స్వయమగ్ని హూత్రహవ ణీమవరతః । స్తుతస్వధితోశ్చజహూద్వ
 యస్యద్వద్వం ధృవాయాఉపభృద్వయస్య సాధ్యోచవేదేన సహప్ర
 యోజ్యేవేషేణ సార్థంసమవత్తథానీం । క్షత్వస్య । శాఖాహృదయా
 రశూణోవపాత్రకణ్యోచ తథాపశూకా । శాఖాపవిత్రేణ సహప్ర
 యోజ్యేదఁ డేనసార్థంరశనే ప్రయోజ్యే । యూపేన సార్థతుయవా
 ప్రయోజ్యోదర్భా ప్రయోజ్యోశకలైశ్చసార్థం । యూష్ణస్యతాశ్చ
 స్వఘృతస్యపాత్రేవేదాగ్ర యోక్త్రేప్యరణిద్వయంచ । దర్భాన్వయం
 చాప్యధిమంధనంచ క్రమేణయోజ్యాః పురతోపవర్గాః । పవిత్రకర
 ణాది । బ్రహ్మవరణం । భూపతే । అహంభూపతిః । ఉపవిష్టేబ్రహ్మ

ణి । యజమానవాచేయచ్చ । సంవిశంతాం । అగ్నిగ్హోతారం ।
 శస్త్రాయునక్తి సత్తాయునక్తు । అనాషధేకర్మణి యజ్ఞయోగః పా
 త్రాభిమర్శోత్తరకాల ఇప్తః । పాత్రాబహుజ్యేపిచ సంవిశంతాం
 శుంధధ్వమేతే యజషీఃసూప్యే । అగ్ని హూత్రహనన్యామ యజ
 నీయపూర్వవదుత్పయాభినుత్ర్య । బ్రహ్మనోప్రీతీప్యమి । బ్రహ్మ
 నప్రోక్షయజ్ఞం । తూష్ణీం ఓంప్రోక్ష శుంధద్వమిత్యాది । ప్రోక్షణీశే
 షషమగ్రేణ గార్హపత్యంనిధాయ । తూష్ణీగ్ స్వయమాయ । బ్రహ్మ
 మ్మత్తర మిత్యాది విహరీతపరిగ్రహః వసవస్తాపరిగృహ్లాంతు । యజ్ఞ
 స్వత్వా । రుద్రాస్తా । ఆతిత్యాస్తా । ధాఅసీత్యాది । ప్రోక్షణీ
 రాసాదయెద్ధాబరహి రుపసాదయ స్రువంచస్వధితించ స్రువశ్చసం
 మృణ్డిపత్నీగ్ సన్నహ్యజ్యేనదధోదేహి । ప్రోక్షణీరభి పూర్వేత్వా
 ఖి । స్రుచాగ్ సంమార్జనకాతే సృవగ్ సంమృజ్య । గొష్ఠంమానిర్మృ
 తం । తస్యావృత్యాన్వధితిం । జహూగ్ సంమృజ్య । వాచంప్రాణం
 జహూవద్యసాహోమహననీం । ఉసభృతగ్ సంమృజ్య । చక్షుశో
 త్రం । ఉపభృద్వ త్పృషధాజ్యధానీం । ప్రజాయోనిమిత్యాది ।
 శ్రోమోవాంబిలెషివ్యతు । అదితీస్థోచ్చిద్రపత్రే । మహీనాంపయోని

అజ్యస్థాల్వామాజ్యంనిరూప్యమహీనాంపయోసి దధిస్థాల్వాదధిని
ర్వపతిఅధిశ్రయణవర్జం దధనిక్రియతే శేజస్థిస్థైజోనుప్రేతంహంతిఅ
గ్నిస్తైతేజోమావినైతే । ఆహవనీయఫిశిత్య । అగ్నిస్థిహవ్యోస్సస్సుభు
వౌదేవానాం ధామ్నధామ్న దేవేభ్యో యజాపే యజాపేభవతం । ఆ
జ్యందధిస్థస్సత్యై స్థస్సత్యస్య ధ్యక్షిష్ఠాహవీష్ఠావై శ్వాసై నైశ్వ
దెవెఉత్పతశుష్మేసత్యైజసాసహస్థిస్సహ మానై స్థస్సహ ధా
మరాతీ స్సహధామరాతీయతస్సహధాంపుతనాస్సహ ధాంపుత
స్యతః । సహస్రవీర్యైస్సమేమాజ్యత మాజ్యస్యజ్యంతధోదధిస్థస్స
త్యస్యసత్యైస్థస్సత్యాయుషీ స్థస్సత్యశుష్మై స్థస్సత్యైవ వామభిఘాత
యామి తయోర్వాంధక్షీయః శుక్రమసి । జ్యోతిరసి తేజాసి అజ్య

ముత్పాయ । తేనైవదధిచోత్పనాత్యప శ్చోత్పనాతి । అద్భిరా
జ్యం దధ్యాజ్యైవ దధ్నాప స్సమ్యక్కునీత సవతుః పవిత్రైః ।
తా దె వీ శ్చ క్వ రీ శ్చా క్వ రా భ్యా మిమం యజ్ఞమవత స్సంవి
దానాః । అజ్యగ్రహణకాలే చతుర్జుహ్వం గృహ్లాతి । శుక్రంత్యా
శుక్రా యాం జ్యోతి స్త్యా జ్యోతి ష్య ర్హిషీ పంచానాం
త్వావతానాం । చతుర్జుహ్వంగృహ్లాతి । పంచానాంత్యాదిశాంశం
చానాం త్యాపంచజనానాం పంచానాంత్యాసలిలానాం పంచానాం
త్వాపృష్ఠానాం । చతురుపభృతి । దధిబహ్యజ్యమానీయ । మహీ
నాంపయోసివిశ్వేసాం దేవానాంతనూరురృధ్యా సమధ్యపృషతీనాం
గ్రహం పృషతీనాం గ్రహాసివిష్ణోర్ హృదయమస్యేకమిషవిష్ణుస్త్యా
నుచిత్రమేభూతిర్దద్నా ఘృతేనవర్దతాం తస్యమెష్వస్య వీతస్యద్రవిణ
మాగమ్యాజ్యోతి రసివైశ్వానరం పృశ్నిచ్చయేదుగ్ధం । పంచగృహీత
పృషదాజ్యం । జ్యోతిరసివిశ్వరూపం విశ్వేసాందేవేనాగ్ సమిదితి
వా । సుప్రజాస్త్యాయత్వా । రాయస్పాపాయత్వా । బ్రహ్మవర్చసా
యత్వా । భూరస్మాకం । చతుర్థవాయాం । ఆపోదివీరిత్యాది । నా
దనకాలఅజ్యానిసాదయతి । ఉపభృదసిఘృతాచీమన్నా । ఆవాహృ

బాధ । ఉపభృద్వత్ప్రపాద్యధానిం । ఋషభాస్థాస్థాక్ష్మాకాఘ్న
తాచీనాగ్నూనూ । ప్రియేణనామృచ్చప్రియేసదసిసీదతం । స్యానా
మేసీరతిగ్నువదాపృథిన్యా ప్రథయిపజ్జనా పశుభిస్తునశ్చేనాకే
ది సీదతం పృథిన్యాను తరిక్షేహము తనోభూయానమధకేమత్సప
త్నాః । ఇమాస్రువస్సధతీఅభిజ్ఞాతౌ హేమామాంచుతక్షరాచ్చం
దనాన్మస్తుభేన । సర్వాయజ్ఞస్యసమసంజ్ఞోవిష్టాభార్హస్స త్యేన
శర్మణాదైవ్యేన । ఇమేష్టాప్యాఘృతస్వదధ్నః పూణ్ణాచ్చిన్న పయసా
శశిధారావృత్థౌ । మానుతేనశర్మణాదైవ్యేన । ఏతాలసదంనిత్యాది
అయంయజ్ఞోమమాగ్నేపంచహేమాతా । పూర్వపదాజ్ఞా న్యభిమం

త్ర్య । అగ్రేకాహవనీయం యూపావటుపరిలిఖతి । అన్ధమంతర్వేత్స
ర్థంబహిశ్వేది । పూర్వపదప్రభేరాదానం । దేవస్యత్వా - పూర్ణాహస్తా
భ్యామాదదేభిరసినిరిరసి । అభిమాదాయు పరిలిఖతగ్ రక్షః పరి
లిఖతాలరాతయః - అపిక్రంతామి । త్రిః ప్రదక్షిణం పరిలిఖ్యాశఖ
సతి । యథానావిరుపరం భవిష్యతీత్యగ్రేగావటు ప్రాచంయూపం
నిధాయ । యత్యేకీక్యః పరావధీస్తతాహస్తేనవాశ్యా । ఆపస్త్యం
ర్వంజీవలూశ్చుధంతు శుచయశ్చుచిం । యూపం ప్రక్షాళ్యధేనం
యవనుతీభిః ప్రోక్షతి । పృథివ్యైత్వా । మూలంప్రోక్షతి । అంతరి
తాయత్వా ఘృత్య । దినేత్వా అగ్రం ప్రాచీనాహితే శుంధశాం
కఃప్రోక్షదః । ప్రోక్షణీ శేషమవశేషియ । యజ్ఞోపవీత్యం ఉప
స్పృశ్య । యజ్ఞోపవీత్యం యజ్ఞోపవీత్యం యజ్ఞోపవీత్యం యజ్ఞోపవీత్యం
పునఃప్రాచీనాహితే పిశ్యణాగ్నదవసుసి । అచీనాగ్రేణ బర్హిషావ
స్తీర్ణి । యజ్ఞోపవీత్యపడి స్పృశ్య । స్వావేశోస్యగ్రేగావేత్పణాంవస్ప
రథిత్వాస్థాస్థితీస్యదిత్యాత్ । ప్రథమపరాపాణిగ్ శరలమనాస్య
ఘృతేనద్యా వాపుధినిసృణేనాగ్ స్వాహా । స్రువేణాకలేహుత్వా
ద్యానాపృథివీభ్యాం మిదం । యూపూయాజ్యమానా యానుబూ
హి । అధేనమసగ్ స్మృతేనాజ్యేన యజమానోగ్రతశకలేనాసక్తి ।

హృదమసి । అధ్వర్యుస్సగ్ సౌతేచపాలమక్త్వా । సుపిష్పలాభ్య
స్త్యావధీభ్యః । ప్రతీముచ్య । దేవస్త్వాసంతా మధ్వానక్తు । స్రువేణ
సంతతమవచ్ఛి దంసగ్నిష్ఠా మశ్రేమసక్త్వో పరాశ్చర్య తోయావగ్
సంమృశేతి । రశనాదేశేత్రిః । అంజనాదియూపయజమానోనోన్మ
జత్యాపరివ్యయణాత్ । యూపాయోచ్ఛ్రి యమాణాయానుబూహి
హి । ఉద్దివగ్ స్తభానాంతరిక్షం పృథుపృథివీముప రేణదృగ్ హి । ఉ
చ్ఛ్రియతి । తేతేధామామ్యశ్శేసీగ మధ్యేగామ్రాయత్రభూరిశృగా
అయాసః । ఆత్రావాత ద్రుగుగాయస్యవిష్ణోః పరమం పదమవభా
తిభూరేః । అవతేవదధాతి । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యతయ
తోవ్రతాని పస్సతే । ఇంద్రస్యయుజ్యస్సఖా । తద్వి
ష్ణోః పరమంపదగ్ సదావశ్యంతి సూయ । దివీవచక్షురాతితం ।
ద్వాభ్యామావావసీయేవాగ్నిష్ఠాగ్ స్సంమినోతి । బ్రహ్మవనిత్వా
క్షత్రివనిగ్ సుప్రజావనిగ్ రాయస్సౌవవనింకర్యూహమి । పృథివీః
ణాపాగ్ సుభిఃపర్యూహ్య । బ్రహ్మదృగ్ంహక్షత్రిదృగ్ం హప
జాందృగ్ంహ । రాయస్సౌవందృగ్ంహ । మైత్రావరాణదండేన స
మభిహమిపరిదృగ్ంహణాకృత్వా । ఉన్నంభయపృథివీభిః ధీదుంది
వ్యసభః । ఉద్దోదివ్యస్యనోదేహీశానోవిస్మటాదృశిం । అద్భిఃకరి
షించతి । దర్శమయారశి నెభవతోద్విగుణాద్వియ్యాయామాపశు
రశనాత్రిగుణాత్రివ్యాయామాయూపస్య । దేవస్యత్వా—పూష్ణో
హస్తాభ్యాంమాదదే । యూపరశనామాదాయ । విష్ణోః కర్మాణి ప
శ్యతయతోవ్రతాని పస్సతే । ఇంద్రస్యయుజ్యస్సఖా । సరశనేనపా
ణినాయూపమున్నార్షి । తద్విష్ణోఃప—రాతితం । అగ్రప్రేక్షతే ।
యూపాయపరివీయమాణాయానుబూహి । పరివీరసిపరిత్వాదైర్వి
శోవ్యయంతాంపరీమగ్ రాయస్సౌవోయజమానంమనుష్యాః । నాభి
దఘ్నైరశనయాత్రిః క్రదక్షిణం యూపంపరివ్యయతిమధ్యదేశేనా
తీతంతస్యప్రకేష్ట్య । ఆశిమతస్థవిమత్ప్రవీయ । దివసూసంరసి స్వ

దుమాదాయ । అతరిత స్వత్వా సానావపగుహామి,
 ఉతరేవాగ్నిస్తామధ్యమేరశనేగుణేవసూహతి । ఉత్త
 మేసర్వేషువా । ద్యయోరధగయోరితి వాజసవేయకం । అధపశు
 ప్రాయశ్చిత్తాని అస్మిన్మశౌకూటాదిదోషనిర్హరణార్థం తదుక్తప్రా
 యిశ్చిత్తానికరిష్యే । కూటక్లిర కానఖి ఉవండశ్లోణ సప్తభవర్జం య
 ద్యోగహీనస్య దుగళో వాపిరుజ్య । అధైకేషాం వైష్ణవీమాగ్నావై
 ష్ణవీం । సారస్వతీబాహుస్సతీమితిహ త్యా పయోజయేత్ । యో
 కంన్నదనులంతిత్సూనా మితివిజ్ఞాయతే । ఇనంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రే
 ణాని దధేపదం । సమూళమన్యచాగ్ సురేస్వాహా । విష్ణవక్షదం ।
 అగ్నావిష్ణూసజోష సేమావర్ధంతు వాంగిరః । ద్యుమైర్వాతేభిరాగ
 త్గ్ స్వాహా । అగ్నావిష్ణుభ్యామిదం । ప్రణోదేవీనర్వతీవాభిర్యాజనీవతీ
 ధీనామవిత్ర్య వతుస్వాహా । సరస్వత్యాఇదం । బృహస్పతేఅతియద
 ర్యోఅత్ హమ్యమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు । యద్దీదయచ్చససర్తవీ
 జాతతదస్మానుద్రవిణం ధేహీచిత్రగ్ స్వాహా । బృహస్పతియఇదం ।
 అధపశుగ్ స్తవయంతి । అభ్యర్చ్యర్చిహ్మ । యజమానాస్తవన
 కర్తారః । అధ్వర్యో దేవతాహ వివదానార్థ మైద్రాగ్నం పశు
 ముపాకురు । ఇషేత్వా । ఇషేత్వా బరహిషీఅదత్తే ఉపవీరసీప్లత్.
 శాఖాం ఉపోదేవాం దైవీర్విశేషాగుర్వప్సిరుశిజో బృహస్పతేధార
 యావసూనిహవ్యాతేస్వదంతా దేవత్వప్త్యనురన్వ రెవతీరమధ్వం
 ప్రజావతేర్జాయమానాః ప్రజాజాతాశ్చయూఇమాః । తస్మైప్రతిప్ర
 వెదయాచికిత్వాగ్ అనుమన్యతాం । ఇమంపశుంపశు పతేణేఅద్యబ
 ణ్నామగ్నేసుకృతస్యమధ్యే । అనుమన్యస్వసుయచాయజామకష్టం
 దేవానామిదమస్తు హవ్యమిందాగ్నిభ్యా త్యాజప్తముపాకరోమి ।
 పురస్తాత్పీత్యంచం పశుముపాకరోతి । ఉపాకర్ణదర్శాప్రజ్ఞతాన్ని
 ధాయ । ఉపాకృత్యపంచజహోతి । ఉపాకృతాహవ్య వచావసాగ్ని
 శల్కాభిహోమాః పరివప్యయాప్యః చమాలసంజ్ఞప్త యదన్యచ

ర్యాఅసంస్కృతాజ్ఞా భవతాసమత్వా । క్రజానంతఃప్రతిగృహంతి
 పూర్వేప్రాణమంగభ్యః పర్యాచరంతి । సువర్గం యాహిపథిభిర్దేవ
 యానైరోషధీషుప్రతికీప్తా శరీరైస్సాస్వహా । పశవశ్చదం । యేషామీ
 శేపశుపతీఃపశూనాంచతుష్పదాముదచద్విపదాం । నిష్క్రితోయం
 యజ్ఞాయంభీగమేతురాయస్సామాయజమానస్యసంతుస్వాహా । పశు
 పతీయశ్చదం । యౌబభ్యమానమనుబభ్యమానా అభ్యైక్షంతిమనసాచ
 తుమాచ । అగ్నిస్తాగ్ అగ్రేప్రముమోక్తుదేవః । ప్రజయాసంవిదానస్వా
 హా । అగ్నయశ్చదం । యఆరణ్యాఃపశవోవిశ్వయాపా విరూపస్సంతోబ
 హుధైకయావ । వాయుస్తాగ్ అగ్రేప్రముమోక్తుదేవః । క్రజాకుటిః । క్రజ
 యాసంవిదానస్వాహా । వాయవశ్చదం । ప్రముంచమానాభువనస్య
 రేతోగాతుంధత్తయజమానాయదేవాః । ఉపాశృతగ్ శశమానం
 యదస్థాజ్ఞీవందేవానామప్యేతుపాధస్వాహా । దేవేభ్యశ్చదం । పంచ
 హుత్వాగ్నింమధతి । అగ్నేర్జ్వలితమసి । అధిమంధనగ్ శకలంనిదధా
 తి । వృషణౌస్థః । ప్రాంచాదర్భా । ఉర్వశ్యసి । అభరారణిమోద
 త్తే । పురూరవాః । ఉత్తరారణిం । దేవోవాగ్ సవితామధ్వానక్తు
 ఆజ్యస్థాల్యా ఆశ్యేనబిలేలక్త్వా । ఘృతేనాక్తే వృషణం దధాధాం ।
 ఉభేఅధిమంత్ర్య । ఆయురసి । సమవధాయ । అగ్నయేమధ్యమా
 నాయానుబ్రూహి । ప్రథమాయాంతిరనూక్తాయాం । త్రిప్రదక్షి
 ణమగ్నింమంధతి । గాయత్రంచ్చం దోనుప్రజాయస్వ । ప్రధమం ।
 త్రైష్టుభంఛందోనుప్రజాయస్వ । ద్వితీయం । జాగతంఛందోనుప్రజా
 యస్వ । తృతీయం । తతోయథాప్రాశుంమంధతి । యదిమధ్యమా
 నోనజాయేత । రక్షోఘ్నీరనుబ్రూయాత్ । జాతేలక్ష్నాజాతాయా
 నుబ్రూహి । ప్రవరన్ ప్రహ్రియమాణాయానుబ్రూహి । భవతీన్న
 స్సమససాసమోకసావరేపసా । మాయజ్ఞగ్ హిగ్ సిష్ఠ్య మాయజ్ఞప
 తిం జాతవేదసాశివాభవతమద్యసః । అగ్రేణోత్తరంపరిధిమాహవసి
 యేప్రహరతిసంధినావా । అగ్నావగ్నిశ్చరతిక్రవిష్ట ఋషీణాంపు

త్రోలధిరాజవీమః । స్వాహాకృత్యబ్రహ్మణా తే జాహూమిమాజే
 హానామిఘయాకర్భాగధేయగ్న్స్వాహా । ప్రహృత్యస్రవేణాభిజ
 హూతి । ప్రవిష్టాయాగ్నయథదం । సావిత్రేణరశనామాదాయ ।
 దేవస్యత్వా- పూణ్ణాస్తాభ్యామాదదె । పశురశనామాదాయ ।
 పశ్చిద్ధక్షిణేభావశానివియోగ్యముత్కృష్ట్య । ఋశస్యత్వాదేవ
 హవిసాశేనారభే । దక్షిణైశిరసి । సాశేగాక్షణయాప్రతిముచ్య
 ధర్మామానుషానింద్రాగ్నిభ్యాం త్వజ్జప్తంనియుజ్జి । ఉత్తరతో
 యూపస్యనియునక్తిదక్షిణతైకాదశినాత్ । అద్యస్యస్వావధీభ్యఃప్రో
 త్తామింద్రాగ్నిభ్యాం త్వజ్జప్తం ప్రోక్షామి । ప్రోక్షతి । అపాంపే
 రురసి । సాయయతి । యదినపిబేత్ । నవాఉవేతన్ద్రియసథితిమంత్రే
 గబలాత్కారేణపాయయతి । స్వాత్తందిత్తదేవగ్ హవ్యమాపోదె
 వీస్వదతేనం । ఉపరిష్టాదధస్తాత్సర్వతశ్చప్రోక్ష్య । ఆయంవేదధిత్వా
 దివేదంనిధాయ । సామిధేనిభ్యః ప్రశివద్యతే । స్రుచ్యమాఘార్య
 స్రత్యాక్రమ్యజహ్వంపశుగ్ సమనక్తి । సంజేప్రాణోవాయునాగచ్ఛ
 తాం । శిరసి । సంయజత్రైరంగాని । ద్యుః । అగ్నిసోచ్చలయోః । సం
 యజవతిరాశిమా । దక్షిణస్వాగ్ శ్రోణ్యం । మఖస్యశిరోసీత్యాది
 ధృవాసమంజనాదికర్షుచతివద్యతే । సమానమాప్రవరాద్దేవంచ
 మానుషంచాహూతారావృత్వాపునరాశ్రావ్యమైత్రావరుణం వృణో
 తే । మిత్రావరుణాప్రశాస్తారాప్రశాస్తాత్ । ప్రశాస్తృశర్కానూ
 నుషః । ఘృతవతశ్చబ్దుత్యాదితీవృతి పశావేకాదశప్రయాజాన్య
 జతి । సమిద్యుఃప్రేష్యేతి । ప్రథమగ్ సంప్రేష్యతి । ప్రేష్యప్రేష్య
 తీతరాన్ చతుర్థాష్టమయోః ప్రతిసమానీయదశేష్యేకాదశాయా
 ఆజ్యమవశిసప్తి । తానుయజమానః ప్రాకృతైరాదితశ్చతుర్భిస్పతురో
 నుసుంత్రియ । చతుర్థస్యానుమంత్రేగాదురః ప్రభృతితీగ్ స్త్రీనుత్తమే
 నశేషం । పృథివీహూతా । సమిద్యోగ్నయథదం । ఎసంతమ్మ
 తూనాం । ఏకోమమైకాదస్య । ఆకిశాకివయ । పేష్య । తనూశే

సాత్వేయఇదం । గ్రీష్మమృతూనాం । ద్వామమద్వేతస్య । ఆరి
 శ్రాగివయ । ప్రేష్య । ఇథోభ్యగ్నయఇదం । వర్షామృతూనాం ।
 త్రయోమమతినైస్త్వస్య । అధిమాపభృతజహ్వమానీయ । ఆరి
 శ్రాగివయ । ప్రేష్య । బర్హిషేగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం ।
 చత్వారోమమ । శరదంచత్వారి । ఆరిశ్రాగివయ । ప్రేష్య । దురోభ్య
 గ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । ఆరిశ్రాగివయ ।
 ప్రేష్య । ఉషాసానక్తాభ్యామగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చ
 త్వారోమమ । ఆరిశ్రాగివయ । ప్రేష్య । దైవిభ్యాగ్ హూతృభ్యా
 మగ్నయఇదం । శరదమృతూనాం । చత్వారోమమ । సర్వమాప
 భృతంజహ్వమానీయ । ఆరిశ్రాగివయ । ప్రేష్య । తిస్సభ్యోగ్నయ
 ఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించనయో
 న్తాం ద్వైష్టియంచపయంద్విష్టాః । ఆరిశ్రాగివయ । ప్రేష్య । త్వష్టే
 గ్నయఇదం । హేమంతశిశిరావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన ।
 ఆరిశ్రాగివయ । ప్రేష్య । వనస్పతయేగ్నయఇదం । హేమంతశిశి
 రావృతూనాం । పంచమమనతస్యకించన । ప్రత్యాకీమ్యజహ్వస్వ
 దుస్వధితిఅనక్తి । తిస్వరుగ్ సకృత్స్వధితైస్వతరాంధారాగ్ స్వరు
 మంతర్థాయ । స్వధితినాపశుగ్ సమనక్తి । ఘృతేనాక్తౌపశుంత్రాయ
 ధాం । శిరసి । నవాస్వధితినాస్వరుదైవాక్తయాశ్రుతస్యావద్యతి । ప
 శుమితరయావిశాస్తి । పునస్వరుమువగూహ్య । శమితేస్వధితింప్ర
 యచ్ఛనావా । శమితరేమాతేశిస్సప్తాస్తు । ఆయతనేస్రుచానాద
 యిత్యా । పర్యగ్నయేక్రియమాణాయానుబూహి । అహవనీయా
 దుల్లూకమాదాయాగ్నిధ్రః । పరివాజపతిః కవిరగ్నిర్హవ్యాన్యక్ర
 మితీ । దధద్రత్నానిదాశుషే । త్రిప్రదక్షిణంపర్యగ్నికరోతిప
 శం । పర్యగ్నక్రియమాణే పావ్యానిజహూతి । ఏకంద్వైతీణిచ
 త్వారివా । పృజానంతః పృతిగృహ్లాంతిపూర్వేపాదామంగేభ్యః ప
 ర్యాచరంతం సువర్గంయాహిపధిభిదైవయా శ్రోషధిషుపృతితిష్ఠాశ్

రీరైన్వాహళవశవదం! పశుపశేపశవోవిహాసాస్సగృహాడిత! తేహం
యంసప్రరెదెవాస్తగ్న్వరాడనుమన్యతాగ్న్వాహళిపశుపతయిదం!
శమిత్రాప శావిముచ్యమానె | యెబస్యమానమనుబధ్య మానాఅ
భ్యైకుంతిమనసాచతుపాచ | అగ్నిస్తాగ్ అగ్రేప్రముమోక్తుదేవఃప్ర
జాపతిప్రజయానోవిదానస్వాహ | అగ్నియథదం! గృహీత్వాసిధా
య | రెవతీర్యజ్ఞపతింప్రియధావిశత! వపాశ్రపణీభ్యాం పశుమన్వా
రభేతేధ్యర్మ్యర్యజమానశ్చ | ఆశిశాశివయ! ఉపప్రేష్య | హూతర్
హవ్యాదేవేభ్యః | ప్రాస్మాఅగ్నిం భరతస్తుణీతబర్ హిరితిహూ
తురభిజ్ఞాయ! ఆహవసీయాదుల్బుకమాదాయాగ్నిధ్రఃపూర్వఃప్రతిపద్య
తేశమితాపశున్నయంతి! ఉరోరంతరిక్షసజ్జార్దేవేనవాతేనాశ్యహవి

షస్త్రనాయజసమన్యతమవాభవవర్షియోవర్షియసియజ్ఞేయజ్ఞ
పతిధాః | అతరచాత్వా లోత్కరాపుదంచం పశుంసయంతి |
ప్రతిప్రస్థాతా | ప్రముంచమానాభువనస్య రేతో గాతుంధత్తయజ
మానాయదేవాః | ఉపాకృతగ్ శశమానంయదస్థాజీవం దేవానామ
ప్యేతీపాధస్వాహ | నేవేభ్యథదం | నానాప్రాణోయజమానస్యప
శునాయజ్ఞదేవేభిస్సహ దేవయానః | జీవందేవానామప్యేతుపాధ
స్సత్వాస్సతుయజమానస్యకామాః | అధ్యర్మ్యర్జపతి! ఉవధ్యగోహం
పార్థివం ఖనతాదితిహూతురభిజ్ఞాయ | ఉవధ్య గోహం ప్రతిప్ర
స్థాతాఖనతి | అభివర్యగ్నికృతేదేశిఉల్బుకం నిదధాతిసశామిప్రః | తిం
దక్షిణేనపత్రియంచంపశుమవస్థాప్యపృథివ్యాస్సంవృచఃపాహి | తస్యా
ధస్తాద్భర్హిరుపాస్యతి | ఉపాకరణయోరన్య తరస్తస్మిన్తస్మిన్జ్ఞకయ
తి | ప్రత్యభురసమ్మదీచీవపాదమమాయం కృణ్వంతగ్ సమ్జ్ఞకయతే |
ఉక్తాపరాక్లావ ర్తతే ధ్యర్మ్యర్యజమానః | స్వర్దిదసిస్వర్ది త్వాస్వర్
హిస్సంమహ్యగ్ స్వః పశుభ్యోగోకవిదసిగోకం విత్వాలోకమహిలో
కంమహ్యంలోకంపశుభ్యోగాతువిదసిగాతుంవిత్వాగాతుమిహిగాతుం
మహ్యంగాతుంపశుభ్యోనాథ విధసినాథం విత్వానాథ మిహినాథం

మహ్యంవాధంపశుభ్యః । నవాఉవేతన్నియసేపరిష్యసిదేవా ఇదేషి
 వధిభిస్సుకేభిః । యత్రయంతి సుకృతోనాపి దుష్కృతస్తత్ర త్వదే
 వస్సవితాదధాతు । ఆశానాంత్యాశాపాలేభ్యశ్చతుర్భ్య అమృతే
 భ్యఃఇదంభూతస్యాధ్యక్షే భ్యోవిధేమహవిహవయం । విశ్వఆశామధు
 నాసగ్ సృజామ్యనమీవాఆపటపధయోభవంతు । అయంయజమా
 నోమృధోవ్యస్యతామగృభీతాఃపశవస్సంతుసర్వే ఉక్త్వాపరాక్లావ
 ర్తతే । యజమానః । నానాప్రాణోయజమానస్య పశునాయజ్ఞోదేవే
 భిస్సహదేవయానః । జీవందేవానామప్యేతుపాధస్సత్యాస్సంతుయజ
 మానస్యకామాః । అధ్వర్యుర్జపతి । యాసామూధశ్చతుర్బిలంమధోః
 పూర్ణంఘృతస్యచ । తానస్సంతుప యస్వతీరస్మిన్తోపేవయోవృధః ।

ఇహపశవో విశ్వరూపారమంతామస్మి యజ్ఞవిశ్వవిదో ఘృతాచీః ।
 అగ్నింకులాయ మభిసంవిశానాఅస్మాగ్ అవంతుపయసాఘృతేన ।
 సృష్టవాజ్యం ద్వయమవేక్షమాణౌ వాగ్యతావాసాతే ధ్వర్యుర్యజ
 మానశ్చ । ఇంద్రస్యభాగస్సువితేదధాతనేమం యజ్ఞంయజమానంచ
 సూరాయోనోద్వేష్యనుతగ్ రవస్వానాగసో యజమానస్య వీరాః ।
 వాశ్యమానేవేక్షేతే । అధపశుప్రాయశ్చితాని । అస్మిన్పశవోవా
 శాదిదోషనికహరణాం తదుక్తప్రాయశ్చితానికరిష్యే । యదస్యపా
 రేరజసశ్చుక్తిం జ్యోతిరజాయత । తన్నఃపర్షదతిద్విహోగ్నే నైశ్వా
 నర । స్వాహా । అగ్నేయేనైశ్వానరాయేదం । యస్మాద్భీషావాశిష్టాస్త
 తోనోఅభయంకృధి । క్రజాభ్యస్సర్వాభ్యో మృడంమో రుద్రాయ
 మీధుషేస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఃఇదం । యఃఇదమకస్తస్మై నమ
 స్తస్మైస్వాహా । రుద్రాయమీధుషఃఇదం । అపఉపస్పృశ్య । యదస్య
 పారే యస్మాద్భీషాన్యషదః । యఃఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మా
 ద్భీషావెపిష్ఠాః । యఃఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాపలా
 ఇష్ఠాః । యఃఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషాసమజ్ఞాశాః ।
 యఃఇదమకః । యదస్యపారే । యస్మాద్భీషానిమేహసి । యదస్యపా

౮ । యస్మాద్భీశాశక్త్యక్తరోషే । వాశిన్యనదవేపీస్తాః పలాసమశ్శి
 ముశిక్పత్ । ఆదిర్యదస్యసస్తానాయ ఉదంసాత్వయోర్ద్వయోః య
 తపశుర్మాయుమకృతోరోవాపద్భిరాహతే । అగ్నిర్మాతస్తా దేవసావి
 త్వాన్ముచ త్వగ్వాసస్వాహా । సంజ్ఞప్తే సంజ్ఞప్త హూమంజు
 హోతి । అగ్నయిదం । సంజ్ఞప్త హూమేతుహుతే ప్రతాప్యేసప్త
 త్తశాభేతువపాశ్శిష్ణవ్యోష్టప్త మిత్యాహవసీయ వవముఖ్యాభిషే శ్శీ
 ప్రతిపత్ననర్వా । నిష్ప్రగ్ రక్షోష్టస్తో ఘశగ్ సః । శమితారణపే
 తనయజ్ఞం దేవేభిరిన్వితం । పాశాత్పశుం ప్రముంచతు ।
 ఖంధాద్యజ్ఞ పతిం పరి । పపాశ్రపణీభ్యాం పశుముపై
 తోధ్వన్య్యుర్యజమానశ్చ పశోః పాశం ప్రముంచతు । ఆదితిః
 పాశంప్రముమోక్త్యేతన్నమఃపశుభ్యః పశుపతయేకరోమి । సంవేష్ట్య
 రశనాంగీవాసునిధాయ । ఏకశూలయోపసృజ్యచాత్వాలణదస్యతి ।

అరాతీయంతమధరంకరోమి । తతఃప్రతిప్రస్తాతాపత్నీ ముదానయతి
 నమస్తాతాన । పత్న్యాదిత్యముపకృష్టతే । అనర్వాప్రేహి ఘృతస్య
 కుల్యామనుసహ ప్రజయా సహరాయస్పిషేణ । పాచీముదాన
 యతి । ఆరోదేపీశ్శుక్లాయు వశ్శుక్లాయూయః దేవాగ్ ణ్యోగ్ శు
 క్లావయంపరివిప్రాః పరివేష్టారోవో భూయస్స చాత్వాలెపత్న్యా
 భోవమృశతి । ఋశ్వీజోయజమానశ్చపత్నీ త్యేకే । అద్భిః పశోస్స
 ర్వాన్ప్రాణానాప్యాయతి । సర్వాణ్యుగాన్యధ్వన్యభిషించతి । ప
 త్న్యాప్యాయ యజ్యేతద్వావిపరీతం । వాక్తరప్యాయతాం । శమ
 ద్భ్యః । వాచం । ప్రాణస్తాప్యాయతాం । శమద్భ్యః । హాణం ।
 చక్షుస్తాప్యాయతాం । శమద్భ్యః । చక్షుషీ । శ్రోత్రంతాప్యాయతాం
 శమద్భ్యః । శ్రోత్రేయాతేప్రాణాంచుక్చగామయా చక్షుర్వాశ్రో
 త్రంయత్యేక్రూరం యదాసితం తత్తాప్యాయతాం తత్తవతేన శుధ
 తాం । శమద్భ్యః । హృదయదేవేం నాభిస్తాప్యాయతాం శమద్భ్యః
 గాభిం । పాణస్తాప్యాయతాం శమద్భ్యః । గుదం । మేధ్రం తత్

హోయతాంశమద్భ్యః శుద్ధాశ్చైత్రాః । తూష్ణిపాదాశ్చైత్య । శ
మద్భ్యః । పాదాశ్చ । శమోషధిభ్యశ్చంపునైశ్చ । శమోషాభ్యాం
భూమ్యాగ్ శేషంసనియ్య । ఓషధేత్రాయస్త్వైశ్చం । ఉపాకరణయో
రవశిష్టం దక్షిణేన నాభిమంతర్ధాయ స్వధితేమైశ్చగ్ హిగ్ సీః ।
స్వధితి నాపార్శ్వత సిర్యగాచ్చ్యతి అపడుపస్పృశ్య । బర్హిహోగ్రగ్ న
వ్యేనపాణినాద త్రైవిధమధ్యంయత ఆధ్యతి । తదుభయతోహోహి తేనా
క్త్వా రక్ష సాంభాగోసి ఉత్తరమపరమవాంతరదేశంవా నిరన్యూపడుప
స్పృశ్య రక్షోభ్య ఇదం । వై నెత్తేవ్యేనపదాభిష్టతి । ఆవపాయాదర్
శనాత్ । ఇదమూహగ్ రక్షోవబాధే । ఇదమూహగ్ రక్షోధమంత
మోనయామియో శ్చాన్వైష్టి యుగచవయంద్విష్ట ఇదమేనమధమం
తమోనయామి । ఇషేత్వా । వపాముద్ధిద్య । ఘృతేనన్యాపాపృధి
వీప్రోద్ధాభాం । వపయాద్విశూలాంప్రోచ్ఛాద్య । ఉష్ణేత్వా । తని
మోతతివకశూలయోపతృణత్తి । దేవేభ్యఃకల్పస్య । అభిమంత్రం
దేవేభ్యశ్శూర్ధస్య । అద్భిరవోక్త్య । దేవేభ్యశ్శూంభస్య । స్వధితి నా
వపాంసింమృజ్య । అచ్చిన్నోరాయస్సువీర ఇంద్రాగ్నిభ్యాం త్వాజ్
ష్టాముత్క్లంతామి । ఉత్క్లంతతి । అపడుపస్పృశ్య । ముష్టి నాశ
మితావపౌద్ధరణమపిథాయాస్తై ఆవపాయాహూమాత్ । వత్త్య
ష్టగ్ రక్షః ప్రత్యష్టా అ రా త యః । శామితే వ
పాంప్రోతితప్య । నమస్సూర్యస్యసంద్యశే । ఆదిత్యముపస్థాయ । ఉ
ర్వంతరిక్షమన్విహి । అభిప్రవృజతి । ఉల్బుకైకదేశమాదాయాగ్నిధ్ర
ఘోర్యః ప్రతిపద్యతే । వపాశేవణీపువరన్వా రభతేయజమానః । ఉ
ల్బుకైకదేశ మాహవసీయే ప్రత్యపిసృజతి । నిర్దగ్ధగ్ రక్షోనిర్దగ్ధాల
రాతయః । ఆహవసీయస్త్వాం తిమేంగారేవపాం నికూడ్య । అంతరా
యూపమాహవసీయంచదక్షిణాతిహృత్య । ప్రతిప్రస్థాతేప్రయచ్చ
తి । తాగదక్షిణత ఆసీనః । ప్రతిప్రస్థా తాహవసీయేశ్రవయతి । వా
యూవహిస్తాకానాం । బర్హిహోగ్రమధస్థాద్య పాయాఉపాస్యతి ।

త్యాము జేదధిరే హవ్యవాహన్ శృతంకర్తారముతయజ్ఞయంచ । ఆ
 గ్నే సదత్సన్నతనుర్ హిభూత్వాధహన్యజాతవేదోజషస్యస్వాహా ।
 స్రువేణవసామభిజుహేహతి । జాతవేదసఇదం । ప్రాదుర్భూతేషుస్తో
 కేషుస్తోకేభ్యోనుబ్రూహి । అఙ్గహినీగ్ సుశృతాంశృత్వా । య
 స్తతత్సౌపత్యమప్రవిప్యః । దృగ్ హగాదృగ్ హ । సుపిష్పలాటషధీః
 కృధి । దక్షిణస్యాంవేదిశ్రోణ్యంబర్హిషిస్త్వశాభాయాంపపాశ్ర
 వణీభ్యాగ్ సహసాద్యా । క్రయుతాద్వేషాగ్సి । పపాశ్రవణీప్రహృ
 త్యతూష్ణం నిధాయ । ఇదమింద్రియమయం యజ్ఞోమనూగ్నై పంచ
 హూతా । ఘృతవతిశబ్దేజహూపభృతావాదాయదక్షిణాసకృదతి
 కాగ్రంతః । ఆకిశ్రాకివయః । స్వాహాకృతీభ్యఃప్రేష్య । పృథివీహోతా । స్వాహా
 కా రాయాగ్నయిదర్శ । హేమఃతశిశిరావృతూనాం । పంచమ్యమన
 తస్యకించన । ప్రత్యాక్రమ్య । కేషేణసృవామభిఘూర్య । పృషదా
 జ్యద్వయమిభిఘూరయతి । అధనపాంసోపభృతం । ఆజ్యభాగాయజ
 తి । ఆప్యాయతాం । త్రిః । అగ్నయతజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆప్యాయ
 తాందక్షిణాతిక్రమ్య ఆకిశ్రాకివయః । అగ్నయతజ్యస్యప్రేష్య ।
 అగ్నయిదదం । అగ్నినాయజ్ఞశ్చక్షుష్మానగ్నైరాహం దేవయజ్యయా
 చక్షుష్మాన్భూయాసం । ప్రత్యాక్రమ్య । పూర్వవధవద్యంత్యంప్రే
 ష్యతి । సోమాయాజ్యస్యాను బ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయః । సోమా
 యాజ్యస్యప్రేష్య । సోమాయేదం । సోమేనయజ్ఞశ్చక్షుష్మాన్దోసమ
 స్వాహం దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్భూయాసం । ఆప్యాయతాం ।
 స్వాహాదేవేభ్యః । పూర్వంవరివప్యగ్ హూత్వా । దేవేభ్యిదదం । అ
 గ్నిర్హోతా । ఆప్యాయతాంజహ్వముపస్తీర్య । స్రువేణహిరణ్యశ
 కలమువదాయ కృత్వాన్మంపపాగ్ స్రువేణతూష్ణం మవదాయ । హిర
 ణ్యశకలముపరిహృత్యైత్వా । ఆప్యాయతాం । అభిఘూరయతి । ఇం
 ద్రాగ్నిభ్యం ఛాగస్యవసాయామేదసోనుబ్రూహి । ఆకిశ్రాకివయః ।
 ఇంద్రాగ్నిభ్యం ఛాగస్యవసాయామేదసః ప్రేష్య । జాతవేదోపవ

యాగచ్ఛదేవాంత్యగ్ హి హేమాతాప్రసమోబభూధ । ఘృతేనత్వం
తనునోవర్థ యస్యస్వాహాకృతగ్ హవిరదంతుదేవాస్వాహా । వష
ట్కృతేజ హేమాతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదం । ఇంద్రాగ్నియౌరహం
దేవయజ్యయాజేమానం మహిమానం గమేయం । పృత్యాక్రమ్య ।
ఆప్యాయంతాః । దేవేభ్యస్వాహా । ఉత్తరంపవప్యగ్ హుత్వా । దే
వేభ్యశ్చిదం । స్రువేణవపౌద్ధరణమభిఘాతయతి । ఉత్తరత స్తిష్ఠన్పృతిప్ర
స్థాతాః హవసీయేవ పాశ్రితవణీప్రచారతి । స్వాహార్థ్యనభసంమారు
తంగచ్ఛతం । ఉత్థ్వనభసేమారుతాయేదం । అభసేభ్యయస్సగ్గ్ సా
వేణాభిజహోతిజహ్వైవ । స్వాహా । ప్రజావతయశ్చరం । అత్రయ
జ మా నో వ రం ద దా త్య న ద్వా హం । తి స్రో వా ధే ను

స్త్రీసోవాద ఓణాః బ్రహ్మగ్రభృహ్మసి । బ్రహ్మపీన్యస్వే
త్యాది । సహస్రధారఉచ్ఛోతక్షీయమాణః । శవాధారకృత్పిమం
తరిక్షుదివంచతేనానడుహతి తరాణిన్మృత్యుం । దక్షిణసద్భ్య ఉకుహ
ర్తవై । దక్షిణతపతద్రాప్సాణాః । అయంవోనద్వాసహిగ్ సంతో
యధాభాగంప్రతిగృహ్ణీశ్వం । తేనప్రదశకృతోవాన్య । ఓఃఓం ।
దేవస్యత్వా - రుద్రాయ గామితి ప్రతిగ్రహాః । ఉత్తరణఃపరీతేతియజ
మానస్సంప్రేష్యతి । సముక్రమ్యసహపత్నీకాః పంచభిశ్చాత్వా
లేమాన్జయంతే । హుతాయా వసాయాం మార్జయిత్వా । ఆపోహి
ష్ఠామయోభవః... ఆపోజనయథాచనః । ఇదమావః ప్రవహతావ
ద్యంచమలంచయత్ । యద్వాహమభినుద్రోహాయద్వాశేపే అభివృ
ణాం । ఆపోమాతస్మాదేన సోదురితాత్పాతు విశ్వతః । నిర్మాముం
చామిశకథా నిర్మావరుణాదధి । నిర్మాయచస్య పశ్చిశాన్ధినిర్వాహ
ద్దేవకిల్బిషాదధోమనుష్య కిల్బిషాత్ । కశుపురోడాశస్య పాలినిగ్గ్ సా
దనాదకర్మప్రతిపద్యతే । ప్రహిమయంపశు పురోడాశం నిర్వపశి
ఏకాదశపురోడాశకజాలానిశూర్పించ ద్వంద్వమితిరాణి ప్రకృతివత్
పురతఃపాత్రంపాశిత్రహరణం మేక్షణం మదం త్యగ్ముపవేష ము

త్వవసార్థంచ । సబ్రహ్మవరణం! యజమానవాచయచ్చ । సంవీశేఽ
 తామిత్యాది నిర్వాపకాలే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మి
 ద్రాగ్నిభ్యాంజప్తానిర్వపామి । ఇదందేవానామిత్యాది అదిత్యాస్తా
 కస్థేనాదయామింద్రాగ్నిహవ్యగ్ రక్షేధాం । సశూకాయామిత్యా
 ది! దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్నిభ్యాం వోజప్తప్రో
 తామి! శు ధస్యమిత్యాది । సర్వాభిర్భూ ప్రోక్షణం । కృష్ణాజినా
 గానాది । హవిష్కృతావాచం విసృజ్యపశువిశాస్తి । హృదయం
 జ్యోతిషాయకృద్భుక్త్యై । సవ్యందోరుభయపాచ్ఛ్వే దక్షిణాశ్రోణే
 ర్గుదత్పతీయమితీదైవతాని దక్షిణందోస్సన్వాశ్రోణేర్గుద తృతీయమితి
 హోష్టకృతాని । క్షామానంప్రీహనం పురితతుం వనిష్టుమమృద్ధిమే
 దోబాఘనీమిత్యుద్ధదతి । గుదంమానిర్లైష్మీర్నవిష్టుం మానిర్లైష్మీరితి
 సంగ్రహేష్యతి! మావిపర్యా స్రజ్యత్వోఽవతి! హృదయశూలగ్ శాఖా
 పవిత్రముపవేశం కుంభీంచ । నిష్టప్తగ్ రక్షోనిష్టప్తాఘశిగ్ సః తామి
 త్రేప్రతితప్య । ధృష్టిరసిబ్రహ్మయచ్చ । ఉపవేశమాచాయ । నిరూ
 ఢంజన్యభయం నిరూఢాస్సేనాఅభీత్యరీః । తామిత్రాదుదీచోం గా
 రాన్నిరూహ్య । సబహిః మాతరిశ్వనోఘ్రోసి! భృగుశో మంగిర
 సాంతపసాతప్యన్వ! వసూనాంపవిత్రఃపసి । దేవస్తాసవితా పునాతు!
 వసాఃపవిత్రేణ శతధారేణసుపునా । ఇకాదశకృత్వః । ఉదకవిత్రే
 కుంభ్యాంపశుపవధాయ శూలేక్షణీత్యై । హృదయగ్ం తామిత్రే
 శ్రవయతి । అవరక్షోదివస్సపత్నమిత్యాది అవహననాది కర్మప్రతి
 పద్యతే । దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్నిభ్యాం జప్త
 మధవపామి । ధాన్యమనీత్యాది కపాలానాముపధానకాలే ప్రాపుప
 ధాయతూష్ణీగ్రీణి! దేవస్యత్వా - పూజ్ఞోహస్తాభ్యా మింద్రాగ్ని
 భ్యాంజప్తగ్ంసంపపామి । పిష్టాన్యత్సూయాన్యాహ యజమాతూ
 య! సృవేణాద్భ్య ఇత్యాది! ఆప్యలేప బహిషి నినియ్య । ఘృతా
 గ్నేహ్యగ్నిస్తావ్పయతి దేవయజ్ఞాయై ప్రాశిత్రమాచాయ! ప్రతు

ష్టక్ం రక్షఃప్రతిత్వస్తా అరాతయః అనిశితమసిసపత్నక్షయణః । రూ
పంవణంపరూపానాం । అగ్నేస్త్యజేజి స్తీనా దివశ్శిల్పిం అయంప్రా
ణశ్చాసనస్మి ప్ర సగేనవితే) అపిసృజ్య । ఉద్వాసనకాలే తూష్ణీ
మభిఘాతం ప్రయేతేత్యాపాదనం । అయంయజ్ఞోమమాగ్నే పంచ
హోతాపునః పంచహోతా శృతేవాపశౌ । జహ్వముప స్తీర్య
త్యాది ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశ న్యానుబ్రూహి । ఆ కి శ్రా కి
వయః ఇంద్రాగ్నిభ్యాం పురోడాశస్యప్రేష్య ఇంద్రాగ్నిభ్యామిదః ।
ఇంద్రాగ్నియోరహందేవ యజ్యమే ద్వియ వ్యంనాదో భూయా
నం । ప్రత్యాక్రమ్యసపార్యణ హోమానానాదిష్ఠాః । జహ్వముప
స్తీర్య త్యాది । అగ్నయేనుబ్రూహి : ఆ కి శ్రా కి వయః । అగ్న

యేప్రేష్య । అగ్నయేఇదం । అగ్నేరహందేవయజ్య యాయుష్మాన్
యజ్ఞేనప్రతిష్ఠాగమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య ప్రస్తరాదన్యత్ర సృచో
స్సాదనం । నవైశ్వానరేహవిః । నవిరుజ్యప్రాశ్శితం । నయజమాన
భాగమిదాంతస్సంతిష్ఠతే । ఉపహూతాం మైత్రావరుణ వష్టాంభక్ష
యిత్వా । పూర్వవత్సస్తరే మాజయిత్వా । సృవేణవృషదాజ్య
స్యోపనాత్య । వేదేసోపయమ్య । క్రిఃశృచ్ఛతి । శృతగ్ంహంవికిశ్చిమి
తః శృతం పూషామామాపశుపాపాతుప్రథమేభివోద్రజతి । శృతగ్ంహం
కిశ్చిమితః । శృతం । పూషామాధిపాపాతు । అథాధై ద్వికీయ్యం
శృతగ్ంహం కి శ్చిమితః । శృతం । పూషామాధిపాపాతు । కుం
భీపాశ్యతృతీయ్యం । శూలాత్ప్రవృహ్య హృదయం కుంభ్యానువ
ధాయ । సంతేమనసాను స్సప్రాణేన ప్రాణోజప్తందేవేభ్యో హవ్యం
ఘృతవత్స్వా హేంద్రాగ్ని భ్యాంత్యా జప్తమభిఘాతయామి । పృ
షదాజ్యేన హృదయ మభిఘాతయతి । ఉత్తరతఃపరిక్రమ్యాజ్యేశ
వశుం । యస్త ఆత్మా కశుషు ప్రవీప్తః । స్వాహోమ్నోవ్య
ధిప్యై । ఉద్యంతఃకూష్మాగ మనుమంత్రయతే దృగ్హాగా దృగ్హా ।
వశుగ్హారం నాన్వగ్స్వోహృదయ శూలం ధారయత్మనుప స్మృతి

న్నాత్మానమితరాగ్ శ్చాతరాఘూప మాహవనీయంచ దక్షిణాత్తి
 హృత్య । పంచహోత్రావ ఘోత్రానా । దక్షిణస్యాం వెదిశ్రోద్యా
 మానాద్య । ఇమాన్దిద్రియాణ్య మృతానివీర్యాణ్యభిరింద్రాయ వశ
 వోచికిత్సన్ । తైర్దైవాఅవతోపమామిహేషమూర్జం యశస్సహస్
 జస్సనెయగ్ శృతానిమయి శ్రయంతాం । అయంయజ్ఞోమమాగ్న
 పంచహోతాపునః పంచహోతా । చతస్పృషూప స్తృణితే । జ
 నాహోపభృహోర్వ సాహోమహావన్యాగ్ సమవత్తధాన్యామితి । జ
 హూపభృహోర్ధ్వనాఉపస్తీర్య ఇతరయోస్థాలీగతేనా జ్యేనజహూప
 భృహోర్హిరణ్య శకలమువధాయ । హృదయాద్వృక్క్యాభ్యాంచ మే
 దోగృహీత్వాన్యత్రనిధాయ । హృదయశ్వాగ్రేవద్యతి । నూభీర్మా
 సంవిధాః । బర్హిషిష్టక్షిశాఖాయా మవదానాన్యవద్యంత్రంప్రవ్య
 తి । మనోతామైహోపావదీయ మానస్యాను బ్రూహి । అధద్వితీ
 యం । అధజహ్వాయాఅధవత్సః । యధాకామీతరేషాం యథా
 దృతంచైవతానాం ద్విద్విరవదాయ । జహ్వంచైవతాన్య వధాత్యుప
 భృసావిష్టకృతానాగ్ సక్విర్భక్వత్ । గుదంత్రేధం విభజ్య । స్థవిమ
 దుకయడోభ్యనిధాయ । మధ్యమంచైవధం విభజ్య । దైవతేవ్వవద
 థాత్యణిమత్స్రోష్టకృతేషు । గుదమువధాయ క్రత్యభిఘార్య । యద
 వదానానితేవద్యన్ । త్రేధామేధావద్యతి । ద్విభాగగ్ సృహోస్తృతి
 యగ్ సమవత్తధాన్యామితి । యూషేమేదోవధాయ । మేదసానుచా
 ప్రావృత్యహిరణ్య శకలమువదిష్టాత్కిత్వాత్వా । ఆప్యాయతాం । అభి
 ఘారయతి । సమవత్తధాన్యాగ్ షడాద్యాసీదామువద్యతి । వనిష్ఠుగ్ం
 సప్తమేషధోభ్య నాపనిష్టోస్తప్త మాదశస్థిభిరీడాం వర్ధయంతి । క్లో
 మాసంస్థిహోనం పురితతుమిత్యన్వవధాయ । యూష్టోపసిచ్ఛాభిఘార
 యతి । అపాత్వోషధీనాగ్ రసంగృహ్లామి । వసాహోమహావన్యాం
 కసాహోమం గృహ్లాతి । స్వధితి నాసవ్యేన ధారాంచ్చివతి । హస్త
 యైరపశుపస్పృశ్య । తూష్ణీమభిఘార్య । క్షీరస్యగ్నిస్తృక్రీణాత్వా

సన్నమరిణన్ । పాశ్వేనవసా హేమామగ్రహకాతి । వాతస్యత్వా
 ధ్రజ్యైపూర్ణోరగ్గ్ హ్యుపసామోషధీనాగ్ గోహిష్టే । తేనైవాషి
 ధాయ । స్వధితివావాప్రయాతి స్వధితివాపినధాతీశ్చైత । అధయ
 న్నశీగోవద్యతి । నాగ్ సయోర్ణాణూఃస్య వాపరసభ్యోరనవదాని
 యానితానిశ్చ తైస్సం నిధాయసకమ్మశతి । ధాదగ్ః ప్రాణోఅంగేఅం
 కేనిజేధ్యదైంద్రోపానో అంగే అంగేవిభోభువద్దేవ త్వష్టరూభిరతేనగ్
 సమేతువిషుయాపాయత్త్వ ల్లత్సోణోభవథదేవత్రా యంతమవసేసఖా
 యోనుత్వామాతాపితరోమదంతు । సమ్మశతి । అధవావిషాప్రచర
 తి । ఇంద్రాగ్నిభ్యం ఛాగస్యహవిషోనుబ్రూహి । ఆకిశాకివయ ।
 ఇంద్రాగ్నిభ్యం ఛాగస్యహవిషఃప్రేష్య । యాజ్ఞాయార్ధచ్చే । ప్ర
 తిప్రస్థాతావసా హోమంజాహేతి । ఘృతంఘృతపావానః పిబత
 వసాంవససావానః పిబతాంతరిక్షస్య హవిరసిన్వాహత్యాం తరిత్యాయ
 స్వాహా । అంతరిత్యాయదం । ఉదేకేణదిశః ప్రదిశఃప్రతిదిశంజు
 హోతిమధ్యే వంచమేనప్రాచ ముత్తమగ్ సగ్ స్థావ్య । సమోది
 గభ్యఃకత్వహతిష్ఠతే దిశస్వాహా । దిగభ్యఃకదం । ప్రదిశస్వాహా । ప్రది
 గభ్యఃకదం । ఆదిశస్వాహా । అదిగభ్యఃకదం । విదిశస్వాహా । విదిగభ్యః
 కదం । ఉద్దిశస్వాహా । ఉద్దిగభ్యఃకదం । స్వాహాదిగభ్యః । దిగభ్యఃకదం । స
 మోదిగభ్యః । ఉపతిష్ఠతే ఎషట్కృతేజహేతి । ఇంద్రాగ్నిభ్య
 మిదం । ఇంద్రాగ్నియోరహం దేవయజ్ఞయా జేమానంమహిమానం
 గమేయం । ప్రత్యాక్రమ్య । నారిత హేమామాస్తువసన్న శేఃపాక్ ।
 దశతేతనువఞ్ఞాది । నారితాగ్ హేత్వా । జహ్వముపస్తీర్య । స
 కృత్పుషదాజ్యస్యోభ హత్వద్విరభిఘార్య । వసన్నతయేనుబ్రూహి ।
 ఆకిశాకివయ । వసన్నతయే ప్రేష్య । వసన్నతయఃకదం । వసన్నతేర
 ధహం దేవయజ్ఞయా యుషాన్ యజ్ఞేవప్రతిష్ఠాంగమేయం । తత్రస్థ
 వ । ఉపర్యాహవసీయేజహ్వహా వభృతానిపవర్యస్యం నాహ । అ
 గ్నయేస్విష్టకృతేజజాహి । అగ్నయేస్విష్టకృతేప్రేష్య । అగ్నయే

స్వప్నకృష్ణకంఠం అగ్రస్థిస్థ్యహాదేవగుజ్యయాయుష్కానాయుష్క
 క్రతిస్థాంగమయం క్రతిస్థిక్రమ్యకావ్యహాదేవయం । పైశ్చవనకా
 వి । ఆయతననుచాసాదయత్వా । అగ్రేదాయాసిర్వదానమీశేన
 మానునంది । పర్యాజనాద్య వాంతేదామవద్వతి । మేదసాకర్త
 ర్య । మేదసాదేహురయతి । ఉపహూతాం మైత్రావరుషస్తాధర్మ
 యుతి । క్రతిప్రస్థాతాసప్తనుః । వనిష్టుమగ్నీధే । వచన శ్రమగ్ం
 సాపాదయత్యున్యధిగ్ం హోత్రేనారణిమూజ్జనాంతే । అగ్నీదాప
 యజాం గారానా హరోపయస్తురుకసీద । బ్రహ్మన్విస్థాస్యామస్సమి
 ధ్ధనూదాయాగ్నీత్పరిధీగ్ శ్వాగ్నించనకృత్సంమృడ్ధి । అగ్నీధాదా
 పయజానం గారానావరతి । హూతీయిఉపయజతి । శామిత్యా

నిరూపితశుభ ధక్షిత్తరస్యాం వెదిశ్రోత్యాం గుదకాండ మేకాదశధా
 తిర్యక్స్థిత్యా । అసంభిదన్న పర్యావర్తయన్ననూయాజ్ఞానాంవష
 ట్కుతేవఘట్కృత ఏకైకం గుదకాడ । ప్రతిప్రస్థాతాహస్తేనేవజ
 హూతి । సముద్రంగచ్ఛస్వాహేత్యైతైః ప్రతిమంత్రిం । బ్రహ్మ ।
 దేవసవిరకేతతేత్వాది । అధ్యక్ష్యుః । పృషదాజ్యంజహ్వమాశ్చను ।
 పృషదాజ్యహవి ముపభృశంకృత్వా తేనైకాదశానూయాజానుయ
 జతిదేవేభ్యః ప్రేష్యేతిప్రధమగ్ం సప్రేష్యతి । ప్రేష్యప్రేష్యేతి
 రాకాకాయజమానః ప్రాకృతైనుమంత్రయితైః కథమేనాగ్ం
 కచ్చతుర్థోదశమచ । ద్వితీయేసప్తాగ్నవస్థతేరుత్తమేన కేరముత్తర
 యోగ్యకారే షూభాహూతారచోదయ హోధ్యక్ష్యైత్రావరు
 గాప్రయదయజేతి । దేవయఃబహిషేగ్నయఇదం । సముద్రాయేదం ।
 బహిషేహందేవయజ్యయాక్రజావాన్భూయాసం । దేభ్యోద్వా
 ర్భ్యోగ్నయఇదం । అంతరితౌనౌకం ద్వారామహందేవయజ్యయాప్ర
 జావాన్భూయాసం । దేవభ్యామహాసానక్తాభ్యామగ్నయఇదం । దే
 వయసవిక్రతికం । ఉపాసానక్తకూరహందేవయజ్యయాక్రజావాన్భూ
 యాసం । దేవభ్యాం జప్తీభ్యామగ్నయఇదం । హూతాత్రాభ్యా

మీదం । దైవ్యయోగోష్ఠీయారహం దేవయజ్ఞ యావ్రజావాన్భూ
యాసం । దేవేణోజ్జ్వాలతో భ్యామగ్నయథదం । మిత్రావరుణాభ్యా
మీదం ఉజ్జ్వాలతో రహం దేవయజ్ఞ గుంపసు మాన్భూయాసం ।
వైవీధ్యాగ్ంహోత్పభామగ్నయథదం సోమా యేదం దైవ్యోహూ
శ్రోరహం దేవయజ్ఞ గుంపసు మాన్భూయాసం దేవభ్య సిపృథ్య సి
సృభ్యోగ్నయథదం యజ్ఞయేదం తిస్రణాంతిస్రణాంతినామహం దే
వయజ్ఞ గుంపసు మాన్భూయాసం । దేవాయనరాశిగ్ సాయాగ్నయ
థదం । ఛందోభ్యథదం । సరాశిగ్ సస్యాహం దేవయజ్ఞ యావశు
మాన్భూయాసం । దేవాయనస్పతయేగ్నయథదం । ద్యావాపృథివీ
భ్యామీదం । వనస్పతేరహం దేవయజ్ఞ యాయుష్మాన్ యజ్ఞేః ప్ర
తిష్ఠాంగమేయం । దేవాయబహిషోవారితీనామగ్నయథదం । వభ
సేదివ్యాయేదం । బహిషోవారితీనామహం దేవయజ్ఞ యావ్రజావా
న్భూయాసం । దేవాయాగ్నయేస్విప్రకృతథదం । అగ్నయేవైశ్వాన
రాయేదం । అగ్నేస్విప్రతోహం దేవయజ్ఞ యాయుష్మాన్ యజ్ఞేన
ప్రతిష్ఠాంగమేయం । ప్రతిప్రస్థతా సర్వాణిహుత్యా అద్యుష్ట్యాష
దీభ్యః । బహిషి లే పం ని మ్ము జ్యమి నో మే
హర్దియచ్ఛతనూంత్వచంపుత్రినస్తారమశీయ । జవతి । అధ్వర్యుః ।
ప్రత్యాక్రమ్యజహ్వగ్ం స్వరమవధాయూనూమూజాం తేజహూ
తి । ద్యాంతేహుమోగచ్ఛత్వం తరిక్షమర్షిః । పృథివీ భస్మనాపృ
ణస్వస్వాహా స్వరవథదం । ఆకుతసేనుచౌసదయిత్వా । వజవతి
భ్యామిత్యాది । జహూద్వయస్యోపభృద్వయస్వ । ఉద్యమనాదివ
రిధ్యం జనంజవైవ । అక్షగ్రిహణాథిత్యావృత్తిః । సమాసమూద్ర
త్యాశావరాహ్నాక్తవాకేః ప్రేషోనున్మితయతే । తంమైత్రావరుణో
యాదగ్ని మద్యహూతారమవృణోతేతి । అగ్నయథదం । అగ్నేరహ
ముజ్జతిమనూజ్జేషం । సోమాయేదం । సోమస్యాహుమి-షం । ఇం
ద్రాగ్నిభ్యామీదం । ఇంద్రాగ్నియోరహము జ్జతిమనూజ్జేషం । వన

స్వతయుద్ధం । వనసకి జేరహముజ్జతిం । దేవేభ్య ఆశ్వాపేభ్య ఇత్యాది ।
 ధ్రువావృచతస్సుభిస్సన్ధ్యైః । పరామః । పరిధీనభిజాహూతి ।
 అగ్నేర్వోపన్ను గృహస్థానానామి సుమా యసుమ్ని సీన్సు
 మ్మేమాధత్తి । ధురిసిశ్యాచారి । తిత్తి జేన్ । విహారంబాఘునీగ్ హృ
 త్వా । తామూపత్తి సన్ యూజయంత్యా జ్యేనసోమ స్వప్తరాకావి
 త్త్వ । ఉత్తానాయైహాఘు న్యేదేవానాంపత్తి భోవద్యతి । నీచ్యాగ్న
 యే గృహపతయే । ఉత్తానాయై హూత్రేదామవద్యతి । నీచ్యాగ్న
 ధే । తాంపత్తిప్రయచ్చతి । తాగ్ సాధ్వర్యవేన్యన్యైవాత్రాహృ
 తాయ । బాహుగం శమిత్రేవగంసప్రబాహ్న గాయ । సపిప్తలేపఫ
 లీకరణ హూమా । యానరస్వతీఇత్యాది । నపూర్ణపాత్రనినయనం

తూష్ణింపుష్టిమతీకశుమ తీవ్రజా వతీగృహమేధిని ధూయానం । య
 ధేతమాహవనీయమిత్యాది । ప్రాయశ్చిత్తాంతే । యజ్ఞయజ్ఞంగచ్చతి
 త్రిణీసమిప్తయజ్ఞాంపిజాహూతి । యజ్ఞయజ్ఞం గచ్చయజ్ఞతలింగ
 చ్చస్వాంయోనిం గచ్చస్వాంతే । యజ్ఞయేదం । ఏష తేజయజ్ఞో
 యజ్ఞపతే సహసూక్తాకస్సునీరస్వాహా । యజ్ఞపతయద్ధదం । దేవా
 గాతువిదఇత్యాది । అభిస్తుజీహి । ప్రణీతానినయనం యగదేవామ
 సుమేషు । యానిఘ ర్మేలనుపస్పృశన్ శృవయశౌలముదబ్ధ రేత్యా
 నంచరేపఉపనిసీయ । శుమార్ద్రయోస్సంధాపుద్వానయతి । శుగ
 సితంపాస్థానమభిశోచయోస్థా ద్వేషియంచ వయంద్విష్టాః । సుమి
 త్యాః ఆపటవధయస్సంతుదుర్గితాస్తస్మైహూయాసుర్యోస్థాద్వేషి
 యంచవయంద్విష్టాః । తస్మిన్ శ్వాత్వా లేసహపత్తి కామారయంతే ।
 ధామ్నోధాన్వోరాజన్నితో వరుణనోముంచ యదాపౌఆఘ్నియావ
 రుణేతిశపామపేతతో వరుణనోముంచ । ఉదుత్తమం వరుణపాశమ
 స్మదవాధమం విమధ్యమగ్ శ్రద్ధామ ! అధావయ గూదిత్యవ్రతేత
 వానాగసాలదితయేస్యామ ఆదిత్యముపస్థాయ । ఏధోస్యేధిషీమహి ।
 సమిదసి । తేజోసి తేజోమయిధేహి । ఆహవనీయే సమిసలఘామ ।

అపోలద్యా న్వచారిషన్ రసేనసమస్మక్మహి । పయస్వాగ్ అగ్న
 ఆగమంతంమానగ్ స్సజవర్చసా । ఉపకృత్యం తే । బ్రహ్మ । అయా
 డగ్నిరీత్యాది । యజమానోవిష్ణ్వతిక్రమాదిగోమజ్జహంతే । సమస్వ
 రుభ్యస్సన్నాన్మావగాత । వశాన్తస్త్వహ్నంభూయాసం । శృంగాణీ
 వెచ్చుంగిణాగ్ సోదదృశ్రితే । చహాలవంతస్వరవః పృథివ్యా లేజే
 వాసస్వరవస్వస్థివాగ్ సః । సమస్సఖిభ్యస్సొన్నాన్మావగాత । ఆశా
 సాసస్సువీర్యగ్ రాయస్సోషగ్ స్వశ్చియం । బృహస్పతినారాయా
 న్వగాక్ష్మగోమహ్యంయజమానాయకీష్ఠ । యూపమువస్థాయ । య
 జ్జశంచమత్తిజపతి । వృష్టిరసివృష్టిమేపాస్మాన మృతాత్ఫల్యముపా
 గాం । బ్రాహ్మణాగ్ సర్పయతివై । అగ్నేనయేత్యాది । పౌజహి
 తగ్ సమారోవ్య దేవయజనంగచ్ఛతి । సమాప్తోనిరూఢపశుబంధః ।
 హరిః । ఓంతత్సత్ ।

శ్రీబ్రహ్మర్పణమస్తు.

శ్రౌతకాండే ఆధానవంచక స్సమాప్తః.

←→

~~~~~

యాజుష శ్రౌతస్మార్తాను శ్రమణికాయాం

ప్రథమభాగస్సమాప్తః

~~~~~

గుంటూరునివాసులైన బ్రహ్మశ్రీ వ్యాకరణం ప్రసాదశ్రాతిగారిసహాయముచేత ఆధా
 నవంచకం యిందుముద్రింపఁబడినది వారివంశమును పరమేశ్వరుఁడగుమీయగాత.

యాజుషశ్శ్రోతస్తార్తాసుక్రమణికాయాం

ద్వితీయభాగప్రారంభః.

అథ ద్వితీయభాగ ప్రారంభః.

అథ సప్తగ్రహరాధనమ్.

మధ్యేవర్తులమండలమాదిత్యాయ । ఆశ్వే య్యాయంచతురశ్రగ్ం
సోమాయ । దక్షిణేత్రికోణమంగారకాయ । ఈశాన్యాంబాణాకారం
బుధాయ । ఉత్తరేదీర్ఘచతురశ్రబృహస్పతయే । ప్రాక్షంచకోణగ్ం
శుక్రాయ । పశ్చిమేధనురాకారగ్ం శనైశ్చరాయ । నైర్వత్యాంశూర్పా
కారంరాహవే । వాయున్యాంధ్వజాకారంకేతవే । అర్కసమిధమాది
త్యాయ । పాలాశగ్ంసోమాయ । ఖాదిరమంగాకాయ । ఆపామార్గం
బుధాయ । బృశ్వత్థంబృహస్పతయే । ఔదుంబరగ్ంశుక్రాయ । శమీగ్ం
శనైశ్చరాయ । రాహవేదూర్వాః । కేతవేకుశాః । ఆ(సప్తత్యేనా)క్రష్ణే
నాగ్నిందూతం కదుద్రా యేత్యాదిత్యాయ ॥ ఆప్యాయ స్వాపుషే
కారీమిమా యేతి సోమాయ ॥ అగ్నిర్మూర్ధా స్తోనా పృథివీ తే
త్రస్యపతినావయ మిత్యంగారకాయ ॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేదంవిష్ణుస్సహ
స్రశీర్వా పురుషః కటిబుధాయ ॥ బృహస్పతే బ్రహ్మజజ్ఞాన మింద్రువోవి
శ్వత్రస్పరీతి బృహస్పతయే ॥ శుక్రం తే అన్య దింద్రాణీంద్ర మరుత్స్వ
శుక్రాయ ॥ శమగ్నిర్వమాయ ॥ వ్రజాపతేనేతి శనైశ్చరాయ ॥ కయా

సప్తచిత్ర ఆయంకార్మ మోలస్తున గృహ్యధితిరామావే॥ తేతుక్త్యుక్తా
సచిత్రచిత్రం త్రిహృదేవామామిః కేతవే॥

గృహస్య ఈశానదిగ్భాగే గ్రహరాధనంకుర్యాత్॥ నూతన
వస్త్రవ్యయేన మంటపద్వయమాసాద్యతస్యోపరి యథాశక్తిండు
లాన్నిక్షీప్య॥ తత్రతామనిర్మితకిలీద్యయం నిధాయ॥ తరింపంచ
పల్లనానినారికేలాదిఫలపుష్పాదికలశేనిధాను॥ నూతనవస్త్రేణాశేప్య॥
నక్షత్రప్రతిమ- సువర్ణము. } ఈమూడు ప్రతిమలుమాత్రము న
నూర్యప్రతిమ- సువర్ణము. } సగ్రహరాధనమునకు ముఖ్యముగా నుం
చంద్రప్రతిమ- వెండి. } డలయను

ఆచమ్య-వపంగుణ...శుభతిథౌ...నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం
నవానాం గ్రహాణాంమధ్యే యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాం
గ్రహాణాంఅనుకూలత్వేసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహః శుభస్థానేషు స్థితాః
తేషాం గ్రహాణాం అత్యంతశుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యుపరిహార
ద్వారా ఆయుష్యాభిసృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదివగ్రహదే
వతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం సవగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం సవగ్రహ
మంటపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదంగత్వేనప్రతిమాశోధనంకరి
ష్యే॥ శో॥దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః ఇర్కరేణఫలైస్సవా॥ జ్యోతిశనంజకు
గ్వీతప్రతిమాం శోధయేత్తతః॥ మంత్రే॥ ఆప్యాయస్వ సమేతుతేవి
శ్వతస్సమవస్థేయం భవాన్మౌనస్య సంకథే॥ ద్దగ్ధికావణ్యో అకారి
వంజస్థోరశ్వస్యనాజినః॥ సురభిశోముఖా కచ్చిత్పదా ఆయాగంషి
తాలవతే॥ శుక్రమసిజ్యోతిరసి తేజోఽసిదేవోవ సువిహృత్పునాత్వ
చ్చిద్రోపవిత్రేణ వసోస్సుగ్యస్యరశ్మిభిః॥ మధువాతా ఋతాయు
తేమధుక్షరంతి సింధవః॥ మాధ్వర్మస్సూర్యోషణీః॥ మధునక్షము

హోవ సి మధుమత్పార్థివగంఠజః । మధుద్యౌరస్తునఃప్రితా । మధు
 మాన్వోవనస్పతిర్మధు మాగంఠసు సూర్యః । మాధ్వీగ్ధాహోభవం
 తునః॥ తాశ్చర్కరాలభవత్ తచ్ఛర్కరాదాగం శర్కరత్వం వజ్రా
 వైశర్కరాఃపశుర్గ్ని ర్యచ్ఛర్కరాభిర్గ్నిం పరిమినోతి వజ్రేణైవా
 స్సైక్తశూన్పరిగృహ్లాతి తస్మాద్వజ్రేణప్రశనః పరిగృహీతాస్తస్మాత్సే
 యాఃస్థేయ సోనోపహరణేతిస్తప్తాభిః పశుకామస్య॥ ఓం ఆహోహి
 స్మాసుయోభువస్తానః ఉర్జేదధారిణః మహేరణాయ చక్షుసే యోవ
 త్సివతిమోరస్తస్యభాజయజేహనః॥ ఉశతీరవమాతరః । తస్మాల్ల
 రంగమామహో యస్యక్షయాయజన్వథ । ఆహోజనయథా చనః॥ ఇతి
 వందామృతేన శుద్ధోదకేన క్రతుశ్శ్శ॥ ఓం గ్రహానాంత్యా...సాదనం॥
 గ్రహాధిపతిమా— మి॥ ... పూర్వోక్తప్రకారేణ నక్షత్రేణా మధిదే
 వతాం ప్రత్యధిదేవతా మావాహ్యః । ...

శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతునంప్రాప్తై సూర్యపూజాంచకారయేత్ ।

సూర్యధ్యానంప్రవత్సౌమి ఆత్మపీడోపశాంతయే॥

౧) ఆకృష్టే నేత్యస్యమంత్రస్య హిరణ్యస్తూత్రముపి । సంతాపే
 వతా । త్రిష్టుష్టుండః యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత
 సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే సూర్యగ్రహరాధనేనియోగః॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితమలేకర్ణికాయాంచరథస్థ । స్సప్తాశ్వోఽర్కో
 ఽరుణరుచివపుస్స పురజ్జర్విభాహుః । గోత్రేరమ్యేబహువిధగుణైకా
 శ్వపాశ్వేప్రసూతః । కాశింగాశ్వేవిషయజనితః ప్రాజ్ఞుఖిపద్మహస్తః॥
 భవ్యాసనావక్త్రశరోద్విభాహుః పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగవాహుః॥ దినా
 శ్లోలోకవపుఃకీరీటీ । మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవః॥ ఆక్ష్మణైస్తరజస్తా

వర్తమానోని వేశయన్న మృతం మర్త్యంచ । హిరణ్యయేన సవితార ధే
వాదేహోయానిభువనాని పశ్యత్ ॥ ఓభూర్భువస్సువః । సూర్యగ్రహా
హాగచ్ఛ సూర్యగ్రహం రక్షవ్యం రక్షగంధం రక్షపుష్పం రక్షమా
ల్యాంబరధరం రక్షచ్ఛ్రీధ్వజరథవతాకాది శోభితే దివ్యరథసమూహా
థామేనుగ్రహదక్షిణేకుర్వాణం ప్రాజ్ఞుఖంపద్మాపవస్థాద్విభుజానస్తా
శ్యం న ప్రరజ్జాకళింగదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రప్రథవసంవత్సర
మాఖశుక్లసప్తచ్యూతకృత్తికానక్షత్రే బాతంసిహరాశ్యధిపతిం । భా
నుచారప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనంపత్నిపుత్రతరహరసమేతంగ్ర
హమండలే క్రవిష్టసుస్థిన్నధికరణేనుధ్యే వతులాలాకారముండలే సూ
ర్యగ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ అగ్నిందూతంవృ
ణేకుహైశాంతారంవిశ్వవేదసంప్రసృత్యజ్ఞస్యస్సుకతుం । సూర్యగ్రహ
ధిదేవతాం అగ్నింసాంగంసాయుధంసహసంసత క్షిపత్నిపుత్రతరహ
రసమేతం సూర్యగ్రహస్యదక్షిణతః అగ్నిమావాహయామి స్థాపయా
మి పూజయామి ॥ కస్తురాయ ప్రచేతసేమీధుష్టమాయతశ్యసే । వో
ఛైమశంతమగ్ంహృదే । సూర్యగ్రహప్రత్యధిదేవతాయద్రం సాంగం
సాయుధంసహసంసత క్షిపత్నిపుత్ర తరహరసమేతం సూర్యగ్రహ
స్యదక్షిణతః కుద్రమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శ్లో॥ చంద్రాద్విస్తేతుసంప్రాప్తేచంద్రపూజాంచకారయేత్ ।

చంద్రధ్యానం ప్రవత్సోమి మనఃసీదోఽశాంతయే ॥

౨॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్యమంత్రస్య । శాతమముషిః । చంద్రోదేవ
తా । గాయత్రీచ్ఛందః । యజమాన్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహ
ితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేచంద్రగ్రహారాధనేవినిదాగః । ఆగ్నేయ
భాగేసరథోదశాశ్వశ్చత్రేయశోయామునదేశజశ్చ । వృత్త్యబ్జుఖస్థ
శ్చతురశ్రపీతేగదాధరాంగో హిమవత్స్వభావః । శ్వేతాంబరశ్వేతవ

పు: కిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః॥ చంద్రోఽమృతాత్మాపర
 ద: కిరీటీ శ్రేయాంసి మహ్యం విదధాతుదేవ:॥ ఆప్యాయస్వసమేతు
 శేవిశ్వతస్సమృద్ధియః॥ భవావాజస్యసంగభేః ఓంభూర్భువస్సువః
 చంద్రగ్రహేనగచ్ఛ॥ చంద్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపు
 ష్పం శ్వేతమాల్యాంబుధరిం శ్వేతచ్ఛత్రిభ్యజరథపతాకాదిశోభితం
 వ్యరథసమారూఢం మేరుం వ్రదక్షిణీకుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనం
 వ్రత్యజ్జుః॥ ద్విభుజం, దండధరం, యామునదేశాధీపతిం॥ ఆత్రేయసగో
 త్రింసామ్యసంపత్సకేకార్తిమాసే శుక్లపక్షేదశమ్యాం ఉత్తరాభా
 ద్యానక్షత్రేహితం కర్కటకరాశ్యధిపతిమేషిం దువానరప్రయుక్తం కిరీటి
 నంస్తుఖాసినంపత్నీపుత్త్రపరివారసమేతంగ్రహమండలేప్రవిష్టమస్మిన్న
 ధికరణేసూర్యగ్రహస్యాఽగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలేచం
 ద్రగ్రహమావాహయామి॥ స్థాపయామి పూజయామి॥ అప్పుమైసోమో
 అబ్రవీ దుశర్వశ్వానిభేషహ॥ అగ్నించవిశ్వశంభువ మాపశ్య
 విశ్వభేనజీః॥ చంద్రగ్రహాధిదేవతా అపః సాంగాః సాయుగాః
 సహహనాః సశక్తిపుత్త్ర పరివారసమేతాః చంద్రగ్రహస్య
 దక్షిణతః అపః ఆహవయామి స్థాపయామి పూజయామి॥
 గౌరీ మిమామ సలిలాన్తి తక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ సాచతుష్ప
 దీ॥ అష్టాపదీ నవపదీ బహుప్రసీ॥ సహస్రాక్షరా వరమే వ్యోమన్॥
 చంద్రగ్రహ వ్రత్యధిదేవతాంగౌరీంసాంగాంసాయుధాం సనాహనాం
 సశక్తిపుత్త్రపరివారసమేతాం చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః గౌరీమా
 వాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కుజార్చితే సుప్రాప్తే కుజప్రాజ్ఞాచకారయేత్॥

కుజభ్యాసం ప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయేత్॥

31. అగ్నిర్ముఖేత్యన్య ముత్రస్య విరూపముః॥ అంగారక
 గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్త దః॥ యజమాన స్వాధిదేవతా క్రత్యభి
 దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదస్త్విష్టకే అంగారక గ్రహరాధ .
 నేవినియోగః॥ శ్లో॥ యామ్యుగదాశక్తిధర్మశూలీ వరప్రదోయా
 మ్యముఖోఽతిరితః । కుజస్త్వవ టవిషయ ప్రీకోణస్తస్మిన్ భర
 ద్వాజకులేహస్తూతః ॥ రకాబహోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో
 మేషగమోగదాభృతః । ధరాసుతిశ్చక్తిధర్మశూలీసదా
 మమస్వాద్వరదఃప్రశాస్తః ॥ ఓం అగ్నిర్ముర్ధాదివః కకుత్స్థ
 ః॥ వృధివ్యాఅయం । అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జన్వతి॥ ఓంభూ...
 వః । అంగారకగ్రహ హేహగచ్ఛ । అంగారకగ్రహం రక్తవర్ణం
 రక్తగంధం రక్తపుష్పం । రక్తమాల్యాం బరధరం రక్తచ్ఛత్రోన్మ
 జరథపతాకాదిశోభిణం । దివ్యంధ సమారూఢం । మేరుం పృథక్తదే
 కుర్వాణం॥ మేష వాహనం దక్షిణాభిముఖం॥ చతుర్భుజం॥ గదాశూలక
 క్తిధరం॥ అవన్తిదేశాధీపతిం॥ భార వ్యాజసగోత్రం॥ రాక్షస నామసః॥ పల్న
 రేతపాదమాస్మేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాంమృగశీర్వానక్షత్రేజాతః॥ మే
 షవృశ్చికరాశ్యాధిపతిం । భౌమవాసరప్రయుక్తం॥ కిరీటినం॥ సుఖాసీనం
 పత్నీపుత్రప్రపరివారసమేతం॥ గ్రహమండలేక్రవిష్టమస్మిన్నధికరణసూ
 ర్యగ్రహస్యదక్షిణదిగ్భాగేత్రికోణాకారమండలే అంగారకగ్రహమావా
 హయామి॥ స్థాపయామి॥ పూజయామి । స్వోనాపృథివిభవానృక్షరానివే
 శినియచ్ఛానశ్శర్మసప్రథాః॥ అంగారకగ్రహాధిదేవతాం పృథివీంసాం .
 గాం సాయుధాంసహవానాంసశక్తిపుత్రప్రపరివారసమేతాం అంగారక
 గ్రహస్య దక్షిణతః పృథివీమా ... మి ॥ తేత్రస్యపతినా వ్రయ
 గ్ం హితేనేవ జయామసిగా మశ్వంపోషయిత్వా సనోమృదాతీ సృ
 శే॥ అంగారకగ్రహపృత్యధిదేవతాం తేత్రపాలకం సాగం సాయు

ధంసవాహనం సశక్తిపత్నిపుత్రప్రవరసమేతం | అంగారక గ్రహ
స్యాత్తరతః క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి ||

శ్లో॥ బుధార్చితే నాప్రాప్తేబుధపూజాంచకారయేత్ |

బుధధ్యానం ప్రవక్ష్యామి బుద్ధిపీడోపశాంతయే ||

ర॥ ఉచ్ఛృద్ధ్య స్వేత్యస్యమన్తస్య నారాయణఋషిః | బుధ
గ్రహవాదేనతా త్రిష్టప్పదః | యజమానస్యాధిదేవతాప్రత్యధిదే
వతాసహితబుధగ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహరాధనే వినియో
గః || శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖమాగధిజో హరిస్థశ్చాత్రేయ గోత్రశ్శర మండ
లస్థః | సఖద్గచర్మోరుగదాధరోజ్జ్వలస్త్విశానభాగే వరదస్సుపీఠః ||
పీఠాంబరః పీఠవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో దండధరిశ్చ సౌమ్యః | చర్మా
సిద్ధతస్సమసుతస్సుమేరు స్పింహాధిరూఢో వశదోబుధశ్చ || ఉచ్ఛృద్ధ్య
స్వాక్షే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తే సగంసృజేథా మయంచ |
పుంక్షృణ్వగ్న్స్తాప్తితరంయువాన మున్వాతాగ్ంస్తీ త్వయితంతుమే
తం || ఓంభూ- వః | బుధగ్రహహగచ్ఛ | బుధగ్రహం పీఠవర్ణం పీఠ
గంధం పీఠపుష్పం పీఠమాల్యాంబరధరం పీఠచ్ఛత్ర ధ్వజరథ పతా
కాదిశోభితం దివ్యరథసమాయాఢం మేరుప్రదక్షిణేకుర్వాణాసింహ
వాహనం | ఉదఙ్ముఖ | మగధదేశాధిపతిం | చతుర్భుజం | ఖడ్గచర్మాంబర
ధరం | ఆత్రేయసశాత్రం | ఆగీరసనామనంవత్సరేమాశ్శీర్షమాసేశు
క్లపక్షేనస్తమ్యాపూర్వాభాద్రాసక్తుతేజాతం | కన్యామిశునగాశ్వా
ధిపతిం | సౌమ్యవాసరప్రయుక్తం | కిరీటినంసుఖాసీనం | పత్నిపుత్రప్ర
వరసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహ
స్వేశానదిగ్భాగే బాణాకారమండలే బుధగ్రహ మావాహయామి
స్థాపయామి పూజయామి || ఇరంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథా నిదధేప్రదం |
సమూహమస్య పాగంస్తురే | బుధగ్రహాధిదేవతాం విష్ణుం సాంగం

సాయుధంసవాహనం సశక్తివత్స పుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహ
స్యదక్షిణతః విష్ణుమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ సహ
స్రీకీర్తనా + ద్దశాంగులం ॥ బుధగ్రహ పృత్యధిదైవతం నారాయ
ణం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తివత్స పుత్రపరివార సమ
తంబుధగ్రహస్య ఉత్తరతః నారాయణమావాహయామి ...మి॥

శ్లో॥ గుర్వరిష్టే తు సంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్॥

గురుభ్యానంప్రవక్ష్యామి పుత్రపీఠోపశాంతయే॥

గీ॥ బృహస్పతే అతియద్యో త్యస్య మస్త్రస్య! గృత్సమ
దఋషిః । బృహస్పతిగ్రహా దేవతాత్రిష్టవృందః । యజమాన
స్యాధిదేవతాప్రత్యధిదేవతాసహితబృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థేబృ
హస్పతిగ్రహరాధనేపనియోగః ॥ శ్లో॥ సామ్యేనుదీరేచతురశ్రపీఠేరథే
క్తిరాఃపూర్వముఖస్యభావః । దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీసింధ్వా
ఖ్యదేశేవరదస్సురేశః । కనకాంబరఃకనకవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదేవగు
రుప్రశాంతః । తథాసిదండంచకమండలుంచ తథాక్షసూత్రాద్గరదో

స్తుమహ్యం॥ బృహస్పతే అతియద్యో అర్హాద్ద్యమద్విభాతిక్రతుమజ్జ
నేషు । యద్దీదయచ్చవసర్త ప్రజాతతదస్మాస్తుద్రవిణం ధేహిచిత్రం॥

ఓంభూర్భువస్సువః । బృహస్పతి గ్రహేహగచ్ఛ । బృహస్పతి గ్ర
హం కనకవరం కనకగంధం కనకపుష్పం కనకమాల్యాం బరధరం
కనకచ్చత్రిధ్వజరశపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమారూఢం । మే
రుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం వద్మాసనస్థం । చతుర్భు

జం । నక్షాక్ష మాలాధారిణం । సింధుద్వీపదేశాధిపతిం అంగీరస
గోత్రం । ధాత సంవత్సర వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షేచతుర్దశ్యాంభ

రణీనక్షత్రేజాతంధమర్కీసరాశ్యధిపతిం గురువారప్రయుక్తం । కిరీటినం
సుఖాసీనం । వత్సీ పుత్రీపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మి

న్నధికరణే నూర్యగ్రహస్య త్తరదిగ్భాగే ద్విగ్గుచతురశ్రమండలేబృహ
 స్పతిగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || బ్రహ్మజ
 జ్ఞానో ప్రదయం పురస్తాద్విసీనుత స్సురుచోనేన ఆవః | సబుద్ధియా
 ఉప్రమాఅస్యనిష్ఠాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః || బృహస్పతి గ్రహ
 ధైవతం బ్రహ్మణం నాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీ
 పుత్రపరివారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మణమావా
 హయామి స్థాపయామి పూజయామి || ఇంద్రంవో విశ్వేతష్వరి హా
 మహే జనేభ్యః | అస్మాకమస్తుకేవలః || బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధి
 దైవతం ఇంద్రంనాంగం సాయుధంసవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్రీ పరి
 వారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమావాహయామి
 స్థాపయామి పూజయామి || (అథశుక్రగ్రహారాధనమ్)

శ్లో॥ శుక్రాగ్నిప్లేతు సంప్రాప్తేశుక్రపూజాంచ కారయేత్ |

శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నీపీడోప శాంతయే ||

౬॥ శుక్రం తే అన్యదిత్యస్య మస్త్రస్య | భరద్వాజఋషిః |

శుక్రగ్రహాదేవతా త్రిష్టుప్చందః | యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్య
 ధిదేవతాసహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శుక్రగ్రహారాధనే విని
 యోగః || శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భృజకటిప్రదేశే స్సభార్గవః పూర్వ
 ముఖస్వభావః | సపంచకోణేశరథాధియాథో దండాక్షమాలా వర
 దోంబుపాత్రః || శ్వేతాంబరశ్వేత వపుః కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగు

రుఃప్రశాస్తా | తథాసిదండంచకమండలుంచ తథాక్ష సూత్రాద్వర
 దోఽస్తుమహ్యం || శుక్రం తే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపై అహ
 నీద్యారీవాసి | విశ్వాహిమాయా అవసిన్వధావో భద్రాతేపూష
 వ్నిసారా తిరస్తుః ఓంభూర్భువస్సువః | శుక్రగ్రహేహగచ్ఛ | శుక్ర

గ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం । శ్వేతమాల్యాంజర
ధరం శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథవతాకాది శోభితం । నివ్యరథసమారూఢం
మేరుప్రసవీణకుర్వాణం పూర్వాభిముఖం పద్మాసనస్థం చతుర్భు
జందండాక్షమాలా జటావల్కలధారిణం కాంభోజదీపాధిపతిం । భా
ర్గవసగీతం । పాధికావసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాద
శ్యాశ్వేతస్థానక్షత్రే జాతం తులావృషభరాశ్యధిపతిం భృగువారప్ర
యుక్తకీర్తితనగ సుఖాసీనంపుత్త్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవి
ష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యప్రాగ్భాగే పంచకోణాకారశుద్ధలే
శుక్రగ్రహమావాహయామి సాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రాణీమా
సూనారిషుసుకత్తిమహామశ్రవం । నవ్యాప్యాలపరం చనజరనామరజే
పతిః॥ శుక్రగ్రహాధిదేవతామింద్రాణీం సాంగంసాయుధాం సవాహ
నాంసశక్తిపుత్త్రపరివారసమేతాం శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతిః ఇంద్రాణీ
మావాహయామి సాపయామి పూజయామి ॥ ఇంద్రమరుత్వృషాపాహి
సామంయథాశాస్త్ర్యాతేలపిబస్తుతస్య । తనవ్రణీశీలవశూరశర్మన్నా
వివాసంతిక్రవయస్సుయజ్ఞః ॥ శుక్రగ్రహప్రత్యధి దైవతం ఇంద్రమరు
త్వంతంసాంగంసాయుధం సవాహనంసశక్తిపత్నీపుత్త్ర పరివారసమే
తం శుక్రగ్రహస్య ఉత్తరతిః ఇంద్రమరుత్వంత మా... మి॥

శ్లో॥ శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శనిపూజాం చ కారయేత్ :

శనిభ్యాసం ప్రవత్స్యాన్ని ప్రాణహీనోప శాంతయే॥

2॥ శనుగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్యమస్త్రస్య । ఇలింమిలిముషిః । శస్త్ర

శ్చరగ్రహాదేవతా । ఉష్ణిక్పదః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహితం నైశ్చరగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థేనైశ్చరగ్రహారాధనేవిని
యోగః॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధరథస్సునీలః ప్రత్యజ్ఞుఖః కాశ్యపజః ప్ర
తీచాన్యం । సశూలచాపేషువరప్రదశ్చ సారాప్తదేవే ప్రభవశ్చ కాశీ

శేభ్యస్తృప్తీభ్యోనమః॥ రాహుగ్రహప్రత్యగ్భద్రవతంసర్పం సాంగం
..... రాహుగ్రహస్య ఉత్తరతఃసర్పమూవాహాయామిస్థా + మి॥
శ్లో॥ కేతుగ్రహేతు సప్రాప్తే కేతుఘాతాచ కాంక్షయేత్ ।

కేతుధ్యానం శ్రవణ్యమిచ్ఛానపీహో పశాంతయే॥

౯॥ కేతుంకృత్యాన్నిత్యస్యమత్రస్య మఘచ్ఛంద ఋషిః -
కేతుగణోదేవతా - గాయత్రీచందః॥ యజమాన స్యాభిదేవతాప్రత్య
భిదేవతాసహితకేతుగణప్రవాదసిద్ధ్యై కేతుగణారాధనేవినియోగః॥
శ్లో॥ ధ్వజాసనోజైమినిగోత్రం జోంతర్వేదేషుదేవేషుఃచిత్రసర్పః॥
యామ్యాసనో వాయుదితిప్రఖ్యస్త్రాస్సాసి భిశ్వాప్తసుతశ్చ కేతుః॥
ధూమ్రాద్విబాహుర్విరదో గదాభృద్బ్రహ్మసంస్థో వికృతాననశ్చ॥
కిరీటకేయూరవిభూషితాంగస్సచాస్తు మేకేతుగణః ప్రశాంతః॥ ఓం

కేతుం కృత్యాన్న కేతవే పేశోమర్యాఅప్రేశసే । నముషద్భిరభాయ
ధాః॥ ఓం భూర్భువస్సువః - కేతుగణేశగచ్ఛ - కేతుగణం - చిత్రవ
ర్ణం - చిత్రగంధం చిత్రపుష్పం - చిత్రమాల్యాంబరధరం - చిత్రోచ్చ
త్త్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం - దివ్యరథసమాయాథం - మేరుమద్రద
క్షిణీకుర్వాణః - ధ్వజాసనస్థః - దక్షిణాభిముఖం - అంతర్వేదిదేశాధి
పతిం - ద్విబాహుం - గదాధరం - జైమినిగోత్రం రాక్షస సంవత్సరే
వైత్రమానేకృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం శేవతీనక్షత్రేజాతం ఇందువాశే
కర్కటకరాశి ప్రయుక్తం - సింహాసనాసీనం - గ్రహమండలే ప్రవిష్ట
మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారమండ
లేకేతుగణమూవాహాయామి స్థాప + మి॥ సచిత్రచిత్రం చిత్రయంత

మస్మేచిత్రక్షత్రం చిత్రోతమం వయోధాః॥ చంద్రయం పురుషీరం •
బ్రహ్మాశ్రం చంద్రచంద్రాభిగృహేనువస్వ॥ కేతుగణాధి దేవతంది
త్రగుప్తం సాంగం + సమేతకేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమా

వాహయామి స్థా + మి॥ బ్రహ్మదేవానాం పదః కవీనామృషీర్విపా
ణాం మహిషో మృగాణాం । క్షేనోగృధ్రాణాం స్వధిర్వనా వాగ్ం
సోమః ప్రవిత్రీమత్యేతి రేభః॥ దైకేతుగణప్రత్యధివతం బ్రహ్మణః
సాంగం + సమేతం కేతుగణస్య తరతః బ్రహ్మణ ... మి ॥

అ థ ఉ ప గ్ర హాః

ఓం జాతవేదసేనువనామ సోమనురాతీ యతోనిదహంతి వే
దః॥ సనఃపక్షదతిన్దుగ్ధాశి విశ్వనావేన సింధుం దురితాత్యగ్ని॥
దుగ్ధామావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ ... ఓం గ్రహ
సాంత్యాగణపతిం హవామహే కవిం కవీనాముప్రమశ్రవస్తమం
క్షేప్తరాజాబ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత్ర ఆనశ్శృణ్వ న్ముతిభిస్సిదసా
దనం॥ గణపతి మా + మి॥ ... క్షేత్రస్య పతినానయగ్ం హితేనైవ
జయామసి॥ గామశ్వం పోషయిత్వా సనోమృదాత్రిదృశే॥ క్షేత్రపా
లకమా + మి॥ ... స్వస్తిదావిశస్పతిర్వృత్రహ విమృధోవశీ॥ వృ
షేంద్రః పురవతుసస్వస్తిగా అభయంకర॥ అభయంకర మా +
మి॥ ... ఇంద్రం వోవిశ్వ తస్మరిహవామహేజనేభ్యః । అస్మాకమస్తు
కేవల॥ ఇంద్రం లోకపాలకమావా + మి॥ ... అగ్నిః దూతం వృణోమ
హేహతోతారం విశ్వవేదసమ్॥ అస్య యజ్ఞవృక్షుక్రతుమ్॥ అగ్నిం లోక
పాలకమా + మి ॥ యమాయసోమగ్ం సునుతయమామ జహు
తాహవిః । యమగ్ం హయజ్ఞోగచ్ఛ త్యగ్నిదూతో అరంకృతః॥

యమం లోకపా + మి || ... నమూషుణః కరౌ పరానిర్మతిర్
 ద్రవనానామహి వాప్యనిష్కరూపహ || నిర్మతిం లోకపా + మి
 ఇనుం మేషుం ప్రహరణం మూల్యచ మృడయ | శ్వామవస్య
 రాచకే | పాణిపాలక + మి || ... తవ వాయువనస్పతే త్వ
 మ్మహానూతరద్భుత | అవ్రాంస్యావృణీమహే | వాయుం లోక + మి
 ... సోమో ధేనుగ్ం సోమో అర్వంతమాకుగ్ం సోమో వీరంకర్తృణ్యం
 దదాతు | సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం | పితృశ్చవణం యోదదాశ
 దస్తే | కుబేరం లోక + మి || ... తమీశానం జగత స్థుష స్సతిం
 ద్రియంజన్వ మవసేహూమహేవయం | పూషానోయథావేధసామస
 ద్వృధేరక్షితా పాయురదభ స్వస్తయే | ఈశానం లోక + మి || ...
 ఊర్ధ్వ ఊషుణ ఊతయే తిష్ఠాదేహోన సవితా | ఊర్ధ్వో వాఙస్య
 సనితాయదంజభి | ర్వాసుద్భిర్విహ్వాయామహే | ఊర్ధ్వపురుషమా
 + మి || ... సోనాపృథివిభవాన్మత్తరానివేశసే | యచ్ఛాస్తశ్చర్మప్రప్ర
 థాః | పృథివీమా x మి || ... వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీమ్యాస్మాన్తాన్వజేశో
 అనమీరో భవానః - యత్తేమహే ప్రతితన్న జపస్య శం సపథి
 ద్విపజేహంచతుష్పదే | వాస్తుపురుషమా + మి || బ్రహ్మదేవానాం +
 రభక్ || బ్రహ్మణమా + మి || ... ప్రణోదేవీసరస్వతీనా జేభిర్వాజినీవతీ
 ధీనా ముత్రిత్యవతు | సరస్వతీ మా + మి || ... ఇదం విష్ణు + సురేవిష్ణు
 మా + మి || ... సక్తమివ తితతీనా పునంతోయత్రీధీరా మనసావాచ

మక్రతః అత్రాసఖాయ స్సఖ్యానిజానతే భద్రహిం లక్ష్మీర్నిహితా
 ధివాచిలక్ష్మీమా + మి...కద్రుద్రాయ ప్రచతసే + హృదేరుద్ర
 మా + మి...కారీమిమాయనలిలా + ప్యూమః॥ కారీమా + మి
 ...కానాశిశుర్మహీనాం హిన్వన్నుతస్యదీధితం విశ్వాకరిప్రియా భు
 వదధద్వితా ఆదిత్పితృస్య రేతహాశ్యతిః పశ్యంతిచాసరిం వర్షోయ
 దిధ్యతేదివా అశ్వినీదేవతామా + మి...ప్రహేడహలపూర్వావ్యచ్ఛ
 తిప్రీయాదివః స్తు పేనామశ్వినాబ్రహ్మత్ అశ్వినీదేవతామా +
 మి...స్సుప్రణోఽసిగరుత్మా త్రివృత్తే శిరోగాయత్రం చక్షుః స్తోమ
 ఆత్మాసామతేతనూర్వామదేవ్యం బృహద్రథుతరేపక్షో యజ్ఞాయ
 జ్ఞయంపుచ్చంఛంద్రాగ్ం స్యంగానిధిష్ఠి యాశ్శసాయజూగ్ంషినామ
 స్సుప్రణోఽసిగరుత్మా దివంగచ్ఛసువః పత ॥ గరుడమావా + మి
 ...ధన్వనాగాధన్వనా జుజయే మధన్వనా తీనాస్సమదోజయేమ
 ధనుశ్శత్రో రపకామం కృణోతుధన్వనానర్వాః ప్రదిశో జయేమ
 ధన్వంతరిమా + మి ముంచామిత్వాహ విహజీవ నాయకమజ్ఞాత
 యత్మౌదుతరాజయత్మౌత్ గ్రాహీర్జగ్రాహి యదివైతదేనం తస్యా
 ఇంద్రాగ్నిప్రముముక్తమేనమ్ ఇంద్రాగ్ని ఆ-మి...యదిక్షీతాయ
 ర్యదివా పరోయది మృత్యోరంతికం సీతవన తమాహరామ
 నిర్మతేరుపస్థాదస్పార్షమేనం శతశారదాయ ॥ నిర్మతిమా-మి...
 సంస్కృప్తంధనముభయం సమాకృతమన్మథ్యం ధత్తాచరణశ్చ

మన్యుః | భియందధానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాస్తా అపనిల
 యంతాం శత్రుఫలమా + మి... దూరమస్మచ్చత్రనోయంతుభీతాః
 తదింద్రాగ్నికృణుతాంతద్విశాభే | తన్నోదేవా అనుమదంతు యజ్ఞా
 ప్రశ్చతురస్తాదభయన్నో అస్తు | నక్షత్రాణా మధిపత్నీ విశాభే |
 శ్రీష్టావింద్రాగ్ని భువనస్యగోపా | విషూచశ్చత్రానపబాధమానా |
 అపక్షుధం నుదతా మరాతిం | విశాఖానక్షత్రమా—మి ||

అస్యశ్రీత్ర్యంబకస్తోత్రమహామస్త్రస్య | మైత్రావరుణ పుత్రో
 వసిష్ఠ ఋషిః | అనుష్టుప్పుండః | శ్రీమృత్యుంజయత్ర్యంబక రుద్రో
 దేవతా | దేవదేవ్యా ప్రణవో బీజశక్తిః | అత్రమూలమంత్రేణ కర
 శుద్ధిః కృత్వా | ప్రణవం కరతలయోర్విస్యస్య | వ్యాహృత్వాది మ
 స్త్రీపాదచతుష్టయం కరయో రంగుష్ఠాదికసిష్ఠకాంత మంగుళీసువిన్య
 స్య | తతస్సర్వేణ వ్యాపకవ్యాసంకృత్వా దేహంగవ్యాస మారభేత్ |
 ఓంభూ + వః | అంగుష్ఠాభ్యాంసమః | త్ర్యంబకం యజామహే | తర్జ
 సుగంధిం పుష్టివర్ధనం | మధ్య | ఉర్వారుకమివ బుధనాత్ | అనా |
 మృత్యోర్మక్షీయ మామృతాత్ | కని | ఓంభూ + వః | త్ర్యంబకం
 + తాత్ | కర | త్ర్యంబకమితిశిరసి | యజామహ ఇతిలలాటే | సు
 గంధిమితి x ముఖే | పుష్టివర్ధనమితి హృదయే | ఉర్వారుకమితికుక్షౌ |
 ఇవేతినాభౌ | బుధనాదితికట్యాం | మృత్యోరిత్యూరుద్వయే | ముక్షీ
 యేతిజానుద్వయే | మేతిజంఘద్వయే | అమృతాదితిపాదద్వయే | ఏవం
 దేహంగవ్యాసంకృత్వా షడంగవ్యాసమారభేత్ || ఓంసమోభగవతే
 త్ర్యంబకాయ శూలపాణయేస్వాహా | హృద || ఓం సమోభగవతే
 రుద్రాయామితమూర్తయేమాం ... జీవశిరసే స్వాహా | శిరసే | ఓంస
 + తేనీలకంఠాయ చంద్రశిరసేజటినేస్వాహా | శిఖా | ఓంస + తేన్రి
 పురాంతకాయ వ్రాంహ్రీం | కప | ఓంస + తేన్రిలోచనాయఋగ్య

స్సమాధర్వణమూర్తయే । నేత్రే । ఓంనమోభగవతే రుద్రాయాగ్ని
 త్రయాయజ్వలస్వజ్వలస్వమాం రక్షరక్షఅఘోర, అస్త్రాయఃఫట్ ॥
 భూర్భువస్సువరోమితిద్విపంధః ॥ ధ్యానం ॥ తతశ్శ్రుద్రమండలోపరిబ
 ద్ధపద్మసనం చంద్రవర్ణంసౌవదమృత పూర్ణ చంద్రికళాధరం ॥ యో
 గముదాక్షమాలా బద్ధాదరహస్తద్వయం ధృతామృత పూర్ణ కనక
 కలశోత్తరకరద్వయం సోమసూర్యాగ్ని త్రిశోచనం బద్ధపింగజటా
 జూటంనాగయజ్ఞోపవీతినం నాగాభరణభూషితం వ్యాఘ్రచర్మా బర
 ధరంభత్రానుకంఠనంభస్మానులేపనం శ్రీరుద్రంధ్యాత్వా స్నేహపూ
 ర్ణేన మనసాపూర్వోక్తమార్గేణార్చయిత్వాశరణం వ్రజేత్ ॥ త్ర్యంబ
 కమహాదేవత్రాహిమాం శరణాగతం । జన్మమృత్యుజరారోఽః పీడి
 తంకర్మబంధనైః । తానక స్వదగ్ధతప్రాణ స్వచ్ఛిత్తోహం సదామృడ
 ఇతివిజ్ఞాప్యదేవేశం జపేన్మృత్రం త్రియంబకమ్ ॥ యోసౌవజ ధరో
 దేవ ఆదిత్యానాంప్రభుర్మతః । సహస్రయనశ్చంద్రగ్రహపీడాం వ్యపో
 హతు ॥ ఓంభూర్భువస్సువః ॥ త్ర్యంబకం యజామహే సు + మామృ
 తాత్ ॥ మృత్యుంజయత్ర్యంబక మావాహయామి స్థాపయామి పూజ
 యామి ॥ అపమృత్యుమప్తకుఢమప్తేశ్వరభం జహి ॥ అథాసోఅగ్ను
 ఆవహరాయస్పీషగం సహస్రిణం ॥ యేతేసహస్ర + + మృత్యువే
 స్వాహా ॥ మమసర్వాపమృత్యుర్నశ్యతుఆయుర్వర్ధతాం ॥ శ్లో ॥ అచ్యుతఃక
 ల్పమృతశ్చఅనంతః కామధేనవః । చింతామణిస్తుగోవిందో నామత్ర
 య ముదాహృతం ॥ అచ్యుతాయనమః ॥ అసంతాయనమః ॥ గోవిందా
 యనమః ॥ ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ తతస్సర్వోప
 చారైః ప్రపూజయేత్ ॥ ఇతినవగ్రహరాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపమ్.

ఆచమ్య...ర్థం నవగ్రహజపంకరిష్యే ॥ (ఇతిసంకల్ప్య) ఆదౌఅఖండ

దీపారాధనం కరిష్యే తతః దీపారాధనం గణాధిపతిపూజాంచకృత్వా॥

౧॥ ఆకృష్ణే నేత్యస్య మంత్రస్య హిరణ్యస్తూప ఋషిః॥ సవితా
దేవతా॥ క్షిప్తం దండయజమాన న్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత
సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం సూర్యగ్రహజపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ వేదము ధ్యేయం లలితకము లక్షణాకాయాంరథస్థ స్సప్తాశ్వోఽ
రోఽమరుగుచివపుష్ప పుష్పాన్విభాహుః । గోత్రేరమ్యేబహువిధ
గుణేశాశ్వపాథేప్రసూతః । కాళింగాథేవిషయజనితః వ్రాజ్ఞుః
పద్మహస్తః॥ పద్మాననః పద్మకరోద్విభాహుః । పద్మద్యుతిస్సస్తతు
రంగవాహః । దివాకరోల్లంకవపుః కిరీటీ మయిప్రసాదం విదధాతు దే
వః॥ మంత్రః॥ ఆకృష్ణేన రజస్తావ ర్తమానో నివేషయన్న మృత్యుమ
ర్త్యంచ హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవో యాతిభువనానికళ్యణ॥
అగ్నిందూతం వృణిమహే హూతారిం విశ్వవేదనం అస్యయజ్ఞస్య
సుక్రతుం । కన్దుద్భూతప్రచేతసే మిథుష్టమాయతవ్యసే॥ పూ
చేమశంతమగంస్తృదే॥

౨॥ ఆపాయ స్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః॥ చంద్రో
దేవతా॥ గాయత్రీఛందః । యజమాన న్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహితచంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థంచంద్రగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ఆ
గ్నేయ భాగేశరథో దశాశ్వశ్చాత్రేయజో యామునదేశజశ్చ॥ ప్ర
త్యజ్ఞుః స్థానశ్చతురక్రపీతే గదాధరాంగో హిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాం
బర శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరోద్విభాహుః । చంద్రో
ఽమృతాత్మావరదః కిరీటీ శ్రీయాసిమహ్యం విదధాతు దేవః॥ మం
త్రః॥ ఆపాయ...దే॥ అప్పుమే సామోలబవీ దంతర్వీశ్వానిభేదహ॥ అ
గ్నించవిశ్వేశంభువమాపశ్చ విశ్వభేషజః । గౌరమిమాయ సల్లిలాని

తక్షశ్యేకపదీ ద్విపదీసా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీబభూవుషీ ।
సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్ ।

3॥ అగ్నిర్మూర్త్యస్త్యమంత్రస్య । విరూపముషీ । అంగారక
గ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యరం అంగారక గ్రహజపం
కరిష్యే॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చహలీ వరప్రదో యామ్య
ముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్యవంతివిషయప్రికోణ స్తస్మిన్ భరద్వాజ
కులేప్రసూతః ॥ రక్తాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమో
గదాభృత్ । ధరాసుతశ్చక్తిధరశ్చహలీ సదామమస్యాద్వరదః
ప్రశాంతః॥ మంత్రః॥ అగ్నిర్మూర్త్యాదివః కకుత్స్థః పృథివ్యాఅమం ।
అపాగ్ం రేతాగ్ం సిజిన్వతి ॥ స్యోనా పృథివిభవాన్మక్షరాన్వివేశీ ।
యచ్చావశ్వరృషప్రథాః । తేత్రస్త్యవతీనావయగ్ం హితేనవజయా
మసి । గామశ్వం పోషయిత్వా ససోమృడాత్తీదృశే ॥

౪॥ ఉపబద్ధ్యస్త్యేత్యస్త్య మస్త్ర్యస్య నారాయణముషీ । బుధ
గ్రహాదేవతా త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతాసహిత బుధగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యరం.....జపంకరిష్యే॥

శ్లో॥ ఉదబ్బుభోమాగధజోవారిస్థశాచిత్రయగోత్రశ్చరమండల
స్థః । సఖిద్గచరోర్మృగదాదరోజ్ఞ స్త్యేశానభాగే వరదస్సుపీతః । పీతాం
బరః కీతవపుః కిరీటీచతుర్భుజోదండధరశ్చసౌమ్యః । చర్మాసిద్ధృతో
మసుతస్సుమేరుస్సింహాధిరూఢోవరదోబుధశ్చ॥ మంత్రః॥ ఉదబ్బధ్య...
మేతం॥ ఇదంవిష్ణు...సురే ॥ సహస్రశీర్షా...గులం ॥

౫॥ బృహస్పతే అతియదశ్యేత్యస్త్య మస్త్ర్యస్య । గృత్సముద
ముషీ । బృహస్పతిగ్రహాదేవతా । త్రిష్టుప్చందః । యజమానస్య
...ర్థంబృహస్పతిగ్రహజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ సామ్యేయధై...మహ్యాం

మంత్రః॥ బృహస్పతే...చిత్రం॥ బ్రహ్మజ...వివః॥ ఇంద్ర...శేఖరః॥

౭॥ శుక్రం తేలన్యదీన్యస్యమస్త్యస్య । భరవాజఋషిః । శుక్ర
గ్రహణోదేవతా । త్రిష్టంభుండః । యజమా...ర్థం శుక్రగ్రహజపంకరి
ష్యే॥ శ్లో॥ పాచ్యాంభుగురో... మహ్యం॥ మం॥ శుక్రం తేలన్య...
రస్తు॥ ఇంద్రాణీమా...పటః॥ ఇంద్రమగుత్వ...యజ్ఞాః॥

౮॥ శిమగ్నిరగ్ని భీరితస్య మస్త్యస్య । ఇళింమిలిఋషిః । శనై
శ్చరగ్రహణోదేవతా । ఉష్ణిచ్ఛుండః । యజమానస్య...ర్థం శనై శ్చరగ్ర
హజపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృ...గామీ॥ మం॥ శిమగ్నిర...
ధః । యమాయసో...కృతః॥ ప్రజాపతేనత్వదే...రగూణాం॥

౯॥ కయోనశ్చిత్యేత్యస్యమంత్రస్యవామదేవఋషిః । రాహు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛుండః । యజమానస్య...ర్థం రాహుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ హైససోబర్హరీ ...మహ్యం॥ మం॥ కయోనశ్చి...
వృతా॥ ఆయంగోపృ...వః॥ నమోఅస్తు...నమః॥

౧౦॥ కేతుంకృణ్వాగ్నిత్యస్యమంత్రస్యఃపిఠుచ్ఛుండఋషిః । కేతు
గ్రహణోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛుండః । యజమానస్య...ర్థం కేతుగ్రహ
జపంకరిష్యే॥ శ్లో॥ ధ్వజాసనో...ప్రసాంతః॥ మం॥ కేతుంకృణ్వా...
యథాః॥ సచిత్రచిత్రం...దువస్య॥ బ్రహ్మదేవానాం...రేభా॥

బాతవేదసే-అనుమంత్రము మొదలు అపమృత్యు మంత్రమువఱకును, నవగ్రహ
రాధనములో జూడఁదగును. గ్రంథవిస్తరభయమునవలన వాగ్మయవైతని. పే. ౪॥

అథ నవగ్రహజప హోమ తర్పణాదిః

శ్లో॥ అయుతంచనహస్రంచషట్పతంద్విసహస్రశం । చతుఃపం
చనహస్రేణ త్రిశతందిననిర్ణయః॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూగులు, బుధునకు
౨ వేలు, గురునకు ౪ వేలు, శుక్రునకు ౫ వేలు, శనికి ౩౦౦ మున్నూరు. ఈ ప్రకారము
దినము ౧-కి జపసంఖ్య ఈ ప్రకారము ౪౦ దినములుగాని లేక తదధికముగానయి
శక్తిగ్రహజపము చేయించవలయును

శ్లో॥ జపసంఖ్యా దశాంశంత తర్పణం కారయేత్సుధీః।

తద్దశాంశేతు జహుయాద్ద శాంశం ప్రభోజనమ్ ।

తా॥ మృత ఆయుజపసంఖ్యలో పదవిశంశము తర్పణము ఆసంఖ్యలో దశాంశము హోమము, ఆసంఖ్యలో దశాంశము బ్రాహ్మణభోజనము.

శ్లో॥ గ్రహాణా నవధాన్యాని సద్విప్రాయనివేదయేత్ । గ్రహదోషం నిహంత్యాశు గాగ్రేయవచనతథా॥ అపిచ॥ అరిష్టకా శేచాఽఽష్ట గ్రహమగ్రతంజపేత్సుధీః। మహాసారవిధా నేన ముండలం బ్రాహ్మణేనచ। అరుణోక్షప్రకారేణ చార్కమారాధయేత్సుధీః॥ పూర్వజన్మకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణ బాధితే । తచ్చాంతి రాషుద్ధైర్దానైర్జపహోమార్చనాదిభిః॥ ఇతినవగ్రహజపహోమా సంఖ్యావిషయ సమాప్తః.

అథ నవగ్రహ తర్పణమ్.

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరే వలకమానవతిష్ఠ్యనూన వాతపిత్త శ్లేష్మకఫోద్భవ నానాకారణ నిమిత్తజ్వరక్షయ పాండు కుష్ఠ శూలాఽతి సారధాతుక్షయ ప్రణమేహభగంధరాదినానామేహ సమస్తాషయ నిదాన హేతుర్భూత దురితక్షయద్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగైశ్వర్యాభి పృథ్వీర్ధం నక్షత్రపూర్వక ఆదిత్యాదినవగ్రహదేవతా... ప్రీత్యర్థం యవసహితక్షీరతర్పణం కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ బ్రాహ్మణైఃకార్యమ్॥ నక్షత్రాది నవగ్రహమగ్రమునిన్నియు ఈగ్రంథములో ముంద్రేనాం బడియున్నందున నిచ్చట చేర్చినైతిని॥ ఇతినవగ్రహ తర్పణమ్ సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహ హోమః.

ఆదాగణవతిపూజాంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథా... నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాదీనాం ననావాంగ్రహాణాం మధ్యేయేగ్రహః అరిష్టస్థానేఽస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహాః శుభస్థానేఽస్థితాః తేషాంగ్రహాణామత్యంత శుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యు పరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్య

ర్థంనక్షత్ర పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాఉద్దిశ్య ... త్రీత్యర్థం
 సమిదాజ్యచరుప్రహిభిః చతుర్విధ హోమం కరిష్యే || ఆదాగణప
 తిపూజాంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ గణపతిపూజాంకుర్యాత్ — తతః
 అగ్నింధనాది పూర్వోక్తప్రకారేణ షట్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ||
 హోమామార్గం | ఋత్విగ్నస్వరణం కుర్యాత్ || ఏకం- ద్వై- త్రిణి- చ
 త్వారి- అథాజ్యభాగా సుచాజాహూతి | అగ్నయేస్వాహా | ఉత్త
 రార్ధపూర్వార్ధే అగ్నయశ్చదం (నమమ) ఏకం- ద్వై- త్రిణి- చత్వారి
 సోమాయస్వాహా | దక్షిణార్ధపూర్వార్ధే సోమాయేదం (నమమ)
 సమంపూర్వేణ- మధ్యేఽగ్నాజాహూతి | తతః యథోపదేశం
 ప్రధానాహూతీహూత్యా | తతస్సుచ్యవస్తీర్య - * చరుమధ్యా
 ద్విరవదాయ | అభిఘాత్య హవిః ప్రత్యభిఘాయతి | ఆదావిధి ప్ర
 కారేణ నక్షత్రహోమంకుర్యాత్ || అధిదేవతాప్రత్యధి దేవతా
 సహితమాద్యంతయోః నక్షత్రహోమంసమాపయేత్ || అథనవ
 గ్రహహోమం కుర్యాత్ || ఆక్షప్తేన... నిపత్యన్ స్వాహా || నూ
 ర్యగ్రహాయేదం || అగ్నింధూతం... సుకృత్యగ్ స్వాహా || అగ్నయశ్చదం ||
 కర్కుదాయ... ప్రాదేస్వాహా || రుద్రాయేదం || ఆప్యాయస్త్య... సంధే
 స్వాహా || చంద్రగ్రహాయేదం || అపుమై... భేషజేస్వాహా || అద్యుశ్చదం ||
 కారీమిమాయ... పరమేవ్యంత్యాహ్వాహా | కార్యాశ్చదం (నమమ)
 అగ్నిర్మూర్ధా... జిన్వతి స్వాహా || అంగారకగ్రహాయేదం || సోమనాపు
 థివి... ప్రథమాస్వాహా || పృథివ్యాశ్చదం || క్షేత్రస్యపతి... దృశేస్వా
 హా || క్షేత్రపాలకాయేదం || ఉద్భుధ్యస్వాగ్నే... మేతగ్ స్వాహా || బుధ
 గ్రహాయేదం || ఇదంవిష్ణు... సురేస్వాహా || విష్ణవశ్చదం || సహస్రశీర్షా...

* (జమదగ్నివల్సయో స్తీరవదానమ్)

ద్దశాంగులగ్న్ స్వాహా॥ నారాయణ యేదం॥ బృహస్పతే... చిత్రగ్న్ స్వా
హా॥ బృహస్పతిగ్రహ యేదం॥ బ్రహ్మజ్జ్ఞానం... విప్రస్వాహా॥ బ్రహ్మ
ణ ఇదం॥ ఇంద్రం వోష్వ... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రా యేదం॥ శుక్రం
తేష్వ... రస్తుస్వాహా॥ శుక్రగ్రహ యేదం॥

ఇంద్రాణీమాసు... పతిస్వాహా॥ ఇంద్రాణ్య ఇదం॥ ఇంద్ర
మరుత్వ... యజ్ఞస్వాహా॥ ఇంద్ర మరుత్వ త ఇదం॥ శమగ్నిరగ్నిభిసా...
సిద్ధస్వాహా॥ శ నైశ్చరగ్రహ యేదం॥ యమాయ... అరంకృతస్వా
హా॥ యమా యేదం॥ శ్రజాపతే... రయీణాగ్ స్వాహా॥ పృథావత
య ఇదం॥ కయానశ్చిత్రశచిష్టయావృతా స్వాహా॥ రాహుగ్రహ యే
దం॥ ఆయంకా... ప్రియంతుప్రస్వాహా॥ గవ ఇదం॥ సమాలస్తు... స
ర్వేభ్యోనమస్వాహా॥ సర్వేభ్య ఇదం॥ కేతురక్తుణ్వా... రజాయథా
స్వాహా॥ కేతుగణ యేదం॥ సచిత్రచిత్రం... దువస్వస్వాహా॥ చిత్రగుప్తా
యేదం॥ బ్రహ్మదేవానాం... రేభత్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదం॥ ఇం
ద్రం వో... కేవలస్వాహా॥ ఇంద్రాయలోక పాలకా యేదం॥ అగ్నిం
దూతం ... సుక్రతుగ్ స్వాహా॥ అగ్న యేలోక పాలకా యేదం॥ య
మాయ... అరంకృతస్వాహా॥ యమాయలోక... యేదం॥ మూషు
ణః పరా... సహస్వాహా॥ నిరృతయేలోక... యేదం॥ ఇనుంమే... రా
చ కేస్వాహా॥ వరుణాయలోక... యేదం॥ తపవాయు... వృణీనుహే
స్వాహా॥ వాయవేలోక... యేదం॥ సోమోధేమగ్ం... తస్మైస్వా

హా॥ కుజేరాయలోక... యేదం॥ తమి॥ హస్తం... స్వస్తస్తస్తేస్వాహా॥
 ఈశానాయలోకపాలకాయేదం॥ హస్తేవేదసే... త్యగ్నిస్వాహా॥ దు
 ర్గాయాశ్చదం॥ గ్రహానాంత్యా... సాదిస్తగ్ స్వాహా॥ గణపతయశ్చదం॥ క్షే
 త్రస్త్య... దృశ్యేస్వాహా॥ క్షేత్రపాలకాయేదం॥ యతీశ్చంద్ర... విమృ
 ధోజహిస్వాహా॥ అభయంకరాయేదం॥ వాస్తోష్పతే ... చతుష్పదే
 స్వాహా॥ వాస్తుపురుషాయేదం॥ శ్వంబకం ... యమామృతాత్
 స్వాహా॥ మృత్యుంజయాయేదం॥ గందర్వారాం... శ్రియంస్వాహా॥
 శ్రియాశ్చదం॥ హస్తవాహ మభిమాతిహహం॥ రక్షోహం పృత
 నాసుజ్జిష్టం - జ్యోతిష్పతం దీద్యతంపురంధం॥ అగ్నిగ్ స్విష్టకృత
 మాహువేమ- స్విష్టమగ్నేఅభితత్పృణాహి- విశ్వాదేవ పృతనాఅభి
 వ్య- ఉరున్నఃపంథాం వ్రదిశకవిభాహి జ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరన్న ఆ
 యుస్వాహా॥ అగ్నేయేస్విష్టకృతశ్చదం॥ సమిధమిధ్మసన్నహనాన్య
 ద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నౌ పృహరతి॥ రుద్రాయతంతిచరాయేదం - అప
 ఉపస్పృశ్య అస్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జ
 యాదిహోమం కరిష్యే॥ శ్లో॥ పృథమాఘారహోమశ్చిప్రథా
 నాహుత్యనంతరం యద్ధోతవ్యంతుతత్సర్వం సువేణోక్తం కవద్దినా॥
 తతఃజయాదిహోమంపూర్ణాహుతించ కుర్యాత్॥

ఇతి నవగ్రహహోమ స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహదానాని.

రవికి శెంపు, చంద్రునకు మంచముత్యము, కుజునకు పగ
 డము, బుధునకు మరకతము, గురునకు పువ్వరాగము, శుక్రునకు
 కజ్రం, శనికినీలంరాహువునకుగోమేధికము, కేతువునకు నైహార్యము,

సూర్యునకు గోధుమలు, చంద్రునకు తిండులములు, కుజునకు కందులు, బుధునకు పెనలు, గురునకు సెంకెలు, శుక్రునకు బొబ్బలు, శని కిలలు తిండులములు, రాహువునకు మినుములు, కేతువునకు ఉలవలు, శ్రేష్ఠంబశమునకు తిండులములు, మృత్యుంజయునకు తిండులములు, శ్రీమహావిష్ణువునకు ధాన్యము, అశుమృత్యువునకు కుత్తిమేకుతండులములు, నామత్రయమునకు తిండులములు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులకు తాంబూలసహిత ఫలదానము, ఈ ప్రకారము నవగ్రహదానములు బ్రాహ్మణులకు ఇవ్వవలయును. (ముందుగాచేయు నక్షత్రములకు తిండులములు బంగారము)

తత్ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏహ... (ప్రీత్యర్థమ్ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణే జాతస్యకుమారస్య తిథిచారనక్షత్రవజ్జాది సకలారిష్టనివృత్తికారా జాయాపత్యోశ్చిశోశ్చ త్రయీణాం ఆయురారోద్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ఉద్దిశ్య... ప్రీత్యర్థంతత్తదాస్యదానాదికం కరిష్యే॥ తతః ప్రత్యేకం బ్రాహ్మణపూజాకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనమ్॥ సుఖాసనమ్॥ ఇదం పాద్యమ్॥ సుపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యసంతాయసహస్రమూర్తీయేన హసోపాదాక్షిణిరోరుజాహవే॥ సహస్రనామ్న పురుషాయ శాశ్వతేన హసోకోటియుగధారిణేనమః॥ అయం గంధః॥ సుగంధః॥ అలంకారార్థాభిషేకతాః॥ సంత్వత్తతాః॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥ ఓం భూభువః స్సువః... ప్రచోదయాత్॥ ఇతి జలే సంపోత్య॥ నక్షత్రమంత్రావతిత్యాదిస్త్రై బ్రాహ్మణాయ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్ఞశ్శాఖాధ్యాయినే + గోత్రాయ + బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే శ్రీమా + గోత్రః + యుగతాధర్మబత్ని సమోఽహం మమ సకలారిష్టనివృత్త్యర్థం... నక్షత్రప్రీతయే శ్వేతతిండులం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమః॥ దేవస్య త్యాసవితుః ప్రసవే॥ అశ్వినోర్భాగభ్యం పూ

హాహస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి॥ గృహ్ణాయాత్ ॥ ఏతద్దానసాధ్యుణ్యార్థం
దక్షిణాంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ ఇతిదక్షిణాందద్యాత్ ॥

• తాంబూలఫలదానంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ శతమానంభవ
తితతాయుఃపురుషశ్చ తేంద్రియఅయుష్మే సేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి॥

సూర్యస్య॥ అక్షప్తేక్షరజసావతమానో నివేశయన్నమృతం
మర్త్యంచ ॥ హిరణ్యయేన సవితారభేనాదేవో యాతి భువనాని
పశ్యన్ ॥ + సూర్యగ్రహప్రీతయేనోధూమాంస్తుభ్య + నమమ॥

చంద్రస్య॥ అపాయన్నసమేతుతే విశ్వతస్సమవృష్టియంభ
వావాజస్యసంగభే॥ + చంద్రగ్రహప్రీతయే శ్వేతతండులాంస్తుభ్య
మహం + నమమ॥

కుజస్య॥ ఓంఅగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్స్థః పృథివ్యాఅయం-
అపాగ్ంరేతాగ్ంసి జన్వతి॥ + అంగారక గ్రహప్రీతయే అభకాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బుధస్య॥ ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నేః ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూతే-
నగ్ంసృజేథా మయంచ॥ పునఃకృష్ణగ్న్స్తాప్రీతరం యువానమన్వా
తాగ్ంస్తీర్త్యయి తంతుమైతం ॥ + బుధగ్రహప్రీతయే ముద్గాంస్తు
భ్యమహం + నమమ॥

బృహస్పతే॥ ఓంబృహస్పతే అతియద్యో అహ్వాన్యమద్విభాతి
కృతుమజనేషు-యదీదయచ్చవనతః ప్రజాతతదస్మా నుద్రవిణంధేహి
చిత్రం॥ + బృహస్పతిగ్రహప్రీతయే చణకాంస్తుభ్యమహం + నమ॥

శుక్రస్య॥ ఓంశుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్వి షూరూపేఅహి

సీ¹ద్వారీ¹వాసి¹ వి¹శ్వా¹హి¹మా¹యా¹ అ¹వ¹సి¹స్వ¹గా¹వో¹ భ¹ద్రా¹తే¹పూ¹ష¹న్ని¹
హ¹రా¹తి¹ర¹స్తు¹ || x శు¹క్ర¹గ¹హ¹ప్రీ¹త¹యే¹ రా¹జ¹మా¹హం¹స్తు¹ + న¹మ¹మ¹ ||

శ¹నై¹శ్చ¹ర¹స్య¹ || ఓం¹శ¹మ¹గ్ని¹గ¹గ్ని¹భి¹స్క¹ర¹ చ¹క్ర¹స్మ¹స్థ¹ప¹తు¹సూ¹ర్య¹ ||
శం¹వా¹తో¹వా¹త్వ¹ర¹పా¹ల¹ప్ర¹సి¹ధ¹ || + శ¹నై¹శ్చ¹ర¹గ¹హ¹ప్రీ¹త¹యే¹ తి¹ల¹గం¹డు¹
లాం¹స్తు¹భ్య¹మ¹హం¹ + న¹మ¹మ¹ ||

రా¹హ¹ణ¹ || ఓం¹క¹యా¹న¹శ్చి¹త్ర¹ ఆ¹భు¹వ¹దూ¹తీ¹స¹దా¹వృ¹ధ¹స్స¹ఖ¹ || క¹
యా¹ శ¹ఛ¹ప్త¹యా¹ప్ర¹తా¹ || + రా¹హ¹గ¹హ¹ప్రీ¹త¹యే¹ మా¹హం¹స్తు¹...మ¹ ||

కే¹తో¹ || ఓం¹కే¹తు¹గ¹క్ర¹ణ్య¹న్న¹ కే¹త¹వే¹పే¹శో¹ మి¹ర్యా¹ల¹పే¹శ¹సే¹ ||
స¹ము¹వ¹ద్భి¹ర¹జా¹య¹థా¹ || కే¹తు¹గ¹హ¹ప్రీ¹త¹యే¹కు¹ఛ¹ప్తా¹తు¹భ్య¹మ¹హం¹...మ¹ ||

త్రం¹బ¹క¹స్య¹ || + త్ర్యం¹బ¹కం¹య¹జా¹మ¹హే¹ సు¹గం¹ధం¹ పు¹ష్టి¹వ¹ధ¹క¹
నం¹ || ఉ¹ర్వా¹రు¹క¹మి¹వ¹ బా¹ధ¹నా¹న్త¹త్తో¹క్ర¹క్షీ¹య¹ మా¹మృ¹తా¹త్ || త్ర్యం¹
బ¹క¹ప్రీ¹త¹యే¹ శ్వే¹తం¹డు¹లా¹ తు¹భ్య¹మ¹హం¹ + న¹మ¹మ¹ || ... మృ¹త్యు¹ం
జ¹య¹స్య¹ || మం¹త్ర¹ || త్ర్యం¹బ¹క¹మం¹త్రం¹క¹తి¹త్వా¹ || శ్వే¹తం¹డు¹లా¹ తు¹భ్య¹

+ న¹మ¹మ¹ || ... శ్రీ¹మ¹హ¹వి¹ష్ణో¹ || + ఇ¹దం¹వి¹ష్ణు¹ర్వి¹చ¹క్ర¹మే¹ శ్రే¹ధా¹ని¹ద¹
ధే¹ప¹దం¹స¹మూ¹థ¹మ¹స్య¹పా¹గం¹స్తు¹రే¹ || + శ్రీ¹మ¹హ¹వి¹ష్ణు¹ప్రీ¹త¹యే¹ధా¹న్యం¹
మ¹హం¹ + న¹మ¹మ¹ || ... అ¹ప¹మృ¹త్యు¹మ¹ప్ర¹తు¹ధ¹మ¹ప్రే¹త¹శ¹ప¹థం¹జ¹హి¹ | అ¹
ధా¹నో¹ల¹గ్న¹ అ¹వ¹హ¹రా¹య¹స్సో¹ష¹గం¹ స¹హ¹స్రి¹ణం¹ - యే¹తే¹స¹హ¹స్ర¹మ¹య¹
త్రం¹పా¹శా¹మృ¹త్యో¹ మ¹త్యా¹య¹ హం¹త¹వే¹ | తా¹య¹జ్ఞ¹స్య¹ మా¹య¹
యా¹స¹ర్వా¹న¹వ¹య¹ జా¹మ¹హే¹ || మృ¹త్య¹వే¹స్వా¹హ¹మృ¹త్య¹వే¹స్వా¹హ¹ || మ¹
మ¹స¹ర్వా¹ప¹ మృ¹త్యు¹ర్న¹శ్య¹తు¹ ఆ¹యు¹ర్వ¹ధ¹క¹తాం¹ + అ¹ప¹మృ¹త్యు¹ప్రీ¹

తయేలయః ఖండకార్యానలవణదానంతుభ్యమహ + నమః...
 అననామత్రయప్రీతయే. తండులదానందద్యాత్ శ్లో॥ తాంబూలంశ్రీ
 కర భద్రం బ్రహ్మవిష్ణుశివాస్త్రైకం । యస్మాత్తస్మాచ్చివఃమేస్యా దత
 శ్చా తింప్రయచ్చమే॥ శ్లో॥ ఫలంసునోరథఫలంకదదాతినదాన్మంశా ।
 పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యం మతశ్చాతింప్రయచ్చమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయ
 ణప్రీత్యర్థంఫలం ఫలం సతాంబూలం సదక్షిణాకంతుభ్యమహం సంప్ర
 దదేనమః॥ ఏవం + గమఃమటపదేవతానాం పునఃపూజాంకరిష్యే॥ ఛ
 త్త్రింధారయామి॥ చామరంవీజయామి॥ నృత్యందర్శయామి॥ గీతంశా
 వయామి॥ వాద్యం ఘోషయామి॥ ఆదోళికాంతరోపయామి॥ అశ్వా
 నారోపయామి॥ గజానారోపయామి॥ సమస్తరాజోప...మి॥ అనయా
 పూజయా + భవంతు॥ మంటపదేవతాః యథాస్థానంప్రతిష్ఠాపయా
 మి॥ అభస్మస్థస్వచ్చిత వస్త్రప్రతిమా మంటపదానంకరిష్యే॥ పూర్వో
 క్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ తతఃమంటపదానందద్యాత్॥ బ్రాహ్మ
 ణైభ్యోఽముత్త్యిగ్భ్యో దక్షిణాదద్యాత్॥ నవగ్రహముఖాభి షేకజపాది
 బ్రాహ్మణైభ్యో యథాశక్తి దక్షిణాదద్యాత్॥

అథ నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

రవిఃఅస్యశ్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రిస్య - కణ్వరుషిః - అను
 మృచ్ఛదః - శ్రీసూర్యనారాయణోదేవతా - మమసూర్యనారాయణ-
 ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానమ్॥ దేవాసురవరైర్వస్త్యంగ్రా
 వైశ్చపరిసేవితమ్ । ధ్యాయేత్పఠేత్సు వర్ణాభం శ్రీసూర్యకవచంస
 చా॥ అధునాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇదంతుకవచం
 బుధ్వావిచరేద్దీర్ఘభైరవః॥ ఘృణిఃపాతుశిరోదేశం సూర్యఃపాతులలా
 టకమ్ । ఆదిత్యోచసేపాతు శ్రుతీపాతుది నాకరః । సూరియాపాతు
 సదాభానుః ముఖంపాతుసదారవిః॥ జహ్వం పాతుజగన్నేత్రః కంఠం
 పాతువిభవసుః॥ సూర్యో గ్రహపతిఃపాతు భువోపాతుప్రభాకరః॥ క
 రాపుష్పకరఃపాతు హృదయపాతు భానుమా॥ । మధ్యంపాతుచన

ప్రాశ్నోనాభి సాతునభోమఃశిః॥ ద్వాదశాత్మాకటిఃసాతు సవితాసాతు
సక్తిని । ఊరూపాతుసురశ్రేష్ఠో జాయసీపాతుభాస్కరః । జంఘేమేపా
తుమార్తాండో గుత్థాపాతుత్విషాంపతిః॥ పాదాదినమఃశిఃపాతు పా
తుమిశ్రోఖిలంవపుః । యశదంసూర్యకపచంపురుషాన్ద్రపదంస్థానామ్॥
సంతతాపాతగుత్థాయ పఠేన్నయతమావసః ససు రాగామపిన్ద్రాఘ్ని
శ్లాఘ్యాబుద్ధిమతామపి॥ సర్వకామమవాప్నోతిసూర్యసాయజ్యమా
పుయాత్ । గ్రహరోగభయాత్పాపాన్ముచ్యతేనాత్రసంశయః॥ ఆ
దిత్యకవచం పుణ్యమభేద్యంవజ్రసన్నిధం । సర్వరోగభయాదిభ్యోఽపి
చ్యంతేనాత్రసం శయః॥ సంవత్సరముపాసిత్వా సామ్రాజ్యపదవీంల
భేత్ । అనేకరత్న సంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్॥ కల్పవృక్షస
మాక్షిగంకదంబకుసుమప్రథం । అశేషరోగశ్చ్యాత్యర్థం ధ్యాయేదా
దిత్యమండలమ్॥ ఇతిసూర్యకవచం సమాప్తమ్.

(చంద్రః) అన్యశ్రీ చంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య- గౌతమఋ
షిః- అనుష్టుప్-చంద్రః- సోమోదేవతా మమసోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజ
పేవినియోగః ॥ ధ్యానం॥ సోమంచతుర్భుజం దేవం కేయూసుకు
టోజ్జ్వలం । వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్॥ ఏవః ధ్యా
త్వాజపేన్నత్యం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఓషధీశశ్చిరఃసాతుసాతు
ఫాలంకశానిధిః । చతుషీచంద్రమాఃసాతు శ్రుతీసాతుకళాత్మకః ।
ఘ్రాణంతుపాకరఃసాతు ముఖంకుముదబాంధవః । సోమఃకరాచమే
సాతు స్కంధోసాతుసుధాత్మకః । వక్షోజైవాత్మకఃసాతుమధ్యం సా
తునిశాకరః॥ కటింతుపాకరః సాతుఊరూశశధరోవతు । మృగాం
కోజాయసీపాతుజంఘేసాతుద్విజాధిపః॥ పాదోహిమకరఃసాతు సాతు
చంద్రోఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచంపుణ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్॥
యఃపఠేచ్చుబుధూద్వాపి సర్వత్రవిజయీభవేత్ । ఇతి శ్రీబ్రహ్మ
కైవర్తై- దక్షిణఖండే- చంద్రకవచం సమాప్తమ్.

(కుజః) అన్యశ్రీ అంగారక కవచస్తోత్రమహామంత్రస్య విరూపఋ

మిః-అనుష్టుప్పందః- మనులంగారకప్రసాదసిద్ధ్యర్థై జపేవినియోగః॥
 ధ్యానం॥ సమామ్యంగారకందేవం రక్తాంగంవరభూషణం॥ జానుస్థవా
 మహాస్తాభ్యం సాభయేతరపాణినం॥ చతుర్భుజంమేష వాహంవరదం
 చధరానుతమ్॥ అంగారకః శిరోరక్షేత్ ముఖంవైధరణీసుతః॥ కర్ణ
 రక్తాంబరఃపాతు నేత్రేమేర క్షలోచనః నాసికాంమేశ క్తిధరః॥ ఓష్ఠం
 మేపాతుభూమిజః॥ భుజౌచర క్తమా లేచహస్తాశ్చ క్తిధరస్తథా॥ చతు
 ర్భుజోమేఘదయం కుక్షింరోగాపహరకః॥ కటింమేభూమిజఃపాతు
 ఊరూపాతుగదాధరః॥ జానుజంఘేకుజఃపాతు పాదాభౌమఃస్పదావ
 తు॥ సర్వాణియానిచాంగాని పాతుమేమేషవాహనః॥ యత్తదం కవ

చంనిత్యం సర్వశత్రువినాశనమ్॥ భూతప్రేతపిశాచానాం నాశనంస
 ర్వసిద్ధిదం॥ సర్వరోగహరంచైవ సర్వసంపత్ప్రదంశుభం॥ భుక్తిము
 క్తికరంనృణాం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం॥ ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్య
 మేవసంశయః॥ స్తోత్రపాఠస్తుకర్తవ్యో దేవస్యాగ్రేమహద్యుతేః॥ ర
 క్తగంధైశ్చపుష్పైశ్చఘోషదీపగుడోదనైః॥ మంగళంపూజయిత్వా
 తుమంగళేహనిసర్వదా॥ బ్రాహ్మణాన్భజయిత్వాతు చతురోద్వా
 దశాప్తవా॥ ఆననవిధినాయస్తు కృత్వావశమనుత్తమం॥ నచైవంవే
 ధయంతీహవృశ్చికా ద్యుగజంతవః॥ తమోమిహిరసంబుధామా
 ర్తాండస్యదయే శుభా॥ విలయంయాంతి పాపానిశతజన్మాన్రితాన్య
 పి॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం వ్రదదాతినగానృణాం॥ ఇతిమార్కం
 దేయపురాణే- కాశీఖండే- మార్కండేయ సనత్కుమారసంపాదే-
 అంగారకకవచం-సమాప్తమ్.

అథ బుధకవచప్రారంభః.

(బుధః)అన్యశ్చీబుధకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య- కాత్యాయనఋషిః

• అనుష్టుప్పందః-బుధోదేవతా-మమబుధగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థై జపేవిని
 యోగః॥ ధ్యానం॥ బుధపుస్తకహస్తశ్చ కుంకుమస్యసమద్యుతః॥ పీ

తాంబరధరస్వగ్ని పీతమాల్యానులేపనః॥ బుధఃపాతుశిరోజ్జేశం పా
మ్యఃపాతుచఫాలకం । నేత్రేష్ణానమయః పాతు శ్రుతేపాతువీధోస్తు
తః॥ ఘోరాంగంధధరఃపాతు భుజే పుస్తుకభాషితి॥ మధ్యపాతుసు
హారాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః॥ కటింకలాత్మజఃపాతు ఊహపాతు
సురేశ్వరః॥ జానుసీరోహిణీసూనుః పాతుజంఘేఫలక్షదః॥ పాదాబా
ణాననఃపాతు పాతుసామ్యోఖిలంవపుః॥ ఏతద్ధికవచంపుణ్యం సర్వో
త్పదవనాశనం॥ సర్వరోగప్రశమనం సర్వనుఖనివారణం । ఆయురారో
గ్యోఫలదం పుత్రపౌత్రఫలక్షదః॥ యః పఠేద్భుజయద్వాపిశ్రావ
యేద్వాసమాహితః॥ సర్వాకామాననాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవింద
తి॥ ఇతిశ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే-బుధకవచం సమాప్తమ్.

అథ బృహస్పతి కవచప్రారంభః.

(గురుః) అస్యశ్రీ బృహస్పతికవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - ఈశ్వరఋ
షిఃఅనుష్టుప్పందః బృహస్పతిర్దేవతా - మనుబృహస్పతిగ్రహప్రసాద
సిద్ధ్యర్థైజపేనియోగః॥ ధ్యానం॥ అక్షిప్తఫలదంజేవంసర్వజ్ఞఃసురపూజ
ితం । సర్వకార్యార్థ సిద్ధ్యర్థం ప్రణమామిగురుంనదా॥ బృహస్పతిశ్చి
రఃపాతులలాటంపాతుమేగురుః । కర్ణాసురగురుఃపాతు నేత్రేమేభీష్టనా
యకః॥ నాసాంపాతుసురాచార్యోజిహ్వంమేవేదపారగః । ముఖంమే
పాతుసర్వజ్ఞోభుజౌపాతు శుభక్షదః । కర్ణావజ్రధరఃపాతు వక్షోమే
పాతుగీష్పతిఃస్తనామేపాతువాగీశః కుక్షీంమేశుభలక్షణః । నాభింమే
పాతునీతిజ్ఞః కటింమేపాతుసర్వగః॥ ఊహమేపాతు పుణ్యాత్మాజంఘే
మేజ్ఞానదక్షభుః । పాదామేపాతు విశ్వాత్మాసర్వాంగం సర్వదాగు
రుః॥ ఇత్యేతత్కవచాదివ్యం త్రిసంధ్యంయఃపఠేన్నరః । సర్వాకా
మాననాప్నోతి సర్వత్రవిజయూభవేత్ ॥ ఇతివామనపురాణే బృహ
స్పతికవచం సమాప్తమ్.

అథశుక్రకవచ ప్రారంభః.

(శుక్రః)అస్యశ్రీశుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - భరద్వాజఋషిః-

అనుష్టుప్చంద్రః శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యైజపేవిని
యోగః॥ ధ్యానం ॥ మృణాలకుండేం దుపయోహిమప్రభం సితాంబ
రః సిద్ధివరాక్షమాలినం సమస్తశాస్త్రశ్రుతితత్త్వదర్శనంధ్యాయేత్క
నివాంఛితకన్యసిద్ధయే ॥ శిరోమేభాగ్దేవపాతు ఫాలం పాతుగ్రహాధి
పః ॥ నేత్రేదైత్యగురుఃపాతు శ్రోత్రేశీచందనద్యుతిః ॥ కావ్యమేనా
పాతు వదనం దైత్య వందితః ॥ రసనాముశనాఃపాతు కంఠం శ్రీ
ధ క్రిమాన్ ॥ భుజోతేజోనిధిఃపాతు వక్షోయోగవిదాం వరః॥ అ
మాలాధరోరక్షేత్కుక్షీం మేశాస్త్రపారగః॥ కటింమేపాతువిశ్వా
స్థానకీనీసర్వపూజితః ॥ జానునీభృగుజఃపాతుజంఘేమేదేవతావరః ॥
గుల్ఫగుణనిధిఃపాతు పాదౌమె పాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యంగానిమే
పాతుశుక్రఃకవిరహర్నిశం॥ ఇదంతకవచం దివ్యంపఠంతి శ్రద్ధయాన్వితాః
నతేషాంజాయతే పీడాభార్గవస్య ప్రసాదతః॥ ఇతిశ్రీసాన్తపురాణే -
శుక్రకవచం ॥ సమాప్తమ్.

అథశనైశ్చరకవచ పారంభః.

(శని) అస్య శ్రీశనైశ్చరకవచ మహామంత్రస్య - కాశ్యపఋషిః అ
నుష్టుప్చంద్రః శనైశ్చరరోదేవతా - శంబీజం - నంశక్తిః - మంకీలకంశనైశ్చ
రకృతపీడా పరిహారార్థే జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ - అంగుష్ఠా
భ్యాంనమః - మందగతయేతర్జునీభ్యాంనమః - అఢోక్షజాయపథ్యమా
భ్యాంనమః - సౌరయేలనామికాభ్యాంనమః - శుక్లోదరాయకనిష్ఠికా
భ్యాంనమః - ఛాయాత్మజాయకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః - శనైశ్చరా
యహృదయాయనమః॥ మందగతయేశిరసేస్వాహా॥ అఢోక్షజాయశిఖా
యైవషట్ ॥ శుక్లోదరాయ కవచాయహం । ఛాయాత్మజాయనేత్ర
త్రయాయవౌషట్ - శనైశ్చరాయ అస్త్రాయఫట్ - భూర్భువస్సువరోమి
తిదిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశూలధరః కిరీటీగృధ్రస్థితశూలధరో
ధనుష్మాక్ ॥ చతుర్భుజస్సూర్యసుతఃప్రశాంతస్సదాస్తు మహ్యంవర
మందగామి ॥ ౧ ॥ కృష్ణాంబరధరం దేవంద్విభుజం గృధ్రసాస్థితం ।

సర్వవీడాహరం నృణాం ధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమమ్ ॥ ౧౧ ॥ శనైశ్చ
రశ్మిరోరక్షేన్ముఖం భక్తార్తిభంజనః । కర్ణాకృష్ణాంబరత్నైశ్చైవ
ర్యభయంకరః ॥ ౧౩ ॥ కృష్ణాంగోనాసికాం రక్షేత్కంఠం మేళితకంఠకః ।
భుజౌమేనుభుజౌపాతు హస్తానీలోత్పలప్రభః ॥ ౧౪ ॥ పాతు మేహృదయం
కృష్ణఃకుక్షీంశుష్కోదరస్తథా । కంఠం మేవికటః పాతుసంధిసేఘారయా
పవాన్ ॥ ౧౫ ॥ జానునీపాతుదీర్ఘమేజుః ఘృమే మంగళప్రదః । గుహ్యగు
ణకరఃపాతు పాదౌమేపంగుపాదకః ॥ ౧౬ ॥ సర్వాణ్యపిచుమాంగానిపా
తుభాస్కరనందనః । యశ్చనాకవచం దివ్యం సర్వవీడాహరం నృణాం ।
పఠతీశ్రద్ధయా యుక్తో సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౧౭ ॥ తిలభాన్వే
చసంస్థాప్యయంత్రోహవినిర్మితం । కృష్ణగంధాత్మజైఃపుష్పైఃసర్వయే
న్మూలమంత్రతః ॥ ౧౮ ॥ కృష్ణవస్త్రయుతం దద్యాచ్ఛ్రీతియాయకుటుం
బినే । ప్రీతశ్చనైశ్చరస్తస్య సర్వబాధాం వ్యపోహతి ॥ ౧౯ ॥ దద్యా
త్సర్వసమృద్ధిచ పుత్రపౌత్రాదినతతీం । ఆయుష్యం దీప్యమానో
గ్యం సర్వత్రవిజయదీశేత్ ॥ ౨౦ ॥

ఇతిదశరథరాజపరచితం - శనైశ్చరకవచం, సమాప్తమ్.

అథ రాహుకవచస్తోత్రమహమ్మతస్య.

అస్యశ్రీరాహుకవచస్తోత్రమహమ్మతస్య- చంద్రఋషిః అను
ష్టుష్ఠుండః రాహుర్దేవతా - మమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యరే జపేవిసియోగః ॥
ధ్యానమ్ ॥ పృథివీమామి సదారాహుంసర్వాకారం కిరీటినమ్ ॥ సైంహి
కేయంకరాశాన్వయం భక్తానామభయప్రదమ్ । నీలాంబరః శిరఃపాతు
లలాటా లోకవందితః చక్షుషీపాతు మేరాహు, శ్రోత్రేమేఢశిర
హాన్ ॥ నాసికాం మేకరాశాన్వయం శూలపాణిర్ముఖామమ । జిహ్వం మే
సింహికానూనుః కంఠం మే కంఠనాశనః ॥ భుజశ్శోభుజౌపాతు నీల
మాల్యుకరౌమమ । పాతువక్షస్తపోమూర్తిః పాతుకుక్షీంవిధుంతుదః ।
కటిమేవికటపాతు ఊరౌమేనురపూజితః । స్వరాభినుర్జానునీపాతు
ఘృమేపాతుచాప్యహిః । గుహ్యగ్రహాధిపఃపాతు పాతు మేఢిషణ

శ్లో॥ సర్వాణ్యంగానిమేపాతు నీలచంద్రభూషితః ॥ రాహు
 దంకివచ మిప్పిలసిద్ధిదయోభిక్త్యాః తత్త్వనుదిననియతిశ్శుచి
 స్సౌ ॥ ప్రాప్తోతిర్ద్రుమతులాం శ్రియమ్మద్భిరూయురాగోగ్యమాత్మ
 విజయిన్యమహిప్రసాదాత్ ॥ ఇతిశ్రీనాగచేశంకర సంహితాయాం
 రాహుకవచం సమాప్తమ్.

కేతుకవచ ప్రారంభః.

అస్మశ్రీ కేతుకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - పురందరఋషిః
 అనుష్టుప్చంద్రి - కేతుర్దేవతామమసర్వాస్థిస్థిస్థిస్థే జపేవినియో
 గః ॥ ఛాన్దో ॥ కేతుంకరాళవదనం చిత్రవర్ణంకిరీటినం । ప్రణమామి
 సదాకేతుం ధ్వజాకారగ్రహేశ్వరం చిత్రవర్ణశ్చిరఃపాతు ఫాలంమే
 ధూమ్రవర్ణకః ॥ పాతునేత్రేపింగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తలోచనః ॥ ఘ్రా
 ణంపాతుసువర్ణాధః చుబుకంసింహితాసుతః ॥ పాతుకంఠంచ మేకేతు
 స్కుంభాపాతుగ్రహాధిపః ॥ బాహూపాత్వసురశ్రేష్ఠః కుక్షింపాతు మ
 వహారగః ॥ భీమాత్మామేకటింపాతు మధ్యం పాతుషుహసురః ॥ ఊ
 రూపాతు మహాశిఖాజానుసీతీవకోపనః ॥ పాతుపాదాచమేక్రూరః
 సర్వాంగంసరపీడకః ॥ యథిదంకవచం దివ్యం సర్వరోగ వినాశకమ్ ॥
 సర్వశత్రుహరిమనం ధారయేత్సమ్మతోనరః ॥

ఇతినవగ్రహ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

అథనవగ్రహప్రకాశ ప్రారంభః.

శ్లో॥ భాస్వానాస్యవ గోత్రజోఽరుణరుచి ర్యస్మింహపౌ
 ఽర్కస్సమిత్ ॥ పట్టస్థో దశగిశ్శుభ శ్శశిగుహాభావస్సఖాయ
 స్సదా ॥ శత్రూమందసితౌ కలింగజనపశ్చాగ్నిశ్వరాజేవతే ॥ మధ్యే
 వతులపూర్వదిగ్దినకరః కుర్యాత్పదామంగళమ్ ॥ ౧ ॥ శ్లో॥ చంద్రః
 కర్కటకరభుస్సితనిభ శ్చాత్రేయగోత్రోద్భవ శ్చాగ్నియశ్చతు
 రత్ర వాతుణముఖశ్చాపౌహ్యమాధీశ్వరః ॥ పట్టప్రాగ్ని దక్షైకగిశ్శు

భకరోనాదికృతాచారాప్రియాః స్యామి యామునహః కలాశ సమి
 ధఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౨॥ శ్లో॥ భామోదయేణ దిక్ప్రకాశనిల
 యోవిధ్యేశ్వరః ఖాదిరన్వామిచృశ్చేమసయో స్సుగరుశ్చర
 శ్చశీసాహుదః । జ్యోతిష్ప్రతిఫలవదస్సవసుధాపుష్పో ౨ ర్యమందేవ
 తాభారద్యాజకులద్భవో ౨ రుణగుదిఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ 3॥
 శ్లో॥ సామ్యః పీతఉదబ్జుఖ సమిధపామాగ్లో ౨ త్రిగోత్రోద్భవో ।
 బాణేశానదిశస్సుహృద్రవిసితౌ వైరీందురన్యేసమాః । కన్యాయుగ్మ
 పతిర్దశాప్త కచతుష్టణ్ణతగ శ్శోభనోష్ణురైభగదైవతోమగధః
 కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౪॥ శ్లో॥ జీవశ్చక్రిగోత్ర ఉత్తరముఖా దీ
 హౌత్తరాశాస్థితః । పీతో ౨ శ్వేతసమిత్పురందరగురుః కోదగ్ధామి
 నాధిపః । సూర్యన్దుష్యేటిజప్రియోబుధసితౌ శత్రూసమస్సూర్యజ॥
 సౌప్తాబ్జుద్వికకజ్జగస్తుశుభదఃకుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౫॥ శ్లో॥ శు
 క్రోభాగవనోత్రజస్థితనిధః పూర్వాముఖః పూర్వాదిక్పశ్చాశోవృ
 షపస్తలాధిప మహారాష్ట్రాధిపాదుమ్బరః । ఇంద్రాణీ మఘనాచసా
 మ్యరవిజౌమితే ౨ రుచన్ద్రావరీ వడ్భభృద్దశవర్జితో భృగుసుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౬॥ శ్లో॥ మందఃకృష్ణనిభస్తు పశ్చిమముఖస్సారా
 ష్ట్రపఃకాశ్యపోనక్రేశో ఘటపస్సుహృద్భుధ భృగురైవరీద్వీనత్మాను
 తః । ఫానం పశ్చిమదిక్పజా పతియమాదేనాధనుస్తాసనం । షట్త్రి
 ణ్శతృభకృచ్ఛమీరవిసుతః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౭॥ శ్లో॥ రాహుస్సిం
 హాశదేశపోనిఋణుతిః కృష్ణాబ్జశూర్పాసనో । యఃవైరీనసిగోత్రాశో
 ౨ న్యతుసమిద్ధూర్వాముఖందయేణం । యస్సో ౨ పృథిదైవతనిర్
 ముతిః ప్రత్యాఖ్యదేవస్సదా । షట్త్రిణ్శతృభకృచ్ఛ సింహికసుతఃకు
 ర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౮॥ శ్లో॥ కేతుజైవ మివిగోత్రదిః కుశసమిద్వాయ
 న్యకోదేస్థితః । శ్చింతాబ్జుద్విజలాజ్ఞనోహి భగవాన్యోదయేణాశా
 ముఖః । బ్రహ్మచైవతుచిత్రగుర్తులధిపః ప్రత్యాభిదేవస్సదా । షట్త్రి
 శతృభకృచ్ఛబృహరవతిః కుర్యాత్సదా మంగళమ్॥ ౯॥

అని మంగళాష్టకాని.

శ్లో॥ ప్రహ్లాదాదుర నాథ శోకజలధీ రుత్తారయే నైగమామ్ |
 బాహ్య తిహాపూర్ణ తాం ప్రకటయన్ స్తాభాసిభిరగ్ బూత్ |
 హేనూత్ గ్రజమాంజఘన సఖైర్యోమంగళానాఁగ్ధిః | శ్రీమాన్
 శ్రీవిభుర్విదో నగహాః కుశ్యాజ్జగస్సంగిశమ్ || ౧ || సోమేశాబ్జ భవా
 వ్విదికృతిముఖైర్దేవైర్వసిష్టాభి బ్రహ్మసిన్ పవనైః పునారద ము
 ఖైర్దేవసిన్భిర్యాపితే ఆసీనోరమయాభువాసామహ వై హి
 కేసుంటపేశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౨ || శ్లో॥ యత్సద్బాబ్జ మరంద
 విందుసదృశీ గంగాజగత్పావనీ యన్నామస్కరణ దదాతిసకలాన్మా
 మాన్ సృణామన్వహమ్ | యోజ్యే భవన గరైకతరణి సోమయం జగ
 న్నాయకశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౩ || శ్లో॥ కల్యాణైకనికేతన స్సుజని
 తాకల్యాణసంధాయకః | కల్యాణప్రదక్షీర్తనో గుణసింధిః కల్యాణక
 ల్యాణదః | కల్యాణాదిసమానసార విభవః కల్యాణ సారాత్మకశ్రీ
 మా... మంగళమ్ || ౪ || అన్యోన్యాభినవాక్షతార్పణవిధౌ శృంగార
 భంగ్యావహం లక్ష్మీవీక్షణవైఖరీ మనుభవన్ తత్పాణిసంగోత్పిపే
 సానందంస్కరపారవశ్య పిశునంగోమాంచముద్వేలయన్ శ్రీమా ...
 మంగళమ్ || ౫ || లక్ష్మీదత్తవరాంపులింద తనయాం లావణ్యసారాత్మి
 కాం సంరక్తాంసుమమంజరీంకరుణయా జగ్రాహలీలాస్పదః | సర్వజ్ఞః
 పౌధితశ్చిరంతనమునిస్సు బ్రహ్మచారిణియశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ ||
 ౬ || సత్యాసత్యవివేచనైకకుశల సత్యప్రియ సత్యవాక్సత్యజ్ఞాన సు
 ఖాత్మకస్సుఖకరస్సత్యావతారోహణిః | సత్యః కేవలజన్మయోనతజనా
 సత్యాపహస్సర్వదా శ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || రాజీనాయకలోచనః
 పృథిల సప్రాజీనమిత్రోదయః | రాజీనాంఘ్రిరజోవిభూతన్మజాబ్ర
 హ్మసిన్ గాజిస్సవా | రాజీనైకనికేతనా మఖిలస దాక్షిణ్య పుష్పంధ
 యశ్రీమాన్ ... మంగళమ్ || ౭ || శ్లో॥ ఇశ్యేతద్వర మంగళాష్టకమి
 దంలక్ష్మీసృసింహస్యయః | కల్యాణోత్పవనేతిశా సుకథ తేవధ్వావర

స్వస్తి మాగల్యం సుతసంకదం సువిమలాం శీర్షిక దత్వావిభు
శ్రీమా శ్రీవిభుశ్చైవోపరిహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్ ॥ ౯ ॥

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో॥ లక్ష్మీర్యస్య పరిగ్రహాకమలభూస్సును గ్రగుత్మానథ॥
పాత్రోచంద్రవిభీషణోసురగురుశ్చేషశ్చత్రయానమ్ | బ్రహ్మాండవర
మందిరంసురగణాయస్యప్రభోస్సేవకాస్సత్తైలోక్యకుటుంబ బోషణ
పరఃకుర్యాత్సదామంగళం ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మవాయుగిరిశశేషగరుడాదేవేం
ద్రకామాగురు శ్చంద్రాగ్రాహణానతా మనుయమావిశ్లేశవిఘ్న
శ్విరా | నానత్వైనిర్తిర్గురుద్దణ్యుతాః పజ్జన్యమిత్రాదయస్సస్త్రీ
కాస్సుర పుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళం ॥ ౨ ॥ విశామి
త్రపరాశరార్యభృగవోఽగస్త్యః పులస్త్యఃకతుః | శ్రీమానత్రమరీ
చికాత్సపురవశ్చక్తిర్వసిష్ఠోగిరాః | మాండవ్యజమదగ్ని శాతమభర
ద్వాజాదయస్తా పసాస్సస్త్రీకామునిపుంగవాః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదా
మంగళం ॥ ౩ ॥ మాంధాతానశూమాంబరీషనగరారాజాపృథుహైయ
శ్రీమాధర్మసుహోదశరథో రామాయయాతిర్యదుః | ఇత్వాకు
శ్చవిభీషణశ్చభరతశ్చితానపాదద్రువా | వితేతేభువిభూభుజః ప్రతి
దినం కుర్యాత్సదామంగళం ॥ ౪ ॥ అశ్వత్థోబదరీచ చందనతరుర్మం
దారకల్పద్రుమా | జంబూనింబకదంబచూతసరళావృతాశ్చయేక్షిరి
ణః | సర్వేతేఫలమిశ్రితంనవచయం వైభాజిత్రభాజితం | రమ్యం చై
త్రరథం సునందనవనం న్యుర్వంతు నాంమంగళం ॥ ౫ ॥ శారీరీరదిశ్చక
ద్రువినతే జ్యోతిస్తపూణావతీ | సావిత్రీచసరస్వతీచసుభిన్నశ్చ ప్ర
తారుంధతీ | స్వాహాజాంబవతీ చరుక్మభగినీదుస్స్వప్న విధ్వంసినీవే
లాచాః | బునిధేస్సమీరసహితో కుర్యాత్సదామంగళం ॥ ౬ ॥ ఆదిత్యాది
నవగ్రహశ్శుభఫలా మేషాదయోరాశయో | నక్షత్రాణి సయోగ
కాశ్చతిథయస్తద్దేవతాస్తద్గణాః | మాసాబ్దాఋత వస్తద్దేవదివసా
స్సంధ్యాదయోరాత్రయ | సర్వేస్థాపరజంగమాః ప్రతిదినంకుర్యా

త్సదామంగళం॥ 2॥ గంగాసింధుసరస్వతీచయమునా గోదావరీస
మృదావా । కృష్ణాభీమరధీచ ఘ్నసరయూశ్రీగండకీగోమతీ । కావేరీ
కపిలావయాగ విరజావేత్రావతీత్యాదయో । నద్యశ్రీహరిపాదపంక
జభవాః కుర్వంతు వాంమంగళం॥౩॥

శ్లో॥ లక్ష్మీశోభవనత్రయే నివసతోదేవామనుష్యోర గాఢ
సంస్థాతుంకరుణానిధిః కరుణయామూర్తాండ వంశేయయా । కౌస
ల్యా నిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యపాధారణై జాతేశ్రీరఘునాయక
స్యజననందేయాదిదం మంగళం॥౧॥ వైదేహీవదనాభిలాషణయుతంకా
మసంకామంకృతం । విఖ్యాతం భువనత్రయం హరఃసంభవగ్నీకృతం
లీలయా । విశ్వామిత్రపరాశరాది మునిభిస్తత్సన్నిధానాచితం । సీ
తారాఘవయోగ్వివాహ సమయేదేయాదిదం మంగళం॥ ౨॥ ఉత్ప
ల్లామలనీలచారిజడళ శ్యామోన్నతం కోమలం । పార్వత్యాచమపే
శ్వరేణచశిరశ్లాఘీకృతం నిర్వదా । శాపాప్తిర్వరగౌతమస్య వనితా
శైలాసుశీలాకృతా । దంపత్యోరిహవామభాగవనితందేయాదిదంమం
గళం॥3॥ శ్రీరామంజనకాత్మజా సురగురు ప్రత్యజ్ఞుఖప్రాజ్ఞుఖం ।
దోర్భ్యామంజలి మంచితైశ్చవనితామాపూర్వముక్తా ఫలైః । నానా
రత్నవిరాజమాన కలశైరానీయతంసాగరాత్ । సీతారాఘవయోర్వి
వాహసమయే దేయాదిదంమంగళం॥౪॥ కల్యాణంకమనీయకోమలక
రైరాద్రోక్షతారోపణం । కన్యాదానపురస్కరం సురగురోర్విప్రాశి
మానుగ్రహం । బాహ్యాః కంకణబుధనం శశీగుణం మాంగల్యసూ
త్రాన్వితం । సీతారాఘవయోర్వివాహ సమయే దేయాదిదంమంగ
ళం॥౫॥ తదేవలగ్నంసుదినంతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । వి
ద్యాబలందైవబలంతదేవలక్ష్మీపతేతే ఫ్నియుగంస్మరామి ॥౬॥ శ్రీరా
మపత్నిజనకస్యపుత్రీ సీతాంగనాసుదరకోమలాంగీ । శ్రీవిష్ణుపత్ని
భువనైకామాతా వధూవరాభ్యాం వరదాభవంతు॥

శ్లో॥ ఆగమార్థంతుదేవానాం గమనార్థంతు రక్షసాం | కుర్యా
 ద్మృత్యువంతత్రీ దేవతాహ్వనలాంఛనమ్ || అపసర్పంతుయేభూతా
 యేభూతాభూమిసంస్థితాః | యేభూతావిష్ణుకర్తారస్తేనశ్శృంతుశివా
 జ్జయం || ఆచమ్య || ఉత్తిష్ఠంతు || భూతపితౄణాః... సమారభే || పా
 గానాయమ్య || ఏవంగుణ... శుభతిథౌ || హనుమత్పితౄణాం భరత
 శత్రుః పరివారసమేత శ్రీరామచంద్రదేవతాముద్దిశ్య... ప్రీ
 థంసంభవద్భిర్ద్రవ్యైః సంభవద్భిరుపచారైః సంభవతా నియమేన
 పురుషసూక్తవిభాసేన యావచ్ఛక్తిధ్యానావాహనాది షోడశోపచార
 రపూజాం కరిష్యే || అస్మిన్నశ్రీపురుషసూక్తమహామృతస్య నారాయణ
 ఋషిః గాయత్రీఛందః శ్రీపురుషోత్తమోదేవతా శ్రీనారాయణారాధ
 నేవినియోగః || ఓమ్ నారాయణాయ అంగుష్ఠాభ్యాం నమః ఓం మాధ
 వాయతర్జనీభ్యాం నమః ఓం హస్తీకేశాయ మధ్యమాభ్యాం నమః || ఓం
 జనార్దనాయ అనామికాభ్యాం నమః ఓం శ్రీవిష్ణవేకన్ఠిసాభ్యాం నమః
 ఓం పురుషోత్తమాయ కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః ఇతికరన్యాసః ||
 అథాంగన్యాససమారభేత్ || మూర్ధ్నికేశవాయనమః || లలాటేనారా
 యణాయనమః || కర్ణయోః మాధవాయనమః || నేత్రయోః గోవిండా
 యనమః || ఘ్రాణేష్టవేనమః || ముఖేమధుసూదనాయనమః || కంఠేత్రి
 విక్రమాయనమః || భుజయోః వామనాయనమః || హృదిశ్రీధరాయన
 మః || నాభౌహృషీకేశాయనమః || కట్యాంపద్మనాభాయనమః || పాద
 యోః దామోదరాయనమః || కవచమ్ || శ్లో॥ పురుస్తాశ్శ్రేష్ఠః పాతు
 చక్రీ జాంబూనదప్రభః | పశ్చాన్నారాయణ శ్శింఖ సీలజీమూత
 సన్నిభః || ఉర్ధ్వమిందీవరశ్యామో మాధవోఽవ్యాధ్యచాధరః | గోవిం
 దోదక్షిణేపార్శ్వే ధన్వంత్రద్రువభోమహాన్ || ఉత్తరేహలభ్యద్విష్ణుః
 పద్మకింజల్కసన్నిభః || ఆగ్నేయ్యామరవిందాభోమనలీమధుసూదనః
 త్రివిక్రమః | ఉత్తరేహలభ్యద్విష్ణుః పద్మకింజల్కసన్నిభః || వాయవ్యాం నామనో
 వశతరుగాదిత్యదీప్తిమాన్ || ఈశాన్యాం పుండరీకాక్ష స్త్రీగంధర్వ

సాయుధః । విద్యుత్ప్రభోహృషీకేశో హ్యధస్తాద్విశిముద్గః హృత్పద్మే
 పద్మనాభోమేసహస్రార్కః సమప్రభః । సర్వాయుధసర్వశక్తిసర్వ
 జ్ఞసర్వతోమఖః॥ ఇంద్రగోపకపంకాశః పాశహస్తోఽపరాజితః । స
 బాహ్యభ్యంతరందేవో వ్యవృణామోదరస్థిః॥ ఏవంసరత్రనిశ్చిద్రం
 నామద్వాదశేపంజరం । ప్రవిష్టోఽహంసమేకేచిద్భయమస్తికదాచన॥

అథాగన్యాసః॥ వామహస్తే । ఓంసహస్రశీర్షాపురుషః॥ సహ
 స్రాక్షస్సహస్రపాతీ । సహమింద్రస్యతోవృత్వా! అత్యతిష్ఠద్దశాం
 గులం॥ దక్షిణహస్తే॥ పురుషస్తేదగ్ంసర్వం॥ యద్యుతంయచ్ఛభవ్యం॥
 ఉతామృతత్వస్యేశానః॥ యదన్ననాతిరోహః॥ వామహస్తే॥ ఏతావా
 సన్యమహిమా । అతోజ్యాయాగ్ద్వైపూరుషః॥ పాదోఽస్యవిశ్వా
 భూతాని॥ త్రిపాదస్యామృతంద్రివి॥ దక్షిణహస్తే॥ త్రిపాదూర్ధ్వఉదై
 త్పురుషః॥ పాదోఽస్యేహాధనాత్పుః॥ తతోవిష్వజ్వ్య కామత్ ।
 పాశనాస్తశనేలభి॥ వామజంఘే॥ తస్మాద్ద్విరాడజాయత । విరాజో
 అధిపూరుషః । సహతోఅత్యరిచ్యత । ప్రశ్చాద్భూమి మథో పురః॥
 దక్షిణజంఘే॥ యత్పురుషేణ ప్రావిషా । దేవా యజ్ఞ మతన్వత॥
 ప్రసంతోఅస్యాస్తేదాజ్యం॥ గ్రీష్మశ్చధృశ్చర ద్దవిః॥ గుహ్యే॥ సప్తాఽ
 స్యాస౯ పరిధయః॥ త్రిస్సప్తసమిధఃక్రతాః॥ దేవాయద్యజ్ఞం తన్వా
 నాః॥ అబధ్న మృదుషం ప్రశుమ్॥ నాభా॥ తంయజ్ఞం బ్రహ్మిస్త్రోక్ష౯
 పురుషంజాతమగ్రతః॥ తేనదేవాఅయజన్త॥ పాథ్యాఋషయశ్చయే॥
 హృది॥ తస్మాద్ద్యజ్ఞాత్సర్వహూతః॥ సంభృతిం పృషదాజ్యం । ప్రశూ

గోస్తాగోస్తాకేహయవ్యాక్. ఆరణ్యస్తామ్యాశ్చయే॥ కంశే॥ తే॥
 ద్వైజ్ఞాశ్చవ్యహుతః॥ ఋచస్సమాని జజ్ఞరే॥ ఛందాగోసి జజ్ఞరే
 తస్మాత్॥ యజ్ఞస్తస్మాదజాయత॥ నామబాహు॥ తస్మాదశ్వా అజా
 యంత॥ యే కేహోభయాదతః॥ గావోహజజ్ఞరేతస్మాత్॥ తస్మాజ్జాతా
 అజావయః॥ దక్షిణబాహు॥ యత్పురుషం వ్యదధుః॥ కత్తిధావ్యకల్ప
 యః॥ ముఖంకిమస్యకౌబాహు॥ కావూరూపాదాపుచ్యేతే॥ ముఖే॥
 బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్॥ బాహూరాజవ్యక్తతః॥ ఊరూత
 దస్యయద్వైశ్యః॥ ప్రదాభ్యగోంశూద్రోఅజాయత॥ పామకర్ణే॥ చం
 ద్రమామనసోజాతః॥ చక్షోస్సూర్యోఅజాయత॥ ముఖాదింద్రశ్చాగ్ని
 శ్చ॥ ప్రాణాద్వాయురజాయత॥ దక్షిణకర్ణే॥ నాభ్యాఅసీదంతరిక్షం॥
 శ్రీష్ణోఽద్యాస్సమవర్తత॥ ప్రదాభ్యంభూమిన్విశ్రశ్శోత్రాత్॥ తథాలో
 కాగ్ం అకల్పయః॥ నామసేత్రే॥ వేదాహమేతం
 పురుషం మహాత్మం॥ ఆదిత్యసర్వం తమసస్తుపారే॥ సర్వాణి రూ
 పాణి విచిత్రధీరః॥ నామూనికృత్వాఽభివదక్
 యదాఽఽస్తే॥ దక్షిణశేత్రే॥ ధాతాపుస్తాద్య ముదాజహర॥ శక్రః
 ప్రవిద్యాక్ ప్రదిశ్శ్చ తస్మా॥ తేమేవం విశ్వానమృతైహభవతి॥
 నాఽన్యః పంథాఅయవాయ విద్యతే॥... శిరసి॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయ
 జన్తదేవాః॥ తానిధర్మాణిప్రశమాన్యాసక్॥ తేహనాకం మహిమా
 నస్సచంతే॥ యత్రపూర్వేస్తాభ్యాస్స తదేవాః॥ అతోదేహిఅవంతు

నోయనో విష్ణుర్విచక్రమే । ప్రవిష్టాస్తప్తభామభిః ॥ హృదయా
 యనమః । ఇదావిష్ణుర్విచక్రమే ప్రేథానిభే ప్రదం సముధమస్య సాగం
 సుతే ॥ శిరసేస్వాహా ॥ తీగ్రేప్రదా పిచక్రమే విష్ణుర్ద్రాపా అదాభ్యః ।
 తత్తోధర్మాణా వారయత్ ॥ శిఖాయైవత్ ॥ విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత
 యతో ప్రతానిపస్త్రతే ॥ ఇందస్త్వ యజ్జ్యస్సఖా ॥ కవచాయహమ్ ॥
 తద్విష్ణుః పరమం ప్రదగం సదా వశ్యంతి సూరయః । దీప్తచక్షురా
 తతం ॥ నేత్రిత్రయాయవోవత్ ॥ తద్విప్రాసో విక్షస్యవో జాగ్రవాంస్త
 సమింధతే విష్ణోర్యత్పరమం ప్రదం ॥ అస్త్రాయథత్ ॥ ఓం భూర్భువస్సు
 వనో మితి దిగ్బంధః ॥

ధ్యానమ్ ॥ శ్లో ॥ గోక్షీరాభింపుండరీకాయతాకుంచకాబ్రాద్వై
 ర్భూషణైర్భూషితాంగం । శ్రీభూమిభ్యా మర్చితే యోగపీఠే య
 స్తం దేవం పూజయేత్స్వపేద ॥ శ్లో ॥ యోజయేత్స్వపేదం సూక్తం
 త్రివారంతుదివేదినే । పారాయణఫలం తస్య వేదానాం వై సహస్రశః ॥
 బ్రహ్మచోదరతీర్థాని కైస్సన్నప్తైస్తాని తేరవే ॥ తేన సత్యేన నేదేవతీర్థం
 దేహి దివాకర ॥ సూర్యసుండలా దః కుశముద్రయాతీర్థాన్యావాహ్య ॥
 శ్లో ॥ యస్య కేతేషు జముఖే న ద్యస్సర్వాంగసంధషు । కుక్షే సము
 ద్రాక్ష్యత్వాత్ స సైస్త్తోయాత్మనేనమః ॥ తతః కలశపూజాంకరిష్యే ॥
 శ్లో ॥ కలశస్యముఖే... సమాశ్రితాః ॥ ఓం భూర్భువస్సువః... ప్రచోద
 యాత్ ॥ ఇతి గాయత్ర్యత్రివారమభిమంత్ర్య ॥ ప్రణవేనదశ వారానభి
 మంత్ర్య ॥ శంఖచక్రయోనిసురభిముద్రాః ప్రదర్శ్య ॥ అస్త్రేణ దశదిగ్బం
 ధః ॥ కూర్మముద్రయా కలశోదకం ప్రచ్ఛాద్య ॥ కలశోదకేన శంఖమా
 పూర్వ ॥ శంఖే గంధపుష్పాక్షతానిక్షిప్య తతః శంఖపూజాంకరిష్యే ॥

శంఖపీతేబ్రహ్మణ మావాహయామి॥ శంఖమధ్యే ఆదిత్య మావాహ
యామి॥ శంఖస్థానయే చంద్రమావాహయామి॥ శంఖాగ్రే గంగాం
సరస్వతీం ఆవాహయామి॥ శంఖేన స్తంభోపార్య ॥ ౪౯ ॥ శంఖాచం
ద్రాద్ధానైవత్యం పరుణం చాధిదైవతం॥ పృథ్వీకజాతీం వింద్యాదగ్రే
గంగాసరస్వతీం॥ పృథివ్యాం యాని తీర్థాని వాసు దేవస్య చాజ్ఞయా॥ శం
ఖేతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్॥ త్వం పురాగాగతోత్ప
న్నో విష్ణునా విధృతః కరే॥ సర్వదేవహి తార్థాయ పాంచజన్యః మో
ఽస్తుతే॥ గర్భాదైత్యాదిభూతానాం విదీర్యంతే సహస్రశః॥ తవ నాదే
సపాతా శే పాంచజన్యనమోఽస్తుతే॥ దర్శనేనాపి శంఖస్య స్పర్శకేవ
తు సర్వతః॥ విలయం యాం తిపాపానిహీమవచ్ఛాస్మగ్ధయే॥ స్తుత్వా
శంఖం కరేధృత్వా మంత్రోక్తేభిస్తు వైష్ణవైః॥ పృథివ్యాం యాని తీర్థాని
వాసుదేవస్య చాజ్ఞయా॥ శంఖేతిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజ
యేత్॥ అనేన మంత్రేణ దేవోపకరణాని సంప్రోక్ష్య॥ పూజాద్రవ్యా
ణి సంప్రోక్ష్య-దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ పునశ్శంఖం పూరయ
త్వా తతః పీతార్చనం కుర్యాత్॥ ఆధారశః శ్చైవ నమః॥ మూలవక్త్రశ్చైవ
నమః॥ మత్స్యాయ నమః॥ కూర్మాయ నమః॥ అనంతాయ
నమః॥ శేషాయ నమః॥ - గరుడాయ నమః॥ వ్రాద్వాశే -
ద్వారశ్చయైవ నమః॥ ధాత్రేవ నమః॥ విభాత్రేవ నమః॥ దక్షిణద్వాశే - ద్వా
రశ్చయైవ నమః॥ చండాయ నమః॥ ప్రచండాయ నమః॥ పశ్చిమద్వాశే -
ద్వారశ్చయైవ నమః॥ జయాయ నమః॥ విజయాయ నమః॥ ఉత్తరద్వాశే -
ద్వారశ్చయైవ నమః॥ బలాయ నమః॥ ప్రబలాయ నమః॥ - చిచ్ఛక్త్యైవ నమః॥ మా
యాశక్త్యైవ నమః॥ గంగాయైవ నమః॥ యమునాయైవ నమః॥ దిగ్గజేభ్యోవ నమః॥ కే
సరేభ్యోవ నమః॥ తస్మధ్యే శ్వేతద్వీపాయ నమః॥ శ్వేతద్వీపమధ్యే వేదికా
యైవ నమః॥ వేదికామధ్యే కల్పవృక్షాయ నమః॥ కల్పవృక్షిన్యా ధిస్తాద్రత్న
సింహాసనాయ నమః॥ తస్మధ్యే శ్రీరామ చంద్రార్చనం॥ ధ్యానమ్
హో॥ శాంతాకారం భుజగతీయనం పద్మనాభం సుశేషం విశ్వాకారం గగ
నసదృశం మేఘవర్ణం శుభాంగం॥ లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యో

గిహృద్ధ్యానగమ్యం వందేవిష్ణుం భవభయహరం సర్వోక్తకనాథం॥
 సహస్రశీర్షేత్యావాహనమ్॥ సహస్రశీర్షాపురుషః । సహస్రాక్ష సహ
 స్రపాత్ । సభూమివిశ్వతోవృత్వా అత్యోష్ణద్దశాంగులమ్॥ శ్లో॥ జ్యో
 తిశ్చాస్తంసర్వోకాంతరస్థమోకారాఖ్యంయో గిహృద్ధ్యానగమ్యం॥
 సాంగంశక్తింసాయుధం భక్తసేవ్యం । సర్వాకారం విష్ణుమావాహ
 నామి॥ హనుమత్సీతాలక్ష్మణ శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః॥ ౩
 నావానంసమర్పయామి॥ పురుషవేదమిత్యానమ్॥ పురుషవేదగం
 సర్వం । యద్భూతంయచ్ఛ భవ్యం । ఉతామృతత్వస్యేతానః । య
 దన్నే నాతిగోపాతి॥ శ్లో॥ కల్పద్రుమూలేమణివేదిమధ్యే సింహాసనంస్వ
 ర్ణమయంసురత్నం । విదితవస్త్రావృతమమృతక్షభా గృహణలక్ష్మీ
 ధరణీసమన్వితః ఆసనం॥ ఏతావానస్యేతిపాద్యం॥ ఏతావానస్యమహి
 మా । అత్యోజ్యాయాగ్ శ్చపూరుషః । పాదోఽస్యవిశ్వాభూతాని
 త్రిపాదస్త్యామృతందివి॥ శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ సర్వదేవానామధిక సర్వకా
 మదః । మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహణసుపాద్యకమ్ ॥ పాద్యం॥
 త్రిపాదూర్ధ్వత్యైశ్చ్యమ్॥ త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యే
 హభవాత్పునః । తతో విష్వజ్జ్వలతామత్ । సాశనావశనేలభి॥ శ్లో॥
 గంగాజలంసమాసీతం సువర్ణకలశేసీతం । అర్ఘ్యంగృహణభగవత్ కా
 లయాపనమోఽస్తుతే॥ అర్ఘ్యం॥ తస్మాద్విరాడిత్యాచమనమ్॥ తస్మా
 ద్విరాడజాయత । విరాజోఅధిపూరుషః । సహతోఅత్యరిచ్యత । ప్ర
 శ్చాద్భూమిమధోపురః॥ శ్లో॥ జనార్దనాయదేవాయనమస్తజగదాత్మ
 నే । నిర్మలజ్ఞాన రూపాయదస్త్ర రూపమనీయకమ్ । ఆచమనీయమ్

యత్సమేషేణేతిమధుపర్కం॥ యత్సమేషేణ హవిషా॥ దేవాయజ్ఞ
 మతన్వత॥ వస్త్రోలన్యాస్తీదాజ్యమ్॥ ద్రీష్ణ్యధ్యక్ష్యాధః॥ ఖిల్లో॥ మ
 ధ్యాజ్యదధినయుక్తం స్వర్ణపాత్రేఽతస్థితం॥ మధుపర్కం గృహ
 ణత్వోలక్ష్మీకాంతసమోఽస్తుతే॥ మధుపర్కం॥ సప్తాస్యాసన్నతిన్నా
 నమ్॥ సప్తాస్యా సన్నధయః॥ త్రిసప్తపైమధఃకృతాః॥ దేవాయద్య
 జ్ఞంతన్వానాః॥ అబష్టన్నమ్॥ మప్తశుమ్॥ శ్లో॥ తీర్థోదకైః కాంచనకుం
 భసంస్థైస్సువాసిజైశ్చేదేన కృపారసాద్భైః॥ షయాఽర్చితన్నానవిధంగృ
 హాణపాదాబ్జవిష్కూతనదీప్రవాహా॥ స్నానమ్॥ తంయజ్ఞమితీవస్త్రమ్॥
 తంయజ్ఞంబర్హిష్ఠిప్రౌక్షత్॥ పురుషంజాతమగ్రతః॥ కేనదేవాల
 యజస్తాప్తాధ్యాఋషయాశ్చయే॥ శ్లో॥ స్వర్ణాంచలంస్వర్ణవిచిత్రశోభితం
 కాశేయయుగ్మం పరిశిల్పితంమయా॥ దామోదరప్రావరణం గృహాణ
 మాయాచలప్రకృతదివ్యరూపం॥ వస్త్రం॥ తస్మాద్యజ్ఞాదితీయజ్ఞోపవీ
 తమ్॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ సంభృతం పృషదాజ్యమ్॥ ప్రశూన
 స్తాగ్శ్చక్రేవాయన్యాత్॥ ఆరణ్యం గ్రామ్యాశ్చయే॥ శ్లో॥ సువ
 ర్ణతంశూద్యవయజ్ఞసూత్రం మూక్తాఫలమ్యూతనునేకరత్నమ్॥ గృహాణ
 తద్వత్కృత ముత్తరీయంస్వకర్మసూత్రం ధరణేనమోఽస్తు॥ తస్మా
 ద్యజ్ఞాదితీగంధం॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః॥ ఋచస్సమానిజజ్ఞః॥
 ఛందాగ్ంసి జజ్ఞరేతస్మత్॥ యజస్తస్మాదజాయత॥ శ్లో॥ కస్తూరి
 కాకర్దమచండనాని కాశ్మీరసంయోజితగంధసారైః॥ విలేపనంస్త్రికురు
 దేవదేవ శ్రీదేవివత్సో విలేప హంక॥ గంధం॥ తస్మాదశ్వాఘతిపుష్పమ్॥
 తస్మాదశ్వాటజాయంత॥ యేకేహోభూదతః॥ గావోహజ్జరేత

స్తోత్రమ్ | తస్మాజ్జాతా అజావయః || శ్లో || చామంతికావకుళచంపకపాటలా
 బృహన్నాగజాజకరవీరరసాలపుష్పైః | బిల్వప్రసాద తులసీదళఃకుల్లికాభి
 స్వాంపూజయామిజగదీశ్వర... సుదేవ || శ్లో || ఆరామపుష్పాణిమనోహ
 రాణిజలాశయస్థాని సుపల్లవాని | సువర్ణపుష్పాణి మహద్భితానిగృ
 హాణిశ్రీవత్సధర ప్రసీద || శ్లో || కరవీరైర్దాజకుసుమైశ్చంపకైర్వకుళై
 శ్శుభైః | శతపత్రైశ్చకల్పారైర్చయేత్పురుషోత్తమమ్ || పుష్పం || శ్లో ||
 కేయూరకటకేచైవ హస్తేచిత్రాంగుళీయకం | మాణిక్యోల్లాసి మకు
 టంకుండలే హరిశోభితమ్ || శ్లో || నాభానాయకరత్నంచ నూపురా
 పాదపద్మయోః | అంగుళీముద్రికాశ్చైవ గృహ్యంతా మస్తదర్పితాః ||
 అభరణం | అభశ్రీరామాద్భక్త్యుత్తర శతనామావళి పూజాంకరిష్యే ||
 యథాశక్తిపుష్పాణిపూజయేత్ || యత్పురుషమితిధూపం || యత్పు
 రుషంవ్యదధుః | కత్తిధావ్యకల్పయత్ | ముఖకిమస్త్యకౌబ్రాహ్మణా కా
 పూరూపాదాపుచ్యేతే || శ్లో || శ్రీఖండలాతౌరస కుందదివ్య కర్పూర
 కాలాగరుచందనాని ఖచోరకృష్ణాగరుదేవదారు మాచీయుతాస్సేన
 జపూతికాశ్చ || ధూపం || బ్రాహ్మణోఽస్త్యముఖమాసీత్ | బ్రాహ్మణ
 రాజన్యఃకృతః | ఊరూతదస్త్యయద్వైశ్యః | ప్రద్యాగ్ం శూద్రోఅజా
 యతః || శ్లో || సూర్యేంశుకోటిప్రభవాసుదేవ | దీపావళిగోఘృతవర్తియు
 క్తం | స్వమాయయాంధీకృతసర్వహాకజ్ఞానప్రదీపంకురు తేనమోఽస్తు ||
 దీపం || చంద్రనూమనసేతివైవేద్యమ్ || చంద్రమానుససోజాతః | చతు
 స్సార్యోఅజాయత | ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చ | ప్రాణాద్వాయురజాయత
 ఓమ్భూర్భువస్సునః... త || సత్యంత్యరేజఃపరిషించామి | అమృతమస్తు ||
 అమృతోప్రస్తరణమసి || శ్లో || సావర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగణ ఖచితేగోఘృ

తాక్షాసుపక్వా భక్త్యోభ్యాంశ్చలెహ్య నవరిమితరిసాహో
 వ్యనున్నంనిధాయ । నానాశాస్త్రయజేతం దధిమనుసగుడక్షీరపానీ
 యయుక్తం తాంబూలంచాపినిష్ఠః ప్రతిదివసనుహం మానసేకల్ప
 యామి ॥ ఓప్రాణాయస్వాహా...ఓం సమానాయస్వాహా ॥ నాభ్యా
 ఆసీదితితాంబూలమ్ ॥ నాభ్యాఆసీదంతరిక్షం । శీర్ష్ణాన్త్యాస్సమవర్త
 త । ప్రస్థ్యాం భూమిర్దిశశ్చోత్తాత । తథాగోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥
 శ్లో ॥ పూగీఫలైస్సకర్పయైర్నాగ వల్లీ దళైశ్చతం । ముక్తామౌర్జాన
 మాయుక్తం తాంబూలంపృతిగృహ్యతామ్ ॥ తాంబూలం ॥ వేదాహమే
 తమిశీసీరాజనమ్ ॥ వేదాహమేతం పురుషంమహాంతం । ఆదిత్యవర్ణం
 తమస్తసుపాతే । సర్వాణిరూపాణివిచిత్రధీరః । నామాసక్తృత్వాభి
 వర్తకాయదాస్తే ॥ సర్వప్రజాంమేగోపాయ । అమృతత్వాను జీవసే
 జాతాంజనివ్యమాణాంచ । అమృతేనత్యేప్రతిష్ఠితాం । అఖర్వప్రతుం
 మేగోపాయ । రసమన్నమిహాయపే । అదభ్యాయోఽశీనితనో । అవి
 మంసఃప్రతుంకృణు । శర్గస్య ప్రహస్తేగోపాయ । ద్విపాదో యేచతు
 వృదః । అష్టశాస్త్రయైశ్చహగ్నే । యేచైశ్శఫాలశుగాః । సప్రథస
 భాంమేగోపాయ । యేచసభ్యాస్సభాసదః । తానింద్రియావతః కురు
 సర్వమాయుసుసాసతాం ॥ అహేబుగ్నియసుత్రంమేగోపాయ । యమృ
 షయస్రైవిదావినుః । ఋచస్సామాని యజాగ్ంషి । సాహిత్రీరమృ
 తాసతాం । మానోహిగ్ంసే జ్ఞాతవేదోగా మత్వం పురుషం జగత్ ॥
 అవిభ్రదగ్న్య ఆగహిత్రీయామాపరిపాతయ । సమాజంచ విరాజం

చాభిశ్రీర్యాచనోగృహే॥ అక్షిరాప్రిప్తయా ముఖేతయామానగం
 ॥ గుహి॥ సంతితశ్రీరస్తు॥ సమస్తమంగళాని భవంతు॥ నిత్యశ్రీరస్తు
 ॥ గళానిభవంతు॥ ధాతాపురస్తాదితి మంత్రపుష్పమ్ । ధాతా
 వ్యముదాజహార । శక్రః ప్రవిద్వాప్రదితశ్చత్రసః॥ తమేవం
 వస్తుతాభవతి । నాన్యఃపథాఅయనాయవిద్యతే ॥ సహస్ర
 శ్చ విద్వాత్మం...అస్తుసదాశ్చిన్మామ్॥ శ్రీరామచంద్ర...నమః॥
 మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికానిచపాపాని
 క్షమయింతు॥ తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణవదేవదే॥ పా
 పానికానిచాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవః త్రాహిమాం
 క్షమయింతు॥ శరణాగతివత్సల॥ అన్యధాశరణంనాస్తిత్వమేవ శరణం
 మమ॥ తస్మాత్కరుణ్యభావేన రక్షరక్షజనార్దన॥ శ్రీరామ...నమః॥
 ఆస్మిప్రదక్షిణ...మి॥ ఛత్రింసమర్పయామి॥ చామరంసమర్పయామి॥
 గీతంసమర్పిశ్రావయామి॥ నృత్యంసమర్పయామి । నాట్యం సమర్ప
 యామి॥ సమస్తరాజోపచారాన్ సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ యస్యస్మృ
 త్యాచ నామోక్త్యాతపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాం
 యాతీసద్యోవంజేజనార్దనమ్॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం
 జనార్దన । యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ అనేన ...
 మస్తు॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయ... దేవః॥ యథాస్థాన ముద్వాసయామి॥
 పురుషసూక్తవిధాన దేవతార్చనమ్ సమాప్తమ్.

అథ మంత్రపుష్పమ్.

ఓమ్॥ సహస్రస్థోరం దేవంవిశ్వాత్మం విశ్వశమ్భవమ్॥విశ్వం
 నారాయణం దేవమక్షరంపరమంప్రదమ్॥ విశ్వతః పరమాన్నిత్యంవి
 శ్వంనారాయణంహరిమ్ । విశ్వమేవేదంపురుషస్తద్విశ్వముపజీవతి॥

పతివిశ్వస్యాశ్చైశ్వర్యం శాశ్వతగంధివ మమృతమ్ | నారాయణం
 మహాజ్ఞానా విశ్వాత్మానా ప్రరాయణమ్ | నారాయణపరోశ్చోద్ధితా
 శ్చానారాయణపరః | నారాయణపరం బ్రహ్మశస్త్వం నారాయణ
 పరః | నారాయణపరోధ్యాతాధ్యాపం నారాయణపరః | యచ్ఛక్తిం చి
 జ్జగత్ సర్వందృశ్యతే శూయతేఽపిచ | అనర్బహిశ్చ తత్సర్వం
 వ్యాప్య నారాయణస్థితః | అనన్తమవ్యయం కవిగం సముద్దేఽన్తం
 విశ్వశమ్భవమ్ | ప్రస్తవోశప్రతీకాశ్చగ్ంహృదయంచాప్యథోముఖమ్ |
 అథోవిష్ట్యా వితస్త్వాన్తేనాభ్యాముపగి శివతీ | జ్వాలమాలాకులం
 భాతీవిశ్వస్యాయతనం మహత్ | సస్తతగ్ంభిలాభిస్తు అన్పత్యాకోశ
 సన్నిభమ్ | తస్యాన్తే సుషిరగంసూక్ష్మాతస్మిన్ తస్యగ్రతీష్ఠితమ్ |
 తస్య మధ్యేమహాసగ్నిర్విశ్వాచిక్ ద్విశ్వోముఖః | సోఽగ్రభుగ్వి
 భజన్తిన్తన్నాహర మజరఃకవిః | తిగ్ర్యగూర్ధ్వ మధశ్చాయీర్శ్మ
 యస్తస్యసస్తతా | సస్తాపయతిస్వందేహ మాపాదతలమస్తాతస్త్వ
 మధ్యే వహ్నిశిఖా అణియోధాన్యవ్యవస్థితః | నీలం యదమగ్నిశ్చ
 ద్విద్యుత్తేజోభాస్వరానీవారశూః వత్స్వీప్రీతాభాస్వద్యణూపమా |
 తస్యాశ్చిహ్నాయా మధ్యేపరమాత్మాస్యవస్థితః | సబ్రహ్మపశివసహరి
 స్సేస్తాస్సోఽక్షరః పరమస్త్వరాత్ | రాజాధిరాజాయపృసహ్యసా
 హిసి | సమోనయంవైశ్రవణాయ కుర్మహే | సమేకామానామ
 కామాయ మహ్యం | కామేశ్వరోవైశ్రవణోదదాతు | కులేరాయ

యశ్చైవప్రమన ఆయతనం వేదం । ఆయ...తి । ఆప్రోవైచప్రమనఆయ
 తనమ్ । ఆయ...తి । యవనం వేదం । యోఽపామాయతనం వేదం
 ఆయ...తి । నక్షత్రాణివా అపామాయతనమ్ । ఆయ...తి । యోనక్ష
 త్రాణా మాయతనం వేదం । ఆయ...తి । ఆప్రోవై నక్షత్రాణామాయ
 తనమ్ । ఆయ...తి । యవనం వేదం । యోఽపామాయతనం వేదం ।
 ఆయ...తి । పర్జన్యో వాలపామాయతనమ్ । ఆయ...తి । యఃపర్జన్య
 స్యాయతనం వేదం । ఆయ...తి । ఆప్రోవైపర్జన్య స్యాయతనమ్ । ఆయ
 ...తి । యవనం వేదం । యోఽపామాయతనం వేదం । ఆయ...తి । సప్త
 త్సరోవాలపా మాయతనమ్ । ఆయ...తి । యస్సవత్సరస్యాయత
 నం వేదం । ఆయ...తి । ఆప్రోవైసప్తవత్సరస్యాయతనమ్ । ఆయ...తి ।
 యవనం వేదం । యోఽపునావం ప్రతిష్ఠితం వేదం । ప్రత్యేవతిష్ఠతి ।
 కింతద్విష్ణోర్బలమాహుః । కాదీప్తిః కింప్రరాయణం । ఏకో యద్ధా
 రయదేవః । రేజితీరోదసిఉభే॥ వాతాద్విష్ణోర్బల మాహుః । అక్ష
 రా దీప్తిరుచ్యతే । త్రిపదాద్ధారయదేవః । యద్విష్ణోరేకము త్తమం॥
 రాజాధిరాజాయప్రసవ్యాసాహినే । సమోవ్రయం వైశ్రవణాయకుర్మ
 హే । సమేకామాకా మకామాయమహ్యం । కామేశ్వరోవైశ్ర
 వణోదదాతు । కుబేరాయ వైశ్రవణాయ । మహారాజాయసమః॥ ఓం
 తద్భహ్మం । ఓంతద్వాణుః । ఓంతదాత్నా॥ ఓంతభుత్యం॥ ఓంతభున్వం॥
 ఓం తత్సురోర్మమః । అంత శ్చరతి భూతేషుగుహయాం విశ్వమూ

ద్రిష్టం । త్వంయజ్ఞస్త్వో వషట్కారస్త్వ మింద్రస్త్వగ్ం దుద్రస్త్వం
విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మస్త్వం ప్రజాపతిః । త్వంతదాప్త ఆప్తో జ్యోతిరసోఽ
మృత్యుబ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥ ఈశాన సర్వవిద్యానామీశ్వర
సర్వభూతానాం బ్రహ్మధీపతిర్ బ్రహ్మణోఽధీపతిర్ బ్రహ్మశివోమ్
అస్తుస్తదాశివోమ్ ॥ తద్విష్ణోఃపద్మంప్రదగ్ం నదాపశ్యన్తిసూరయః ।
ద్వీపచక్షురాతతం ॥ తద్విప్రాసోవిప్రస్యనోజాగృహగ్ం సస్సమింద్రే
విష్ణోర్యత్పరమంప్రదం ॥ వారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయధీమ
హి ॥ తన్నో విష్ణుః క్రతోదయాత్ ॥ ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మపురుషం
శృష్టపింగలం ధౌర్ధ్వరేతంపిరూపాక్షం విశ్వరూపాయవైనమోనమః ॥

లక్ష్మీక్షీరసముద్రరాజతనయాంశ్రీరంగధామేశ్వరీమ్ । దాసీ
భూతనమస్తదేవవనితాం లోకైకదీపాంకురామ్ । శ్రీమన్మందకటాక్ష
లబ్ధవిభవబ్రహ్మాండ గంగాధరామ్ । త్వంత్రైలోక్య కుటుంబినింస
రసిజాంపందేముకుందప్రియామ్ ॥ సిద్ధలక్ష్మీర్దీక్ష లక్ష్మీర్జయలక్ష్మీస్స
రస్వతీ । శ్రీలక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చప్రపన్నామమసర్వదా ॥ వరాంకుశౌ
పాశమభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం కమాలాసనసామ్ । బాలార్క
కోటిప్రతిభాం త్రినేత్రాంభజేహ మంబాం జగదీశ్వరీం తామ్ ॥ సర్వ
మంగళమాంగళ్య శివే సర్వాధ్ధసాధికే । శరణ్యత్ర్యంబకే దేవినా
రాయణేనమోఽస్తుతే ॥ మంత్రపుష్పం సమాప్తమ్. చీ॥ ల॥

అథ పంచాయతనపూజ.

శివ, విష్ణు, రుద్ర, గణేశ, అంబికాః పంచదేవతాః ॥ శ్లో ॥ ఆ
గమాగ్ధంతుదేవానాం గమనాగ్ధంతురక్షసాం । కుర్వాన్మహిమంతి
తదేవతాహ్వనలాంఛనాం ॥ అపసర్పంతుయేభూతా యేభూతాభూమి

సాక్షాత్ : యేభూతావిష్ణుకర్తారస్తేవశ్యంతుశివాజ్ఞయా॥ ఆచమ్య
...ప్రీత్యర్థంబోధాయనోక్తసూత్రప్రకారేణ ఆచారానాద్యంగదేవతా
సహిత మహాదేవపరిచర్యాం కరిష్యే॥ తదంగకలశాదాధనంకరిష్యే॥
కలశంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః...సమా
శ్రితాః ॥ ఇతికలశే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః । మధ్యే
ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయనమః । ఆధారేషోడశకళాత్మనే
చంద్రమండలాయనమః॥ బ్రహ్మాండోదరతీర్థానికరైస్సప్తస్తానితేరవే॥
తేనసత్వేనమేదేవతీర్థం దేహిదివాకర ॥ ఇత్థం కుశముద్రయా తీర్థా
న్యాకృత్య॥ ఆక్షలశేషధావతి...నస్సుచరాక్షరమ్॥శ్లో॥గంకేచయము
నేకృష్ణేగోదావరిసరస్వతి : సర్వదేసింధుకావేఽజలేఽస్మిన్ సన్నిధిం
కురు॥ ప్రణవేన దశవరాసభిముత్య గాయత్రీం త్రవరం జవేత్ ।
ఓంభూర్భువస్సువః... త్ ॥ అత్రగాయత్రీసావిత్రి శాంతిపుష్టి కరీష్వరీ
ఆయాంతుకలశపూజార్థం (మమ) దురితిక్షయకారకాః । కలశోదకేన
శంఖమాపూర్య శంఖంప్రత్యక్షా పురశ్శంఖంపూరయిత్వా ॥ శంఖ
పీఠే బ్రహ్మణమావాహయామి । శంఖస్పాదయే ఆదిత్య మావాహ
యామి॥ శంఖమధ్యేచంద్రమావాహయామి । శంఖాగ్రేగంగాం సర
స్వతీంచావాహయామి॥ శంఖంగంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య ॥శ్లో॥ త్వం
పురానాగరోత్పన్నోవిష్ణుసావిధృతఃకరే॥ సర్వదేవహితార్థాయపాంచ
జన్యనమోఽస్తుతే॥శంఖంచంద్రారూపదైవత్వం వరుణంచాధి దైవతం॥
కృష్ణేప్రజాపతింవిద్యాదగ్రేగంగాసరస్వతీం॥ కృథిన్యాంయానితీర్థాని
వాసుదేవస్యచాజ్ఞయా॥ శంఖేఽష్టంతిసర్వాణితీర్థాచ్ఛంఖా ప్రపూజ
యేత్ ॥ అధశంఖోదకేన పూజాద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంహృ
త్య॥ శేషముత్సృజ్య పునః ద్వాదశవారంపూరయిత్వా స్థాపయి
త్వా । తతః పీఠార్చనం కుర్యాత్ । సాగ్ధ్వారే ద్వాదశ్రియైనమః॥
ధాత్రేనమః॥ విధాత్రేనమః॥ చిచ్ఛక్త్యైనమః॥ మాయాశక్త్యైనమః॥

క్రియాశక్త్యైవమః । దుర్గా యైవమః । గణపతయైవమః । క్షేత్రపాల
 నాయకమః । తస్మద్ధ్యే వాస్తుపురుషాయనమః । దక్షిణద్వారే ద్వార
 శ్రియైవమః । పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియైవమః । ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రి
 యైవమః । తదుపరిపృథివ్యైవమః । తస్మద్ధ్యేద్వాదశ కళాత్మనే చంద్ర
 మండలాధిపతయే రుద్రాయనమః । సంసత్త్వాయనమః । రంరజసేవ
 మః । తంతమసేవమః । అంత్యనేవమః । పంపరమాత్మనేవమః । సర్వాధారపీ
 ఠిశక్తిభ్యోనమః । అదైవంగంధాక్షితపత్రపుష్పఘాపదీపచైవేద్యతాం
 బూజైరభ్యర్చ్య । అథప్రాణవతిష్ఠాపనంకుర్యాత్ ॥ ఓమ్ అసుసీతేపునర్
 స్మాను...ముపవ్యాయతే । స్థిగోభవనరదోభవ । ఓమ్ భూః మహాదేవ
 మావాహయామి ॥ ఓమ్ భువః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్
 సువః మహాదేవ మావాహయామి ॥ ఓమ్ భూర్భువస్సువః మహాదేవ
 మావాహయామి ॥ ఆచూతుభగవాన్ మహాదేవః ఇతిపుష్పదక్షిణ
 ఆవాహ్య । స్వాగతమాగతంభగవతే మహాదేవాయ ఇతిస్వాగతమా
 పృచ్ఛ్య । ఏతదాసనముక్లుప్తమత్రాస్తాం భగవాన్ మహాదేవః । ఇత్యా
 సనందద్యాత్ ॥ భగవతోఽయంకూర్పదర్శయయః । త్రివృత్ హరిత్య
 సువణస్తంజుషస్వేతి కూర్పంప్రయచ్ఛతి । పూర్వతః బ్రహ్మణేకల
 యామి । విష్ణువేకల్పయామి । దక్షిణతః స్కందాయకల్పయామి । వినా
 యకాయకల్పయామి । పశ్చిమతః శూలాయకల్పయామి । మహాకా
 లాయకల్పయామి । ఉత్తరతః ఉమాయైకల్పయామి । సందికేశ్వరాయ
 కల్పయామి । ఓంభూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయపాదయోఃపా
 ద్యంసమర్పయామి ॥ ఓంభూర్భువస్సువః ॥ భగవతే మహాదేవాయహస్త
 యోరగ్న్యంసమర్పయామి ॥ శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి ॥ సోదిక
 లశేనసహఽదిత్యందర్శయిత్వా । నావిత్వాపాత్రమభిమంత్ర్య । పాత్రం
 త్రిప్రత్యక్ష్య । అపఽసీయ । ఓమితిపవిత్రేణ సహఽదిత్యందర్శయేత్ ॥
 ఓమితి వ్యాహృతిభిః । నిర్మాల్య మహావ్యా । ఆహాహిష్టామయోభవతి

తి తిస్సభిః హిరణ్యవర్ణాభిః తిస్సభిః పవమానస్సుచర్జనభిః సువాశీః
పురుషసూక్తేనచ అభిషేకం కుర్యాత్ । (కేచిత్) సమకం చమకం పురుషసూక్తం తదైవచరిత్యాదిపఠంతి ॥ ఓం సమస్తే రుద్రాభ్యం
... ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ హరిః ఓం అగ్నివిష్ణుసజ్జోషస్తేమా వ్యంతుః
శోభాద్వైప్రీతరోఽనుమదంతుః ॥ ఆప్రోహిష్ఠా... చనః ॥ హిరణ్యవర్ణా
శ్శుచయపానశా... నిధత్య ॥ పవమానస్సుచర్జనః... చాతవేదామోజక
యంత్యాపునాతు ॥ ఓం సమానశీర్వాపురుషః... శంచతుష్పదే ॥ ఓం
శాంతిశాంతిశాంతిః ॥ ఓం భూభువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ శు
ద్ధోదకస్నానం సమర్పయామిన్నా నానంతరం శుద్ధాచమసీయం సమర్ప
యామి ॥ భవందేవంతర్పయామి ॥ శిర్వందేవంతర్పయామి ॥ ఈశానందే
వంతర్పయామి ॥ వశువతిందేవంతర్పయామి ॥ రుద్రందేవంతర్పయామి ॥
ఉగ్రందేవంతర్పయామి ॥ భీమందేవంతర్పయామి ॥ మహాంతందేవంతర్ప
యామి ॥ భవస్యదేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ శిర్వస్యదేవస్య పత్నీంతర్ప
యామి ॥ ఈశానస్యదేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ వశువతేదేవస్య పత్నీం
తర్పయామి ॥ రుద్రస్యదేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఉగ్రస్యదేవస్య
పత్నీంతర్పయామి ॥ భీమస్యదేవస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ మహాతోదే
వస్య పత్నీంతర్పయామి ॥ ఓం భూభువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ
వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రధారణానంతరః ఆచమసీయం... మి
యజ్ఞోపవీతం... కేజః ॥ యజ్ఞోపవీతం... మి ॥ సమస్తే రుద్రమన్యవ... ముత
తేనమః ॥ శ్రీగంధం... మి ॥ ఈశానం త్వా భువనానామభిశ్రియం ॥ ప్రో
మ్యగ్ను ఉరుకృతగ్ం సువీరం ॥ హవిర్బ్రహ్మణస్సపత్నాగ్ం అభిభూరసి
జహి శత్రూగ్ం రప్రమృతోనుదస్వ ॥ అలంకరణార్థం అక్షతా... మి ॥

సహస్రాణి సహస్రశో యేన ద్రావిధిభూమ్యాం తేషాం సహస్రయో
 జనేనైవ ప్రధన్వానితస్మిన్ । పుష్పాణి...మి ॥ ఓం భవాయ దేవాయ నమః ॥
 ఓ శ్రీరాయ దేవాయ నమః ॥ ఓం ఈశాయ దేవాయ నమః ॥ ఓం ప్రశుప
 తయే దేవాయ నమః ॥ ఓం రుద్రాయ దేవాయ నమః ॥ ఓం ఉగ్రాయ దేవా
 యనమః ॥ ఓం భీమాయ దేవాయ నమః ॥ ఓం మహా తేదేవాయ నమః ॥
 అథ శివాష్టోత్తరశత నామపూజాంకుర్యాత్ ॥ నానావిధపరిమళపత్త్ర
 పుష్పాక్షతా సమర్పయామి ॥ ధూరస్తిధూర్వ...ధూర్వామి ॥ ఓం భూ
 ర్భు...ధూవ మాఘాపయామి ॥ ఉద్దీప్య స్వజాత...దిశోదిశ ॥ ఓం భూర్భు
 ...దీపం దర్శయామి ॥ ధూవదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయా
 మి ॥ ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ సత్యంత్యైస్తేన పరిపించామి ॥ అమృత
 మస్తు ॥ అమృతోపస్తరణమసి ॥ దేవస్యత్వా సవితుః...పూష్ణోహస్తా
 భ్యాం ॥ ఓం భూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవాయ నమః ॥ జష్టచరుం
 నివేదయామి ॥ ఓం ప్రాణాయస్వాహ... సమానాయస్వాహ ॥
 మధ్యేమధ్యేమానీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో ॥ సానర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగ
 ణఖచితే గోఘృతాక్షా సుపక్షా ॥ భక్ష్యాభోజ్యాంశ్చలేహ్యన
 పరిమితరసా చోష్యమన్నం నిధాయ ॥ నానాశాక్షైరుపేతం దధిమధు
 సగుడక్షీరపానీయయుక్తం ॥ తామూలంచాపి విష్ణోః ప్రతిదివసమహం
 మానసేకల్పయామి ॥ రాజాన్నం మధురాస్వితా త్రయ్యదులం మాణిక్య
 చిత్రతేస్థితం హిందూజీరక సమ్మిరీచిమిశ్రైశ్చాక్షరనేత్రశ్శుభైః ॥ సాకంస
 మ్యగపూపసూపసహితైస్సద్యోఘృతేనాప్లుతైః ॥ శ్రీమృత్యుంజయపా
 ర్వతీప్రియవిభోసాపౌత్రసంభుజ్యతామ్ ॥ ఓం సద్యోబాలముఖాయస్వాహ ॥
 ఓం వామదేవముఖాయస్వాహ ॥ ఓం అఘోరముఖాయస్వాహ ॥ ఓం

తత్పురుషముఖాయస్వాహా॥ ఓం ఈశానముఖాయస్వాహా॥ ఓం పశు
బ్రహ్మణేస్వాహా॥ ఓం ప్రాణాయస్వాహా॥ ... సమా నామ స్వాహా॥
అమృతాప్తిధానమసి॥ ఉత్తరాపాశనంసమర్పయామి॥ హస్తాప్రతాప
యామి॥ పాచాప్రతాపయామి॥ శుద్ధాచమసియం సమర్పయామి॥
శ్లో॥ పూగీఫలైస్తోకార్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం॥ ముక్తాచూర్ణాస
మాయుక్తం తాంబూలం పౌతిగృహ్యతామ్॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥
భగవతే మహాదేవాయనమః తాంబూలం సమర్పయామి॥ సంప్ర
జాంమేగోపాయ॥ అమృతత్వాదీవసే॥ మాసగంసృజామసి॥
ఓం భూర్భువస్సువః॥ భగవతే మహాదేవాయనమః॥ ఆనందనీరాజనమ్
సమర్పయామి॥ అథ కర్పూరనీరాజనమ్॥ హిరణ్యప్రాత్రం మధోః
పూర్ణందధాతి॥ మధవ్యోఽపానీతి॥ ఏకథా బ్రహ్మణ ఉపహరతి॥
ఏకధైవ యజమాన ఆయుష్టేజో దధాతి॥ సామ్రాజ్యం భోజ్యం॥
స్వారాజ్యం వైరాజ్యం॥ పారమేష్ఠిగోంరాజ్యం॥ మహారాజ్య మాధి
పత్యం॥ అయగ్ం సముద్రపర్యాయై స్సౌత్యాన్స్వభామా స్సార్వా
యుషా॥ ధాదాపరాధాప్రథివీ సముద్రపర్యంతాయా ఏకరాక్షితి॥
యశస్కరం బలవంతం ప్రభుత్వం॥ త్వమేవరాజ్యాధిపతి॥ ర్భభూవః
సంక్షీర్ణ నాగాశ్వపతి ర్నరాణాం॥ సుముంగల్వంసతతం దీర్ఘమా
యుః ... కర్పూరనీరాజనం సమర్పయామి॥ సహస్రశీర్షం దేవం
విశ్వాక్షంవిశ్వశంభువం ... ఓంభూర్భువస్సువః భగవతే మహాదేవా
యనమః॥ సువణకాదివ్యమంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ యానికాని

చపాచాని... రక్ష రక్షమహేశ్వర॥ ...అత్సేవదక్షిణాసమస్కారా
సమర్పయామి॥ ఛత్త్రంసమర్పయామి॥ చామరం... మి॥ గీతంస...
మి॥ స్మృత్యం స... మి॥ నాట్యం స... మి॥ సమస్తరాజోపచారా
సమర్పయామి॥ సమస్తదేవోపచారా సమర్పయామి॥ తత్పురుషా
యన్విద్యహే... శ్రవణోదయాత్॥ ఇతిజపంకుర్యాత్॥ తదుపరిశంఖ
వైవేద్యంకుర్యాత్॥ యస్యస్మృత్యాచ... పరిపూర్ణాంతదస్తుతేఅ
నయా ద్యానావావానాది షోడశోపచారపూజయాభగవాన్ సర్వా
స్మృతిః శ్రీహరిమేశ్వరస్సుప్రీతాతు॥ యజ్ఞేన యజ్ఞమయజంత... దేవాః॥
ఓ భూః మహాదేవముద్వాసయామి॥ ఓంభువఃమహాదేవముద్వాస
యామి॥ ఓం సువఃమహా... మి॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ శ్లో॥ ...ప్రయా
తుభగవా నీశస్సర్వదేవ సమస్కృతః॥ అనేన హవిషాత్పృథురా
గమనాయచ॥ శ్లో॥ శంఖమధ్యే సితం తోయం భ్రామితం కేశవోపరి
అంగలగ్నం మనుష్యాణాం బ్రహ్మ హత్యా యుతందహేత్॥ సాలగ్రా
శిలా నాది పాపహారివిశేషతః॥ అజన్మ కృతపాపానాంప్రాయశ్చి
త్తందినదినే॥ శ్లో॥ అకాలమృత్యు హరణం సర్వవ్యాధినివారణం॥ స
మస్తపాపక్షయకరం విష్ణుపాదోదకపిబ॥

అథశంఖతీర్థస్వీకరణవిధిః.

చతుర్గుణీకృతవస్త్రే పాణినిధాయ తే నాదాశంఖతీర్థంశిరిసిధారయే
త్॥ న్యసః॥ శంఖస్థాప్రోక్షయేద్దేహంపుత్త్రమిత్రపరగ్రహంవస్త్రం
చతుర్గుణీకృత్య పాణిపాణినిధాయచ॥ పవిత్రంవిష్ణుపాదాంబు
ధిః పిబేద్బిందుపిబితం॥ సాలగ్రామశిలాతీర్థం వాస్తేనై వపి బే
త్సుధీః॥ నా ల గ్రా మ శిలా తీ ర్థ మ పీ త్వా య స్తు మ స్తకే॥
ప్రక్షేపణం ప్రకుర్వీత బ్రహ్మహాసనిగద్యతే॥ సాలగ్రామ... పిబ॥
ఇతిమంత్రంసమచ్చాగ్య సర్వదృష్టగ్రహపహం॥ తులసిమృశితంతీర్థం
పితేన్మూర్ఖాచ భారయేత్॥ స్వకృత దేవతార్చనవిషయేతుఉద్ధరి

కాదినా పాత్రాంతరేణాపాదేనా విశేషః । విశ్లేషాదోదకః పీఠం
కోటిహత్యాఘనాశేషమ్ । తిష్ఠితుః పాపంభూతాబిందునాతనః ।
సాలగ్రామశిలాత్థం యః పీఠేతిమ్యుః ॥ ౧౪౪ ॥ తిష్ఠజస్సకృతంపా
పంఠిత్వా దేవనస్యతి । ఆదిత్యమందికాంపిష్ఠుంగణవాహంసుః పీఠస్వరః ।
బ్రాహ్మణః పూజయేన్నృచకంచపూజాపరాయణః ॥ ఈశేషస్థుర్భాగ
రోవహ్నిదేశేనామ్యశక్తిక్రియేనేపిష్ఠురాజః । మధ్యేనంభుస్సృష్టితః
పూజనీయో పంచాంగోఽయంపూజితోఽయంచదాత్మః ।

ఇతిపంచాయతనపూజా సమాప్తా.

అథశివాష్టోత్తరశతనామావళిః.

ఓం శివాయనమః
మహేశ్వరాయనమః
శంభునమః
విశాక్షనమః
శక్తిశివరాయనమః
వాసుదేవాయనమః

విరూపాక్షాయనమః
కపడికనమః
నీలలోహితాయనమః
కంకరాయనమః
కూలపాణాయనమః
ఖడ్గస్థానినమః

విష్ణుకల్భాయనమః
విశ్వవిష్ణునమః
అంబికానాథాయనమః
గంధర్వకాయనమః
ధిక్షతర్జిలాయనమః
ధివానమః

శ్లోకమునము:	హరిశ్చందము:	భూతపతయే	
త్రిలోకేశాయనము:	అంశుజ మగ్నాయనము:	గం స్థానవే	౮౦
శివీకతా మనము:	సోమాయ	అహిర్బుధ్నాయ	
శివిప్రియాయనము:	పంచక్రాంత	దిగంబరాయ	
ఉగ్రాయనము:	సదాశివాయ	అష్టమాతలయేనము:	
కపాలి నేనము:	విశ్వేశ్వరాయ	అనికాత్మనేనము:	
కామాయేనము:	వీరభద్రాయనము:	సాత్వికాయనము:	
అంధకానుగమూదనాయనము:	గణపతాయనము:	శుద్ధవిగ్రహాయనము:	
గంగాధరాయనము:	ప్రజాపతయేనము:	శాశ్వతాయనము:	
లలాటాక్షాయనము:	హిరణ్యకేశినేనము:	ఖండపరికేనము:	
కాలకాలాయనము:	దుర్ధామాయనము:	అజాయనము:	
కృపానిధయేనము:	3౦ గిరికాయనము:	5౦ హాళివిమోచనాయనము:	౯౦
భీమానము:	గిరికాయనము:	మృదాయనము:	
పరశువాస్తాయనము:	అనఘాయనము:	పశుపతయేనము:	
మృగపాణయేనము:	భుజంగభూషణాయనము:	దేవాయనము:	
జటాదరాయనము:	భిగాయనము:	మహాదేవాయనము:	
తైలాసవాసినేనము:	గిరిధన్యనేనము:	అవ్యగారనము:	
కవచినేనము:	గిరిప్రియాయనము:	హరయేనము:	
కశోరాయనము:	కృత్తివాసనేనము:	పూషదంతభిదేనము:	
త్రిపురాంకకాయనము:	పురాతనయేనము:	అవ్యగ్రాయనము:	
వృషాకాయనము:	భగవతేనము:	దక్షాధ్వరహరాయనము:	
వృషభారూఢాయనము:	3౦ ప్రమథాదిపాయ	హరాయనము:	౧౦౦
భస్మోద్ధూరితవిగ్రహాయనము:	మృత్యుంజయాయ	భగవతేనయేనము:	
సామప్రియాయనము:	నూత్నోత్తమనే	అశ్వక్తాయనము:	
స్వరమయాయ	జగద్వాస్తివినే	సమాప్తాయనము:	
త్రియీమూలయే	జగద్భువనే	సమాప్తయేనము:	
అనీశ్వరాయ	వ్యోమకేశాయ	అపరగ్రహయనము:	
సర్వజ్ఞాయనము:	మహానేనజనకాయ	అమృతాయనము:	
పరమాత్మనేనము:	చారువికృతాయ	తారకాయనము:	
సోమనారాయణ్నిలోచనాయనము:	రుద్రాయ	పరమేశ్వరాయనము:	౧౦౮

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన
 యజ్ఞే, విద్యుదస్తివిద్యమేవాపన్నమ్మతః తస్మాత్సముపైమి॥ హస్తావ
 వనిజ్య- త్రిరాచామేత్ - ద్విః పరిమృజ్య- సకృదుప్తస్పృశ్య-యత్స
 వ్యంపాణింపాదాస్తోత్-తి శిరశ్చక్షుషీనాసికేశోశ్రేణౌదయమా
 లభ్య, దక్షిణోత్తరాపాణిపాదాక్షత్వానప్రవిత్రావోమితి ప్రతిపద్య
 తెఓమ్-ఋచోఅక్షరేపరమేవ్యమృ - యస్మిన్ దేవాఅధివిశ్వేనిషే
 దుః॥ యస్తన్నవేదకిమృచా కరిష్యతి-య ఇతద్విదుస్త ఇమేసమా
 నతే॥ ఏవంత్రిః॥ ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణ్యం ఓంభువః భర్గోదేవస్య
 ధీమహి- ఓంసువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓంభూతత్స
 వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి॥ ఓంభువఃధియోయోనఃప్రచోద
 యాత్ ॥ ౧॥ ఓంసువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహిధి
 యోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ౩॥ (ప్రరోజసిసావదోం) శ్రీగురుభ్యా
 నమః హరిఃఓమ్॥ ఇషేత్వోర్జైత్వానాయవస్థాపాయవస్థ దేవోవస్స
 వితాప్రార్పయతుశ్రేష్ఠతమాయకర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్ని యాదేవ
 బాగమూర్జస్వతీఃపయస్వతీఃప్రజావతీరసమీవ అయత్కృమావస్తే
 నఈ శతమాఘశగ్ంసో రుద్రస్యహేతిః పరివో వృణక్తు ధృవా
 అస్మిన్గోపతౌస్యాత బహ్వీ ర్యజమానస్య ప్రశూన్సహి ॥ హ
 రిఃఓమ్॥ బ్రహ్మసంధతంతస్మేజన్మతం । త్త్రైగ్ం సంధతంతస్మేజన్మ
 తం । ఇష్టగ్ంసంధ త్తం తాంమే జన్మతం । ఊర్జగ్ం సంధతంతాంమే

జన్వతం రయిగం సంధ త్తం తాంమేజన్వతం । పుష్టిగం సంధ త్తతాం
 మేజన్వతం । ప్రజాగం సంధ త్తం తాంమేజన్వతం । ప్రశున్ధన్ధతం
 తాన్మేజన్వతం । స్తుతోసిజన్వధాః । దేవాస్తాశుక్రపాః ప్రణయంతుః ।
 సువీరాః ప్రజాః ప్రజన్యన్వరీహి ॥ హరిః ఓం ॥ నమోబ్రహ్మణైధారణం
 మే అస్త్యనిరాకరణం ధారయతా భూయాసంకర్ణయో శ్శృశంమా
 చ్యోశ్శ్రమమాముప్యటమ్ । ఋతంతపస్సత్యం తపశ్శత్రుతం తప
 శ్శాంతం తపోద్ధమస్తప శ్శమస్తపోదానం తపో యజ్ఞం తపోభూ
 ర్భువస్సువర్భుప్తేహేతమసాన్యైత త్తపః ॥ యథావృక్షస్యస్త పుష్పితస్య
 దూరాద్దంధో వాత్త్యేవం పుణ్యస్య కర్మణోదూరాద్దంధో వాతీయ
 థాసిధారాంకర్తేవహితా మవక్రతామేయద్యుజేయువేహావావిహ్వా
 యిష్యామికర్తం పతిష్యామీత్త్యేవ మమృతాదాత్మానంజగుప్సేత్ ।
 ...ఓమ్ శాన్తిశాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ అహంవృక్షస్య రేరివా । క్షీర్తిఃప్రప్యం
 రేరివా ॥ ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవస్వమృతమస్మి ॥ ద్రవిణగం సవర్చనం ।
 సుమేధా అమృతోక్షీతః ॥ ఇతిత్రిశంకోర్వేదానువచనమ్ ॥ (ఋగ్వేదః)
 అగ్ని మీశేపురోహితం ॥ యజ్ఞస్యదేవ మృత్విజః ॥ హూతారంరత్న
 థాతమమ్ ॥ (సామ) అగ్న ఆయాహి వీతయే గృహానో నూన్యదాతయే
 నిహూతానత్సిబ్ధ్విషి ॥ (అశర్వణః) శం నోదేవీరభేష్టయ ఆపోధవంతు
 వీతయే । శంయోరభినవంతునః ॥

అథాతోధర్మజ్ఞానా ॥ అథాతోబ్రహ్మజ్ఞానా ॥ అథాతోశర్మ

పూర్ణమాసావ్యభ్యాస్తామః॥ స్పృధిరాదైచ్ఛ - ఓంసమో బ్రహ్మజై
 నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యైనమ ఓషధీభ్యః । నమోవాచే
 నమో నాచస్పతయేనమో విష్ణవేబృహతేకరోమి॥ ఓంశాస్త్రశ్శాస్త్ర
 శ్శాస్త్రః॥ ఓంమభూర్భువస్సువ స్సత్యంతపశ్చద్ధాయాం జహణామి॥
 వృష్టిరసి వృశ్చమేషాప్కావమృతా తస్యముషాగామ్॥

అథ దేవసీఃపితృతర్పణమ్.

స్మృత్యాచమనంకృత్వా॥ ప్రాణానాయమ్య॥ + ప్రీత్యర్థంబ్ర
 హ్మ యజ్ఞాంగ దేవస్వీహ నుద్దిశ్య దేవస్వీతృ ప్రీత్యర్థం దేవసీఃపి
 తృతర్పణంకరిష్యే॥ బ్రహ్మదయో యేదేవాఃతా దేవాగ్ స్తర్పయా
 మి॥ సర్వా దేవాగ్ స్తర్పయామి । సర్వా దేవగణాగ్ స్తర్పయామి॥
 సర్వాః దేవపత్నీ స్తర్పయామి॥ సర్వా దేవపుత్రాగ్ స్తర్పయామి॥ స
 ర్వా దేవపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి । భూదేవాగ్ స్తర్పయామి॥ భువ
 దేవాగ్ స్తర్పయామి॥ సువదేవాగ్ స్తర్పయామి । భూర్భువస్సువదే
 వాగ్ స్తర్పయామి ॥ నివీతీ॥ కృష్ణద్వైపాయనాదయో యేఋషయః॥
 తాస్మషీగ్ స్త...మి॥ సర్వాస్మషీగ్...మి॥ సర్వా ఋషిగ...మి॥॥
 సర్వాఋషి పత్నీ స్త + మి॥ సర్వాస్మషిపుత్రాగ్ స్త + మి॥ సర్వా
 స్మషిపౌత్రాగ్ స్త + మి॥ భూర్ ఋషీగ్ స్త...మి॥ భువర్ ఋషీగ్ స్త
 ర్పయామితర్ప...మి॥ సువర్ ఋషీగ్ స్త...యా మి॥ భూర్భువస్సువర్
 ఋషీగ్ స్త...యామి॥ అథ కాండర్ పితృతర్పణం॥ ప్రజాపతింకాండఋషింత
 ర్పయామితర్పయామి॥ సోమంకాండఋషితం...మి॥ అగ్నింకాండఋ
 షితర్ప...మి॥ విశ్వా దేవా కాండఋషీగ్ స్త...మి॥ సాగంహితీ
 దేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥
 వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త...మి॥ బ్రహ్మణగ్ స్వయంభువం + త
 ర్పయామి॥ సదసస్పతిం + తర్పయామి॥ ప్రాచీనావీతీ॥ సోమఃపి

తృహ్ణా యమోఽంగిరస్వానగ్నిష్వాత్తాఽగ్నిః కవ్యవాహనాద
యో యేపితరః॥ తాపితృగ్ స్వభా నమస్తర్పయామి తర్పయామి
తర్పయామి ॥ సర్వాపితృగ్ స్తర్పయామి...మి॥3॥ సర్వాపితృగ్
జాగ్ స్త + మి॥3॥ సర్వాపితృపత్నీ స్త...మి॥3॥ సర్వాపితృపుత్రాగ్
స్త...మి 3॥ సర్వాపితృపౌత్రాగ్ స్త...మి3॥ భూపితృగ్ స్త...మి3॥
భువః పితృగ్ స్త...మి3॥ సువః పితృగ్ స్త...మి3॥ భూభువస్సు
వఃపితృగ్ స్త...మి॥3॥ అనేనబ్రహ్మయజ్ఞేన దేవసిపితృతర్పణేన భ
గవాత్సర్వాత్మకః...ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥ ఆచమ్య॥
బ్రహ్మయజ్ఞ స్సమాప్తః. అథ నిత్యపితృతర్పణమ్.

శ్లో॥ ఆదాపితాతథా మాతానాపత్నీజననీతథా ! మాతామహా
స్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీత్వనంతరమ్ ॥ సుతభ్రాతృపితృన్యాశ్చిమాతు
లాస్సహభార్యకాః । దుహితాభగినీచైవ దాహిత్రీ భాగినీయకః॥పి
తృప్యసా మాతృప్యసా జామాతాభావుకస్సుషామా శ్వశురస్సన్యల
కశ్చైవశ్వశూర్ష్యగురుర్భినుః॥

తా॥ ముందు శండ్రి, తాత, ముత్తాత, తల్లి, పితామహి, ప్రపితామహి, పితృ
సవతితల్లి, మాతామహాదీత్రయము, మాతా మహిత్రయము, తనభార్య, కొమారుడు, భ్రా
తలు, పినతండ్రి, పెత్తండ్రులు మేనమామ, అతనిభార్య, కూతురు, తోబుట్టువు, మ
నుమడు, మేనల్లుడు, మేనత్త, పినతల్లి, పెదతల్లులు, అల్లుడు, భావమడుదులు, కోడలు
మామ, భార్యయొక్కసోదరుడు, భార్యయొక్కతల్లి, గురువు, రిశ్మీ, వీరలకు తర్పణ
మొనర్పవలయును.

తత్ప్రియోగః॥ ఆచమ్య... ఏవం—ప్రీత్యర్థం అస్మత్పితృ
నుద్దిశ్యాన్మత్పితృప్రీత్యర్థం మన్మత్పితృతర్పణం కరిష్యే ॥ దక్షిణాభి
ముఖః- ప్రాచీనావీతీ॥ సవ్యంజన్వాచ్య॥

అస్మత్పితరం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధానమస్తర్పయామి3॥
అస్మత్పితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమస్తర్పయామి3॥
ప్రపితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధాన + మి3॥మాతరం +
గోత్రం + దాం॥స్వధానమస్తర్పయామి3॥పితామహీం + గోత్రం

+ దాం స్వధానమస్తర్పయామితి॥ హృషితామహీం + గోత్రం +
 దాంస్వధానమ + మితి॥ సపత్నీమాతరం + గోత్రం + దాంస్వధా
 నమ + మితి॥ మాతామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధానమ +
 మితి॥ మాతుఃపితామహం + గోత్రం + శర్మాణంస్వధా + మితి॥
 మాతుఃప్రపితామహం + గోత్రం + శర్మాణం స్వధా + మితి॥
 మాతామహీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ + మితి ॥ మాతుః
 పితామహీం... గోత్రం... దాంస్వధా + మితి॥ మాతుః ప్రపితా
 మహీం...గోత్రం...దాంస్వధా + మితి॥ ఆశ్వపత్నీం...గోత్రం +
 దాంస్వధానమ స్తర్పయామితి॥ సూతం... గోత్రం... శర్మాణంస్వధా
 నమ + మితి॥ భ్రాతరం ... గోత్రం ... శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి॥ పితృవృత్... గోత్రం... శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ మాతు
 లం ... గోత్రం ... శర్మాణం సపత్నీకం స్వధా + మితి॥ దుహీ
 తరం ... గోత్రం ... దాం స్వధానమ + మితి॥ భగినీం ... గో
 త్రం ... దాం స్వధానమ + మితి॥ దాహిత్రం ... గోత్రం ...
 శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥ భాగినీయకం... గోత్రం ... శర్మా
 ãంస్వధానమ + మితి॥ పితృభగినీం... గోత్రం... దాం స్వధానమ
 + మితి॥ మాతృభగినీం... గోత్రం ... దాంస్వధానమ + మితి॥
 జామాతరం...గోత్రం...శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ భావుకం...
 గోత్రం...శర్మాణంస్వధానమ + మితి॥ స్మృషాం...గోత్రం...దాం
 స్వధానమ + మితి ॥ శ్వశురం...గోత్రం.. శర్మాణం స్వధానమ +
 మితి॥ స్వాల్కం...గోత్రం...శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥ శ్వశ్రుం...
 గోత్రం...దాంస్వధానమ + మితి ॥ గురుం...గోత్రం... శర్మాణం
 స్వధానమ + మితి॥ రిక్తినం...గోత్రం...శర్మాణం స్వధానమ + మితి॥
 ఏవం తర్పణంకుర్యాత్ ॥ యే కేచాన్ స్మత్కులేజాతాలపుత్రాః
 గోత్రాణోమృతాః॥ తేగృహ్లాతు మయాదత్తం సూత్రనిష్ఠేషోదకమ్॥
 స్త్రీతర్పణే—దాయీం ఇత కేచిత్పాఠః॥ ఏవం నిత్యపితృతర్పణమ్.

సూ॥ నిశ్శోభాశ్శోభానుగతో మంధ్యశ్శోభితి యాగారాద్వాహ
ర్య ఉపవాసశ్చ్యుతరస్య భార్యాయాః పత్యుర్యానుగతేఽపి నోత్త
రయోజాహుయాన్నోపవసేత్ ॥ ఆప॥ గృ॥ ఖంగి॥

(జౌపాసనాన్ని) నిత్యమునుగది, ధరింపదగినది (అత్యుచితాశోభనశేయద
గినది) (అయన్ని) చల్లారినయెడల మధింపదగినది లేక వేదాధ్యయనసంపన్ననియొ
క్క గృహమువలన దీనికొసరాదగినది భార్యకయినను భర్తకయినను (సాయంప్రాతః
కాలములలో * నొక్క కాలమందుపవాసము. లేక చల్లారికప్పుడు ఉత్తరమగత్యముచే
త (అయాళ్ళ అనుమంత్రముచేత) హోమముజేసినయెడ ఉపవాసముజేయనక్కరలేదు.

* ప్రాతః కాలమందన్ని చల్లారినయెడల సాయంకాలముకంటె నుపవాసము,
సాయంకాలమున చల్లారినయెడల పరిదినంబున మధ్యాహ్నముకంటెనుపవాసము. ఆ
యుపవాసము దంపతులిద్దఱునుజేయవలసినదని కొందరిమతము; దంపతులలోనొక్క
రు మాత్రమే జేయవలసినదని కొందరిమతము.

సూ॥ చతుర్థీహోమాదుప ర్యాపాసనా గ్నావనుగతేఽయా
శ్చేత్యాత్రి రాత్రాన్మనోజ్యోతిష్టమతామితి చానప్తరాత్రాదత ఊ
ర్ధ్వమాద్వాదత రాత్రాత్త్రిన స్తతుమతీ స్తంతుంతన్వన్, ఉచ్ఛృభ్యస్వా
గ్నే, త్రయస్త్రిగ్ంశ త్తంతవ, ఇతిచప్రాణాయామశతం చావింశతి
రాత్రాదుప సంచాత్రగ్ంశతి రాత్రాదతఊర్ధ్వ మాషష్ఠిరాత్రాత్త్రి
స్రోరాత్రీరుపవసే దతిఊర్ధ్వ మాసంవత్సరా త్రాబాపత్యంవిహిత
మతిఊర్ధ్వంకాలబహుత్వే దోషగురుత్వ మేనస్సు గురుషు గురూణి
లఘుషు లఘూని శుచికరాణిధవంతి॥ ఇతిశాఙ్గాయనః॥

అగ్నిప్రాయశ్చిత్రహోమాః.

మహాహవిహోమా- మనోజ్యోతి-ర్యదస్మిన్-త్రయస్త్రిగ్ం
శ త్తంతుంతన్వన్- ఉచ్ఛృభ్యస్వాగ్నే- ఉచుత్తమం - ఉద్వయం- ఉదు
త్యం- చిత్రందేనానా, మగ్నేభ్యావ ద్రి, స్నగ్నే అంగిరశ్శతం- పున
రూజా- సహరయ్యేతి చతుర్దశాజ్యహుతీతి॥

తా॥ వివాహశేషహోమము తరువాత జౌపాసనాన్ని చల్లారిచే మూడుగోజుల
పర్యంతము (హోమములేనియెడ) “అయాళ్ళాగ్నే, అనుమత్రముచేత (హోమము
జేయవలసినది) ఏడవగోజుపర్యంతము లేనియెడ “మనోజ్యోతిర్ఋషతాం, అనుమత్ర
ముచేత (హోమముజేయవలసినది) (అటుపిమ్మట ప్రదేందవగోజు పర్యంతము (లేని

యెడ) మూడుతుంతుమతీబుక్కులు అనగా అశంకుంతల్యక్ ఉద్భుధ్యస్యాగ్న, (త
 యాస్త్రిన్ లతే త్తంతమా, అనుమూడు లక్షములనేత హోమము జేయవలసినది) యరుదవ
 రోజుపూర్వంతుము (లేనియెడ) నూలు మార్లు ప్రాణాగూనుమున్ను శంతుమతీ బుక్కుల
 చేహోమమును జేయవలసినది) ముప్పదవరోజుపూర్వంతుము లేనియెడ ఉపవాసమున్ను
 తింతుమతీబుక్కులచే హోమమున్ను జేయవలసినది.

అటుపిమ్మట అటువదవరోజు పర్యంతము మూడురోజు లుపవాసము జేయ
 వలసినది. అటుపిమ్మట సునకత్సరపర్యంతము ప్రాణాపత్యకృత్యము జెప్పవలసినది. అటు
 పిమ్మట కాలవిస్తారము జరిగినయెడల దోషవిస్తారము, దోషములు గొప్పవయిన యెడల
 (పాయశ్చిత్తములు గొప్పవగుచున్నవి. (దోషములు) స్వల్పమయినయెడల పాయశ్చి
 త్తములు) స్వల్పములగుచున్నవి దోషములు విస్తారమైనయెడల మైనవ్రాసిన అగ్ని సం
 ధానప్రాయశ్చిత్తహోమములును జేయవలెను.

ఔపాసనప్రయోగః.

దశ్యేష్యాసీనోదర్భాక్ ధారయమాణః పత్నీవసప్రాణా
 నాయమ్య సంకల్పంకరోతి| ఆచమ్య.....నవంగుణ.....శుభతిథౌమ
 మధర్మపత్ని సమతీస్య.....ప్రీత్యర్థమనుగతమగ్నింపునస్సంధాస్యే||
 (విచ్చిన్న సంధానార్థమితి కేదిత్వతంతి) తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరి
 ష్యే|| యత్రాగ్నిఃస్థావ్యతే తత్ర శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రం
 చతురశ్ర (మండలా) స్థాడిలం కల్పయిత్వా|| ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యా
 ముల్లిఖ్య|| తత్ర ప్రాచీమదక్సాస్థాః ఉదీచీః ప్రాకన్తస్థాః శీఘ్రః తిస్రోశే
 ఖాలిఖిత్వా|| అద్భిరవోక్ష్య|| శేషముత్సృజ్య || భూర్భువస్సువరోమి
 త్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య|| ఓం భూర్భువస్సువరోమ్ || చత్వార్దిత్వంతాత్ర
 యోలస్యపాదాద్వేక్ష్యేరేస్తప్త హస్తాసోలస్య|| త్రిధాబద్ధోవృషభోరో
 రవీతిమహోదేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివేత|| (యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయామి)
 స్తప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగస పజ్జహన్వాద్విశ్వేశ్వరః|| త్రిపాత్మసన్నవదన
 స్సుఖాసీనశ్శుద్ధిస్థితః|| స్వాహంతుదక్షిణేపాశ్వే జేవీంవామీస్వధాం
 తిథా|| బిభర్దక్షిణవాస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచస్రవమ్ || తోమరం
 వ్యజనంవామైస్తుతపాత్రంతుధారయత్ || మేమారూఢం జటాబద్ధం

గారవం మహాజనమ్ । ధూమధ్వజం హితాక్షం సప్తాస్పద్య
 తానుదమ్ । ఆత్మభిముఖమాసీన మేవంధ్యా యేన్ధుతాశనమ్ ॥ ప్ర
 హితేవఃప్రదిశోనుసర్వః పూర్వోహి జాతస్స ఉగ్రభృత్ స్తః ॥ నవితాయ
 మానస్సజన్మవిషయగూఢప్రేక్ష్యజ్ఞుభాస్తిష్ఠతివిశ్వోమఖః ॥ ప్రాజ్ఞుభా
 గ్నేమమాభిముఖోభవ సుముఖోభవ సుప్రసన్నోభవ పరదోభవ ॥
 యథోక్త జన్మయా హవిర్గ్రహణ ॥ ఓంభూర్భువస్సునః । ఓం
 తిత్సవిత ర్వరేణ్యమ్ । భగ్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ॥ ప్ర
 చోదయాత్ ॥ అగ్నిం ఋషిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య ॥ అగ్నయేనమః ॥
 హుతవహాయనమః ॥ హుతాశనేనమః ॥ కృష్ణవర్తననమః ॥ వేవము
 ఖాయనమః ॥ సప్తజన్మాయనమః ॥ వైశ్వానరాయనమః ॥ జాతవేద
 సేనమః ॥ ప్రాగాదిదర్భరగ్నింపరిస్తృణాతి । పురస్తాత్ ॥ దక్షిణతః ॥
 పశ్చాత్ ॥ ఉత్తరతః ॥ ఉత్తరేగాగ్నింపాగ్రా దర్భాత్పగ్నస్తీర్య
 ద్వంద్వం న్యంచితాత్రిణి ॥ ప్రయువక్తి ॥ దర్వాజ్యస్థాత్యాప్రోక్షణసు
 వావితి ॥ సమానాగ్ని ద్వాదర్భా ప్రాదేజమాత్రో పవిత్రే కురుతే ॥
 అద్భిరనుమృజ్య ॥ ప్రోక్షణపాతేనిధాయ । ప్రోక్ష్య ॥ తప్తామప
 త్నీయ ॥ హస్తయోరంగుష్ఠేప కనిష్ఠికాభ్యా ముధగ్రేగృహీత్వా
 ప్రాచీస్త్రిరుత్పాయ ॥ సపవిత్రేణచాణినా పాత్రాణిసంస్పృశ్య ॥ పా
 త్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా ॥ త్రిప్రోక్ష్య ॥ ప్రోక్షణశేషం దక్షిణతో
 నిధాయ ॥ తత్పవిత్ర మాజ్యస్థాల్యా మాదాయ ॥ ఆజ్యం విలాప్య
 అపరేగాగ్నింపవిత్రాంతర్హితా మామాజ్యస్థాల్యా మాజ్యం నిరూప్య
 ఉదీచోఽంగారాన్నిరూప్య ॥ తేష్యధిశ్రేత్య ॥ జ్వలతాదభేణావ
 ద్యోత్య ॥ ద్వేదర్భాగ్రేప్రచ్యుద్య ప్రత్యౌశ్యప్రత్యస్య ॥ ఆశ్వేప్రాస్య
 అపఉపస్పృశ్య ॥ త్రిః పర్యగ్నికృత్వా ఉదగుద్యాస్య ॥ అంగారా
 స్పృశ్యహ్య ॥ ఉదగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహర మాజ్యం

శ్రీగంధ్యాయః పవిత్రగ్రంథివిసస్యః ప్రత్యాశ్యః । ప్రాగగ్ర మగ్నా
 తవిశేఽనుప్రహరతి । సుక్కునావగ్నా ప్రతితప్తః । దర్భాగ్రైసం
 మృజ్యః పునఃప్రతితప్తః ప్రోక్ష్యః । సువముత్తరతోనిధాయ । దర్భా
 నద్భి స్సగ్ధ్ స్పృశ్యాగ్నా ప్రహరతి ॥ అద్భి తేఽనుమన్యస్య । అను
 మతేఽనుమన్యస్య ॥ సరస్వతేఽనుమన్యస్య ॥ దేవసవిత్తః ప్రసువ ।
 ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి, ఓం భూర్భువస్సువ సాస్విహ ॥ ప్రజాప
 తయ ఇదం నమమ ॥ ... అయాశ్చాగ్నేఽస్య విభక్త స్త్రీశ్చ సత్యమిత్యమ
 యాలసి । అయస్తామససా ధృతోఽయస్తాహవ్య మూహిషేఽయా
 నోధేహిభేషజగ్న్ సాహ ॥ అయసేఽగ్నయ ఇదం నమమ ॥ సర్వప్రా
 యశ్చిత్తం కరిష్యే ॥ ఓం భూర్భువస్సువ సాహ ॥ ప్రజాపతయ ఇదం
 నమమ ॥ అద్భి తేఽన్వమగ్న్ స్థాః... ప్రాసా ఏః । పునఃప్రాణానాయమ్య...
 ఏవంగుణ... శుభః శామమోసా త్తదురితక్షయ ద్వా రాశీపర మేశ్వర
 ప్రీత్యర్థం అనేకౌపాసనాంతరితలోపప్రాయశ్చిత్తార్థం సప్తహారా
 రం హూష్యామి । అద్భి జేనుమన్యస్య... ప్రసువ । ఏకం, ద్వే, త్రిణి,
 చత్వారి, మహావిహ్లాతా సత్యహవిరధ్వర్యః । అమృతపాహుగ్నిత్
 అమృతమనాఉపవక్తా । అనాధృష్యః । పతిధృష్యశ్చిత్తమజ్ఞాభిగ్రరా
 అయాస్య ఉద్ధాతా । వాచస్పతేహృద్విధేనామ ॥ విధేచుతేనామ ।
 విధేస్త్వమస్మాకం నామ । నాచస్పతిస్సామమపాత్ । మాదైవ్యైః
 తు శ్చేదిమానునుష్యః । నమోద్రినే । నమఃపృథివ్యై సాహ ॥ వాచస్ప
 తయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ ॥ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే... భూర్భువస్సు
 వ సాహ ॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ॥ అద్భి తేఽన్వమగ్న్ స్థాః... ప్రాసా ఏః

అథ ప్రాతఃకాపాసనమ్॥ ఆచమ్య...వచం... ప్రీత్యర్థం శ్రీమూర్తి...
 గోత్రః...నామధేయః ధర్మపత్ని సమేతోఽహం-శ్రీమతః... గోత్రస్య
 + నామధేయస్య మమధర్మపత్ని సమేతిస్య మమోపాత్రదురిగత్యయ
 ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతఃకాపాసనం తండుటై హోష్యామి॥
 ఇతి సంకల్ప్య ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ చత్వారిశ్రంశాత్రయోలస్త్యపా
 దాద్వేష్టీశేస్తప్త హస్తాసోమస్య... విశ్వతోముఖః॥ ప్రాజ్ఞాభాఽగ్నేమ
 మాఽభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రస...వరదోభవయథోక్తజ్ఞా
 యాహవిర్భువాణః ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ ఓంతత్పవిత్రుర్వరేణ్యంధగో
 దేవస్యధీమహి ॥ ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ॥ సోదశేనపాణినాప్ర
 దక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య ॥ అలంకృత్య ॥ అగ్నయేనమః - హుతవ
 హాయనమః- పూతాశినేనమః- కృష్ణవర్తనేనమః- దేవముఖాయన
 మః- సప్తజహ్వాయనమః- వైశ్వానరాయనమః - జాతవేదసేనమః॥
 ఇత్యలంకృత్య ॥ పరిషేచనమ్- అద్రితేఽనుమన్యస్వ ॥ అనుమతేఽను
 మన్యస్వ ॥ సరస్వతేఽనుమన్యస్వ ॥ దేవసవిత్రః ప్రసువ ॥ ఇతి సమంతం
 పరిషేచ్య ॥ ఓం సూర్యాయ స్వాహా ॥ సూర్యాయేదం నమః ॥ ఇతి మధ్యే
 ఽగ్నాజహాతి॥.....అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయేస్విష్టకృ
 తిదం నమః ॥ అగ్నే రుత్తరపూర్వదేశే జహాతి ॥ ఓం ఓం శుభతి
 థా॥ ఆహుతిసంసర్గప్రాయశ్చిత్తార్థం వనస్పతి హోమం కరిష్యే॥ య
 త్రైవేద్యవనస్పతేదేవానాం గుహ్యానామాని ॥ తత్ర హవ్యానిగామయ
 స్వాహా॥ వనస్పతయశ్చిదం నమః ॥ అద్రితేఽన్వమగ్న్యాః + దేవసవిత్రః
 ప్రాసాహి ॥ ఉపసానమ్ ॥ అగ్నే త్వన్నో అంతమః ॥ ఉత్తరాతాశివోభవ

వరూధ్యం॥ తంత్రాశోదిప్తనీదివా । నుమ్నాయనూన మిమ హీసః
 ధ్యవనుగ్నిర్వసుశ్రవాఅచ్చాన ప్రియమన్తీమూగ్నిదాః । ససో
 బాధిశుధీహవమునుమ్నాశోఅఘాయతస్సమన్మాత్ ॥ హహామపాద్ధు
 గ్నాగ్గంఅనాజ్ఞా తత్రయమగ్రజపం కరిష్యే॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞా
 తంయజ్ఞస్యక్రియతేమిధు॥ అగ్నేతదస్యకల్పయత్వగ్ం హివేథయథా
 తథం॥ పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నేతదస్య
 కల్పయత్వగ్ం హివేథయథాతథమ్॥ యత్పాక్షతా నుసనాదీనదత్తా
 వయజ్ఞస్య మన్వతే మర్త్యానః । అగ్నిప్రథోతా క్రతువి ద్విహానక
 యజ్ఞహోదేవాగ్ం ఋతుశోయజాతి ॥ అనేన ప్రాతరశాపాసన హహా
 మేసభగవాన్ త్వర్వదేవాత్మకః శ్రీయజ్ఞేవ్వర స్సుప్రీణాతు॥ శ్రీయజ్ఞే
 శ్వరార్పణమస్తు॥ శ్లో॥ స్వస్తిశ్రద్ధాంమేధాంయశఃప్రజ్ఞా విద్యాంఋ
 ధింశ్రియంబలం ఆయుష్యం తేజఆరోగ్యం దేహిమేహవ్యవాహనాయ
 స్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపోహోమక్రియాదిభః॥ న్యూన్లంసంపూ
 ర్ణతాం యాతినద్యోవగ దేతమమృతమ్॥ సంప్రహీనం క్రియాహీనం
 భక్తిహీనంహుతాశిన॥ యద్ధుతంతుమయా దేవ పరిపూర్ణతదస్తుతే॥
 ...గోత్రిముచ్చార్య॥ చతు + అహంభోఅభివాదయే॥ అహత్యాను
 తత్రభృద్వృద్ధవృద్ధియం త్రిష్టుభాజశ్శుభి కముగ్రవీరంత్సంద్రస్తామేన
 పంచదశేనమధ్యమిదం వాతేప్రసగ్లేఱిరతు॥ (ఈమంత్రముకొంచువత్సకొం
 వచుచున్నాడు) అశప్రదక్షిణాకుర్యాత్ ॥ నమస్తేగ్నా పత్యాయ న
 మస్తేదక్షిణాగ్నయే । నమ ఆహవసీయాయమహావైశ్వేనమోఘముః
 కారిడద్యయోపపాత్యాయకర్మబ్రహ్మస్వయాపిణి॥ స్వద్ధావవర్గయాపా
 యయజ్ఞశాయ నమోనమః ॥ యజ్ఞశామ్యత గోవిందమౌధివానంత

కేశవ! కృష్ణవిష్ణోహృషీ కేశవాసుదేవనమోస్తుతే॥ అహంఘరస్తాద్రహ
 మనస్తాద్రహం జ్యోతిషావితమోవవార। యదంతరిక్షం తదుమేపితా
 భూద్రహగ్ం సూర్యముభయతో దదర్శాహం భూయాసముత్తమస్స
 నూనానాం॥ బ్రాహ్మణాశీరాగఃకర్తవ్యః॥ (అగ్నిం ఆత్మశోపణమచే
 యునస్మకు) యాతేఅగ్నేయజ్ఞమాత్రనూస్తయే హ్యగ్నే హత్యానం॥
 అచ్చా వసూని కృష్ణస్యై సర్యాపురూణి॥ యజ్ఞో భూత్వా యజ్ఞ
 నూసీదస్వాంయోఽనిజాత వే దోభువ ఆజాయమానఃసక్షయవహి॥
 ఇత్యేషాసనమ్॥ (సామహాపాసనమ్-అనిసాయంకాలమునసంకల్పింప వలయును)
 అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయఇదంనమమ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతఇదంనమమ॥ ఇతిహుత్వా॥

సమిదాధానమ్.

ఏవం...ర్థప్రాతరాపాసనంసమిదాధాన పూర్వకంతండులైహోష్యామి॥
 ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్వందేవేభ్యోహవ్యంవహానః ప్రజానాం॥
 ఆయుఃప్రజాగ్ంరయిమస్మాసుదేహ్యాజస్రాదీదిహినో దురోక్షే॥

సమిదారోపణమ్.

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం ప్రాతరాపాసనాగ్నిం సమిధ్యారోపయి
 ప్యే॥ అయం శేయోనిర్ఋత్వియోయతో బ్రాతోఅరోచథాః॥ తం
 జాననగ్నఆరోహాథానో వర్ధయార్తయిమ్॥

(ఎచ్చటికైనను వెళ్లకలసినయెడల ఔపాసనావంతరమున సమిదారోపణ సం
 కల్పముసంకల్పించి, అయంతే, అనుమంత్రమునుచెప్పి సమిత్తును అగ్నియందుంచిఅగ్
 న్నుమకొంచెము కాల్చి ఆసమిత్తుకు దగ్గనుజాటి బాగ్రుత్తగా వ్రాచి మఱల ఔపాసన

మనసికానందమును మనము సమీకరించును సుఖమును సుఖముగాను, ఉపాసనగాను, అనుమతియుగాను అగ్నియును సమీకరించును సుఖమును చేసికొనవలయును.)

సన్మరణానికి పయోగము.

సాత్త్వికమయ్య! పవిత్రవంతి! పరివాజమానత ఇతి మంత్రేణ
 పవిత్రధారణమ్॥ (౧) పవిత్రవంతి! పరివాజమానతే పీఠే ప్రసాద్యంత్యో
 అభిరక్షతి వ్రతం! మహత్సముద్రం వరుణ స్తిరోదధే! ధీరాభిచ్ఛేద్య
 ర్ధమణేష్వారభం! పవిత్రం తేవిత్రం బ్రహ్మణస్పతే! క్రతుర్గాత్రాణి
 పశ్యేసివిశ్వతః॥ అతః పతన్మరణతదామోక్షమ్॥ శ్రుతానైవ
 హంతస్తప్తమాశత॥ హస్తావపనిజ్య॥ త్రిరాచామేత్॥ ద్విః పరిమృ
 జ్య॥ సకృదుపస్పృశ్య॥ యత్సవ్యం పాణిం పాదా ప్రోక్షతి శిరశ్చ
 త్సుషీనాసికే శ్రోతే హృదయ మాలభ్య॥ ఓంభూః ఓంభువః ఓం
 సువః... పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతి) యజమానస్య పితృః (మాతృః) సాతి
 సాంపత్సరీకమృతాహఃఖ్యాన్నత్రాధ్యక్షిష్యే॥ కాశే అనికారసిద్ధ్యం
 యథాశక్తి సంభవప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ (కురువ్య) (౨) శ్లో॥ సమస్త
 సంపత్సమవాప్తిహేతవః సముత్థితాపత్కుల సూమకేతవః॥ అపార
 సంసారసముద్రసేతవః పునంతమూం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆప
 ద్ధునధ్వంతసహస్రభానవస్సమిహితార్థార్పణకామధేసవః॥ సమస్త
 తీర్థాం బువచిత్రమూర్తయో॥ రక్షంతమూం బ్రాహ్మణపాదపాం
 సవః॥ ఆధివ్యాధి హరం స్వాణాం మృత్యు దారిద్ర్య నాశనం॥
 శ్రీపుష్టికీర్తనం వందే విప్రశ్రీ పాదపంకజం॥ విప్రీణు దర్శనాత్స
 ద్యః క్షీయంజేపాపరాశయః॥ వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదమ్య
 తం కదం॥ (౩) మం॥ యావత్తీర్థ దేవతాస్తా స్మర్యావేదవిది బ్రా
 హ్మణే వసంతి॥ తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్యో

దీపేదివే నమస్సుః శ్రావ్య న్నాశ్చీల... క్తయే దేతా న్నవదేవతాః ప్రాణాతి
యజమానస్య పితృః (మాతృః) ప్రాణిసాం వత్సరీక మృతాహాభ్యాన్నశ్రా
ద్ధంకర్తుం (మృత్యుకాలోభూత్వా) అధికారసంపద స్త్వితిభవత్తో బ్రువం
తుః॥ అధికారసంపదస్తు॥ కాలశ్చ మృత్యుకాలోఽస్తు॥ పాకాదీనాం పవ
త్రితాఽస్తు సప్తపాకాశ్చ చయోభవంతు॥ (ర) దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ
మహాయోగిభ్యవంచ । నమస్త్వధామైశ్చ హామై నిత్యమేవ నమో
నమః॥ ఈశానః పితృనామేన మహాదేవో మహేశ్వరః ప్రియతాంభగ
వాసీః శరమాత్మానదాశివః॥ ఓంభూః ఓంభువః... బ్రహ్మభూర్భువ
స్సువరోమే॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమే॥ బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమే॥
(గి) తిథిర్విజ్ఞప్తథా వాగోపక్షత్రం విజ్ఞగేవచ । యోగశ్చ కరణం చైవ
సర్వం విజ్ఞమయం జగత్॥ శ్రీసోమిందగోవింద... వంశగుణ... పుణ్యతిథౌ

... పితృః (ప్రాణిసాం వత్సరీక మృతహాభ్యాన్) ... మాతృః (ప్రాణిసాం వత్సరీక మృతహా
భ్యాన్) శ్రాద్ధే... పితృపితామహ ప్రపితామహాభ్యాన్ శ్రాద్ధే మాతృపితామహి ప్రపితామ
హా... గోత్రాణాం... శిర్షాణాం... జాంహీనాం... గోత్రాణాం... జాం
సన్యంపురూరవార్ద్ధివసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ (ప్రా... తీ)
పితృః (మాతృః) ప్రాణిసాం వత్సరీక మృతహాభ్యాన్నశ్రాద్ధం అన్నేన
హవిషాపార్వణవిధానే యుష్ణదళుజ్జయానదైవమద్యకరిష్యే॥ (కురు
వ్య) ... పితృః (మాతృః) ప్రాణిసాం వత్సరీక మృతహాభ్యాన్నశ్రాద్ధం
భవిష్యతీతత్రై॥ భవిష్యతీ॥ (సన్యం) పురూరవార్ద్ధివసంజ్ఞకానాం విశ్వే
షాం దేవానాం సానే ఆహవనీయాగ్నే భవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥
అస్తు కరణీయః॥ పౌచీనామీతీ॥ .. పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...
గోత్రాణాం... శిర్షాణాం వసురుద్రాదిశ్యరూపాణాం సానే ఆహవనీయా
గ్నే భవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః కరణీయః॥ అస్తు కరణీయః॥

{ మాతృపితామహ ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం పదాయానాం
శనుగుద్రాదిశ్యరూపాణాం సానే ఆహవనీయాగ్నే భవద్భిఃక్షణః ప్రసాదః
కరణీయః॥ అస్తు కరణీయః॥ }

౬॥ అక్రొధనైశ్చల్యచైవైస్సతతం బ్రహ్మవాదిభిః । భవితవ్యంభవద్వి
శ్చ ॥ (త్వయా) మయాచక్ర శ్చ కర్మణి ॥ తతః గృహం గణేనోమయస
హితేన గోమూతేణ ఉదక్లప్తవచ మచలంక్రమేణో దీచ్యాం దక్షి
ణస్యాం దిశియశ్చోపవీతివా ప్రాచీనావీతివాచ గోమయే నానులిప్తా
యాంభువికర్షవ్యం ॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవస జ్ఞకానాం విశ్వేషాం
దేవానాం పాద్యస్థానే హేతుతా ఇమేకుశాః ॥ పుష్పసహితా ఇమే అక్ష
తాః ॥ అయంగంధః ॥ ఇమేకుశాః సకలారాధనైస్సర్పిరీతమస్తు ॥ (ప్రాచీనవీతి

పితృపితామహప్రపితామహానాం... గో | మాతృపితామహప్రపితామహానాం...

త్రాణాం శృణాం

గోత్రాణాం... పదాయానాం

వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం పాద్యస్థానే సకలైశ్చమేకుశాః । పుష్పస
హితా ఇమే అక్షతాః । అయంగంధః । అలంకరణార్థా ఇమేకుశాః సకల
రాధనైస్సర్పిరీతమస్తు ॥ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః
స్వాగతం ॥ సుస్వాగతం ॥ పురూర... దేవానాం పాద్యస్థానే ఇదమాన
నం ॥ సుఖాననం ॥ శంఖోదేవీరక్తేష్టయతః తోభవతు పీతయే శంఖయోరభి
ప్రసవంతునః ॥ పురూరవార్ద్రవ... దేవాః ఇదం వః పాద్యం ॥ సుపాద్యం ॥
పవిత్రం విసృజ్య ॥ శుక్రమస్తి జ్యోతిరస్తి తేజోఽసి దేవో వసన్ విశ్వాత్పు
నాత్వచ్చిదేణప్రవిత్రేణ సోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥ చరణం ప్రవిత్రం విత
తం పురాణం యేన పూర్తిస్తరతి దక్షుతాని । తేన ప్రవిత్రేణ శుద్ధేన
పూతా అతిప్రాప్తా నమరాతి తరేమ ॥ లోకస్య ద్వారమర్చిమత్సవిత్రిం
జ్యోతిష్త్వ ద్భాజమానం మహస్వత్ ॥ అస్తు తస్య
ధారాబహుధా దోహమానం చరణం నో లోకే సుఖితాం దధాతు
ం ॥ సమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ గో బ్రాహ్మణహితాయ చ ॥ జగద్ధితాయ
కృష్ణాయ గో విందాయ సమో సమః ॥ పవిత్రం భృత్వా ॥ విప్రపాదో

దశం శిరసి ధృత్వా॥ పునఃపాద్యం॥ ౧౧ ॥ మయి మహాయ
శోమయ్యాయైర్విర్యం॥ (సవ్యస)

పితృపితృమహాప్రపితృమహా... | మాతృపితృమహాప్రపితృమహా...

స్వాగతం॥ సుస్వాగతం॥

స్వాగతం॥ సుస్వాగతం॥

ప్రాచీనావీతీపితృపితృమహాప్రపితృ
మహానామిదమాసనంసుఖాసనం

ప్రాచీనావీతీమాతృపితృమహాప్రపితృ
మహానామిదమాసనంసుఖాసనం॥

శంసో + స్రవంతునః॥ ౧౨॥

పితృపితృమహాప్రపితృమహా...గో | మాతృపితృమహాప్రపితృమహా...గో
త్రా... శర్మాణః-వసురుద్రాదిత్యరూపాః | త్రా... దాయః-వసురుద్రాదిత్యరూపాః
ఇదావపాద్యం॥ ౧౩॥ శ్రుక్రమస్తిజ్యోతిరస్తి తేజోఽసిద్దేవోవ ససత్తో
త్పనాత్వచ్చిద్రేణప్రవిత్రేణ వస్తోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః॥ (సవ్యస) ౧౪॥
చరణంప్రవిత్రీం వితత. పురాణం॥ యేనపూతస్తరతదుష్కృతాః॥ తేన
ప్రవిత్రేణైశుద్ధేనపూతా అతిప్రాప్నోతమాతంతరేణ॥ లోకస్యద్వార
మర్చిమత్ప్రవిత్రీంజ్యోతిష్కృద్భాజమానం మహాస్వత్॥ అమృతస్య
ధారా బహుధాదోహమానం చరణం నోలోకే సుధితాం దధాతు॥
౧౫॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయగోబ్రాహ్మణహితాయచ॥ జగద్ధితాయ
కృష్ణాయగోవిందాయనమోనమః॥ పవిత్రధృత్వా॥ ప్రాచీనావీతీ॥ వి
ప్రపాదోదకశిరసిధృత్వా॥ పునఃపాద్యం॥ ౧౬॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసిమహారా
జకోసర్వతీర్థావగాహనం॥ విప్రపాదవినిర్ముక్తతోయం శిరసిధారయే॥
౧౭॥ మయిమహాయశో మయ్యాయైర్విర్యం॥ సవ్యస
కర్తాస్వయంచపాదాప్యాయశ్శ్లో॥ ఈశాన్యముఖ ఉపవిశ్యావమ్య॥ వి
శ్వేదేహఃప్రాజ్ఞుభాః॥ పితరఉదస్కృభాః॥ ఆచమ్య॥ పురూరివాద్ధిస

సోఽవిశ్వేదేనాః॥ భూర్భువస్సువస్సాహస్థా అయువో విష్వరః॥
అత్రోపవిశంతుభవంతః॥ అత్ర పవిత్రామః॥ *ప్రా...తి॥

పితృపితృమహాప్రపితృమహాః | మాతృపితృపితృప్రపితృమహాః

భూర్భువస్సువస్సధాస్తా॥ అయువోఃప్వరః॥ అత్రోపవిశం
తుభవంతః॥ అత్రోపవిశామః॥ ఓమ్ ఓమ్ ఓమ్ అద్య పూర్వోక్త
ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ॥ పాచీనావతీపితుః(మాతుః)పాతీనా వత్స
రికిమృతాహాఘ్యాన్న శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా వక్రకాంతం శ్రాద్ధకర్మ
కరిష్యే॥ * (సవ్యం)కురుష్వ॥ పా...తి॥ అపహతాలసురారతుగ్ం
సిపితౄచా యేక్షయంతి వృషీవీమను॥ అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు య
త్రైమాంగశంకునః॥ ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితర
హోమాన్యసః॥ అసుంయత్యయరవ్రకా ఋతేజాస్తేనోఽవంతు పితరో
హవేషు॥ ఇతికూస్సేనావోక్ష్య॥ ఉద్ధృత్య॥ తిలావికిరేత్॥ తూ
ష్ణీవర్జులాకారమండలత్రయంకృత్వా॥ (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానేయ
వోదకే నావోక్ష్య॥ తతఃపతురశ్ర మండలం కృత్వా॥ గాయత్ర్యా
చాత్మానఃద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య॥౧౮॥ ఓంభూర్భువస్సువః...వయాత్॥
౧౯॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవాసర్యావస్థాంగతోఽపిచాయ స్మరేత్పుంసరి
కాక్షంసబాహ్యభ్యంతరశ్శుచిః॥ అన్నాదిపాకద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య॥
శ్రాద్ధార్థసంపాదితాఃపదార్థాః దేవతః కాలతీప్తిశ్రాద్ధయో
గ్యా భవంత్యితి భవంతోబ్రువంతు॥ ఇతివదేత్॥ శ్రాద్ధయోగ్యా
భవంతు॥ ఇతిప్రతివదంతి॥౨౦॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమాగయాంభ్యాత్వా

*అసవస్తుషదావిప్రః మంత్రముచ్చార్యతేయది॥ త్రయస్తేవరకంయాంతికైర్భాక్తర
ధాపితా॥

*శ్లో॥ ప్రథమాబ్రేవంచదర్భపృత్యబ్రే సప్తభిస్తథాతీర్థేమహాలయే
త్రైవ నవదర్భస్తుకూర్చకః॥

క్యాత్యాదేవంజనాగ్రం (గదాధరం) తాభ్యాదైవ వసుస్కృత తర
 శ్రాగ్ధాగ్రవయే॥ పురూర వాగ్ధివసంజ్ఞకానాంవిశ్వేషాం దేవానా
 మిద మానసం॥ సుఖానసం॥ హస్తోదనందశ్వా॥ విశ్వేదేవదైవేక్షణః
 క్రియ తాం॥ ఓతిథా॥ ప్రాపునంతుభవంతః॥ ప్రాపునామతితః
 ప్రాదక్షిణ్యేన దక్షిణంస్థాపితే ఆసాద్య॥ ఉత్తానేప్రోక్ష్య॥ ఉద్ధృ
 త్య॥ యహన్వికీర్య॥ ఉదకమాపూర్య॥ ౨౧॥ శన్నోదేవీరభిష్టయతహ
 భవంతుప్రీతయే॥ శంతూరభిసృవంతు నః॥ ౨౨॥ యవోఽస్తి ధాన్య
 రాజ్ఞో నావారుణో మధుసంయుతః॥ నిర్ణోదస్సర్వపాపానాంపవిత్ర
 మృషిభిస్సృతమ్॥ (యవాన్ షీప్తా) అర్ఘ్యపాత్రయోః అమీ
 గంధాః॥ పుష్పార్థా ఇమేఅక్షతాః॥ అయం కుశః॥ అయం కుశః॥
 కూగ్ధోదకేనలప్తా...అస్తు॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యోనోజుప్తంగృహ్లామి॥
 అత్రచవిశ్వేభ్యో...మి॥వఃపాత్రేసంపన్నే॥ సుసంపన్నే॥ స్వాహార్ఘ్యః
 స్వాహార్ఘ్యఃసంత్వర్ఘ్యః॥ పురూర వాగ్ధివసంజ్ఞకా విశ్వాదేవాన్
 భవత్స్వావాహయిష్యే॥ ఆవాహయ॥ ౨౩॥ విశ్వేదేవాస్తగతశ్శబ్దతా
 మఇమగ్ంహవం॥ ఏదంబర్హిర్హిషీదత॥ విశ్వేదేవాశ్శబ్దతేమగ్ం
 హవంమేయేఅంతరిక్షేయఉప్రద్యవిష్ట॥ యేలగ్నిజిహ్వఉతనాయజత్రా
 ఆసద్యాస్మిప్రభర్హిషీమాదయధ్వం॥ ౨౪॥ ఆగచ్ఛంతు మహాభాగ్నా
 విశ్వేదేవామహాబలాః॥ యేహ్యత్రవిహితాత్రాద్ధేపావధానా భవం
 తుతే॥ సావధానాస్మయః॥ బ్రాహ్మణంస్తే కూర్సేనామః॥ ప్రదాయ
 హస్తేశుద్ధోదకం దర్భాన్నినీయ॥ ౨౫॥ యాద్విన్యతః పయసాసం
 బధూపుర్యాఅంతరిక్షేఉతపాథివీ ర్యాః॥ హిరణ్యవణ్ణాయజ్ఞయాస్తావ్ర

ప్రశ్నగ్ ప్రోనాభవంతు || పురూరవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోల
 ర్ఘ్యం | అస్త్వర్ఘ్యం | తతశ్శుద్ధోదకమ్ || ౨౬ || యాదివ్యాఅప్తః...భవం
 తు | అస్త్రివసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః ఇదంవోలర్ఘ్యం | అస్త్వర్ఘ్యం | తతశ్శు
 ద్ధోదకమ్ | అర్ఘ్యపాత్రద్వయమన్యత్రనిదధ్యాత్ | అర్చనంకుర్యాత్ |
 ౨౭ || అర్చతప్రార్చతప్రియమేధాసో అర్చతార్చంతు పుత్రైకాక్షతపుర
 న్నధృష్ట్యర్చత | అర్చతప్రార్చత | ౨౮ || గంధద్వారాం దురాధర్షప్రాంత్య
 పుష్టాంకరీషిణీమ్ | ఈశ్వరీగ్ సర్వభూతానాం తామిహాపహ్వాయే
 శ్రియమ్ || పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వేదేవాః అమీవోగంధాః సుగం
 ధాః || ౨౯ || ఆయునేతేనరాయణే దూర్వారోహంతుపుష్పిణీః | హృదా
 శ్చపుండరీకాణి సముద్రస్యగృహేషు || పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకావిశ్వే
 దేవాః ఇమానిపుష్పాణి | సుపుష్పాణి || ౩౦ || ధూరస్తిధూర్వరధూర్వంతం
 ధూర్వతం యో ౨ స్థాధూర్వతితంధూర్వయంతయం ధూర్వామః ||
 పురూర...దేవాః || అయంవోధూః సుధూపః || ౩౧ || ఉద్గీర్ణస్యస్వజాతవే
 దో ౨ ప్రఘ్నున్నిర్ఘుంతిమమ | ప్రశూగ్ శ్చమహ్యమాపనాజీవనంచది
 శోదిశ || పురూరవా...దేవాః || అయంవోజ్యోతిః సుజ్యోతిః ౩ ఆయువాసు
 వాస్తాః పరివీతతగ్రాధృక్షత్రేయాభవతి జాయమానః | తంధీరాసః
 కవయఉన్నయంతిస్త్యాధియో మనసా దేనయంతః || పురూరవా...
 దేవాః అంతః ప్రావరణార్థం బహిః ప్రావరణార్థం ఆచ్ఛాదనార్థం పవి
 త్రార్థమలంకరణార్థ మిదం వోవాసః || సువాసః || తదభావేనాతతా
 మేకుశాః || సుకుశాః || అర్చనంసంపూర్ణం | అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్త్వితి

భవంతో బ్రువంతు॥ అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్తు॥ యుష్మదనుజ్ఞయా (ప్రాచీనావీతీ) పితౄద్యుతనం (మాతౄద్యుతనం) కరిష్యే (సవ్యం) తతః ప్రాచీనావీతీ॥

పితౄపితౄహవప్రపితౄహవాం...గోత్రా మాతృపితౄహవప్రపితౄహవాం...గోత్రా
 ణాం... శ్రాణాం... వసురుద్రాదిత్యుః తాత్రాణాం = దాయానాం = వసురుద్రాది
 పాదామిదమాసనం + హస్తాదకంధత్యా త్యరూపాణాం + సుఖాసనం + దత్తా
 పితౄః (మాతౄః) ప్రతిసాంవత్సరిక మృతాహవ్యాన్నప్రాదేక్షుణః కియ
 తామ్ ఓమతథా॥ పాప్నోతుభవాత్॥ ప్రాపునాని॥ (తతోదక్షి
 గాగ్రేషుదర్శేషుదక్షిణాపవర్గతయా) అర్ఘ్యపాత్రాణ్యాసాద్య ఉత్తా
 నానిపోత్య॥ ఉద్భృత్యతిలాన్నికీర్య ఉదకమాపూర్య॥ 33॥ శంసో
 దేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే॥ శంయోరభి స్రవంతునః॥ 34॥
 తిలోఽసిసోమదేవత్యో గోసోదేవనిర్మితః॥ ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నవ
 స్స్వధవహి॥ తిలోసి...వహి॥

పితరం = గోత్రం = శ్రాణాం = వసురూపం మాతరం = గోత్రాం దాయాం వసురూ
 ఇమాం లోకాన్ప్రీణయాహివస్స్వధావనుః పాంఇమా + నమః॥ పితౄహవీం - గో
 పితౄహవాం = గోత్రం శ్రాణాం = రుద్రయా తాత్రాం - దాయాం - రుద్రరూపాం ...నమః
 పంఇమాం = నమః॥ పృథివీహవాం = గోత్రం పృథివీహవాం - గోత్రాం దాయాం - ఆది
 శ్రాణాం ఆదిత్యరూపం = ఇమాం = నమః॥ త్యరూపాం + నమః॥

అర్ఘ్యపాత్రేష్వయంగంధః ఇమానిపుష్పాణి॥ అయంకుశః... కుశః॥
 కూగోద్గతేనలన్తా... అస్తు॥

పితౄణాం గృహ్మమి॥ పితౄహవాం మాతౄణాం గృహ్మమి॥ పితౄహ
 వాతే = మి॥ పృథివీహవాం వాతే = మి॥ హైతే...మి॥ పృథివీహవాం హైతే...మి॥

వః పాత్రాణిసంపన్నాని॥ సుసంపన్నాని॥ స్వధామృతస్స

భాగ్యాస్సంపన్నాని॥

పితౄపితౄహవప్రపితౄహవాం గోత్రాత్ మాతృపితౄహవప్రపితౄహవాం గోత్రా
 శ్రాణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాత్ + దాయాం వసురుద్రాదిత్యరూపా

భవత్స్వాహాయీష్యే॥ 35॥ ఆనాహయ॥ ఉగ్రంతస్తాహ

వాసునా ఉశంత్రస్సమిధీమహి । ఉశమ్ముశతఆవహ । పితౄణామవిష్టే
అత్తవే! ఆయంతునః పితరస్తోమ్యాసోఽగ్నిష్వాత్తాః ప్రథిభిర్దేవయా
నైః । అస్మిన్ యజ్ఞేస్వధయామదం త్వధిబుధవంతు తే అవంత్యస్మాకమ్ ॥
ఇత్యాచాహృత్ ॥ నావధానాభవంతు! నావధానాస్సన్మః ॥ హస్తేశుద్ధో
దకందర్భన్నిసియమ్ ॥

యాదివ్యాఆపః... తు. పితః - గోత్ర
శ్రీకృత్ - వసురూప - ఇదంతే అర్ఘ్యం...
అర్ఘ్యస్థ్యంతతశ్చుద్ధోదకః... యాదివ్యా
...తుపితామహా గోత్ర - శ్రీకృత్ - య
ద్రూప + దకమ్ ॥ యాదివ్యా...తుప్ర
పితామహ - గోత్రశ్రీకృత్ ఆదిత్యరూప
...దకమ్ ॥

యాదివ్యాఆపః... తు. మౌతః-గోత్రే-
దాయి - వసురూప + దకమ్ ॥ పితః+పితా +
గోత్రే + దాయి + యద్రూపే + దకమ్ ॥
ప్రవితామహీ - గోత్రే + దాయి + ఆదిత్య
రూపే + దకమ్ ॥

అర్ఘ్యపాత్యాణి ॥ అన్యత్రనిదధ్యాత్ ॥ అర్ఘ్యం ॥ 3౬ ॥ అర్ఘ్య
త్రపార్వత...ప్రార్పత ॥ గంధద్వారాండురా...శ్రియమ్ ॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అమీనోగంధాః ॥ సుగంధాః ॥ 37 ॥ ఆయనేతేప్రరా...ఇమే ॥ ఇమా

నిపుష్పాణి ॥ సుపుష్పాణి ॥ ధూరస్థిఘాత్వా...ధూర్వామః ॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంనోధూపః ॥ సుధూపః ॥ ఉద్దీప్యస్వజా...దిశే ॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అయంనోజ్యోతిఃసుజ్యోతిః ॥ యువాస్తువాస్తాః...యంతః ॥

పితృపితామహప్రపితామహః

మాతృపితామహీప్రపితామహ్యః

అంతః ప్రావణార్థంబహిఃప్రావరణార్థంవఃఆచ్ఛాదనార్థంఅలంకరణార్థం
వస్త్రం.. నమః ॥ సువాసః ॥ తదభావే సతలాఇమేకుశాః ॥ సుకుశాః ॥

అర్ఘ్యం సంపూర్ణం ॥ అస్తు సంకల్పసిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ॥

అస్తు సాకల్పసిద్ధిరస్తు॥ యుచ్చదనుజ్ఞయా సగ్వత్రమండలో ద్వర్తనం
కరిష్యే॥ కురుష్య...ప్రాణానాయమ్య...ఏవగ...పుణ్యతీర్థం (పా)...
తీర్థపితృః (మాతృః) పౌత్రసాంవత్సరికమృతాహాభ్యాన్న శ్రాద్ధేభవదను
జ్ఞయా అన్నసంస్కారార్థ మగ్నాకరణం కరిష్యే॥ (సవ్యం) కురుష్య॥
అన్నమగ్నావధిశిల్పః ఉదగుద్వాస్య అధిభిప్రోక్ష్య అన్నంచతుర్థా
విభజ్య ఈశాన్యభాగే అభిఘోర్యప్రా...తీ తూష్ణీనుప్రదక్షిణం పరిషి
చ్య మేక్షణం ఉపస్తీర్య తేనాఽవదాయాభిఘోర్య హవిఃపృత్యభిఘోర
యతి॥ (సవ్యం) ఓమ్ సోమాయ పితృపీతాయ స్వధానమః॥ అర్థంజ
హోతి॥ సోమాయ పితృపీతాయేదఃనమః॥ శేషంపాత్రాంతరేనిధా
యప్రా...తీ మేక్షణం ఉపస్తీర్య తేనాఽవదాయాభిఘోర్య హవిఃపృత్య
భిఘోరయతి॥ (సవ్యం) యమా యాంగిరస్వ తే పితృమతే స్వధానమః॥
అర్థంజహోతి శేషంపాత్రాంతరేనిధాయ॥ యమా యాంగిరస్వ తే పితృ
మతయ ఇదంనమః॥ హోమద్వయశిష్ట మాదాయానుపస్తరణాభిఘో
రణేనజహోతి॥ అగ్నయేకస్య వాహనాయ స్వధానమః॥ అగ్నయేకస్య
వాహనాయే + మ॥ (ప్రా...తీ) తూష్ణీనుప్రదక్షిణం పరిషిచ్య మేక్షణ
మగ్నాప్రహరతి॥ (సవ్యం) చతుస్సాగరపర్యం...అహంభో అభివా
దయే॥ ప్రాచీనావీతి పితృస్థానస్య హస్తోదకందత్వాభోజనపాత్రేష్యభి
ఘోర్య వాయవ్యభాగమాదాయ స్వధేయం స్వధేయం॥ 3 అస్తుస్వధా॥
పున రభిఘోర్య॥ పునః హస్తోదకందత్వా॥ అస్వధేత్యాశ్రావయతి॥ అ
స్తుస్వధేతీ ప్రత్యాశ్రావయతి స్వధానము ఇతి వషట్కరోతి॥ స్వధా
క్తారోహి పిత్రాణామ్॥ సవ్యేనవిశ్వే దేవస్థానే హస్తోదకందత్వా॥ పా
త్రే అభిఘోర్య॥ పునః హస్తోదకందత్వాప్రాణానాయమ్య॥ పూ
ర్వోక్త ఏవగుణ...పుణ్యతీర్థం॥ ప్రాచీనావీతి॥ పితృః (మాతృః) ప్రతి
సాంవత్సరిక...శ్రాద్ధే అన్నశుద్ధ్యర్థం అన్నమాక్త మంత్రపఠనం కరి

ష్యే॥ సవ్యం॥ కురుష్య॥ బ్రాహ్మణైస్సహ॥ ఆశ్రావయిష్యే॥ ఆశ్రా
 వయ ॥ నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యై సమ
 ఓపథీభ్యః । నమోనాచేనమో వాచస్పతయే నమోవిష్ణవే బృ
 హతే కరోమి॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః॥ ఏవంతిః॥ అన్నసూక్తం
 జపిత్వా ॥ భోజన పాత్రేషు పాకద్రవ్యాణి నిధాయ ॥ అభి
 ఘార్య॥ ఓం భూర్భువస్సువః...త్ ॥ హస్తోదకం దత్త్వా॥ దేవసవిత్త్రప్రసువః॥
 పృథీవీతే పాత్రం ద్యౌ రపిధానం బ్రహ్మణ స్త్వాముఖే జాహూమి
 బ్రాహ్మణానాం త్వా ప్రాణాప్రాణయో జ్ఞాహూమ్యక్షత మసిమై
 హం త్రేష్టాం అముత్యాముష్మిన్లోకే॥ ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా
 నిదధేప్రదం । సమూఢమస్య పాగంస్తురే । స్వాహా(విశ్వేదేవహస్త
 మంగుష్ఠ రహితంగృహీత్వా) శ్రీవిష్ణోహవ్యం రక్షస్వ॥ పురూరవార్ధ్రా
 వసంజ్ఞకా విశ్వేదేవ॥ ఇదం హవ్యం సపరికరం । విశ్వేదేవాదేవ
 తేద మన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణస్త్వాహవనీయాథే దత్తందాస్య
 మానం చా తృప్తే స్తత్సర్వం గయేయః శూద్రదాశరో భోక్తా । అ
 న్నం బ్రహ్మ । అహంచ బ్రహ్మ । భోకాచ బ్రహ్మ । సావర్ణమిదం పాత్రం
 అక్షయ్యవలచ్ఛాయేయం । పురూరవార్ధ్రావ సంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో
 దేవేభ్యః ఇదమన్నం అమృతస్వరూపం ఆప్తప్రేర్దాస్యమానం అక్షయ
 తృప్త్యుభ్యం యథాభాగం హవ్యంతత్సత్ ॥ స్వాహాసమమ॥ గయా
 యాం శ్రీవిష్ణుపాదాదినమస్తతీశ్చ దత్తమ స్థితిభవంతో బుధవం
 + స్తు॥ యేదేవాదివ్యేకాదశస్థ పృథివ్యామధ్యేకాదశస్థాః పునః
 మహినైకాదశస్థ తే దేవా యజ్ఞమిమం జపధమ్ ॥ ప్రాచీనాచీతీ ।
 అప్రదక్షిణం ప్రసువః॥ పృథీవీ తే పాత్రం ద్యౌ రపిధానం బ్రహ్మణ

స్తా ముఖే జ హూమి బ్రాహ్మణానాం త్వ ప్రాణానానయోజ్ఞ
హూ మ్యతీత మస్మిమైమాం త్నేష్టా అముత్రాముష్మిక్ లోకే ||
ఇదంవిష్టుర్విచక్రమేవేదానదధేప్రదం । సమూహమస్యపాగ్ం సురే॥

స్వధాక్రివిష్టోః క్వం రక్షస్య...
...పితృపితౄనామహాపితౄనామహః...గో
త్రా...కర్మాణః వసురుదా దిత్వకూ
పాఃఏతద్వ్యో క్వం సపరికరం । పితృపితౄ
నామహాపితౄనామహః...గోత్రా...క
ర్మాణః వసురుదా దిత్వకూపాః పితృదే
వాదేవతేదమన్తం కవ్యబ్రాహ్మణస్తా
వాచనీయాధేదత్తే దాన్యమానం చాత్మప్తే
ప్రత్యక్ష్యంగయేయ భూర్దాధగోభోక్తా
న్మంబ్రహ్మతహంచ బ్రహ్మభోక్తాచబ్ర
హ్మరాజతిమిదం పాత్రం అక్షయ్యావట
చ్చాయేయం పితృపితౄనామహా ప్రపితౄ
నామహః...గోత్రేభ్యః...కర్మభ్యోవ
సురుదాదిత్య రూపేభ్యః ॥

స్వధాక్రివిష్టోః క్వం రక్షస్య...
...పితృపితౄనామహా ప్రపితౄనామహః...గో
త్రా...కర్మాణః వసురుదాదిత్యకూ
పాఃఏతద్వ్యో క్వం సపరికరం । పితృపితౄ
నామహాపితౄనామహః...గోత్రా...క
ర్మాణః వసురుదాదిత్యకూపాః పితృదే
వాదేవతేదమన్తం కవ్యబ్రాహ్మణస్తా
వాచనీయాధేదత్తే దాన్యమానం చాత్మప్తే
ప్రత్యక్ష్యంగయేయం భూర్దాధగోభోక్తా
న్మంబ్రహ్మతహంచ బ్రహ్మభోక్తాచబ్ర
హ్మరాజతిమిదం పాత్రం అక్షయ్యావట
చ్చాయేయం పితృపితౄనామహా ప్రపితౄ
నామహః...గోత్రేభ్యః...కర్మభ్యః
వసురుదాదిత్యకూపాభ్యః ॥

ఇదమన్న మమృతస్వరూపం అక్షయతృప్త్యర్థం యథా భాగం కవ్యం
తత్సత్ స్వధానమనుగయా యాం శ్రీవిష్ణుచాదాది...దత్తమస్తు॥ యే
చేహపితౄనోయేచనేహయాగ్ స్పృషిద్మయాగ్ం ఉచనహవిద్ధా అగ్నే
త్వం వేతయతి తేజాతి వేదః స్వధాభిర్వజ్జగ్ం సుకృతంజపస్య॥ ఓంఓం
మంత్రతంత్రేవర్ణాప ప్రాయశ్చిత్తార్థం దశగాయత్రీమంత్రజపం కరి
ష్యే॥ గాయత్రీమంత్రజపం కేదిత్ నకుర్వంతి॥ శ్లో॥ సప్తవ్యాధానశా
న్తేషుమృగాఃకాలంజనేగిరా॥ చక్రవాకాశ్శరదీప్వపేహంనాస్సంసిమా
నసే॥ యేస్సజాతాః కురుతేత్రేబ్రాహ్మణా వేదపారగాః । క్రస్థితాదీర్ఘ
మధ్యానంయూనుం తేభ్యోవసీదతే॥ అమూర్తానాంచ మూర్తానాంపి

తనా దీప్తజేజువామ్! నమస్కామిసదాతేమాంభ్యామినాం యోగ
చక్షుమామ్! చతుర్భుచ్చచతుర్భుచ్చద్వాభ్యాం సంచభిశవచ! హూయ
తేచపుంద్వాభ్యాంనమేవిష్టుః ప్రసీదతు! బ్రహ్మర్షణం బ్రహ్మహవి
ర్బ్రహ్మగ్నైబ్రహ్మణాహుతిః! బ్రహ్మోవతేన గంతివ్యం బ్రహ్మకర్మ
సమాధినా! యజ్ఞోర్వీరోహవ్యసనుస్తకవ్య భోక్తావ్యయాత్మాహరి
రీశ్వరోత్ర! తస్మిన్నిధానాదకయాంతు సద్యోరత్యం శ్రీశేషాణ్యసు
రాచసర్వే! త్వాయోగిసశ్చితయంతి త్వాయజంతిచ యజ్ఞసః!
హవ్యకవ్యభుగేక స్త్వం పితృదేవస్వయాకధృత్! కర్తాక్రియాణాంస
సజ్జ్యతే క్రతు! స్సవవ తత్కర్మళంచ యచ్చ! సుగదియ
త్సాధన మవ్యశేషం! హరేర్నకి చి ద్వ్యశిరిక్ష ముస్తి! గయా
యాంధర్మపృష్ఠేచ! సదసిబ్రహ్మణస్సతే! గయాశీషేవపేచైవపితృ
ణాందత్తమక్షయం! దేశకాలపాత్రమంత్రతంత్రీక ర్తృభోక్తృహవిధం
లద్వివ్యాదిభ్య స్సర్వం న్యూనాతి రిక్తాభ్యామచ్చిద్రమస్త్వితి భవం
తోబ్రువంతు! సర్వంన్యూనాతిరిక్తాభ్యా మచ్చిద్రమస్తు! ఈశాన
విష్ణుకమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్రయార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం
సభ్యావసథ్యదధికణ్వామతంగజానాంకౌంచామకేంద్రకలశోద్భవకశ్య
పానాం! పాదాన్న మామిసతతఃపితృముక్తిహేతూః! (ధారాదత్తం)

(గయగయగయ) అస్మిన్వ ర్మహానవ్యావహారిక చాంద్రీమానేన...సం
వత్సరే...అయనే... ఋతే...మాసే...పక్షే...తీర్థా... వాసరేశ్రీవి
ష్ణునక్షత్రే...పుణ్యశిథౌ (ప్రవా...తీ)

పీఠం - ప్రతిసాం ... శ్రాద్ధేపితృపి	మాఘః ప్రతిసాం ... శ్రాద్ధేమాతృపి
తామహాప్రపితామహీ - గోత్రా - శ	తామహీప్రపితామహీ... గోత్రా - దా
ర్మహి - వసుధాద్రాదిత్యరూపా	యా - వసుధాద్రాదిత్యరూపా

(సవ్యం) పురూర వార్ధివసంజ్ఞ కావిశ్వా దేవా...ఉద్దిశ్య
మయాక్రియమాణే నానేన

పితుఃప్రతిసాం ...త్రాధేనపితృపితా
మవాప్రపితామహానాం-గోత్రాణాం- వ
సురుద్రాదిత్య రూపాణాం-ఏతాహం

మానుఃప్రతిసాం ...త్రాధేనమాన్యు
పితామహీప్రపితా మహీనాం - గోత్రా
ణాం-దాయానాం= వసురుద్రాదిత్యరూ
పాణాం-ఏతాహం

గయాన్నశ్రాన్తే నైవ అమయాత్పుష్టిర్భూత్వా పితౄణాం(మా
తౄణాం) పునరాన్మృత్తిరహిత శాశ్వతబ్రహ్మణోకే నివాసస్థిగ స్త్వీతి
భవంతో బుధవంతుః(ఇతి సందర్భయవతిలోదక ముత్సృజేత్) పునరా
న్మృత్తిరహితశాశ్వత...రస్తు॥ సర్వంసగుణ మస్తు॥ యథాకాలద త్తమ
స్తు॥ నమో దేవేభ్యః॥ స్వధా పితృభ్యః॥ ఓంతద్భ్రహ్మః॥ ఓంద్వాయుః॥
ఓంతదాత్మా ఓంతదస్త్యం ఓంతధన్వం॥ ఓంతత్సురోర్న మః॥ అంతశ్చర
తి భూతేషు గుహయాం విశ్వమూర్తిషు॥ త్వంయజ్ఞ స్వం వషట్కా
రస్త్వ మింద్రస్త్వగ్ం కుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః॥
త్వంతదాప్రళప్తోజ్యోతీరప్తోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువ రోమ్॥
శ్రీధ్రాయాం ప్రాణేనివిష్టోఽమృతంజహ్వామి॥ శ్రీధ్రాయా మప్రానే
నివిష్టోఽమృతంజహ్వామి॥ శ్రీధ్రాయాం వ్యానేనివిష్టోఽమృతంజ
హ్వామి॥ శ్రీధ్రాయాముదానేనివిష్టోఽమృతంజహ్వామి॥ శ్రీధ్రా
యాగ్ం సమానేనివిష్టోఽమృతంజహ్వామి॥ బ్రహ్మణి మత్తత్మాఽ
మృతత్వాయ॥ మధునా + భవంతునః॥ యథాసుఖం పరిషేచనమ్॥
ఓమ్ భూర్భువస్సువః...ప్రచోదయాత్॥ సత్యంత్యైస్తపరిషించామి॥
హస్తోదకం దత్త్వా॥ అభిషేక్తాసే॥ ఓంభూర్భువస్సువః...త్॥ సత్యం
త్వం...మి॥ ప్రాచీనావీతీ॥ హస్తోదకందత్త్వా॥

పితృభ్యః అమృతమస్తు

మాతృభ్యః అమృతమస్తు

జేవేభ్యః అమృతమస్తు॥ అమృతోఽస్తరణమసి॥ ఇమంభూగ్గయావశే
 బ్రాహ్మణాగదాధరాఃపితృయాపీమాతృయాపీ॥ శ్రీజనార్దనాప్రియతాం
 తత్సద్భక్త్యశ్శరణమస్తు॥ శ్రీధాయాం ప్రాణనివిష్టౌఽమృతంజహామి
 శ్చిహామామిశాప్రదాహాయప్రాణాయస్వాహ॥ శ్రీధాయామపానేని...
 అపానాయస్వాహ॥ శ్రీధాయాం వ్యానేని...వ్యానాయ స్వాహ॥ శ్రీ
 ధాయా ముద్రానేని...ఉద్రానాయ స్వాహ॥ శ్రీధాయాగ్ం సమా
 నేని...సమానాయ స్వాహ॥ బ్రహ్మణిమ ఆత్మాఽమృతత్వాయ ॥
 ఇతిప్రాణాహుతి మంత్రాః పఠేత్ ॥ యథాసుఖం జపధ్యమ్॥ ఇతిక
 ర్మచాక్యం ॥ జపామహే॥ కలౌకలికృతాః దోహాః ద్రవ్యదేహాత్మ
 సుభవాః । సర్వాహారతిచిత్రాభో భగవాన్దేవకీసుతః । మంత్రసుధ్యే
 క్రియాసుధ్యే విష్ణో స్స్మరణపూర్వకం । యత్కించిత్రీయతే కర్మత
 త్కర్మసఫలంభవేత్ । అపేక్షితం యాచితవ్యం త్యాజ్యం చైవానపే
 షీతం । ఉపవిశ్య సుఖేనైవభోక్తవ్యం స్వస్థమానసైః । మక్షీ కాశయా
 ద్వాస్వతాస్వః తోరి ప్రమస్తే । యద్ధస్తయోశ్శుశ్చుతుర్యన్న ఫేషుసర్వా
 తా తేఽపిదేవేష్యస్తు॥ మక్షీ కాబాధానివృత్తిరస్తు॥ విద్యమానపదార్థే
 షుయద్రోచ తే తద్ద్రావ్యాం । యన్నరోచ తేఽత్యాజ్యం । సుఖేషమా
 నేనభోక్తవ్యమ్॥ తతఃరాక్షసనిర్హరణార్థం బ్రాహ్మణభోజనపర్యంతం
 అధిశ్రవణమస్త్రోతనం కరిష్యే॥ మహాజనైస్సహ ఆశ్రావయిష్యే॥ ఆ
 శ్రావయ॥ (నాదికేతాతమ)వఱకధిశ్రీవణముమంత్రోపాతమునందుజాడవలయును

ఓంభూర్భువస్సువ...త్ ॥ మధు చాతాఽముతాయ లేమధుక్షరం
 త్రిసింధవః । మాధ్వర్మస్సంతోషధిః । మధు సక్తముతోఽసి । మ
 ధుమత్పాథ్విన్ రజః । మధుద్యౌరస్తు నః పితా । మధుమాన్వ

యస్య॥ శ్రద్ధా యాముద్రానేనివిశ్వా మృతగం హూతమ్ । ఉదానమ
 నేనాచార్యయస్య ॥ శ్రద్ధా యాగం సమానేనివిశ్వా మృతగం హూ
 తమ్ । సమానమనేనాచార్యయస్య । అంగుష్ఠమాత్రః పురుషోఽంగు
 థంచసమాశ్రితః । ఈ సర్వస్యజగతః క్రథః ప్రీతాతివిశ్వభుక్ ॥ రా
 రివేపుణ్యనిలయేపద్మాగ్నదగివాసినామ్ । అధినాముదకం దత్తమక్ష
 య్యముపతిష్ఠతు ॥ ప్రాణానాయమ్యవవ గుణ...పుణ్యలిఖాప్రా ..తి॥
 పితుః(మాతుః) పాతినావత్సరిక మృతాహఃఖ్యాన్న శాద్ధీయతిలోదక
 పిండప్రదానంకరిష్యే॥ (కుసుమ్య) అగ్నాకరితే, చతుర్థభాగ మన్నం
 భాగడేపితృ కేవలమన్నంచ, పాత్రేనిధాయ॥ పిండత్రయంకృత్యా॥ దక్షిణ
 భాగేగోమయేనానులిప్య॥ అపాంశుధ్యో యజ్ఞయగంసదేవగం శివ
 మస్తుమే । ఆచ్యేత్తావోమాఃషం జీవానిశ్వరద శ్వరమ్॥ ఆద్భిసత్తి ।
 అప ఉపస్పృశ్య । అద్భిరవోత్స్య ॥ అపహతా అనురా రతుగంసి
 పిశాచావేదిషదః । (ఇతిభూమిముల్లిఖ్య) అపఉపస్పృశ్య ॥

శుంధంతాంపితరః॥ శుంధంతాం	శుంధంతాంమాతరః॥ శుంధం
పితామహః॥ శుంధంతాంప్రపితా	తాం పితామహః । శుంధంతాం
మహః	ప్రపితామహః ।

ఆయంతుపితరో మనోజవనః । సక్రదాచ్ఛిన్నం బహ్నిరూహ్ణా
 మృదుస్యోనః పితృభ్యస్త్యా భ రామ్యహమ్ । అస్మిన్ తీదంతుమేపితర
 స్సోమ్యాపితామహః॥ ప్రపితామహః । శ్చాచ్యుగస్తహ॥ దర్భాచాస్తీర్య॥

మూర్ఖయంతాం పితరః॥ మూర్ఖ
యంతాం పితానుహః॥ మూర్ఖ
యంతాం ప్రపితానుహః॥

మూర్ఖమంతాం నూతరః
మూర్ఖయంతాం పితానుహః॥
మూర్ఖయంతాం ప్రపితానుహః॥

ఇది తిగోదకం నివీయ॥ సవ్యూజాన్యాహవ్య॥

ఏతత్తేపితః గోత్రేశ్వరృక్ కనురూప
యేచత్వానును॥ ఏతేగోత్రాయ శ్వరృశే
కనురూపాయ యేచత్వానును గచ్ఛంతే
భ్యశ్చాపియంపిండః తస్మై శ్వేస్వధానమః
గయాయాంచత్తమస్తు॥

పితామహ గోత్ర శ్వరృక్ రుద్రరూప
పితామహాయగోత్రాయశ్వరృశే రుద్రరూ
పాయ...స్తు॥ ప్రపితామహగోత్రేశ్వరృక్
అదిత్యరూప...ప్రపితామహాయ గోత్రా
యశ్వరృశేఅదిత్యరూపాయ + దత్తమస్తు॥

మాతః గోత్రేదాయ కనురూపాయ
శ్వరృశాననః॥ మాతేగోత్రాయ దాయై
కనురూపాయై యాశ్వతామను గచ్ఛంతి
తాభ్యశ్చాపియంపిండః తస్మై శ్వేస్వధాన
మఃగయాయాంచత్తమస్తు॥

పితామహిగోత్రేదాయ రుద్రరూపే
...పితామహేగోత్రాయ దాయైరు
ద్రరూపాయై...స్తు॥ ప్రపితామహిగోత్రే
దాయఅదిత్యరూపే ప్రపితామహైగో
త్రాయై దాయై అదిత్య రూపాయై...
దత్తమస్తు॥

యన్నేమాతా ప్రమమాద యచ్ఛవా రానను వ్రతమ్॥

తస్మై శేతః పితాన్మశ్క్తాం మాభురన్యోపపద్యతామ్॥

పితృభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధానమః
పితామహీభ్య...నమః॥ ప్రపితామహీ
భ్య...నమః॥

మాతృభ్యస్స్వధా విభ్యస్స్వధానమః
పితామహీభ్య...నమః॥ ప్రపితామహీభ్య
...నమః॥

అత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్యమ్ (ఇత్యుక్త్వా) అమీ
మదంతే పితరోఽతీత్యవంతే పితరోఽమీమృజంతేపితరః॥ పశేతపితర
స్సోమ్యాః॥ యేసమానా స్సమనసః॥ పితరో యమరాజ్యే తేహం
కస్త్వధానమః॥ యశ్చో దేవేషు కల్పతామ్॥ యేసజ్జతాస్సమనసః॥
జీవాజీకేషుమామకాః॥ తేహగ్ శ్రీర్మయకల్పతామ్॥ అస్మిన్లోకే

శ్రీతగ్గంసమాః॥ వీరధత్తపిఠః । ఆఘాత్యాచమ్య॥

మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒
 యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒
 యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒ మా¹జ్జ²యంతాం³ పిత॑రః॒

ఏతన్నే అస్మదేవతః + గోత్రం శర్మకవను మాతః గోత్రేదాయవనురూపే అష్ట
 రూప అష్ట ప్రవితాయహగోత్రశక్యకపదప్రవితాయహగోత్రేదాయ రుద్రరూపే అష్ట
 రూప అష్ట ప్రవితాయహగోత్రశక్యకప్రవితాయహగోత్రేదాయ అదిత్యరూపే
 అదిత్యరూప అష్ట ఏవం అష్ట అష్ట ఏవం అష్ట
 ఆశ్వాభిష్టాపితిరః | ఆశ్వాభిష్టాపితిరః

<p>పితానియః పితరీవాసాగ్ స్మరతోశ్చ త్పితరీమాద్యోష్ట । పితామహః మాయో ష్ట । ప్రపితామహమాద్యోష్ట ।</p>	<p>పితానియః మితరీవాసాగ్ స్మరతోశ్చ స్వర్కృతరీమాద్యోష్ట । పితామహః మాయోష్ట । ప్రపితామహమాద్యోష్ట</p>
--	--

సమస్కారావతేమంత్రాః॥ ఇతివాసనాదశాం చిత్వాపిండేషు
నిదధాతి॥ ఉర్జం వహంతీ రమృతం ఘృతం కయః క్షీలాం కన్తిసుతమ్॥
స్వధాన్త తర్పయత మేషితౄణ తృప్యత॥ తృప్యత తృప్యత ॥ ఉదక
పాతం శేషా ముకరినిక్షిప్య॥

నమో॑వః పిత॑రో రసా॒య నమో॑వః పిత॑రశ్శు॒క్లా॒యనమో॑వః
 పిత॑రో జీ॒వా॒యనమో॑వః పిత॑ర స॒న్వధా॒యై నమో॑వః పిత॑రో మ॒న్యవే
 నమో॑వః పిత॑రో హై॒రా॒య పిత॑రో నమో॑వో య॒వతస్త్వి॑లోకే॒స్థ
 యు॒ష్మాగ్ స్తే॒ఽను యే॒ఽస్త్వి లోకే॒మాం తే॒ఽను య॒వతస్త్వి॑లో
 కే॒స్థ యూ॒యం తే॒మా వస్మి॑హ భూ॒యా స॒న్వ యే॒ఽస్త్వి లోకే॒మాం తే
 మాం వస్మి॑హో భూ॒యా స॒మ్ ॥ గృ॒హం న్నః పిత॑రో దత్త॒సదో॑వః పిత॑రో గే
 వ్య॑ ॥ పు॒నర్నః పిత॑రో మ॒నో దద॑తు దై॒వ్యైశ్చ॒జనః ॥ జీ॒వంతా॑తీం

సచే.హి । యన్తఃతఃతం పృథివీ ముతద్యాః యన్తాశః । పితరంవా
 జహగ్ంప్రియః । అగ్నిర్మాతస్మాదేనసోగ్వాగ్త్యత్యః । పృథుంచతుదురితా
 యాని చక్రమ కర్తోతుమామనోనమ్ ॥ ఉత్తమృతినిః । ప్రతిశూరా
 యమస్య పతా మనవేతా పురాణమ్ । దత్తాక్షస్యస్రదవిణ్ణయచ్చ
 భద్రం । ప్రణో బ్రూతాద్భాగధాం దేవతాసు । ప్రవాహణీయమ్మకు
 పతేత పితరస్సమ్యాగంభీరైః । ప్రథిభిఃపూర్వైః । అథాపితౄణ
 త్సువిదత్తాగ్ం । ఆపీయమేన యేనధనూదం మదతి । మనోఽన్వా
 హువామహే వారాశ్శగ్ం సేవస్తామేన పితౄణాంచ విన్మభిః । ఆనవతు
 మనః పునః కృత్యేదత్తాయ జీవసే । జ్యోక్ష్మ సూర్యః దృశే । ఉపవీతీ ॥
 కులాభివృద్ధ్యం పిండపార్వణపూజాం కరిష్యే । పిండపితౄదేవతాభ్యో
 నమః ॥ దర్శపత్రికుశేటిలయవాక్షతాత్మచుర్పయామి ॥ ధూపంపరిక
 ల్పయామి । దీపందర్పయామి । ధూపదీపానంతరంశుద్ధాచమసియంసమ
 ర్పయామి । తితిః పిండనైవేద్య కుగ్యాత్ ॥ యథాశక్తిదక్షిణాందద్యా
 త్ ॥ గయగయ ॥ అద్యపూర్వోక్తవచః...తిథా ప్రా...తి

పితుఃపృతిసాం...పిండప్రదానేపితౄ
 పితామహాపృతితామహా గోత్రాగ్ం,
 తృణా-శమరుద్రాదిత్యరూపాః
 సవ్యమ్ । పునూర...వాసుద్విక్య మమూక్యశేనానేన

మాతుః పృతిసాం...పిండప్రదానేమా
 తృపితా-హి పృతితామహా- గోత్రాగ్ం,
 దాయా-శమరుద్రాదిత్యరూపాః

పితుఃప్రతిసా వత్సరికమృ...కాద్దీ
 యతిలోదక పిండప్రదానేపితౄపితామ
 హాపృతితామహా-గోత్రాగ్ం-శ్మశాం
 -శమరుద్రాదిత్యరూపాణాంవీతేమం

మాతుః పృతిసా...పిండప్రదానేన
 మాతృపితా మహాపృతితామహా- గో
 త్రాగ్ం-దాయా-శమరుద్రాదిత్య
 రూపాణాం-వీతాసాం

మయావత్తాఃపింహః గయాపి డసదృశా భవంత్యితి భవంకోబ్రువం
 తుగ్గయాపిడసదృశా భవంతుఃపి డానున్వాసయిష్యే ॥ ఉన్వాసయ ॥

(సర్వే) అయోధ్యానుసురా మాయాకాశీకాంచీన్యవంశికాపురీ
 ద్వారవతివైవ సవైతా మోక్షదాయకాః || అహంకాశీగవిష్యామి
 తస్యైవ నివసా మ్యహమ్ | ఇతి బ్రహ్మసత్తతా కావేవాసఫలం
 లభేత్ || శివీషత్ప్రమాణేన పిండదద్వాద్గమ్యాశీనే | ఉద్ధృతృప్త
 గోత్రాణాం కుల మేకోత్తరంతమ్ || పిండస్థానేనా తిరస్తు పుష్టి
 రస్తు తుష్టిరస్తు | వృద్ధిరస్తు | అవిఘ్నమస్తు | ఆయుష్యమస్తు | ఆరోగ్య
 మస్తు | ఇతిజలంప్రోక్ష్య || స్వస్తిశోభనగం వారిః || స్వస్థానే వాసః ||

అథ బౌవాసం దేశం గచ్ఛతి || యదంతరిక్షం శృణోమ్యుతద్వాం... మ
 వేననమ్ || ఇత్యేవాసనాగ్ని ముపశస్మతే || సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నావృ
 వారేత్ || అథ ఆశీమాంతం విశ్వేదేవస్థానే, పృథ్వీస్థానే (మాతృస్థానే)
 వాస్తాదకందత్వా || దర్భా దద్యాత్ || దేవాః పితరః పిరోదేవాః ||
 (మాతరః మాతరోదేవాః) దేవతాపృథ్వీ (మాతృ) ప్రసాదేన అస్మద్గో
 త్రం వర్ధతామ్ || స్వస్తివర్ధతాం గోత్రమ్ || విశ్వేదేవప్రసాదోఽస్తు
 పితృపితృమహ పృషితామహ ప, సా | మాతృపితృమహీ పృషితా మహీ
 దోఽస్తు | పృషి దోఽస్తు

దేవాశ్చపితరః స్వస్తిబ్రూత | బ్రూహి స్వస్తి | భోజనవాత్రా
 ణ్యుచ్చాలయిష్యే | ఉచ్చాలయ || పుహారవార్దోవస జ్ఞక విశ్వేదేవాః
 మయాదత్తం శాన్ధ్యమన్న మక్షయ్యోదక మస్వీతిబ్రూత || అస్వీక్ష
 య్యోదకమ్ | ప్రా...తీ ||

పితృపితృమహ పృషితామహ | | మాతృపితృమహీ పృషితామహీ

మయాదత్తం శాన్ధ్యమన్న మక్షయ్యోదక మస్వీతి బ్రూత
 అస్వీక్షయ్యోదకమ్ || న్యాహం వాచయిష్యే || స్వధాంచనాచ
 యిష్యే | వాచ్యతామ్ || ఋచేత్వాచేత్వా సమిత్రవంతి సరిహోసధే
 నా || అంతర్హృదామనస పూయమానాః | మృతస్యధారా అభిచా
 కశీమి | హిరణ్యయా నేత్రసామధ్య అసామ్ | తస్మిన్ భుక్తగ్నోమద్భుక్త

తులాయాభజన్నాస్తేమధుదేవతాభ్యః | తస్మాననేహరయస్సప్తతి
 కేస్వధాందుహనాఅమృతస్వధారామ్ ఇతికూర్పుగంధిం విస్రస్య
 ప్రా...తి |

పితృభ్యః పితామహేభ్యః పితృణాం | మాతృభ్యః పితామహేభ్యః ప్రపితామ
 హేభ్యః స్వస్థోచ్యతామ్ | హేభ్యః స్వస్థోచ్యతామ్

అస్తుస్వధా | (భూమాజలం సిం చేత్) సంపద్యంతామ్ || సంప
 ద్యంతామ్ | ప్రేయంతాంవిశ్వే దేవాః || పితౄణాం (మాతౄణాం)
 వల్లభంయస్సాధ్యం దోన్యశివస్యచ | రజితం పాహినస్తస్మాద్ద్యుఖ
 సంసారసాగరాత్ || ఉపవిష్టేభ్యః బ్రాహ్మణేభ్యః శ్రాద్ధభుక్ దక్షి
 ణాఃసాంతు || సాంతుదక్షిణాః || వాజే వాజేవరివాజినో న్లోధనేషు
 విప్రాలమృతామృతజ్ఞాః | అస్యమధ్యః పిబతమాదయధ్వం తృప్తా
 యాతప్రథిధిదేవయాన్తైః | ప్రాచీనావీతి | ఉత్తమతపితరః అనుఉత్తిష్ఠం
 తుసవ్యేనవిశ్వేదేవా || ప్రదక్షిణమ్ || ఆచూవాజస్య ప్రసవో జగ
 మ్మ్యాఽదాద్యావా పృథివీశ్వశింభూ | ఆమాగంతాం పితరామృత
 రాదామాసామోఅమృతత్వాయగమ్యాత్ ||

ఏవంకర్తావదేత్
 చాతారోనోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవహః |
 శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచనోఽస్తు ||
 అన్నంచనోబహుభవేత్
 అతిథిగ్ శ్వలభేమహి |
 యాచితారశ్చివస్సంతు
 మాచయాచిష్ట్యంకంచన ||

ఏవంబ్రాహ్మణావదేయుః
 చాతారోనోఽభివర్ధంతాం
 వేదాస్సంతతిరేవహః |
 శ్రద్ధాచనోమావ్యగమత్
 బహుదేయంచనోఽస్తు
 అన్నంచనోబహుభవేత్
 అతిథిగ్ శ్వలభద్యమ్
 యాచితారశ్చివస్సంతు
 మాచయాచిష్ట్యంకంచన ||

సత్యావతారాశిష్యసంతు । సంత్యాశిష్యః । పవిత్రంవిస్మయ్య ।
 అన్న శేషాః క్రియతామ్ । ఇష్టేస్సహభుజ్యతామ్ । స్వాదుష్కం సదః
 పితరోపయోనాః కృచ్ఛే శ్రితశ్చ క్షీవంతో గభీరాః । చిత్రసేనాశ్చ
 బలా అమృతా సైన్యోవిరాడరవో వ్రాతసాహః । బ్రాహ్మణాః
 పితర స్సమ్యాస శ్చివే నోద్యావాపృథివీ అనేహసా పూమానః పాతు
 దురితా దృతావృథోరతూ మాకిరోల్లభుశగ్ం సహశతి । ఆశీర్వా
 దః ఇహైవస్తం మావ్యోష్ట విశ్వ మాయుర్వ్యక్తుతమ్ । క్షీడంతు
 పుత్రైర్న పృథిరోదమానాస్వేగ్రహే సర్వస్యైస్సర్వస్యజితైస్స
 సర్వ మేవతే నాపౌత్తి సర్వంజయతి । శతమానం భవతి శతాయుః
 శ్రుషుషశ్చ తేంద్రియాయుష్యే వేంద్రియే ప్రతిష్ఠతి । ఆయుఃప్రజాంధ
 నంవిద్యాంస్వర్గంమోక్షం సుఖానిచ । ప్రయచ్ఛంతుతథా రాజ్యంప్రీ
 త్యాన్యోనాపితామహః । ప్రార్థనా । అద్యమేనఫలం జన్మభవత్పాదా
 భివందనాత్ । అద్యమేవశంజా సుచ్యేయతా వోఽనుగ్రహాద్భవమ్ ।
 పత్త్రీశాకాదిదానేన క్షేణి శాయూయమీదృశాః । తత్తే శశితంచిత్రే
 షువిస్మృత్యక్షంతుమర్హా సర్వంతును సర్వంసంపూర్ణమ్ । ప్రా...తి
 పితుః (మాతుః) ప్రాతినాంవత్సరికమృతాహాఘ్నాన్న శాద్ధా మయాచరి
 తంయథోక్తమస్మితిభవంతోబ్రువంతు । యథోక్తమస్తు ఆసీమాంతమ
 నువ్రజే । అనువ్రజాకయానశ్చి తతభువదూతీ సదావృధస్సఖా కయా
 శ దిష్ఠయా వృతా । నామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయనమశ్చ్రేష్ఠాయ
 నమోద్రుద్రాయనమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమోబలవిక
 రణాయ నమోబలాయ నమోబలప్రమథనాయనమస్సర్వభూతదమ

అథాన్న సూక్తమ్.

శాంతిః॥ సమ్రా బ్రహ్మచేనమో అస్మన్నయేనమః పృథ్వీ
 నమః ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచ స్మరేయేనమ్రా విషవే
 బృహతే కరోమి॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతి॥ సహజైవేవానాభ్యా
 సురాభ్యా యక్ష్మా ఖరతావాస్తాం పయగ్నస్యంహోకమహ్యమో
 వయమహ్యమృత్తి తేనుహ స్సన్నహ్య నహై వాచరక్రహై
 చక్ష్మణ తవనైవేవాస్తేనురాఅముహ్యగ్న కేనహిజస్యగ్న కేపరా
 భవనేన స్వరం హోకమాయస్మిన్న తేనవైయక్షేనరేవా స్వరం
 హోక మాయన్నచస్మిన్నే నాసురాస్మరాభావయన్ ॥ పన్నహోహవై
 యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞోచక్రస్యోనుపవతినో యతిభ్యుబ్రాహ్మణో
 యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత ఏవ తత్సాధ్యజ్ఞోపవీత్యే వాధీయార
 యాజయే ద్యజీతవా యజన్యక్రస్మ త్త్యాలజనంబాహోవా దక్షిణై
 ఉపవీయ దక్షిణం గౌపయముగ్ధ తేనవస్యమితియాహోపవీత్యే

గాయత్రోభి మన్త్రితే నామభి నా శామ్యంతి తదుష్టావాన్తతైబ్ర
 హ్యవ్వాదిఃపురాభిముఖాన్సన్మానూంగాయత్యోభిమన్త్రితాఽవ
 త్త్యం విషీ వన్విభానతా అపోనత్రీభూత్వాప్తాఃరథాగ్ంసి మద్ది
 షాకుణే ద్ద్వివేపంతీ వన్వియన్ద్రి దక్షిణం త్రక్రమన్తీన సాపార్తా
 న్మమన ధూన్యత్కుద్యంతి మన్తం యాత మాదిత్య మభిక్త్యా
 స్కుర్వన్త్రాప్తహృణోషిద్యాక్తత్రకలం భద్రపశున్మతైఃసావాదితో
 బ్రహ్మోతిబ్రహ్మోన సప్రసక్తీన్మతియద్రపంవేద॥౨॥ అహమన్త్రితశ్చ
 జాఘ్రతస్యః పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః॥ యోనూదదాతిస
 భిక్షేవమావా॥ అహమన్న మన్న మదన్మమక్తిః పూర్వమగ్నేరపి
 దహంత్యన్నమ్॥ యతై వాసాతై అఃసముత్రకేసం । వ్యాత్రమస్యచక్
 వన్మృజమృషాః కశ్యోన్విశేధాః త్రదరన్మిసాకాః । జహన్మన్యన్యంవజహ
 మ్మన్యమ్ । అహ మన్నం వక్షుమన్మగామి॥ సహాన మర్థంవక్త్యమి
 ద్మహత్ । కోమామన్న మన్మహోదయేత । వరాక్షేఅన్నంసిహత

స్తోత్రతే । విశ్వేదేవైః పితృభిస్తుప్తమన్నమ్ । యదద్యతే ఋష్యతే
 యత్పరోష్యతే । శత్రవమీసాత నూగ్యే బభూవ । మహాంతాచరూస
 కృద్ధుగ్ధేన కప్రా । దివ్యాపృశ్చిపృశ్చిపృశ్చిపృశ్చి సాశమ్ । తత్సమ్మి బన్తో
 సమినన్తి వేధసః । వైతద్భూయో భవతి నోకసీయః ॥ అన్నంప్రాణ
 మన్న మసానమాహుః । అన్నంమృత్యుంతముజ్జేవాతు మాహుః ।
 అన్నం బ్రహ్మహో జరసం వదన్తి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజా
 నామ్ । మోస్తుమన్నంవిస్తతే అప్రచేతాః । సత్యంబ్రహ్మ సదగతస్
 తస్య । నార్యమణ ముష్యతి నోసఖాయమ్ । కేవలాఘో భవతి
 కేవలాదీ । అహం మేస్తు స నయస్వర్త న్నస్మి । మామ దన్యహ
 మద్ద్యన్యాన్ । అహంసదమృత్యోభవామి మదాదిత్యా అధిసర్వే
 తవన్తి । కిగ్స్విదాసీ తూర్వచిత్తికిగ్ స్విదాసీద్భుహద్వయః । కిగ్
 స్విదాసీ త్పిశిజ్గిలాకిగ్ స్విదాసీత్పిలిప్పిలా । ద్యౌరాసీత్తూర్వ చిత్తి
 రశ్వ ఆసీద్భుహద్వయః । రాత్రీ రాసీత్పిశిజ్గిలావిరాసీ త్పిలిప్పిలా ।
 కస్విదేకాకీ చరతికణస్విజ్జాయతే పునః । కిగ్స్విద్ధిమస్య భేషజ కిగ్
 స్విదావపసమ్మహత్ । సూర్యవకాకీచరతి చంద్రమాజాయతే పునః
 అగ్నిద్ధిమస్య భేషజమ్ । భూమిరావపసమ్మహత్ । పృచ్ఛామిత్యాపర
 మత్తమ్మృధిన్యః । పృచ్ఛామిత్యా భువనస్యనాభిమ్ । పృచ్ఛామి
 త్యావృష్ణో అశ్వస్య కేఠః పృచ్ఛామి నాచః పరమం వ్యోమ ।
 వేదిమాహుః పరమ స్తమ్మృధివ్యాయజ్ఞమాహుర్భువనస్య నాభిమ్ ।

సోమమాహుర్వృష్టోఅశ్వస్యశ్రోబ్రహ్మైవనాచః పరమంవ్యోమ
 ఇతిచతుర్థోఽనువాకః ॥ తేజసానాప్తప బ్రహ్మవర్చసేన పుష్కళతే
 యోఽఅశ్వమేధేనయజతే హోతాచబ్రహ్మచ బ్రహ్మోద్యం వద
 తః ॥ తేజసాచైవవైస మృగిహ్మవర్చసేనచనమర్థయతః ॥ దక్షిణో
 బ్రహ్మభవతి ॥ దక్షిణ రి ఆయతనో వైబ్రహ్మ ॥ బాహుస్పత్యోవై
 బ్రహ్మ ॥ బ్రహ్మవర్చస మేవాస్యదక్షిణతోదధాతితస్మాద్దక్షిణోధో
 బ్రహ్మవర్చసితరః ॥ ఉత్తరోహోతా భవతిఉత్తర రి ఆయతనో
 వై హోతా ॥ ఆగ్నేయోవైహోతా ॥ తేజోవాఅగ్నిః ॥ తేజ ఏ
 వాస్యోత్తరోదధాతి ॥ తస్మాదుత్తరోధ స్తేజస్వితః ॥ యూపమభితో
 వదతః ॥ యజమానదేవశ్యోవై యూపః ॥ యజమాన మేవతేజసాచ
 బ్రహ్మవర్చసేనచ నమర్థయతః ॥ కిగ్స్వి దాసీత్సూర్వచిత్తిరిత్యాహ ॥
 ద్యౌర్యై పృష్టిః పూర్వచిత్తిః ॥ దివమేవ పృష్టి మనరుధే ॥ కిగ్స్వి
 దాసీ ద్భూహద్వయ ఉత్యాహ ॥ అశ్వోవై బ్రహ్మద్వయః ॥ అశ్వమే
 వావరుధే ॥ కిగ్స్వి దాసీ త్విశంగి రేత్యాహ ॥ రాత్రిర్యై పీశ్శీలా
 రాత్రి మేవావరుధే ॥ కిగ్స్విదాసీ త్విలిప్సి రేత్యాహ ॥ శ్రీర్యై
 పీలిప్సిలా ॥ అన్నాద్యమే వావరుధే ॥ కస్విదేకాకీ చరతి త్యాహ ॥
 శావా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి ॥ తేజ ఏ వావరుధే ॥ కఉస్విజ్ఞాయతేపుర
 రిత్యాహ ॥ చప్రమానై జాయతే పునః ॥ ఆయు రివా వరుధే ॥ కిగ్
 స్విధి మస్యభేషజ మిత్యాహ ॥ అగ్నిర్యైహిమస్యభేషజమ్ ॥ బ్రహ్మ

వర్చసమే వావరున్ధే॥ కిన్ స్వి నానపన మ్మహా దిత్యాహ॥ అయం వై
 లోక ఆరపవచ్చునాత్॥ అస్మిన్నే వా వా కే ప్రతిష్ఠాహ॥ ప్రచ్ఛామిత్యా
 వర మస్త మ్మృధిత్యా ఇత్యాహ॥ వేదీవై ప్రలోకే॥ పృథిత్యా॥
 వేది మే నావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామిత్యా భువనస్య నాభిమిత్యాహ॥ య
 జ్ఞో వై భువనస్య నాభి॥ యజ్ఞమే నావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామి త్యావృత్తా
 అశ్వస్య రేత ఇత్యాహ॥ సామో నైవృత్తా అశ్వస్య రేతః॥ సోమశీఘ
 మే నావరున్ధే॥ ప్రచ్ఛామి వాచః కరమం వ్యోమేత్యాహ॥ బ్రహ్మవై
 వాచః కరమం వ్యోమం బ్రహ్మ వర్చసమే॥ వరున్ధే॥ అబ్రాహ్మ బ్రహ్మ
 లో బ్రహ్మ వర్చసీ జాయతామాస్మి నాప్తే॥ రాజస్య ఇక్షవ్య శ్శూరో
 మహారథో జాయతాం దోగ్ధీ ధేను ర్వాహాన ద్వానాశుస్స పిపురంధి
 ర్యోషా జిష్ణూ రథేషా స్స భేమో యువాస్య యజమానస్య వీరో జా
 యతాం నికామే నికామే నః పర్జన్యో వర్షతు ఫలిన్యోన ఓషధయః
 పశ్యంతాం యోగతే మోసః కల్పతామ్॥ అబ్రాహ్మన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మ
 వర్చసీ జాయతా మిత్యాహ॥ బ్రాహ్మణ వైవ బ్రహ్మ వర్చసం దధాతి॥ త
 స్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మ వర్చస్య జాయతే॥ అస్మిన్ నాప్తే॥ రాజ
 స్య ఇక్షవ్య శ్శూరో మహారథో జాయతా మిత్యాహ॥ రాజస్య వైవ
 శౌర్యం మహిమా నం దధాతి॥ తస్మాత్పురా రాజస్య ఇక్షవ్య శ్శూరో
 మహారథో జాయత॥ దోగ్ధీ ధేను రిత్యాహ॥ వ్యావృత్తే వ పయోద
 ధాతి॥ తస్మాత్పురా దోగ్ధీ ధేను రిజాయతే॥ వాహాన ద్వానిత్యాహ॥

అక్షు హ్యేవస్మిన్దధాతి । తస్మాత్పురా వోధానస్వానజాయత ॥
 ఆశుస్సప్తిరి త్యాహ । అశ్వ ఏవజవం దధాతి । తస్మాత్పురా శుర
 శ్యోజాయత ॥ పురంధర్యోషేత్యాహ । యోషి త్యేవయావం దధాతి ।
 తస్మాత్స్థినియునతిఃప్రియాభావుకా । జిష్ణూరధ్రేష్టా ఇత్యాహ । ఆహ
 వైత్రతజిష్ణూ రధేష్టా జాయతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । స
 భేయోయువేత్యాహ । యోవైపూర్వవయసీ । ససభేయో యువ ।
 తస్మాద్యువా పుమాన్ప్రియోభావుకః ॥ అశ్వయజమానస్యనీరో జా
 యతా మిత్యాహ । ఆహవైతత్రై యజమానస్య నీరోజాయతే । య
 త్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ॥ నికామే నికామనః పర్జన్యో వర్షస్వి త్యా
 హ । నికామే నికామే హవై తత్రపర్జన్యో వర్షతి । యత్రైతేన యజ్ఞే
 నయజన్తే ॥ ఫలిన్యోన ఓషధయః పచ్యంతామిత్యాహ । ఫలిన్యోహ
 వైత్రతౌషధయః పచ్యన్తే । యత్రైతేనయజ్ఞేన యజన్తే ॥ యోగక్షే
 మోనః కల్పంతామిత్యాహ । కల్పజేహవై తత్రప్రజాభ్యో యోగక్షే
 మః । యత్రైతేన యజ్ఞేనయజన్తే ॥ అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతే ।
 యాః కాశ్చపృథిగ్ శ్రీతాః । అగ్లోఅన్నే నైజజన్తి । అత్రైవదపి
 యస్త్యస్తతః । అన్నగ్ంహిభూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాప్రథ
 ముచ్యతే । సత్త్వంవైతేన్నమాపువన్తి । యేనన్నంబ్రహ్మోపాస
 తే । అన్నగ్ం హిభూతానాంజ్యేష్ఠమ్ । తస్మాత్సర్వాప్రథముచ్యతే ॥
 అన్నాగ్రూభాని జాయన్తే । జాతాన్యన్నేనవర్ధంతే । అద్యతే అత్రిచ

భూతాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నరసమ
యాత్ । అన్యో వైరతస్మాద్భాగముయః । తేనైవ పూర్ణః । సవావష
పురుషవిధస్త్వ । తస్యపురుష విధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః । తస్య
ప్రాణవనశిరః । వ్యానోదక్షిణః ప్రత్యః । అపాన ఉత్తరఃప్రత్యః । ఆకాశ
ఆత్మా । వృథివీపుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేవ శ్లోకోభవతి ॥ సహనావవ
తు... ఓంకాంతిశ్చాంతిః । ఇత్యన్న సూక్తం సమాప్తమ్. చ॥ ౮॥
వట్పవిత్రధారణ విషయః.

శ్లో॥ సంకల్పపూర్వంయేదర్భాః పాదశాచేవిస్సర్జయేత్ । పాద
శాచేతుయేదర్భా విష్టరాంతేవిస్సర్జయేత్ ॥ విష్టరాంతేతుయేదర్భావికి
రాంతేవిస్సర్జయేత్ । కిరాంతేతుయేదర్భావీరంధ్రజేవిస్సర్జయేత్ । వీరం
ధ్రజేతుయేదర్భా ఆసీమాంతేవిస్సర్జయేత్ । ఆసీమాంతేతుయేదర్భాః
పరేహనివిస్సర్జయేత్ ॥ ఇతి శాద్ధేవట్పవిత్ర ధారణంకేమాంచిన్మతిమ్ ॥

ఇతి వట్పవిత్ర విషయ స్సమాప్తః.

వి శ్వే దే వ నిర్ణయః.

శ్లో॥ ఇష్టిశాద్ధే దక్షత్రతూ సంకీర్త్యా వైశ్వదేవకా । నాందీ
ముఖే సత్యవసూనాపిండ్యే కాలకామకా । పురూరవార్ద్రవా వైతా
పార్వతేనముదాహృతా । హేమశాద్ధే ధనురుచీచీకే ధునివిలోచనా
ఏకోద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశః ॥

ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయ స్సమాప్తః.

మ హా ల య ప్ర క ర ణ మ్.

పితౄణాంకృచ్చిమేభాగేమాత్మపిండం యథాక్రమమ్ । మహా
మహాశ్చ తత్పూర్వంఆశ్మపత్న్యస్తదుత్తరమ్ । సుత్రభాత్యపితృవ్యాపి
మాతాపిత్రోశ్చ మధ్యమ్ । మూతామహ మహీమధ్యే మాతులా
స్సహభార్యకాః । దుహిత్రాదితతోఽన్యేషాం శేషందక్షిణతో విధిః ॥

పుష్పిణామతః స్త్రీణాంతత్పుత్రం సముపస్థితమ్ | అంగుష్ఠపరిమా
 ణాతు గోత్రమన్యం ససాస్పృశేత్ | నిరాశాః పితరోయాంతి విప
 రీత్యోభవేన్యది || ఏవంగుణ... పుత్రాతిథౌపితృపితామహాపృపితామహా
 నాం... గోత్రాణాం శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం | మాతృపితా
 మహీప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం... పదాయానాం వసు... ణాం |
 సవత్సీమాతుః గోత్రాయాః దాయాః సూపాయాః | మాతామహా
 మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రాణాం శర్మణాం
 వసురు... పాణాం | మాతామహీ మాతుః పితామహీ మాతుః ప్రపితా
 మహీనాం గోత్రాణాం... పదాయానాం... పాణాం | ఆత్మవత్సయః
 గోత్రాయాః... పదాయాః || వసురూపాయాః సుతస్య... గోత్రస్య...
 శర్మణః వసురూపస్య | భాతుః... గోత్రస్య... శర్మణః వసురూపస్య | పితృ
 వ్యస్య... గోత్రస్య... శర్మణః వసురూపస్య | మాతులస్య గోత్రస్య శర్మ
 ణః వసురూపస్య | దుహితృః... గోత్రాయాః... పదాయాః వసురూప
 యాః | ఆత్మభగిన్యాః గోత్రాయాః... పాయాః | దాహిత్రస్య గోత్రస్య
 శర్మణః వసురూపస్య | భాగినీయకస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య |
 పితృవ్యసుః గోత్రాయాః... పదాయాః వసురూపాయాః | మాతృవ్య
 సుః గోత్రాయాః... పదాయాః వసురూపాయాః | జామాతుః గోత్ర
 స్య శర్మణః వసురూపస్య | భాపుకస్య గోత్రస్య... స్యస్మి పాయాః
 గోత్రాయాః... పదాయాః వసురూపాయాః | శ్వశురస్య గోత్రస్య
 శర్మణః వసురూపస్య | శ్వశ్వాః గోత్రాయాః... పదాయాః వసురూ
 పాయాః | స్వాల్కకస్య గోత్రస్య శర్మణః వసురూపస్య | స్వామినః |
 గురూః | డిక్కినః ధురివిగోచససంజ్ఞకానాం విశ్వేష్టాం దేవానాం చ కన్యా
 గతే సవితరి ఆమాభ్యాదిపంచమాపరపత్నే కర్తవ్యోనకృన్యచలయా
 భ్యాన్న శ్రాద్ధం అన్నేన హవిషాసదైవ మద్య కిరిష్యే ఇతిసంకల్ప
 విశేషః || అత్రమానశ్రాద్ధవత్ కేచిత్కుర్వంతి తిథిశ్రాద్ధాదీనర్వమప్యే
 వ మే || సపిండీకరణానుమూళికో నాద్దిక సంపత్సరవిమోకప్రతిసాంవత్స

రికాఖ్యాని పిండత్రయయుక్తాని పిండపితృయజ్ఞ ప్రకృతికాని। ఇతరా
ణిసర్వాణ్యపి శ్రాద్ధాని పిండమట్కయుక్తాని।

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

ఏవం...పుణ్యతిథౌ పితృఃపితౄణాం మక్షయపుణ్యలోక ఫలా
వాప్త్యర్థం మకరసంక్రమణాదిశ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధంకరిష్యే!
కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం యథాశక్తి సంభవత్ప్రియశ్చిత్తం కరిష్యే!
సమస్త...ప్రీతాతి || పితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలావా
ప్త్యర్థం హిరణ్యశ్రాద్ధంకర్తుం అధికారసంపదస్త్రితి...స్తు|| కాలశ్చ
ముఖ్యకాలోఽస్తు...శివః | ఓంభూః...పుణ్యతిథౌప్రా...తీ - పితృః
పితౄణాం...ర్థం పితృపితామహ ప్రపితామహనాం గోత్రాణాంశర్మ
ణాం వసురుద్రాదిత్యరూపాణాం మాతృపితామహిప్రపితామహీనాం
గో...ణాం మాతామహ మాతృఃపితామహమాతృప్రపితామహ
నాం...గో...ణాం సపత్నీకానాం ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం
దేవానాంచమకరసంక్రమణాది శ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధంహిరణ్య
ద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయా సదైవ మద్యకరిష్యే!
ధనురుచిసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే...క్షణః ప్రాసాదః
కరణీయః|| అస్తుకరణీయః | పితృపితామహ ప్రపితామహనాం...
ణాం సపత్నీకానాం స్థానే...కరణీయః | మాతామహమాతృఃపితా
మహ... గాసపత్నీకానాంస్థానే...కరణీయః | అక్రోధనై...తా
భ్యాంచైవ సమస్కృత్యతతశ్శ్రాద్ధం ప్రవర్తయేత్ || ఆచమ్య ఏవం...
తిథౌపితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోకఫలావాప్త్యర్థం మకరసంక్ర
మణ శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధే యుష్మదనుజ్ఞయా క్రాంతం
శ్రాద్ధకర్మ కరిష్యే || కురుష్వ|| అపహతా...పితరోహ నేషుపితృస్థా
నేమాతామహస్థానే తూష్ణీమండలత్రయం కృత్వా|| సవ్యమ్||విశ్వే
దేవస్థానే యనోదకేనాపౌశ్య చతురశ్చిమండలం కృత్వాతతఃహిర
ణ్యద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య | ఓంభూర్భువస్సువః...శ్రాద్ధయోగ్యాభవం

త్వితిభవంతోబ్రువంతు || శ్రాద్ధకాలేగయాంధ్యాత్వా... ప్రవర్తయే
 పృనర్తయ || ధనురుచిసం...నామిదమాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || విశ్వే
 దేవదైవేక్షణః క్రియతామ్ || ఓంతథా ప్రాప్నోతు భవాః | ప్రాప్ను
 వాని || గంధద్వారాం...శ్రియమ్ || ధనరు...వాః | అమీనోగంధాః ||
 సుగంధాః | ఆయనే...మే పుష్పార్థాశిమే అక్షతాః || సుపుష్పాశి |
 ధూరిసి...ర్యామః || ధనురు...వాః | ఆయంవోధూపః | సుధూపః
 ఉద్దివ్య...దిశోదిశ || ధను...వాః | ఆయంవోజ్యోతిః సుజ్యోతిః | యు
 వాసు...తః || అతః...నమమ | సునాసః | తదభావే సాక్షతాశిమే
 కుశాసుకుశాః | అర్చనం సం...రస్తు || భవదనుజ్ఞయా పిత్రాద్యర్చ
 నంకరిష్యే || పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...సపత్నీకానామిద
 మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || పితృపితా...ణాం సపత్నీకానాం సంక్రమ
 ణశ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్య శ్రాద్ధేక్షణః క్రియతాం ఓంతథా | ప్రాప్ను
 వంతు...ప్రాప్ను వాని | తతఃపూర్వోక్తప్రకారేణగంధాదిసర్వంకుర్యా
 త్ || తతః మూతామహాద్యర్చనం కరిష్యే || మూతామహమాతుః...

ణాంసపత్నీకానామిద మాసనమ్ || సుఖాసనమ్ || సంక్రమణశ్రాద్ధ
 ప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేక్షణః క్రియతామ్ | ఓంతథాసర్వంపూర్వస
 త్కుర్యాత్ || యుష్మదనుజ్ఞయా మండలాద్యర్చనం కరిష్యే | ఏత
 థానేషుహిరణ్యంనిధాయ | దేవసవితః ప్రసవ | పృథివీ...స్వాహా |
 శ్రీవిష్ణోహిరణ్యంరక్షస్వ | ధనురు...వా ఇదం వోహిరణ్యంహవ్యంధ
 ను...వాదేవతాఇదంవోహిరణ్యం హవ్యం బ్రాహ్మణస్తాహ...చ్చా
 యేయం ధను...భ్యః ఇదంహిరణ్యం హవ్యం తత్సత్ || స్వాహాస
 మమ | గయాయాం...ద త్తమస్తు || యేచేవా...జపధ్యమ్ || ప్రాచీ
 నానీతి | దేవసవితః ప్రసవ | పృథివీ... స్వధాశ్రీవిష్ణోకవ్యంరక్షస్వ | పితృ
 పితా...సపత్నీకాః ఇదంవోహిరణ్యం పితృపితా...సపత్నీకానామ
 దేవాదేవతాఇదం హిరణ్యంకవ్యం బ్రాహ్మణ...హిరణ్యం కవ్యం తత్స
 త్ || స్వధా...ద త్తమస్తు || యేచేవా...సుకృతంజపస్వ | దేవసవితః

ప్రసూనః । పృథివీతే...సురే । మాతామహ మాతుః ...త్పితౄణామహ
హిరణ్యంకవ్యం మాతామ ...కాయాపాదేనా దేవ తేదం హిరణ్యం
కవ్యం బ్రా...దత్తమస్తు । యేచేనా...జాపస్వ ॥ దశగాయత్రీ మంత్ర
జపంకుర్యాత్ ॥ సప్తవ్యాధా...సతతం పితౄణుక్తిహేతూర్ ॥ గయ
గయ! ఏవం...పుణ్యతిథౌపితుః పితౄణాం అక్షయ...ర్థం సంక్రమణ
శ్రాద్ధప్రతినిధిహిరణ్యశ్రాద్ధేపిత్పితౄ...రూపార్ సపత్నీకాః । మాతా
మహ...రూపార్ సపత్నీకాః । ధనురుచి.....దేవా నుద్దిశ్యమయా
క్రియమాణహిరణ్యశ్రాద్ధేస-పితౄపితౄ...సపత్నీకానాంమాతామహ
...సపత్నీకానాంవతేహం ఏతానాంగయహిరణ్యశ్రాద్ధేనైవఅక్షయా
త్పితౄభ్యుత్వాపునరావృత్తింహితశాశ్వతబ్రహ్మార్కే సత్సన్నివాససిద్ధి
...బుద్ధివంతుఃపునరా...రస్తు ॥ సర్వంసగు...తత్సద్బ్రహ్మార్కమస్తు ॥ హి
రణ్యం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ ఇతి హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

సంకల్పశ్రాద్ధమ్.

శ్లో॥ ఆవాహనాన్యధానేచ అగ్నాకరణమేవచ పిండస్వధాని
సయనేసంకల్పే పంచపర్జయేత్ ॥ అంగానిపితౄభ్యస్య యదాకర్తుం
నశక్నుయాత్ । సంకల్పశ్రాద్ధ మేవాసాకుర్యాదన్యది వర్జితమితి ॥
అన్యక్తాగ్నేస్తుపి ణోక్తిస్తస్మాత్సంకల్ప్య భోజయేత్ ॥ సంకల్పంతు
యదాకుర్యాన్నకుర్యాత్పత్రపూరణమ్ । నావాహనాగ్నా కరణే
పిండాంతైవ నదాపయేదితి । ఉచ్ఛిష్టపిండోపి నదాతవ్యః ॥ సంక
ల్పంతు యదాశ్రాద్ధంసకుర్యాత్పత్రపూరణమ్ । వికిరశ్చనదాతవ్య
ఇతి స్మృత్యంతరేత్ ॥ ఇతిసంకల్పశ్రాద్ధం సమాప్తం.

అశ్వేన శ్రాద్ధమ్.

నూన శ్రాద్ధం హి...
దాది శ్రాద్ధం...
శ్రాద్ధం...
శ్రాద్ధం...
శ్రాద్ధం...

పురుషాణాంస్య ప్రాయశ్చిత్తఫలయోగః

ఆదాక్షరంకృత్యాన్నాత్వాచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకు
ర్యాత్ || అత్రోః సంకల్పః మమ సమస్తపాపక్షయార్థం స
ర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యంకర్మకరివ్యమాణః ... కరిష్యే ||

దశద్వాదశవిప్రకాపరిషదముపేయన్నాత్వాచమ్య ప్రాణా
నాయమ్యవం... ప్రీత్యర్థం అముకగోత్రస్య అముకనామధేయస్యను
మజన్మాభ్యనాజన్మప్రభృత్యేకతాణవర్యంతబాల్యయావనకమా
రవృద్ధత్యేషాబాగ్రత్యేషు సుషుప్త్యవస్థాసుమనోవాక్కాయేదియ
న్యాపాదైః రససిప్రకాశేచ జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ మయాకృతానాం
ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం
మహాపాతకాదిప్రమాదమహాపాతకప్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం
మహాపాతకసమరూపానుపాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకరణా
నాంమలినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణ
కానాంప్రకీర్ణకానాంరహస్యకృతానాం మహాపాతకానాంమహాపా
తాదిప్రమాదమహాపాతకప్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాంమహాపా
తకసమరూపానుపాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకరణానాంమ
లినీకరణానాంఅపాత్రీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణకానాంఅ

జ్ఞానతస్సకృత్కృతానామజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాంజ్ఞానతోభ్యస్తానామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చార్థ్యం తాభ్యస్తానామ
జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చనిరంతరాభ్యస్తానామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చచిరకాలభ్య
స్తానాంబహువాంబహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామవనోదకం
సర్వప్రాయశ్చిత్తపరిషదుపసానపూర్వకం శక్యప్రత్యామ్నాయరూ
పేణాచరిష్యే | ఇతిసంకల్ప్య | స్వశాఖయాసంకల్పపురస్సరామ్నాత్తి
కాన్నానందిధాయ | సుకల్పపురస్సరంపరిషదుపసానంకుర్యాత్ || శ్లో ||
నివేదయితుకామోహం పాపంపరిషది స్వకమ్ | స్నానం శరీరశుద్ధ్య
ర్థంకరిష్యేతికీర్తయేత్ || పరగుప్రభాగుపస్థానాత్పశ్చ త్నాయంతినే

పివా । సంకల్పత్రయమామ్నా తప్రాచయశ్చిత్తచిక్షీర్షతః॥ కేచనవ్రత
 గ్రహణా త్పుణ్యేద్యుస్తానూ వేషా పరిషదుపసావంకార్యమిహవదం
 తి । యజమాః అహ్నినాసాః పరిషదం । ధీః ప్రదక్షిణీకృత్యపరిషద్దక్షి
 ణాంగృహీత్వాదాడవత్ప్రణమ్య విజ్ఞాపయేత్ ॥ విజ్ఞాపనప్రకారః । అ
 శేషేషేషా పరిషన్నదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్తవ్య ముయాసమర్పితామి
 మాంకేరిషద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్య మాముద్ధర । అ
 ముకగోత్రస్యనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యైతత్తణ
 పర్యంతంమయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతి
 రిక్తానాంప్రకాశకృతానామహాపాతకాతిష్ఠ్యరూపమహాపాతకప్రతా
 తిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాము
 పపాతకానాంసంకలీకరణానాం ములిసికరణానాం అపాతీకరణానాం
 జాతిభ్రంశకరాణాం అవక్షీర్ణకానాంప్రక్షీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాదిష్ఠ్యరూప మహాపాతక ప్రతాతిదేశిక
 రూపాతిపాతకానాంమహాపాతక సమరూపానుపాతకానాముపపాత
 కానాం సంకలీకరణానాం ములిసికరణానాం అపాతీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాంఅవక్షీర్ణకానాంప్రక్షీర్ణకానామజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం
 అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృతకృతానాం జ్ఞానతోఽభ్యస్తా
 నామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చిత్త్యం తాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చిన్దిరం
 తరాభ్యస్తానామజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ దిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాం
 బహువిధానాంసర్వేషాంపాపానా మపనోదకంప్రాయశ్చిత్తముపదిశే
 తివిజ్ఞాప్యపునః ప్రణమేత్ । తత స్త్రీపంచపావిధాయకా వృణు
 యాత్ । అస్మిన్నాస్మియశ్చి త్తేవిధాయకంత్వామహంవృణేతతోఽనుచా
 దకవరణమ్ । అస్మిన్నాస్మియశ్చి త్తేఽనుచాదకంత్వామహంవృణేత్తతతోఽనుచా
 దంతంవృణుయాత్ । విధాయకాను వాదః హేవిద్వక్ అశేషేషే
 పరిష దముకగోత్రస్యనామధేయస్య...జన్మాభ్యాసా జ్జన్మప్రభృత్యై
 తత్తణపర్యంతం సర్వేషాం పాపానామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం

వ్యక్తిగత మడబ్బకృత్యరూపం ఉత్తమ స్వాపనోదకం మధ్యమస్యద్వి
 గుణితం అభిమన్యత్రగుణితం ఏవం వచ్చుత్వారింశ దుత్తరద్విశతాధిక
 త్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృత్యకృత్యప్రాయశ్చిత్తమనోదకంభ
 వతిః ఇదం నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తం యజమానస్యోపదిశే శ్లేకం విశశ్చి
 తం నియోజయేత్ । పరిషదః విప్రాపితానాం నిమిత్తానా మనోద
 కం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం అధికార సామర్థ్యభేదాత్ । నాత్మ ద్వాశక్యత్ర
 త్యామ్నాయ రూపేణ వా నిర్ణయే దధనికీతం పశ్య గీతమడద్ద
 కృత్యరూపం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం నాత్మ ద్వాశక్యత్ర త్యామ్నాయ
 మశీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్య కృత్య ప్రత్యామ్నాయభూ
 తభేదుదానాదికం వాఽస్యోపదిశే శ్లేకం విశశ్చి తం నియోజయేత్ ।
 అనువాదప్రకారః । సాపివి శేషసం భావనాం సంప్రాప్త్య । శ్లోహ
 స్త్రోహా సారోపదేష్టా ప్రాణాయామపురస్కరమ్ । ఉత్థాయానువదే
 ద్వేవభాషయా ప్నదీరితమ్ । పాయశ్చిత్తం ప్రాజ్ఞ ఖస్పక్రివా
 రంచపునః పునః । ప్రాయశ్చిత్తం బ్రాహ్మణస్య సాత్మదుపకదిశేన్బ
 ధః । అంతరాబ్రాహ్మణం కృత్వా త్త్రోహేచ్ఛా ద్రజన్మనామ్ । ఇ
 తిన్యామే నానువదేత్ । అనువాదః । హేగోత్రనామధేయలశేషే
 హేపదిష త్వదీయాం విజ్ఞాపనా మాకర్ణ్యత్వయాసమర్పితాం పరిషద్ద
 ష్టిణాం యథోక్తదక్షిణాబువ స్వీకృత్య త్వదుక్తనిమిత్తానాం సర్వే
 హంపాపానామనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ఖండమేకనిర్ణయా
 స్సన్నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తంతనోపదిశేతపథాయకముఖేన మాంప్రేషి
 తవతి । అహమిష్యోపదిశామి । సావధాన స్సమాకణాయ । హే
 గోత్రనామధేయ తవజన్మాభ్యాసా జన్మప్రభృ శ్చేతత్త గోపర్యంతం
 త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం
 ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాదిష్టరూప మహాపాతక ప్రతాదిదే
 శిక రూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపానుపాతకానా ముప
 పాతకానాం సంకలీకరణాం మలినీకరణానామపాత్రీ కరణానాం జాతి

భృంశకరాణాం అవక్షేణకానాం పక్షేణకానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూపమహాపాత కవ్రతాతిదశి
 కరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపను పాతకానాముపపా
 తకానాం సుకలీకరణానాం మలినీకరణానాం మపాతీకరణానాం జాతి-
 భృంశకరాణాం అవక్షేణకానాం పక్షేణకానాం అజ్ఞాన తస్యకృతృతా
 నాం అజ్ఞానతో ఒభ్యస్తానాం జ్ఞానత స్యకృతృతా నాం జ్ఞాన
 తో ఒభ్యస్తానాం జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ త్వంతా భ్యస్తానామజ్ఞా
 నతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరా భ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిర
 కాలాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపా
 నామపనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం షడ్గుణిత షడ్బక్తృచ రూపమ
 శీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతృతృకం నిజాతమ్ । ఏతదు
 త్తమాధికారిణః । మధ్యమస్యత దేవద్విగుణితం షడ్మ్యుత్తరశతాధికద్వి
 సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతృతృకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకమ్ ।
 అథమస్యత దేవత్రిగుణితం చత్వారింశదుత్తర ద్విశతాధికత్రినహస్ర
 సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృతృతృకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం భవతి ।
 ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తం త్వంసాత్మో చ్చర్యాయాం సమర్థ శ్చేత్తథాకు
 రు । అసమర్థో ఒ హమితి బ్రూయా దశ మర్థశ్చేచ్ఛకృత ప్రత్యా
 మ్నాయేనాచార ప్రత్యామ్నాయానాహ । ప్రాజాపత్యో పవాస
 ధేనుదానాయుత గాయత్రీ మంత్రజపప్రాణాయామ శతద్వయ తిల
 హూమసహస్రసగం హితామాత్ర వేదపారాయణ సముద్రగానదీ
 స్నానద్యాదశ బ్రాహ్మణభోజనాదీ సమానపృత్యామ్నాయపరా
 ణి । ఏతేషుచిక్ష్వా వశాత్ప్రాజాపత్యకృతృతృకం ప్రత్యామ్నాయరూపై
 ర్మహానదీ మృత్తికాస్నానైః షడ్గుణిత షడ్బక్తృచ రూపం సర్వ ప్రాయశ్చి
 త్తం ప్రాప్నోదీచ్యాం గసహితం సంపూర్ణంకురు । పూతోభవిష్యసి ।
 మహానద్యాం ప్రస్థిద్ధదేవతా సన్నిధానేనైకంస్నానం షట్కృతృతృక
 దమిత్తుక్తమ్ । మధ్యమస్యత షడ్మ్యుత్తర శతాధికద్విసహస్ర సంఖ్యాక

ప్రాజాపత్యకృచ్ర) ప్రత్యామ్నాయభూతాని మహానదీమృత్తికాన్నా
 నానిభవంతి । అథమస్యచత్వారిగ్ంశ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్ర
 సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృచ్ర) ప్రత్యామ్నాయ భూతానిమహానదీమృ
 త్తికాన్నానాని భవంతి । అనేనయజమానేనగోత్రేణ నామధేయేనా
 స్మిన్మధ్యుచిత పడబ్రహ్మచరూపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అశీత్యధికసహ
 స్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ర) ప్రత్యామ్నాయ భూతైస్సాన్నినవిద్య
 నుస్థితతత్సంఖ్యాక మహానదీమృత్తికాన్నానైః ప్రాచ్యోదీచ్యాం గస
 హితేనంపూర్ణ మనుస్మితేసతి । హేగోత్రనామధేయతనజన్మాభ్యాసా
 జ్జగ్నుపథృత్యేతిత్య గ ఛర్యంతం అనేకకృతేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపా
 తకచతుష్టయవ్యతిరక్తేభ్యః ప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకాతిదిష్టరూ
 పమహాపాతక ప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమ
 రూపాను పాతకేభ్యఃఉపపాతకేభ్యః స్పంకలీ కరణేభ్యః మలినీకరణే
 భ్యః అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభింశక కేభ్యః ప్రక్షీర్ణ కేభ్యః రహస్య కృ
 తేభ్యో మహాపాతకేభ్యో మహాపాతకాతి దిష్టరూప మహాపాతక ప్ర
 తాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యో మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్య
 స్పంకలీకరణేభ్యో మలినీకరణేభ్యో అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభింశకకే
 భ్యః ప్రక్షీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతో అభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానః సకృత్కృతే
 భ్యః జ్ఞానతో అభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చపుత్రస్తాభ్యస్తేభ్యః అ
 జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చచిరంతరాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చచిరకాలా
 భ్యస్తేభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్యః సుకేభ్యః పాపేభ్యో విముక్తో
 భూయూవిముక్తోభూయూ ఇత్యుచ్చైర్వచేత్ । పరిషదుచ్చైస్తథాస్త్వి
 త్యేకవాక్యేన నుపదేత్ । పరిషదంగంధాక్షతైరలంకృత్య తాంబూల
 దక్షిణాదికందనాత్ । యజమానః ప్రాణానాయమ్య । మమజన్మా
 భ్యాసాదిత్యాని సర్వేషాం పాపానామపనోదకం పరిషదుపదిష్ట ప్రా
 యశ్చిత్తంచత్వారిగ్ం శదుత్తరద్విజ తాధికత్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజా
 పత్యకృచ్రాచ్యుక్తకం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగసహితం పరిషదుపదిష్టప్రత్యా

మూయ రూపేణాచరిష్యే । మయా అచరిష్యమాణ సామ్యశ్చిత్త
సామ్యశ్చిత్తం ప్రాచ్యంగగోదానంకరిష్యే ॥ ఇతిసంకల్ప్య బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్య ॥ శ్లో॥ యజ్ఞసాధనభూతాయా విశ్వస్యామృతాశినీ విశ్వ
యాపధరోజేవః ప్రీయతామనయాగవా ॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతి భువ
నానిచతుర్థశ్చ యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదత శ్చాటింక్రయచ్ఛమే
అన్నైబ్రాహ్మణాయ విష్ణురూపాయ స్వణశృంగం శౌర్యఖిగాం
తామృతృప్తాంకాంస్య దోహశాం వస్త్రాంకాం సంయుక్తాం పయ
స్విసిమిమాంగాం తుభ్యమహం సంక్రదజేనమమేతి దత్త్వాతత్తదశ
చానానిదద్యాత్ । ప్రాణనాయమ్య । తస్యతస్య ప్రాయశ్చిత్తస్య
సామ్యశ్చిత్తం వపనం కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య ॥ శ్లో॥ మేరుమందరతు

ల్యానిపాపానివివిధానిచ । కేశాన్యాశ్చిత్తశ్చిత్తంతి తస్మాక్కేశాన్యా
మ్యహమ్ ॥ జంఘారువక్షాకయోసుగోమానిభుజయోక్రమాత్ । కు
క్షిగోమవర్జంశృగుకేశాంశ్చైవాపయేత్ । క్రమేణపాణిపాదస్య సఖా
నిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనంనాస్తి నారీణాం వ్రతసత్రయోః
మహాదోషేషు సర్వేషుచేదయే దంగుళద్వయమ్ । పాదయోశ్చైవ
పాణ్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనమ్ । వ్రతద్వైగుణ్యమాచరే కేశా
నక్షత్రచేద్యతీ తిథాపిగోమవపనం కారయేన్నఖనికృంతనమ్ । అనేన
క్రమేణవపనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ గజోనరాజపుత్రోవా బ్రాహ్మణో
వాబహుశుతః । కేశానాం వపనంహిత్యా ప్రాయశ్చిత్తం సమాప
యేత్ । కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగుణంవ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణే
వ్రతతదిష్టేదక్షిణద్విగుణాభవేత్ । ఏతన్నహపాతకవృత్తినిర్మలమ్ ॥

శ్లో॥ ఏద్వద్విక్రమృతప్రీతిగా నేవ్యతేకేశవాపనమ్ । ఋతే
మహాపాతకినో గోహంతుశ్చాపకీర్ణినః । ఇతివచనాత్ । సర్వప్రాయ
శ్చిత్తాంతరమహాపాతకానాం ప్రకాశకృతగోహననదోషస్యావకీర్ణినో
దోషస్యావనోదకమ్ । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థలే సర్వేషాం వపనం
శర్తవ్యం । వపనం కృత్వాన్నత్వా ప్రాణ నాయమ్య । ఏవం...ప్రీ

త్వగ్గం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగజ్యేన దతథాన
నం కరిష్యే || శ్లో || ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాః శశువసూనిచ |
బ్రహ్మప్రజ్ఞాంచ మేధా చ త్వన్నో జేహి చ సంస్థితే || ఇతిమంత్రేణదం
తకాప్యనూదాయదంతథావనం కృత్వాన్నత్వా ప్రాణానాయమ్య |
ఏవం...ప్రీత్యగ్గం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ దశ
ః ధర్మానాంకరిష్యే || శ్లో || ధన్యగోమయ మృద్వారి పంచగవ్యైస్తతః
పరమ్ | స్నాత్వాతదుక్తవిధినా చాఘమగ్నమాచరేత్ | అగ్నిరస్మి
జన్మనా జాతవేదా ఘృతమ్ చక్షురమృతం మలసత్ | అర్కస్త్రీ
ధాతూరజసో విమానో జ్వలన్ శుక్లోహవిరస్మి నామ | ఇశోధన్య
స్నానమ్ | గంధ ద్వారామితి గోమయస్నానమ్ | స్వోనాకృధివిధ

వాన్మక్షరానివేశనీ | యచ్ఛానశ్శరీరసప్రథాః | ఇతిమృత్తికాస్నాన
మ్ | ఆపోహిష్ఠా మయో భువఇతి వారిణా స్నానమ్ | గాయత్ర్యా
గోమూత్రమ్ | గంధ ద్వారామితి గోమయమ్ | ఆప్యాయస్వేతి క్షీర
మ్ | దధి క్రావణ్ణ ఇతి దధి | శుక్రమ సీత్యాజ్యమ్ | దేవస్య త్వా
సపతుః ...స స్తాభ్యాంగ సరస్వత్యైవాచో యంతర్యం శ్రేణాగ్నే
స్తాసామ్రాజ్యేనాభిషింఛామీద్రస్య బృహస్పతేస్తా సామ్రాజ్యే
నాభిషింఛామి | ఇతికుశోదకస్నానంహిరణ్యశృంగం పరుణంప్రపద్యే
తీర్థంమేదేహియాచితః | యస్మయూభుక్తమపాధూనాం పాపేభ్యశ్చ
ప్రతిగ్రహః | యస్మేమనసాపాచాకర్మణావా దుష్కృత కృత్రిమేరిన్న
ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతు పునః పునః | నమోఽ
గ్నయేఽపునతే నమః ప్రదాయనమోవరుణాయ నమోఽరుద్రై
నమోఽదభ్యై | యదపాక్రూరంయదమేధ్యం యదశాంతం తదపగ
చ్ఛతాత్ | అత్యాశనాదతీపానా ద్యచ్ఛుక్తగ్రాస్తితిగ్రహత్ | తన్నో
వరుణోరాజాపాణినాహ్యవ మర్శతు | సోఽహమపాపో విరజోఽర్దు
క్తోముక్తకిల్బిషః | నాకస్యపృథమారుహ్యగచ్ఛేన్నహ్ని సలోకతామ్ |
యశ్చపునరుణ స్సపునాత్విఘ్నముగ్ధః | ఇమం మేగం కేయమునేసర

స్వతి శుశ్రూషామగ్ం సచతాపరుష్ణియః । అసిక్తియా మరుద్వృధే
 విత స్తయాన్జీకీయే శృణుహ్యసుహామయా । ఋతంచ సత్యంచాభీధ్ధాత్త
 పసాఽద్యజాయత । తతోరాత్రి రజాయత తతస్సముద్రోల్లవః ।
 సముద్రాదర్శనా దధిసంవత్సరో అజాయత । అహరోరాత్రాణిమదధ
 ద్విశ్వస్యమివతోవశీ । నూన్యాచగ్దమసాధాతా యథాపూర్వ మ
 కల్పయత్ । దిన చవృథోంచాంతీక్ష మథోనుః । యత్పృథివ్యా
 గ్ంరజస్వహూతరిక్షేవిరోదసీ । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్వీశు
 మర్షణః । పునఃతువసపాపున తువరుణః పునాత్వీశుమర్షణః । ఏవ భూ
 తస్యమధ్యే భువనస్యగోస్తా । ఏష పుణ్యకృతాం లోకానాం మృత్యో
 హ్నిరగ్మయమ్ । జ్యాచావృథివ్యో హ్నిరగ్మయగ్ం సగ్గ్రితిగ్ం సుః ।

ససస్సువ స్సగ్ంశిశాధి । ఇత్యశుమర్షణస్సానమ్ । ఏవంస్సాత్వాఽ
 చమృతాతోఽహమస్మిత్వా త్సానంధ్యామేత్ । అథ । పంచగవ్య
 విధిః । శ్లో । కృష్ణాయా ఆహారేన్నూత్రం రిక్తాయా గోమయ తిథా ।
 పీతాయాస్తుపయశ్చైవ శ్వేతాయా ఆహారేద్దధి । కపిలాయాన్యత్రం
 చేతిగవాంచర్ణాః క్షకీర్తితాః । పలమేకంతు గోమూత్రం అంగుస్తా
 ర్థంతు గోమయమ్ । క్షీరంనప్తకలం గ్రాహ్యం దధిచత్రికల్ప
 తిథా । ఘృత మేకకలం గ్రాహ్యం కలమేకం కుశోదకమ్ ।
 గోమూత్రిగోమయంక్షీరం దధిసర్పిః కుశోదకమ్ । పంచగవ్యమితి
 ప్రోక్తమృపిభి ర్గౌతమాదిభిః । గాయత్ర్యాగృహ్యతే మూత్రం గం
 ధమంశ్రేణ గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతి మంశ్రేణ క్షీరం గ్రాహ్య
 మనంతరమ్ । దధిమంశ్రేణసంగ్రాహ్యం దధిచాజ్యం తిథిః కరమ్ ।
 శుక్రమసీతీయజుషా దేవస్యత్వా కుశోదకమ్ । అనేవిధినా పంచగ
 వ్యంత్రైమామ్రీ పాత్రకే । సేవయిత్వా కుశాగ్రేస్తు త్రిరాగోడ్యవిశు
 ద్ధయేత్ । ప్రాశయే తోష్ణీక్షయే ద్వాతుస్సాపయే త్ప్రేణవేతు ।
 నారాయణేతి మంశ్రేణస్త్రేణం ప్రాశస మిష్యతే । ఇశ్వేతన్మపిణా
 పోక్తం భరణ్యాజేనధీమతా । భస్మగోమయమృద్వాఽఽపి పంచగవ్యా

నులేపనైః । పాశేనంపంచగన్యస్య దహత్యగ్నిరివే ధనమ్ । ఇలాప
కర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచోచేదిధయే ॥ ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...
తిథావరిష దుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రచ్ఛాగజ్యేన శాలాగ్నిహోమం
కరిష్యే । చతుష్పాతప్రయోగః పూర్వోత్తరపరిషేచనేనభూస్సావహః ।
భువస్సావహః । సువస్సావహః । భూర్భువస్సువస్సావహః । మంత్రోక్తదేవ
తాః । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం .. ప్రీత్యర్థం మమసమస్తపాపత్రయార్థం
వరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రచ్ఛాగజ్యేన పంచగవ్యహోమం కరి
ష్యే । ఇరావతీదంవిష్ణుః మావస్థాకేనశంపతీ । అగ్నయేచైవసోమాయ
ఇంద్రాయస్సావహః । అగ్నయేస్సిష్ట కృణేన్వహః ॥ ప్రాశేనం కరిష్యే

పంచగవ్య ప్రాశస్త్యం । ఆచమ్య యత్సగస్థితం పాపం దేహేఽస్థిత
మామకే । ప్రాశస్త్యం పంచగవ్యస్య దహత్స్యగ్ని నివేధనమ్ । ప్రాణ
నాయమ్య । ఏవ ... ప్రీత్యర్థం మయా ఆచర్యమాణం ప్రయత్నిత
ప్రాచ్యైః గత్వేన దహత్ప్రాశస్త్యానికరిష్యే । అగ్నిరస్థితభస్మస్యాశనమ్
గంధవ్యరామితీ గోమయప్రాశనమ్ । స్యోనాశ్పథిః శిమ్మత్రాశనమ్ ।
ఆపోహస్థితీ వరిప్రాశనమ్ । గాయత్ర్యా గోమూత్రమ్ । గంధద్వరా
మితీ గోమయమ్ । ఆప్యాయస్థితీ షీరమ్ । దధిక్రావణ ఇతి దధిప్రాశ
నమ్ । దేవస్య త్వేతి కుశోదకప్రాశనమ్ । అనతృణీయ సఃకల్పః । ఏవం
... పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం షణ్మదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ప్రాయ
శ్చిత్త కృత్యా । ప్రాణనాయమ్య । షణ్మదుపదిష్ట సర్వప్రాయశ్చిత్త
స్యోదీచ్ఛ్యాంగత్వేన ఇలాగ్నిహోమం కరిష్యే । చతుష్పాతీప్రయో
గః । పూర్వోత్తరకరిషేచనేన భూస్వాహా । భువస్వాహా సువస్వా
హా । భూర్భువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తజేవతాః । మయా ఆచరిత
ప్రాయశ్చిత్తస్యోదీచ్ఛ్యాంగత్వేన దశదానానికరిష్యే । శ్లో । గనానం
గేమః । స్థితీ భువనానిచతుర్దశి । యస్మాత్తస్మాద్భిరగమేస్వాదత
శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । సర్వసస్యాశయా భూమిర్వరాహేణ సము
ద్భుతా । అంతఃపుష్కళదా అతి శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । తిలాః

పాకహారానిత్య విస్తోహా సముద్భవాః । పాపంహరంతు మేక్షిత్ర
మతశ్చాంతిప్రయచ్చమే । హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ బీజవిభావ
సోః । అనంతపుణ్యశలవి మతశ్చాంతిం ప్రయచ్చమే । కామధేనోస్స
ముద్భూతం సర్వక్రతుషి సంస్థితమ్ । దేహనామాజ్య మాశురమత
శ్చాంతిం ప్రయచ్చమే । శీతం తోష్ణసంతాణం లజ్జాయా రక్షణం
పరమ్ । దేహలంకరణం వస్త్రమతశ్చాంతింప్రయచ్చమే । ధన్యకరో
షిదాతార మిహలోకేకరత్రిచ । యస్మాత్సాచ్చివం మే గ్యాదతశ్చా
ంతిప్రయచ్చమే ॥ ఇత్యుక్తా ఉపమ ద్భూతో గుడోమధు విరాజిః ।
యస్మాత్సాత్సా...ప్రయచ్చమే । పితృప్రీతికరంత్యం హిరావ్యచంద్రస
మద్యుతే । త్వద్దానాదిపాచాములే శ్రేయస్సాద్రజతంమమ ॥ రసా
నామగ్రతః శేష్ఠం లనణ బలవర్ధనమ్ । యస్మాత్సాత్సా...మే ॥ గో
భూతిలహరణ్యజ్య నాసోధాన్యగుడానిచ । రావ్యంలవణమిల్యాహు
ర్దశనానానిపండితాః ॥ ఏవమేవసర్వత్రకృచ్ఛాది ప్రాయశ్చిత్తేషు
ప్రాచ్యోదీచ్ఛ్యాగకలాపః కర్తవ్యః.

అథ మృత్తికాస్నానమ్.

అథాతో మృత్తికాస్నానవిధిం వ్యాఖ్యాస్త్యమో బ్రహ్మచారిగృ
హస్థ వానప్రస్థ వరివ్రాజకానా మశ్వక్రాంతే సహస్ర పరమాదే
వీతిభూమి దూర్వామభిమంత్ర్యఅశ్వక్రాంతేరధక్రాంతేవిష్ణుక్రాంతే
వసుధరా । శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వ మాంపదేవదే । సహస్ర
పరమా దేవీశతమూలాశతాంకురా । సర్వగంహరతుమేపాపందూ
ర్వానుస్మ ప్సనాశనీ ఉద్ధృతాసీతి నదీతీరేణోష్ఠమాదాయ । ఉద్ధృ
తాసివరాహేణ కృష్ణేనశతబాహునా । కాండాత్కాండాదితి ద్వా
భ్యం దూర్వా మాగాయ । కాండాత్కాండా త్స్పిరోవాంతీ కరు
షః పరుషఃపరి । ఏచా నోదూ క్వే ప్రతను సహస్రేణశేనచ । యా
శతేన ప్రతనోషి సహస్రేణ విరోహసి । తస్మాస్తే నోష్ఠకేః ధేను
హవిషావయమ్ । మృత్తికేహానమేపాపంయస్మయదుష్కృతంకృతమ్ ।

మృత్తికేబ్రహ్మనత్తాసి కాశ్యపేనాభినుత్రితా మృత్తికే దేహిమేపు
స్తిం త్వయిసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తస్మేస్థి
దమృత్తికే తయోహతేన పాపేంగచ్ఛురు కరమాంగతమ్ ॥ యతిః
ద్రస్వస్తీదా స్వస్తిసంధాద్రస్తాతారమిద్రమాపాంతమన్యః పరంమృ
త్యో ఇతిప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం బ్రహ్మముత్సృజ్యాయతిఃపద్రథయా
మహే తతోనోఅభయం కృధి । మఘవౌ ఛగ్ధితపతన్న ఊతయేవి
ద్విహోవిమృతోజహి ॥ స్వస్తిదా విశస్సతిర్వృత్తిహో విమృతోవశీ । వృ
షేంద్రః పురవతునస్వస్తిదా అభయకరః స్వస్తిసంధాద్ వృద్ధశ్ర
వాః స్వస్తిసః పూషావిశ్వవేదాః స్వస్తిసంత్యో అరిష్టనేమి స్వస్తిసో
బృహస్పతిర్దధాతు । త్రాతారమిద్ర ముపతాంమింద్రగ్ం హవేహవే

సుహవగ్ం శూరమిద్రమ్ ॥ హవేనుశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ స్వ
స్తిసో మఘవా థాత్వింద్రః । ఆపాంతమన్యస్తృఫల హోధర్మా ధు
నిశ్చిమివావౌ ఛరుమాగ్ం ఋజీషీ । సోమో విశ్వాన్యత నావ
నానినార్యా గిద్రం ప్రతి మానాని దేభుః । పరం మృత్యో అనుప
రేహి పథామ్ యస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుష్కతే శృణ్వ
తే తే బ్రహ్మ మానః ప్రజాగ్ం రీరిహోమోత వీరావౌ । గంధర్వారా
మితి బ్రహ్మమాదాయుః । గంధర్వారాం దురాధర్వాం నిత్యపుష్టాంకరీ
షిణీమ్ ॥ ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్యయే శ్రియమ్ ।
ఉనుత్యో జాతవేద సమిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా । ఉనుత్యంజాత
వేదసా దేవా వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యమ్ । శ్రీశ్రీ
భజత్వ లక్ష్మీ శ్లోనశ్యత్వితిశిరః ప్రదక్షిణేకృత్య । శ్రీశ్రీభజతు । అల
క్ష్మీశ్లోనశ్యతు । సహస్రశీర్షేతి శిర ఆలిఖ్య । సహస్రశీర్షా పురుష
స్సహస్రాక్షి స్సహస్రపాత్ । సభూమి విశ్వతో పృథ్వాఽత్యతిష్ఠద్ద
శాంగులమ్ । విష్ణుముఖాఞ్చిముఖమ్ । విష్ణుముఖావైదేవా శ్చందోభి
రిమావౌలోకానసప జయ్యమభ్యజయౌ । ఓజోగ్రీవాభిరిగ్రీవామ్ । ఓ
జోగ్రీవాభిర్నిర్మతి మథభిరింద్రగ్ం స్వపసావహేనరుద్రస్యవిచలనమ్ ॥

సోమో రాత్రయోర్ద్వితీయోర్ధమాసానాం తృతీయోమాసాచతు
ర్థముసూనాం పంచమస్సోవత్సరస్యష్టమః మహాగౌరవద్రోవజబాహు
రితి బాహూ మహాగౌరవద్రోవజబాహుబుడశీశర్మయచ్చతుస్వస్తి
నోమఘనాకరోతుపాంతుపాప్లానంయోఽస్మాద్దేష్టే సోమాసగ్
స్వరణాతికత్తో సోమాసగ్ స్వరణాకృణుహి బహ్మణస్స తేకక్షీవంతం
యబోశిజమ్ శరీరంయజ్ఞశమలమితశరీరమ్ శరీరంయజ్ఞశమలంకుసీదం
తస్మిన్ సీదతు యోఽస్మాద్దేష్టే నాభిశ్చేచిత్రమితి నాభిమ్ నాభిశ్చే
చిత్తం మవిజ్ఞానమ్ పాయుమేవ చితిర్భసత్ ఆపాంతమన్యరితికటిమ్
ఆపాంతమన్యస్తృపలప్రభర్మాధుని శ్చిమిహస్పరమాగ్ ఋజ్జీమ్
సోమోనిశ్వాన్యతసావనానినార్యాగింద్రప్రతిమానానిదేభుః విష్ణో

ర రాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి విష్ణోశ్చ ప్లేష్ఠో విష్ణోస్మూరసి విష్ణోధ్రువ
మసి వైష్ణవమసి నిష్ణవేత్వా ఎరుణస్య స్కంభనమ
సీతీమేధ్రమ్ ఎరుణస్య స్కంభనమసి వరుణస్య స్కంభ
నర్జనమస్మన్మక్తో ఎరుణస్యపాశః ఆనందపందావిత్యంధౌ ఆనంద
సందానాంధౌమ భగస్సౌభాగ్యంపనః ఊర్వోరోజ ఇత్యూరూ
ఊర్వరోజోఽరిష్టా విశ్వాన్యంగానితనూః తనువామే సహనమస్తే
అస్తునూమాహిగ్ సీః ఊరూలరత్నీజానునీజానునీ ఊరూలరత్నీ
జానునీ విశోమేంగానిసర్వతః జంఘాభ్యామితిజంఘే జంఘాభ్యా
పద్భ్యాంభమోఽస్మి విశిరాహ్లావతీత్త చరణం పవిత్రీమితి
చరణే చరణం పవిత్రం పవిత్రంపురాణమ్ యేన పూత సర్వతః సమృ
తాని తేన పవిత్రేణ సుక్తేన పూతాలతిపాప్లానమురాకంఠం నమ
దంపిష్ఠ స్త్రీనిపదేతి ద్వాభ్యాంపానా ఇదం విష్ణోర్వచక్రమ్ క్రేఢా
నిదధేపదమ్ సమూళమన్యపాగ్ం సుతే త్రీశపదావిచక్రమిష్ట
గోపాలనాభ్యుధమాణిధారయత్ సజోమా ఇంద్రదేతి శేషంమా
ర్వాసహితం లోష్ఠగ్ం శిరసినిధాయ సజోమా ఇంద్ర సగణోమరుక్మిసా
నుంపిబవృత్రీనాఢూరవిద్వాత్ జహిశత్రూగ్ం రపమృగోనుద

స్వాధాభయం కృణు హి విశ్వతోనః ॥ హిరణ్యశృంగమితి తీర్థకం గ
త్వా ॥ హిరణ్యశృంగం వరుణం పుష్యే తీర్థకమ్మేదేహి యాచిరః । య
న్మయా భుక్తమసాధూనాం సాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మేమనసా
వాచాకమణా వాదుష్కృతా కృతిమ్ । తన్నగ్రాదోపరుణోబృహ
స్పతిస్సపితాచపుసంతుపునఃపునః । సుమిత్రాన ఆశ్విత్వాత్మానమభి
షిచేత్ । సుమిత్రాన ఆపటపథయ స్సాతుః ఉదకాంజలిమాదాయ
లోష్ఠదేశేనినీయ । దుర్మితా స్తస్మాయితి పరీధమమ్ । యోఽస్మాన్
ద్వేష్టితి ద్వితీయమ్ । య చవయం ద్విష్టృతి తృతీయమ్ । దుష్కృతా
స్తస్మై యానూసుకోఽస్మాద్దేష్టి । యచవయం ద్విష్టః । ఆపోహి
ష్టేతి సృభిస్త్విరణ్య వణ్ణాశ్చిచతుస్సభిః పవమానస్సువజ్జన ఇత్యేతే
నానువాకేనచ మార్జయిత్వా । ఆపోహిస్తామయోభువః ... ఆపోజన
యథాచనః । హిరణ్య వణ్ణాశ్శుచయః సావకా యానుజాతః ... నిధ
త్త! పవమానస్సువజ్జనః ... జాతవేదా మోక్షయంత్యాపునాతు! న
మోఽగ్నయేఽపుమతిశ్చినమస్కృత్య । నమోఽగ్నయేఽపుమ
తేనమగ్రాదాయ నమోవరుణాయ నమోనారుణ్యై నమోఽద్భ్యః ।
యదపాంక్రూర మిత్యద్భిప్రైరాపుత్య । యదపాం కూరం యదమే
ధ్యంయదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీ పానాద్యచ్ఛుడి
గ్రాత్పృతిగ్రహణీ । తన్నో వరుణోరాజాపాణినా హ్యవమర్శతు । సో
ఽహమపాపోవిరజో నిర్ముక్తో ముక్తకిల్బిషః । నాకస్య పృష్ఠమారు
ణ్యగచ్ఛేచ్ఛ్చహ్మసాకతామ్ । యశ్చాపువరుణస్సపునాత్యఘమర్
షణః । ఇమామేగం శీత్యపోఽభిమన్త్యి । ఇమంమేగం గేయమునేన
రస్వతిశుతుద్విస్తామగ్ం సచతావరుణీయా । అసిక్షియా మరుద్వృధే
వితస్తయాగ్నేయే శృణుహ్యసుమోమయా । ఋతఃచసత్యం చేత్యఘ
మర్షణసూక్తేనాప్సవగా హేత । ఋతఃచసత్యం చాభీధాత్తపసా
ధ్యజాయత । తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రోల్లఘః । సముద్రా
దగ్గవాదధిసంపత్సరోజాయత । అపానారాత్రాణిమిదధద్విశ్వస్య

మిషతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మసాధాతాయథా పూర్వమకల్మ
యత్ । దివంచపృథివీం చాంతరిక్ష మథోసువః । యత్పృథివ్యాగ్ం
రజస్వనూం తరిక్షే విరోదసి । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్వీషు
మర్షణః । పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వీషుమర్షణః ।
ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష
మృత్యోర్హిరణ్మయమ్ । ద్యావాపృథివ్యో హి గణ్ధాయగ్ం సగ్గశీ
తగ్ంసువః । సస్సువస్సగ్ం శిశాధి । అద్భిజ్వలతీత్యాచమ్య । ఆ
ర్ద్రంజ్వలతిజ్యోతి రహమస్మి । జ్యోతిర్జ్వలహి బ్రహ్మహమస్మి । యో
ఽహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మహ మస్మి । అహమే
వాహంమాం జహేమామిహ్వాహం । అకార్యకారీతి పునస్సన్నిత్వా ।
అకార్యకార్య వక్షీరీస్తేనో భూణహం గురుతల్పగః । వరుణోఽహమ
ఘమర్షణస్తస్మా త్పాపాత్పీముచ్యతే । రహస్య పాపావనోదనా
ర్థంపునస్సన్నియాత్ । రజోభూమి స్వమాగ్ం రోదయస్వప్రపదం
తిథీరాః । పునంతుముషయః పునంతువసవః పునాతువరుణఃపునాత్వ
ఘమర్షణః । ఆక్రాంతముద్రఇతిజపేత్ । ఆక్రాంతముద్రః ప్రథ
మేవిధర్మం జనయన్ప్రజాభువనస్యరాజా । వృషాపవిత్తే అధినానోఅ
వ్యేబృహతోమోవావృధే సువానఇందుః॥ ప్రాణానాయమ్య ఏవం

...త్యర్థంమయాకృత మృత్తికాన్నానాం గత్వేన దేవర్షిపితృనాన్
శ్యదేవర్షిపితృ ప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీం
స్తర్పయేత్ । శుచీనోహవ్యేతి శాతవత్రుమద్భిః ప్రోక్ష్య । శుచీనో
...పావకాః । దేవస్య శ్వేతి వత్రుమదాయ । దేవస్యత్వా...దదే ।
అవసూతమిత్యవధూయ । అవధూతగ్ం రక్షోవధూకా అరాతయః॥
ఉదుత్యంజాతవేదసమిత్యా దిత్యాయ దర్శయిత్వా ఉదుత్యం...సూ
ర్యమ్ । ఆవహంతీతి పరిభాషయ । ఆవహంతీవిలన్వానా...లోమశాం
పశుభిస్సహస్వాహం । తతోద్విరాచమ్య । ఉత్క్రామంతుభూతపిశా
చాః యేభూతాశ్చనిశాచరాః । ఏశేమామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మసమా

రథే । ఇతిదర్శనసం పరిష్కాప్య । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా । అ
ష్టోత్తరశతగాయత్రీజప కృత్వా । ద్వాదశసూర్యనమస్కారా న్యైశ్చ
ప్రదక్షిణాసచకృత్వా (అశ్వత్థప్రదక్షిణమంత్రః) ॥ శ్లో మూలశోబ
న్మూసూపాయమధ్యశోవిష్ణురూపితే । అగ్రతశ్చివరూపాయ వృక్షరా
జాయ తేనమః । ఇతివ్రతాద్భిక్యాణః పూజాభవతి । బ్రహ్మసాత్వ్యా
గోవధగురుతల్పగమనస్వర్ణస్త్రీయ సురాపానాది ప్రణాశన మితివిజ్ఞా
యతే । ధ్యాత్వాదేవం నారాయణం పరమద్యశిష్యాపాథగవాన్భో
ధాయనః । ఇతిస్మృతిరత్న మహాదధికృతమృత్తికాన్నానప్రయోగః

(బ్రాహ్మణ స థ)

స థ వా దు.

అనువాదకలు

విధాయకులు

దోషి

పరిపాలకుడు

స్త్రీ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అత్రానావిధవా పాయశ్చిత్తప్రయోగః.

స్నాత్వా పూర్వోక్త...తిథౌ అముకగోత్రాయాః అముక
నామధేయాయాః జన్మాభ్యోసాది జన్మప్రభృత్యేతత్తణపర్యంతం
భాతానాం పాపానాం అన్నాభోజనరూపభోజన తాంబూలచర్మ
ణపర్యంతాన్నభోజన ప్రపాకలపాన దేహరక్షణ మలిన వస్త్రధా
రణ కేశధారణదేహాలకరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్ప కుడిమ
ళాది ద్రవ్యధారణ కాః స్వపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య
బృందావన తులసీతీర్థ రాహిత్య తిష్ఠన్ముత్రవిసర్జన పాపకర్మనిరీ
క్షణరహసి పరపురుషభాషణ నానావిధ దుష్కర్మయుక్త మాతా
ప్రితాదిదూషణశ్చతురాదీనాః శిశూమా రాహిత్య సదాపరదూషణ
దేవబ్రాహ్మణ గురుతీర్థస్కార పరస్త్రీగోషనిరూపణ ఆత్మవిక్రయ
గోవిక్రయరసద్రవ్యాదివిక్రయ శిశువాసన గోహసనపరద్రవ్యాసహ
రణమిత్రద్రోహ భోజనసమయే పంక్తిభేదన ఖల్వాదిశయన మంగళ
సూత్రధారణ చిత్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్థరణరాహి
త్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ అభివ్యూభక్షణాది నానావిధ దుష్కర్మయుక్తపా
పానాంబాల్య యశావనకౌమార వార్ధకేఃసంజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్య
వృష్టాసు మనోవాక్కాయేంద్రియవా పాపైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞాన
తోఽజ్ఞానతత్త్వ త్వగూక్మతానాం ప కాశక్మతమహాపాతక చతుష్ట
యవ్యతిరక్తానాం ప్రకాశక్మతానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూప మహా
పాతక వ్రతాతి దేశికరూపాతి పాతకానాం ప్రకాశక్మత మహా
పాతక సమరూపానుపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం
మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం బాహిభింశకగాణాం అవకీర్ణ
కానాంపక్వీర్ణ కానాం రహస్యక్మతానాం మహాపాతకానాం రహస్య
క్మతమహాపాతకాతి దిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశిక రూపాతిపా
తకానాం రహస్యక్మతమహాపాతక సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపా

తకానాంసంకలీకరకానాం హలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతి
భృంశికరాణాం అవక్షేపకానాం పక్షేణకానాం ఏవం బహూనాంబ
హువిధానాం సర్వేషాంపాపానాం అజ్ఞానస్పృహకృతానాం అజ్ఞాన
తోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్పృహకృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞా
నతోజ్ఞానతశ్చాస్యంతాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ విరతరాభ్య
స్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ విరకాలాభ్యస్తానాంబహూనాం బహువిధా
నాంసర్వేషాంపాపానాం సమస్తదోషసర్వరకారం సర్వప్రాయశ్చి
త్తనిశ్చిత్త్య (ఉపదిశేత్) మామనుగృహ్య తు భవతః॥ ఇతి పరిష
దుపస్థాన పూర్వకం శత్యకృత్యామాయ రూపేణఽచరిష్యే ॥
పరిషద్దక్షిణాంగుహిత్యా త్రిప్రదక్షిణేకృత్యం సమస్త - పదం । ఇతి
పరిత్యాః పరిషద్దక్షిణాన్నిధాయ ॥ విజ్ఞాపయేత్ ॥ అశేషేహ పరిష
న్మదీయాం విజ్ఞాపనామాకర్ణ్యనుయాసమర్పితాం ఇహూంపరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యమాముద్ధగ, హేగోత్రాయూనామ
ధేయాయాః ॥ జన్మాభ్యాసాదిజన్మపథ్యత్యేతతణపర్యంతం సంగభావి
తానాంపాపానాం అన్నభోజన రాస్రభోజన తాబూలచర్మణ
పర్యుషితాన్నభోజనపాజలపానదేహరక్షణ మలినవస్త్రధారణకేశ
ధారణదేహలంకరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గౌరవపుష్పకరిమౌళాదిద్రవ్య
ధారణ కాంస్యప్రత్యభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య బృహదావనే
తులసీతీర్థరాహిత్య తిష్ఠన్మాత్రవిసర్జనపాకకర్మసరీక్షణ రహసివరపు
రుషభాషణనానావిధదుష్కర్మయుక్తమాతాపిత్రాదిదూషణ శ్వశు
రాదీనాం శిశూష రాహిత్యసదాపరదూషణ దేవబ్రాహ్మణగు
రుతిరస్కార పరస్త్రీనోపనిరూపణ ఆత్మవిక్రియ గోవిక్రయ రస
ద్రవ్యాదివిక్రియ శిశుహాసనగోహాసన పరద్రవ్యపహరణ మిత్రదో
హ, భోజనసమయే పక్షిభేదనఖట్వాదిశయన ముగళసూత్రధారణచి
త్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్థరణ రాహిత్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ
అభ్యుద్యోభక్షిణాది నానావిధదుష్కర్మయుక్త పాపానాంబాల్యయా

వనకౌమారవాక్యకేఘ జగ్రన్వస్తు సుఖ పవనశాను మనోక్లా
యేద్దినువ్యాపారైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞానతశ్చత్వయా
కృతానాం ప్రకాశకృతినుహపాతక చనుష్ఠయన్యతీర్థానాం ప్రకాశ
కృతానాం మహాపాతకాది దిష్టసూపమహాపాతక ప్రతిఽతిదేశికరూ
పాతిపాతకానాం ప్రకాశకృతినుహపాతక సమరూపాను పాతకానాం
ఉపపాతకానాం స కలికరణానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం
జాతిభింశ కరణానాం అవక్షిప్తానాం ప్రక్షిప్తానాం రహస్య కృతా
నాం మహాపాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతకాదిదిష్టసూప మహా
పాతక ప్రతాదిదేశిక రూపాతి పాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతక
సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపాతకానాం సుకలికరణానాం మలినీ

కరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభింశకరణానాం అవక్షిప్తానాం ప్ర
క్షిప్తానాం ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం
అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞానతో భ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాం జ్ఞానతో భ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానాం అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకా
లాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం పృ
థ్వీకం పృథివిమిత్రం పృథివదోక్తం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అశక్తత్వాదే
తేషాం పాపానాం మహనోదగం ఏవమఖండం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం ని
రణీయ్య అథ సర్వ ప్రాయశ్చిత్తే సప్తపంచత్రయోవాసీతి న్యాయేన
యథాశక్తి విధాయ కా యోజ్యః॥

(సర్వ ప్రాయశ్చిత్తమందు సభవతితో విశదముగాఁ దెలియ
పర్చుటకొరకు 2-గీ-3 శక్తికొలదివిధాయకులను పరిపవలయును.
అథవిధాయక వరణంకరిష్యే॥ అస్మిన్చిక్షిత్తే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను
ష్ఠాసేథవద్విధిధానుఁ క్రౌఢితవ్యం॥ ఇతిఅశేష సభ్యాభవంతో పిత
ధైవాంగీకృత్యమారమంతు॥ విధాయకులను దగ్ధులనీయవలయును)
అథఅనువాదకవరణం కరిష్యే॥ అస్మిన్చిక్షిత్తే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను

స్తానే అనుచు దక్షిణే భవతాభవితవ్యం ఇత్య శేష సభ్యానుజ్ఞయాభ
వానపితృహంగీకృత్యమాంఝమ్॥ (అనుచు దక్షునికి దర్శనీయవలయు
ను) (అభవతిష ద్వాక్యం) సభానాం యజమానురాలి సమిత్తమైన్ది
యించిన ప్రాయశ్చిత్తమును యజమానురాలికి జెప్పుడనిసభ వారువి
ధాయకులతో జెప్పవలయును.

అభవిధాయకాః ప్రాజ్ఞుభాస్సంతః॥ (విధాయకులు తూర్పు
ముఖముగాను ఉపవలయును) సముత్థాయానుచు దక్ష మిదం వదేయమ్॥
(విధాయకులు నిలవబడి యను దక్షునితో స్త్రీ దక్షిణం బోవుప్ర
కారము జెప్పవలయును. త్వయావిజ్ఞాపితానాం పాపానాం అపనోద
కప్రాయశ్చిత్తం నిణిఁయ్యమ్॥ ప్రాయశ్చిత్తమును వినుడు. ఏతత్ప్రాయ
శ్చిత్తమునకు మరణాంతప్రాయశ్చిత్తము, ద్వాదశాబ్దవతాదిప్రాయ
శ్చిత్తము, కృచ్ఛాచాంద్రాయణోపసాదిప్రాయశ్చిత్తము, దేవ
బ్రాహ్మణపూజాది ప్రాయశ్చిత్తము, ధర్మకార్యాకరణ ప్రాయశ్చిత్త
ము, గోమూత్రయావకాహారప్రాయశ్చిత్తము కృష్ణాన్నాది పుణ్య
క్షేత్రస్నానము, రుద్రాభిషేకము, కేదారాయణము, తురకర్ణము
బ్రాహ్మణ సమారాధనము దేవతాప్రీతి దేవతాప్రసాదము పోడక
మహాదానములు దశిదానములు, మొలగునవి

ఇవన్నియు నాచరింపవలయును. తద్దోషములు పరిహారమగు
ను. పిమ్మట అనుచు దక్షుడు యజమానురాలిని చెప్పవలయును.

తతః అసమర్థో మిశిభూయాత్ ఇతిక్తామ్॥

పిమ్మట (కర్త) అనుచు దక్షునితో ఇల్లుగా జెప్పవలయును.

అన్యో నన్న రక్షింశవలయును. కాము సౌఖ్యద్వివ ఆప్రాయ
శ్చిత్తములన్నియును విడిచి శేను అసమర్థురాలను బీదరాలును ఆ
ప్రాయశ్చిత్తములను నూలు సం॥ శేనుజీవించియుండిన జరుపలేను.
నాకు జీవితము సరిపోవుచు ఉను. గనుక నన్ను రక్షించినాకుకృతా
ర్థకలుగునట్లు తాము నాకు దగిన ప్రాయశ్చిత్తమును అనుగ్రహిం

పుండరికానువిధాయకులతోఁ జెప్పకొరినాను అని కర్తవ్యమునాదకునితోఁ జెప్పవలయును. అనంతరమందు విధాయకులతో అనువాదకుడ ఆచిన్నది అనఁచుచురాలని విధానముచేయవలయును.

అథ విధాయకానుష్ఠానమున శ్రీ తత్త్వసామ్యము సంపూర్ణమును॥ తద్విధా॥ యోగార్థ మచగత్యహ్నిన వేదపారాయణ సింహునిని హృదయమహావ్యవస్థాన అష్టోత్తరశతాబ్దాభిజన హృద్యోదీచ్యా గోవాన పోడశమహదాన దశదానపితౄదానసహితం సంపూర్ణము॥ పూతాభవ గోత్రాయాః నామధేయాయాః తవజన్మాభ్యోరాజన్మప్రభృతేభ్యోక్షణపర్యంతం త్వయాకృతేభ్యోప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకేభ్యః మహాపాతకవ్యతిరేకేభ్యః మహాపాతకాదిః ప్రమాపాతి పాతకేభ్యః మహాపాతకప్రతాపిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః సకలికరణేభ్యః మలిసికరణేభ్యః అపాలీకరణేభ్యః జాతిభంశకేభ్యః ప్రకీర్ణకేభ్యః రహస్యకృతేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానశ్చైత్యంతాభ్యస్తేభ్యః నిరంతరాభ్యస్తేభ్యః చిరకాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యో బహువిధేభ్యః సర్వేభ్యః హృద్యోముక్తో భూయా విముక్తో భూయాః॥ ఇతివదేత్॥ ఇత్యను గృహ్యంతుభవంతి॥ సామర్థ్యాభవతి॥ పునఃవదేత్॥ అనువాదకుండు ఆచిన్నదానితో సభహరు ఆజ్ఞయిచ్చి ప్రకారము హృదయశ్లోకమును నీవు ఆచరింపవలసినది నీవు అట్లు జేసినవేని జన్మప్రభృతి ఏతావత్పర్యంతః జ్ఞానకృత అజ్ఞానకృత సమస్త పాపములనుండియు విముక్తురాలవగుచును, అనిఆచిన్నదానితో అనువాదకుడు చెప్పవలయును.

(పిమ్మట) పరిమదంగంధామ్ తైరిలక్ష్మణ్యమ్॥ తాంబూలదక్షిణాది కండయాల్ ॥ (అథవవనం) సునాసినిలకువళనముకూడదు, విభవలకు ముఖ్యముగా ఆచరింపవలయును.

ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యంగ వపనంకరిష్యేశ్లో॥ యానికాని
చపాపానిబ్రహ్మహత్యానమానిచ । కేశానాశిత్యశిష్టంతితస్మాక్కే-
శాకపహమ్యహ్యం॥ న్నాత్వా॥ మయాఅచరిష్యమాణ సర్వప్రామ
శ్చిత్తాంగ త్వేన దంతధావనంకరిష్యే॥ ఆయుర్బలమితి దంతశుద్ధిం కృ
త్వా॥ పుణ్యోదకేనన్నానంకృత్వా॥ రుద్రాయనమః ఇతిభస్మధారణం
కృత్వా॥ (అథదశవిధస్నానాని) శ్లో॥ భస్మగోమయ మృద్వారిపంచగ
వ్యానులేపనైః । మలాపకర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచాపనుత్తయే ।
భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవైస్సతఃపరం । గోమూత్రంగోమ
యంక్షీరందధిసర్పిఃకుశోదకం॥ మనుసమస్త పాపక్షయార్థందశవిధస్నా
నమహం కరిష్యేశ్లో॥ మృన్మేహరకృతంపాపం । మృన్మేభవశుభప్ర
దా । మూర్ధ్నిత్వల్లేపనాద్దేవి । పరమాస్తుగతిర్మమ॥ ఆదామృత్తికా
న్నానంకృత్వా॥ భస్మన్నానం॥ మత్తికే బ్రహ్మహత్యం । మత్తి
కేవిష్ణురూపిణి । సుకృతందుష్కృతంచైవ । మాంప్రాయపరాం
గతిం । అథ గోమయన్నానం । గంధద్వారాం దురా ...
యం॥ మృత్తికాన్నానం॥ స్వానాపృథివి...సాప్రథాః॥ వారిన్నానం॥ అ
పోహిస్తానుయో — యథాచనః॥ గోమూత్రన్నానం॥ ఓభూర్భువ
స్సుః...యాత్॥ గోమయన్నానం॥ గంధర్వారాం - శ్రియం॥క్షీరన్నా
నం॥ ఆస్యాయస్య...సంగధే॥ దధిన్నానం॥ దధికావ్ణ్యో...తారిషత్॥
ఆజ్యన్నానం॥ శుక్రమసి ... సారజ్జిభిః॥ కుశోదక స్నానం॥ దేవస్య
త్వానవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం సరస్య
వైస్వాచోయంతుర్యం (కేశాగ్నేస్త్యా సామ్రాజ్యే నాభిపించామి॥
తతఃఅసుమర్షణ గ్నానం కరిష్యే॥ ఋతంచసత్యంచా భీధాత్తపసాధ్య
జాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతసముద్రోఅర్జవః — ద్యావాపృథి
వోహ్వోరణ్మయగ్ం సుగంశిశాధి॥ ఇత్యసుమర్షణన్నా
నంకుర్యాత్॥ పూర్వోక్త-శుభతిథౌమయాఅచరిష్యమాణప్రాయశ్చి
త్తస్యప్రచ్యాంగ త్వేన నాందీశాధం సర్వధర్మసహితం యథాశక్తి

హిరణ్యనికరిష్యే॥ సర్వప్రాయశ్చిత్త కాలమగుచు కొన్ని దేశములయందు నాంగీశాద్ధము స్త్రీలచేత జరిపించుటయేలేదు. ఆశాద్ధముచేయకపోయినను శక్తి లంబి శ్రీవిష్ణుప్రీతిగా హిరణ్యదానము మాత్రముతప్పక జరిగవలయును. ఏవంగుణ + శ్రీమహావిష్ణుమద్విశ్వ + పీత్యర్థం యథాశక్తి హిరణ్యదానంకరిష్యే॥ అథహిరణ్యదానం కుర్యాత్॥

ప్రాచ్యంగ గోదానమ్.

ఏవంగుణ + పీత్యర్థం మయా ఆచర్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్త సాధుణ్యార్థం ప్రాచ్యంగగోదానంకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహా విష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఉభాభ్యామిదంపాద్యం॥ సమోస్య సంతాయసహస్ర మూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే । సహస్రనామ్నే పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణే నమః॥ అయ-వోగంధః అలంకారాద్ధాఞ్.. మను॥శ్లో॥ యజ్ఞ సాధనభూతాయా విశ్వశ్యాఘ్రప్రణాశినీ । విశ్వరూపధరోదేవః ప్రియతామేనయాగవా॥ గవామం గేషుతిష్ఠంతిభువనానిచతుర్దశ । యన్మాత్రస్సాచ్ఛివం మేస్వాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయశ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజ్శాఖాధ్యాయినే నోత్రాయ

+ బ్రాహ్మణాయః ప్రతిగ్రహీతే + గోత్రీవత్యాః + నామధేయవత్యాఃఅహం॥ స్వర్ణశృంగం రాశ్యఖురాం । తామ్రపృష్ఠం కాశ్య దోహశాం । వస్త్రాలంకార సయంతాం । కయస్సినీమిమాంగాం సవత్సంసదక్షిణాకాంసతా॥ బూలాంశ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానః (తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఇత్యుదకపూర్వందద్యాత్॥ దేవస్యత్యాసవితుః + ప్రతిగృహ్ణామి॥ రాజాత్వావరుణో నయతు దేవిదక్షిణేరుద్రాయగాం । తేనామృతత్వమస్యాం + ప్రతిగృహ్ణాతు॥ గోదాన సాధుణ్యార్థందక్షిణాం + నమమ॥ తదంగదశదానాని కరిష్యే॥శ్లో॥ గోభూతిలహిరణ్యాదానోధాన్య గుడానిచరావ్యం లవణమిత్యాహుర్దశదానాఃప్రకీర్తితాః॥ ఇతిదశదానానికృత్యాతతః ప్రాచ్యంగశాలాగ్ని

నామః స్త్రీనాం నకర్తవ్యం॥ అథపంచగవ్య ప్రాశనమ్॥ ఆచమ్య...
...ఏవంగుణ.....పీత్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనాఖ్యం
కర్మకరిష్యమాణః + పుణ్యావావాచనం కరిష్యే॥ ఆదాగణాధిపతి
పూజాఽకరిష్యే॥ గణాధిపః పూజాం పుణ్యావావాచనంచ కృత్వా॥

ద్రాభిషేకార్థం ఋత్విగ్వరణం దద్యాత్॥ శరీరశుద్ధ్యర్థం కృచ్ఛత్ర
యాని దద్యాత్॥ అథపంచగవ్యవిధిః॥ శ్లో॥ గోమూత్రం ప్లావయే
శ్చూర్వే॥ గోమయందక్షిణేనృసేత్॥ క్షీరంతునశ్చిమేస్థాప్య॥ దధి
చైవౌత్తరేణతు॥ మృతపాత్రం తథాగ్నేయ్యా మైశాన్యాంతుకుశో
దకమ్॥ స్థావ్య పశ్చాదేకపాశే తతస్త్వై సానియోజయేత్॥ బ్ర
హ్మకూర్చిత హేత్సర్వం ప్రదీప్తాగ్ని రివేదమ్॥ పవిత్రంత్రితాకే
షు దేవతాభిరధిస్థితమ్॥ ఓంభూర్భువస్సువః + ప్రచోదయాత్॥

ఇతి గోమూత్రం॥ గంధ ద్వారాంశ్రియం॥ ఇతి గోమయః,
ఆప్యాయస్వ.....సంగధే॥ ఇతిక్షీరం॥ దధిక్రాన్త్యో అ.....తా
రివత్॥ ఇతిదధిః శుక్ర మసి.....రశ్మిభిః॥ ఇతిఆజ్యం॥ దేవస్యత్వా
.....సించామి॥ ఇతికుశోదకమ్॥ నిధాయ॥ ఓమ్ ఇతిబ్రహ్మకూర్చిత
త్రితారాణ్యం॥ నారాయణనారాయణ॥ ఏవంగుణ...ర్థం సుమసమస్త
ప్రాపక్షుణార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనం కరిష్యే॥ శ్లో॥ య

త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి మామకే॥ ప్రాశనం పంచగవ్యస్య
దహత్యగ్నిరివేం ధనమ్॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరందధిసర్పిఃకుశో
దకం నిష్పిబే త్వంచగవ్యంతు పవిత్రం కాయశోధనమ్॥ ఇత్యుక్త్యా॥
నారాయణ ఇతి మంత్రేణ పంచగవ్యం సర్వం పిబేత్॥ ఆచమ్యనూ
ర్యావలోకనం కుర్యాత్॥ పంచగవ్యప్రాశనంవిప్రద్వారా కార్యం॥
పునః కృచ్ఛత్రయాత్మక ప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్॥ కృచ్ఛత్రయాని
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ ఆచమ్య.....ర్థం ప్రాయశ్చిత్తోదీచ్యాంగ
గోదాసం కరిష్యే॥ నిశ్చప్రకారేణ గోదాసంకృత్వా తతఃయథాశక్తి

మహానానానిబ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ ఇతి ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ
సమూహః॥ అథ సునుంగప్రాయశ్చిత్తమ్.

సన్నత్వాఽచమ్య...వవం ... ర్థం మమజన్మాభ్యాసాజ్ఞస్య
ప్రభృత్యేతత్తణపర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం సమస్త
పాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యం కర్మకరిష్యమాణః సదం గచ్ఛే
న తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం ... పుణ్యాపాపాచనం కరిష్యే॥ అదాగణపతి
మధ్యర్చ్య పుణ్యాపాపాచయిత్వా॥ అచమ్య...ర్థం మమజన్మాభ్యా
సాజ్ఞస్యప్రభృత్యేతత్తణ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం
సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥ పరిషద్దక్షిణాం
గృహీత్వా॥ సమస్త సంపత్తి ... పదం ॥ మమజన్మాభ్యాసాజ్ఞస్య
ప్రభృత్యేతత్తణ పర్యంతం మధ్యవర్తినికాలే సంభావితానాం పాపా
నాం సార్థక్రమపరత్వ హీనజాతి పరపురుష సహవాస, దేవబ్రా
హ్మణదూషణ, గురుతిరస్కార, ఆత్మవిక్రయ, రసద్రవ్యాదివిక్రయ,
పతిపంచన నిరాకరణ, పరదూషణ, పరప్రేదోషనిరూపణ, సదాదు
ర్భాషణ, అన్యగృహవాస, సదాకోపస్వభావ, శిశుహనన, గోహనన,
పరద్రవ్యాపహరణ, మిత్రదోహ, భర్తృశ్వశురశిశూంషణాహిత్య
భర్తరిదేశాంతరగతే దేహాలంకరణ, కన్యావిక్రయ, విశ్వాసఘాతక,
విషదాయకత్వ, పక్షిభేదన శిశువధ, దేశత్యాగ, అజ్ఞానకృతసమస్త
పాపానాం మహాపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకీర్తకరణానాం,
మలినీకరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభ్రంశకరాణాం, అవకీర్ణ
కానాం, ప్రక్షీర్ణకానాం, రహస్యకృతానాం, మహాపాతకానాం, రహ
స్యకృత మహాపాతక సమూహాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం,
ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామపనోదకం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిన్యఉపదిశంతు, మామమగృహ్లాంత
భవంతః ॥ అనుగృహణ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం ... బ్రువంతు ॥
అధికారసంపదస్తు॥ తిక్తిప్రయోగ మంతయు విధవాప్రాయశ్చిత్త

ములో నున్న ప్రకారమే జరుపుకొన వలయును. గ్రంథవిస్తరిభీతిచే వ్రాయఁబడదు! పంచగవ్యహోమము స్త్రీలకు వైకల్పికము.

ఇతిసువాసినీ ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ స్సమాప్తః॥

—వ ప న వి థి.—.

శ్లో॥ సర్వాన్కేశాంతసమృద్ధత్య ఛేదయేదః గుళద్వయం ఏవం నారీ
కుమారీణాం శిరసా మూడనంస్మృతమ్॥ తా॥ సువాసినీస్త్రీలకును
కన్యలకును ప్రాయశ్చిత్తమందు వశనము చేయఁపలసి వచ్చినపుడు
వెండ్రుకల నన్నిటి నెత్తికట్టిరెడ గుళములు మాలిమి కట్టించవలె,

యాజుప్రశ్నోతస్మార్తానుక్రమణికామాం

ద్వితీయభాగ స్సమాప్తః.

అథ తృతీయభాగ ప్రారంభః.

ఉ ప న ప్ర యో గః.

అతాదా అనుపసితప్రాయశ్చిత్తమ్.

శ్లో॥ యశ్చిన్ నామరూపభ్యాం + సర్వేభ్యో మహాజనే
భ్యోనమః॥ ఆచమ్య + ఏనంగుణ + శుభశాశ్రమాన్లోతః + నామ
ధేయశ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్యధర్మపత్నీ సమేతిస్యమమ
కుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం (శ్వః) చౌలోపనయనాభ్యాంకర్మ
భ్యాగ్ంస్త్ స్మరిష్యమాణః పూర్వేద్దుఃఖమం కుమారంజాతకర్మనా
మకరణాన్నప్రాశ సాంకురారోపణచౌలోపనయనాఖ్యైః కర్మభిన్న
గ్ స్మరిష్యమాణ సదాగత్వేనతిదాదాశుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + స్వస్తి
పుణ్యాపాచనం కిరిష్యే॥ ...ఆకాంక్షిష్టేన పరిసమాప్త్యర్థశ్రీ)
మఃకాణాధిపతిపూజాం కిరిష్యే ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాపాచ
నంచసమాపయేత్ ॥ ...జాతాదికర్మణాముక్తకాలానుష్ఠానాభివా
త్ప్రాయశ్చిత్తముచ్యతే॥ ఆచమ్య + ఏనంగుణ + మమకుమారస్యా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అనుపసితప్రాయశ్చిత్తంకిరిష్యే॥ యథాశక్తిపరి
వద్దక్షిణాగృహీత్వా॥ అత్మపదక్షిణత్రయంకృత్వాశ్లో॥ సమస్తసంప
త్సమవాప్తిహేతవస్సముత్థితావత్కులధూమకేతవః॥ అపారిసంసర
సముద్రసేతవఃపునంతమంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః॥ ఆపద్దునధ్వాం
తసాన్సభానన సమీహితార్థార్పణకామధేవః సమస్తతీర్థాబుప
విత్రీమూర్తయోరక్షంతుమాంబ్రాహ్మణపాదపాంసవః ॥ ఆభివ్యధి
హరంశ్రాణాం మృత్యుదాగ్ధిద్యనాశినం । శ్రీపుష్కేక్షేర్దిదంవందేచగ్గ్రీ
పాదపంకజమ్ ॥ అశేషేహాం నిష్కర్మదీయాం విజ్ఞాప నామపధారియ
యాసమర్పితా ఇమాంపరిపల్లవేణా యథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్వ
మమ కుమారిస్యజన్మభ్యోనాద (జన్మప్రభృతి) చౌలోపనయన ప

రసః సర్వే స భావితానాం సాసానాం సకలానవర్ణ భాజన
యతి ప్రభృత్యనేక స్వస్వపాననిజస్వస్వపాన సహభోజనో
చ్ఛిష్టభోజన పర్యషితాన్నభోజన-వివసనాన్నపాన- సహతీయ విజా
తీయసహచర క్రీడాసల్లాప సంస్పర్శన తిష్ఠన్ముత పురీషోగ్నజనా
దీనాంత్రత్కాలేశౌచాభావప్రభృతీనాం సర్వమాం దోషాణామప
నోదనార్థం పూర్వపూర్వకర్మాతి క్రమణదోషవిహరణార్థం ఉత్తరోత్త
రకర్మద్విబాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం శత్రుర్హిం శత్ర్యక్షరమం
త్రోచ్చరణద్విబాధికార యోగ్యతాఫలసిద్ధ్యర్థం శ్రీలక్ష్మీనా
రాయముద్ధ్యి + ప్రీత్యర్థం ఇహాంశావర్ణం శాస్త్రీయం పరిషద్వక్షీ
ణాయథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య- మామనుగృహ్యంతు భవంతః॥
అస్యకుమారస్య × కౌండిన్యస గోత్రోద్భవస్య × నామధేయస్య
దగతజనప్రభృత్యుపనయన శుభలగ్నపర్వంతః స భావితేభ్యః పా
పేభ్యోఽయంకుమారోముక్తోభూయాత్ విముక్తోభూయాత్ ॥ ఉప
నయనాధికార సిద్ధిరస్త్వితిభవతో బ్రువంతు ॥ ఉపనయనా...స్తు॥

ఆచార్య × ఏవంగుణ × శుభతిథౌమమకుమారస్యాయుష్యా
భివృద్ధ్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణ భాగ్యాజ్యకృచ్చాగ్రాచరిష్యే॥ శ్లో॥
స్వర్ణం పవిత్రమమల స్వర్ణం పాపప్రణాశిని॥ స్వర్ణం హి శంకరం యస్మా
దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అన్యైశ్చైవ సర్వకార్యైః శ్రీమహావిష్ణుస్వరూ
పాయ- శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థం స్వర్ణకృచ్చాప్రత్యామ్నాయం యథాశ
క్తిహిరణ్యంతుభ్యమహం సంప్రదేనమమ॥ శ్లో॥ ధన్యాంకరోషిదా తార
మిహలోకే వరత్రచ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివమమేష్యాదత శ్శాంతిం ప్ర
యచ్ఛమే॥ శ్రీవిష్ణుప్రీత్యర్థం భాగ్యకృచ్చాప్రత్యామ్నాయం- నమమ ॥
శ్లో॥ కామధేనోస్సముదూభతం సర్వకతుషు స స్థితం దేవానామాజ్య
మాహరమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థం ఆజ్యకృ
చ్చాప్రత్యామ్నాయం + నమమ॥ శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమ
బీజువిభావసః । అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఇదం

కృచ్ఛ్రత్రయత్రత్యామ్నాయం యథా క్షిపిరణ్యం + నమః॥ ఏభి
స్సన్ధినివాన్యజ్య క్షిప్తైర్భగవాన్ తస్మాత్కృత్వీమహావిష్ణుస్సుప్తీ
హోవరణో భూత్యామనుకుమారస్య శరీరశుద్ధిం కుర్యా దితిభవంహో
బ్రువంతు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥ అనుపసింహాయశ్చిత్తం సమాప్తమ్.

అథ పాహిత్రయోదశ హోమః.

ఆచమ్య x శుభతిథౌమయ కుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
జాతకర్మాదీనాంత త్రత్యా లేషుత త్రత్యక్రూరణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం పా
హిత్రయోదశ హోమఃకరిష్యే॥ తదంగమగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥
స్థాడిగోల్లేకినాది చతుష్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్॥ పూర్వపరిషేచ
నంకృత్వా॥ సువేణచతుర్గృహీతమాజ్యంగృహీత్వా॥ ఓం పునర్నూర్జా
నివర్తస్వ పునరగ్ని ఇషాయషా । పునర్నః పాహివిశ్వత స్వాహా॥
అగ్నయఇదం॥ సహరయ్యానివర్తస్వాగ్నేపిన్వస్వధారయా॥ విశ్వస్మి
యావిశ్వతస్పరిస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ భూర్గ్నయేచపృథివ్యైచమ
హాతేచ స్వాహా॥ అగ్నయేచపృథివ్యైచ మహతఇదం ॥ భువోవా
య వేచాంతరితాయ చ మహాతేచస్వాహా॥ వాయవే చాంతరి
తాయ చ మహత ఇదం । సున రాదిత్యాయ చదివే చమహాతేచ
స్వాహా॥ ఆదిత్యాయ చ దివేచ మహత ఇదం॥ భూర్భువస్సువశ్శ్చంద్ర
మసే చనక్షత్రేభ్య శ్చదిగ్భ్యోచ మహాతే చ స్వాహా ॥ చంద్రమసే
చ నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యోమహత ఇదం ॥ పాహి నో అగ్న ఏనసేస్వా
హా॥ పాహి నో అగ్న ఏనస ఇదం ॥ పాహి నో విశ్వ వేదసే స్వాహా ।
పాహి నో విశ్వ వేదస ఇదం॥ యజ్ఞం పాహి విభావసో స్వాహా॥ యజ్ఞ

పాహివిభావసవళదం॥ సర్వం పాహి శతక్రతోస్తాహం॥ సర్వంపాహి
 శతక్రతవళదం॥ పాహిలో అగ్న వికయా-పాహ్యుత్పత్తియయా॥ పా
 హ్యుత్పత్తి తృతీయయా॥ పాహిగ్ని శ్చిత్తస్మభిర్వస్తా స్వాహా॥ వసవ
 ఇదం॥ పునరూర్జానివ రస్త్య పునరగ్న ఇషాయమా॥ పునర్నఃపాహి
 విశ్వతస్వాహా॥ అగ్నయఇదం॥ సహరయ్యానివ రస్త్యాగ్నే పిస్వస్త్య
 ధారయా॥ విశ్వస్నియావిశ్వతస్పరిస్తాహా॥ అగ్నయఇదం(నమమ)॥
 సర్వప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥ ఓంభూర్భువస్సువస్తాహా॥ ప్రజాపతయ
 ఇదం(నమమ) అదితేఽన్వమగ్న్స్థాః + ప్రాసాహీ॥ ఇత్యుత్తరపరిషే
 చనంకుర్యాత్॥ అనేన పాహిత్రయోదశహోమేన భగవాత్సర్వా
 త్మకఃశ్రీయజ్ఞేశ్వరః సుప్రీణాతు॥ మమకుమార స్యాయుష్యాభి వృద్ధిర
 స్త్వీతిభవంతిబుధివంతు॥ అస్యకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥
 పాహిత్రయోదశ హోమప్రయోగ స్సమాప్తః.

నూత్రం. ౧॥ జాతంవాత్సప్రేణాభిమృశ్య॥

౨॥ ఉత్తరేణ యజుహోపస్థాధాయ॥

అథజాతకర్మప్రయోగః.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ-మమకుమార స్యాయుష్యా
 భివృద్ధ్యర్థం జాతేన కర్మణా సగ్గ్ సకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య దివస్పరిత్య
 నువాకేన కుమార మభిమృశ్య॥ (జాతం వాత్సప్రేణాభిమృశ్య దివస్పరి
 త్యాదిభిః) (దివస్పరి-పరిశీల్న-ప-చవ్యథా-నువాదీలయంజాతవేదాః

దివస్పరి ప్రథమం జ్ఞేత్రిగ్ని రస్మద్వితీయం పరిజాతవేదాః॥

తృతీయమపుస్తమదా అజప్రమింధాన ఏనం జరతేస్తాదీః॥ విద్యా
 తే అగ్నే తే)ధా గ్నియాః॥ విద్యా తేనద్వవిధృతం పునత్రావిద్యా

తేనామవరమం గుహాయద్విద్యాసముత్సం యత ఆజగచ్ఛ | సముద్రే
 త్వాస్తమగాఅవ్యం తర్వంచతాతాధేదివోఅగ్నౌఊధా | తృప్తయే
 త్వారజసితస్థివాగ్ంస మృతస్య యోనా మహిమా అహిన్వ | అక్రంద
 తగ్ని సైవయన్నివద్యాః తామూరేహద్వీరుధస్సమం జ | తద్వ్యో
 జ్జానో విహీ మిథో అఖ్య దారోదసీ భా ననా భాత్యంతః | ఉశి
 త్వానకో అరతస్సుమేధా మర్త్యేష్వగ్ని రమృతోనిధాయి | ఇయర్థి
 ధూమమరుషం భరిభృదుచ్చుక్తేణశోచిమాద్యామినతుత్ | విశ్వస్య
 కేతు ర్భవనస్య గర్భాతరోదసీ అపృథ్వాజ్జాయమానః | వీడుంచద్రది
 మభినత్పరాయం జనా యదగ్ని మయజంతపంచ | శ్రీణా ముదారో
 ధరుణోరయీణా మనీషాణాం పార్షణస్సోమగోపాః | వసోస్సూను
 స్సహసా అపురాజా విభాత్యగ్రఉష సామిధానః | యస్తేఅద్యక్తృణవ
 ద్భద్రశోచేపూపం దేవఘృతేవంతమగ్నే | ప్రతం సయ ప్రతరాం
 వస్తోఅచ్చాభిమృమ్నం దేవభక్తం యవిష్ఠ | ఆతం భజ సాశ్రన్తసే
 వ్యగ్న ఉక్తఉక్త ఆభజశస్యమానే | ప్రియస్సూగ్యే ప్రియో అగ్నా
 భవాత్యుజ్జాతేన భినద దుజ్జనిత్యైః | త్వమగ్నే యజమానా అను
 ద్యూత్ | విశ్వావసుని దధిరేవార్యాణి | త్వయాసహద్రవిణమిచ్ఛ
 మానాప్రజం గోమంత ముశిజో వివపుః | దృశానో రుక్మఉర్వ్యా
 వ్యద్యాద్ధర్మశ్చ మాయుశ్చియేరుచానః | అగ్నిరమృతో అభత
 ద్వయోభిర్య దేవంద్యారజనయ త్స రేతాః | అస్మిన్నహమితి(పితృ)

యజమాంశుడుపవేశ్యః॥ అస్మిన్నహగంసహస్రం పుష్పామ్యధమానా
 స్సేవశే॥ అంగదంగాదితిద్వాభ్యా మభిమంత్ర్య అంగదంగాత్సంభ
 వసిహృదయాదధిజాయసే॥ అత్కావైపుస్త్రీనామాసిసజీవశరదశ్శతం
 అశ్మాభవహశుర్భవహిరణ్యపస్త్రతలభవ॥ ప్రశూనాంత్యాహింకాం
 రేణాభిజిహ్వామి (రాహిణ) (శ్రీసుబ్బయ్యశిర్మ) తాభ్యామేవ మూర్ధ
 న్యవహ్నిణం॥ అంగదంగాత్సంభవసి + జిహ్వామి॥ (రాహిణ) తాభ్యా
 మేవదక్షిణేకశ్లేజపంచకృత్వా॥ అంగదంగాత్సంభవసి + (రాహిణ)
 నక్షత్రనామచ నిదిశతి॥ తద్రహస్యం భవతి॥ ...దశ్శేణ సావర్ణం
 నిష్టరగ్నం గ్రంథం బధ్నతి॥ తేనఘృతయుక్తం మధుమేధాంత ఇతి
 భాజో దధాత్విత్యం తేనకుమారం ప్రాశయేత్॥ మేధాం తేదేవ
 సువితామేధాం దేవీనరస్వతి॥ మేధాం తేఅశ్వినాదేవావాధీతాం
 పుష్కరసజా॥ త్వయిమే ధాం త్వయిప్రజాం త్వయ్యగ్ని స్తేజోద
 ధాతు॥ త్వయిమే నాం త్వయిప్రజాంత్వ యాంర ఇంద్రియం దధా
 తు॥ త్వయిమే ధాంత్వయి ప్రజాం త్వయిపూర్వో భాజోదధాతు॥
 (భాజోదధాత్విత్యం తేనకుమారం ప్రాశయేత్) తేద్రయైత్వేతిపం
 చభిస్సగ్గ్ న్నాపయిత్యా॥ తేత్త్రియైత్వానిర్ముత్యైత్వా ద్దుహోమం
 చామివరుణస్య పాశాత్॥ అనాగస్తం బ్రహ్మణేత్వాకరోమి శివేశే
 ద్యావా పృథివీభేదమే॥ శంతేఅగ్నిస్సహజ్భిరస్తుశం ద్యావాపృ
 థివీ సహజాపదేభిః॥ శమంతిక్షగ్ం సహవాతేన శ్లేశంశే చతస్రః

క్రమశోభవంతు । యాస్తాన్మృతేనామృదిశోవారతర్కరభి సూర్యో
 విచక్షే । తాపాంత్యాజురస ఆదధామి ప్రయశ్చివతు సరి ఋతం
 వరామః । అమోచియశ్చెన్నోతానవస్తే శ్రుహః పాహ్నిర్ఋ
 త్యై నోదమోచి । అహోలవతిక మవిదక్ష్యేన మప్యభూ ద్భద్రే
 సుక్తతస్యోకే । సూర్యమృతం తమస్తాగ్రాహ్యయదేనా అమృత
 స్మ సౌజన్యేనసావ్రవమహమిమంక్షేత్రియాజ్ఞామిశగ్ంసాద్భువా
 ముంచామి వరుణస్యపాశాత్ ॥ వ్యాపౌతిభిగ్ంకారచతుర్థాభిఃపృష
 తాజ్యం కాగ్ంసేన సకృత్కమారం ప్రాశయేత్ ॥ భూస్వామీతి
 చతుర్భిర్భిధాయ । భూస్వామః । భువస్వామః । సువస్వామః । ఓగ్ం
 స్వామః । అద్భి శ్శేషగ్ంసగ్ం సృజ్యగోపేనివయేత్ । మాతేకుమార
 మితిమాతురంక ఆధాయ । మాతే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మాధేను
 రత్యాసాడిణి । ప్రియాధనస్యభూయాధమానాస్వేగృహే ॥ అయం
 కుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణగ్ స్రవం ప్రతిధాప్య ॥ అయం కుమారో
 జరాం ధయతుద్ధీర్ఘ మాయుః । యస్మైత్వగ్ స్రవప్రప్త్యా యాయు
 ర్వర్షోన్యశోబలం ॥ యద్భూమేరితిద్వాభ్యం పృథివీమలిమంత్ర్య ।
 యద్భూమేహృదయంద్రివిచంద్రమసిశ్శిగ్ం తదుర్విపశ్యం మాహం
 పాత్ర మఘగ్ం రుదం । యస్తే సుసీమే హృదయం వేదావాం త
 త్రప్రజావతే । వేదామృతస్య జెదయంమాహం పాత్రమఘగ్ం రుదం
 నామయతీతి యజమాత్ర సన్నిష్ఠం కుమారముకస్పృశ్య నామ

యతినరుదతి యత్రనయం వామసియత్ర చాభిమృశామసి ॥ ఆప
స్సుప్తేష్వితికుమారస్య శిరస్సమీపేషదకుభానిధాయ ॥ ఆపస్సుప్తే
షుజాగ్రతగతౌగ్ంసి నిర్మితోనుదధ్యః ॥ తత్రాగ్నిప్రతిష్ఠాప్యపరిస్తీర్య
పరిషిచ్య-సమ-సాన్పలీకరణమిశానం జలినాసకృదవదాయతూష్ణా
జహుయా దయంకలిఖితి స్వాహాం తేఽస్తే ప్రతిమర్శితం తిచ్ఛేషం
పునస్వాహాం కారపూర్వంద్విజ్ఞహుయాత్ ॥ ఏవంగుణ + శుభతిథౌ
మమకుమారస్య యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అనయోర్బాల సూతికయో
శ్చండాలాదిపిశాచేభ్యోర్మూలాన్ధంఫలీకరణమూమంకరిష్యే ॥ అయం
క్షలింపతయంతగ్గ్ శ్వాసమిహోద్వృద్ధం ॥ అహంవాశితామివ మరుతఃప
రాధ్యగ్ స్వాహా ॥ మరుద్భ్యుదయం ॥ స్వాహా-మరుద్భ్యుదయం ॥ స్వాహా
మరుద్భ్యుదయం ॥ (ఏవంసర్వత్ర) శండేరథశ్చండి కేరడలూఖలః ॥ చ్యవనో
నశ్యతాదితస్వాహా ॥ మరుద్భ్యుదయం ॥ అయశ్శుక్లోమర్క ఉప్రవీర
డలూఖలః ॥ చ్యవనోనశ్యతాదితస్వాహా ॥ మరుద్భ్యుదయం ॥ కేశిన్
శ్వలోమిన్ః ఖజాప్రోఽజోపకాశిన్ః ॥ అపేతనశ్యతాదితస్వాహా ॥ మరు
ద్భ్యుదయం ॥ మిశ్రవానసః ॥ శాబేరకారతోరాజేనప్రేషితా ॥ గ్రామగ్ం
సజానయోగ్నచ్ఛం తీచ్ఛాహోఽపరిదాక్షతా తస్వాహా ॥ మరుద్భ్యు
దయం ॥ ఏతాఃస్మతైతాన్మృతే తేత్వయం బ్రహ్మణస్సుత్రః ॥ తా
నగ్నిః పర్యసరత్రానింద్రీ స్తాస్పృహస్పతిః ॥ తానహం వేద బ్రాహ్మణః
ప్రమృశతః కూటంతాన్వికేశా లంబనస్తనాన్ధాన్వాహా ॥ మరుద్భ్యు
దయం ॥ నక్తంచారిణ ఉరస్సేశా చూలహస్తాన్మహాలపాః ॥ పూర్వ

ఏమాం పితే త్యుచ్చైశ్చ శ్రావ్య కణాకః । మూతా జఘన్యా సర్పశ్చ
 గ్రామే విధుర మిచ్చతీ స్వాహా మరుద్భ్యుత్తదం ॥ నిశ్శీఘ్రచారిణీస్వసా
 న్నధివా పేక్ష తేకులం యాస్వపంతం బోధయతి యస్యైస్య విజాతా
 యామనః । తాస్తా త్వం కృష్ణవర్ణానే కోమానగ్ం హృదయం
 యకృత । అగ్నే అక్షిణినిదహ స్వాహా మరుద్భ్యుత్తదం ॥ స్వాహా
 మరుద్భ్యుత్తదం । స్వాహా మరుద్భ్యుత్తదం ॥ ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవంతూష్ణీ
 మగ్నా వావన తేతి అదితే న్యమగ్నస్థాః + ప్రాసావీః ॥ అనేసఫలీకర
 ణ హోమేన భగవాత్ త్సర్వాత్మకః... అస్యకుమారస్యాయుష్యాభి
 వృద్ధిర స్త్వీతి భవంతో బ్రువంతు ॥ అస్యకుమార + రస్తు ।

జాతకర్మప్రయోగస్సమాప్తః.

శ్లో॥ అయంకలింపతిశండ అయశండయితీక్రమః । కేశినిమిశ్రవాహా
 పి ఏతాన్లునతతఃవరం । నక్తంచారినిశీధోచ ఫలీకరణవిధీయ్యతే ॥

జాతకర్మవిధి.

జాతకర్మప్రకరణే ధర్మశాస్త్రప్రమాణానివత్స్యతే శ్లో॥ జాతే
 పుత్రేపితుస్సానం సచేలంతువిధీయతే జాతకర్మతతఃకుర్యాచ్చాచ్యుద్ధ
 మభ్యుదయంతతః । కాలవ్యతిక్రమేనైవ మేధాజనకమివ్యతి । వ్యతిక్ర
 మేపిదాతవ్యం స్నానదానవిధిక్రియా । గర్భాహానేవివాహేచసపనేజా
 తకర్మణి । నామోపాకర్మస్మా తేషు ప్రతేషుచసమాపనే ॥ బ్రాహ్మణా
 న్భోజయేదంతే వాచయేదాశిష స్తతః ॥ సీమంకోన్నయనంచైవ అన్న
 ప్రాశనచాలయోః ఉపనీతేచగోదానే త్యాదావేవవిశేషతః । సూత
 కాం తేవివాహంతే స్నాతాంశేప్రథమార్తవేపుసిప్రతోపనిష్కాం
 తేపుణ్యాహంతువిధీయతే ॥ నామాదినాదీకరణం పుణ్యాహంద్విజభో
 జనం । రత్నబంధనమన్నాది చాలావ్యంకురమేవచ । కాశ్యేషుక్రియ
 మాశేషు బహూనామథ నాద్వయోః ॥ రత్నంకురౌసకృన్నాంబీహా

మాచైవ పృథక్పృథక్ || జాతనామవ్రతస్నాన ప్రవేశేషునకౌతుకం |
 నామకర్మచ జాతేష్టిం యథాకాలసమాచరేత్ | అతిపాతేచకుర్వీత ప్రశస్తేమాసిపు
 ణ్యభేయస్యాక్రియాయాస్సంప్రోక్తః కాణామానైద్దివైరపి | తస్యా
 సమాసదోషోస్తిమూఢత్వంజీవశుక్రయోః || ఇతివచనంతత్కాలవిష
 యంద్రివ్యాభావేద్విజాభావేప్రవాసే పుత్త్రజన్మని ఆమృతాద్ధంప్రకు
 ర్వీతమాతాపిత్రోఃక్షయాద్యతే | అతఃపశ్యాన్నశ్రాద్ధంజాతకర్మనిపిద్ధం |
 జాతేకుమారేతదహఃకామంకుర్యాత్పత్యగ్రహంహిరణ్యధాన్యగోవా
 సస్తిలాన్నగుడసర్పిహం || తత్రనర్వంప్రతిగ్రాహ్యాంకృతాన్నంతువిసర్జ
 యేత్ | భక్షయిత్వాతుతస్మోహం ద్విజశ్చంద్రాయణంచరేత్ | ఆశౌ
 చేతుసముత్పన్నే పుత్త్రజన్మయదాభవేత్ | కర్తుస్తాత్కాలీకశుద్ధిపూ
 ర్వాశౌచేనశుద్ధ్యతి | పుత్త్రజన్మనియాత్రాయాం శర్యర్యాం దత్తమ
 క్షయం || ఋణమస్మిన్సన్నయతి అమృతత్వంచగచ్ఛతి | పితాపుత్ర
 స్యజాతస్యవశ్యేచ్ఛేజ్జీవతోముఖమ్ || కించి జ్యోతిస్సారే ||

శ్లో || జాతకేనామకేచైవ అన్నప్రాశనచాలయోః |

ఉపనయనేవివాహేచ పత్నీపుత్త్రస్తుదక్షిణే ||

దర్పణే || శ్లో || పుత్త్రేజాతేపితృస్నానం సచేలంతువిధీయతే |
 యావన్నచ్చిద్యతేనాశం తావన్నాప్నోతిసూతకం | ఛిన్నేనాశేతతః
 పశ్చాత్సూతకంతు విధీయతే... సర్వపాన్ఫలీకరణమిశ్రానింజలినిఽ
 స్మిన్నేవాగ్నావాగ్న్యతాపవపతేతి | ఏవమహరహరానిర్దళతాయాః | ఏష
 మహరహాప్రపిష్టేపవిష్ట ఇత్యాదిరానిర్దళతాయాః | అయంకలిమిత్యే
 తైర్గంధైస్త్రుతదహరేవ | ఆజ్ఞమర్యాదాయాం | తేనదశమేహని
 రాత్రోక్షిపంతి || శ్లో || ఏకాదశేప్రతిష్ఠావ్యజాతకాగ్నిం యథావిధి |
 ప్రాణాయామేనచాగూర్య పశ్చాజ్జాతాభిమర్శనమ్ |

జాతకర్మవిధి సమాప్తః.

జాతాదిసూతకేకర్తవ్య నిబంధనాని.

శ్లో॥ జాతాదివంచమేషమేనిశీధే బలిమనా గీతే । అర్చయేదష్ట
దిక్పాలాగీతినాద్వితీనిస్వనైః కృత్వా జాగరణః దీప్తైః సూక్తైశ్చాంతైః
శ్చపాతకైః ద్వాదేవతీయభాగేచవస్తులైశ్చాపికజ్జలైః । క్రథమేదివ
సేషమేదశమేచైవసప్తధా । త్రిష్వాశోచం నకుర్వీతీసూతకేపుత్ర
జన్మని । దద్వాస్తుప్రథమేదానం షష్ఠేనా వంచఽమేపినా । దశమే
బలిదానంస్యాదన్న దానంతిథైవచ ॥

తా॥ పుట్టినదినము మొదలుకొని గో-ఉ-వ దినముయొక్క రాత్రియందు బలిని
జేయవలయును. గీతనాద్వితీనిస్వనములచే నష్టదిక్పాలకుల బూజింపవలయును. దీపము
లచేతను, సూక్తములచేతను, శాంతిపాఠములచేతను, జాగరణము, చేయవలయును, ద్వార
ముయొక్క ద్వితీయభాగమునందు కర్తులములగుకజ్జములచేత ప్రథమదివసమందునుషష్ఠ
దినమందును ౧౦ దివసమునందును, ఏకప్రకారములుగ రచియింపవలయును. పుత్ర
జన్మాశాచము ౧-ఉ-గో దివసములందులేదు. అనగాప్రథమదివసమందు దానము
నుజేయవలయును. అట్లుసేయుటకు నలనుపడనియెడల గో-ఉ దినములందయునను జేయ
వలయును. ౧౦ దినమున బలిదానముచేయవలయును. ఏకాదశాష్టమీ శుచిర్భూ
త్వాబ్రాహ్మణాభోజయే దితి ప్రయోగసారేచోక్తం. ౧౧ దినమున
పుణ్యాసావాచనమును జరిపించిబ్రాహ్మణులను భోజనముచేత్పప్తిపఱుచవలయునని
ప్రయోగసారము,

అథపత్నీకుమారోప వేశనమ్.

ప్రయోగసారిజాతే శ్లో॥ సంస్కార్యః పురుషోవాపి స్త్రీవా
దక్షిణాభివేత్ । సంస్కారకస్తునర్వత్రతిష్ఠేదు తరతస్సదా । స్మృత్యం
తరే । జాతకేనామకేచైవవ్యాన్నప్రాశనకర్మణి । నిష్క్రమేచైవచాలే
చపత్నీపుత్రస్తుదక్షిణాగర్భాధానేపు నవసేసీమంతోన్నయనేతథా ।
వధూప్రవేశేనేచైవ పునస్సంధానవవచ । పూజసేమధువర్కస్యకన్యా
దానేతథైవచ । కర్మస్వేషేషువై భార్యా దక్షిణతూపవేశయేత్ ।
కన్యాపుత్రీవివాహేచగోదానేవ్రతబంధనే । ఆశీర్వాదేభిశ్చపత్నీ
తూత్తరతోభవేత్ । వాపీసూపకటాకానాం వ్రతిష్ఠానామహూత్స
నే । వ్రతాదాశాంతికేచైవ పత్నీశ్చాదుత్తరేసదా । శాంతికేషుచ

సర్వేషుక్రతిష్ఠోద్వాపనేషుచ । వామేతూపవిశేత్పత్నీ వ్యాఘ్రస్య
వచనంయథా ।

తా॥ సంస్కరింపఁదగినది పురుషుఁడైనపు స్త్రీయైనను, దక్షిణభాగమునందుం
డవలయును. సంస్కరింపఁడుత్తరదిక్కుననుండవలయునని ప్రయోగ పారిభాతమునం
దుఁజెప్పఁబడియె స్మృత్యంతిమందుబాతకర్మ. నామకరణము, అన్నప్రాశనము, ని
ష్క్రమణము, చాలము, అనుకర్మలయందు పత్నీ పుత్రులు దక్షిణభాగముననుండవల
యును. గర్భాధానము, పుంసనము, సీయింతోన్నయనము, చర్మాప్రవేశము, పుంసం
ధానము, మధుపర్కపూజనము, కన్యావాసము లనియొడికర్మలయందు దక్షిణదిక్కు
వభార్యనుగూర్చుండఁ బెట్టవలయును. కన్యాపుత్రులవివాహమునందును, గోవాసము
నందును, వ్రతబంధనమునందును, అశిర్వాదమునందును, అభిషేకమునందును, భార్యఉ
త్తరదిక్కుననుండవలయును. నాపీకూపతటాకములయొక్కయు, తత్పత్నీలయొక్క
యు, మహాత్మనమునందును, వ్రత దియిందును, శాంతికవ్రతమునందును, భిక్షుఉత్త
రముననుండవలయును. స్వవిధములగు శాంతికమునందును, ప్రతిష్ఠోద్వాపనములయందు
ను, భార్యవామభాగమునందు గూర్చుండవలయునని చెప్పఁబడియె.

ఇతిపత్నీకుమారోపవేశేనమ్ సమార్థమ్. చు॥ ల॥

అథ నామకరణమ్.

ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయు
ష్యాభివృద్ధ్యర్థంకుమారస్య సద్వ్యవహారార్థం నామధాన్యావహే॥ త
తోఽభ్యుదయం పుణ్యావాచకురాత్ ॥ కాంస్యపాత్రే తండులాన్ని
ధాయ॥ ఓంభూః + శుభతిథౌ మమకుమార స్యాయుష్యాభి వృద్ధ్య
ర్థంసభానకలసత్పురుషమధ్యే నామప్రకటనసిద్ధ్యర్థమాసనామ్నా -
సక్షత్రినామ్నా - వ్యావహారికనామ్నాచ సగ్గస్కరిష్యావహే॥

అథ మాసనామాని,

చైత్రమాసే	కృష్ణః	ఆశ్వయుజమాసే	ఉష్ణేద్రః
వైశాఖమాసే	అనంతః	కార్తికమాసే	యజ్ఞపురుషః
జ్యేష్ఠమాసే	అచ్యుతః	మృగశీర్షమాసే	వాసుదేవః
ఆషాఢమాసే	చక్రే	పుష్యమాసే	హరిః
శ్రావణమాసే	వైకుంఠః	మూఖమాసే	గోవిందః
భాద్రపదమాసే	జనార్దనః	స్వాతిమాసే	పుండరీకాక్షః

స్త్రీవిషయః.		స్త్రీవిషయః.	
చైత్రే	భూదేవీ.	ఆశ్వయుజే	చంద్రావతీ.
చైత్రశాఖే	కల్యాణీ.	కార్తికే	లక్ష్మి.
శ్వేతే	సత్యభామా.	మార్గశీర్షే	వాదేవీ.
ఆషాఢే	పుణ్యవతీ.	పుష్యే	పద్మావతీ.
శ్రావణే	గూఢిణీ.	మాఘే	శ్రీదేవీ.
భాద్రపదే	ఇందుమతీ.	ఫాల్గునే	నావిత్రి.

అథనక్షత్రనామసంబుద్ధ్యా నిర్దిశతి-కథం.

శ్లో॥ రోరెమమృత్యోచిషు వృద్ధిరాదౌష్టా త్వేచ వాంత్వశ్రవ
శాశ్వయుఃకు । శేషేషునార్యోన్యః కవరస్వరోంత్యస్సాస్వరోంత్య
స్సవిసగః ఇప్యః॥ రాహిణిః - రైవతిః - మాఘః - మార్గశీర్షః - మౌ
త్సేచ - పూర్వప్రోష్ఠసాదః - ఉత్తరప్రోష్ఠసాదః - వాంత్వశ్రవశాశ్వ
యుఃకు - అవభరణః - ఆవభరణః - శ్రవణః - శ్రావణః - శతభిషక్ -
శాతభిషజః - ఆశ్వయుక్ - ఆశ్వయుజః - శేషేషున - కృత్తికః - తి
ష్యః - ఫల్గునః - హస్తః - విశాఖః - అనూరాధః - శ్రవిష్టః - ఆర్ద్రా
కవరస్వరోంత్యః - ఆద్రాకః - మూలకః - స్సాస్వరోంత్యః - స్సవిసగః
ఇప్యః - స్వాతిః - పునర్వసుః - సర్వేషాంనక్షత్రనామ్నామ్.

అథవ్యావహారికనామసు. ద్వ్యక్షరం చతురక్షరంవా నామ
పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం దీర్ఘాభిష్టానాంతం ఘోషవదాద్యంత రంత
స్థం - అపివా యస్మిన్ త్విత్తుపసర్గ స్సాన్తర్థి ప్రతిష్ఠిత మితిహి
బ్రాహ్మణమ్! అయుజాక్షరంకుమార్యాః అవిషమాక్షరం కుమారస్య!
ఉత్తరోవరః! సువర్ణేనత్రితేభా లిఖత్వా(ఉత్తరసమాప్తి) స్త్రీపుం
నామ్నో రాద్యంతయోః శ్రీకారంలిఖత్వా-అథమాసనామనక్షత్రనా
మవ్యావహారికనామానిచలిఖత్వా! వ్యావహారనామసమాక్షరంపు
సః॥ అసమాక్షరంస్త్రీయః॥ ఓంఅసుసీజేపునరస్మా + + + ము

పహ్వయతే॥ స్థిరోభవ-వరదోభవ-సుముఖోభవ-సుప్రసన్నోభవ-స్థి-
రాననంకురు॥ నామత్రయదేవతాభ్యోనమః ధ్యానాదిషాడశోపచా-
రైరభ్యర్చ్య॥ అంగాదంగాత్సంభవస్తి హృదయాదధిజాయసే (వేదోవై)పుత్ర-
నామాస్తిసజీవశరదశ్చతం॥ అశ్మభవపరశుర్భవహిరణ్యసుస్తృతం
భవప్రశూనాంత్యాహింకారేణాభిజఘ్రిమి + శర్కా॥ ఏవముత్తరా
భ్యాః మూర్ధన్యం వఘ్రిణమ్॥ అంగాదంగాత్సంభవస్తి + అభిజఘ్రి-
మి + శర్కా॥ మాసనామాశ్రీకృష్ణనామాసిద్ధిర్హయైర్భవ॥ నక్షత్ర-
మ్నారైవశోఽసిద్ధిర్హయైర్భవ॥ వ్యావహారికనామ్నాశ్రీనివాసోఽ-
సిద్ధిర్హయైర్భవ॥ ఇతిమాతాపితరాతత్తదుపర్యక్తతాచ్చిశోశ్చిరసి-
నిక్షిప్య॥ దీర్ఘాయష్మాభవ॥ అగ్నిరాయష్మాసతిపంచమంత్రా-
దక్షిణైకకర్ణేజపేత్॥ అగ్నిరాయష్మాం తస్యవనస్పతిభిరాయష్మా-
తేనత్వాయుషాయుష్కృతంకరోమి॥౧॥ సోమాయుష్మా తస్యేవ
ధీభిరాయుష్మా తేనత్వాయుషాయుష్కృతంకరోమి॥౨॥ యజ్ఞ-
ఆయుష్మాం తస్యదక్షిణాభిరాయుష్మా తేనత్వాయుషాయుష్కృతంకరో-
మి॥౩॥ బ్రహ్మాయుష్కృతద్రావ్యహైరాయుష్కృతేనత్వాయుషాయు-
ష్కృతంకరోమి॥౪॥ దేవాఆయుష్కృతస్తేఽమృతేనపితృఆయుష్కృత-
స్తేనత్వాయుషాయుష్కృతంకరోమి॥ (మృతన్నిష్పిబ్రత్యాయుర్వైపు-
తమమృతగ్ంహిరణ్యమమృతాదేవాయున్నిష్పిబతి.)

శతమానంభవతిశతాయుః పురుషశ్చశ్రేద్రియఆయుష్యే

వేంద్రియే ప్రతిష్ఠితమ్॥ అనేన నామ్నా వర్ధస్వ నామకరణాంగ శ్వేన సద్య
స్కాలహరణ్యాఽభ్యుదయకా బ్రాహ్మణాభోజయిష్యే॥ బ్రాహ్మ
ణభోజనప్రత్యామ్నాయం యథాశక్తిహరణ్యా తుభ్యమహంసంప్ర
దదేనమమ్॥ దక్షిణాతీవరః॥ అథాశీర్వాదః॥ తతఃకర్మణః పుణ్యాం
కుర్యాత్॥ ...సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతాస్తి న జీవశరదశ్చైతనితియ
జామా-బ్రాహ్మణైస్త్రైవ రమాశీర్వచనంకరయేత్॥...శ్లో॥ నామా
దినాందీకరణ పుణ్యాహంద్విజభోజనం॥ రత్నబంధనమన్నాదిచాలా
ద్యంకురమేవ చ॥...మదనరత్నే బృహస్పతిః శ్లో॥ ద్వాదశేదశ మేవా
పిజన్మహోఽపిత్రయోదశే॥ షోడశేవింశతౌ చైవ ద్వాత్రింశేవ
ర్ణతఃక్రమాత్॥ నారదీయే॥ సూతకాంఠేనామకర్మవిధేయంస్వకుః
చిరం॥ నామపూర్వంతుబాలస్య హంగళం సుసమాక్షరైః॥ తత్రైవ
గాగ్యః॥ మాసనామగురోర్నామదద్వాబాలస్యవైపితా॥ శంఖః॥ కు
లదేవతాసత్త్రసంబంధం పితా నామ కుర్యాత్॥శ్లో॥ పుణ్యాహవా
చనేనాన్ని మగ్యమే స్వస్తిహచనే॥ సూక్ష్మా బాలకనామాస్తైస్వ
స్తిత్యస్య త్సమం భవేత్॥ నామకరణం సమాప్తమ్.

అథాన్నప్రాశనమ్.

షష్ఠీమాస్యన్న ప్రాశనేనకర్మణా సగ్గ్ సూరిష్యామీతిసంకల్పప్రా
ణానామను ఏవం...శుభతిథౌధర్మకత్తి సమేతిస్యమమకుమారస్యా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంఇమం + శర్కాణం కుమారమన్నప్రాశనే సకర్మ
ణాసగ్గ్ సూరిష్యే॥ అన్నప్రాశనాంగ శ్వేన కర్మదా రత్నార్థం రత్నబం
ధనంకరిష్యే॥ రత్నబంధనదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానావాహనాదిషోడ
శోపచారపూజాంసమర్పయామి॥ బృహత్సామక్షత్రైభృద్ వృద్ధపృష్ఠి
యంత్రిష్టభౌజశ్శుభ్రేతముగ్రవీరంజంద్రస్తోమేనవంచదశేనమధ్యమిదం
వాతేన సగ్రేణరక్షి॥ రత్నబంధన ముహూర్త + అస్తు॥ ఎటో రేవం

రతౌబధనం కర్తవ్యమ్॥ ననోననోభవతితి నవతంతుధారణశుక్యా
 యోః॥ఓంఘ॥ + శుభశిఖా మునుకుమారస్వామ్యుపాధివృద్ధ్యర్థంతూ
 స్తీమాచమనాధికారియోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం నవతంతుధారణకరిష్యే॥
 నవతంతుదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానాహహనాదిషోడశోపచారపూజాం.

సమర్పయామి॥ ననోననోభవతిజాయమానోఽహన్న కేతురుషసాశ్రే
 త్యక్తే॥భాగందేవ్యేభ్యోవిదథాత్యామప్రపచద్రమాస్తిరశీచ్ఛిమా
 యు॥ నవతంతుధారణముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥అన్నప్రాశ
 నాంగత్వేన కర్మణఃపుణ్యాహం వాచయిష్యే॥కర్మణఃపుణ్యాహంకృ
 త్వా॥ దధిమధుఘృతోదనానిసగంపృజ్య భూరపామితచతేసృభిఃసకృ
 త్కుమారంప్రాశయేత్॥ ఓంభూరపాంత్యేషధీనాగంరసంప్రాశయా
 మిశివాస్త్రపటపదయస్స త్వనమీవాస్త్రపటపదయస్సతు + శ
 ర్మకా॥ భువోఽపాత్యేషధీనాగంరసంప్రాశయామిశివాస్త్రపటపటపద
 యస్సం త్వనమీవాస్త్రపటపటపదయస్సంతు + శర్మకా॥ సువరపాం
 త్యేషధీనాగం రసంప్రాశయామిశివాస్త్రపటపటపదయస్సత్వన
 మీవాస్త్రపటపటపదయస్సంతు॥ + శర్మకా॥ భూర్భువస్సువరపాం
 త్యేషధీనాగం రసంప్రాశయామిశివాస్త్రపటపటపదయస్సత్వన
 మీవాస్త్రపటపటపదయస్సంతు॥ + శర్మకా॥ ముఖం శోధయేత్॥
 తైత్తిరీయేణ మాగంసేనేత్యేకే॥ అన్నప్రాశనముహూర్తస్సుము
 హూర్తోఽస్తు॥

ఇత్యన్నప్రాశనమ్ సమాప్తమ్.

అథ చౌలప్రకరణమ్.

శ్లో॥ తృతీయేవత్సరేచౌలం కుర్వీతహ్యుత్తరాయణే । శుక్లప
క్షే శుభార్థే తుకృత్వాభ్యుదయికంతుతే॥ (జన్మనోఽథితృతీయేవక్షే
చౌలం పునర్వత్సా) ఓ భూః + ఏనంగుణ + శుభతిథౌనుమకుమార
స్యాయుష్యాభిసృద్ధ్యర్థంచూడాకర్మణా సగ్గ్ సక్రీష్యే॥ చూడాకర్మణా
ఽంగ త్వేన కర్మాచారయోబధనికరిష్యే॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య
బ్రహ్మతామక్షత్రభృద్వృద్ధవృష్టియం । త్రిష్టభాజశ్శుభితముగ్గ
వీరిం ఇంద్రస్తామేన వంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణరతు
రయోబంధనముహూర స్సుముహూర్తోఽస్తు॥

బ్రాహ్మణానాం భోజనముపాయనవ, తీనమంతవదగ్నేరుపసమా
ధానాది, పాత్రప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ జలద్వయం కుశా యవా
శలాలుదర్భపూజలా శక్త్యచ్ఛలల్యసీక్షిపేత్సనైవ చౌలకర్మణి॥
వవిత్రకరణాద్యాజ్యభాగాం తేఽన్వారధేకుమారే ధాతాదదాతునో
రయిమితిచతస్పథిః యస్తాహృదాకీలేతి చతస్పథిఃప్రతిమంత్రమష్టా
జ్యాశుతీ హుత్యా॥ ఓంభూర్భువస్సువరోం + ఓంచత్వారిశృంగా
గ్రయో షట్పత్రప్రయోగం కుర్యాత్॥ సోమాయస్వా
హ॥ దక్షిణార్ధపూర్వార్ధేసోమాయేదంనమమ॥ ఏకం-ద్యే-త్రీణి-వ
త్వారి॥ ధాతాదదాతునోరయి మిశానోజగతస్పతిః॥ ససఃపూర్ణేన
వావనభాస్వాహ॥ ధాతౌఞ్చదంనమమ॥ ధాతాపౌజాయాక్షతరాయత
శేభాతేదంవిశ్వభువనంజజాన॥ ధాతాపుత్రంయజమానాయదాతా
తస్మాక్షహవ్యం సుతవ ద్విధేమన్వాహ॥ ధాతౌఞ్చదంనమమ॥ ధాతా
దదాతునోరయిప్రాచీం త్రీనతుమక్షితాం । వ్రయం దేవస్యధీమహి

సునుతిగ్ం సత్యరాధనస్వాహా॥ ధాత్ర ఇదం నమః॥ ధాతా దదాతు
దాశు పేవ సూని ప్రజా కామాయ మ్మిధు పే దురోణే । తస్మై దేవా
అమృతాస్సం వ్యయంతాం విశ్వే దేవాస్తో అదితిస్సజోమా స్వాహా॥
ధాత్ర ఇదం నమః॥ యస్తాస్తృదా కీరితా మన్యమానో మర్త్యం
మగ్న్యో జోహవీమి । జాత వేదోయశో అస్మానుధేహి ప్రజాభిరగ్నే
అమృతత్వ మశ్వాగ్ స్వాహా॥ అగ్న యే జాత వేదస ఇదం నమః॥
యస్మై త్యగ్ం సుకృతే జాత వేదక్షణోక మగ్నే కృణవ స్సోన్యనం ।
అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయిన్నశ తేస్వస్తిస్వా
హా॥ అగ్న యే జాత వేదస ఇదం నమః॥ త్వే సుపుత్ర శనసోఽవృత్ర
న్మామకాతయః॥ నత్వామిందాతిరిచ్యతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయ పుత్రి
ణ ఇదం నమః॥ ఉక్త ఉక్తే సామ ఇంద్రం మమాదస్తి థ సీథే మఘవానగ్ం
సుతాస॥ యదీగ్ం సై బాఘః పితరన్న పుత్రా స్సమానదత్తౌ అవసేహవం
తే స్వాహా॥ ఇంద్రాయ మఘవత ఇదం నమః॥ అగ్న య ఇదం నమః॥
రుద్రాయ తంతిచరా యేదం నమః॥ అస్య కర్మణః హోమ ప్రతిష్ఠా
సిద్ధిర్థమృద్ధికామః జయూదిహూమంశరిష్యే । స్రువేణా జ్యమాదా
యటంచిత్రః ప్రస్వాహా + + జయూదిబ్రహ్మవిసర్జనాంతే + నమః॥
అపరేణాగ్నిం కుమారం ప్రాచీముపవేశ్య॥ త్రేణ్యాశల్యాత్రిభిర్దర్భ
పుంజీలైశ్చలాలుగ్లపై నేతితూష్ణీం కేశాన్ని నీయయథపిశాశిభానిద
ధాతి॥ యథావైషాం కులధర్మ స్వాదపాగ్ం సగ్ం సర్జనాద్యాకే
శనిధానాత్సమానం॥ ఉష్ణేన వాయవయితి యజహాఉష్ణాశ్చీతా స్వప

అనియ ॥ ఉష్ణేన వాయుపుడ కేనేహ్యపితిః కేశాణామపతు ॥ ఉష్ణోదకం
 శీతోదకంనినీయ ॥ అపడుదగత్వితికుమారస్యశిరిషుం త్రి॥ అపడుదంతు
 జీవసేదీఘాణ్యుత్వాయవచ్చసే॥ జ్యోత్స్నసూర్యోద్భవే యేనాపప
 దితిచగస్పృభిః ప్రతినుంత్రిప్రద పీణా ప్రతిదిశంప్రవవతి॥ యేనాపపథ్య
 వితాక్షురేణసామస్త్యరాక్షో వరుణస్యవివాహ ॥ తేన బ్రహ్మణోవప
 తేద మహ్యాయుష్మాన్ జరదప్తి ర్యథాస ద్దయం సుబ్ధయ్య శర్మా ॥
 ఇతి పూర్వో వపతి॥ తాన్ కేశాన్ చ్చక్రత్సి డే నిధాయ॥ అప
 డపస్పృశ్య॥ త్రీగ్ శ్రీన్దర్భానంతథాణ్యు॥ యాత్తు రేణేతిప్రథమవ
 పంతం మాలాను ముత్రయతే॥ యస్మిరేణ ముచ్చయతాను ప్రేకస్తా
 వస్తావపస్తి కేశాన్ ॥ సుంధి శిరోమాన్సాన్యః ప్రమాషీః॥ తేన
 తేవపామి + శర్మ ॥ యేన పూషా బృహస్పతేరగ్నేరింద్రస్య చా
 యుషేవపత్ ॥ తేనాన్యాయుషేవప్రసాన్లోక్యాయస్వస్తయే॥ ఇతి
 దక్షిణతోవపతి॥ తాన్కేశాన్చక్రత్సి డే నిధాయ॥ అపడుపస్పృశ్య
 పునఃత్రీగ్ శ్రీన్దర్భానంతథాణ్యు॥ యేనపూషా శ్చిరాత్త్యయం
 జ్యోత్స్నపహ్యతిసూర్యం॥ తేనాన్యాయుషే వప్రసాన్లోక్యాయస్వస్త
 యే॥ ఇతివశ్చమతో వపతి॥ తాన్కేశాన్చక్రత్సి డే నిధాయ॥ అప
 డపస్పృశ్య॥ పునః త్రీగ్ శ్రీన్దర్భానంతథాణ్యు॥ యేనపూషాబృహ
 స్పతేరగ్నేరింద్రస్య చాయుషేవపత్॥ తేన తేవపామి + శర్మన్నా
 యుషా వచ్చిసా యథాజ్యోత్స్నమనాఅనా॥ ఇత్యుత్తరో వపతి॥
 తాన్కేశాన్చక్రత్సి డే నిధాయ॥ అపడుపస్పృశ్య॥ ఉష్ణాయకేశా

సత్యదుంబరమూలేదర్శస్తంబే వానిదధాతి॥ ఉత్పాదకేశా వసు
 నిస్యోరాజ్ఞోబృహస్పతిస్సప్తతాసామోఽగ్నిః॥ తేభ్యోవిధానంబహు
 ధాన్యవిందన్నంతరాద్యావాప్తభిషిపస్సువః॥ తురంప్రత్యుశ్యనిద
 ధాతి॥ తేనత్ర్యహం కర్మనివృత్తిశ్చలవతుర్యాత్॥ కర్ణరంధ్రకృ
 త్వా॥ తతోబ్రహ్మణేవరిందదాత్॥ సంవత్సరం గోదానవ్రతమేక ఉప
 దిశంత్యేతావన్నానా సర్వాకేశా వాపయత్యుదకోపస్పర్శనమి
 తి॥ శ్లో॥ సూనోర్మాతరి గర్భిణ్యాం చూడాకర్మ నకారయేత్॥ పంచ
 మాసాదధః కుదర్యాతఉద్ధ్వం నకారయేత్॥ ఛందోగాః॥ శ్లో॥ వ
 స్త్రేతురం సమాధాయదీక్షామధ్యే నిధాయచ॥ చతుర్థదివసాదూ
 ర్ధ్వం నాపితాయ ప్రయచ్ఛతి॥

చౌలప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథమాతరి రజస్వలాయాం నిర్ణయః.

జ్యోతిస్సారే॥ శ్లో॥ ఉద్వాహేతచూడాసుమాతాయస్యరజ
 స్వలా॥ తదాన మంగళంకార్యం శుద్ధేకార్యం శుభేపుభిః॥ ప్రారం
 భాత్పాగ్నివాహస్యమాతాయది రజస్వలా॥ నిష్పత్తిస్తేన కర్తవ్యా
 సహసాశ్రుతి చోదనాత్॥ నాందీశ్రాద్ధేకృతేపశ్చాద్వాతాయదిరజ
 స్వలా॥ వశాంజీబంధం నకుర్వీతగార్గ్యస్య వచనంయథా॥

తా॥ వివాహమునందును, ప్రతచూడకర్మలయందును, తల్లిరజస్వలయయ్యెనేని
 అంతటితో నామంగళ కార్యమును జాలింపవలయును. వివాహకృత్యప్రారంభమునకు
 బూర్వముందు తల్లి రజస్వల యయ్యెనేని అంతటితో నాశుభకృత్యమును జాలింపవల
 యును, నాందీశ్రాద్ధానంతరముందు తల్లి రజస్వల యయ్యెనేని యుపనయనమును
 జేయుఁగూడదని గర్హమునివరుఁడు జ్యోతిస్సారమునందుఁజెప్పెను.

ప్రయోగ సారావళ్యామ్॥ గర్గః॥ శ్లో॥ మాత్రాణాంభోజనాత్పు
 ర్వం యస్యమాతాస్మృతాయదితదాకర్మ నకుర్వీత యదికుర్యాన్ని
 రర్థకమ్॥ శౌనకః॥ వృద్ధిశ్రాద్ధేకృతేపశ్చాద్వాతారజస్వలా॥
 తదాకర్మ నకుర్వీతయావద్భోజనసంగతా॥

తా॥ మాతృభోజమునకుఁ బూర్వమునందు తల్లిజన్మల యెయ్యినేని యంత
టిగో కర్మనుకాలింపవలయును, అట్లుగాక తేనీనగుడలనిర్భకమగునని గర్భాచార్యు
ఁడు చెప్పెను ఇదిగాక వృద్ధిక్రాద్ధమునుజేసినవమ్మటకటానుయోక్త తల్లిరజస్వలయయ్యెనే
నియంతితితో నుపనయనమునకాలింపవలయుననికానకుఁడుచెప్పెను.

వ ట్టింశస్మ త్తే శ్లో॥ మాత్రాసహౌనభుంజీతి ఊర్ధ్వం మాతా
రజస్వలా | ప్రతిబంధోఽత్ర శస్త్రస్యాదిత్యాభిభావాయమః | నాం
దీత్రాద్ధేకృతేషు శ్చ ల్కష్యమాత రజస్వలా | కన్యాదానంపితృకు
ర్యాదిత్యాగీరసభాపితం॥ నాందీత్రాద్ధే కృతేయస్యభవేద్భార్య రజ
స్వలా | వివాహేనైవదోషస్యాద్దోషస్యాన్మంజబంధనే॥

తా॥ నాందీత్రాద్ధానంతరమందు తల్లిజన్మల యెయ్యినేని వివాహమునుమాత్ర
ముచేయ వచ్చుననియోన, ఉపనయనమును జేయఁగూడదనియోన, వ ట్టింశస్మతము
నందును జెప్పఁబడియున్నది.

శ్లో॥ మాత్రాసహౌనభుంజీయా ద్వివాహే భార్యయాసహ |

మాత్రాసహౌనభుంజీయా చ్చౌలమానేకభంజనే॥

తా॥ ఉపనయనమునందు తల్లితోగూడ భుజింపవలయును, వివాహమునందు
భార్యతోగూడభుజింపవలయును, చౌలమునందుతల్లితోగూడ భోజనమునుజేయవలె
మారిరిరజస్వలాయాం నిణాయ స్సమాప్తః.

అథోపనయనమ్.

సూత్రమ్॥౧॥ ఉపనయనం వ్యాఖ్యాస్యమః.

గర్భాప్తమేషు బ్రాహ్మణముపనయాయత.

గర్భైకాదశేషురాజన్యం గర్భద్వాదశేషువైశ్యం.

వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృతవో వర్షానుపూర్ణ్యం.

౨॥ బ్రాహ్మణా నౌభజయిత్వా ప్రయోగః

అథవతావంతిం కాలమనాశ్రమిణోఽస్యకుమారస్యాఽత్ర
మాధికారిసిద్ధ్యర్థ మధ్యయనసంపాదనార్థ మాయుష్కేవోయశశ్రీపు
ష్టికామ్యాభివృద్ధ్యర్థం సాంగోపాంగంసకలవేదాధ్యయ నాధ్యాపనత
త్తప్రతిపాదనార్థం చతుర్విగం శత్యక్షరమంత్రోచ్చారణ ద్విజాత్ర
సంసూహసనమ్॥ ఇదంపాద్యం॥ సుపాద్యం॥ శ్లో॥ సమోఽస్త్యనంతాయ

మాధికారయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం ఇత్యుం + గోత్రం + శర్మాణాకుమార
ముఖనేష్యే (ఇతి సంకల్ప్య) ఉపనయనం వసంతేఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
కాపీనాచ్ఛన్నం కృతశ్చంచకుమారం దక్షిణత ఉపవేష్య-స్వయము
త్తరతఃసీః ప్రాణానాయుష్యుః + ఓంభూః + శుభతిథౌమసు
కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగ త్వేనకర్మాజ్ఞాంతౌ
ర్ధంతౌబధనంకరిష్యే రతుబధనదేవతాభ్యోనమః | ధ్యానావా
హనాది షోడశోపచారపూజా సమర్పయామి విశ్వేతాతైనవనేషు
ప్రవాచ్యా యాచకథా మమవన్నిందనుస్వతే | పారావంతంశు
త్పురుసంభృతం వస్త్రపావృణోశ్శరభాయర్షీబధవే రతుబధన
ముహూర్తస్సు యుహూర్తోఽస్తు ప్రాణానాయుష్యుః ఏవం + శుభతి
థౌమసుకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శౌతస్మాత్ నిత్యకర్మాను
ష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం పరమపవిత్రయజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యే
యజ్ఞోపవీతదేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారైర్భ్య
ర్ఘ్యైః సుజనాః యజ్ఞోపవీతంస్పృశేయః || ఆచమ్య || కేశవా
యనమః + శ్రీకృష్ణాయనమః || యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం ప్రజాపతే
ర్యత్సహజం పురస్తాత్ | ఆయుశ్యమగ్యం ప్రతిముంచశుభ్రం య
జ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః || పునఃఆచమ్య || కేశవా...నమః || ధ్రువం
తేరాజావరుణోధ్రువదేవోబృహస్పతిః ధ్రువతత్త్రద్రశ్చాగ్నిశ్చ + తి ||

అథనాందీసమారాధనంకుర్యాత్ || ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థం మమ
కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థమ్ ఉపనయనాంగభూతం నాందీశోభ
నదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీసమారాధనంకరిష్యే | తదంగత్వేనబ్రాహ్మ
ణపూజాంకరిష్యే | శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్యేతదమాన
సానమూర్తయేనహస్రపాదాక్షిశిరోరుబావావేనహస్రనామ్నోపు

రుషాయశాశ్వతే సహస్రశోటియుగధారిణేనమః॥ శ్రీమహా + అయం
 వోగంధః॥ సుగంధః॥ గంధానా ÷ శోభనమస్తు॥ వస్త్రాదికందన్యాత్ ॥
 ఏవంబ్రాహ్మణాః సంపూజ్య॥ నాందీశోభన దేవతా స్వరూపా బ్రా
 హ్మణాః అమృతమస్తు॥ అమృతోప స్థరణమసి॥ ఏతత్ఫలం నాందీశోభన
 దేవతా స్సుప్రీతో ÷ భవంతు॥ మాత్రా సహ కుమారః భోజయేత్ ॥
 ఆచమ్య॥ పరిషేచనాపోశసప్రాణాహుతిసహితం యౌరలవణవర్జం కు
 మారం భోజయిత్వా॥ (లఘుభోజనం) శ్లో॥ కుమారలగ్న కా లేతుమా
 త్రాచసహభోజనం॥ సప్రాణాహుతిమానంచ గురుర్దాణవకం వదేత్ ॥
 స్నాత్వాచమ్య॥ కుమారస్య శరీరశుద్ధ్యర్థం కర్మణపుణ్యాహంకుర్యా
 త్ ॥ ఓంకర్మణపుణ్యాహం భవంతో బ్రువం త్విత్యాది పత్నిమార్జ
 నాంతం కుర్యాత్ ॥

[పట్నాత్రయోగమునందు ఇధము ౨౦ సమిధలండవలయును శ్రాతమునకు
 ౨౧ ఉండవలయును]

శ్లో॥ కుమారభుక్తికాలేతు గాయత్రీంసముదీరయ॥ ఆచార్య
 స్వయమేవాన్నం ప్రోక్షయేదిగతమః॥

ఉష్ణేవ వాయువితి యజమా । ఉష్ణాశ్శీతాస్స్వకలనీయః । ఉ
 ష్ణేన వాయుపుద్ర కేనేహ్యదిత్తిః కేశాః పవతు । ఉష్ణోదకం శీతోదకమ్నినీ
 యః క్రియః । ఈమం త్రమును జెప్పి ఉష్ణోదకమును శీతోదకముతో చేర్చి
 ఆప ఉండంత్యితి కుమారస్య శరీర ఉన త్తి॥ ఆప ఉండంతు + శ్లోక్షనూ
 ర్యంద్రుశే॥ యేనావపదిశీచతస్పృభిః ప్రతిమంత్రం ప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం
 ప్రవపతి॥

పిన్దుట పటునియొక్క శరస్సును తడవవలయును.

యే నావప త్సవితా + సుబ్యయ్యశర్కా సాక్షోక్యాయస్వ
 స్రయే॥ ఇతిపూర్వతో పవతి॥ తా కేశాః చృక్మత్పిండే నిధాయ॥
 అప ఉపస్పృశ్య॥ త్రీగ్ ప్రోద రాసంతర్ధాయ॥ య త్తు కేతేత్రికథమవ

పంతం మాతానువంతయతే॥

పిమ్మట మూడుదగ్భులను మధ్యనుంచుకొని ఈమంత్రముచే
వటునిశిరస్సుయొక్క పూర్వభాగమునందువపనమునుజే
యవలయును.

యత్తు రేణమృత్యుతా + ప్రసోషిః॥ తేన తేవపామి + శర్మ

వటునకు దక్షిణమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారి గానివపనము
ను జేయుచున్న ఆచార్యునిమంత్రముచే అభిమంత్రించవలెను॥

యేన పూషాబృహస్పతే... స్వస్తయే॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట మంత్రమునుజెప్పి వటుని శిరోదక్షిణ భాగమునవప
నమును జేయవలయును.

తాస్తే శాన్చకృత్వి డేనిధాయ॥ అపఉపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీస్తరాభి
సంతర్ధాయ॥ యేన భూయశ్చరా + స్వస్తయే॥ ఇతి వశ్చిమతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచే వశ్చిమభాగమునందు వపనముజేసి
తాస్తే శాన్చకృత్వి డేనిధాయ॥ అపఉపస్పృశ్య॥ పునఃస్త్రిగ్ స్త్రీస్తరాభి
సంతర్ధాయ॥ యేన పూషాబృహస్పతే + తేన తేవపామి + శర్మనా
యుషా వర్చస్తా యథా జ్యోక్తుమనా అపాః॥ ఇత్యుత్తరతో వపతి॥

తా॥ పిమ్మట ఈమంత్రముచేనుత్తరభాగమునవపనముజేసి

తాస్తే శాన్చకృత్వి డేనిధాయ॥ అపఉపస్పృశ్య॥ ఉప్వాయ కేశా
నిత్యోదుంబరమూలే దర్భస్తంభే నానిదధాతి॥

తా॥ దక్షిణపార్శ్వమున గూర్చున్న తల్లిగాని బ్రహ్మచారిగాని
వాస్తవపేడచే చేయబడిన పేడతోతిలందుయవలనుంచి కేశములనుంచి
ఈమంత్రముచే మేడిచెట్టుగాని దర్భస్తంభ మందుగాని విడువవల
యునుననుటకొనె॥

ఉప్వాయకేశా వరుణస్యరాజ్ఞో బృహస్పతిస్సవితాసామీతిగ్నిః॥

శేఖరీంద్రానంబహుధాన్యవిందన్నంతరా ద్యావాకృతివీ అకస్మత్సం
సంభవతాశ్చనిదధాతి॥ అధకుమారంన్నాకయిత్వా॥ స్నాతిమగ్న
యకసమాధానాదిపాత్ర ప్రయోగకాలే॥ పాత్రప్రయోగే తుకుళాం
బుకూర్చినస్తాశ్చైదండాఽజనమేఖలాశ్చ॥ దైవ్యానిపాత్రాఃసియజ్య
కశ్చాన్యః జీతచామూస సహాపనేతా॥

కలునిస్నానమునుజేయించి అర్చ్యుపసమాధానాదికర్మను జేసిఅందుపాత్రాసా
దనకాలమునందు దేవపాత్రల నాసాదించితరువార ఈ యుపనయనకర్మయందు ౧ ధ
ర్మము, ౨ ఉదకము, ౩ కూర్చు, ౪ కస్తూరు, ౫ సన్నికలు, ౬ దండము, ౭ అజిన
ము, ౮ మేఖలము, ఈవస్తువులుగూడవాసాదివిజ్యభాగాంకకర్మనుజేయవలయును.

అగ్నిమిధ్యా॥ ఓంభూర్భువస్సువరోమ్॥ చత్వారిశ్శ్రేంఘ్రా + ష
ట్యుత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ ఆఘారావాఘారయతిదశైః పూర్ణమా
సవస్తూష్ణి॥ ఇంద్రా యేదం॥ ఏకం - ద్వే - త్రిణి - చత్వారి॥ అగ్న
యే స్వాహా॥ ఉత్తరాథ పూర్వాథే అగ్నయ ఇదం॥ ఏకం + చ
త్వారి॥ సోమాయస్వాహా॥ దక్షిణాథపూర్వాథే సోమాయేదం॥ గతః
కుమార మాయుర్దా ఇతి పాలాశీం సమిధ ముత్తర యాధావ్య॥

మం॥ ఆయుర్దాదేవజరసంగృణానోమృతప్రతీకామృతపృష్ఠాలగ్న॥
మృత పిబన్న మృతం చారుగవ్యంపితేవపుత్రంజరసేనయేమమ్॥ ఆథే
హి॥ అగ్నయ ఇదం (నమసుఅథఉత్తరే గాగ్నిం దక్షిణేన పదాతిష్ఠే
త్యశ్చానమాస్థావ్య॥ ఆతిష్ఠేమ మహ్నానమిశ్మేనత్వగ్గ్సరోభవ॥ అథి
తిష్ఠపృతస్యతస్సహస్య పృతనాయతః॥

కుమార స్త్యేవ హోమకర్తృత్వం నతుమంగోచ్చారణం
స్వాహాకారః॥ ఆథేహీతిబ్రూయాత్॥ శ్లో॥ స్వాహాకారోసచాయుర్దా
ఇత్యుత్ర సమిధాపాలే॥ ఆథేహీ శ్యేవ మంత్రాంతేషు మా నావ
యేషును॥

రేవతీ స్వేతి ద్వాభ్యాం వాసోఽభిమంత్ర్యః ఓంభూః + శుభ
 తిథౌ అస్యకుమార స్త్రాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శీతవాతోష్ణోప శేషస
 ద్వా రాదేవాలంకరణార్థం నూతనవస్త్ర మౌంజ్యజనద డధారణం కరి
 ష్యేః ఇతినంకల్ప్యః । రేవతీస్త్రావృక్ష స్కృత్తికాశ్చక్రవర్గస్త్రాస్త్రా । ధి
 యోఽవయన్ననగ్నా అవృంజకత్సహస్రమంతాగ్ం లభితో అయ
 చ్చుః । దేవీదేవాయ పరిధీనమి తే మహత్తదాసా షుభవ స్మహి
 త్వనమ్ । యాలక్ష్మంతన్నితి తిసృభిర్వాసః పరిధాప్యః । యాల
 క్ష్మంత న్నవయక యా అతవృత్ర యా శ్చదేవీ రంతా నభితోఽ
 దదంత । తాస్త్రా దేవీజక రసే సంవ్యయం త్వాయుష్మా నిదం
 పరిధధ్న్వవాసః । పరిధత్త ధన్తనాన నైవగ్ం శతాయుషం కృణుతదీ
 ర్మమాయుః । బృహస్పతిః ప్రాయచ్చ ద్వాస ఏతితోమాయ రాజ్ఞే
 పరిధాతవా ఉ । జరాం గచ్ఛాసి పరిధధ్న్వ వాసో భవా కృష్టివా
 మభిశ స్తిపావా ।

(శ్లో॥ అశ్మని స్థాపితోయేన వాసోఽపిపరిధాయచ । మేఖలా
 మజనం దైవ యావదశ్మానమాచరేత్ । శ్లో॥ మాంజ్యజనావ
 స్థాపన ప్రోక్షణోత్థాప నానితు । సమంత్రమేతా న్యాచార్యః పూ
 ర్వంకృత్వాభ వాచయేత్) శతంచజీవ శరదః స్సువరచ్చ రాయశ్చ
 పోష ముత్తసంవ్య యస్య । పరిహితం పరిద మిత్యను మంత్రయతే ।
 ప్రదీదం వాసో అధిధా న్స్వస్తయేఽభూ రాతీనా మభిశ స్తిపావా ।
 శతంచజీవ శరదః పురూచీర్వసూని చార్యో విభజాసిజీవక । ఇయం
 దురుక్తాదితి ద్వాభ్యాం పరివీయ వాచయేత్ । ఇయం దురుక్తాత్పరీబా

ధమాన్తా శర్మవహాభంపునతీన ఆగోత్ । ప్రాణాపానాభ్యాః బలమా
 భరంతీ ప్రియా దేవానాగ్ం సుభగా మేఖలేయం । ఋతస్య గోప్త్రీ
 తపసః కరస్మిన్నుతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సాసస్సమంతమను
 కరీహి భద్రయా భర్తారస్తే మేఖలే మారిషామ ॥ అజనం మిత్రస్య
 క్రక్షీప్య వాచయేత్ ॥ మిత్రస్య చక్షుర్ధణం బలీయస్తేజోయశ్చ
 స్విస్థంవిరగ్ం సమిధమ్ । అనాపానస్యంవసనం జన్తిష్టు కరీదంవాజ్య
 జనం దధేఽహమ్ ॥ తేషాగ్లతేత్యవధాప్య ॥ అగ్లతా సమగన్మహి
 క్రసుచ్చుత్స్యంయయోతసా అరిష్టా స్సంచ రేమహి స్వస్తి చరతాది
 హస్తస్త్వాగ్లహేభ్యః ॥ ఉదకాంజలిమన్యాంజలావాసీయతాభిస్సము
 ద్రా దితిత్రీః ప్రోక్ష్య ॥ వాచయేత్ ॥ సముద్రా దూర్ధి ర్మధుమాగ్ం
 ఉదారదుపాగ్ంశునా సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేను తేరశ్మయ
 సూర్యస్య యేభి స్సప్తిత్వం పితరో నరాయ ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 సూర్యస్య యేభి స్సప్తిత్వం పితరో నరాయ ॥ అగ్నిష్ట ఇతి దశభిః
 కుమారస్యసకృద్దక్షిణహస్తం గృహీత్వా ॥ అగ్నిష్టేహ సమగ్రభీత్ ॥
 సోమస్తేహస్త మగ్రభీత్ ॥ సవితా తేహస్త మగ్రభీత్ ॥ సరస్వతీ తే
 హస్త మగ్రభీత్ ॥ పూషాతేహస్త మగ్రభీత్ ॥ బృహస్పతిస్తేహస్తమ
 గ్రభీత్ ॥ ఆర్యమాతే హస్తమగ్రభీత్ ॥ అగ్ంశుస్తేహస్తమగ్రభీత్ ॥
 భగస్తే హస్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్రస్తేహస్తమగ్రభీత్ ॥ మిత్రస్వమసి
 ధర్మణాఽగ్ని రాచార్యస్తవ ॥ అగ్నే శ్వేతిక్రమంతం దేవతాభ్యో

మాయత్వా పరిదదామి సుబ్బయ్యశర్మకాః । నవితేత్వాపరిదదామి
 సుబ్బయ్య శర్మకాః ॥ సరస్వత్యైత్వా పరిదదామి + శర్మకాః । మృ
 త్యవేత్వా పరిదదామి + శర్మకాః ॥ యమాయ త్వాపరిదదామి +
 శర్మకాః ॥ ధదాయత్వాపరిదదామి + శర్మకాః ॥ అంతకాయ త్వాపరి
 దదామి + శర్మకాః ॥ అద్భ్యస్తా పరిదదామి x శర్మకాః । ఓషధీ
 భ్యస్తాపరిదదామి + శర్మకాః ॥ ప్రథివైత్వానైశ్వానరామైపరిద
 దామి సుబ్బయ్యశర్మకాః ॥ తతిస్సుముహూర్తే । స్వస్త్వప్రాశీతి సహ
 ప్రాణాంద్విజగురైవత్యానాం + + సుప్రీతాసుముహూర్తాన్సు
 ప్రసన్నావరదాభవంతు । దేవస్యత్వానవితుః ప్రవడిపయైశా ॥
 సుప్రజాశ్చితి దక్షిణే కర్ణేజపతి । సుప్రజాఃప్రజయాభూయాన్సువీరో
 పీరైస్సువర్చావర్చసానుపోషః పోషైః । బ్రహ్మచర్యమిత్యాదిప్రసూ
 తమిత్యంతం ॥ శ్లో॥ అంతేతుసర్వమంత్రాణాం హస్తగ్రహణమవ్య
 తే । దేవతాభ్యః పరిదానంరక్షణాయ పృథక్పృథక్ ॥ కుమార
 ఆహ॥ బ్రహ్మచర్య ముగ్రాముప్రమానయస్వదేవేన । నవిత్రాప్రసూ
 తః ॥ కోనామాసీతిగురుణోక్తే । ఆచార్యః కోనామాసి । కుమారస్వ
 నామీత్వా సుబ్బయ్యశర్మ నామాస్మి । కస్యబ్రహ్మచార్యసి । సుబ్బ
 య్యశర్మకాః ॥ ప్రాణస్యబ్రహ్మచార్యస్మి । సుబ్బయ్యశర్మైవ తేదేవసూ
 ర్యబ్రహ్మచారీతం గోపాయ సమామృతైవతే సూర్యపుత్రస్సపీర్ణా
 యు స్సమామృత । యోగస్త్వస్తిమగ్నిర్వాయుస్సూర్యశ్చంద్రమా

ఆసోఽనుస్టుచరంతితాగ్ స్వస్తి మనుసంచరసుబ్బయ్యశర్కా । అధ్వ
 నామితకుమారం వాచయతి । అధ్వనామధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనఃపా
 రమశీయః । నుబ్బయ్యశర్కా । అథయోగాదీ సవమం త్రా వాచ
 యా । ద్వితీయచతుర్థాస్వయంబ్రువః । ప్రతిమంత్రమే కాదశాబ్దా
 హుతీకుమారేణ హవయిత్యా । శ్లో । యోగాదీన్వాచయన్నేవకు
 మారంహవయేత్థలు । ద్వితీయచతుర్థాబ్రూయా దాచార్యో జహు
 ద్వటుః । ఏకం-ద్వీ-త్రీణి - చత్వారి । కుమారోజహవాతి । యోగే
 యోగేతవ స్తరం వాజేనాజేనావామహే । సఖాయుఇంద్రమూతయే
 స్వాహా । ఇంద్రాయేదం (సమమ)తత - ఆచార్యః । ఇమమగ్న ఆయు
 శ్చేవర్షసేకృద్ధప్రియగం శేతోవరుణ సోమరాజః । మూలేవాస్మా
 అదితేశ్వర్యయచ్చవిశ్వేదేవా జరదప్తిర్యథా ౭ సభాస్వాహా । అగ్నివ
 రుణసోమాదివిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం । ఇతికుమారః । శతమ్నిన్నుశ
 రదోఅంతిదేవా యతా నశ్చక్రాజరసం తనూనాం పుత్రా సోయత్ర
 పితరోభవంతి మాసోమధ్యా రీష తాయుర్గోహోస్వాహా ॥ దేవేభ్య
 ఇదం । తతఃఆచార్యః । అగ్నిప్త ఆయుఃప్రతరాండధాత్వగ్నిప్తేపుష్టింప్ర
 తరాంకృణోతు । ఇంద్రోమరుద్భిర్ ఋతుధాకృణోత్వా దిత్యైస్తేవ
 సుభిరాధధాతుసాహా ॥ అగ్నింద్రమరుదా దిత్యవసుభ్యఇదం । కుమా
 రః । మే - - - - - మంగిరసోమేధాగం సప్తర్షయోదధుః । మే
 ధాంమ - - - - - ప్రజాపతి ర్మేధామగ్నిర్దధాతు మేవాహా । అంగిరస
 ప్తర్షిప్రజాపత్యగ్నిభ్యఇదం । అప్సరాసుచయామేధాగంప్రగ్వేషుచ

యద్యతః । దైవీయామానుషీ మేధాసామృతానామృతానాస్వాహా॥
 మేధాదేవ్యాఇదం॥ ఇయామే పరుణశుద్ధీహవ మున్యాచ మృడయ
 త్వామస్తస్య రాచక్రేవాహా॥ పరుణాయేదం॥ తత్త్వాయామిబ్రహ్మ
 నావందమాన సదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః॥ అహేడమానోపరు
 శేహబోధ్యురుశగ్ం సమావతాయుః ప్రమోషీ స్వాహా॥ పరుణ
 యేదం । త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హే
 డోఽవయాసిశీప్తాః॥ యజ్ఞోవహ్నితమశ్శోశుచానోవిత్వాద్యేమాగ్ం
 సీప్రముముగ్ధ్యస్తథాస్వాహా॥ అగ్నిపరుణాభ్యామిదం॥ సత్వన్నో అ
 గ్నే వమోధమోతీ నేదిప్తాః॥ అస్యాక్షపస్తో వ్యుష్టే॥ అపయత్వనోపరుణ
 గ్ం రరాణోహిమృక్షీకగ్ం సుహవోనవధిర్వాహా॥ అగ్నిపరుణాభ్యా
 మిదం॥ త్వమగ్నే అయాస్యయాసన్నసాహితః॥ అయాసోహవ్యమాహి
 షేఽయానోధేహి భవజగ్ స్వాహా॥ అయసేఽగ్నయ ఇదం॥ సమి
 ధమాదాయ॥ హుత్వా॥ అగ్నయఇదం॥ సన్నహవం-రుద్రాయతం
 తిచరా యేదం॥ అన్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః
 జయాదిహోమం కరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యమాదాయ॥ ఓంచిత్రంచ
 స్వాహా + + + జయావిబ్రహ్మ విసజానాతే॥ అపరేణాగ్నిముదగ
 గ్రంకూఞ్చినిదధాతి॥ తస్మిన్ గురూరాష్ట్రభృదసీయజుషోపవిశతి॥
 రాష్ట్రభృదగ్యాచార్యాస్తంధీమాత్వద్యోవం॥ ఆచార్యః పురస్తాత్ప్ర
 త్యజ్ఞాసీః కుమారోదక్షిణేన పాణినా గురోః దక్షిణంపాదమన్వార
 భ్యాహ॥ శ్లో॥ ఆచార్యాయవటుఃకూర్చుదన్యాద గ్రముదగ్యధా

తథానిధాయ తత్కూర్చైరాప్తభృద్వజాపా గురుః । సామిత్రిం భా
అనుబ్రూహీతిబ్రూయాత్ । తస్మాల్వాహితస్సవితు రితి వచ్చోఽర్థ
ర్చశః । తత స్సర్వావ్యాహృతీర్వివృతాః పాదాదివ్యస్తేషు వాతథార్థ

ర్చశో రుత్రమాం కృత్స్నాయాం దద్యాత్ ॥ ౨౬ ॥ ఓం భూః తత్సవితుర్వ

౧॥ అగ్నికి పక్షిమదిమ్మన బహిఃస్సనువేసిదానియందు సాచార్యుడు కాప్త
భృదయను మంత్రమును జెప్పి ప్రాజ్ఞుభముగా గూర్చుండవలెను,

౨॥ కలుడు ఆచార్యునియందు ప్రత్యజ్ఞుభముగా గూర్చుని తనదక్షిణవాస్తముచే
సాచార్యుని దక్షిణపాదమును గ్రహించి ఈదిగువ వ్రాయఁబడు ఓంభూః అనుమంత్ర
ములను, ఉపదేశకర్తృకముగా పఠింపఁదగును.

రేణ్యం-ఓం భువః-భగ్నోదేవస్య ధీమహి ॥ ఓం సువః ధియోయో
నః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం భూః ॥ తత్సవితుర్వరేణ్యం భగ్నోదేవస్య ధీమ
హి ॥ ఓం భువః ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం సువః తత్సవితు
ర్వరేణ్యం భగ్నోదేవస్య ధీమహి ॥ ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ 3॥

గాయత్ర్యుపదేశము హూర్త + స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ స్వముత్తర
మోష్ఠం శ్యావాంతపర్యంత ముపస్పృశ్యాచామేత్ । అవృధిమసాసా
మ్య ప్రాణస్వమ్మేగోసాయ ॥ బ్రహ్మణ ఆణీస్థః ఇతి కర్ణాయ గపత్కరా
భ్యాముపస్పృశ్యాచామేత్ । ౪॥ బ్రహ్మణ ఆణీస్థః ॥ స్సుశ్రవణిపాలాశం
దండం దక్షిణేన హస్తేనాదత్తే ॥ ఓం భూః + శుభతిథౌ ఆచార్యవట్వా
ఆయుర్వర్చోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం గోసర్పభయవివృత్త్యర్థం పాలాశదం
డధారణం కరిష్యే ॥ స్సుశ్రవ స్సుశ్రోవసంమాకురుయథాత్వగ్ం స్సుశ్ర
వస్సుశ్రోవాల్స్త్యేవ మహగ్ం స్సుశ్రవ స్సుశ్రోవా భూయాభం యథా
త్వగ్ం స్సుశ్రవ స్సుశ్రవోదేవానాం నిధిగోపోఽస్త్యేవ మహం బ్రాహ్మ

గానాం బ్రహ్మణో నిధిస్తోషో భూయానమ్ | గృతతః స్మృతంచమథ త్యే
 3 || ఈ ప్రకారము ఆచార్యుడు వటునకు గాత్రమంత్రోపదేశమును జేయునపు యును
 ౪ || వటుడు అవృధులను మంత్రమును చ్చరించి ఊర్ధ్వోష్ఠమును స్పృశించుకొనవలయును
 ౫ || వటుడు - బ్రహ్మణ ఆణీస్థః అను మంత్రమును చ్చరించి కర్ణమును స్పృశించుకొనవలయును
 ౬ || వటుడు - చయః || ౬ || స్మృతంచమేఽస్మృతంచమే తస్మద్దీధ
 యం ప్రతః || విద్యాచమేఽవిద్యాచమే తస్మద్దీధయం ప్రతిగ్గోశ్రీ
 ధా చమేఽశ్రద్ధాచమే తస్మద్దీధయం ప్రతః || విద్యాచమేఽవిద్యాచ
 మే తస్మద్దీధయం ప్రతిగ్గోశ్రుతంచమే తస్మద్దీధయం ప్ర
 తః || సత్యంచమేఽసత్యంచమే తస్మద్దీధయం ప్రతః || తపశ్చమేఽ
 తపశ్చమే తస్మద్దీధయం ప్రతః || ప్రతంచమేఽవ్రతంచమే తస్మ
 ద్దీధయం ప్రతః || యద్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణీప్రతః || యదగ్నే
 సేప్రోస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమనుష్యస్య సమ
 నుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగంధర్వాభ్యుసహస్రయ
 న్మ ఆసత్తనై ప్రతః తే నాహగం సర్వవ్రతో భూయానమ్ | గురో
 వరంతే దదామితి గురవే వటుర్వరం గాంధద్యాత్ || 2 || గురుస్సప్త
 దశకృత్వోఽపాస్య | దేవస్య త్వేతి గాంధతి గృహ్లాతురుద్రాయ గామి
 తిమంత్రసన్నామః | దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్భావాభ్యాం
 పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం ప్రతిగోష్ఠామి రాజాత్వావరుణో నయతు దేవిద
 షీ జేరుద్రాయ గాంతే నామృతత్వ మశ్యాం + ప్రతిగోష్ఠాతు | ఉదా
 యుషే త్యేనమ్ ఉత్థాప్య నాచయతి | ఉదాయుషాస్త్యాయుషాదోపధి
 నాగం రసేనోర్త్వస్యస్య శుష్మేణో దన్ధామమృతాగం అను || తచ్చక్షు

రితి మార్గం దృశ్యే ఇత్యంతం వటుగాదిత్య ముపస్థాయ తచ్చక్షుద్ధే-
 ౬॥ నుశ్చివయను మంత్రము కటునిచే జెప్పించి దండమును గ్రహింపదగును.

౭॥ కటునిచే నీమంత్రములను జెప్పించుటను,

వహితౌ పుస్తా మ్మృశ్చముచ్చరత్॥ పశ్యేమశరదశ్శతం జీవేమశరద
 శ్శతం నందామ శరద శ్శతం మోదామ శరదశ్శతంభవామ శరద
 శ్శతం-శ్రావామశరదశ్శతంప్రవామశరదశ్శతమడతాస్సామ
 శరదశ్శతంజ్యోక్సమార్గందృశ్యేయస్మిఁభూతమితిమూరస్యదక్షిణ
 వాస్తంగృహీత్వా॥యస్మిన్భూతంచభవ్యంచ సర్వలోకాస్సమాహీ
 తా॥ తేన గృహ్ణామి త్వా మహంమహ్యగృహ్ణామి త్వా మహాప్రజా
 పతినాత్వామహ్యం గృహ్ణామిసుబ్బయ్యశ్రర్క॥

అథాగ్ని కార్యమ్.

ఈఅగ్ని కార్యమునకు సంకల్పము చేసిన పిమ్మటఅగ్ని కిట్లవదిమ్మల యందు-ఆ

రితి-చక్కిరాలు-శక్తికొలది సుమించవలెను-ఇదిలోకాచారముగా సర్వత్రాజరు
 గుమండెను.

అగ్నింకరిత్యేతిపరిమృజ్య-కరిషిచ్య॥ఆచమ్య + ఏవంగుణ +
 శుభతిథా శ్రీమాన్లోతః x నామధేయోహంమమోపాత్తదురితక్షయ
 ద్వారాశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థంఆయుర్వరోచ్చయశోబలాభివృద్ధ్యర్థంప్రా
 రగ్ని కార్యంసమిదాథానం కరిష్యే॥ పరిత్వా౭గ్నే పరిమృజా మ్యా
 యుషా చధనేనచ॥సుప్రజాః ప్రజయాభూయాసగంస్తువీరోవీరైస్తు
 వర్చావర్చసా స్తుపోషః పోషై స్తుగృహాగృహైస్తుపతిః పత్యై
 స్తుమేధామేధయాస్తుబ్రహ్మబ్రహ్మచారిభిః॥కరిమృజ్యా౭లంకృత్య॥అది
 తే౭ను మన్యస్వఅను ము తే౭నుమన్యస్వ-సరస్వ తే౭నుమన్యస్వదేవస

విత్రః ప్రసువ॥ అథసమిధ మూదాయ॥ అగ్న యే సమిధమాహృతం
 బృహతేజాత వేద సే-యదాత్వమగ్నే సమిధాసమిధ్యసనవంతామా
 యుషావర్చసాసన్వామేధయాప్రజయా ప్రశుభిర్భుహ్యవర్చసేనాన్నా
 ద్యేనసమేధయస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ ఏథోఽస్యేథిషిమహిస్వాహా॥
 అగ్న య ఇదం॥ సమిదసిసమేధిషిమహిస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ తేజోఽ
 సి తేజోమయిధేహిస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ అహోఅద్యాన్వచారిష్యగ్ంర
 సేనసమస్మత్కృహి॥ పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమంతమానగ్ం సృజవ
 ర్చసాస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ సంమాఽగ్నే వర్చసాసృజప్రజయాచౌధ సే
 నచస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ విద్యున్మేలస్యదేవాఇంద్రోవిద్యాధ్నుహర్
 పీభిస్వాహా॥ ఇంద్రాయేదం॥ అగ్న యేబృహతేనాకాయస్వాహా॥ అగ్న
 యే బృహతేనాకాయేదం॥ ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా॥ ద్యావా
 పృథివీభ్యామిదం॥ ఏషాతే అగ్నే సమిత్రయా వర్ధస్వ చాప్యాయస్వ
 చత్రయాఽహం వర్ధమానోభూయాసమాప్యాయ మానశ్చస్వాహా॥
 అగ్న య ఇదం॥ యూమాఽగ్నే భాగినగ్ం సంతమథాభాగం చిక్రిష్వ
 త్యభాగమగ్నేతం కురుమామగ్నేభాగినం కురుస్వాహా॥ అగ్న య ఇ
 దం॥ సమిధమాథా యాగ్నే సర్వవ్రతో భూయాసగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 య ఇదం॥ భూస్వాహా॥ అగ్న య ఇదం॥ భువస్వాహా॥ వాయవ ఇ
 దం॥ సువస్వాహా॥ సూర్యా యేదం॥ ఓంభూశ్చువస్సువస్వాహా॥ వ్రజావ
 తయ ఇదం॥ అద్రితేఽన్వఃకుగ్ స్థాః + ప్రాసావీ॥ ఇత్యుత్తర పరిషేచ

సంకృత్యా! (అగ్న్యూపసానం) యస్తే అగ్నే తేజస్వీ నాఽహం తేజస్వీ
భూయానం యస్తే అగ్నే వర్చస్వీనాఽహం వర్చస్వీ భూయానం య
స్తే అగ్నే వార్తస్వీ నాఽహం వార్తస్వీ భూయానం॥ మయిమేధామ్య
యిప్రజా మ్యయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయిమేధా మ్యయిప్రజామ్య
యీస్తోఽదిద్రియద్దధాతు మయిమేధామ్యయి ప్రజామ్యయి సూర్యో
భ్రాతృదధాతు॥ మానస్తా కేతనయై మానఆయుషి మానోగోమమా
నోఅశ్వేషు రీరిషః॥ వీరాన్మానోరుద్రభామితో వధీహావిష్మన్తోనమ
సావిధేమతే॥ త్రాస్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్రాస్యాయుషం యదే
వానాన్త్రాస్యాయుషంతస్మే అస్తుత్రాస్యాయుషం॥ భస్మనా శిరోలలాటవ
క్షుస్సంధేషు తిలకానికుర్యాత్॥ మేధావీ భూయానం తేజస్వీభూ
యానం వర్చస్వీ భూయానం - బ్రహ్మవర్చస్వీ భూయానం - ఆయు
ష్మా భూయానం అన్నాదోభూయానం యశస్వీభూయానం సర్వస
మృద్ధోభూయానం - పునస్త్యాదిత్యా ద్భూతా నసనస్సనిధితామృతవ్ర
హ్మణో వసుసేధయశ్చై॥ ఘృతేనస్వి నమోనో నధ్ధణస్వి నైశ్యాస్సన్తు
యజమానస్య కామాస్సాహ॥ అగ్నే ఘృతం విసుసేధా గుం॥ స్వస్తి
శ్రద్ధాం మేధాం యశః॥ ప్రజ్ఞాంపిన్యాంబుధింశిశుం బలనాయక్య
తేజ ఆరోగ్యం దేహి మేవావ్యవాహినః॥ యస్యస్మృత్యాచ మౌక్త్యా
తపోహామక్రియాదిషు॥ న్యూనంన పూర్ణతామూహపద్యోమః జీత
మచ్యుతం॥ మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనం హితాశినః॥ యద్ధు
తంతుమయా దేవపరిపూర్ణం తదనుతే॥ చతుర్నగర + అభినాదయే॥
అగ్ని కాగ్యం సమాప్తమ్.

తతో గురుర్భావమన్యోగ్ శ్చ వృద్ధాన్న మస్మత్స్య - భిక్షాం
యాచయేత్ ॥ తతో గురుర్భావచార్యసీతి । బాధ మేవంకరోమీతివ
ముః బ్రూయాత్ ॥ ఆచార్యః - బ్రహ్మచార్యసిః కుమారః ॥ బాధంకా
మచార వాదభక్షణకామోభ వామి, ఆచార్యః ॥ ఆపోశాన, కుమారః ॥
బాధమన్నమి, ఆచార్యః ॥ కర్మకురు, కుమారః ॥ బాధంకరోమి ॥ ఆచా
ర్యః మానుషుష్ఠాః కుమారః ॥ బాధం దినానస్వపామి, ఆచార్యః ॥ భిక్షా
చర్యంచర, కుమారః ॥ బాధంచ రామి, ఆచార్యః, ఆచార్యాధీనోభవః ॥
కుమారః, బాధం భ వామి ॥

అథ భిక్షు క్రమః .

ఆదా మాతృనమస్కారం కుర్యాత్ । చతుస్సగరపర్యంతం
గోబ్రాహ్మణేభ్య స్సుభ-భవతు ॥ భవతీభిక్షాం దేహీతి స్త్రి మంయా
చయేత్ । భవాభిక్షాందవాత్సీతి పురుషం యాచయేత్ ॥

యస్యత ఇతిపూర్వపరిషేచనం వటురాదిత్య ముపస్థాయ ॥ యస్య
తేనభమవ్రాన్యగ్ం హరామస్తం త్వా విశ్వే అవంతు దేవాః । తం
త్వా భారతస్సువృద్ధో వర్ధమానసునుజాయంతాం బ్రహ్మచరమ్ ।
ఆశీర్వాదః ॥ శ్లో ॥ గాయత్రీం గురుణాదిష్టాం తిష్ఠన్నాసూ
ర్య మభ్యసేత్ । సూర్యేఽస్తశిఖరం ప్రాప్తే సాయంసంధ్యాముపక్ర
మేత్ । అగ్నికార్యంతతః కుర్యాత్సూర్యయోరుభయోరపి । తతోభి
వాదయేద్వృద్ధా నసావహమితిబ్రువన్ ॥ సగంశాననాంతే భిక్షాద
రణా అథాస్మాలిక్తం వాత్రప్రయచ్ఛన్నాహ మాతర మేవాగ్రేభి
క్షుస్వేతిబోధాయనగ్రహ్యేత్ ॥ శ్లో ॥ బ్రహ్మచార్యస్య పోశానేత్యను
శిష్యవటుగురుః ॥ బాధమిత్యేవసర్వత్రప్రతిబ్రూయాత్తతోవటుః ॥ ఆది
మధ్యావసానేషు భవచ్ఛబ్దోపలక్షితం ॥ బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాంభిక్షా
చర్యం యథాక్రమం ॥ వాసశ్చతుర్థిః ముత్తరయాదస్తైః స్యతర్పితావ్య ॥

(ఉపనయనప్రయోగస్సమాప్తః.)

హరిః ఓమ్॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినత్ ప్రజేహౌడశేన్వశేన్వశ్చి
 దానోనాన్యాన్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌధర్మకర్మ సమేతన్య
 మమకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాఖ్యంకర్మకరిష్యే
 మాణస్తదంగత్వేన తదాదాశున్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + మహాజనైస్సహ
 స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదానిన్విఘ్నేనకరిసమాప్త్యర్థం
 శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ పుణ్యా
 హం వాచయిత్వా॥ ఆచమ్య + మమకుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం
 ఇమం + శర్కాణం కుమారం గోదానాభ్యేన కర్మణా సగ్గ్ సమరిష్యే॥
 తదంగమాభ్యుదయికంకరిష్యే॥ ఆభ్యుదయికంకుర్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణా
 నంగోషయేత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం × మమకుమార స్యాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతసిద్ధ్యర్థంగోదానవ్రతహోమంకరిష్యే॥ తదంగ
 మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ స్థండిణాల్లేఖనాది తతఃపట్నత్రప్రయో
 గంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ పాత్రప్రయోగేఖిలుయోజనీయోగోదానకర్మణ్య
 పిచాలవత్తు॥ నగ్గకపుంజీలశీలల్యజ్జ్వాత్రాధలుప్తాహిభవంతియస్మా
 త్ ॥ పవిత్రకరణావ్యాజ్యభాగాం తేనవ్వారభేకుమారేధారాదదాతు
 నోరయిమితి చత్రస్తోయస్తా హృదా కీరణేతి చత్రస ఇత్యస్తాజ్య
 మునీర్హుగ్వా॥ ధాతా దదాతు నోరయి మిశానో జగత్రస్పతిః॥ సహ
 పూర్ణేన వావనధాన్యహా॥ ధాత్రఇదం॥ ధాతాప్రజాయా + వద్విధేమ
 స్వాహా॥ ధాత్రఇదం॥ ధాతా దదాతు × సత్యరాధస్తస్వాహా॥ ధాత్ర
 ఇదం॥ ధాతా దదాతు × అదితి స్సహస్వాహా॥ ధాత్రఇదం॥ య
 స్తాహృదా × తత్తమశ్వాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదం॥ య
 సైత్వగ్ంసుకృతే × స్వస్తిస్వాహా॥ అగ్నయే జాతవేదసఇదం॥ త్వే
 సుపుత్రశస్తసా × తిరిచ్యతేస్వాహా॥ ఇంద్రాయపుత్రీణిఇదం॥ డ్భక్తే

సోమ...పావంతే స్వాహా॥ ఇంద్రాయమమమత ఇద ॥ అగ్నయ ఇదం॥
 రుద్రాయ తంతిచగాయేదు॥ అస్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ
 మృద్ధికానుః జయాది హోమంకరిష్యే ॥ సువేణాజ్య మాదాయ॥
 ఓ చిత్తంచన్వాహ॥ X X X జయాదిబ్రహ్మవిసృజనాంతే...నమ
 నుతతిః శిఖామాత్ర మవశిష్యసర్వాన్ శాశానానయతి॥ స్నాత్వా
 ఒచమ్య బ్రహ్మణై వరందదాతి॥ అగ్నిగోదానమ్.

పక్షంతింనూహ-అగ్నిగోదానోవాన్వాత్ ॥ ప్రాణనాయ
 మ్య ఏవంగుణ X ప్రిత్యర్థం ఇమంసుబ్బయ్యోక్తాగ్నింకుమారంగోదా
 నాభ్యేన కర్మణా సగ్ధోస్కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్పః॥ అథవల్నాత్రప్రయో
 గం కుర్యాత్ ॥ అగ్నే రుపసహంభానాద్వాజ్యభాగాంతే అగ్నయే
 కాండ్యయేస్వాహా ॥ అగ్నయేకాండ్యయ ఇదం॥ అగ్నయ ఇదం...జ
 యాది హోమంకరిష్యే॥ జయాదిపత్రిపద్యతే॥ పరిషేచనాంతంకృ
 త్వా॥ సువత్సరం గోదానవ్రత మేకఉపశిశి॥ త్యేతావన్నానసర్వా
 న్ శా న్యావయ త్యుదకోపస్పర్శన మితి ఛందోగాః ॥ ఆచార్యా
 యవరందదాతి ॥ పూర్వవత్క్రేతవపనమ్॥

అథ పాలాశ ప్రయోగః.

చతుర్థేహనిపూర్వాప్తే స్నాత్వాఒచమ్యసంధ్యావందనా
 దికం కృత్వా॥ పాలాశవృక్షప్రదేశే అల కృత్య॥ ప్రాచీముదీచీవానిశ
 మువనిష్కమ్య॥ శో॥ శుక్లాంబరధరం + సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోన
 మా॥ ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌమమకుమారస్యాయుష్యాభి
 వృద్ధ్యర్థం మేధాజననసిద్ధ్యర్థం పాలాశ కర్మ కరిష్యే మాణస్తదంగ
 త్యేనతదాదాశుద్ధ్యర్థంవృద్ధ్యర్థం + పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆనా
 నిర్విఘ్నేన కరిసమీ పృథ్వీశ్రీమహాగణాధిపశిపూజా కరిష్యే॥ అథ
 గణాధిపతిపూజా పుణ్యాహవాచనంచకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవంగు
 ణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మేధాజననసి
 ద్యర్థం పాలాశాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ పాలాశవృక్షమూలేఅల కృత్య॥ శ

ద్వృక్షమూలే తత్ర తీ ణ్యదగవ వగాణాన్థ డిలాని కల్పయత్వా
 తత్రనూతనవస్త్రాణి నిధాయ తేషుయథాక్రమ మావాహ్యః । య
 శ్చంద సామృష్టభోవిశ్వరూపః । ఛ నోభ్యోఽధ్యమృతాత్స బహువ
 స మేంద్రోమేధయాస్స ప్రవోతు । అమృతస్య దేవ ధాంణో భూ
 యాసం । శరీరం వీచిత్రమిదం । జిహ్వ మేమసుమ త్తమా । కణ
 భ్యాంభూపి పిశ్రుసం । బ్రహ్మణః కోశోఽసీమేధయాపీహితః । శుతం
 మేగోపాయః । ఇతి ప్రథమస్థండిలే । క్రణవ మావాహయ్యామి స్థాప
 యామి పూజయామి ॥ శ్రద్ధయాఽగ్ని స్సమిధ్యతే । శ్రద్ధయా విందతే
 హవిః । శ్రద్ధాం భగన్యమూర్ధాని వచ సావేదయామసి । ప్రియగ్ శ్రద్ధేద
 దతః । ప్రియగ్ శ్రద్ధేదిదానతః । ప్రియభో జేషు యస్యసుత్రదం మఉద్దిరిం
 కృధియథా దేవా అసు కేషు । శ్రద్ధానుగ్రేషుచక్రితే । నవంభో జేషుయ
 జ్జసు అస్మాకముద్దితః । శ్రద్ధా దేవాయః జమానాః । వాయుగోపా
 ఉపానతే శ్రద్ధాగ్ హృదయ్యయా కూత్యా శ్రద్ధాయా హూయ శేహ
 విః । శ్రద్ధాం ప్రాతర్వావామహే । శ్రద్ధా మధ్యదిన్వంపరి । శ్రద్ధాగ్
 సూర్యస్యత్రిముచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధాకయేవామీ । శ్రద్ధా దేవానధివస్తే । శ్ర
 ధావిశ్వమిదం జగత్ శ్రద్ధాం కామన్యమాతరం । హవిషావర్థయామసి ।
 (ఇతిద్వితీయస్థండిలే) శ్రద్ధామావాహయామి । మేధాదేవీజుష మాగా
 నతగాద్విశ్వాచీభద్రా సుమనస్యమానా । త్వయాజష్టానుదమానా దు
 రుక్తావృహ ద్వదేమవిగధేనువీరాః । త్వయాజష్టఋషిగృవతి దేవిత్య

యా బ్రహ్మగ్రంథత త్వియాః త్వయా జప్త్యైత్రం విదంతే వసు సానో
జప స్వద్రవిణోనమేధే । మే ధాం మత్త్రాదోదధాతు మే ధాం దేవసరస్వ
తీ । మే ధాం మే అశ్వినా ఉభా వాధత్తాం పుష్కరనవా । అపర సుచ
యా మే ధాగః ధర్మేషు చయన్మనః । దైవం మే ధా సా స్వతీ మాం మే
ధా సురభిష్టుతాన్ స్వాహా । ఆమా మే ధా సురభిష్త్విశ్వ యాచాహీ
రిణ్యవర్ణాజగతీ జగ్తమ్యా । ఉష్ణస్వతీ పయనా పిష్వమానానామీం
మే ధా సుప్రతికాజవంతామ్ । మయి మే ధాం + సూర్యో భాజోద
ధాతుః॥ (తృతీయస్థ డిలే) మే ధా మావాహయామి॥

అశ్వినో నివదంతం కర్ణేనో వస్తతిః కృతా । గోభజ్జిహ్వా లా సద్ధ
యత్సన వదపూరుషం॥ అశ్వితేనారాయణ మావాహయామి... మి॥
తనః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకా నావాహ్యః॥ విధిప్రకారేణ ఆవాహ
నంకుర్యాత్ । ప్రణవశ్రద్ధా మే ధా దేవతాభ్యోనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టది
క్పాలక దేవతాభ్యోనమః । ధ్యానావాహనాదిహోడశోపచారపూజాన
సమర్పయామి॥ సమంతాదగ్ని మపూపైః పరిశ్రిత్య॥ ఆచమ్య + ఏవం
గుణ + శుభతిథౌ మమకుమారస్య మే ధాజనసిద్ధ్యర్థం పాలాశిణాః
మంకరిష్యే॥ తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ అగ్నిః ధవాద్యాజ్య
భాగాంతిపర్యంతంకుర్యాత్ । (అత్రిషట్పత్రప్రయోగః) చతుర్భుజం
చభిషడ్భి రేకేన చత్వారీత్యుక్త్యా॥ చత్రప్రద్యాభ్యాం చతుర్భి రేకేన
ప్రతిమంత్రి మే కాదశాజ్యాహుతీః కుమారగోహావయిత్వా॥

యశ్చిందసామృషభోవిశ్వరూపః - ఛందోభ్యోఽర్ఘ్యమృతా
త్సంబ్రథావ-సమేదో మే ధాయాస్పృశోతు-అమృతస్య దేవసాం గో
భూయా స్సగ్న్ స్వాహా॥ ఛందోభ్యుత్తరం॥ శరీరం మే విచర్షణః-జిహ్వమే

మధుమతిమా-కర్ణాభ్యాం భూరివిశ్రువం-బ్రహ్మణః కోశోఽసిమేధ
 యః పిహితః-సుతం మేగోపాయస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం-ఆవహంత్యవి
 తస్వానాకుర్వాణాచీరమాత్మనః-వానగ్ం సినుమగావో-అన్నహ
 నేచసర్వదా-తతః మేత్రియమావహ-హోమశాం ప్రశుభిస్తహ స్వా
 హా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ ఆనూయంతుబ్రహ్మచారిణస్వాహా॥ ఛందోభ్య
 యుదయశోజనేనానిస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ శ్రేయావస్యసోనాని
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ తం ద్యభగప్రవిశానిస్వాహా॥ ఛందోభ్యుద
 యం॥ సమాభగప్రవిశానిస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ తస్మిన్ తహస్రశాభే-ని
 భగ్రాహంత్యయిమృజేస్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ యథాప్రప్రవతాయంతి-
 యథామానాఅహర్జరంప్రవమా-బ్రహ్మచారిణః ధాతరాయంతుసర్వత
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ ప్రతివేశోసిప్రమాభాహిప్రమాపద్యస్త
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యుదయం॥ అగ్నయిద॥ రుద్రాయతంతిచరామేదం॥ అ
 స్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామఃజయూదిహోమంకరి
 ష్యేస్తువేణాజ్యమదాయ॥ ఓచిత్తవస్వాహా + + జయాదిబ్రహ్మ
 విసజ్జానాం తే-అపరేణాగ్నింవతుర్వత్ప్రమేఖలాజినదండాగ్ శ్చపాలా
 శేఫాప్య-అన్యానిసూతనవస్రాగ్నిధారయేత్॥ శ్లో॥ మేఖలా మజినదం
 డం పాలాశాగ్రేవివిషేపేత్ । తద్వాసో గురవేదవ్యా ద్వతురన్యాని
 ధారయేత్ ॥ సుశ్రవ ఇతిమంత్రేణాన్యదండ మాదాయ॥ కేవళో స్వేతి
 ద్వాభ్యాం వాసోఽభిమంత్ర్య॥ యాఅక్ష్మంత స్సనయన్నితి తిస్సభిర్వా
 సఃపరిధాప్యాచన్య॥ ఆచార్యః-పరీదమితిపరిహితంకుమారమభిమంత్ర
 యతే॥ ఇమం దురుక్తేతి ద్వాభ్యాం మేఖలాంధారయిత్వాత్రిమధురే

ఇ గాఁ గ్గూర నోజయిత్వా సహచార్యో గృహమాగచ్ఛేద్దిశి ॥ శ్లో॥
సంత్యజ్య మేఖలాదీని బ్రహ్మసూత్రం వినాఁజనుఁగి సర్వంపలాశేనితీవ్య
వాన్యన్యాని ధారయేత్ ॥ మేఖలా మజనందండ ముపవీతం కమండ
లుఁగలపు ప్రాశస్త్యవి వష్టానిగృహీత్వాఽన్యానిపూర్వవత్ ॥ సవనంమే
ఖలాదండభైతొచగ్యవృతానిచనివత్తం శేద్విజాతీవాంపునస్సంసా
రకర్మణి ॥ బ్రాహ్మణాశీర్వాదః ఉపవీతస్య ధర్మాఉపదిష్టాః పారిటమ్
తత్సత్ . పాలాశప్రయోగ స్సమాప్తః

ఉపాకర్మప్రకరణమ్.

గృహ్యసూత్రే ॥ ఉపాకరణేసమావసే చ ఋషిర్యః పజ్ఞాయతే
సదస్సత్త్విత్వీయఃపవధీషు ప్రాదుభావే శ్రావణ్యాంపార్థిమాన్యాం
శి మ్యైస్సహచార్యః నిదీతటాకంపాగత్వా ॥ కేశశ్చశ్రుమనఖాని
వాపయిత్వా-మృత్తికాస్నానంవారుణస్నాన కృత్వా ॥ సంధ్యావందనా
దికం కుర్యాత్ ॥ ప్రాద్దేశే శోమయేనాఽనులిప్య ॥ ర గవల్యాదిభిరలం
కృత్య ॥ నూతనవస్త్రేణ మంటప మాసాద్య ॥ తస్యోపరియాధాశక్తితిం
దులాన్నిధాయ ॥ ఆజాదీపారాధనంకృత్వా ప్రణమ్య ॥ ఆచమ్య ॥ ఆభ
వ్రయోగః ॥ శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశివర్ణంచతుర్భుజ ప్రిసన్నవద
నంధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నాపశాంతయే ॥ తదేవలగ్నంసుదిసంతదేవ...స
ర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య...శుభతిథౌశ్రీపరమేశ్వరప్రీత్య
ర్థం శ్రావణ్యా-పార్థిమాన్యాం అధితానాం ఛ దవాంసంగీత్యానాం
అధ్యాయోపాకర్మాఖ్యం కర్మకవివ్యమూణస్తద గత్వేన తదాదాశు
ధ్యర్థం-స్వస్తిపుణ్యాపావాచనంకరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ ఆజాపిన్వి
ఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థశ్రీమహాగణాధిపతిపూజాకరిష్యే ॥ గణాధిపతి
పూజాకృత్వా ॥ తస్మాదాశుభానాశాయ ॥ ఆచమ్య ॥ ప్రీత్యర్థంబ్ర
హ్మచర్య వసేనామసామన్యాయా వాసేనామయోదక హోమామంకరి
ష్యే ॥ తదంగమగ్నిప్రస్థాపనంకరిష్యే ॥ స్థాడిలోలేఖవాది సర్వంకృ
త్వా ॥ అత్రచతుష్పాతప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్తప్రకారేణపా

- హిత్రయోదశ హూమంకుర్యాత్ || తతః అగ్ని కార్యం సమాపయేత్ ||
 అగ్ని కార్య పూర్వము క్తం || ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాదిసవ
 షిః పూజాంకరిష్యే || వివీతిభూత్వా ప్రజాపతిం కాండశిః మానాహ
 యామి || సోమం కాండశిః మానాయామి || అగ్నిం కాండశిః మానాహ
 మామి || విశ్వాదేవా కాండశిః నానాహ గామి || సాగం హుతీదే
 వతా ఉపనిషద ఆవాహయామి || యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద ఆవాహ
 యామి || వారుణీదేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి || బ్రహ్మణ్యస్వ
 యంభవమావాహయామి || సదసస్పతిమావాహయామి || ఉపనీతి || ప్రా
 జాపత్యాదికాండశిః దేవతాభ్యోనమః | ధ్యానాదిహోడశోపచారైర
 భ్యర్చ్య || ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాది కాండశిః తర్పణంకరి
 ష్యే || నివీతిభూత్వా ప్రజాపతిం కాండశిః తర్పయామి... మి || ౨ || సో
 మం కాండ... మి || ౨ || అగ్నిం కాండ... మి || ౨ || విశ్వాదేవాన్ కాండ
 షిః స్త... మి || ౨ || సాగం హుతీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి || ౨ || యాజ్ఞ
 కీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి || ౨ || వారుణీదేవతా ఉపనిషద స్త... మి ||
 ౨ || బ్రహ్మణ్యస్వయంభవత... మి || ౨ || సదసస్పతిః త... మి || ౨ || అనేన
 ప్రాజాపత్యాదికాండరీతి తర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకస్సుప్రీతాతు | ఏ
 తత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు || ఆచమ్య... ఏవ గుణ... శుభతిథౌ శ్రీ
 పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం (అస్యాం) శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యా మధితానాం
 ఛందసాం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపాకర్మహోమాఖ్యంకర్మకరిష్యే ||
 తదంగ త్వేన అగ్ని ప్రతి స్థాపనంకరిష్యే || స్థండిలోల్లేఖ నాద్య
 గ్ని ప్రతిస్థాపనాది పరిషేచనాంత కృత్వా || ఆ త్రవటృతప్రయో
 గః || అన్వారధిష్ఠ్యం తేనాసిషు సహజ్యా హుతీజా హూతి || సర్వేని
 వీతినః || ప్రజాపతయే కాండశిః స్యాహ || ప్రజాపతయే కాండ
 షిః య ఇదం || సోమాయ కాండశిః స్యాహ || సోమాయ కాండ
 షిః య ఇదం || అగ్నయే కాండశిః స్యాహ || అగ్నయే కాండశిః
 య ఇదం || విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండశిః భ్యసాన్విహ || విశ్వేభ్యోదేవే

భ్యః కాండకీభ్యశ్చ ఇదం । సాగంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
 స్సాన్వహః ॥ సాగంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చ ఇదం ॥ యాజ్ఞ
 కీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాన్వహః ॥ యాజ్ఞకీభ్యో దేవతాభ్య
 ఉపనిషద్భ్యశ్చ ఇదం ॥ నారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్సాన్వహః ॥
 వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యశ్చ ఇదం ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువే
 స్సాన్వహః ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువశ్చ ఇదం ॥ సదసస్పతియేస్సాన్వహః ॥ సదస
 స్పతియశ్చ ఇదం ॥ ఉపనీతీ ॥ సదసస్పతి మదభ్యతః ప్రీతుమింద్రస్య కామ్యం
 ససిం మేధా మయాసిషగ్గ్ సాన్వహః ॥ సదసస్పతియశ్చ ఇదం ॥ ఆచమ్య ॥
 ప్రీత్యర్థం అధీతానాం ఛందసాగంసవీర్యత్వాయ అభ్యామోపాక
 ర్ణాగ త్వేన మమ శౌలిస్తాతక నిత్యకర్మానుష్ఠానమౌగ్యతాఫల
 సిద్ధ్యర్థం యజ్ఞోపవీతవాసం ధారణంచ కరిష్యే ॥ ఇత స కల్పయ్య ॥
 బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ ॥ తతిః
 ఆచమ్య ॥ యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్యత్సహజంపుర
 స్తాత్ ॥ ఆచమ్య ॥ మగ్ర్యంప్రతిముంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతంబల
 మస్తుజేజః ॥ ఇత్యేకం ధృత్వా ఆచమ్య ॥ ఆచార్యప్రముఖాదర్భేస్వా
 సినాదర్భాన్ధారయమాణా వేదస్మాద్యాంఽపితురోఽనువాకానధీయ
 రక ॥ హరిః ॥ ఓమ్ ॥ ఇ మే త్వోజేత్వావాచువ స్థాపాయవస్థనదేవో
 వస్సవితా హిరన్యతుశ్రేష్ఠమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమస్మిన్
 యా దేవభాగ మూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజాపతీ రసమీవా అయ
 త్సామావస్థేన ఈత మాఘశగ్ సోరుద్రస్య హైతిః పరివోవృణ
 క్తున్సువాత్సిన్లోపతౌ స్యాతబహ్వీ ర్యజమానస్యప్రశూ న్సహి ॥ ౧ ॥

♦ మగ్ర్యప్రతిముంచ.

అపే త్రచత్వారిగ్శత్ ॥ యజ్ఞస్య ఘోషదస్సిపత్యుష్టగ్ రక్షత్ర
 త్యుష్టాలరాతన్యఃప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్చ మనునాక్త్ర
 స్వధయావిత్తస్తాత ఆవహంతికవయః పురన్తాదేసేభ్యో జప్తమిహబ్రో
 హిరాసతేదేనానాం వరిషూతమసిన్నవృద్ధమసిదేవబర్హిరాత్వా
 న్యక్ష్మాతిర్యక్పర్వతేరాధ్యాస మాచ్ఛేత్తాతేమారిషం దేవబర్హిశ్శ
 తవత్ శంవిరోహస్తహస్తవత్ శాః ॥ ౨ ॥

విషయగ్ం రుహేమపృథివ్యా స్సంపృచః పాహిసుసంభృతా
 త్వాసంభరా మృదిత్యైరాస్తా ౭ సీంద్రాత్యై స్ర నహనం పూమాతే
 గ్రంథిం గ్రథాతుస తేమాస్థాదిద్రస్యత్వా బాహుబ్రాముద్యచ్ఛే
 బృహస్పతేహ్యూర్ధ్వాహరామ్యు ర్వంతరిక్షమన్విహిదేవంగమమసి ॥ 3 ॥
 సహ స్రవత్ శాల్పిష్టాత్రిగ్శచ్చ ॥ శుధధ్వందైవ్యాయకర్మజేవ
 యజ్ఞాయమాతరిశ్వనోఘోర్మసి ద్యౌరసిపృథివ్యసి విశ్వధాయాలసి
 పరమేణధామ్నాద్వగ్ం హస్తమాహ్వర్వమానాంప్రవిత్రిమసిశతధా
 రంవసూనాం ప్రవిత్రిమసి సహస్రధారగ్ం సుతస్తాకోహుతోద్ధ్ర
 ప్సోగ్ం యేబృహతేనాకాయ స్వాహా ద్యాహశ్చుద్దిపిభ్యాగ్ంసావి
 శ్వాయు సావిశ్వవ్యచా సావిశ్వకర్మాసంపృచ్యధ్వ మృతావరీధా
 ర్మిర్మధుమతమా మంద్రాధనస్య పాతయే సోమేన త్వాతన చ్చీం
 ద్రాయదధివిష్టాహవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥ ౪ ॥ సోమేనాప్తాచ కర్మజేవం
 దేవేభ్యశ్శ కేయం వేషాయత్వాప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టాలరా

తయోధూరసి ధూర్వధూర్వంతంధూర్వతం యోఽస్మాధూర్వత్తితిం
 ధూర్వయంనయం ధూర్వామస్త్యం దేవానామసి సస్మితమం పప్రిత
 మంజుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమ మహూత మసిహవిర్దాస్తం
 దృగ్ంహస్త్య మాహ్వద్భిరస్యత్వాచక్షుషా ప్రేక్షే మాభే ర్గాసం
 విక్లామాత్వా॥గి॥ హిగ్ం సప్తమురువాతాయ దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవేఽశ్వినో ర్బాహుభ్యాంపూర్ణో హస్తాభ్యామగ్నయజుష్టంసంవి
 పామ్యగ్నిహమాభ్యామిదం దేవానా మిదమున స్సహ స్సాత్త్యైత్వా
 నారాత్త్యైసురభి విభేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్ద్వగ్ం హంతాండు
 ర్వాద్యావాపృథివ్యో రుర్వంతరిక్షమన్విహ్యదిత్యాప్తోవస్థేనాదయా
 మ్యశ్నేహవ్యగ్ం రక్షస్యః సూత్వాషట్పత్వారిగ్ంశచ్చ॥

అథ వేదాద్ధి జహాయాత్ - ఇషే హ్యోర్జేత్వా...కర్మజ్ఞే
 స్వాహా॥ ఛందోభ్యశ్చదం॥ అగ్నిమీశే...రత్నధాతమంస్వాహా॥ ఛందో
 భ్యశ్చదం॥ అగ్న ఆ యాహి...బహిఃషిస్వాహా॥ ఛందోభ్యశ్చదం॥ శం
 దేవీరభిష్టయ...రభిస్సవంతుస్తస్వాహా॥ ఛందోభ్యశ్చదం॥ తతఃయజ్ఞో
 వపిత గ్రఃథివిస్రస్య ఆజ్యేనాక్వాసుది విధాయ॥ యజ్ఞోప్రవీతం...
 బలగుస్తుతేజస్వాహా॥ అగ్నయే పరసూత్మహ ఇదం॥ అథబ్రహ్మ
 యజ్ఞం కుర్యాత్॥ ఉపాకర్మప్రకరణం సమాప్తమ్.

అథ విరహ హోమః.

ప్రాణానాయమ్య...ప్రీత్యర్థం సంవత్సరకృతదోష ప్రాయశ్చి
 త్తార్థ విరహ హోమం కరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ తిలోజహవామీ

త్యాది పంచవింశతి మంత్రైః తిలాజ్యసమిత్సక్తుభిః హస్తేనజ
హాతి, అగ్నింప్రజ్వాల్యతిలాజ్జలహూమిసరసాగ్నినిపిష్టాగ్ధా ర
మమచిత్తై రమస్తుస్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ గాహోగారణ్య ధామన్నహా
నగంసర్వేసాగ్నింశ్రియైస్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ శ్రియంచలక్ష్మీంచపు
ష్టించక్లించాన్త్ర్యతామ్॥ బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతామ్॥ శ్రద్ధామే
ధేప్రజాసందదాతు స్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ తిలాఃకృష్ణాస్తిలాశ్వే
తాస్తిలా స్సామ్యావశానుగాః॥ తిలాః పునస్తుమేపాపం యతిశ్చ
ద్దురితం మయిస్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ చోరహ్యన్నం నవత్రాధం బ్ర
హ్మహగురుతల్పగః॥ గోష్ఠేయగ్నింసురాపానంభూణమాత్యా తిలా
శ్చాగ్నింశమయస్తుస్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ శ్రీశ్చలక్ష్మీచ పుష్టి
శ్చక్లించాన్త్ర్యతామ్॥ బ్రహ్మణ్యంబహుపుత్రతామ్॥ శ్రద్ధా
మేధేప్రజాతు జాతవేద సందదాతు స్వాహా॥ శ్రియాఇదం॥ ప్రాణా
పానవ్యానోదాన సమానామే శుభ్యంతాం జ్యోతి రహం విరజావి
పాప్మాభూయాసగ్న్ స్వాహా॥ ప్రాణాదిభ్యోదేవతాభ్యిదం॥ వాఙ్మనశ్చ
త్తుశ్శ్రోత్రజహ్వఘ్రాణరేతోబుద్ధ్యాకూటిస్సంకల్పమేశుభ్యంతాంజ్యో
తిరహంవిరజావిపాప్మా భూయాసగ్న్ స్వాహా॥ వాగాదిభ్యోదేవతాభ్య
ిదం॥ త్వచ్చర్మమాగ్నింసరుధిరమేదోమజ్జాస్వాయనోఽస్థినిమేశుభ్య
ంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ త్వగాదిభ్యోదేవతాభ్యిదం॥ శిరఃపాణి
వాదపార్శ్వపృష్ఠరూదరజఙ్ఘశిశ్నోపథపాయనోమేశుభ్యంతాం జ్యో

తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ శిరఃపాదభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఉత్తిష్ఠ పురుష
హరితపిఙ్గలలోహితాక్షి దేహిదేహి దదాపయితామేశుధ్యంతాం జ్యో
తిరహంవిరజా...స్వాహా॥ ఉత్తిష్ఠాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ పృథివ్యాప
స్తేతోవాయురాకాశామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పృథివ్యాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ శబ్దస్పృశకూపరసగంధామేశుధ్యంతాం జ్యోతిర
హం...స్వాహా॥ శబ్దాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ మనోవాక్కాయకర్మా
ణిమేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ మానసాదిభ్యో దేవతాభ్య
ఇదం॥ అవ్యక్తభావైరహంకారై జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ అవ్యక్తాది
భ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ ఆత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥
ఆత్మన ఇదం॥ అస్తరాత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...హా॥ అస్తరా
త్మన ఇదం॥ పరమాత్మామేశుధ్యంతాం జ్యోతిరహం...స్వాహా॥ పర
మాత్మన ఇదం॥ యథేస్వాహా॥ యథ ఇదం॥ యత్ప్రపాసాయస్వాహా॥
యత్ప్రపాసాయేదం॥ వివీక్ష్యైస్వాహా॥ వివీక్ష్య ఇదం॥ ఋగ్వీధానాయ
స్వాహా॥ ఋగ్వీధానాయేదం॥ కపోత్కాయస్వాహా॥ కపోత్కాయ
యేదం॥ క్షుత్ప్రపాసాయేదం॥ క్షేప్తామలక్ష్మీర్నా శయామ్యహమ్ ।
అభూతిమసమృద్ధిః సర్వాన్నిర్ణదమేసాప్రావగ్న్స్వాహా॥ క్షుత్ప్రపాసా
దిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ అన్న మయప్రపాణమయ మనోమయవిజ్ఞానమ
యమానందమయమాత్మామే శుధ్యంతాం జ్యోతిరహం... స్వాహా॥
అన్నమయాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం॥ సమిధమిధ్రుసన్నహనంచాగ్నా

ప్రహరతి॥ అగ్నయశదః॥ రుద్రాయుతింతిచరాయేదం॥ అస్యకర్మణః
హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధిర్థిమృధి కామః జయాది హోమముకరిష్యే॥

సువేణాజ్యమాచాయ॥ ఓమ్చిత్తంచస్వాహా... జయాది బ్రహ్మవిసర్జనాం
తే భవశ్శక్తిబ్రహ్మత్వదక్షిణాం... నమమ॥ అనేనవిరజాహో
మేనభగవాన్ సర్వాత్మకః... పతస్ఫలం శ్రీయశ్శేషరార్పణమస్తు॥ అ
థ నవద్వీదేవతాభ్యోనమః॥ పునఃపూజాంకరిష్యే॥ పునఃపూజాంకృత్యా
అనయాపూజయాప్రాజాపత్యాదికాండర్విదేవతాసుసప్రీతాసు పృస
న్నావరదాభవంతు॥ యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంత దేవాస్తాని ధర్మాణిప్రథ
మాస్యాసత్॥ తేహవాకంమహిమాంసస్సచంతేమత్త్రేపూర్వే పాధ్యా
స్సంతిదేవాః॥ ఇతిపుణ్యతీర్థేఽఋషీనుద్వాస్య॥ ఆచార్యంవస్తాదిభిర
లంకృత్య॥ యథావిధినాపూజ్య॥ మారుతముసీత్యనువాక చతుష్టయం
జపిత్య॥ స్వగృహంగచ్ఛేత్॥ విరజాహోమస్సమాప్తః.

అథ ఉపాకర్మోత్సవము.

త్రావణ్యాం పాణిమాస్యామనేన ప్రకారేణకుర్యాత్॥ తై
ష్యాంపాణిమాస్యా ముత్సర్గః॥ ప్రాణానాయమ్య + పవంగుణ +
శుభతిథౌఅధ్యయన సంపాదనార్థంఅధ్యాయోత్సర్జనంకరిష్యే॥ అదిత
శ్చరతురనువాకాధ్యయనంవినాసర్వంపూర్వవత్కుర్యాత్॥ శ్లో॥ ఉప
క్రమోత్సర్జనయోస్సశిష్య ఆచార్యఆప్లుత్యమహాపగాను॥ స తర్వ్య
వార్యంజలిభిర్మునీంస్తానేభ్యస్తు హోమవ్యోసదసస్పృతించ॥ కేంద్వగ్ని
విశ్వాంశ్చనిషత్స్వయంభుం హుత్వాముఖా తేనదసస్పృతించ॥ ఆద్యా
నువాకాం శ్చశుగోఽపరాధ్యానధీయ తేనత్రతనోజయాది॥ చతుప్ర
ధానేష్యభిలేషుకర్మసుప్రధానకర్త్యాచ్చరుణాముఖాహుతిః॥ ఉత్సర్జనో
పాకరణప్రతేషుఘృతేన కార్యాగ్నిముఖాహుతిస్సాన్విత॥ ఆనామానా
సనేపాగ్యమగ్నిమూచమనీయకం॥ స్నానవస్త్రోపవీతాని త్పర్చంత

దసంతరః । గంధఃపుష్పంతథాధూపదీపా నైవేద్యమేవచ । తాంబూ
లంచతతోదద్యా ద్వివత్తన్నమేద్యమీక్షితమ్ ॥ ౧ ॥ గర్వంజలిభిరేతా స్తుత
తోనత్వావిసర్జయత్ ॥ ఋషీణామర్చనానర్వకతావ్యంహినివీతినా ॥

ఉపాకర్మోత్సర్జనమ్ సమాప్తమ్.

అథ వేదవ్రతపరకరణమ్.

అథ వేదవ్రతనాముదగయ నాదికాలః ॥ శ్లో ॥ అథోదగయనాద్యు
క్త కాలేవేదవ్రతానిచ । స్నానాదిద్విజభుక్త్యంతం కర్మతంత్రంపృథ
క్పృథక్ । నథ వేన్ముఖ్యకాలస్సాన్యగ్తాశేసంకల్పశ్చ్యుతే । శ్రావణ్యాం
వైకతంత్రేణకుర్యాద్వ్రతచతుష్టయం । వేదవ్రతేషుచతుఃశ్శువిధవ
త్సౌజయేద్యమీక్షితమ్ । వాగ్యంజలిభిరేతావైశాఖ్యాభావేతర్పయేద్వ్రతా
యస్మిన్వ్రతేచతుష్టేషు తర్పణేచోదితాశ్చతే । ఋషయః కీర్తితా
హోమాయేచైవః మునిసత్తమైః ॥ ప్రాజాపత్యాదిసూక్తాశ్చ చతుర్భి

ర్విధివత్క్రమాత్ । నాక్యక్ష్ప్రాయశ్చత్రాపి హుత్వాచైవషడాహుతీ ॥
సదనస్పతిమంత్రేణ స్విష్టోజ్జహుయాత్తతః ॥ సదనస్పతిర్ద్వివీతీయశ్చి
సూత్రాచ్చతుర్వీపిసహవ్యవిధివత్త్రతంత్రశేషంయథాక్రమం ॥ అధ్యా
పయేచ్చవిధివత్తత్తత్కాండనుథాపరం ॥ ఉత్సర్జనంవత్సరాంతపవమేవ
హికారయేత్ ॥ షడ్మాసేవాధమాసేవాపక్షేవాధపరేహని । తత్తదు
త్సర్జనంకుర్యాద్విధ్యుక్తేనైవమార్గతః ॥ శ్రావణ్యాం పోష్టపద్యాంవా
వైశాఖ్యాంవాధవాద్విజః । ఆసన్వీద్యాహుతీ ॥ అశదిస్వయమే
వ ॥ ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదేవద్వ్రతచతుష్టయం । గోదానాదీని
కర్మాణి వివాహాత్పూర్వవాసరే । ఏకతంత్రేణవాకుర్యాదితి వేదపిదో
విదః ॥ వటోశ్చ కేశవపనంప్రతేషూత్సర్జనేషుచ ॥ వదంతి కేచిత్సమ్యా
ఖ్యప్రతిపవేతరేషున ॥

అథ ప్రాజాపత్యవ్రతమ్.

ప్రశ్నోత మనుసరామః ॥ అథ ప్రాజాపత్యవ్రతే సద్యాంవపన
పూర్వకంస్నాత్వాచార్యశ్చేష్యేణసహపాప్రిణానాయమ్య ॥ ఏవంగుణా..

శుభాధిభా, శ్రీవరమేశ్వరప్రీత్యర్థం ఇమంశిష్యం | ప్రజాపత్యప్రతేన స
 గ్గస్మరిష్యే || తతః ఋషిపూజాశ్చ త్యా || వడ్మషీగ్ స్తర్పయేత్ || నివీ
 తీభూత్వా || ప్రజాపతిం కాండర్షిమితర్పయామి || సాగంహితీదేవతా ఉ
 పనిషద స్తర్పయామి | యాజ్ఞకీదేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి | హరుణో
 దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి | బ్రహ్మణ్య స్వయంభువం తర్పయా
 మి | సదసస్పతిం తర్పయామి | ఇతి తర్పయిత్వా ఉపవీతే | ఆచమ్య +
 ఏవంగుణ + శుభాధిభా | శ్రీవరమేశ్వరప్రీత్యర్థం | ప్రజాపత్యాదిచా
 మంకరిష్యే || స్థండిలో ల్లఖనాదిసర్వం కుర్యాత్ | తత్ర షట్పత్రప్రయోగః ||

అగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగంహు
 త్యాన్వారధేవతనిజహాతి - ప్రజాపతయే కాండర్షయే స్వాహా ||
 ప్రజాపతయే కాండర్షయ ఇదం || ప్రజాపతేన త్వదేతాన్యనోవిశ్వా
 జాతాని పరితా బభూవ | యత్కామాస్తే జహుమస్తన్నో అస్తు
 నయగ్గ్ స్వామపతయోరయీణాగ్ స్వాహా || ప్రజాపతయ ఇదం || రయీ
 ణాం పతీయజతం బ్రహ్మత మస్మిన్నభై నృతమం వా జసాతే | ప్రజా
 పతీం వధమజామృతస్య యజామదేవమధినో బ్రవీతు స్వాహా || ప్రజాప
 తయ ఇదం || ప్రజాపతే త్వం నిధిపాపురాణోదేవానాం పితౄజనితా ప్రజా
 నాం పతిర్విష్వస్య జగతః పుస్తావహావిరో దేవవిహవేజాషస్వ స్వాహా ||
 ప్రజాపతయ ఇదం || తవైమోకాప్రదిశోదిశశ్చ పరావతో నివత ఉద్వ
 తస్య ప్రజావతే విశ్వస్య జనధన్య ఇదన్నో దేవప్రతిహర్యమావ్యగ్ స్వాహా ||
 ప్రజాపతయ ఇదం || ప్రజాపతీం పృథమం యజ్ఞమీనాం దేవానామగ్రే
 యజతం యజధ్వం | సనోదదాతుద్రవిణగ్ంస్తుపీర్యగ్ం రాయస్సోమం

విష్వక్తు నాభిమస్తేస్వాహా॥ ప్రజాపత్యుత్తరం॥ యోరాయ ఈశేశ
తదాయ ఉక్తోయః పతూనాగ్ం రక్షితావిష్టితానాం ప్రజాపతిః
వృథనుజా ఋతస్య సహస్రీధామా జవతాగ్ం హవిర్షస్వాహా॥
ప్రజాపత్యుత్తరం॥ సూక్తేనప్రత్యుచం మదాజ్యమూర్జితమహాతి॥
సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ సాగ్ంహితీభ్యో
దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం॥ యాజ్ఞిభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
స్వాహా॥ యాజ్ఞిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం॥ వారుణీభ్యో
దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య
ఇదం॥ బ్రహ్మణేస్వయం భువేస్వాహా॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువ ఇదం॥ సదస్త
స్మత్రిమద్భుతంప్రియమి దస్త్రకామ్యం॥ సనిగమేధామయాసిష్ఠగ్ం స్వా
హా॥ సదస్తస్వయం ఇదం॥ తతఃప్రత్యుత్తాయ॥ అగ్నిప్రతపతేకాండఋషి
భ్యప్రాజాపత్యుత్తరం॥ తంచరిష్యామితచ్చతేయంతస్తేరాధ్యతాం॥ వాయో
ప్రతపతేకాండ...తాం॥ ఆదిత్యప్రతపతేకాండ...తాం॥ వ్రతానాంవృ
తపతేఋషిభ్యః ప్రాజాపత్యుత్తరం...రాధ్యతాం॥ అగ్నిపురోగాశ్చత
స్రాదేవతాఉపతిష్ఠతే॥ జయూదిహూమశుర్యాత్॥ సావిష్టకృతగ్ం
శూత్వా దర్వాభ్యుపరిధీవనక్తి॥ పరిధీస్ప్రహృత్యసగ్ంప్రావంచకృత్వా॥
అనాజ్ఞాతమిత్యాదిపరిషేచనారతంకృత్వాబ్రాహ్మణాః పూజయేత్॥
తదంగభూత మూఘ్యదయికం కర్మణః పుణ్యాహం వాచయేత్॥ సమా
పనేప్యేవమేవ ప్రయోగః॥ సంవత్సరే పర్యవేతే॥

ప్రాజాపత్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

ఆచమ్య...వనంగుణ...ప్రీత్యర్థమిమంశిష్యం॥ ప్రాజాపత్యవ్రతో
త్సర్జనేన కర్మణాసగ్ం సూరిష్యే॥ పూర్వవత్సానం తర్పణంహోమ

శ్చ-ఉపస్థానమంత్రేషు-అగ్నేవ్రతపతేకాండముసిధ్యఃప్రాజప్త్యవ్ర
తమచాప్తమంత్రదశకంతస్మేరాధి-వాయోవ్రతపతేకాండ...రాధి-ఆది
త్యవ్రతపతేకాండ...రాధి-ప్రతానావ్రతపతేకాండ...రాధి...పూ
ర్వవదుకటిష్టతే-శేషంపూర్వవత్-అభ్యుదయికం-కర్మణః పుణ్యాహ
వాచనం కుర్యాత్ || అథ సామ్యవ్రతమ్.

అథ సామ్యవ్రతం వక్ష్యతే ఉదగయనపర్వణి పూర్వపక్షే శుభన
క్షత్రే పూర్వాష్ట్రే కేశశ్శత్రువాకయిత్వా తతః ఆచార్యశ్చిష్యేణ స
హస్నాత్వా ప్రాణానాయమ్య | ఏవం-తిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతా ౭ హమి
మంశిష్యం సామ్యవ్రతేన స్థగ్ స్కరిష్యే | పూర్వపద్మసిపూజాంకృత్వా
షడ్వసీగ్ స్రవయేత్ | నివీతిభూత్వా సోమంకా డర్షింతర్పయామి
సాగ్ంహి తీర్ధేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి యాజ్ఞోద్ధేవతా ఉపనిషద
స్తర్పయామి వారుణీద్ధేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి బ్రహ్మణ్య స్వ
యంభువం తర్పయామి సదసస్పతింతర్పయామి ఏవంతర్పయిత్వా ఉప
వీతీతిత్ ౭ కరాష్ట్రే హస్తాచీమ దీచీం వాదిశఃసుపనిష్క్రమ్య అరణ్యే ౭
ఛుదిర్దశ్యే ౭ శ్చ రుక్మమా ధానాద్యాజ్యభాగం తే ముఖాహుతిగ్ం
హ త్వా ౭ న్వారిభేవ్రతేన జహోతి | సోమాయ కాండర్షయేన్వాహః ||
సోమాయ కాండర్షయ ఇదం | సోమోధేను మితి సూక్తేన షడా
జ్యాహ తీర్జ్వహాతి | సోమోధేనుగ్ం సోమో ఆర్వంత మాశుగ్ం
సోమోవీరం కర్త్యాయోదదాతు | సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం పితృ
శ్రవణాయో దదాశద స్తేన్వాహః || సోమాయేదం | అపాఞం యుక్తు
వృతనాసుపక్రిగ్ం సువర్ణామపాన్వంతృజనస్యగ్ం హమ్ | భరేషుజాగ్
సుక్షీతిగ్ం సుశివసంజయంతంత్వా మనుమదేమ సోమస్వాహః || సోమా
యేదం | త్వగ్ం సోమ ప్రతీతి స్సుక్రత రూప్యం దత్తే సుసోమోవి

శ్వపేదాః । త్వంవృషా వృషశ్వేభిర్మహిత్యా ద్మృషేభిర్మృష మృష
భవో నృచక్షాస్సహః ॥ సోమాయేదం । యాతే ధామాని హ
విషా యజంతి తాతే విశ్వా వరిభూ రస్తు యజ్ఞః గయస్సారః ప్రత
రణస్సువీరో వీరహః ప్రచరాసామ దుర్యాన్ధాస్సహః ॥ సోమాయేదం ॥
త్వ మిమా ఓషధీ సాస్మ విశ్వాస్తవ మహా అజనయ స్త్వంగాః ॥ త్వ
మాలింఘోర్వంతరిక్షంత్యం జ్యోతిషా వితమావవర్థస్సహః ॥ సోమా
యేదం । యాతే ధామాని దివి యాపృద్ధిచ్ఛాం యావర్వతేహ్యషధీ
ష్వపు ॥ తేభిన్నో విశ్వేస్సుమనా అహేడక రాజక్ ధోస్మప్రతి
హవ్యాగృభాయ స్సహః ॥ సోమాయేదం ॥ సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్య
ఉపనిషదభ్యసాస్సహః ॥ సాగ్ంహితిభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషదభ్యఇదం ।
యాజ్ఞకీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషదభ్యసాస్సహః ॥ యాజ్ఞకీభ్యోదేవతా
భ్యఉపనిషదభ్యఇదం ॥ వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషదభ్యసాస్సహః ॥
వారుణీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషదభ్యఇదం ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువేస్సా
హః ॥ బ్రహ్మణేస్వయంభువఇదం ॥ సదసస్సతిమదభితఃప్రియమింద్రస్త్వ
తామ్యం ॥ సనింమేధామయాసిషగ్ స్సహః ॥ సదసస్సతియఇదం ॥ మదం
తీరుపస్సృత్య ప్రథమే నాను ॥ కేర శాంతింకృత్వా సమోవాచేయా
చోద్రితా యాచానుదితా తస్మైవాచేనమో నమోవాచే నమో
వాచస్పతయేనమ ఋషిభ్యోమత్రక్మద్యోమంత్రపతిభ్యోమూమా
మృషయోమత్రక్మతోమంత్రపతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మంత్ర

కృత్ముక్తకత్తిన్పరాదాం వైశ్వదేహింవాచముద్యాసగ్ం శివామద
 స్తాం జప్తాందేవభ్యశ్శర్మమేద్యాశ్శర్మకృధీనీర్మమిశ్వమిద జగత్ ।
 శర్మచంద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మబ్రహ్మపటాపటాభూతివదిప్యేభువ
 సం వదిప్యే తేజోవదిప్యేయ శోవదిప్యేతిపోవదిప్యే బహువదిప్యే
 సత్యంవదిప్యే తస్మాత్తహమిదముపస్తరణముపస్తరణశేపస్తరణంమే
 ప్రజయైపశూనాం భూయాదప్స్తరణమహంప్రజయైపశూనాం
 భూయాస్తా ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతిః ప్రాణాపానౌమామా
 సిష్టంమధు మనిప్యేమధు జనిప్యే మధు వత్సోమిమధువదిప్యామి
 మధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యోమనుప్యే
 భ్యస్తమాదేవా ఆవంతుశోభాయైశ్చితరోనుమదంతుః । శాంతిశ్శాం
 తిశ్శాంతిః । చతస్రిబేదుంబరీస్సమిధోఘృతాస్వక్తా ఆభ్యాదదాత్రిః ।
 పృథివీ సమిత్ । తామగ్ని స్సమింధే । సాగ్నిగ్ సమింధే । తామహగ్ం
 సమింధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా శేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశిసా
 బ్రహ్మవర్చసేసా । అన్నా ద్యేప్ర సమింతాగ్ స్వాహా ॥ ౧౧ ॥ యథాద । అంత
 రిక్షగ్ం సమిత్ । తాంవాయు స్సమింధే । సావాయుగ్ం సమింధే । తా
 మహగ్ం సమింధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా శేజసా । వర్చసా శ్రియా
 యశిసా బ్రహ్మవర్చసేసా । అన్నా ద్యేప్ర సమింతాగ్ స్వాహా ॥ వాయవతి
 డం । ద్యాస్తమిత్ । తామాదిత్య స్సమింధే । సాదిత్యగ్ం సమింధే । తామ
 హగ్ం సమింధే । సామాసమిద్ధా । ఆయుషా శేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశిసా

బ్రహ్మవత్సనానాద్యేన సమితాగ్ స్వాహా ॥ అథ తాదేదం ।
 ప్రాజాపత్యా మేనమిదసి సకత్తుతయణి । భౌత్వస్యహామేనసి
 స్వాహా ॥ ప్రజాపతయిఇద ॥ అథ దేవతాః పానమ్ అగ్నేప్రతపతేకాం
 డర్పిత్య సామ్యవశమ్ । చరిష్యామి తచ్చ కేయం తస్మై రాధ్యతామ్ ।
 వాయో వ్రతపతేకాం...తామ్ । ఆదిత్యవశమ్ తేకాం డర్పిత్య సా
 మ్య + తాం ప్రాజాపతాం వ్రతపతేకాం డర్పిత్య సామ్య + తాం । ఉ
 పస్థాయ ॥ శుక్రీయమంత్రప్రాస్మాదాను కానాం ప్రథమపదాన్యభి
 వ్యాహర్య వాచయిత్వాచార్యః । నమః యుజతే వృష్ణః ॥ బ్రహ్మ ॥
 బ్రహ్మ ॥ దశఆశ్వశ్వాదేవస్య సముద్రాయా ఇషేః ఘర్మిదేవాః ।
 సావిత్రం శరిశ్రితే బ్రహ్మ అగ్నిశ్శిరః దేవస్య విశ్వాః ఘర్మిః ప్ర
 జాపతిం ప్రజాపతిః సవితా యుజతే సవితేత్రినా । జయాద్విజతిప
 ద్యతే సావిష్టకృతగంఘాత్వా దర్వాపరిధీనక్తి పరిధీన్ప్రహృశ్య ।
 సగ్గ్రావంచకృత్వా నాజ్ఞతే మిత్యాది పరిషేచనాంతకృత్వా మ
 దంతి రుపస్పృశోత్తరే కానువాకే శాంతిం కుర్యాత్ ॥

శంసో వాతః పవతాం మాతరిత్వా శంస స్తకతు సూర్యః । అ
 హన్తి శంభవంతు నశ్శగం రాత్రిః ప్రతిధీయతాం । శంస మానోవృ
 చ్చతుశ్చ మాదిత్య ఉదేతునః । శివా నశ్శగతమాభవ సుసృజీకాన
 రిస్వతే । మాతేవ్యం సుదృశి । ఇదాయే వాస్త్యసి వాస్తుయ ద్వి
 స్తుమంతో భూయాస్త మావాస్తాశ్చిఘ్నాస్యాతాస్తు సభూయా
 ద్యోస్మా ద్వేష్టియంచవయం ద్విష్టుః । వ్రతిషాసి వ్రతిషావంతో

భూయాన్త్ర మాప్రతిష్ఠానా శ్చిక్కుహ్యప్రతిష్ఠసభూయాద్యోఽ
 స్మాద్యేస్తియం చనయంద్విష్టః । అనాత వాహి భేషజం వివార
 వాహి యద్రవః । త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానాఽదూత ఈయసే
 ద్వావిమా నాతో వాత ఆసిః శ్లో రాపరావతః । దక్షంమేఅస్యత్రవా
 తుపరాన్యోచాతుయద్రవః । యదదో వాత తే గ్రహే మృతస్యనిధి
 సీతః । తతో నోధేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజం । తతో నో
 మహ ఆవహ వాత ఆవాతు భేషజం శంభూర్మయో భూర్నహృదే
 క్రణితయాగ్ంపీతారిషత్ । ఇంద్రస్యగ్రహాసి తంత్రా ప్రపద్యే
 సగుహ్యోః । సహ యన్తే అస్తితేనా భూప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే
 సువః ప్రపద్యే భూభువస్సునః ప్రపద్యే వాయువప్రపద్యే సారాంధేవతా
 ప్రపద్యే శానమాఖిణా ప్రపద్యే ప్రజాపతే ర్భహ్మశోశంబ్రహ్మ వ
 పద్యే ఓం ప్రపద్యే । అంతరిక్షం మక్షర్వంతరంబృహదగ్నయః పర్వతాశ్చ
 యయా వాత స్వస్త్వాస్త్వస్తిమాంతయా స్వస్త్వాస్త్వస్తిమానసా
 ని ప్రాణాసానా మృత్యోర్మాసాతం ప్రాణాసానైమా మాహసిష్టం
 మయిమేధాంమయి ప్రజా సుయ్యగ్ని సేషోదధాతు మయి మేధాం
 మయి ప్రజా మయీంద్రః ద్రియం దధాతు మయి మేధాంమయి
 ప్రజా మయి సూర్యోభాజో దధాతు ద్యభిరకుభిః పరివారమస్మా
 పరిక్షేభి రశ్వినా సాధగేభిః । తనో మిత్రో వరుణోమానుసంతా
 మదితి స్సింధుః పృథివీ ఉతన్యాః । కయా శశ్విరే ఆభు వదూశీసదా

వృధస్సఖా! కయా శచి యావృతా! కస్యస్సహస్యమదానామగ్ం
 హిస్థామత్సదంధస|| నృహచి దాగుజైవసు! అభిఃసాస్సఖినా మది
 తాజిస్తాగా శతం భవాన్యూతిభి|| వయస్సుప్తర్ణాశిపసేద్రుంద్రం
 ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానా|| అపథ్వాంత మూర్ఖహిపూర్ణి
 చతుర్మున్దుగ్ధస్సాన్నిధయేవబ్రధా|| శంన్నోదేవీ రభిష్టయతపో
 భవంతు పీతయే శంయోరభిసవంతుపః|| ఈశానావార్యాన్యాయ్
 యంతిశ్చవణీనాం|| అపోయాచామిభేషజం|| సుమిత్రానలపటప
 ధయస్సంతు దుష్మితా సైపై భూయాసు ర్యోస్తాద్వేష్టియంచ
 వయంద్విష్టః|| అపోహిష్టా మయోభవస్తాసక్షోజ్జేదధాతిన|| మ
 హేరణాయచక్షసే|| యోవశ్చివతమో రస్తస్సస్య భాజయతేహసః||
 ఉశతీరవమాతర|| తస్మాఅరంగమావవోయస్యక్యాయజన్వధ|| అపో
 జనయథాచసః|| పృథివీశాంతా సాగ్నినా శాంతా సామేశాంతా
 శుచగ్ంశమయతు|| అతరిక్షగ్ం శాంతితద్వాయునా శాంతితన్మే
 శాంతగ్ంశుచగ్ంశమయతు|| ద్యాజ్ఞాంతా సాద్రిశ్యేన శాంతా సామే
 శాంతాశుచగ్ంశమయతు|| పృథివీశాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిద్వ్యా
 శ్శాంతిశ్శాంతిర వాంతరదిశా శ్శాంతిర్గ్ని శ్శాంతిర్వాయుశ్శాం
 తిరాదిగ్య శ్శాంతిశ్చంద్రమాశ్శాంతిర్మత్రానే శాంతి రాప్తశ్శాం
 తిరోవధయ శ్శాంతి ర్వనప్వతయ శ్శాంతిగ్ం శ్శాంతిరజా శాంతి
 రశ్వశ్శాంతిః పురుషశ్శాంతిర్బ్రహ్మశాంతిర్పూజశ్శాంతిశ్శాంతి

చక్షుషీ సమీల్యగృహ మాగచ్ఛేత్ | అహ తేనవాపసాప్రదక్షిణగ్ం
 సముఖం శిరోవేష్టయిత్వాఽస్తమి శైగ్రామం ప్రపాదయతి | వాగ్యత
 ఏతాం రాత్రీం తిష్ఠన్యస్తేవా | శ్వేభూతే పూర్వోక్తలక్షణేఽచ్ఛది
 ర్గర్భేఽగ్నిముపసమానా యాథాస్యవృత్తయమభిదర్శయతి | సప్తత
 యమి త్యేకే | అగ్నిమాదిత్య ముదకుచ్చ మశ్మానంవత్స మాకాశం
 హిరణ్యం సప్తతయమపినాఆదిత స్త్రీణి దర్శయిత్వా యథోపపాద
 మితరాణి | అత్రైతద్వాసోగురవేవరందత్త్వా | వయసుప్తర్ణా ఉపసేదు
 రింద్రం బ్రహ్మ ప్రానాదిష్టరిన్ద్రో మహాసీత్ || ఆభ్యుదయికం కర్మ
 ణపుణ్యానావాచనం కుర్యాత్ || సమాపనేఽప్యేవమేవక్రయోగః

అథ సామ్యవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరేవర్యవేతే ప్రాణనాయమ్య | ఏవం-తిథాధర్మపత్ని
 సమోఽహమిమఃశిష్యం సామ్యవ్రతోత్సర్జనేనసగ్గన్మరిష్యే | పూ
 ర్వవత్సానంతర్పణం హూమశ్చమదంతి రుపస్పృశ్య కథమేనా
 నువాకేనశాంతిం కృత్వా | ఓంసమోవాచేయాచోదితా + కోభామై
 ప్తిరరోఽనుమదంతుః | ఓంశాంతిశ్చాంతిశ్చాంతిః | చతస్రబేదుంబరీస్స
 మిథోఘృతాస్యక్తాభ్యాదధాతిద్యాస్తమిత్ | తామాదిత్యస్సమింధే
 అన్నాద్యేనసమింతాగ్స్వాహా | ఆదిత్యాయేదం | అంతరిక్షగ్ంస్తమిత్
 అన్నాద్యేనసమింతాగ్స్వాహా || అంతరిక్షా యేదం | ప్రృథివీస్తమిత్ | అ
 న్నాద్యేనసమింతాగ్స్వాహా | అగ్నయేదం | ప్రాజాపత్యామై + స్వా
 హా | ప్రజాపతయేదం | ఉపస్థానమంత్రేషు | ఆదిత్యవ్రతపతేకాండ
 ర్మపిథ్యస్తామ్యవ్రత మచారిషం తదశక్తం తస్మైరాధి | వాయోవ్రత
 పతే-రాధి | అగ్ని వ్రతపతే-రాధి | ప్రతానాంవ్రతపతే-రాధి | దేవతాఉ

పసాయయు జతేనవిశేతివజ్జయిత్వా జయూదిప్రసిపద్యతే సావిష్ట
 కృతగ్ంహుత్వాదర్వాన్యపరిధీననక్తిపర్ధీప్రహృత్యస్త్గప్రావంచకృ
 త్వానాజ్ఞాతిమిత్యాదిపరిషేచనాంతంకృత్వా మదంతీరుపస్పృశ్యో
 తమేనానువాకేనశాంతింకృత్వా శంనోవతఃపవతాంబ్రహ్మప్రావా
 దిష్మతంనోమాహాసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గృహగూగచ్ఛేత్
 శ్వోభూతే వయస్సుపర్ణాఉపసేమరింద్రంబ్రహ్మప్రావాదిష్మతంనో
 మాహాసీత్ ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః గురవేవరదత్వాగురోవరంతే
 దదామితిబ్రూయాత్ కేశశ్మశువాపయిత్వాబ్రాహ్మణానౌభజ
 యేత్ ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ।

(మదంతీరుపస్పృశ్యేత్వత్రలభిమంతితపాత్రస్థోదకస్పర్శనమ్.)

ఆత్రశ్లోకాః సోమసూక్తవిషత్సదసస్పృతంతంత్రీవజ్జహుయా
 త్సకలాగమః । శుక్రియేసమిధోగ్న ఇతివ్రతీయుంజతేనవితాజయమా
 దిశేత్ । మిలనేయతవాక్చిరసిప్రతీవేష్టనేస్తమితేగృహాసూవిశేత్ ।
 స్థీయశేంధఇవక్షణమవ్యధో వాగ్యతేనతతోభ్యుదితక్రియా । తతః
 ప్రభాతేతి బహిర్గృహాణాం వహ్నించ సూర్యంచ తథోదకుంభం ।
 ఆకాశముర్వీంచ గిరించ వత్సంపశ్యేద్ధిరణ్యంచ వయస్సుపర్ణాః ।
 ఉత్సర్జనేతు యుంజాదిమిలనాదిచవర్జయేత్ సమిదాధానమంత్రేషు
 ద్యౌస్సమిత్పూర్వ మివ్యతే । వ్రతేషు చాపరోవిధిర్న సూక్తంచిత్ర
 మాదికం । ఉపస్థితిర్న దేవతాగణస్య శుక్రియా దృతే । అధ్యాయా
 సోమకాదస్య యావద్వత్సరమాదరాత్ । నక్తభోజీత్యధశ్శాయీ
 బ్రహ్మచారీజేంద్రియః । శూద్రసంభాషణానైవ నోపానచ్ఛత్రిధా
 రణం । సగతాసుం సమీక్షేత వారోహేచ్ఛ కటాదికం । స్నానము
 స్థాబునానైవపర్వసూపవసేదిహ । ఏతానికైతః కుర్యాద్వతీతీవ్ర
 తసిద్ధయే । స్నానోపాకర్మ సమిధస్తర్పణంవపనం వ్రతీ । ఆచార్యఇ

తత్సర్వం సానతర్పణపూర్వకం॥ నూత్రార్థ సంక్రమణానోపి॥ సా
మ్యవ్రతేషు సామాన్యకాండర్షయ్యధిగతం॥ సామోధేయమిదం॥ నూ
క్తంసాంహితీభ్యః ప్రభృత్యతిః॥ మదంతీస్థాడపస్పృశ్య సమోవాచే
తిశాంతిక॥ జవా॥ చరిసస్పమిధస్సాన్య బేదు బరీర్వటుః॥ పృథి
వీసమిదిత్యైతరుష్టన్నాదధాతిహి॥ యుజతేవృష్ట్య ఇత్యాద్యాన్య
దశిద్యాదశోత్తరే॥ నూత్రబ్రాహ్మణసాతానుచాకానాంపదవాచనం
యుంజతే సవితేశ్యేతా॥ ద్యావాపాచయతిస్ఫుటా॥ అగ్నేవ్రతః తే
కాండేత్యాద్యుపస్థానమాచరేత్॥ శన్నోచాతిశ్శాంతిజపస్సమ్మిల్వా
మాతవాససా॥ శింస్సన్వేష్ట్యా సమితేత్వగారం వాప్రవేషయేత్॥ పరే
ద్యుబ్రాహ్మణానాం చ భోజనంకారయేదితి॥ ఉత్సర్జనంశ్వేనమేవ
ద్యౌరద్యౌస్సమిధఃక్షిపేత్॥ ఆదిత్యవ్రతపతే కాండేత్యాద్యుపస్థాన
మాచరేత్॥ వటోశ్చ కేవలపంప్రతేషూత్సర్గనేషుచ॥ వదంతి కేచి
తౌస్సమ్యాఖ్యవ్రతపతేతరేషున॥ ప్రకృతమనుసరాముః॥

అగ్నేయవ్రతమ్.

అగ్నేయవ్రతేనద్యౌంపవనపూర్వకం సాత్వాఽచార్యశ్చిష్యేణ
సహస్రాణానాయజ్య॥ ఏవంతిథౌధర్మపత్నీసమేతోఽహమినుశి
ష్యమాగ్నేయవ్రతేనస్థగ్గ్ సూరిష్యే॥ పూర్వవద్వపిపూజాంకృత్వా
షడ్వక్త్రస్తర్పయేత్॥ సవితీభూత్వా అగ్నింకాండర్షింతిర్పయూమి॥
సాగ్గ్ సాహితీర్దేవతాఉపనిషద స్తర్పయామి॥ యాజ్ఞకీర్దేవతాఉపనిషద
స్తర్పయామి॥ వారుణీర్దేవతాఉపనిషద స్తర్పయామి॥ బ్రహ్మణ్యస్త
యంభువంతిర్పయామి॥ సదసస్సశింతిర్పయామి॥ ఏవంతిర్పయిత్వాఉప
వీతి॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేముఖాసుతిగ్ంహుత్వా
ఽవ్వారధేవ్రతనిజావహోతి॥ అగ్నేయేకాండర్షయేత్వాహ॥ అగ్నేయే
కాండర్షయ్యధిగతం॥ అగ్నేనయస్తుపథారాయే అస్మా విశ్వనిదేవ
ప్రయుహానివిద్వాన్॥ యుయోధ్యస్తజ్జహుర్రాణమేనోభూయిషాంతే

నమఉక్తిం విధేనుస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । ప్రవశ్శుక్రాయ భానవే
 భరభ్యగ్ హవ్యం ముతించాగ్నయై యుపూతం । యో దైవ్యాని మానుషా
 జ్జనూగ్ వ్యంతర్విశ్వాని విదృనాజిగాత్రిన్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । అచ్చా
 గిరో మతయో దేవయంతీర్గ్నియంతీద్రవిణా భిక్షమాణాః । సుసందృ
 శగ్ం సుప్రతిక్తగ్ స్వంచగ్ం హవ్యనాహమరతిం మానుషాణాగ్ స్వా
 హా॥ అగ్నేయఇదం । అగ్నే త్వమస్మద్యయో ధ్యమీవా అనిగ్నితాల్ల
 భ్యమంతక్ష్పష్టే । పునరస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవతౌం విశ్వేభిరజరేభి
 ర్యజత్రస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । అగ్నే త్వం పారయానవ్యో అస్మాన్తస్వ
 సిభిరతిదుర్గాణి విశ్వా । పూశ్చప్రశ్చీబహులాన ఉర్వీభవతో కా
 యతనయా యశం యోస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । ప్రకారవోమననా
 వచ్యమానా దేవద్రీచీ నయథ దేవయంతేః । దక్షిణావాహ్వాజినీసా
 చ్యేతి హవిర్భరంత్యగ్నయే ఘృతాచీస్వాహా॥ అగ్నేయఇదం । సాగ్ం
 హితిభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥ సాగ్ం హితిభ్యో దేవతా
 భ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం । యాజ్ఞీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్వాహా॥
 యాజ్ఞీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం । వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉప
 నిషద్భ్యస్వాహా॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం । బ్రహ్మ
 శాన్వయం భువేస్వాహా॥ బ్రహ్మశాన్వయం భువ ఇదం । నదసస్పతిమ
 ద్భుతః ప్రియమింద్రస్య కావ్యం । సనిమేధామయాసిత్తగ్ స్వాహా॥ స
 దసస్పతయ ఇదం । అథ దేవతోపస్థానం । అగ్నేవ్రతపతేకాండుర్షిభ్య

అగ్నేయంప్రతం చరిష్యామితచ్చ కేతుః తస్మైరాధ్యతాం । వాయో
వ్రతపతేకాండ్రోషిభ్య అగ్నేయం + తాం । ఆదిత్యవ్రతపతేకాండ్రో
షిభ్య అగ్నేయం + తాం । వ్రతానాం వ్రతపతేకాండ్రోషిభ్య అగ్నేయం
+ తాం । దేవతా ఉపస్థాయాదిప్రతిపద్యతే । సావిష్టకృతగంఘాత్వా దర్వాపరి
ధీననక్తిపరిధీనక్తి । పరిధీన్స్యాత్సన్గస్యావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదిప
రిషేచనాంతంకృత్వా । బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికంక
మణః పుణ్యాహవాచసంకుర్యాత్ । సమా
పనేపేవమేవప్రయోగః ।

అగ్నేయవ్రతోత్సర్జనమ్.

సంవత్సరే పర్యవేతేప్రాణానాయమ్య । ఏవం + తిథౌధర్మప
త్నీసమేతోహమిమంశిష్యమాగ్నేయవ్రతోత్సర్జనేనస్గ్గ్సూరిష్యే
పూర్వవత్సానం తర్పణం హోమశ్చ । ఉపస్థానమంతేషు । అగ్నే
వ్రతపతేకాండ్రోషిభ్య అగ్నేయప్రత మచారిషంతదశకంతస్మైరాధి ।
వాయో వ్రత-రాధి । ఆదిత్య-రాధి । వ్రతానాం- తస్మైరాధి । దేవతా
ఉపస్థాయాదిప్రతిపద్యతే । సావిష్టకృతగంఘాత్వా దర్వాపరి
ధీననక్తిపరిధీనక్తి । పుష్కాత్యన్గస్యావంచకృత్వా నాజ్ఞాతమిత్యాదిప
రిషేచనాంతంకృత్వా । బ్రాహ్మణాభోజయేత్ । ఆభ్యుదయికంక
మణః పుణ్యాహవాచసంకుర్యాత్ ।

అథ వైశ్వదేవవ్రతమ్.

వైశ్వదేవవ్రతేనద్యాం నపనపూర్వకం స్నాత్వాచార్యశిష్యేణ
సగౌప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణవిశేషణ-తిథౌధర్మపత్నీసమేతో
హమిమంశిష్యమాగ్నేయవ్రతేనస్గ్గ్సూరిష్యే । పూర్వవదృషి

పూజాంకృత్యా షడృషీగ్ స్తర్పయేత్ । నివీతీభూత్వా । విశ్వా
 దేవాకాడక్ షీగ్ స్తర్పయామి । నాగంహిశీర్దేవతా ఉపసిషదస్త
 ర్పయామి । యాజ్ఞకీరేవతా ఉపసిషద స్తర్పయామి । నారుణీర్దేవతా
 ఉపసిషద స్తర్పయామి । బ్రహ్మణ్య స్వయంభువంతర్పయామి । సద
 సస్పతీంతర్పయామి । ఇతి తర్పయిత్వా । ఉపవీతి । అగ్నే రుపసమాధానా
 ద్యాజ్యభాగాం తేముఖాపయతిగ్ంహుత్వా ॥ న్యార భేవతి నిజహోతి ।
 విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః కాండర్షిభ్యస్సాహ ॥ విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః కాం
 డర్షిభ్యః ఇదం । ఆనోవిశ్వే అస్రా గమంతు దేవామిహ ॥ అర్చమావ
 రుణస్సజోమాః । భువన్యథానోవిశ్వేప్రధానః కర్ణస్సమాహః ॥ ధు
 రంశనస్సాహ ॥ విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః ఇదం । శంనో దేవావిశ్వదేవా
 భవంతుగ్ం సరస్వతీసహధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శమురాతిషాచశ్శం
 నోద్రిన్వాః పార్థివాశ్శునోఅప్రాస్సాహ ॥ విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః ఇదం ।
 యెసవితుస్సత్యసవస్త్వ విశ్వేమిత్రస్త్వ వ్రతేవరుణస్త్వదేవాః । తేసా
 భగంవీరవద్గోమదబోద్ దధాణవద్రవిణా చిత్రమస్మైస్సాహ ॥ విశ్వే
 భ్యోదైవేభ్యః ఇదం । అగ్నేయాహీ దూత్యం వారిషేణ్యోదేవాగ్ం
 అచ్చాబ్రహ్మకృతాగ్రణే । సరస్వతీం మరుతోఅశ్వినాపో యక్షీదే
 వాన్రత్నధేయాయ విశ్వాస్సాహ ॥ విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః ఇదం ।
 ద్యాః పిత్రః పృథ్విమాతరంధుగ్గ్ం భ్రాతర్వసవోమృడతానః । వి
 శ్వతిత్యా అదితేనజోమాస్సస్మభ్యగ్ం శర్మబహులం వియంతస్సాహ
 ॥ విశ్వేభ్యోదైవేభ్యః ఇదం । విశ్వదేవాశ్శునోతేమగ్ం హవంమై

యెఱుఁతరితైయిడువద్యవిష్ట । యెఱుఁగ్గిజిహ్వఁ ద్వివాయుజత్రాత్రస
 ద్వాస్తిస్తవ్విపిమాదయధ్వగ్ స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవభ్యఇదం
 సాగంహితిభ్యో-ద్భ్యస్వాహా । సాగంహితిభ్యోదేవ-ద్భ్యఇదం యాజ్ఞ
 కీభ్యో-స్వాహా । యాజ్ఞ-దంవారుణీ-స్వాహా । వారుణీ-దంబ్రహ్మణే
 స్వాహా । బ్రహ్మణ-ఇదం । సదస్తస్పతి-యాసిష్త్వగ్ స్వాహా । పదసస్పతియ
 ఇదం । అథదేవతోపస్థానం । అగ్నేవ్రతవతెకాండర్షిభ్యోవైశ్వదేవం
 వ్రతంచరిష్యామి తచ్చక్షేయ తస్మైరాధ్యతాం । వాయోవ్రత-భ్యో
 వైశ్వదేవంవ్రతంచరిష్యామి-రాధ్యతాం । ఆదిత్యవ్రత-భ్యోవైశ్వదేవం
 వ్రతంచరిష్యామి త-రాధ్యతాం । వ్రతానాం వ్రత-భ్యో వైశ్వదేవం
 వ్రతంచరిష్యామి త-రాధ్యతాం । దేవతాఉపస్థాయ । జయాద్వివ్రతపద్యతే
 సావిష్టకృతగ్ం హుత్వాదర్వా పరిధివనక్తి । పరిధీస్సహృత్ సగ్
 ప్రావ చక్రత్వా-వాఙ్మతమిత్యాదికరిషేచనాంతం కృత్వాబ్రాహ్మ
 ణా సంతోషయేత్ । ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యావావాచనంచకు
 ర్యాత్ । సమాపనేపేవమేవప్రయోగః.

అథ వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనమ్.

సావత్సరైపర్యవేతే । ప్రాణానాయమ్య ఏవం-తిథాధమ-ప
 త్నీ సమెతో-హమిమంశిష్యం వైశ్వదేవవ్రతోత్సర్జనేనగ్గ్ స్మరిష్యే ।
 పూర్వవత్సానం తర్పణం శాశ్వతమ్ । ఉపస్థానమౌచేషు । అగ్నే
 వ్రతవతె కాండర్షిభ్యోవైశ్వదేవవ్రతమచారిషంతదశక్షంతన్నైరాధి
 వాయో వ్రత-రాధి । ఆదిత్యవ్రతవతె-రాధి । వ్రతానాం-రాధి । దేవతా
 ఉపస్థాయ । జయాద్వివ్రతపద్యతే । సావిష్టకృతగ్ం హుత్వాదర్వా

పరిధీననక్తి । పరిధీప్రహృత్వస్థస్థావంచకృత్వానాజ్ఞాతమిత్యా
దిపరిమేచనాతృకృత్వా బ్రాహ్మణానంతోపయత్ । ఆభ్యుదయ
కంకర్మణః పుణ్యాహవాచనం చకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ యజుర్వేదేతు చ
త్వారః కాండాః కాండపతీనృషీః । తర్పయంత్యర్పయం త్యేతానుప
చారైస్ససూరయః । ఋషింముఖాం తే జహురూద్యతేషు సూక్తో
క్తహోమామా త్సదసస్పృతించ । ఉపస్థితీ శ్చాపి చదేవతానాం జ
యాదయో బ్రాహ్మణతర్పణం చ । వ్రతేషుసువనైవైవ తద్దై వాధ్య
యనమథే । పరిధిప్రహరణం కుర్యాల్లెపకార్యాం నవిద్యతే । సువన
గ్రహపూజా యం ఉపాకర్మవ్రతోత్పృజే । పరిధిప్రహరణం కుర్యా
త్సప్రావస్తువిధీయతే । వ్రతానివేదవ్రతాని సువనంపుగ్ం నవనం । ఆ
భ్యయనం ఉపాకర్మముఖః గ్రహపూజా ॥ హరిః ఓం తత్సత్ ॥

అథ స్నాతకవ్రతమ్.

అథ సమావర్తన ముచ్యతే శ్లో॥ వేదోదితానాం నిత్యానాం
కర్మణాం సమత్రికమే । స్నాతకవ్రతనోపేచ ప్రాయశ్చిత్తమభోజనం ।
అచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ + గోత్రః + నామధే
యః ॥ శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్య మమఉపాత్తదురితక్ష
యద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంస్నాత
కవ్రతాఖ్యంకర్మ కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేన తదాదౌశుద్ధ్యర్థం +
స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనంకరిష్యే । ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్య
హం హవయిత్వా అచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ శ్రీమాన్ +
గోత్రః + నామధేయః శ్రీమతః + గోత్రస్య + నామధేయస్యమమా
యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఉపనయనదినమారభ్యసమావర్తనశుభలగ్న ప
ర్యంత్రబ్రాహ్మచర్య వ్రతనోపప్రాయశ్చిత్తిం కరిష్యే । యథాశక్తితం
దులసహితపరివర్త్యేణాం గృహీత్వా ఉపస్థాయ । ఆత్మకదక్షిణత్ర

యాకృత్యాశ్చ॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమహాప్తిః + + + యథోక్తః
 గామివస్సీకృత్యమును ఉపనయనాదిసమంవర్తనపర్యంతం మధ్యేసం
 భావితానాం పాపానాం అన్నిసంధ్యావందనజపహీన భిక్షాగ్నికా
 ర్యశూద్రాదిస్పర్శవసాదితాన్న భోజనఖట్వాంకశయనఖట్వాధిరూఢ
 తోజలపానభక్షణక్షౌంకాపీనకటిసూత్ర యజ్ఞోపవీతాఽజనదంశాధా
 రణ దర్పణదర్శన వృద్ధోల్లాసున పాపండాదినంసర్గ ప్రభృతిత్ర
 యస్త్రిగ్గోశ నిమిత్తానాం సర్వహిందోమాణా ముపనోదవార్థం-బ్ర
 హ్మచర్యవతహోహ ప్రాయశ్చిత్త నిశ్చిత్త-ఉపదిత్య-మామనుగృహ్లాం
 తుభవంతః-అనుగృహ్లామః॥ యజమానస్య + గోత్రోద్భవస్య + నా
 మధేయస్య ఉపనయనప్రభృతి- ఏత త్తణపర్యంతంసంభావితేభ్యస్స
 ర్వేభ్యఃపాపేభ్యోవిముక్తిరూపా దిశ్యేమానభాఽనుగృహ్లాతు॥ స్వా
 తంత్రతాధికారసిద్ధి ర స్త్విహి భవంతో బ్రువంతు॥ స్వాతంత్రతాధికా
 రసిద్ధిరస్తు॥ ఓంభూః + శుభతిథౌ మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణధాన్యా
 జ్యోక్తౌచాచ్చిగ్నాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణా
 శనం॥ స్వర్ణహింశంకరం యస్మాదేదశ్శ్మాతం ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యం
 కరోషి దాతార మహాహి కేషరత్రచ॥ యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాద

తశ్శ్మాతం ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసం
 స్థితం॥ దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శ్మాతీ ప్రయచ్ఛమే॥ శ్లో॥ హి
 రణ్యగర్భ గర్భస్థం హేమబీజం విభావసా॥ అనంతపుణ్యఫలద మత
 శ్శ్మాతంప్రయచ్ఛమే॥ ఇదంకృచ్ఛిత్రయప్రత్యామ్నాయం శ్రీమ
 హవిష్టుస్వరూపాయ + ప్రీత్యర్థం స్వణాకృచ్ఛిత్రయప్రత్యామ్నాయం
 యథాః క్రిహిరణ్యంతుభ్య + నమః॥ శ్రీమహావిష్ణుప్రీత్యర్థంధాన్య
 కృచ్ఛిత్ర + ఆజ్యకృచ్ఛిత్రయప్రత్యామ్నాయం + నమః॥ ఏభిస్సర్వధా
 న్యాజ్యకృచ్ఛిత్రైశ్చిభగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సుప్రీతోవర
 దోధవతు॥ మమశరీరశుద్ధి ర స్త్విభవంతో బ్రువంతు॥ శరీరశుద్ధిరస్తు॥
 ఆచమ్య + ఏవంగుణ + శుభతిథౌ మమ బ్రహ్మచర్యవతహోహప్రా

ర్యం సమిదాధానంకరిష్యే॥ పరిత్వాగై + + + అహం భోలభి
వాదయే॥ (అగ్నికార్యంపూర్వముక్తం) సూ॥ వేదముధీత్యస్మాన్య॥
ఆచమ్య × ఏవంగుణ × శుభతిథౌ శ్రీమాం గోత్రః × నామధేయః॥
శ్రీమతిః + శ్లోత్రస్య + నామధేయస్య మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం
స్వాతకవ్రతాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ స్వాతకవ్రతాంగ త్వేవ రతార్థం ర
తౌబంధనం కరిష్యే॥ పూజా కృత్వా॥ విశ్వేత్తాతేనవనేషుప్రసా
ద్యాయాచకథామధువన్నిందనుప్యతే॥ సారావతంయత్పురుసంభ
తం వస్త్రసావృణో శ్శరభాయమురుబంధవే॥ ధౌతౌ బంధనముహూ
తౌస్సుముహూరోఽస్తు॥ ప్రాగుదయాద్వజా ప్రవిశ్యాంతిన్లోమ్నా
చర్మణాద్వారమపిథాయాస్తే॥ శుశ్శ విసేఽగ్నే గుప్తమాధానాదివ
త్రప్రయోగకాలేశ్లో॥ సూత్రేవస్త్రిమణియుగసమిత్తిక్కుగ భావ
వర్తాతోష్టాంబుక్షురకటయవచ్చత్త్రదండౌజనానిఆవర్జ్యచానపాకు
శశకృత్వాస్ననచూర్ణోద సాత్రేస్నానం యుజాత్సక్తిదిహనరః కాష్ఠ
మాదుబరంచ॥

మూత్రే=రొడునూత్రములు, కస్త్రే=రొడువస్త్రములు, మణి యుగ=వినుకర్ణ
కంకణములు, సమిత్=వెధ్యము, సక్తి=ప్రష్ఠమాలిక, గంధాకా=గంధము, ప్రకర్తౌ=
పోగులజోడు, శిరోష్టాబు=శిరోదకము, ఉష్ణోదకము, త్సం=ః త్రి, కట=వర్జనాప,
యవ=వడ్లు, చత్త్రే=రొడుగు, దండౌ=వెనుకఃత్త్ర అక్షవ=కాటుక కాసు, ఆద్య=
అద్యము, ఉపానద్యయం=చెప్పలజోడు, కుశ=దర్శి, శక్పల్=ఎద్దు పేద, స్నానమా
ర్గ=గున్ని పిండి, ఉదకపాత్రే=ఉదకసహితమయిన, చెంబులజోడు, వగః=మనుష్యు
డు, స్నానం=స్నానమును, యుజాత్=సక్తి=ఒక్కమాటుచేయవలయును, కా
ష్ఠ చాదుబరంచ=పేడితల్లయును.

అథ వట్పత్రప్రయోగః॥ ఓభూన్మునస్సువరోమ్॥ చత్వాన్తి
శృంగౌ + × ఏకం-ద్వే-త్రీణి-చత్వాన్తి॥ అథాజ్యభాగ సుచాజ
హోతి॥ అగ్నయే స్వాహే త్యుక్తరాధాపూర్వాధే అగ్నయిషద॥
సోమాయ స్వాహేతిదక్షిణార్ధపూర్వాధేసోమాయేదం॥ సమంపూర్వ

౧॥ అగ్నయేస్వాహా॥ మధ్యే అగ్నయ ఇదం॥ అథ పాలాశీగంసమిధ
 ముత్తర యాధాయ॥ ఓం ఇనుగ్ స్తోమమ హా॥ తెజాతీ సేద సైరథమివ
 సమ్మహేమ మస్తయయా॥ భద్రాహిస్తః ప్రమతి రస్య సగంస ద్యగ్మ
 సఖ్యమాహేమ నయంతవ॥ అగ్నయే జాత కేదస ఇదం॥ అథ ఉత్త
 రేణాగ్నిం తిలచపవిత్ర్య॥ త్రాయుషమితీక్షురమభిమంత్ర్య॥ త్రాయు
 షం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్రాయుషః॥ యద్దేవా నాం త్రాయుషం
 తిస్తే అస్తు త్రాయుషం॥ శివో నామా నీతి యజమా వస్త్రే ప్రదాయ॥ శి
 వో నామా సిన్వధితి సైపితానమ స్తైస్తుమామాహిగంసీ॥ అపాగంస
 గంసర్జనాద్యా కేనిధానాశ్చమానం॥ ఉష్ణేన నాయ ఇతి యజమా ఉష్ణ
 శీతా స్వ ఆనియ॥ ఉష్ణేన వాయు వుస్తకే నహ్యః॥ త్రికేశా వప
 తు॥ ఉష్ణోదకం శీతోదకే నీనియ॥ ఆప ఉ దః త్సితి కుమారస్య శిరశి న
 త్తి॥ ఆప ఉద తు జీవసేదీహూయుత్వాయ వస్త్రిసే॥ జ్యోక్ష్మసూర్యం
 ద్రృశే॥ యేనావపదితచతస్పభిః ప్రతిమంత్రం ప్రదక్షిణం ప్రతిదిశం
 ప్రవపతి॥ యేనావప శ్చవితాత్సురేణ సోమస్య రాజ్ఞోవరుణస్య వి
 ద్వా॥ తేన బ్రహ్మణోఽవపతేదమస్యాయుష్మాజ్జరదప్తిర్యధాస
 దయం + శర్మా॥ ఇతి పూర్వతో వపతి॥ తా కేశాఞ్చ కృత్విండేని
 ధాయ అవఉపస్పృశ్య॥ త్రీగ్ స్త్రీ దర్భానంతథా॥ యత్తురే
 జేతి ప్రథమం వపంతం మాతానుమత్రయతే॥ యత్తురేణ మర్ష +
 తేన తేవపామి + శర్మా॥ యేన పూషా బృహస్ప + సౌక్లోకాయ స్వ
 స్తయే॥ ఇతి దక్షిణతో వపతి॥ తాన్కేశాఞ్చ కృత్విండేనిధాయ॥ అప

ఉపస్థాపితౌ పునః తేన్ స్త్రీ స్తగ్భాస తద్ధాయ॥ యేన హృదయశ్చ +
 సాక్షోక్తాయస్తస్య సయో॥ ఇతి సన్న్యాయో వచనం॥ తాన్మోకాశ్చకృ
 త్సిద్ధో యథాను అప ఉపస్థాపితౌ॥ పునః తేన్ స్త్రీ స్తగ్భాస తద్ధాయ॥
 యేన హృదయశ్చకృతౌ తేన్ గౌరీద్రస్యచాయుషే వచతు॥ తేన
 తేన హమి × శరణ్మనాయపా వర్చసా యథా జ్యోతునునా అప
 ఇత్యుత్తరణో వచనం॥ తాన్మోకాశ్చకృత్సిద్ధో యథాను॥ అప ఉపస్థా
 పితౌ ఉప్తాయ కేహ సిత్యోదుంబరమూలేదర్భస్తం బేనా నిదధాతి
 ఉప్తాయ కేహా వరుణస్య రాజ్యో బృహస్పతి స్సవితా సోమోఽ
 గ్నిః కేభ్యోనిధానం బహుధాఽస్వవిందన్నత్ర రాద్యావాప్తభిః అప
 స్సునః॥ తురంగప్రత్యోశ్యనిదధాతి॥ జఘాన్ధేవృజస్యోవపిశ్య విస్రస్య
 మేఖలాం బ్రహ్మచారిశ్శేప్రతుచ్ఛతి॥ కాగ్ంస ఇదమహమితి యజా
 హేదుంబరమూలే దర్భస్తంబెనోకగూహతి॥ ఇదమహం + శరణ్మనో
స్యప్రాప్తానముకగూహోమ్యుత్తరో + శ్రగ్ధాదిషద్యుః॥ ఏవం
 విహితాభిరేవాద్భి రాపోహిష్ఠేతి షడ్భిస్సకృత్సాక్షిపయిత్యా॥ అప్రో
 హిష్ఠా మయోభువః + చనః॥ సోగణ్యవర్తాశ్శుచయః + శగ్ధోస్తానా
 భవంతు॥ + బలమోజ్యో నిధత్త॥ అన్నాద్యా యేత్యోదుంబరకాశ్మే
 నదతో ధావతే అన్నాద్యాయపూ హధ్వం దీర్ఘాయు రహమగ్నా
 దో భూయాసః॥ సోమో రాజాయమాగమ మితిన్నసియేన చూర్ణే
 నోద్వద్వన్నత్యా॥ సోమో రాజాయమాగమ ధృమేముఖం ప్రవే
 త్యుస్సి ధగేన సహవర్చసా॥ సోమస్యతీసుసీతి యజమా అగతము

త్తరం వాసాపరిధావ్య || సోమస్య తనూసిత్తనువం మేపాహి నా
మాతనూ రావీ ||

సార్వసుభిచందనం నమోగ్రహాయచేతి ప్రతిః త్రందేవతా
భ్యోరక్షణాయదత్త్వా || నమోగ్రహాయచాభిగ్రహాయచ నమశ్శాక
జజ్జభాభ్యా నమస్తాభ్యోదేవతాభ్యోయాలభిగ్రాహిణీః || అప్పరిస్వి
త్యాత్మానంగంధేనానులిప్య || అప్పరిస్సుయోగంధోగంధ ర్శ్వేషుచయ
ద్యశః || దైవో యో మామహం గంధస్సమాగంధస్సురభిర్జుషతామ్ ||
మణిగంసావణగం సోపధానంసూత్రప్రోతమియమోషధిత్యుదక
పాత్రేతిః ప్రదక్షిణమ్ పరిష్లావ్య || ఇయమోషధీత్రాయమాణాసహ
మానాసహస్వతి సామూహిరణ్యవర్చసంబ్రహ్మవర్చసిన మా రోతు |
అప శోసీత్సర్వచక్రేణకంఠేబద్ధా || అపశోఽస్మ్యురో మేమాసగం
శారీర్షివో మాపత్యస్వ దీర్ఘాయుశ్శాయ శతశారచాయ | శతగం
శరద్భ్యాయుషే వర్చసేజీవాత్వై పుణ్యాయ | బాదరమణిమప్యేవం
కృత్వా || సవ్యేపాణౌ తూష్ణీబధ్నాతి | అహతముత్తరంవాసారేవతీ
క్రీడితినమాసం || రేవతీస్త్యా స్యష్టేష్టాతికా శ్చాకృశ్చిగ్గస్త్యా |
ధియోవ యన్నవగ్నా అవృంజన్ ద్విహస్రమూతాగం అభిశోఅయ
చ్ఛన్ || దేవి నేవావయ పరిధి సన్నిశేమహత్త దాసామధవస్మహి
త్వనం || యాలక్ష్మంతన్నితి తిస్సభిర్వాసః పరిధావ్య || యాలక్ష్మంత
న్నవయూ అతస్విత యాశ్చదేవి రంతానభితోఽదదత | తాస్తా

దేవీనామ సేనావ్యయంత్యాముమ్మనిదం పరిధస్సవాసః॥ పరిధస్తదత్త
వాన్సనైః గోశతాన్యమంశ్చణుతర్క్చిన్మాన్యుః॥ బృహస్పతిః ప్రాయశ్చ
ద్వీనస్తతర్థోన్మాన్య రాజ్జేపరిధాత్ ॥ ౬ ॥ జరాంగచ్ఛాపిపరిధస్స
వాహాధవా కృష్ణీనామభిశ్చివావా॥ శతం చ జీవ శరదస్సువర్షానా
యశ్చహోమయ్యసావ్యయస్వప్రదంవాహాఅధిధాస్సస్తయే॥ భూ
రాశీనా మభిశ్చివావా॥ శతం చ జీవశరదః పురూచీ వశసూని
చాగ్ధ్యోవిధజాస్తిజీవక॥

తస్యదశాయాం ప్రవతాప్రబవ్య దర్శ్యమాదాధాయాఽ
జ్యేనాభ్యానయన్నాయుష్యమిత్యష్టాభిః ప్రతిమం ప్రమష్టాపాజ్యాహు
తీహుః త్వాత్రియుష్యవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పిషమాద్భి
ద్యం । ఇదగ్ం హిరణ్యం జైత్ర్యా యావిత్రాం మాగ్ స్వాహా॥ హిరణ్య
యేదం॥ ౧॥ ఉచ్చైర్వాద్భిశ్చ తనాజినత్రాసాహం గనంజయం । సర్వా
స్సమృద్ధిర్ఘృద్ధయో హిరణ్యేఽస్మిన్ దసమాహితాస్స్వాహా॥ హిర
ణ్యాయేదం॥ ౨॥ శునమహగ్ం హిరణ్యస్త్రిమిదనామాగ్రభైషమ్ । తం
మాహిరణ్యవర్చసం పూయషప్రియం కుర్తుస్వాహా॥ హిరణ్యాయేదం॥
౩॥ ప్రియం మాదేవేషుకురుప్రియం మాబ్రహ్మణేకురుప్రియం విశ్వేషు
శూద్రేషుప్రియగ్ం రాజసుమాకురుస్వాహా॥ హిరణ్యాయేదం॥ ౪॥
యాతిరశ్మినిపద్యస్తేహవిభరణేఽతి । తాం త్వామతస్యధారయ్తాయ
జేసగ్ం రాశినీనుహ్య్ స్వాహా॥ సగ్ం రాధన్యాఽదం॥ ౫॥ సగ్ం రాధ

వైశ్ణవేనైస్త్వాహం॥ సగంరాధవైశ్ణవేదేవ్యాఇదం॥౬॥ ప్రసాదవైశ్ణవే
 వైస్త్వాహం॥ ప్రసాదవైదేవ్యాఇదం॥౭॥ సప్రమాజం చవిరాజం
 చాభిశ్రీరాయచనోక్తహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్య యాముఖేతయామాసగం
 సృజామసిస్త్వాహం॥ లక్ష్మ్యైదం॥౮॥ (సమమ) అగ్నయైదం(సమ
 మరుద్రాయ తంతిచరామేదం (సమమ) అస్యకర్మణః హోమప్ర
 తిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయాదిహోమంకరిష్యే॥ స్రువేగాజ్యమా
 దాయ॥ ఓంచిత్రంచస్త్వాహం + + + అథ(జయాదిహోమంకు
 ర్యాత్) జయాదిబ్రహ్మవిసజ్జనాంతే అపరేగాగ్నిం ప్రవర్తమేతాభి
 రేవైకందక్షిణేకణ్ణజవతి॥ ఆయుష్యంవర్చస్యగం సువీర్యగం రాయ
 స్పృష్టమాద్భిద్యమ్॥ ఇదగంహిరణ్యజైత్రాయావిశతాంమామ్॥
 ఉచ్చైర్వాదిపృథనాజసతాసాహం ధనంజయమ్॥ సర్వాస్సమృద్ధిర్
 ఋధయో హిరణ్యైస్త్రికధమాహితాః॥ శునఘహగం హిరణ్యస్య
 పితురివ నామాగ్రభైషమ్తంమా హిరణ్యవర్చసం పూరుషప్రియం
 కురు॥ ప్రియం మాదేవేషు కురుప్రియంమాబ్రహ్మణకురు॥ ప్రియం
 విశ్వేషు శూదేషు ప్రియగం రాజసుమాకురు॥ యాతీరశ్వీ విపద్య
 సేహంవిధవీణీతి॥ తాంత్యామృతస్య ధారయా యజేసగంరా
 ధసీమహమ్॥ సగంరాధవైశ్ణవేదేవ్యా॥ ప్రసాదవైశ్ణవేదేవ్యా॥ సప్రమా
 జం చవిరాజం చాభిశ్రీరాయచనోక్తహే॥ లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే
 తయా సృజామసి॥ ఏతాభి స్సవ్యేన్ద్రీయం॥ ఆయుష్యం

వర్చస్వగ్ం + + + స్మజామసి॥ అథశుభి కేశిరశ్శత్రుప్రజశ్శిరసినిధా
 యః॥ శుభి కేశిరత్రాహోభయంతీ ముఖమమ॥ ముఖగ్ం హిమమ
 శోభయభూమాగ్ం సంచ భగంతురు॥ యామాహర దితిభాషికం
 బద్ధా॥ యామాహరిజమనగ్ని శ్శ్రద్ధాయైకామయాన్యై॥ ఇమాం
 తామపిన హ్యేహం భగేనసహవర్చసా॥ యదాంజన మిత్యంజనేన
 చక్షుషీతాక్తే॥ యదాంజనం త్రైకతుదం జాతగ్ం హిమవతక్షపరి॥
 తేనవామాం జైతేజస్తేవర్చస్తే బలాయచ॥ మయివర్వతేతి చతుర్ణాం
 యజమా మేకేనవా॥ మయివర్వతపూర్తుషం మయివర్వత నర్చసం
 మయివర్వతభేక్షజం మయివర్వతాయుషం॥ యస్మై వర్చఃపితౄదర్శ
 నమీషు తే॥ యస్మైవర్చః ప్రరాగతమాత్మానా ముప్రతిష్ఠతి॥ త్విదంత
 త్పున రాదదేదీర్ఘాయుత్వాయ వర్చస్తే॥ ప్రతిష్ఠేస్థితీయ జహోపాన
 హాగృహ్లాతి॥ ప్రతిష్ఠేస్థాదేవతానాం మామాసంతాప్తం॥ వ్రజాప
 తేశ్వరణ మసీతిచ త్రిం॥ ప్రజాపతే శ్వరణమ సిబ్రహ్మణ శ్శుచిర్వి
 శ్వజనస్య ఛాయాన్సేనర్వతోమాపాహి॥ దేవస్య త్వేతి వేణువందం
 డమాదాయ॥ దేవస్యత్వా నవితః ప్రసవేన్శ్వినోర్బాహుభ్యాం
 పూష్ణోహస్తాభ్యా మాదదే ద్విదతో వ్రధాయేంద్రస్య వజ్రోన్సినా
 ర్త్రమ్నశ్శమక మేభవయత్ప్రాణం తం నివారయ॥ దేవీష్వద్యుర్విత్వ
 ధచ్ఛత్రేణదిశమువస్థాయ॥ దేవీష్వద్యుర్వరుణః కృణోతవిశ్వేదేవా
 నగ్రహవీరయధ్వం॥ మాహస్మహిప్రజయా మాత్రనూభిర్గార్ధామ

ద్వివ్రతే¹ సామరాజః॥ ద్వివ్రతేన నక్షత్రాణిచంద్రమసం చరాతినా
సంభాష్య । యదాధాం గచ్ఛ శ్యేవపరగ్గ్నానం తూష్ణీమేవతీర్థే
స్నాత్వా॥ తూష్ణీగ్ం సమిధమగ్నావాదధాతి॥ పాణిగ్రహణేస్నాతం
పుణ్యాహం చాచయిత్వా॥ ఆశీర్వాదః తతః ఆభ్యుదయికం కుర్యాత్॥
కాశీయాత్రామైశ్లో॥ చరితబ్రహ్మచర్యోఽహంకృతవ్రతచతుష్టయః॥
కాశీయాత్రాంగమిష్యామి అనుజ్ఞాం దేహిమేశుభామ్॥ (ప్రతివాక్యం)
సాలంకారాం మమసుతాం కన్యాం దాస్యామి తేద్విజ । పాణింగృహీ
త్వాస్యాగ్నిస్త్యం గచ్ఛ స్వాగచ్ఛ మద్భ్రహం॥ స్నాతకవ్రతే ఆభ్యు
దయికంకర్మణః పుణ్యాహం చ నాన్యక్షేయ మితిపాశ్చాత్యవైదికస
మృతవ్యవహారః॥

ఇతి స్నాతకవ్రతమ్ సమాప్తమ్.¹

వైకల్పిక సమావర్తనమ్.

అభైతదపరం తూష్ణీమేవతీర్థే స్నాత్వా తూష్ణీగ్ం సమిధ
మాదధాతి॥ పూర్వవదాచా ర్యేణానుజ్ఞాతః॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవం
నామధేయోఽహం వైకల్పిక సమావర్తనంకరిష్యే॥ తూష్ణీమేవతీర్థే
స్నాత్వా శ్రోత్రియాగారాదగ్నిమాహ్వత్య విధినోపసమాధాయాలం
కృత్య పాలాశీగ్ం సమిధం । ప్రాదేశమాత్మం తస్మిన్నేవాగ్నా తూష్ణీం
ప్రజాపతిం మనసాధ్యాయన్నాదధాతి॥ శ్లో॥ స్నానం వత్సే కరంతూ
ష్ణీంతీర్థే స్నాత్యేవతాకికం । వహ్నిమాధాయ విధివత్పరిషిచ్యస
మంతరః । పాలాశీం సమిధంతూష్ణీమగ్నావాదాయ యత్పనః । పరి
షేచనంతరః కుర్యాద్యథా పూర్వమితి స్మృతిః॥

ఇతి యాజుషస్సౌర్తాను క్రమణికాయాం

వైకల్పిక సమావర్తనమ్ సమాప్తమ్.

శ్రీ రస్తు.

సూత్రీయవివాహ ప్రయోగః.

శ్లో॥ ప్రాణసంయమనం ప్రథమం భవేత్ప్రేక్షణం సుహృదాభిమంత్రీ
ణమ్। సంగతాయవరాయసమర్చ్య తేస్సమినాతువధూర్జలపూర్వకమ్
శ్లో॥ స్థాప్య తేచవివాహమహిత లేపావకోవిధివన్యధువర్కమ్। సోత్రగో
సహితోఽసహితోపిచాదీయ తేవరవృత్తసమీక్షయా॥

శ్లో॥ ఏవమేవవరాపచిత్రస్తతోఽభ్రాతృమంత్రీజపోఽనమీక్షణమ్ ।

అత్రచాగూః కరణావరకన్య యోర్భ్యంతరం యజమాపరిమృజ్య తే॥

శ్లో॥ కన్యకాన్వజనోయదిసాశివా యదిహిరోదితి బంధువియోగతః ।

తహిజీవవతీంతుజపేదృచంకన్యకావరణేయదివజ్జనమ్॥

శ్లో స్నాపనాదితుయద్భహు మంత్రకంకర్కతత్త్రియ తేంతతఏవహి।

గృహ్య తేఖిలుపాణిరమంత్రకంగమ్య తేజ్వలనంస్తుసమంత్రకమ్॥

అయంప్రయోగః.

హరిఃటమ్॥ ముహూర్తసమయేవరో మంగళస్నానంకృత్వా॥ పూ
ర్వమేవవధూమంగళస్నానం కారయిత్వా॥ అయం ముహూర్తస్సు
ముహూర్తోఽస్తు॥ యశ్చివోనామరూపాభ్యాం...స క్వేభ్యోమహాజనే
భ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఉత్తిష్టంతం...సమారభే॥ ప్రాణనాయమ్యశు
భేశోభనేముహూర్తే...శ్రీహో గోత్రఃనామధేయోఽహం । శ్రీమ
తః గోత్రస్య నామధేయస్య మమఉపాత్తదురితక్షయద్వారాశ్రీ పర
మేశ్వరప్రీత్యర్థం । పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరివ్యమాణస్తదంగ త్వేన
తదాదాశుద్ధ్యర్థం పృథ్వ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థం చమహాజనై
స్సహస్వస్తీపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆచానిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్య
ర్థంగణాధిపతి పూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ పూణ్యా
హంవాచయిత్వా॥ ప్రాణనాయమ్య ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ॥ వరాప్రస
వయిష్యే॥ సుహృదస్సమవేతాన్మంత్రవతోవరాస్సహిణయూత ॥ మ

ర్థంకన్యాయవృణీధ్వమితివరాన్వేషయతి॥ తానాది తోద్వాభ్యామభి
ముత్రయేత॥ ప్రస్తుగ్నాతా... సుయమమస్తుదేవాః॥ తేకన్యాతాతారం
గత్వాబ్రువతే॥ అత్రప్రథమంవరప్రవరముక్త్యాతతోవధూప్రవరము
చ్చరేత్॥ నప్తే - పాత్రాయ॥ పుత్రాయ॥ శిర్మణేవరాయ॥ నప్తీం -
పాత్రీం - పుత్రీం - నామ్నాంకన్యాం॥ ధర్మప్రజాసం పత్యర్థం వృణీను
హే వృణీధ్వం దాస్యామితిప్రతిబ్రూయాత్॥ ఏవంతిః॥ కృతార్థా
వయమితివరమావేదయేయః॥ వరః॥ ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...
ప్రీత్యర్థంధర్మప్రజాసంపత్యర్థం ప్రీయముద్వహే॥ పుంఃప్రాణానాయ
మ్య॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం॥ ఉన్యాహం గభూతద్వితీయయజ్ఞోపవీతధార
ణ కరిష్యే॥ అచమ్య॥ యజ్ఞోపవీతం...బలమస్తుతేజః॥ యజ్ఞోపవీతంధృ
త్వాచమ్య॥ దాతా ప్రాణానాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థంశ్రీల
క్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం॥ సాలంకృతకన్యాదానంకరిష్యే॥ మహాసంక
ల్పముచ్చార్య॥ వరమభ్యర్చ్య॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వయాపస్య వర
స్యఇదమాసనం॥ ఇదంపాద్యం॥ నమోస్త్వరం తాయ... యుగధారి
ణేనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వయాపవర॥ అమీగంధాః॥ అలంకారా
ర్థాథిమేలక్షతాస్సంత్వక్షతాస్సకలారాధనైశ్శీభనమస్తు॥

శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం...ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ అత్రీవ
ధూపూర్వకం ప్రవరముచ్చరేత్॥ నప్తీం - పాత్రీం - పుత్రీం నా
మ్నాంకన్యాం॥ నప్తే - పాత్రాయ - పుత్రాయ - శిర్మణేవరాయ॥ తు
భ్యంప్రజాసహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామితి కన్యాముదకపూర్వ
కందద్యాత్॥ స్వస్తీతిప్రతివచనం॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రిసవే ..
ఉత్తానస్తాంగీరసః ప్రతిగృహ్లాతు॥ కన్యాదానసాక్షాత్కారం దక్షిణం
తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ సలగ్రామదానం॥ దాతా॥ ధర్మార్థ
కామేశు త్వయైహనాతిచరితవ్యా॥ వరః॥ నాతిచరామితి శ్రీతివచ
నం॥ తత్రైవకన్యాఽస్తే॥ వరోవివాహ వేదికాయామగ్నిప్రతిష్ఠాపనం

కుర్యాత్ । వరః । ప్రాణనాయమ్య । ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ॥ సకల
 శౌతస్సార్థ నిత్యకర్మానుష్ఠానాధికారసిద్ధ్యర్థంగృహస్థ్యగ్ని ప్రతిష్ఠాప
 నంకరిష్యే ॥ స్థాపిల కృత్వోష్ణిఖ్యాగ్నిం ప్రస్థాప్యాగ్ని ధ్యాత్వా
 లంకృత్య ॥ తతోమధువర్కః ॥ దాతాప్రాణనాయమ్య । మయీ క్రి
 యమాణ కన్యాదానాగత్యేనవరః మధువర్కః పూజయిష్యే ॥ కూ
 ర్భిప్రయచ్ఛతి ॥ యత్రాస్మాఅవచితిం కుర్వంతితత్కూర్చ ఉపవిశతి ॥
 యథాపురస్తాత్ ॥ రాష్ట్రభృద...ద్యోమం ॥ ఆహః పాద్యాఇతిదాతా
 ప్రాహ ॥ ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య ॥ ఆహః పాదా... సర్వస్యసానిదక్షి
 ణంపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ క్రయచ్ఛేష్యవ్యగ్ం శూద్రాయ
 ప్రత్యౌశయి తారముపస్పృశ్య ॥ ఉత్తరేణ యజమాఽత్మానంప్రత్యభి
 స్పృశేత్ ॥ మయినుహూ...వీర్యం ॥ కూర్చభ్యాం పరిగృహ్య ॥ మృ
 గ్మయేనాహాణీయా ఆహఇతిప్రాహ ॥ ఉత్తరయాఽభిమంత్ర్య ॥ ఆమా
 గ్గయశస్తా...వశూనాం ॥ అంజలావేకదేశ ఆనీయమానఉత్తరంయ
 జ్జపేత్ ॥ విరాజ్తోదోహూ...విరాజ ॥ శేవంపురస్తాగ్నినీయామాన
 ముత్తరయానుమంత్రయ శే ॥ సప్తదంప్తః...మత్పయః ॥ దధిమధ్వతి
 సగ్ంసృజ్యకాగ్ం సేనవషీయన పిథాయకూర్చభ్యాంపరిగృహ్య
 మధువర్క ఇతిప్రాహ ॥ త్రిష్పతమేకేఘృతంచ పాజ్జమేకేధానాస్స
 క్తూగ్ శోచిత్రాభ్యామభిమంత్ర్య ॥ త్రియ్యైవిద్యాయై...వశూనాం ॥
 ఆమాగ్గ...వశూనాం ॥ యజర్భ్యానుప ఆచామతి పురస్తా
 దుపరిష్ఠాచ్చ ॥ అమృతో ప్రస్తరణమసి ॥ పీత్యాఉత్తరయాత్రిప్రాశ్య ॥
 యస్మధునో...మధునోసాని ॥ సకృన్నంత్రేణద్విస్తూష్ణి ॥ అమృతాపి
 థానమసి ॥ ఆహఃపీత్యా ॥ హస్తప్రత్యౌశ్య ॥ ద్వీరాచమ్య ॥ అనుకం

ప్యాయప్రయచ్ఛేత్ప్రతిగృహ్యైవరాజాన్ధపతిర్వాపురోహితాయగా
 రితిగాంప్రాచానాత్మరేణయజమానభిరుక్త్యగ్రస్యప...మంష్యచ
 తస్యైవసాగ్రశ్రవయిశ్వోపస్తీర్ణాభిఘారిణాంమధ్యమేనాతమేనవాత
 లాశపణ్ణేనోత్తరయాజునాతి॥ అగ్నిఃప్రాశ్నతు...బ్రాహ్మణేభ్యః॥
 యమ్యత్సృజేమసాగంశూత్రరాజపితౄన్యజ్ఞోవర్హతాం...తృణా
 న్యత్తు॥ ఓముత్సృజత॥ ఉచ్చేరనుజనాతి॥ అన్నంప్రోక్తముసాగం
 శూత్రరయాభిరుక్త్యః ఓంకల్పయతేత్యుచ్చైః॥ సిద్ధమన్నంభూతం
 చాతాప్రాహ॥ భూతం॥ వరః॥ సావిరాత్॥ తస్మాత్తాయ...ఉంజ్జంధా॥
 ఓంకల్పయత॥ ఉచ్చైః॥ వరంవస్తాదిభిర్యథావాకంపూజయేత్॥ తథ
 స్సుముహూతేన్వయందృష్ట్యాత్మతీయాంజపేత్॥ అభాత్మస్తీం...
 సన్నితస్సువ॥ దృష్టైవచతుషీ ఉపసగంహరతి॥ చతుర్థ్యానమీ
 తేత॥ అఘోరచతు...శంచతుష్పదే॥ కృతప్రాణాయామా॥ ఆవా
 భ్యాంకర్మాణికతవాన్తి॥ ప్రజాశ్చోత్పాదయితవాన్తి॥ పథూవరా
 సంకల్పయతి॥ అంగుష్ఠేనోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదర్భగంసంగృ
 హ్యోత్తరేణయజమాతస్యాభ్యువోరంతరగంసమృజ్యప్రతీచీనంని
 రసేత్॥ ఇదమహం...నిర్దిశామి॥ అపఉపస్పృశ్య॥ ప్రాప్తేనిమిత్రఉ
 త్తరాంజపేత్॥ జీవాగ్ంరుదంతి...కరిష్యతే॥ యుగ్మాత్సమవేతా
 న్మంత్రవతఉత్తరయానధ్యతఃప్రహీణయాత్॥ వృక్షీత్కూర...రు
 దచుత్వపః॥ ఉత్తరేణయజమాతస్యాశ్చిరసిదభ్యేన్యానిధాయ॥ అ
 ర్యమోఽగ్నిం...దేవరాశ్చ॥ తస్మిన్నుత్తరయాగక్షేణయుగచ్ఛిద్రాప్ర
 తిస్థాప్య॥ ఘోసః॥ ఘోరః...తూన్యవర్చసం॥ ఛిద్రేసువణామాత్తర

యాంతేథాయః॥ శం త్రేహిరణ్యగ్ం.....సగ్ంసృజస్వ॥ ఉత్తరాభిఃపం
చభిన్నాపయిత్వా॥ హిరణ్యవహ్నాః.....సృవితాపునాతు॥ హి
రణ్య.....భవంతు॥ యాసాగ్ం రాజా.....భవంతు॥ యా
సాందేవా...భవంతు॥ శివేనత్వా...భవంతు॥ సకృత్సృజయతి॥ ఉ
త్తరయామహతేన వాససాచ్ఛాద్య॥ పఠిత్వాగిర్వణో...జప్తయా॥ ఆ
చమ్య॥ ఉత్తరయామోక్తేణసం నహ్యతి॥ ఆశాసానా...సుకృతాయ
కం॥ ఉత్తరేణనాభింనిష్ఠరణ్యగ్ంధి॥ కృత్వాప్రదక్షిణంపర్యాయాదక్షి
ణేననాభిమపస్థాపయతి॥ మాంగళ్యతంతనా...శరదశ్శతం॥ మంగళ
సూత్రంకంఠేబధ్యా॥ తతఃఆర్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్॥ వరః పయ
సావధ్వంజలాపుష్పస్తీర్యద్విస్తండులానోప్య ద్విరభిఘారయతి॥ వరాంజ
లావస్యఃకుర్యాదేవంపధ్వంజలేరుపరిస్థాన్య॥ కపిలాగ్ం స్మారయంతు॥ బ
హుదేయంచాస్తు॥ పుణ్యంవర్ధతాగ్ంశాంతిరస్తు॥ పుష్టిరస్తు॥ తుష్టిరస్తు॥
వృద్ధిర స్త్వవిఘ్నమస్తాయుష్యమస్తావరోగ్యమస్తు॥ స్వస్తీశివంకర్మా
స్తు॥ కర్మసమృద్ధిరస్తు॥ దంపత్యోస్సగ్రహేననక్షత్రేనసాసామనక్షయే
తాగ్ంశాంతిరస్తు॥ ప్రజాపతి స్త్రియాంయశః...ప్రజామేకామససమృ
ధ్యతాం॥ అన్యోన్యగ్ం శిరసితండులారోపణంకుర్యాత్॥ పూర్వంవరో
పధ్యాశ్శిరసిస్థాపయేత్॥ ద్వితీయపర్యాయేవరస్యశిరసిపూర్వంప్రాప
యేత్॥ తృతీయపర్యాయేఽధ్యాశ్శిరసిపూర్వం॥ చతుర్థేఅన్యోన్యం
యుగవత్॥ ద్వితీయపర్యాయే॥ ప్రశవోమేకామససమృధ్యతాం॥ తృ
తీయపర్యాయే॥ యజ్ఞోమేకామససమృధ్యతాం॥ తూష్టించతుర్థం॥
విశ్వేతాతేత్యుచాపుంసాం బధ్నియాద్దక్షిణైకరే॥ అథవామకరేస్త్రీ
ణాంబృహతాసామేతి మంత్రతః॥ సంకల్పానంతరంతస్య ముఖ్యకాలవతి

స్మృతః । హ స్తగ్రహణకాలోవాచతుర్థ్యాం సిశిమోచయేత్ ॥ ఏవం
 గుణ...ప్రీత్యర్థం ॥ వధ్వాసహస్పాచిగ్రహణంగత్వేన । ఆవయోరతూ
 ర్థంరతూబధనంకరిష్యే ॥ విశ్వేత్తాతే...బధవేతతః ॥ బ్రహ్మత్సామ...
 సగరేణరతు ॥ వధ్వాసామకరేబధ్నాతి ॥ బ్రహ్మగంధింబధ్నాతి ॥ అథ
 నాముత్తరయాదక్షిణహస్తేగృహీత్వాగ్నిమభ్యాసీయ ॥ తూష్ణిందక్షి
 ణహస్తేగృహీత్వా ॥ పూషాత్వేతో...మావదాసి ॥ ఏవంసూత్రీయ
 పాచిగ్రహణప్రయోగస్సమాప్తః ॥

ఇచ్చట జరుపవలసిన ప్రధానప్రవేశ సాళీపాకము మొదల
 గునవిముందు జూడఁదగును.

అథ ఘట్టీయ వివాహ ప్రయోగః.

ద. ఘట్టీయ వివాహం కారయేత్ || పూర్వ మేవ సభూమం
 గతం సభూమి కారయేత్ || తత్రా ముగ్రహయోగః || శుభ మస్తు || అనుము
 హూర్ణస్సుముహూర్ణోఽస్తు || శ్లో || యశ్చివో నామరూపాభ్యాం... స
 ర్వేభ్యా మహజ సేభ్యా నను - ఏవ గుణ - శుభ తిథౌ శ్రీమార్క - గోత్ర -
 నామధేయః | శ్రీనుతః - గోత్రస్య - నామధేయస్య మమోపాత్తిదు
 రితి తయ వ్యారాశీం ర మేర్వరపీ శ్రీర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్ర
 హణాఖ్యంకర్మకరిష్యమాణ స్తదంగ శ్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం - మహాజ
 నై స్సహస్యస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే || ఆదానిర్విఘ్నేన పరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యే || గణాధిపతి పూజాం పుణ్యా
 హవాచనం చకృత్వా || ప్రాణానాయమ్య - ఏవంగుణ - శుభ తిథౌ మమా
 యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యంకర్మకరిష్యే || అనుహవమితి శా
 కునానిమగ్ర తాన్వాచయేత్ || అనుహవం పరిహవంకరితాదంపరిత్యజమే
 దుస్వప్నం దురుదితం తద్ద్విషదోభ్యదిశామ్యహమ్ | అనుహూతం పరి
 హూతం శకునేర్వదశాకుమమ్ | మృగస్య సుత మక్ష్యయా తద్ద్విష
 దోభ్యదిశామ్యహమ్ | ఆరాతే అగ్నిరస్త్యరాత్పరశురస్తుతే | నివాతే
 త్వాఽభివర్షత మతుస్త్వస్తితేఽస్తువచస్పతే స్వస్తిమేఽస్తు వసస్పతే |
 నమశ్శక్రభ్రదేరుద్రాయ నమోరుద్రాయ శక్రభ్రదే | గోష్ఠమస్మిన్
 మస్తే అస్తుమామాహిగం నీస్సిగస్మిన్ సవిజ్ఞానమస్తే అస్తు మామా
 హిగం సీఁడ్గ వాతేవ శకునే నామగాయసి బ్రహ్మపుత్రైః తవ సవనేషు శగం
 ససి | స్వస్తి నశ్శకునే అస్తు ప్రతి స స్సుచనాభవ || వివాహగార

మేత్యపానా ప్రత్యోభ్యాచమ్య ప్రాణనాయమ్య॥ ఓంభూః-ఏవం గుణ-శుభతిథౌవతామ్-ధర్మప్రజానంపత్యర్థగ్ స్త్రీయముద్వహే॥ ఓంభూః-ఏవం గుణ-శుభతిథౌ మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాం గత్వేక రామదారతౌ బధన కరిష్యే॥ రతౌ బంధన దేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానానామనాదిపాడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ ఓమ్విశ్వే తాతేనసనెషుప్రవాచాయాచకర్థ మశువన్నింద్ర సువ్వతే॥ పారావ తయత్తుగు సంభృతంపస్త్రపావృణో శ్వరభాయబుబుబు బధవేరతౌ బుధసముహూ...అస్తు॥ ద్వితీయయజ్ఞోపవీతంచన ధార్య॥ ఓమ్భూః ఏవం గుణ శుభతిథౌ మమాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రౌతస్మార్తవిత్యక రామస్థానయోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం (శిద్ధ్యాహః) గూత శ్వశురదత్తద్వి తీయ) యజ్ఞోపవీతధారణంకరిష్యే॥ యజ్ఞోపవీతపూజాంకృత్వా॥ అచ మ్య॥ యజ్ఞోపవీతం...బలనుస్తు శేజః॥ ఆచమ్య॥ యజ్ఞోపవీతధారణము హస్తాస్సుముహూర్తోస్తు॥ సుహృదసమవేతాన్మూత్రవః॥ వరా న్రహిణుయాత్॥ మదర్థంకన్యాం వృణీధ్వమితి వరాన్ప్రేషయిత్వా॥ మదర్థం కన్యాం వృణీధ్వమ్ (వృణీమహే) తాన్ప్రసంగం తేతిద్వా భ్యామభినుంత్రేయేత్॥ ఓమ్, ప్రసంగస్తాధియస్తానస్య సక్షణేవరెభి ర్వరాగంలభిషుప్రసీదత॥ అస్మాకమిద్రోక్షధ ముజజోపతీయధ్నాన్య స్యాన్ధోబుబాధతి॥ అన్త్రక్షరాజుజవస్సనుపన్తాయేభిస్సఖాయోయ స్తినోవశేయమ్॥ సమర్వమా సంభగోనోసనీయా ధ్నంజాస్తత్యగ్ం సుయమ మస్తుదేవాః॥ శేకన్యాదాతారం గత్వాబ్రువతే॥ గారీకంక ణపూజాస్థలేఅఖండదీపారాగన కృత్వాప్రణమ్య॥ ఆచమ్య-ఓంభూః ఏవం గుణ-శుభతిథౌలస్యాః మమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గారీకంకణదేవతా ముద్దిశ్య-ప్రీత్యర్థం గారీకంకణపూజాం కరిష్యే॥

గౌరీకంఠపూజా చక్రవర్తి బృహత్సముక్షత్రీభవద్రు + సగ ర్ణ
 రత్నం హస్తానామక రేఖాక్షయత || రత్నం భవముహూర్తస్సు + అస్తు
 వాత్సల్యమునన్యపుత్త్రాయ x గోత్రాయ + శర్మణేవరాయధర్మప్ర
 జానంపత్నీర్థం | గోత్రోద్భవాం లక్ష్మీనామ్ని కన్యాదద్యాత్ |
 ఇతికన్యాప్రదః ప్రతిబూయాత్ || చతుర్నగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు...
 వరాయ || చతుర్నగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు...
 నప్రీతిం పాత్రీం పుత్రీం నామ్నికన్యా | వృణీనుహే వృణీస్య
 మితిదాస్తామీత్యుక్త్యా || (మదర్థం వరం వృణీభ్యం) వృణీనుహే | ఇ
 తివివాహః | (అటుపై "అహం పతి" లోకృత్వా తేను శస్తివలయును)
 తతఃవరసమీపే వధూమాసీనుః | ప్రత్యక్ష్యభోవరచేపవిశేత్ | పత్నీ
 సహస్రాబ్జుభిః కన్యావాతా వరాయుకవేశ్య | ఆచమ్య | ఓమః సూ |
 ఏవంగుణ + శుభకృతౌ మమనుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యం | ఆగ
 తిమినువరం మనుహక్రద్రవ్యేణపూజయిష్యే | అథవరాయ... సుప
 ర్గంకుర్వన్నుదగగ్రం కూర్పు నిదన్యాత్ || తస్మిన్ వరో రాష్ట్రభృత
 సీతియజమాపవిశేత్ || (యథా పురస్తాత్) రాష్ట్రభృతీన్యాచార్యా
 సుందీమాన్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసిస్రమాడాసుందీమాన్వద్యోషగ్ం
 రాష్ట్రభృదస్మధి పత్నీస్రందీ మాన్వద్యోషమ్ | ఆపః పాద్యాఇతి
 చాతాప్రసాహ | ఆపఃపాద్యా || ఉత్తరయూభినుత్ర్య || ఆపఃపాదాననజని
 ద్విష్ణుమంతనాశయంతుమేః ఆస్మిన్కులబ్రహ్మవస్సస్యసాని || పూర్వం
 దక్షిణపాదం ప్రత్యోశ్యత్యో పాదుపాదం ప్రత్యోశ్యేత్ || ప్రత్యోశ్య
 తారముపస్పృశ్య | శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్యఉ
 భాభ్యామిదం పద్యం | శ్లో || సమీకస్వనంతాయసహస్రమూర్త
 యేసహస్రపాదాక్షిణీరోరుబాహువే | సహస్రనామ్నీపురుషాయశా

కృతే సహస్రకోటియుగధారిణీమయి పరిస్వరాజాపత్యైర్భావచక్ర
 వకోమయిననునాది యాచార్యులకర్తవ్యభిన్నశేత || వరలిమయిన
 వ్రాసినయియు శోమయినయి యైర్వముగ ముగియభ్యాం పరిగృహ్య
 మృగ్యయేనామాః సమావేశాత్పుణ్యం || ఆచార్యేన ఆచార్యుగ
 నిర్వహితమంత్రాంతమాంత్రయోగస్తావర్చనాసగం సృజతే || కయతేజ
 నాచలమప్రియప్రజానాం కుర్వదపతిం కశూనామ్ || అచల్మేజ
 శాంతియమానేవకో పరాజోదోహూత సీతయజ్జపిత్యా వరవిరా
 జోదోహూత సివిరాజోదోహూతయమమపద్యయవిరాజ || (వరల
 పాలసాస్య) శేషపురస్తాన్నినియమానగం సముద్రంవశిత్యభిమతే
 యేతే సముద్రంప్రహేణోమిన్వాం యోనిమపిగచ్ఛతే అచ్ఛద్రక్షజ
 యభూమసంమాపర సేవిమత్పయః || అత్రవాసోగవాదికంయథా
 శక్తిదత్వా || వరమలకృత్యోగిమయ్యుచంవస్తాశి + సచేధే ఇతిమంత్ర
 ముచ్చార్యతే తద్దాత్మనామవక్షేత్ || మధుపర్కద్వయం ధృత్వాచ
 మ్య దధిమధుసగం సృజ్యకాగం సేనవషేయసాపిఠాయకూర్చ
 భ్యాం పరిగృహ్యమధుపర్క ఇతిత్రిరుచ్ఛదేత్ || + మధుపర్కత్రయ్యై
 విద్యామ ఆచార్యుని తిద్వాభ్యామభిమంత్ర త్రయ్యైవిద్యామైమ
 శో సేయశస్తో యశో సే బ్రహ్మణోద్ధీరసి | తంమాప్రియప్రజా
 నాం కుర్వదపతిం కశూనామ్ || ఆచార్య యోగస్తావర్చనాసగం సృజత
 కయతేజ సాచలమాప్రియప్రజానాం కుర్వదపతిం కశూనామ్ ||
 ఆమృతోపస్తరగమసీత్యుపాపీత్యా అమృతోపస్తరగమసి | (పీత్యా
 ద్వీరాచమ్య) యస్మిన్ ఇతిమధుపర్కగం సృజ్యకాగం || యస్మిన్

వక్షస్యో వర్తనుమన్నుర్వ్యం కీర్త్యమ్ । శేనాఃకంఠసునోనుశ్చవ్యేనప
 ర్మమౌనాన్నాద్యేనచీర్షణా న్నమౌఽన్నా గోమదన్యః ॥ ౩౧ ॥ సకృ
 న్నంశ్రేణద్విహస్తాన్తే అన్మృతాపిదానమసీత్యహవీర్షా ॥ అన్మృతాపిదా
 ననుసి ॥ అహః పీర్ష్యా ॥ సాస్త్ర ప్రత్యక్ష్య ద్విరాచామత్ ॥ గౌరీత్యు
 క్త్వా గౌరసీతి యజమాగా మభినుత్రయేత్ ॥ గాఃకాన్తస్యపహత
 సాస్మాఽపసాస్మా ॥ జహా మనుచాముష్య చేతివగదాత్పరామో
 రితివప్త్యన్తవిద్దేశః ॥ కీర్రామఃర్మహో నునువ ॥ కేవ శర్మహోము
 ష్యచ ॥ అగ్నిఃప్రాశ్నాతుప్రథమస్సగౌ వేదయథా హవిః ॥ అష్ట
 మస్మాకంక్రమ్యసప్తహ్మహో బ్రాహ్మణేభ్యః ॥ యజ్ఞో ధాతామిత్యు
 పాగ్ంశూక్త్వా ॥ యజ్ఞోవధితాన్యజస్య వృద్ధిమనువర్ధాఽప విశిర్వస్య
 పచితింమాతుర్వచచిహోఽచాం మనుష్యేషుభూయానమ ॥ గౌర్ధేను
 భవ్యామాతారుద్రాణాన్దుహితావసూనాగ్ః ॥ స్వసాఽఽదిత్యానా
 మమృతస్యనాభిః ॥ ప్రణవోచం చిక్రితుషేజనాయ మాగామనాగా
 మదితింవదప్త ॥ పిబతూదకతృణాన్యత్తు ॥ ఓముధ్నుజతేత్యుచ్చైర్వ
 రోబ్రూయాత్ ॥ ఓముధ్నుజతః సిద్ధమన్నం భూరిమిత్యుక్త్వాసావి
 రాడిత్యేత్రుపాగ్ శ్వన్నం నుభియత్ర్యో భూమ్ ॥ నావిరాట్ ॥ త
 న్నాత్మాయుతస్యతే ॥ శీమతస్త్రాజ్జగధాః ఓమ్ కల్పయతః తతః
 కన్యాదానమహం కరిష్యమిస కల్ప్య ॥ ఓంభూః ॥ ఏవంగుణ + శుభ
 తిథౌలగ్యాః కుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం కన్యాదానసమయే
 మహాస కల్ప కరినంగరిష్యే ॥ మహాస లకల్పకరినం శ్రీశ్వా ॥ శ్లో ॥

కన్యాంకనకసంభవము, కనకాభిషేకము, దానాగ్రామి విష్ణువే
తుభ్యంబుపాద్యము జరిగినయెడల, కన్యమహాగ్రహభూమిః కన్యమే
దేవి పార్వతీయోః । కన్యమేనర్హతోభూమిః స్వదానా న్నోక్షమా
పుయ్యుమామ్ । విష్వంభరిస్సర్వభూతాన్సృజ్యేన్య స్సర్వదేవతాఃశిమాం
కన్యాప్రవాప్యమిహిహాణా తారణాయనై । కన్యాంసాలంకృతాం
సాప్తి, సుశీలాయసుసేమితే । ప్రయతోహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకా
మార్హసిద్ధయే॥ పుంః కన్యావగ్రోత్రనామాన్యత్కన్యః । చతుస్సగరిప
ర్వంతి — ధవనుః । న స్త్రీం-పాత్రీం-పుత్రీం-నామ్నాంకన్యాంసప్తే
పాత్రాయ-పుత్రాయ-నామధేయాయవరాయ॥ తుభ్యం ప్రజాసహ
ర్షికర్మభ్యఃప్రతపదయామీతసహరణ్యం కన్యాహస్తముదకపూర్వం
వరహస్తేదద్యాత్ సాలంకృతసహింజ్యోదకకన్యమహదానం తుభ్య
హంసంప్రదదే(నమమ) *వరః దేవస్య త్వేతికన్యాప్రతిగృహ్ణీయాత్॥
దేవస్యత్వానవితుఃప్రసవేశ్వినోబాహుభ్యం పూష్ణోహస్తాభ్యం
ప్రతిగృహ్ణామి॥ రాదత్వా వరుశోనయతు దేవి దక్షిణేప్రహవతయేక
న్యాం । తేనాచ్యుతత్వమన్యః । వయో ద్వాతే మయోమహ్యమస్తు
ప్రతిగృహ్ణీతే కళదం కన్యాలదాత్ । కామః కామాయః కామోదా
తా । కామఃత్రిహితా । కామగంసముదమావిశ । కామేనత్వాప్రతిగృ
హ్ణామి । కామైతి త్రివిధానే కామదక్షిణాఽశ్చానన్యాంసంసృజ్యే ప్రతి
గృహ్ణాతుః ఇతికన్యాప్రతిగృహ్ణీయాత్ । తితికన్యాదానం సుహృద్భిః
వరదక్షిణాం + సమమతితిగోదానభూదానసాలగ్రామదానానిపోడ
శమహదానానివచుర్యాన్ । తతిః లోకాచారక్రమేణయథా క్రియా
నానికుర్యాత్ । స్వస్తిస్వస్తి స్త్రీప్రపతివచనం । ధర్మచ-అర్థచ- కామచ-
నాతిచరిత వ్యేతదాతావదత్ । నాతిచరితన్యా । నాతిచరామీతవరిఃప్ర

* కన్యా నానే, సమమేత, ననాచ్యుతికేదత్ ॥

త్యక్త్యా నాతిచరామితీతః॥ నాచారక్రమేగానుంగభవ్యవాసకతిత్వా
 10 దేవలగ్నః సుదినంతిదేవతార బలంచంద్రబల తదేన విద్యాగల దై
 వగతి దేవలక్ష్మీపతేతేత్రేభ్యుగంస్సరామ॥ శ్రీదేవతనయో శిన
 స్సుఖకిరోమిలఃశీకి పన స్సస్వ తేమూనయోచలాదశిదిశస్సగ్నా
 మృగేంద్రాఖగాఃసద్యపుణ్యనరోవరాశిదితిజా స్థిభావకగజాననశ్చేం
 ద్రోనహృద్యమరానదాజలధయకుర్వంతు వాంమ గళిమేసానధాన-
 సుముహూర్తే దైవజ్ఞోఘటికాయుక్తేణముహూర్తంసమ్యగవశాశ్చ-
 నతీతిమాగ్నమవశాశ్చ ॥ స్వస్త్వస్త్వాశీతిసహస్రాణాం ద్విజగురుదైవ
 త్యానాం...సుప్రీతాసుముహూర్తాసుప్రసన్నా వరచాభవంతు॥సు
 ముహూర్తేవధూవంయో శ్శిరసిసజరకగుడ నిక్షిపేత్ ॥ ధ్రువంతే
 రాజావరుణోద్భవం దేవోబృహస్పతిః॥ ధ్రువంత ఇంద్రాచిగ్ని ఛీ
 రాష్ట్రంధారయతామధ్రువ ॥ ధ్రువేణ హవిషా ॥ తస్మైదేవాఅధిబ్ర
 వ ॥ అయంచ బ్రహ్మణస్పతిః॥ ధ్రువాద్ధాధ్రువా వా పృథివీ ధ్రువం
 విశ్వమిదంజగత్ ॥ ధ్రువాహూవర్చతామేధ్రువోరాజావిశామయం॥
 ఇహైవైధిమావ్యధిషాః ॥ వర్చత ఇవావిచాచలిః ॥ ఇంద్రఇవేహ
 ధ్రువస్త్రిష్ట ॥ ఇహరాష్ట్రముధారయ ॥ అభితిష్ఠ పృతన్యతః ॥ అధరే
 స త్తుశీతినః ॥ ఇద్రం ఇవ వృత్రహాకీష్ఠ ॥ అహహతేత్రాణి సంచ
 య ॥ ఇన్ద్రవణ మదీధరత్ ॥ ధ్రువ ధ్రువేణ హవిషా ॥ తస్మైదేవా
 అధిబ్రహ్మణస్పతిః॥ అయంచ బ్రహ్మణస్పతిః॥ అయంచ బ్రహ్మణస్పతిః॥
 నోఽస్తుతేసుముహూర్తేన్యా ద్దప్త్యా చక్షుషీణకనగ్ంహృత్య
 అభాత్యఘ్నిమిజపిత్యా ॥ అభాత్యఘ్నిం వరుణాపతిఘ్నిం బృహ
 స్పతే ॥ ఇన్ద్రాపుత్రఘ్నిం లక్ష్మ్యంతాచుస్యైవతిస్సువ ॥ అఘోర

చక్షురితసమీక్షేతి॥ అఘోరిచక్షురితః ఘోరశ్చింతః ప్రతిభ్యస్తురు
 నాస్తునిర్వాహః॥ దీనసూక్ష్మేనకామాప్తోనా శివో భవ ద్విపదే॥
 చతుష్పదే॥ (అవరిణవస్త్రీసుపాస్య) అత్రవరవిధౌ స కల్పయతః॥

పునఃప్రణానాయమ్య ॥ ఓమ్ భూః... శుభతః శౌభాయో గ్దం
 కఞ్శోఽత్యుర్వరోపయశో బలాభివృద్ధ్యర్థం ॥ ఆం భ్యాంకిర్మాణికర్త
 వ్యాని-ప్రజాశ్శోతాపదయితవ్యాః॥ ఉత్పతియావః॥ అ. గుప్తేనోపమ
 ధ్యమయా చా గుభ్యాదగ్భగం సంగృహ్యేదమహమితీతస్యాభ్రువో
 రంతరం దశ్భేణ సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యేత్ ॥ ఇదమహం యా
 త్వయిపతిః పుష్కలక్ష్యస్తాం నిర్దిశామితి॥ అథ ఉపస్మశ్య॥ జీవాగ్ంబు
 దస్తీతినిమితేజపితా॥ జీవాగ్ంబుదన్తివిమయన్తై అధ్వరేద్రీఘామను
 ప్రసితీందీధియూకరః॥ వామంపితృభ్యో య ఇదగ్ం సమేరిరెమ
 యఃపతిభ్యోజనయఃకర్ష్యజే॥ యుగ్మాన్విప్రా వ్యక్షత్కూరమితి
 స్నానీయాద్యభ్యోపేషయేత్ ॥ వ్యక్షత్కూర ముదచన్త్యాపతః॥ సై
 బ్రాహ్మణాస్స పనగం హరన్తుఅవీరశ్శ్చిరుదచన్త్యాపః॥ అర్యన్తుఇతి
 యజహా॥ తస్యాశ్చిరసిదశ్భేణ్యం నిధాయ ॥ అర్యమ్నో అగ్నింపరి
 యన్తుస్త్రిపం ప్రతీక్షన్తాగ్శ్వశ్రో దేవరాశ్చభేనస ఇతి తస్మి
 స్త్రీణాం బహిర్యగచ్ఛదం ప్రతిష్ఠాప్య॥ భేనససభే రదఃభేయగస్య
 శచీపతే॥ అపాలామిద్ద్రీతిః పూర్వకర్తవ్యకర్త త్సాగ్య వర్షనమ్ ॥ శం
 తేహిరణ్యమితసువర్ణం ఛిదేఽంతర్ధాయ॥ శంతేహిరణ్యగ్ంశ మాన
 న్త్యాప శ్శంతేమేధీ భవతు శంయుగస్యశృద్ధాగ్ంశతపశ్శతపనితా

భవస్వధా పత్యతస్వగ్ంసగ్ం సృజస్వ । హిరణ్యవర్ణాఇతిపంచభి
 సృకృత్సృపయిత్వా । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాఃప్రచక్రముర్
 హిత్వాఽపద్యమాపః । శతృపవిత్రావితతా హ్యసుతాభి ప్త్వాదేవ
 సువి పునాతు । హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకా యాసుజాతఃకశ్య
 ప్తాయాస్వగ్నిః । యాలగ్నిం గర్భందధిరే సువర్ణాస్తాస్తాస్త ఆపశ్శగ్
 స్త్యానాభవన్తు । యానాగ్ంరాజావరుణో యాతిమధ్యేనత్యాన్తతే
 అవపశ్యజ్జనానామ్ । యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్తాస్త ఆప
 శ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । యానాందేవాదివి కృణ్వన్తి భక్షంయాలగ్నిం
 రిక్షేబహుధావిప్త్వా । యాలగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్తాస్త ఆప
 శ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । శివేనత్వాచక్షుషా పశ్యన్తావ శ్శివయాత
 న్నోపస్పృశన్తుత్వచంతే । ఘృతశ్శ్శుత శ్శుచయోయాఃపావకాస్తా
 స్తాస్త ఆపశ్శగ్ స్త్యానాభవన్తు । పంచభిసృకృత్సృపయతి । పరిత్యేత్యహ
 తవాసాభ్యామాచ్ఛాద్య । పరిత్వా గిర్వణోగింశ్శమాభవన్తువిశ్వతః
 వృద్ధాయు మనువృద్ధయోజస్తాభవన్తు జష్టయః । మాంగల్యతంతు
 నేతమంగళ సూత్రం కంఠేబద్ధియాత్ । ఆశానానే త్యాసీనాం యో
 క్రేణ సన్నహ్యతి । ఆచమ్య — ఓమ్భూః — శుభతిభావయోర్దం
 పత్య । ఆయుర్వర్షోయశోబలాభివృద్ధ్యగ్ంసంపూర్ణ వర్ణ శతవర్ణంతం
 నుభేనజీవనసిద్ధ్యర్థం యోక్తమాంగల్యపూజాంకరిష్యే । అథయోక్త
 మాంగల్యపూజాంకుర్యాత్ । ఆశానానా సామస్తనంప్రజాగ్ం సా
 భాగ్యంతనూమ్ । అగ్నేరసువ్రతా భూత్వాసన్నహ్యే సుకృతాయ

కమ్మిడిత్రేణనాభిః పుష్కల్యంగంధింకృత్వా! ప్రదక్షిణంశర్యూహ్య
 దక్షిణేననాభిః పుష్కల్యంతానాననమమ జీవసహే
 తునా! కంఠేబద్ధామిసుభగేత్వంజీవశరదాంశరణమ్॥ యోక్తమాంగ
 ల్యధారణముసూర్త. అస్తు॥ తతః ఆస్త్వాత్మితాగోపణం కుర్యాత్ య
 థా! పథూశ్చపూర్వంప్రథమేత్వతీయేవరచ్చపూర్వ ద్విచతుర్థయోఽ
 స్తు॥ వధ్వాఽఽదాతతోవచేణచకార్యం॥ కిపిలావాచనాదినుంగళాచా
 రప్రాసంకుర్యాత్॥ తస్యాయంగయోగో వరఃపయసావధ్వజలా
 పుసస్తీర్యద్విస్తండులానోవ్యద్విరభిః పూరయతి (వరాంజలాన్యకుర్యా
 దేవంవధ్వజలేరుపరిస్థాప్య) సాదకః కలశమాదాయబ్రాహ్మణైస్సహ
 కపిలాగ్ స్సారయంతు॥ దక్షిణాః పాతు-బహుదేయంచాస్తు- పుణ్యం
 వర్ధతాగ్ శాంతిరస్తు-పుష్టిరస్తు-తుష్టిరస్తు- వృద్ధిరస్తు- అవిఘ్నమస్తు-
 ఆయుష్యమస్తు- ఆరోగ్యమస్తు- స్వస్తిశివ కర్మాస్తు- కర్మసమృద్ధిరస్తు-
 దంపత్యోర్నామజన్మనత్ తేనగ్రహే... దైవతేనహసామనక్రియేతా
 గ్ శాంతిరస్తు॥ ప్రజాపతిస్త్రియాంయశిః॥ ముష్కయోరదధాభ్య
 పం॥ కామస్త్యత్వప్తిమానందం॥ తస్యగ్నే భాజయేహమా॥ మోదః
 ప్రమోదః॥ ఆనందః॥ ముష్కయోర్నిహితస్సపః॥ స్త్రీత్వేనకామస్య
 తృప్త్యాణి॥ దక్షిణానాంప్రతిగ్రహే॥ మనస్సత్వమాకూటిం॥ వాచస్ప
 త్యమశీమహిప్రశూనాగ్ శూరూపమన్నస్య॥ యశశ్రీః శ్రీయతామయి॥
 యథాఽహమస్మాత్తృప్తృపగ్ స్త్రియై పుమాన్॥ యథాస్త్రిత్వకృతి
 పుగ్ శిషిప్రియేప్రియా॥ ఏవంభగస్త్యత్వప్త్యాణి॥ యజ్ఞస్యకామ్యప్రియ
 దదామిత్యగ్నిర్వదతి॥ తథేతివాయురాహతత్॥ హంతేతిస్తత్యం చం
 నంద్రమాః॥ ఆదిత్యస్సత్యమోమితి॥ ఆప్తస్తత్వత్యమాభరన్॥ శో

యజ్ఞస్వదక్షిణాం ప్రజామే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ । ఇతి వధూవరయో
శ్చిరస్య తారోపణం కృత్వా ॥ ఏవం సమృద్ధ్యేన కేణ వధూవరయో
రంజయ్యదుపస్థిత్యా ది॥ ౧ ॥ ప్రజామే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ 31
యజ్ఞమే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ తూష్ణీచతుర్థపర్యాయే ॥ త్రియో
మే కామస్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ పూర్వం పరోపధ్యాశ్చిరసిప్రాపయేత్ । ద్వి
తీయపర్యాయేన స్యశిరసిపూర్వప్రాపయేత్ । తృతీయపర్యాయేన
ధ్యాశ్చిరసిపూర్వం... । చతుర్థపర్యాయే అన్యోన్యం యుగపతే ॥ ఏవ
మత తారోపణం కృత్వా ॥ అజ్ఞేవిశ్వేభి రితి బ్రహ్మగంధిః కుగ్మాత్ ॥ అ
జ్ఞేవిశ్వేభిస్సవీక దేవైర్యార్ణావంతం ప్రథమస్సీదయామ్ ॥ కులూ
యనంస్తుతవంతగం సవిత్రేయజ్ఞన్నయ యజమానాయ నాధు ॥
యోవైతాం బ్రహ్మణోవేద । అనుతేనావృతాంపురీమ్ ॥ తస్మై బ్రహ్మ
చ బ్రహ్మచ ॥ ఆయుఃకీర్తిః ప్రజాందధుః ॥ అథాఃర్వాదః ॥

ఇతి యాజుషస్సూక్తాను క్రమణికాయాం

వివాహ ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ ప్రధానశాఖామః.

పూషా త్వేతో నయత్విత్విగ్ని మభ్యావీయ వధూతదక్షిణహ
స్తేగృహీత్వా॥ పూషా త్వేతో నయత్తుహస్తగృహ్య శ్వినోన్వాప్రవ
హతాగంధిధేన । గృహస్తచ్చగృహ పత్నీయధాఽసోవశిస్తీత్వంవి
దధమావదాసి॥ అచమ్య । ఓంభూః । ఏవంగుణ + శుభతీథౌ అనయా
ననోభ మావధ్యావహమమాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం విహహప్రధాన
హోమంకరిష్యే॥ ఉత్తరోవరః॥ తదంగమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥
శ్వేతతండులచూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రంస్థాడిలూచతురశ్రమండలంకల్ప
యిత్వా॥ ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాముల్లిఖ్య ॥ శ్లో॥ ప్రాచీపూర్వముద
క్సంస్థందక్షిణారంభమాలిఖేత్॥ అథోడీచీపురస్సంస్థంకల్పిమారంభ
మాలిఖేత్॥ అనాక్కరోఽభ్యుత్పాదాయ వహ్నిమఃసంస్థితేఽవో
త్పాదాయశేషం । ప్రాక్తాయనుస్యన్నిద భాత్యుదగ్గాయథాబహి
స్సంస్థిచ్చపరిస్తరాణామ్॥ భూర్భువస్సువరోమ్॥ షట్పత్రప్రయోగం
కుర్యాత్॥ అగ్నేరుకసమాధానాదిహస్తప్రయోగకాలే॥ శ్లో॥ వధ్యం
జలింహోమవిధానదర్శింద్వితీయదర్శింఽపాచాజ్యధాన్యా । ప్రోతౌ
థణప్రాతేణసహపగ్నేతామిద్మంచ మ్యాససహలాజమశ్శాపనితక
రణాద్యాజ్యభాగాంతే॥ వధూహస్తయో సాదన ప్రోక్షణతపనస
మూర్జనానికరోతి॥ సోమఃప్రథమతిద్వాభ్యాం వధూమభిమంత్య॥
సోమఃప్రథమావివిదేగర్ధ్వోవివిదఉత్తరః॥ త్రుతీయోఽగ్నిప్రేపతిస్తు
రీయస్తేమనుష్యహః॥ సోమోఽదదగ్ధస్థర్వాగర్ధ్వోఽదదదగ్ధయే॥
రయించపుత్రాగ్ శ్చదాదగ్నిర్మహ్యమథోఽమామ్॥ అథాన్వేదక్షి
ణేన సీచాహస్తేన దక్షిణముత్తానగం హస్తం గృహ్ణీయాద్యది
కామయేతస్త్రీ రేవ జనయేయ మిత్యంగుళీ రేవ గృహ్ణీయాద్యదికా
మయేత పుగ్ంసవజనయేయ మిత్యంగుష్ఠమేవ సోభీ వాఽంగుష్ఠమ్॥

గృహ్యమిత ఇతి చతస్త్వభిదక్షిణేన నామసానింగృహీత్వా॥ గృహ్యమి
 తేనుప్రజాస్త్వాయ వాస్తోమనూ వత్సా జగన్స్త్విర్యధాఽశ్మభా
 లర్యచూసవితాపురంధిర్మయత్వాఽదుగాహ్వాపత్యాయ దేవః॥
 తేహాపూర్వేజానాస్తాయతపూర్వవహాహితాః । మూర్ధన్వా
 యతసాభివః పూర్వోదేవేభ్యతతవత్ । సరస్వతిప్రేద మప్రసుభ
 గేనాజీవితః తాంత్యావిక్విస్య జూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః॥ య
 వతిప్రదితస్సర్వాదిశోనుపవమానః । హిరణ్యహస్త విరంమస్సత్వా
 మన్యనసం కృణోతు॥ అథక్షత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన వదాప్రాచీ ముదీ
 చీంవాదిశమభిప్రక్రమయ త్యేకమిష ఇతి ప్రతిమంత్రం సప్తపదాని
 గత్వా ఏకమిషే విష్ణుస్తావస్తేతు । ద్వేక్షాద్దే విష్ణుస్తావస్తేతు । త్రిణే
 ప్రితాయవిష్ణుస్తావస్తేతు । చత్వారిమాయోభ వాయవిష్ణుస్తావస్తేతు
 పంచ పశుభ్యో విష్ణుస్తావస్తేతు । షడ్మతుభ్యోవిష్ణుస్తావస్తేతు । సప్త
 సప్తభ్యోహూతాభ్యోవిష్ణుస్తావస్తేతు ॥ సఖేత్యాదిసూనృతిశత్యం
 తగ్ంసప్రమే పదేజవతి॥ సఖాసప్తపదా భవ సఖాయా సప్తపదాబ
 భూవసఖ్యం తేగమేయగ్ం సఖ్యాత్తేమాయోషగ్ం సఖ్యాస్తేమా
 యోషాస్సనుయా వసంకల్పావహై సప్తీయాలోచిష్ణూ సుమసస్య
 మానా । ఇషమ్నూజ్జనుభిసావసానౌసానౌ మనాగ్ంసి సప్రతాస
 ముచిత్రాన్యాకరమ్ । సాత్వమస్యమూహ మమూహ మస్మిసాత్వం
 ద్యౌరహంకృభివీత్వగ్ం రేణోఽహగ్ం రేణోభృత్త్వంమనోఽహ

తనకన్న కలిగి విరాజిల్లిన స్త్రీబాగ్నును నవనవమానాగ్ న్వాహుః॥
 అగ్నియేగ్నిహవతియ ఇదమ్॥ కేమాంబత్పరః॥ వద్వేనూర్యాయా
 ఇదమ్॥ న్యోనేప్రప్యగ్ం రక్షతునాయుశూరూ అశ్వినోచస్తపాధయ
 స్తగ్ంసనితాభిరక్షతు॥ ఆవాససఃకలిధానాద్భూమాస్పతిః॥ శ్వేదే
 వాఅభిరక్షుప్తస్పాత్వాహుః॥ ద్యువాన్యశ్వినవిత్పృహస్పతి విశ్వే
 భ్యోదేవేభ్య ఇదమ్॥ అప్రజస్తాపౌత్రిమృత్యుపాప్తానముతినాఽఘం
 క్షేష్టప్రజమిహోన్మచ్యద్విషద్భ్యః ప్రతముఖ్చామిహాశ్నోస్వాహుః॥ వ
 వద్వేనూర్యాయా ఇదమ్॥ ఇయంమేవరుణ... కేస్వాహుః॥ వరుణా యేద
 మ్॥ తత్త్వాయామి... మోషేస్వాహుః॥ వరుణా యేదమ్॥ త్వంనోఅగ్నై...
 ముముగ్ధ్యస్తథాన్వాహుః॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్॥ సత్వంనోఅగ్నై...
 ధిన్వాహుః॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్॥ త్వమగ్నై అయాస్య యాసస్సన
 సాహితః॥ అయాసకహవ్యమూహిషేయానోభేహిభేష్టజగ్ స్వాహుః॥
 అయసేఽగ్నయ ఇదమ్॥ అథఉత్తరేణాగ్నిం కషీణేన వదాతిష్టేత
 శ్శాన మాస్థావ్య॥ ఆశిష్టేమ మశ్మనమశ్మేన త్వగ్ సిరాభవ॥ అ
 భిష్టపృతస్యత సుహస్వకృనాయతిః॥ వద్వేజలపుపస్తీర్య ద్విదా
 జానోవ్యద్వి రభిఘోరయతి॥ కస్యా భ్రాతాలాజానావప తిత్వేకే॥
 ఇయం నార్యపబ్రూత ఇతి స్రుచేన క్షేష్ట త్రియక్ జుహోతి॥ ఇ
 యం నార్యపబ్రూజే కుల్పాన్యావపన్తికా॥ ద్విమాంయరస్తుమే
 కశీజీవతు శరదశ్శృతిగ్ స్వాహుః॥ వద్వేనూర్యాయా ఇదమ్॥ ఉ
 త్తర భిషేస్తభిః కడతీణ మగ్నిం కృత్వాఽశ్మో మాస్థావయతి

యథాపురస్తాత్ ॥ తుభ్యమగ్రే పర్యవహాదూర్యాం వహతునాన
 హపునః పతిభ్యోజాయాందా అగ్నేప్రజయానహ ॥ పునః పత్నిమ
 గ్నిగదాదాయుషా సహవర్చసా ॥ దీప్తాయు రస్యా యః పతిస్సవతు
 శరదశ్శతమ్ ॥ విశ్వాఉతత్వయా వయంధారాఉదన్యాశవ ॥ అతిగా
 హేమహిద్విషః ॥ ఆతిష్ఠేను మశ్మన మశ్మేనతగ్న్ స్థిరాభవ ॥ అభితిష్ఠ
 పుతన్యతస్సహస్వపుత నాయతః ॥ వధ్వంజలాఉపస్తీర్య ద్విర్లాజానో
 ప్యద్విరభిఘారయతి ॥ తస్యాభ్రాతాలాజానావ పతీత్యేకే అర్యమణ
 మితిజుహోతి ॥ అర్యమణు నుదేవంక్తన్యాఅగ్ని మయతుత ॥ సశ్చమాం
 దేవోఅధ్వరః ప్రేతోముఖాత్తినాముతస్సుబధ్ధా మముతస్కరథాన్వి
 హః ॥ అర్యష్టేఽగ్నయశదమ్ ॥ తుభ్యమగ్రే...మహిద్విషః ॥ ఆతిష్ఠేను
 శ్మనమశ్మేనతగ్న్ స్థిరాభవ ॥ అభితిష్ఠపుతన్యతస్సహస్వ పుతనా
 యతః ॥ వధ్వంపలాపుపస్తీర్య-ద్విర్లాజానోప్యద్విరభిఘారయతి ॥ తస్యా
 భ్రాతాలాజా నావపతీ త్యేకేత్వమర్యమేతి జహోతి ॥ త్వమర్వ
 మాభవస్తియత్కనీనా నామస్వధాన ధన్వర్యంబిభర్షి ॥ అజ్ఞస్తిప్త
 తుగ్ంసుధితృ సగోభిర్యద్ధమ్మతీసమససాత్ప్రతోషిస్వాహా ॥ అర్యష్టేఽ
 గ్నయశదమ్ ॥ తుభ్యమగ్రే పర్యవహా...మహిద్విషః ॥ అగ్నయశ
 దమ్ ॥ సమిధమిధ్యసన్నహసా చాద్భిః ప్రతౌళాగ్నా ప్రహరతి ॥ రు
 ద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ (సమమ) ॥ అస్యకర్మణః హోమప్రతి
 స్థాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాది హోమం కరిష్యే ॥ స్రువేణాజ్య
 ఘూదాయ ॥ జయాది హోమం కుర్యాత్ ॥ ఓమ్ చిత్తం చ స్వాహా ॥

...జ రూదిబ్రహ్మ వివర్జనాం తే ... నమః॥ అథ శాగ్నిం ప్రత్వా
 మూచామీతి ద్వాభ్యాం యోగ్యం విముచతి॥ ప్రత్వా ముహూర్తి
 వరుణస్య పాతా ద్దేవత్వా బధ్నా ధృవితా సుశేవః । ధాతు
 శ్చయోనా సుక్తతస్య లోకే హ్యవంతే ప్రహవత్యా కనోఽఽ ఇమం
 విహ్యామి వరుణస్య పాతా యనబధ్నిత సవితా సుశేవః । ధాతుశ్చ
 యోనా సుక్తతస్య లోకేఽర్హిష్టా త్వాస్తహవత్యాకృణోమి॥ హరిః
 ఓమ్ తత్సత్॥ వివాహ ప్రధాన హోమస్సమాప్తః.

అథ వివాహ ప్రవేశ హోమాలు:

ఆచమ్య...ఓమ్ భూః...వనః గుణ...శుభ తిథౌ అనయానవోధయా
 వధ్వానహ మమాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం వివాహ ప్రవేశ హోమం
 కరిష్యే॥ అథ అధూగృహత్ స్వగృహస్థిత్యానయోజితమర్చనమితి
 తిస్మభి రభిమంత్ర్య ॥ ఉమత్తర మారోహ స్తీ వ్యస్య స్తీ పృతస్యతః
 మూర్ధాన్త పత్యు రారోహ ప్రజయూచ విరాడృషి సమాక్షిశ్వశురే
 భవ సమాక్షిశ్వశ్చాంభవః । సనాద్ధరి సమాక్షిభవ సమాక్షిలభిదే
 వ్యశుః స్నుషానాగోశ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చగిసస్యచ । పటినాం
 చదేస్తానాంచ సజాతానాం విరాడృషి సంతాశియా మిరిగృహా
 దశియతి । సంతాశియామివహతుం బ్రహ్మగృహైర ఘోరేణ చక్షు
 షా మ్రోతే॥ ప్రత్యాగధం చిశ్వహుతం యద్రహ్యగోహ్యవం పతిభ్య
 స్సవిద్యాకృణోతుతత్ । ఆహుమగృహస్థుతి ర్వాచసి వహూ న్యశ్వినా

హృష్ణకామాగ్ం అయగ్ంసతః | అభూతగోపా మిశునాశుభస్పతి
ప్రియా అన్యైశ్చై దుర్యాగ్ం అశీమహి | అయం నోదేవ స్సవితా
బృహస్పతి రింద్రాగ్ని మిత్రావరుణస్వస్తయే | త్వష్టావిష్ణుః ప్రజయా
సగ్ం రరాణః కామ ఆమితం కామాయ త్వావిముంచతు | శర్మ
వ శ్మేతి గృహమధ్యదేశే | అహితం చర్మానదుహం ప్రాచీనగ్రీవముత్త
రణమాస్తీర్య | శర్మవశ్మేద మాహ రాస్యే నార్యా ఉప్తస్తి |
సినిచాలి క్రజాయతా మియం భగస్య సుమతా అసత్ | గృహస్థదా
నితిదృహ ప్రపాదయ స్పత్నీం వాచయిత్వా || గృహస్థదాధు
మనసః ప్రప్రద్యేవీరఘ్ని వీరసత స్సువీరా | ఇతాం వహతోస్తుతి |
ముక్షమాణాస్తే వ్యహగ్ం సుమనా స్సంవిశామి | అగార స్యే శాస
దేశే | వరవభ్యా దక్షిణోత్తరా పువవిశేతః || ప్రాణనాయమ్య | ఓమ్
భూర్భువస్సువరోమ్ | చత్వారిశ్చక్రాం... షట్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ |
అగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాం శే ఆగ్నోష్ఠమితి ప్రతిమం
త్రం త్రయోదశాజ్యాహుతీహుతాత్వా || ఏకం - ద్వై - త్రిణి - చత్వారి
ఆగ్నోష్ఠం మహిషీ గోభిరశ్వైరాయుష్మశ్చేత్నీ ప్రజయా స్వర్విత్
బహ్విం ప్రజాం జనయ స్తిసుర త్నేమమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సవన్యా
ధ్వాహః || అగ్నయథదమ్ | ౧ | అయమగ్నిగ్ం హృహ పతి స్సుసగ్ం
సత్పుష్టివధానః | యథాభగన్యాభ్యాదదద్రీయం పుష్టిమథోప్రజాగ్
న్వాహః | అగ్నయే గృహపతయథమ్ | ౨ | ప్రజాయా ఆభ్యాం ప్రజా
పతయన్ద్రాగ్ని శర్మయచ్ఛతమ్ | యదైవయో ర్షక్రమీయాతా ఉభ
యోజ్జీవతోప్రజాన్వాహః | ఇంద్రాగ్నిభ్యావిదం | 3 | తేనభూ

నేనాపిసాఁదుమాన్వాయానాంపునః జాయాంయమస్తా ఆంక్షు
స్తాం సేనాభివర్ధతాన్ స్వాహా॥ ఇంద్రాగ్ని భ్యామిదమ్॥ ౪॥ అభివ
ర్ధతాం పయస్తాఁభిరాప్తేణవర్ధతామ్॥ రయ్యానహస్రహాష సేమా
స్తామనపేక్షితోన్వహా॥ ఇంద్రాగ్ని భ్యామిదమ్॥ ౫॥ ఇహైవ సమా
వియోష్టవిశ్వమాయుషశ్చక్షుతమ్॥ మహ్యఞ్మస్తస్మస్తమేహ్వాహా॥
ఇంద్రాయేదమ్॥ ౬॥ ధువైశ్చ మ్యమముమహ్యం శ్వాఽదాద్భుహా
స్పతిః॥ మయాపత్యప్రపశీన జివశరదశ్శతన్ స్వాహా॥ బృహస్పతయ
ఇదమ్॥ ౭॥ త్వష్టాహూమజనయత్తష్టాఽన్యైత్వాంశతీమ్॥ త్వష్టాన
హస్రమాయాగ్నిషి దీఘమాయుఃకృణోతుహాన్ స్వాహా॥ త్వష్ట
ఇదమ్॥ ౮॥ ఇమమేవరుణ ... రాచకేన్వాహా॥ వరుణాయేదం॥ ౯॥
తత్త్వామి... పరిమోషీన్వాహా॥ వరుణాయేదమ్॥ ౧౦॥ త్వన్మ
అగ్నే... ముద్ధ్యస్తథాన్వాహా॥ అగ్నివరుణభ్యామిదం॥ ౧౧॥ సత్యం
నో.. ఏధిన్వాహా॥ అగ్నివరుణభ్యామిదమ్॥ ౧౨॥ త్వమగ్నే ... భేష
జగ్న్ స్వాహా॥ అమసేఽగ్నయఇదమ్॥ ౧౩॥ సమిధ మిధ్వసన్నహసం
చాద్భిః ప్రత్యాశ్వాఽగ్నాప్రహరతి॥ అగ్నయఇదమ్॥ ౧౪॥ దాయతం
తీచగాయేదమ్॥ అస్యకర్మణః హోను ప్రతిహాసిధ్వస్థమృధికామః జ
యాదిహోమంకిరిష్యే॥ స్రువేణాజ్యచూదాయ॥ ఓమ్ చిత్తం చ స్వా
హా... జయాదిబ్రహ్మవిసర్జనాం నే భవత్కృతబ్రహ్మత్వదక్షిణాం... న
మను॥ యథా క్షిదక్షిణాందద్యాత్॥ అప కేణాగ్నిం ఇహగావఇతిచర్మ
ణియుగపనుపవిశతః॥ క్షిత్తరోవర॥ ఇహగావః ప్రజామధ్వమిహోశ్వా

ధ్రువక్షిణితిద్వాభ్యాం యథాలింగగ్రువ మగుంధతీం చదగృకుతి॥
 ధ్రువక్షితి ధ్రువయోనిధ్రువ మసిధ్రువస్థిమి త్వంనక్షత్రా
 గాం మేష్యసి సమా పాహి పృతస్యతః । స ప వయః వశనూ
 కృత్తికానా మరు ధతీ యద్ధ్రువతాం హ నియః । పట్రాశ్చికా
 ముఖ్యయోగంవహః తీరుచుస్మాక మేకత్విష్టమి॥...శ్లో॥ కశ్యపోఽ
 గ్రిర్భువద్వాజో విశ్వామిహోఽథకాలమః । వసిష్ఠోజమదగ్ని శ్చ
 స పైతేరుషయస్తథా॥ శ్రీమన్భాగవతే॥ ప్రహపతేః కర్దమస్య దేవ
 హూత్యామభూత్సుతా । అరుంధతీ వసిష్ఠస్య పత్న్యభాగ్లోకపూజ
 తా ॥ సప్తఋషి దేవతాభ్యోనమః ఇద మఘ్యం సమర్పయామి॥
 అథాశీర్వాదః॥ క్రవేశ హూమస్సమాప్తః.

అథఅక్షయస్థానీపాకః.

ప్రాణానాయమ్య.. ఓం భూః ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం ఏనాం
 వధూ మాగ్నేయేన స్థానీపాకేన యాజయిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్యఅగ్న
 యే జప్తం నిర్వపామి॥అగ్నయే స్విష్టకృతేజప్తం నిర్వపామి॥అగ్నయే
 జప్తం సంవపామి । అగ్నయేస్విష్టకృతేజప్తం సంవపామి । అగ్న
 యేజప్తం ప్రోతామి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే జప్తం ప్రోతామి । అగ్న
 యేజప్తమధివపామి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే జప్త మధివపామి । పత్న్య
 వహంతిచకుక్రపయిష్యాఽభిఘ్నా పాచీనముదీనుచీనోద్వాస్య
 క్రతీస్మితి మధిఘ్నాః ఓమ్ భూభువస్సువరోమ్ చత్వారిష్టా...
 పట్రాశ్చికాప్రయోగంకుర్యాత్॥ అగ్నయేవాహ॥ఉత్తరాధిపూర్వాధి
 అగ్నయః ఇదమ్॥ సోమాయ స్వాహ॥ దక్షిణాధిపూర్వాధిసోమాయే

దమ్|| తతస్సన్మన్యకస్తీర్య - చతుసుధ్య * ద్విరవదాయ | అభిఘా
 ర్య హవిః ప్రత్యభిఘారయతి | అగ్నయేస్వాహా | అగ్నయః ఇదమ్ (న
 మను) పున్మన్యకస్తీర్య చతుసుధ్య ద్విరవదాయ | అభిఘార్య
 హవిః ప్రత్యభిఘారయతి | అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా | అగ్నయేస్వి
 ష్టకృతే ఇదమ్ (నమను) ఇన్మిసన్నహవ్యభిస్సగ్గ్స్మిశ్యాగ్నా ప్ర
 హరశి | అగ్నయః ఇదమ్ - గుక్రాయ తంతిచరా యేదమ్ (నమను) | అ
 స్యకర్మణః హవ్యప్రతిస్థాసిద్ధ్యర్థమృద్ధికామః జయ్యాదివర్జం ప్రజాప
 త్యహోమంకరిష్యే | ప్రజాపతే సత్య... రయీణాగ్ స్వాహా || ప్రజా
 కతయః ఇదమ్ | భూస్వాహా | అగ్నయః ఇదమ్ | భువస్వాహా | వాయు
 వః ఇదమ్ | సువస్వాహా | సూర్యా యేదమ్ | భూభువస్సువస్వాహా |
 ప్రజాకతయః ఇదమ్ (నమను) || దర్వాన్య పరిధీనవక్తి | పాత్రీ ప్రయుక్తద
 ర్భాగ్రాణి దర్వాన్యమభ్యజ్య | సువేమధ్యమూలే అనక్తి | మూలాం
 జనేదక్షిణం పాణిమధ్యకుర్యాత్ | ఏవమత్రి | కించిత్ప్రణమపదాయ
 ప్రజ్ఞాతునిధాయ | పాణిభ్యాం దర్వాన్యం ప్రతిస్థాప్య హుతదేవతాణ
 ద్విశ్యాగ్నా ప్రహృత్య | ప్రజాపతయః ఇదమ్ | ఇద్రాయేదం | అగ్న
 యః ఇదం | సోమాయేదం | అగ్నయః ఇదం | అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదం
 అ జలివాత్రిరుద్ధృత్యేత్యేగా ప్రహరతి | తిగ్రగుర్యానిర్దిశ్య | ఏతత్
 ఏతతత్ ఏతత్ | అగ్నిమభినుత్య భూమిముపస్పృశేత్ | మధ్యమపరిధిం
 ప్రహృత్య ఇతి కా ప్రహరేత్ | తే రార్థ స్వాగ్ర మంగా కేమూహోహతి |
 పరిధీ భినుత్య | ఆఘారసమిధౌ ప్రహరతి | దర్వాన్యమితరదర్వాగ్ర
 మవధాయ సగ్గ్సావేణాభిజహోతి || నమభ్యోరుదేభ్యోదిత్యేభ్య
 సగ్గ్సావభాకేభ్య ఇదమ్ | అస్మిన్నైకృతే కర్మణి శ్యాది..... సిద్ధమా
 తరః కరిషే చనం | తిత్రిగ్రేణ తాపిమోకోఽపి | తేన సద్విష్మతా బ్రాహ్మ

* పంచావస్తానాం త్విరవదాయ

అంభోజమేద్యోఽస్యావచితస్తస్మాముపభవనాతి.....వవసుగ డి
ర్నిందయీగానజ్జ ముపాపితాభ్యాం పర్వసు కార్యఃపూర్ణపాత్రస్తుగ
యీశశ్యేకే ఆగ్నేయస్థాలీపాకా ద్భూం యత్పర్వాగచ్ఛతి తస్మిన్
ఉపక్రమః॥ స్థానమాస్యా మేవకంచదశ్యాంప్రతాకాలే కృతప్రకా
యానుః॥ దేశకాలాస కీర్త్యో ఏవ గుణః..ప్రీత్యర్థం పార్థమాసేనా
గ్నేయే స్థాలీపాకేన శోభయాజయిష్యే॥ సర్వమాగ్నేయస్థాలీపాక
వత్॥ పృషభదానంనాసిః పూర్ణప్రతిస్తుడయీశశ్యేకే ఆగ్నేయస్థా
లీపాకానంగిరమాపాసన హివానుః । సాయుప్రపాతరతిడ్యగ్ంహ
స్తేనైతే ఆహుతీ తదదులై ర్యవై ర్వాజహయాత్ ॥ స్థాలీపాకవద్దై
వతగ్ంసారీ పూర్ణాహుతిః పాతరిత్యేకే॥

అత్రస్థాలీపాకే శ్లో॥ దర్వామనర్హగ్ర మథేతరస్యాం మ
ధ్యంసమూలం త్రివిహపివాద్విః । పక్షేద్వితియేసకృ దేవయూలం
ద్వితియదర్వామితర చ్చదర్వాణాం । అక్తోపసీ యాక్తతృణానిధా
యదర్వాణాం ప్రతిష్ఠావ్యకరద్వయేన । నిరస్తసవ్యః ప్రహరేత్ప్రహృ
త్యతిరగ్రచోద్ధృత్యతృణప్రహరః । నిర్దేశసంచాగ్న్యభిమంత్రీణం
చభూమా సిఃప్తః పరిధిప్రహరః । సంస్థావహామాంత మమంత్ర
కంస్యాత్పత్రప్రయంతం తృణమత్రబహిః॥

అథ జౌపాసనమారప్యే-తేనయావజ్జీవం హోష్యామిత్యు
భయోస్స కిల్బః । పునః పాణానాయశ్శు + ఓ భూః...వవగుణ
...ప్రీత్యర్థం సాయమాపాసనం తి డులైహోమ్వామి ఓ-భూర్భువస్సువ
రోమ్-జౌపాసనమ్ పూర్వము క్తమ్॥ గ్రంథవిస్తరభయాత్ సలిఖ్యతే॥

—ॐ—

మహాసంకల్పః.

అథ మహాసంకల్పమూహః॥—॥ దేవలమహాదానేషుయజ్ఞా
తప్రాయశ్చిత్తేషు కర్మసు । కన్యాదానే సదీన్నానే మహాసంకల్ప

మాచారేత్ || — ii మరీచి|| కన్యాదానేవదీస్తా నేతులాదానాదిషు
ద్విజః | ప్రాయశ్చిత్తేషుయజ్ఞానా వ్రతాదిషువిశేషతః|| ఏతదాదిషుస
ర్వత్రీమహాసంజ్ఞల్ప మాదరాత్ | కృత్వా యత్కురుతేకర్మతదాన
న్యాయకల్పతే|| — i సంజ్ఞల్పప్రకారః||

అథానంతరీర్యస్య- శ్రీమదాదినారాయణస్య- అచింత్యాపరి
మితశక్త్యాభియమాణస్యమహాజలౌఘమధ్యేపరిభిమ మాణానామ
నేకకోటిబ్రహ్మాండానామేకతమేవ వ్యక్తప్రకృతిమహదనాం కారాకా
శనాయువహ్నిజలపృథివ్యావౌశైస్తత్తభిరావృతేఽస్మిన్ మహాతిబ్ర
హ్మాండకరండమండలే-అథారశక్తిశ్రీవరాహకూర్మానంతాద్యష్టదిగ్గ
జోపరిపృథివీతీర్థస్య చాతాళాదిసప్తలోకస్య పరితలే-బ్రహ్మలోమేనస
త్యాదిలోకపట్కన్యాఽధోభాగే-మహానాళాయ మాణిఫణిరాజరా
జశేషస్యసహస్రఫణామ డలమండితే-దిగ్గతిశుంకాదండోత్తంభితే-
లోకాలోకాచలవలయితే-లవణేశుమరాసర్పిర్దగ్గతీరోదకార్ణవైఃపరి
వృతే-జంబూష్టకుశికౌంచళాక శాల్మలినస్తద్వీపైరావృతే-ఇంద్ర
ద్వీప కశేరు తామ్రగభస్తి నాగసామ్య గ ధర్వ చారణ భారతా
ఖ్యనవఖండమండితే-మహాసరోరుహకారే-పంచాశతోఽటివిస్తీర్ణ
భూమండలే-లక్షయోజన విస్తీర్ణజంబూద్వీపే-సుమేరు నిషధహేమ
కూటహేమచలానాం హరివర్షకః పురుషవర్షయోశ్చదక్షిణే-సే
తుబంధనులయాచలయోరుత్తరే సహస్రయోజనవిస్తృతేధరతవప్తే-
భరతఖండే ప్రహవతిక్షేప్రేందండకారణ్యే-కర్ణభూమా-అయోధ్యా
కాశీకురుక్షేత్రగయాప్రయాగ కాంచీశ్రీరంగశ్రీవేంకటాచలాదిపుణ్య
క్షేత్రైర్గంగాయమనా సరయూ నర్మదాది పుణ్యనదీభి ర్విరాజితే-
సమభూమధ్యేకేఖా యాఃపూర్వాదిగాభగే-శ్రీశైలస్యఈశాన్యప్రదేశే-
కృష్ణానందావరోర్మధ్యదేశే - సమస్తదేవతాబ్రాహ్మణసన్నిధౌ-అ
స్మిన్కల్యాణమంటపే-పరబ్రహ్మణానియుక్తస్య సకలజగత్సృష్టేః ప
రార్థద్వయజీవినః-కారణబ్రహ్మణః- పంచాశత్తమవత్సరే - ప్రశమ

మానే-ప్రళయపక్షే ప్రళయమననే-అహనిద్వితీయే యామే-తృతీయే
ముహూర్తే శ్వేతివరాహకల్పే-స్వాయంభువ స్వారోచిషాది మను
షుషణ్సుర్యతీతేషు సప్తమేనైవస్వతమన్యంతరే-బౌద్ధావతారే-అస్తా
విశితితమమహాయుగే-కృతాదిషుత్రిషుయుగేషు యాతేషుకలియు
గేప్రళయపాదే-శాలినాహనశకే-ప్రభాదిష్టమి సంవత్సరాణాం
మధ్యేనతమాన-వ్యవహారిక-చాందమానేనఅముకసంవత్సరేఅము
కాయనే-అముకముతో-అముకమానే...పక్షే...దినే...నాసరే-
ఇదాసీం అనాద్యవిద్యావాసనయా సంసారచక్రేఽస్మి మహాతీవా
నాయోనిషుజనిత్వా కేనాపిభాగ్యవికేషేణదాసీం మనుష్యజన్మవిశే
షంప్రాప్తవతోమనుజన్మప్రభృత్యేతత్కణపర్యంతం మనోవాక్కాయ
కర్మభిజ్ఞానతోఽజ్ఞానతః కృతానాం మహాపాతకోప పాతకాదీనాంన
వవిధానాంపాపానాంసద్యః అననోదనద్వారాశ్చివరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
గంగావాలుకాభిస్సప్తషణ్మండల పర్యంతం కృతరాశేర్వషణ్మసహ
స్రావనానేవతైకవాలుకాపక్షప్రకమేణ సర్వరాశ్యపకర్షసమ్మిత కాలే
బ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థం-తీలైస్సూర్యమండలపర్యంతంకృతరాశే
ర్వషణ్మసహస్రావసానేవతైకతిలాపక్షప్రకమేణ సర్వరాశ్యపకర్షణ
సమ్మితకాలేబ్రహ్మలోకేనివాససిద్ధ్యర్థంయవైర్గ్రహమండలపర్యంతం
కృతరాశేర్వర్షసహస్రావసానేవతైకయవాపక్షప్రకమేణసర్వ...ర్థం॥
మాషైర్భువమండల...వతైకమాషాపక్షప్రక...ర్థం॥ పంచాంగద్వారా
తిగణనాసమ్మితదేశేవృషలోమభిర్నక్షత్రమండల—వతైకలోమాపక
ర్ష...ర్థం॥తిగుణకృతాఽగ్నిష్టోమాఽతిరాత్రాఽస్తోర్యామసంతప
నవాజపేయపాండరీకాఽమేధాది శతక్రతు పుణ్యఫలావాప్త్యర్థంమ
యూసహదశపూర్వేమాందశాపరేమాం మద్వంశ్యానాం పితౄణాం
వరకాదుత్తీర్యశాశ్వతబ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం స్వగృహవ్యాక్త
ప్రకారేణ నాటంకృతసహిణ్యోదక కన్యామహాదానం కరిష్యే॥ ఇ
తిసంకల్పః॥ మహాసంకల్ప స్సమాప్తః.

అథ చూడకా.

స్వస్వప్రాశీతిసహస్రాణాం ద్విజగురుదైవత్యానాం సమస్తజ
గదాధారమహామందూకిః క్షూయ్యజ్ఞవరాహశేషపృథ్వినా పురందర
పాపకయమసిర్ ర్తివరుణా యువ్యకు బేర ఈశనాద్యష్టదిక్పాలకా
నాంజలజభవహరిహరమఖ్యదేవగణానాం నారదవిశ్వామిత్రపరాశ
రాత్రివాల్మీకికాశమధృగున్యసాది మహర్షీణాంసీతాఽరు ఛత్యహ
ల్యాద్రాపతీతారామందోదరీపాంచలిదమయంత్యాదిమహాపతిత్రతాశాం
హరిశ్చంద్రనలకాఽపీర్యవిక్రమార్కభోజరాజాదిపుణ్యపురుషాణాం
గంగానర్మదా తుంగభద్రా మలాపహరిణీశ్రీకృష్ణవేణీ గోదావరీభీసు
రధ్యాది మహానదీనాం జాబూరింబకదంబ చూత క్రముకనారికేళ
ఖరూర ధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం పున్నాగ జాజీవకుళ కే
లికే చంపక మల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమానాం । క
స్తూరీ కుంకు మాగరు గోరోచనాది సుగంధానాం అపరిమితకనక
లతకన్యకా గృహమేధిక పిత్వ వీణావాదిమేఘధ్వనీనాం అయోధ్యా
కాశీపురుషోత్తమ రామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం శ్రీశైలవింధ్య హే
మాచల గోవర్ధనకైలాసాది మహాశైలానాం । తర్కమీమాంసా
న్యాయవైశేషిక భాట్టపాభాకరవ్యాకరణాదిషట్పాస్త్రాణాం ఋగ్వ
జస్సామాఽధర్వణవేదానాం । లగ్న హేలారా ద్రేక్కాణ నవాంశ
ద్వాదశాంశ త్రింశాంశ త్రింశదం శకానాం । నిరంతర మనుకూలా
శ్శుభాశోభనాః । అస్య...ముహూర్తస్య సుఖిం సువారం సువక్ష
త్రం సుయోగం సుకరణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలం శుభశో
భనాస్సర్వేగ్రహ స్సవక్షత్రాశ్శుభైకాదశస్థాన ఫలదా వరదా స్సు
ప్రీతా స్సుముహూర్తా స్సుప్రసన్నా వరదా భవతుః ।

ఇతిచూర్ణికా సమాప్తా.

అస సదస్యప్రయోగః.

ప్రాతస్సంధ్యాదినియమానంతరే ప్రాతఃకాల మాపాసనం కు
ర్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణా బుధూంశ్చాచూయ - బుధుభిస్సహజలం
కృత్య- భేరీ మృదంగ వాద్యహోస్తైస్త్రిసంపదక మంగళపాకపు
ణ్యాంగ నాదిభిః ప్రజ నైర్వధూవరైస్సహకల్యాణమంటపస్య పశ్చా
త్ప్రాజ్ఞుభిః పవిత్ర్య ॥ తత్రనూతనవస్త్రేణ మంటపమాసాద్య ॥ త
దుపరితండులాన్ని ధాయ ॥ ఆచమ్య ॥ శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరం... సర్వే
మహాజనేభ్యోనమః ॥ ప్రాణానాయుష్య... ఏవగుణం... శుభతేభాం దం
పత్యోః ఆయర్వచోయశోబలాభివృద్ధ్యర్థం మహదాశీర్వచనసమ
యే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకసహితసంస్పతీపూజాం కరిష్యే ॥ ఆదానిర్వి
ఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే ॥ ఓం
భూః...ర్థం ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలసహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యే ॥ ప్ర
ణోదేవి సరస్వతీవాణేభిః... త్ర్యంబ ॥ మహాసరస్వతీమా... మితతః అ
ష్టసుదిక్షుదిక్పాలకానానామ్ ॥ తత్రమంత్రాః పూర్వోక్తాః ॥ యోగశో
పచారైరభ్యర్చ్య ॥ వస్త్రగంధపుష్ప తాంబూలహిరణ్యాదికం ఆచా
ర్యాయ దద్యాత్ ॥ ఉభయత్ర దద్యాత్ ॥ తతస్సభాపూజా ॥ సర్వేషాం
మహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాణాం బ్రాహ్మణానాం సర్వత్ర ఇ
మాస్యాసనాని ॥ ఇతి కర్తవ్యం ॥ సుఖాసనానీతి సభావాక్యం ॥ సర్వై
దైవేషుః క్రియతాం ॥ ఓం తథాప్రాప్నువంతుభవంతః ॥ ప్రాప్ను
వామ ॥ అర్చితప్రా... తి ॥ గంధద్వారా... శ్రియః ॥ హిరణ్యయా... మ
స్మై అత్ర వేదికాస్థితా ॥ శేషవిద్వత్సహజనేభ్యోనమః ॥ శుభార్థపుష్పా
ణి ॥ సుపుష్పాణి ॥ సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు ॥ శిష్టాచారప్రకారేణ
మహదాశీర్వచనం కుర్యాత్ ॥

• ఇతి సదస్యప్రయోగస్సమాప్తః.

కంకణోనకంకతోధోనత్రీనకంకతః । ద్వావిత్రిపుత్రీఇతిన్యాఅ
 దృష్టాఅలిఘతః॥ కంకణా మోచయామ్యద్యరతౌస్మిన్నకదాచన
 మయితుంస్థిరాం బద్ధ్వా దేవత్వంగచ్ఛక కణ॥
 మిథునవిడియమంత్రః.

త్ర్యోనదేతాంద్వంద్వమింద్రేణదేవతాన్యస్యంతే । ద్వంద్వంనై
 మిథునంతస్మాద్ద్వంద్వా మిథునం ప్రజాయతేప్రజాత్యైవప్రజాయతే
 పృజయాపశుభిర్య ఏవంవేద॥ అథ ఉపహారమంత్రః.

సుమంగలీరియం వ.హూమాగ్ం సమేతపశ్యత సాభాగ్యమ
 సైద్యదత్వాయాథాస్తం విపరేణన॥ ఇతివధ్వాః॥ యువం వస్తాగిప్త
 సావసాధేయువారచ్చిద్రామంతప్రాహుసర్గాః । అవాతిరతిమమృతా
 నివిశ్వా । ఋతేనమిత్రావరుణాసచేభే॥ ఇతివరస్య॥ హిరణ్యరూప్తస్స
 హిరణ్యసందృగపాన్న పాచ్ఛేదు హిరణ్యవర్ణః । హిరణ్యరూత్పరి
 యోనేర్నిషద్యహిరణ్యదాదదత్యన్నమస్తే॥
 కన్యాయా సైద్యధ్వధేనమంత్రః.

అష్టనర్వాభవేత్కన్యాపుత్రవత్పాలితామయా । ఇదానీంతవ
 దాప్యామిదత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ అష్టనర్వా...మయా । ఇదానీం
 తవపుత్రస్యదత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ అష్టనర్వా...మయా । ఇదానీం
 తవపౌత్రస్య దత్తాం స్నేహేన పాలయ॥ అష్ట...మయా । ఇదానీం
 తుతవభౌత్తత్తాం స్నేహేనపాలయ॥ ఇత్యాది తత్తత్పృతిగ్రహీ
 తృనమయేపాతః॥

అద శేష మాలామః.

పూర్వోక్తమేవగారిగంధర్వపూజా కుర్యాత్ || తంచతుర్థ్యా
మపరరాత్రౌ ఉదీర్వాత్ర ఇతి ద్వాభ్యాం దండముత్థాప్య పృథ్విశ్చ నిధా
య | ఉదీర్వాతో విశ్వాపసో నమసేదామహేత్యా | అన్యమిచ్ఛపి
ప్ర్యుక్తం సంజాయాం వత్యా సృజ | ఉదీర్వాత్రః పతివతి హ్యేషావి
శ్వాపసునమరాగ్రిభిః గీర్తే | అన్యమిచ్ఛ పితృవదగవ్యక్తాగ్ం సతే
భాగోజనుమాతస్య విద్ధి | స్వప్నానాదస్యతీ నిదధాతి | అగ్నే ప్రాయ
శ్చిత్త ఇతి పృతిమంత్రం సప్తజ్యో హుతి హుత్యా | కత్నానహప్రా
ణానాయమ్య... ఏవంగుణ... శుభశిఖా అసయా నవోఽహయా వధ్వా
సహాయమ్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహశేష మాలామంకరిష్యే | ఓమ్ భూ
ర్భువస్సువరోమ్ || చత్వారిశ్శంక... వట్పత్రిప్రయోగం కుర్యాత్ ||
సామాయస్వాహా || డక్షిణార్థ... డలనమః || ఏకం ద్వే త్రిణి చత్వారి
ఇత్యాజ్యంగృహీత్యా || అగ్నే ప్రాయశ్చిత్తేత్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తి
రసి బ్రాహ్మణస్త్వానాథకానుః ప్రపద్యేయాఽస్యాగపతిఘ్నీతనూః ప్ర
జాఘ్నీ వశుఘ్నీ లక్ష్మీఘ్నీ శారఘ్నీ మసైతాం కృణోమిస్వాహా || అ
గ్నయ ఇదమ్ || వాయో ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా || నాయవ
ఇదమ్ || ఆదిత్య ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా || ఆదిత్యా యేదమ్ ||
ప్రజాపతే ప్రాయశ్చిత్తేత్వం... కృణోమిస్వాహా || ప్రజాపతయ ఇదమ్
ప్రసవశోఽపి యామశ్చ కాలశ్చాణ్ణావశ్చ ధన్యా సిశ్చ ద్రవిణం
చ భగవాన్తత్త్వం చ సిన్ధు శ్చ సముద్ర శ్చ సర స్వాగ్ శ్చ విశ్వ
వ్యాచ శ్చ తేయం ద్విష్టో యశ్చ నోద్వేష్టిత మేషాం జమ్బుదన్ధ

స్వాహా॥ క్రమవాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదమ్ ॥ మధుశ్చ మాధవశ్చ
శుక్రశ్చ శుచి శ్చ సభ శ్చ సభస్యశ్చే వశోచ్యజశ్చ సహశ్చసహ
స్య శ్చ తపశ్చ తప్తస్య శ్చ తేయం ద్విష్కాయశ్చనో ద్వేష్టిగమేషాం
జమ్భే దధ్మ స్వాహా॥ మధ్యాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదమ్॥ చిత్తించ
చిత్తి శ్చాకూతం చాకూతి శ్చాధీతం చాధితి శ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానం
చ నామచ కర్తుశ్చ దర్శశ్చపూణః మానశ్చ తేయం ద్విష్కాయ
శ్చనో ద్వేష్టిగమేషాం జమ్భే దధ్మ స్వాహా॥ చిత్రాదిభ్యో దేవతా
భ్య ఇదమ్॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ కుద్రాయ తఃతిచగా యేదమ్ ॥ అస్య
కర్మణః హామయప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయూదిహామం కరి
ష్యే॥ సువేణాజ్య సూదాయ॥ ఓమ్చి త్తంచ స్వాహా...జయాదిబ్ర
హ్మవిసజానాం తేధవత్రుత్రబహ్మత్వ దక్షిణాం...నమమ॥ అపరేణా
గ్నిం తస్య శ్శిరసి ఆజ్యశేషాత్ భూస్వాహేతి చతుర్భున్నినయతి॥
భూస్వాహాభువస్వాహాసువస్వాహాగ్ స్వాహా॥ అపశ్యం శ్వేతి
ద్వాభ్యం వధూ ర్వర మీక్షేత॥ అపశ్యంత్యా మనస్తాచేకితానంతప
సో జాతంతపసోఽభూతమ్ ఇహ ప్రజా మిహ రయిగ్ంర రాణః ప్రజ్ఞా
యస్య ప్రజమూపుత్రైకామ ॥ అథద్వితీయం అపశ్యం శ్వేతివరోవధూ
మీక్షేత॥ అపశ్యం త్యా మనస్తా దీ ధ్యానాగ్ స్వాహాంతమాగ్ం *
ఋత్విజేనాధసూనామ్॥ ఉష్మమాముచ్చా యువత్తిర్భూతూః ప్రజా
యస్య క్రుజయా పుత్రైకామే॥ నమంజంత్యిత్యాబ్యశే పేణాగ్ంరయదే

* ఋత్వియే

శేసంమృత్యు! సమంజ తు విశ్వేదేవాస్సమాప్తోదయానినా! సం
మాశ్రిత్యాసాధానా సము దేప్తి దిదేప్తునా॥ ప్రజాపతయతి స్రాజపి
త్వా ॥ ప్రజాపతేతస్య మేజషస్వత్వప్యదేవేభి స్సహ సామయ్య
విశ్వే దేవే రాతిభి స్సగ్ంరరాణః పుగ్ంసా బహూనాం
మాతరస్యమ! ఆనః ప్రజాం జనయతుప్రజాపతిరాజగ్ంసాయ సమన
క్వర్తమా! అదుమజ్గల్గః పతిగ్ంక మావిశ శంసో భవద్విపదేశం
చతుష్పదే! తాం పూష జ్భివతిమా మేరయస్వ యప్యాం బీజంమను
ష్యావపన్తి యానఁడూహ ఉతతి విస్రయాతై యస్యాముశస్త్రః పృహ
శేమశేఫమ్ ॥ ఆరోహోరు మిత్యనుచ శేస సమావేశనం కుర్యాత్ ॥
ఆరోహోరుమ! పటర్ హస్వభాహుం... దేవేషుక్తృణుతోదవ! సమా
వేశనముహూర్త స్సుముహూర్తోస్తు! ఆశీర్వాదః! ఇతి శేషహోమః॥

అథ నాకబలి.

బంధుభిస్సహ అభ్యంగస్నానం కుర్యాత్ ॥ నిత్యోపాసనంకృ
త్వా! తతఃగృహమధ్యే హస్తద్వయమాత్రం చతురశ్రం గౌరవర్ణం
మృణ్మయేనానులిప్యపంచవర్ణతఃకులచూడైశ్చతురశ్రం పుష్కరా
కారంలిఖత్వా ॥ దక్షిణోత్తరయో ర్లవణకల్యైర్గజౌలిఖత్వా - ఇం
ద్రాణీం తద్దుత్తరతోగారీంచ ప్రతిష్ఠాప్య - పూర్ణకలశద్వయం ప్రా
గ్భాగే నిధాయ చతుర్దిక్షునాకబలిమృణ్మయపాత్రాణినిధాయ-తంతు
నావేప్య! గంధపుష్పామృతాదిభిరభ్యర్చ్య! త్రయస్త్రింశద్దీపానిధా
య-ప్రాగ్భాగే ఆయుధంనిత్యవ్యసనవాసిన్యాదీపసహితకాంస్యపాత్ర
ద్వయంగృహీత్వా! త్రిః ప్రదక్షిణీకృత్యా! త్రియస్త్రింశదన్నకబళాన
ర్వతోనిధాయ-ఉపహారాదికం కృత్వా! తంతూనుద్వాన్య - చతుర్దిక్షు

నాకదేవతాభో బలియదకపురస్సరంవిస్సజేత్ | ఓమ్ అగ్నిదేవతా వా
 తోదేవతాసూర్యోదేవతా చ ద్రుమాదేవతా వసనోదేవతాదుదా |
 దేవతాఽగ్నిదేవతావిశ్వేదేవతామరుదేవతా బృహస్పతి
 దేవతే | ద్రోదేవతా సగురోదేవతామూర్ధాసిరాట్ ఘృవాసిధరుణా
 య త్యసి యమిహిషేహ్యోజేత్వాకృత్యైత్యాక్షేమాయత్వా యం
 త్రిరాట్ ఘృవాసి ధరణీధ్రత్యసిసిరిత్యాయుషేత్వావర్చసేత్వాజసే
 త్వాబలాయత్వా | త్రిరఘ్యందద్యాత్ | శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం... సర్వే
 భ్యోమహాజనేభ్యోనమః | ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథాదంపత్యోః
 ఆయుర్వరోప్తయశోబూభివృద్ధ్యర్థం శారీసీలలోహితపూజాఖ్యం కర్మ
 కరిష్యమాణస్త... కర్మణఃపుణ్యాహవాచనమ్కరిష్యే | ఆదానిర్విఘ్నన
 పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధపతిపూజాం కరిష్యే | గణాధపతిపూ
 జాం కర్మణః పుణ్యాహవాచనంచకుర్యాత్ | ఆచమ్య... ఏవంగుణ...
 ర్థంశారీసీలలోహితపూజాంకరిష్యే | పూజా కృత్వా అత్రకుసులా
 న్నంసవేదయేత్ | నీలగోహితేభవతఃకృత్యానక్రిత్యజ్యతేవధం తేఽ
 న్యాజ్ఞాతయఃపతిర్భూధేఃశుభధ్యతే | నీలగోహితధారణ... సుముహూ
 ర్లోఽస్తు | పాణానాయమ్య... ఏవంగు... పీత్యర్థంగర్భాధానాఖ్యంకర్మక
 రిష్యే | ఫలపుష్పాక్షతదక్షిణాదికంగృహీత్వా | విష్ణుర్యోనింకల్పయత్తు
 తంమేవాద్యోనమర్థయ | గర్భాధానముహూర్తస్సు... అస్తు | తతఃఫల
 ప్రదానానికరిష్యే | బ్రాహ్మణేభ్యో ఫలప్రదానాని దద్యాత్ | సువా
 సినిభ్యోహర్షవాయవదానానిదద్యాత్ | తతః | ఇంద్రాణిచప్రార్థయేత్ |
 ఇంద్రాయ రాజ ఇతి హిమవతోహస్తీత్యంతం జపేత్త్రిః ప్రదక్షిణా
 కృత్వా | ఇంద్రాయ రాజేహ్యుక్తరోవరుణాయ రాజే కృష్ణాయచాయ

రాజ్యముశ్చముషభాయ రాజ్యేగప్రయ శ్చిహ్నాలాయ రాజ్యేశ్వరః పు
రుషరాజాయ నుర్మట్యక్షివ శ్రేయస్యవక్త్రకాసిలాంశః క్రిమిస్సమస్య
రాజ్యఃకులుగస్సిధోశ్శిగ్ం శుభూరోహిమవశోహస్తి బంధుభ్యో
మిధునేభ్యస్తాబూలాని దద్యాత్ ॥ అభాశీర్వాదః ॥ కంకణవిమోచ
నంకుర్యాత్ ॥ తతోవసంతమాధవపూజాం కేచిత్కుర్వంతి ॥ అథమా
ర్జనం వసంతే నర్తునాదేవాః ॥ వసవ స్త్రివృతాస్తుతం రథంతరేణశేజ
సాహావిరింద్రో వయోదధుః ॥ గ్రీష్మేణదేవాఃకుతునాన్రుదాః పంచ
దశేస్తుతం బృహతాయశసా బలం హవిరింద్రో వయోదధుః ॥ వర్షా
భిర్ముతునాదిత్యాః స్తోమేనప్రదశేస్తుతం వైరూపేణవిశౌ జనా
హవిరింద్రో వయోదధుః ॥ శారదేనర్తునాదేవాః ఏకవింశతీ ఋభవ
స్తుతమ్ ॥ వైరాజేనశ్రియాశ్రియం హవి...దధుః ॥ హేమంతే నర్తునా
దేవాః మరుత స్త్రిణవేస్తుతంబలేన శక్వరీప్సహా ॥ హవి—దధుః ॥
శైశ్వికేణర్తునాదేవాః ॥ త్రయస్త్రిగ్ం శేమృతగ్ంస్తుతమ్ ॥ సత్యేనరే
వతిక్షత్రం ॥ హవిరింద్రో వయోదధుః ॥ దేవస్యత్వా...మి ॥ ఇతిమంత్రే
ణపూర్ణకలశద్వయేరత్నద్వయం నిధాయ ॥ అభావేసువర్ణజతేనిధా
య ॥ శ్లో ॥ దేవింద్రాణిసమస్తుభ్యం దేవేంద్ర ప్రియభామిని ॥ ఏవా
హం భాగ్యమారోగ్యం పుత్రపౌత్రాంశ్చ దేహిమే ॥ ఇతివధూవర
యోశ్చిరసిసమ్మార్జనంకుర్యాత్ ॥ ఇతినాకబలిస్సమాప్తః.

శ్రీ విష్ణుకవచప్రారంభః.

అస్యశ్రీ విష్ణుకవచస్తోత్రముహమంత్రస్య - బ్రహ్మముషిః -
గాయత్రీఛందః - శ్రీమహావిష్ణుదేవతా అచ్యుతాయనమః - అనం

తాయశ్చక్తిః - గోవిందాయకీలకం - శ్రీమహావిష్ణుప్రసాద సిద్ధ్యర్థే
జపేవినియోగః - కేశే వాయులింగస్థాభ్యాం నమః - నారాయణాయ
తర్జునీభ్యాంనమః - మాధవాయ మధ్యమాభ్యాంనమః - గోవిందా
యలనామికాభ్యాంనమః - విష్ణవేకనిష్ఠికాభ్యాంనమః - మధుసూద
నాయకరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః - త్రివిక్రమాయ హృదయాయ
నమః - వామనాయశిరసేస్వాహా - శ్రీధరాయశిఖాయై నామః -
హృషీకేశాయ కవచాయహూః పద్మనాభాయ నేత్రత్రయాయవౌ
శట్ - దామోదరాయలస్త్రాయశట్ - భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్భం
ధః॥ ధాన్యః॥ శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభంసురేశం
విశ్వాకారంగనపద్మం మేఘవణంశుభాంగం॥ లక్ష్మీకాంతం
కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం॥ వందేవిష్ణుం భవభయహ
రం సర్వలోకేశనాథం॥ పూర్వతోమాంహరిఃపాతు వశ్యాచ్చ
క్రీచదక్షిణే॥ శ్రీకృష్ణఉత్తరేశాతు శ్రీశోవిష్ణుశ్చసర్వతః॥ ఊర్ధ్వో
మానందకఃపాతు అధస్తాత్ శర్లభృగ్సదా॥ పాదాపాతుసరో

జంఘీర్జంఘీపాతుజనాదకనః॥ జనునీమేజగన్నాథః ఊరూపా
తుత్రివిక్రమః॥ గుహ్మంవాతుహృషీకేశః పృష్ఠంపాతు మమావ్య
యః॥ పాతునాభింమమానంతః కుక్షింరాక్షసమదకనః॥ దామోద
రోమేహృదయంచక్షఃపాతుస్మకేశరీ॥ వక్షోమేకాభియారాతి ర్భుజౌ
భక్తాతిభంజనః॥ కంఠంకాశాంబుదశ్యామః స్థూన్ద్రామేకం సమర్థ
నః॥ నారాయణోవ్యాన్నాసాంమే కర్ణౌకేశీప్రభంజనః॥ కపాలా
పాతువైకుంఠః జింహ్వాంపాతుదయానిధిః॥ ఆస్యందశాస్య హంఠా
వ్యాసేత్రేమేపద్మనాచనః॥ భువోమేపాతుభూమిశః లలాటం
మేసదాచ్యుతః॥ ముఖంమేపాతుగోవిందో శిరోగరుడవాహనః॥ మాం
శేషశాయీసర్వభ్యో వ్యాధిభ్యోభక్తవత్సలః॥ పిశాచాగ్నిజలేభ్యో
మాంపాపేభ్యో పాతువామనః॥ సర్వభ్యోమరితేభ్యశ్చ పాతుమాం
పురుషోత్తమః॥ యత్తదంవిష్ణుకవచం సర్వమంగళదాయకమ్॥ సర్వ

కోగ్రహశమనం సర్వశత్రునివారణం || ఏవంజబాపతత్కాలే హ్యత్స
రక్షాకరంపరమ్ | ప్రతిసంస్కృతంపతేచ్ఛుద్ధః సర్వత్రవిజయీభవేత్ ||

శ్రీవిష్ణుకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

ఉపనయన ముగ్ధశాస్త్రము.

శ్లో|| ఆదాగణేశ స్తదనుస్వయంభూ స్తోమగీశ స్తదన స్తరం
హరిః|| ఏతేసదా దేవగణా దిశన్తువతో శ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః||
౧|| సుమేరు సారత్న గిరిస్త్రాసీల కైలాస విద్ధ్యాచల హేమ కూటాః||
సర్వే గిరిస్త్రాస్త్ర సుతతంబిశన్తు వతోశ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౨||
గోదావరీసింధు మలాపహరీ వేగావతీ నాదవతీప్రశస్తాః||నద్య సుమస్తా
స్సుతతం దిశన్తు వతోశ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౩|| కృష్ణాజినంద
భామయీ చమాజ్ఞోపాలాశదగ్ధః పరిధానశాతీయజ్ఞోపవీతంచదిశన్తు
నిత్యం వతోశ్చిరాయ శ్శుభకీర్తివిద్యాః|| ౪|| తామూర్బల గద్ధాక్షుతి
కుత్రపుష్ప దీపాఙ్కురా తీర్వచనాని యాని||పుణ్యహ వాక్యానిదిశ
న్తుతాని వతోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః || ౫ || మన్దారధాత్రీరుహ
పారిజాత సంతానకల్పద్రుమచన్దనాని | కల్పద్రుమాఖ్యానిదిశన్తు
తానివతోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః|| ౬ || జమ్భూరినైశ్యానర కాల
పుణ్యాసగిత్పతి ర్నాయకుబేదశర్వాః | ఏతేసదాదిశన్తు దిశన్తు
వతోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః|| ౭|| ఓజ్జ్వరసన్యాహృతిమస్త్రము
ద్రాసానివిత్రిగాయత్రిసరస్వతీస్వరాః | ఛన్దాంసేదాశ్చిదిశన్తుసర్వే
వతోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః|| ౮|| వసిష్ఠజాబాలి పరాశరాత్రివా
ధూల బోధాయనజామదగ్న్యాః | భృగ్వక్తిరోగతమ కాశ్యపాశ్చ
వతోశ్చిరాయశ్శుభకీర్తివిద్యాః|| ౯||

అథ పునరుపనయన ముగ్ధశాస్త్ర నిమిత్తాని.

తీర్థయాత్రాంవిదా - అంగ వంగ కలింగ సావీరి సారాష్ట్ర
మాగధాపండితకీగాపథాది దేశగమనసింసుతిరణే, మద్యపాన-
విబ్బూతప్రాశనే అనధ్యయనదివసే తత్పు ర్వదుశ్చోపనయన -

సర్వేషాం పునరుపనయనంకార్యమ్ । సబ్రహ్మచారిణస్తు పితృమూర్తిమూతామహాచార్యోపాధ్యాయ మాతులవ్యతిరిక్త ప్రేతకార్యకరిణి - పితృమాతృజ్యేష్ఠభ్రాతృచార్య వ్యతిరిక్తోచ్చిషాన్న ప్రేతాన్నాశౌచాన్నగణాన్న గణికాన్న శూద్రాన్న సూతకాన్న శ్రాద్ధాన్న భోజనే అనిదేశాహితీరపాన, మధుమాంసభక్షణే, మూతిరిరజస్వలయా ముకనయనచ, పునరుపనయనంకార్యం । ఉపశీతకరిత్యాగేషట్కృచ్ఛాభిక్యత్వా, పునరుపనయనంకుర్యాత్ ॥ వపనాజినవహంతీ దండధారణ భిక్షాచరణ త్రిరాత్రవతానిచ పునరుపనయనేవజయేత్ । ఇతిపునరుపనయనసంస్కార నిమిత్తాని సమాప్తాని.

అథ స్వానప్రకరణమ్,

గంగాధ్యానపురస్సరం గంగాంప్రవిశ్య అథగంగాధ్యానమ్ ॥ శ్లో॥ గంగాగంగేతియో బ్రూయాద్యోజనానాం శతైరపి ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణుహాకం సగచ్ఛతి । అంబత్వదర్శనాన్ముక్తిర్న బానేన్నానజం ఫలం । స్వరారోహణసోపానే మహాపుణ్యతరంగిణి । విశ్వేశంకేశవిండుంజీం దండపాణించభైరవం । సంజేకాశీంగుహాం గంగాంభవానీంమణికర్ణికాం । ఆతితీక్షణమహాకాయ కల్పాంతదహనోకమ । భైరవాయ సమస్తుభ్యమనుజ్ఞాండాతుమర్హసి ॥ త్వంరాజాసర్వలిక్ష్మానాం త్వమేవ జగతిపితా । యాచిహోదేహిమేతీర్థం సర్వపాపమనుత్తయే ॥ యోఽసాసర్వగతో విష్ణుశ్చిన్మియాపీనింజనః ॥ సపవద్రవయాపేణ గంగాంభోనాత్రనంశయః । సంజీవినీనిసీతామాలినీచ మహాపగా । విష్ణుపాదాబ్జసంఘాతా గంగాత్రిపదగామినీ । భాగిగధీభోగవతీబాహ్నవీతిదశేశ్వరీ । ద్వాదశైతానినామాని యత్ప్రియత్రవలాశయే ॥ స్నానకాలేపతేన్నిత్యం మహాపాతక నాశనమ్ ॥

నాభినూ శ్రేణిలేష్ఠిత్యా - శిఖాంస్విధావిధాయ, నిరుద్ధకల్లనాసఃత్రిగుచ్ఛత్య ఆచమ్య - శిఖాంబద్ధ్యా - దేహంపశ్చత్య - ఆచమ్య...ర్థం ప్రాప్తిస్సాన్నినమహాంకరిష్యే॥ఇతిసంకల్ప్య ॥

హిరణ్యశృంగ మితిసూక్తంజపేత్ || హిరణ్యశృంగంవసుణాం పృథ్వీ ద్యౌః
 త్స్థింమేదేహియాచితః | యస్మయాభుక్తమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ
 ప్రతిగ్రహః | యస్మేమనసాసాచాకర్మణావాదుష్కృతం కృతం |
 తంవత్సోమరుహోబృహస్పతి స్సవితాచపునంతు పునఃపునః || సా
 త్వాచమ్య || తతోమార్జయేత్ || ఓం ఆప్రోహిష్ఠామయోభువస్తాన
 ఊర్జేదధాతన | మహేరణాయచక్షుసే || రవావశ్చివతి మోరస్తస్య
 భాజయతేహసః | ఉతతీరివమాతరః || తస్మాఅంగ మామహో
 యస్యక్షుమాయజన్వథ | ఆపోజనయథాచనః | హిరణ్యవర్ణాశ్శుచ
 యః పావకాయాసుజాతఃకశ్యపోయాస్విందగ్రః | అగ్నింయా గర్భం
 దధిరేవిరూపాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ధస్యోనా భవంతు | యాసాగ్ం రాక్షా
 వరుణోయాతిమధ్యే సత్యాన్త్రతేఅనపశ్యత్ జనానామధుశ్శుప్త
 శ్శుచయోయాః పావకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ధస్యోనాభవంతు | యాసాం

సాననియమః || శ్లో || సోతసోఽభిముఖిస్సాయాత్ మార్జనేచా
 ఘుచుర్వనే | అన్యత్రాఝముఖోరాత్రో ప్రాగుదబ్ధుఖి ఏవనా | సం
 కల్పస్సూక్తకథం మాజ్ఞనం చాఘుగుణం దేవాదితర్పణంచైవసా
 నం కంచాంగముత్తమం | తతోనదీంసమాగత్య గంగాధ్యానపుర
 స్సరం నాభిమాత్రేజలేస్థిత్వా త్రివారంపానమాచరేత్ || విశ్వా
 మితః | నాభిమాత్రేజలేస్థిత్వా కృత్వాకేశాన్ ద్విధాద్విజః | నిరు
 ద్ధకర్ణనాసస్తుతివారం మజ్జనంచరేత్ | విష్ణుః | త్రిరాష్ట్రత్యసమాచ
 మ్మృశిఖాంబుద్ధ్యానమాచమేత్ | ప్రాణానాయమ్య సంకల్ప్యత్రివా
 రం మజ్జయేత్పునః ||

దేనాదివిక్ర్యాన్విభక్తం యా అన్తరిక్షే బహుధాభవన్తి । యాః పృ
థివీంపయ స్తోన్దన్తిసుక్రాస్తానాపతశ్శగ్ధస్యోనోభవన్తు ॥ శివేనమాచ
క్షుమాపశ్యతాకశ్చివయా తనువోపస్పృశత త్వచంమే । సర్వాగ్ం
అగ్నిగ్ంరపుష్పదోహువేవో మయివగ్ంస్థో బలమోజోనిధత్తి ॥ ఇద
మాప్రప్రవహతావద్యంచ మలంచయత్ । యచ్చాభిదుద్రోహాన్మ
తంయచ్చశేపే అభీసుణం ॥ ఆపోమాతస్మాదేనస్తో విశ్వన్మంచ
త్వగ్ంహసః । నిర్మాముంచామిశకథాన్నిర్మా వరుణాదధి । నిర్మా
యమస్యపద్భీశా తస్యస్మాద్దేవకిల్బిషా దుతోమనుష్యకిల్బిషాత్ ॥

అథ పవమానసూక్తమ్.

పవమానస్సువర్జనః । ప్రవిత్రేణవిచర్షణిః । యాపోతాసపునాతు
మా॥ పునంతుమాదేవజనాః । పునంతుమనవోధియా । పునతువిశ్వత
యవః । జాతవేదఃప్రవిత్రవత్ । ప్రవిత్రేణపునాహిమా । శుక్రేణదేవ
దీద్యత్ । అగ్నేకృత్వాక్రతుగ్ంరను ॥ యతేప్రవిత్రమచ్ఛిషి । అగ్నే
ఋతతమంతరా । బ్రహ్మణేనపునీమహే ॥ ఉభాభ్యందేవసవితః । ప్రవి
త్రేణస్తవేనచ । ఇదాబ్రహ్మపునీమహే ॥ వైశ్వదేవపున తదేవ్యాగ్
త్ । యస్యైవబ్రహ్మ సనువో నీతికృతాః । తయామదంత స్పధమా
ద్యేషు । ప్రయగ్ంస్యమకలియోరయోగాం ॥ వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా
పునాతు । వాతఃప్రాణేనైరోమయోధూః । ద్యావాపృథివీపయస్తా
వయోధిః । ఋతావరీయజ్ఞయేమాపునీతామ్ ॥ బ్రహ్మద్భిస్సవిత్తస్త్వ

భిః । వర్షిష్టే దేవతానమస్తభిః । అగ్నే దక్షిణే పునాహిమా । యేన దేవా
 అపునతః । యేనాపాదివ్యంకశః । తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా । ఇదం బ్రహ్మ
 పునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసం ।
 సర్వగ్ంస పూతమశ్వాదిస్వదితం మూతరిశ్వనాః । పావమానీగోఽబధ్యే
 తి ఋషిభిస్సంభృతగ్ంరసంతస్సైస్సై సరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ంసద్విర్మహా
 దకమ్ । పావమానీస్వస్త్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిపయస్వతీః । ఋషిభి
 స్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితం । పావమానీద్దిశంతు
 నః । ఇమం హోకమథోలముం । కామాంశ్చ మర్థయంతునః । దేవీరేవై
 స్సమాభృతాః ॥ పావమానీ స్వస్త్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిఘ్ను
 తస్త్వతః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ంహితమ్ ।
 యేన దేవాః ప్రవితేణ । అత్మానం పునతేసదా । తేన సహస్రధారేణ ।
 పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం ప్రవిత్రం । శతోద్యామగ్ం
 హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదోవయం పూతం బ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్ర
 స్సునీతీస్తహః పునాతు । సోమస్త్వస్త్వావరుణస్సమీచ్యా । యమో
 రాజాప్రమృగాభిః పునాతుమా । జాతవేదామోర్జయంత్యా పునాతు ।
 పునర్నిమజ్జ్యః । (ఋణస్నానముచేసి) । నమోగ్నయ ఇతి నమస్కృత్య ॥
 నమోఽగ్నే ॥ యేఽపుమితేనమ ఇంద్రాయ నమో వరుణాయ నమో
 వాయువై నమోఽధ్యుః । యదపాం కూరమితి సాంగుష్ఠయజ్ఞసూ
 త్రేణ ॥ లోడితాభిరద్భి స్త్రిరాపుత్య ॥ ఆలోడనపూర్వక మేవగాహ

నమ్ । యదహం క్షురం యదమీధ్యం యదశౌలం తదపగచ్చ
 తాత్ । అత్యంతనాదతీతానాద్యచ్చక్రిగ్రాప్సిగ్రహాత్ । తన్నో
 వరుణోరాజాప్రాణినా హ్యవమశితమ్ । సహమహాపావీరశోనిర్ము
 క్తోముక్తిశ్చిషః । నాకస్యప్రప్యచూరుహ్యగచ్ఛే ద్భిహ్మసహోకతాం
 యశ్చాపున వరుణస్సపునా శ్విఘ్నమర్హణః । ఇమంమేగంగ ఇత్యహ
 ౨భిమంత్ర్యః । ఇమంమేగంగే యముసేనరస్వతిశుతుద్రిస్తామగంసచ
 తావప్రప్తియా । అసిక్తియామరుద్వధేవితస్తయాః ధీక్రియే శృణుహ్య
 సుహోమయా ॥ అఘమక్షణ సూక్తమ్.

ఋతం చేత్యఘమక్షణసూక్తేనా ప్స్వపగాహేత । ఋతం
 చస్తత్యంచాభీద్ధాత్తప్రసాదధ్యజాయత । తతోరాత్రజాయతతతస్స
 ముద్రోఅర్ణవః । సముద్రాదర్ణవోదధిసంవత్సరోఅజాయత । అహూ
 రాతాణిమిదధ (మిదధ)ద్విశ్వస్యమిషతోవశీ ॥ సూర్యాచంద్రమసా
 ధాతాయథాపూర్వ మకల్పయత్ । దివంచపృథివీం చాంతరిక్షమథో
 సువః । యత్ప్రథివ్యాగ్ం రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసిః । ఇమాగ్స్త
 దాహోవరుణాపునాత్వఘమర్హణః । పునంతవసవఃపునాతువరుణాపునా
 త్వఘమర్హణః । ఏష భూతస్యమధ్యేభువనస్యగోష్ఠాః । ఏష పుణ్యకృతా
 న్లోకా నేషమృతోర్హిరణ్మయః । ద్యావాపృథివ్యోర్హిరణ్మయగ్ం
 సగ్గ శ్శితః సువః ॥ స సస్సువ సగ్గంశిశాధి । ఆర్ద్రం జ్వలతీత్యావ
 మ్యః । ఆర్ద్రం జ్వలతీత్యావహ మస్మి । త్యోజ్జ్వలతిబ్రహ్మహమస్మి

యోఽహ మస్మిబ్రహ్మహ మస్మి । ఆహమస్మి బ్రహ్మఽహమస్మి
అవామేనాహం మాం జాహూమి స్వాహా ॥

పూర్వోక్తవంగుణ...శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం స్నానాంగ త్వేనదే
వాదితర్పణ కరిష్యే ॥ ఇతి సఃకల్ప్య ॥ దేవతీర్థేన తర్పణం కుర్యాత్ ॥ బ్రహ్మ
దయో యేదేవాః తా దేవాన్ స్తర్పయామి । భూదేవాన్ స్తర్ప
యామి ॥ భువదేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సువదేవాన్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భు
వస్సువదేవాన్ స్తర్పయామి ॥ నివీతీః ఋషీర్థేన ద్విరావృత్త్యా ॥ కృష్ణద్వై
పాయనాదయో యేఋషయః తాఞ్ఋషీన్ స్తర్పయామి ॥ భూర్ఋషీ
+ మి ॥ భువర్ఋషీన్...మి ॥ సువర్ఋషీన్...మి ॥ భూర్భువస్సువర్ఋ
షీన్...మి ॥ ౨ ॥ ప్రాచీనావీతీః పితృతీర్థేన త్రిరావృత్త్యా తర్పయేత్ ॥ సోమః
పితృమాణ్ యమోఽంగిరస్వాః గ్నిష్వాత్తాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో
యే పితరః తాన్ పితృన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూః పితృన్ స్తర్పయా
మి ॥ ౩ ॥ భువః పితృన్...మి ॥ ౩ ॥ సువః పితృన్ స్తర్పయామి ॥ ౩ ॥ భూ
ర్భువస్సువః పితృన్...మి ॥ ౩ ॥ సవ్యం ॥ అనేన దేవఋషిపితృతర్పణేన భ
గవాన్ + మస్తు (స్నాత్వా) ప్రాచీనావీతీః స్నానకాలే పితృపితామహ
ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురుద్రాదిత్యరూపా
ణాం ॥ మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయా
నాం వసు...ణాం మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామ
హానాం... గోత్రాణాం... శర్మణాం వసురు...పాణాం ॥ మాతామహీ

మాతుః పితామహీమాతుః ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దా
యినాం ॥ సర్వేషాం పితృణాం అక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం
...స్నానమహంకరిష్యే ॥ స్నాత్వా చమ్య ॥ సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని
కరిష్యే ॥ ఓమ్ క్షేద్యన్నద్యమిత్రమహః । ఆరోహన్నుత్తరాం దివం ।

హృద్యోగం మమ సూర్యహరిమాణంచ నాశయ । శుకేషు మేనాన్తి

మాణం! రోక్షణాశాస దద్ధిసి! అభోహరిద్రావేషుమేహరిమాణంనిద
 భ్మసి! ఉదగాదయమాదిత్యః! విశ్వేనసహసాసహ! ద్విపంతంమమ
 రంధయః! మోఅహంద్విష తెరథం! ఓమ్మితిరవిసూర్య భానుఖగ
 పూషహిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్కభాస్కరేభ్యోనమః ఇద
 మర్ఘ్యంసమర్పయామి॥న్నత్వా॥ తతఃఉదకప్రక్షేపణం కుర్యాత్॥
 శ్లో॥ యన్మయాదూషితంతోయం శారీరమలసంయుతం। తస్మాత్పా
 పవిశుద్ధ్యర్థం యత్కృణంతర్పయామ్యహమ్॥ అసంస్కారాశ్చయేకే
 చిజ్జలాశాః పితరోమమ। తేషా మాప్యాయనార్థాయదీయ తేనలిం
 మయా॥ శ్లో॥ యేకేచాన్యత్కులేజాతాలపుత్రాగోత్రీణోమృతాః।
 తేగృహ్లాంతు మయాదత్తం వస్త్రసిప్పేడనోదకమ్ ॥ ఇతి వస్త్రం
 నిప్పేడ్య॥ శ్రీరామరామరామ॥

తత శ్శుభ్రవస్త్రంధృత్వాచమ్య । విభిప్రకారేణ భస్మధారణ
 సంధ్యావందనాదికంకుర్యాత్॥

శ్లో॥ సువర్ణ దగ్ధరజతై ర్విన్నావైదక్షిణేకరే। యతచనుయతే
 మోహాచాచాంతేరుధరంభవేత్॥ విష్ణుః॥ శ్లో॥ ఉత్తమంతునదీన్న
 సం తటాకేమధ్యమంస్మృతం। కూపేన్నానంతుసామాన్యం భండ
 న్నానంవృథాభవేత్॥ నదీషుదేవఖాతేషుపాతన్నానాయాద్దినదినే।
 తదభావేతటాకేచ కూపేవాన్నానమాచరేత్॥ శ్లో॥ శ్వాసకుక్కుట
 మార్జాల మద్యభాండరజస్వలాః। స్పృష్త్వాదేవలం కంచైవసచేలం
 న్నానమాచరేత్॥ శ్లో॥ చిలించచిలికావృంచయూవంచండాళమేవచ।
 స్పృష్త్వాదేవలకంచైవ సవాసాజలమావిశేన్ ॥

అథ భస్మధారణవిధానమ్.

ఆగ్నేయంభస్మసద్యోజాత మితిపంచబ్రహ్మమంచైఃప్రతిగృ
 హ్యః సద్యోజాతంప్రపద్యామి సద్యోజాతాయవైనమోనమ॥ భవే

భవేనాతిభవేభవస్త్వమాం । భవోద్భవాయనమః । వామదేవాయ
 నమో జ్యేష్ఠాయ నమశ్రేష్ఠాయ నమోస్తుతాయనమః । కాలాయ
 నమః । కలవికరణాయ నమోబలవికరణాయనమోబలాయనమోబల
 పృమభవాయనమస్సర్వభూతదమనాయనమోమనోస్మనాయ నమః॥
 అహోరేభ్యోఽధహోరేభ్యోఽహోరః ఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వశ
 రేభ్యోనమస్తై అస్తురుద్రహపేభ్యః॥ తత్పురుషాయవిద్మహేమహా
 దేవాయధీమహి । తన్నోరుదగ్రఃప్రచోదయాత్ ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యా
 నామిశ్వరస్సర్వభూతానాం । బ్రహ్మహితర్బ్రహ్మణోఽధవతిర్బ్ర
 హ్మశివోమేఅస్తునదాశివోమ॥అభియంతరామ్॥ అగ్నిరిత్యనేనచాఽభి
 మంత్ర్య॥అగ్నిరితిభస్మ॥ వాయురితిభస్మ॥ జలమితిభస్మ॥ స్థలమితిభస్మ
 వ్యోమేతిభస్మ॥ సర్వగంచావాళదంభస్మ । మనవతాని ఛక్షుగ్ంష
 భస్మాని॥ మానస్తోకఇతీనముద్భృత్య జలేనసంస్పృజ్య॥ మానస్తోకేతన
 యే మానఆయుషి మానోగోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరా
 న్మానోరుద్రభామితోవధీర్ హవిష్మన్తోనమసావిధేమతే ॥ త్రాయు
 షే॥త్ర్యంబకైతిర్యక్తిస్తోకేభాఃపృకువీత॥త్రాయుషంజయదగ్నే
 కశ్యపస్యత్రాయుషం॥ యదైనానాం త్రాయుష్మంతస్మేలస్తుత్రా
 యుషం॥ త్ర్యంబకంయజామహేసుగంధింపుష్టివర్ధనం॥ ఉర్వారుకమివ
 బంధనాన్నత్యోర్మక్షీయమామృతాత్ । యేతేనవానైమయ్యతం
 పాశామృత్యోమర్యాయనాంతవే । తాం యజ్ఞస్య మాయయాన

త్వానవయజామహే॥ మృత్యువేస్వాహా మృత్యువేస్వాహా॥ శ్లో॥ శ్రీక
రంచవత్రితంచ శోకరోగనివారణం తాకేవంశీకరంపుంసాం భస్మం
త్రైలోక్యపావనమ్ । ఇతిభస్మధారణమ్॥ తతః విధిప్రకారేణ సం
ధ్యాపందనాదికం కుర్యాత్ ।

అథ యమ తర్పణమ్.

వృద్ధమనుః॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాంకార్యంచయమతర్పణమ్।
కృష్ణాంగారచతుర్దశ్యా మపికార్యంతతైవచ॥ నియమస్తు॥ దక్షిణా
భిముఖో భూత్వాతీలైస్సవ్యంసమాహితః। దేవతీర్థేన దేవత్వాత్తీలైః
ప్రేతాధిపత్యైః। ఏవంకుర్వతఃఫలమాహమనుః॥ యత్రకవ్వచసనద్వ్యాం
హిన్నాత్వాకృష్ణచతుర్దశీం సంతపక్యధర్మరాజానంముచ్యతేసర్వ
కల్పిషేరితి॥ ఆచమ్య...ఏవం...రం దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం యమతర్ప
ణంకరిష్యే॥ దక్షిణాభిముఖ స్తీర్థేబర్హిషి దేవతీర్థేనతీలమిశ్రితంజ
లందద్వాత్॥ యవంతర్పయామి॥ ధర్మరాజం తర్పయామి॥ మృత్యుం
తర్పయామి॥ అంతకం తర్పయామి॥ వైవస్వతం తర్పయామి॥ కాలంతర్ప
యామి॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామి॥ ఔదంబరం తర్పయామి॥ క
ధ్నంతర్పయామి॥ నీలం తర్పయామి॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామి॥ వృకో
దరం తర్పయామి॥ చిత్రం తర్పయామి॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామి॥ ఇతి
తర్పయేత్॥ శ్లో॥ యమాయధర్మరాజాయ మృత్యువేచాంతకాయ
చ॥ వైవస్వతాయకాలాయ సర్వభూతక్షయాయచ॥ ఔదు బరాయ
దధ్నాయనీలాయ పరమేష్ఠినే వృకోదరాయచిత్రాయ చిత్రగుప్తాయ
తేనమః॥ కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యా మితితత్త్రిధిసంకల్పవిశేషః॥

అథ భీష్మతర్పణమ్.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాంతు మాఘస్యదద్వాద్భీష్మాయయో
జలం సంవత్సరకృతంపాశం త త్తగాదేవసశ్యతి॥ ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం
మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణంకరిష్యే॥ వైయాఘ్రపాదనోత్రం

సాంకృతి ప్రవరంగంగాపు శృంగార్కాణం తర్పయామి॥ వై యాఘ్రపా
దగోత్రం సాంకృతి ప్రవరం భీష్మవర్కాణం తర్పయామి॥ వై యాఘ్రపా
దగోత్రంసాంకృతిలపుత్త్రప్రవరం వర్కాణం తర్పయామి॥ ఇతితర్ప
యేత్॥ అస్త్యేనాస్యశ్చేల్ప॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రాయసాంకృతిప్రవ
రాయచ॥ గంగాపుత్రాయభీష్మాయపురాస్యేనాంతిరోదకమ్॥ అపు
త్రాయపదామ్యేతిజ్జలంభీష్మాయవర్కాణి॥ ఇతిభీష్మతర్పణమ్॥

అథ సింధు స్థానప్రయోగః.

శ్లో॥ అశ్వత్థ సాగరాసేవ్యో నన్వప్తవ్యోకదాచన॥ అశ్వశంసుం
దవారేతు సాగరంపుర్వణిన్పుశేత్॥ అత్రసముద్రోదకేనాచనునం
నకార్యంకింతుదకాంతః కైవలతథానోక్తం॥ అత్రరాభిరద్భిరాచామే
దితి॥ తత్రైవాచనుః యోగ్యస్థలాః॥ గోకర్ణేచ ప్రథాసేచగంగాసాగ
ర సంకమే॥ జగన్నాథే రానుసేతా వర్ణానాచమఃచరేత్॥ సింధౌ
కృత్యమహ॥ ధనుర్బాణౌ లిఖత్వాశ నమస్కృత్యశ్రుతింజపేత్॥ సిం
ధౌప్రక్షిక్వసూతాః॥ సరత్సం సహారితకమ్॥ సింధుతీరంప్రాప్య తత్ర
ధనుర్బాణౌలిఖత్వా॥ శ్లో॥ రఘువీరపదాంభోజపద్మతీర్థచాంసవే॥ ద
శకం శిరశ్చేద హేతివే సేతవే నమః॥ యానికానిచ...రక్షరక్షసరి
త్పతే॥ ఇత్యాత్మకదక్షిణత్రయాంకృత్యా॥ ప్రస్తుత్రాయ నయునాయ
సింధూనాం పతియేమః॥ ప్రదీనాగంసర్వాం పితౄణామతా విశ్వ
కర్మకైవిశ్వాహోమర్త్యగంహ్రావి॥ ఇతినమస్కృత్యరత్న హారితకసహ
తాని యజ్ఞోపవీతాని అథవాఫలపుష్పతాంబూలానిసింధౌప్రక్షిక్వ॥
శ్లో॥ పిష్పలాదాత్సముత్పన్నే కృత్తేగాకభయం॥ రిపాపాణం తేమయా
దత్తమాహుర్భంగప్రకల్ప్యతామ్॥ ఇతిపాపాణంప్రక్షిక్వప్రార్థయతే॥
శ్లో॥ విశ్వాచీచపుతాచీచ విశ్వయోనేవిశాంపతే॥ నాన్నిధ్యం
కురుమేదేవ సాగరేలవణాంధసి॥ త్రితత్త్వాత్మకమీశానం నమోవిష్ణు

మునూహం! సాన్నిధ్యంకుమరేదేవ సాక్షేలవశాంధసి! నమస్తే వి
 శ్వగుప్తాయ నమో నిష్ఠ వసాంతు నే! నమో జలసహాయ నదీనాం
 పతయేనమః! ఇతిమన్వేత్సా! నమ సజగదాధార శంఖచక్రగదాధ
 ర! దేవ దేహి మనూన్మృతవ త్థినిషేవణే! ఇత్యన్మృత్యుకృత్య!
 మంత్రం పఠేత్ || అగ్నిస్స యోర్నిరనిల్శ్చదేహాలా శేఖరవామ్మ
 త్యుక్తమృతస్య నాభిః | తతః పృథం ప్రాంశవ సత్యవాక్యం శుత్యావ
 గౌహేత ప్రతిం నదీనాం || తతః సన్నిత్యా! ఆహూతా మయోభువ
 ఇతి తిస్థభిర్హిరణ్యవర్ణా ఇతి చతస్పభిః పవమాన స్సువర్జన ఇత్యేతే
 నానునాకేన చేత్యాదిభి సన్నియాత్ | పూర్వోక్త... శుభతిథా ప్రాచీ
 నావీతి యజమానస్యపితృః పితౄణాం అక్షయపుణ్యలోక ఫలా వాప్త్య
 ర్థం. ఆకామావైప్రయుక్త మహాపర్వణి సింధుస్నానకాలే పితృపితా
 మహాప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... రూపాణాం! మాతృపితామ
 హీ ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం... దాయీనాం! మాతామహ
 మాతృః పితామహమాతృః ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం... సా
 ణాం. సపత్నీకానాం! సర్వేషాం పితౄణామక్షయపుణ్యలోక ఫలా
 వాప్త్యర్థం... స్నానమహంకరిష్యే || ఇతి స్నానం ప్రత్యా సూర్యాస్తుతిః ||
 ఉద్యన్నద్య... రథమ్ | మిత్ర... నమః! ఇదమర్హ్యం... మి|| ఆచమ్య... ర్థం
 సింధుస్నానాంగ మఘక్తప్రదానం కరిష్యే | శ్లో || సర్వరత్నోద్భవ
 శ్చే మాతృత్వసర్వరత్నకర్యోయతః | సర్వరత్నప్రదాత స్వగృహాణా
 ర్హ్యం మహాదధే || ఇత్యన్మృత్యుకృత్యా ఉపకాంతి రేణాచమ్య... పవం...
 ర్థం సింధుస్నానాంగపిష్పలాదాదితర్పణాంకరిష్యే | పిష్పలాదింకిలింక
 శ్యాంకృతాంశం జీవనేశ్వరం! నసిష్ఠం నామదేవంచ పరాశిరమపాంప
 రిం! వాల్మీకిం నాగదండైవ వాలఖిల్యాం స్తథైవచ | నలం నీలంగ హ
 మ్మంచ గవయంగంధనూదనం! జాంబవంతిం హనుమాంతం సుగ్రీవం
 కాంగదంశథా! హైంధంచద్వివిదేంచైవవృషభంకరిభంతథా! రామంచ

లక్ష్మణంచైవసీతాంచైవయశస్వినిః | ఏతాన్స్తతర్పయేద్విద్వాజలమ
 ధ్యేయశేవతః | ఆ బహుస్త బవర్కంశంయత్కించిత్రచరాచరం | మయా
 దత్తేన తోయేనతృప్తిమేవాభిచ్ఛతు | ఆచమ్య | యస్మయ దూషణం
 తోయం శారీరమలసంయుగం | తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యత్కృణంతర్ప
 యామ్యహం | అసంస్కారాశ్చయే కేచిజ్జలాశాః పిత్రో మమ |
 శేషా మాప్యాయనాథాయ దీయతేసలిలమయా | ఇతిఃప హస్తా
 భ్యాం ఉదకించిక్షిప్య | యేకేచాస్మత్కు...నోదకమ్ | శుభ్రవ స్సం
 ధృత్వాచమ్య | యథాశక్తిగోదానాదికై బాహ్యాణాయదద్యాత్ | ఆ
 కా మావైప్రయుక్త మహిషాదయాది మహాపర్వణి యోగ్యం |

ఉద్భవపుండ్రపుణి:

సాత్వామృత్తికయాచోర్ధ్వ పుండ్రంకుర్యాత్ప్రయత్నతః |
 జపకాలేమృదాకుర్యాత్సంధ్యాకాలేచనాదిణా | భస్మనాహిమ
 కాలేతు చందనంసర్వకాలికం | తత్ప్రకారః | గోపీచందనపాపఘ్న
 విష్ణుదేవానముద్భవ | చక్రాక్షితనమస్తుభ్యం ధారణాన్ముక్తిదోభవ
 ఇతిమృత్తికామూదాయ | ఇహంమేగంగే యమునే... శృణుహ్యస్తు
 పోమయా || ఇతిజలమూదాయ || విష్ణు రరాటమసీతిమర్దయేత్ ||
 విష్ణురరాటమసి విష్ణోఃప్రృష్ఠమసి ... విష్ణవేత్వా || అతోదేవాఇత్యే
 తాభిర్విష్ణుగాయత్ర్యాచ త్రివారమభిమంత్య || అతోదేవాఅమతు
 నోయతోవిష్ణుర్విచక్రమే | ప్రృథివ్యాస్సప్రథామభిః || ఇదంవిష్ణు
 ర్విచక్రమే...సురే | త్రిణిపదావిచక్రమే విష్ణుగోపాలదాభ్యః...ధా
 రయన్ || తద్విష్ణోఃపరమంప ... ప్రచోదయాత్ || శంఖచక్రగదా
 చాణే ద్వారకానిలయాచ్యుత | గోవిందపుండరీకాక్ష రక్షమాంశర
 కాగత మితిధ్యాత్వాగృహస్థో లలాటాదిస్థానేష్వనామికాం గుహ్య

విష్ణుగాయత్ర్యో కేశవాదిద్యాదశ నామభిర్వాధారయేత్ । బ్రహ్మ
 శారీవానప్రస్థో వాలఖిలకగతహృదయమూలేషు నారాయణగాయ
 త్ర్యాకృష్ణాది పంచనామభిర్వాధారయేత్ । యతీస్తర్జన్యా శివోల
 లాటహృదయేషు ప్రణవేనధారయేత్ । పరమహంసోలలాటే వైక
 మూర్ధ్వపుండ్రం ధారయేత్ ॥

యాజుషస్సార్తానుక్రమణికాయాం తృతీయభాగస్సనూప్తః
 అథ చతుర్థభాగప్రారంభః.

ఘటస్సృటనశ్రాద్ధవిధిః.

బ్రహ్మాండపురాణేశ్చై॥ ఘటశ్రాద్ధం పశువీరసపిండేపతితేనతి
 జ్ఞాతిభిర్బంధుభిస్సాధకం కర్తాతత్కరణేచ్ఛయా । పతితానాంఘ
 ణాక్షీ బగభాభ్రష్టసురాపిణాం కులటానాంశధాద్రోహిమీహినాం
 నాస్తినిష్క్రూణిః । నాశౌచంకోదకంతత్రీ నకుర్యాత్ప్రైతృమేధికం ।
 మహాపాతకసంజ్ఞానిపాపానివివిధానిచ । యోమోహాత్సమనుశ్రాప్త
 స్తస్యనాస్తిపతిక్రియా । పతితంపాతయెద్వంశా జీవితంవామృతంచ
 వా । జ్ఞాతయోబాంధనాశ్చాన్యే గ్రామవృద్ధాస్తథాపరే ఘటోత్ప
 గవిధింకృత్వా త్యజేయ్యుర్వనగహ్వరే । కర్తాప్రణమ్యచసభాంవిజ్ఞా
 వ్యతదనుజ్ఞయా । అమారిక్తాప్తమీషమైకాదశీషుచనైర్మతే ।
 దక్షిణస్యాందిశిమహానద్యాం దేవాలయేతథా । పతితస్యముఖంబా
 హుబధ్యానీయతదంతికం । సమ్మూర్జనంజలఘటం దాస్యాసంహ
 వ్యచస్వయం । రక్తగంధాత్పశుశాఢధృత్వాబంధుజనైస్సహ ।
 సదధ్యోదనపాత్రంచ పశ్చార్థంపాత్రీతంశులా । అన్యమంబుఘటం
 నూత్నమాజ్యంపస్త్రుచనూతినః । అన్నంపక్తాజలఘటే ప్రేతమా
 వాహ్యచార్పయేత్ । పిండందత్వావామపాదపాష్ణినాపాతయేద్ధ
 టం । పతితస్యముఖందాస్యా సమ్మూర్జన్యాచమార్జయేత్ । తంఘటం
 తుసమావృత్య పాతయేత్పృష్ఠతోభువి స్వగృహంస్వజనాంశ్చైవన

గచ్ఛేత్పతితోజనః॥ మమగోత్రసముద్భూతి పాపిష్ఠమమవంశజః ఇద
మన్నంచపానీయ భుక్త్వాగచ్ఛమధేచ్ఛయా॥ ఇతి దధ్యోదనంచా
న్నం పాత్రస్థసలిలందిశేత్ । తద్వస్త్రంతుద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మణా
భ్యాప్రదాయచ । త్యక్తజంధం సముత్పృజ్య తన్ముఖం నావలోక
యేత్॥ సద్యాంక్షాత్వాగృహంగత్వా పుణ్యాహంవాచయేత్తతః ।
తాకికాగ్నింప్రతిష్ఠాప్య స్వగృహేభ్యా క్తవిధానతః । తత్రచాభ్యాహు
తీహాంత్యా గాయత్ర్యాహోత్రరంజితం । పతితేతుమృతేతస్మిన్ నా
శాచంకోదకకియా॥

అథ ఘటశ్రాద్ధప్రయోగః.

యస్మిన్కస్మిన్పతితేజనే తిత్సపిండః కర్తాయథాశక్తిదక్షి
ణాంగృహీత్వా॥ సమ ససంపత్స-నమః॥ ఇతికరిషదంసభాంచత్రిప్రద
క్షిణీకృత్య తత్పురలోదక్షిణాంవిహాయ॥ నమోమహద్భ్యోనమో-
దేవాః॥ ఓం నమస్సదసేసదసస్పతయే॥ నమస్సఖీనాం పురోగాణాం
చతుషే । నమోదివేనమః పృథివ్యైసప్రథసభాంమెగోపాయయేచ
సభ్యాస్సభాసదః తానింద్రియావతిఃకురు సర్వమాయురుపాసతాం॥
సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ ఇతినమస్తృత్య అశేషేషేపరిషత్
మదీయాంవిజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యమయా సమర్పితామిమాండ
క్షిణాంస్త్యేకృత్య అస్మద్వంశజాతః కశ్చిజ్జనః సదాచారపరిభ్రష్టః దు
రాచారనిరతః । బ్రాహ్మణ్యాత్పతితశ్చాసీత్ । తస్యకావాసమక్రూరిః
శేషైరస్మాభిః కింకర్త వ్యమితియథాశాస్త్రవిధిం నిశ్చిత్వఉపదిశ్య
మామనుగృహణ॥ ఇతిప్రార్థయేత్ । తతోఽనువాదకః । హేయజ
మాన అముకగోత్ర అముకనామధేయ । అశేషాపక్ష త్వదీయాం
విజ్ఞాపనాం సమ్యగవధార్యత్వయాసమర్పితాం దక్షిణాంగృహీత్వా
యుష్మద్వంశే జాతస్యపతితజనస్య । పతితానామిత్యాదిబహువశ్చేత్ ।
బ్రహ్మాండపురాణోక్తప్రకారేణ ఘటశ్రాద్ధేన విసర్జనంకర్తవ్యం ఏ
వంశ్యయాసమ్యగా చరితేనతిభవానిష్కల్మషభవేత్ । ఇత్యుక్తేన

భాననోపితధా స్త్వితి ప్రతిబ్రూయీత్ తతః కర్తాబంధుభిరానోచ్య
రాజ్ఞేనవేద్య తస్మిన్మన్వథకారాన్ధం స్వయంకృతిశిరోవహనః తతఃశృ
చ్ఛత్రయంకుర్యాత్ । తతోర్విక్తతిథాకృష్ణాష్టమ్యాం కృష్ణైకాదశ్యాం
అమాయాంవా గ్రహనుకూల్యేనఃశ్శాతిర్బంధుభిస్సహ జలపూర్ణఘ
టంసమ్మార్జనంచదాన్యావాహయిత్వా । అన్యంజలపూర్ణఘటం సద
ధ్యోదనశిరాసం పిండార్ధంతండులాక్ । పంచనార్థంపాత్రంనూతనైక
వస్త్రంరక్తగంధాక్షతపుష్పకుశాగృహీత్వా । దక్షిణస్యాంనైర్మ
త్యాంవాదిశిగత్వా తత్రాశ్వత్థమూలేదేవాలయే చతుష్పథే శుద్ధ
జలేనసమ్మార్జన్యామార్జయిత్వా అద్భిప్రోక్ష్యప్రాగగోదర్భాన్
సంస్థీర్య । తేషాదకఘటాదికాని నిధాయ । పతితే ఏతత్కర్మానం
గీకారే భుజముఖాని బద్ధ్వాఽనీలంకతిరజనం తత్సమీపేసంస్థాప్యక
ర్తాన్నాత్వాఽర్చనాసాః దర్శేష్వాసీనః । దర్భాన్ధారయమాణః ప
విత్రీపాణిః ప్రాణానాయమ్య । ఏవంగుణఃపుణ్యతిథౌ । మద్వంశేమ
ద్గోత్రోద్భవస్య పతితస్య ఘటశ్రాద్ధవిధినావిసర్జనంకరిష్యే । ఇతిసం
కల్ప్య । స్వశిఖాంవిస్రస్యప్రాచీనావీతి । తండులైఃపంచసాత్రైశ్చంకృ
త్వా । ఏకంజలఘటం రక్తగంధాక్షతపుష్పైరభ్యర్చ్య । వస్త్రేణాచ్ఛా
ద్య । శ్లో । ఆయాహిప్రేతగంభీరైః పూర్వైర్వైస్సమ్యక్ పథోత్తమైః ।
వృజామస్మభ్యమాయాచ్ఛ రయిందీర్ఘాయైవచ । ఇతిమంత్రేణఘట
రూపపతిత ప్రేతదేవతామావాహయ్యామి । ఇత్యావాహ్య ఉచితో
పచారైరిభ్యర్చ్య ! అన్యంపాత్రాంతరే నిక్షిప్త్య అభిఘోర్యనివేదయ
త్వా తత్పురతో భూమింసమాలిక్య । దక్షిణాగోదర్భానాస్తీర్య
తచ్ఛేషాన్నేఽపిండంకృత్వా । పతితాయమం ప్రేతాయేనందదామ్య
కతిప్రతు । ఇత్యవాచీనపాణినా పిండందత్వా తదుపరితృప్యస్వేత్య
దకంకత్వా । పంచసాత్రేఉదకంనిసీయ ।

శ్లో । మయాస్పృష్టోజలఘటః ప్రేతేనసహచాద్వవై । పతితంపాల
యాశుత్వమనేన కృతికర్మణా । అంభస్తం సర్వజగదా మాప్యాయన

కరంసదాయస్మాదనేనపతితం తద్ధామనయచోన్నతం॥

ఇతికలశస్థాదక్షైః పతితంచూర్ణముత్వా ఉతాయ । తద్దటంపుష్ట
తోనవేక్ష్యమాణః వామసాదపాష్టిక్ ఘాతేనపాతయిత్వా । తతఃదా
స్యానమ్మాజ్జన్యపతితస్య ముఖుత్తిర్గర్జయిత్వా । తయాదాస్యాజ
లఘుటంస్కాధేవాహయిత్వా పతితందితాగ్నిమేవత్ర రప్రదక్షిణం
కారయిత్వా పుష్టతోభూమాకలం విస్ఫుజేత్ । (నారాయణ స్మర
ణంకృత్వా)

శ్లో॥ స్వగృహం స్వజనాంశైఃపవనగచ్ఛేత్పతితోజనః । మమగోత్ర
సముద్యూత పాపిష్ఠసుచుషంజ । పతితత్వంభిస్సప్తోసియథే
చ్ఛంగచ్ఛమాచిరం । యదాకదావాపిపునర్మాగచ్ఛమమ
మందిరం । గచ్ఛాస్మాభిర్విస్మృతోద్యత్తిక్తస్త్వం సర్వకర్మభిః ।
నాస్మాకంతుత్యయాక్తిత్వంభనాస్మాకమంశీకేతవతిత్వా॥

తతః అఖండిః పస్త్రా పతితాభిముఖం ద్విధాకృత్వా బ్రాహ్మ
ణాభ్యాంధత్వాశరావదధ్యోదనంభతయ । పచనపాతస్థోదకంపిబే
దితిస్థి కేత్ । ఇత్యుక్త్వా తింపతితంనావిహాక్య విస్సయేత్ ॥

శ్లో॥ విశ్వంభరః పంచభూతాస్సాక్షిణ్యపర్వదేవతాః । మయా
త్యక్తోద్యపతితశ్చృణ్వంతువచనంమమ॥ శ్లో॥ దిశాంపతిన్నమస్యామి
సర్వకామఫలప్రదా । కుర్వంతు సఫలం కర్మ కుర్వంతుసతతంశు
భం । నమస్కృత్య నిర్వృతాఽన్యమాగ్నేణగత్వా । ఉపవీతిబద్ధభో
భూత్వాబంధుభిస్సహనన్యాదా సమ్యక్స్నిత్వా శుభ్రవస్త్రాణిపు
త్వా బ్రాహ్మణ్యభ్యో గంధపుష్పక్షితి తాంబూలాని దత్వాస్వయ
మలంకృత్యతైస్సహగృహంగత్వా పుణ్యాహంరాచయిత్వా దశదా
నానికృత్వా । గృహచుధ్యే తాకికాగ్నింపతిస్తావ్య స్వశాఖోక్తప్ర
కారేణగాయత్రాస్తోత్రరశతంశుత్వా హిమామశేషంసమాప్య ।
బ్రాహ్మణా భోజయిత్వా తతః ఆశీర్వాదకర్తవ్యః । జ్ఞాతిభిస్సహ
భుంజిత తతఃపతితదేశాంతరంగత్వావా స్వదేశేస్థిత్యావా మృత

శ్చేత్ | జ్ఞాతీనాం సూతకంనాస్తి | ప్రేతకర్మాణిచనకుర్యాత్ | ఘటోత్పల్లకరణా త్పూర్వం మృతశ్చేత్ తత్ప్రతికృత్తినిర్భగంధంకృత్వా తిన్దైతత్కర్మకుర్యాత్ పితృసూతృపితృన్యాణాం శ్చేష్టాభ్యా త్యాణాంఘటోత్పల్లివిధింనకుర్యాత్ ||

ఘటస్సోపేతీహాసము మొదలగు విషయములు ప్రత్యేక గ్రంథములూ ముద్రించినందున యీ గ్రంథమందు చేర్చినైతి.

అధోదయ మహాదయ స్నానమ్.

శ్లో॥ అమాగ్నిపాతశ్రవణై ర్యుక్తాచే త్స్వేషమాఘయోః |

అధోదయస్పృశ్యేః కించిన్యాసం మహాదయమితి ||

అధోదయంచ మహాదయంచా నం సాప్తేసతిసముద్రాన్నా నం గంగాన్నానంచా నంకల్పపూర్వకంకార్యం మహాఫలమితి || అత్ర షోడశమహాదానాని లక్షవాశక్తిదానానికారయేత్ | విధిప్రకారేణ స్నానదానాదికింకార్పణం || అత్తిన్నానకాలేస్నానమహాసంకల్పంపతి త్యా | అత్రసంకల్పవిశేషః || ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థంనును జన్మాభ్యాసాజ్ఞానా భృశ్యే లక్షణకర్యంసం బాల్యయాశ్వానకౌమా రివయోవృద్ధశ్యేషు, జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యావస్థాసు మనోవాక్కాయేంద్రియేరసాస్యప్రకాశేచ జ్ఞానోజ్ఞానత్యై మయాకృత మహా పాపకనివృత్తిర్థం అధ్యాత్మికఆదిభూతిః ఆదివైవికాది తాపత్రయ జనిత సర్వాహమృత్యు వరిహారార్థం భామాంశ్చ దుస్వప్నా ద్భృత దర్శనాదిశకునాదిదర్శిమిత్త జనితతద్దోషవరిహారార్థం పరకృ తక్రియమాణ మంత్రయంత్రతంత్రక్రియాభిచారిక భూతప్రేతపిశాచ బద్ధబ్రహ్మరాక్షసయక్షయమదూత శాకినీఘాకినీ నప్తశ్వాపదతస్క రాద్యసేకోపద్రవాదిసకలమహాభయనివృత్తిర్థం, వాతపిత్తకపోద్భవ నానాకారణమింద్రజ్వరచాంకుకుష్మశూలవృద్ధోగ భగంధరాదినా నావిధజనిత సకలరోగనివృత్తిర్థం క్షేమస్థైర్య విజయాభయాయరా రోమైశ్విర్యాభి వృద్ధిర్థం, ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ

ఫలపుష్పార్థ సిద్ధ్యర్థం ఇహాలోకే బహుప్రకారేణకాయుక్ వాచిక
మానసిక స్మృత్యాప్తిష్ట భుక్తాభుక్తాది నానావిధ దోషనివృత్తి
ర్థం జేహలోగ్యసిద్ధ్యర్థం చింతితమనోంధ ఫలప్రాప్త్యకామమచిత్త
న్యాస్యసిద్ధ్యర్థం అశ్వగోమహిష్యాది పశుబాల్యసిద్ధ్యర్థం మమజన్మ
నక్షత్రవశాత్ - నామనక్షత్రవశాత్ - మమజన్మలగ్నవశాత్ - నామ
లగ్నవశాత్ - మమజన్మాంశవశాత్ - నామాంశవశాత్ - ఏవగ్రహః
అగ్రహానేషుస్థితాః శైస్సైక్తిమమాణారిష్యమాణవర్తమానవర్తిష్య
మాన సూచితాగామిసర్వాగిష్ట పరిహారాం అభోదయ మహాప
ర్వణి (మహాదయమహాపర్వణి) సిద్ధాన్నాన మహాంకరిష్యే ||
ఇతిసంకల్ప్య|| విధిప్రకారేణ స్నానంకృత్వా|| నదీతీరే వస్త్రదానాని
సువర్ణదానాని హిరణ్యదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ || మహా
ఫలమితి |

సూర్యోపసానమ్.

సహనావవతు...తి|| ఓమ్ ఆదిత్యోవాప్తవతస్తస్మాల్లం తపతి
తత్రతామృతస్తద్రూపా మణ్డల్గంసముచాం. లోకోఽథయప్తవత
స్మిన్న్డాలైచిద్దీప్యతే తానిసామాని ససామ్నాం లోకోఽథయ
ప్తవతస్మిన్న్డాలైచిక్షి పురుషస్తానియజాగంషిసయజమా మణ్డ
ల్గం సయజమాం లోకస్సైమాత్రయ్యేవ విద్యాతపతి యప్తవస్త
రాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః || ఆదిత్యోవైతేజః ఓకోబలం యశ
శ్చక్షుశ్శ్రోత్ర మాత్మామనో మన్యమానుర్మృత్యు స్సౌత్యోమి
త్రోహాయురాకాశః ప్రాణోలోక ప్రాలకః కింకం తత్సత్యమన్న
మమృతో జీవోవిశ్వేకతమస్వయంభుర్భూహౌతదమృతప్తవ పురు

మనవ హానానామధిపతిబ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ంసహోతామాహ్ని
 త్యేతాసామేవదేవతానాగ్ం నాయుజ్యగ్ం ప్రాప్తితాగ్ం సమాన
 హోతామాహ్నితియవనం వదేత్యుపనిషత్ సహనాసవతు...ః॥
 మంత్రాంతరిగతిహిన్ద్రామృతభాజమానవపుపంశుచిస్కితం॥ చంద్ర
 దీప్తితిమఖంశన్విగ్రహం చింతియేన్మునిస్తహస్రసేవితం॥ ధ్యేయస్సదాస
 విత్ప్రమండలచుర్యవతీనారాయణ స్సరసిజాననసన్నిపిష్టః॥ కేయా
 రవాన్మకరకుండలవా నిర్మరీటిహరీహిరణ్మయవపుర్ధృత శింఖచక్రః॥
 నచుస్సవిత్తేజగదేకచక్షుషే జగత్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే త్రయీ
 మయూత్రిగుణాత్మధారిణే విరించి నారాయణశంకరాత్మనే॥

శ్లో॥ నారాయణోనామసరోనరాణాం ప్రసిద్ధచోరఃకథితఃపు
 థివ్యామ్॥ అనేకజన్మాజ్జితపాపసంచయంహరత్య శేషకస్తుతమాత్రవన॥

... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ... గోత్రస్య నామధేయస్య - ఆయు
 ష్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రీ సూర్యనారాయణనమస్కారం కరిష్యే॥ అత్ర
 సంకల్పవిశేషః శరీరేవర్తమాన వర్తిష్యమాన వాతపిత్త కఫాద్భవ
 నానాకారణజ్వర, క్షయ, కుష్ఠశూలాదిసార, పాంసు, ధాతుక్షయ
 వ్రణ, మేహభగంధరాది సమస్తామయనిబహుళార్థం హరిహరనా
 మాత్మక త్రయీమూర్తయే భగవత్తేజాయాశిషాసమేత శ్రీసూర్య
 నారాయణనమస్కారం కరిష్యే॥ శ్లో॥ ధ్యేయస్సదాసవిత్ప్ర + శింఖ
 చక్రః॥ భానోభాస్కరమార్తా డ ఛండవిశ్లేదివాకర॥ ఆరోగ్యమా
 యుర్విజయంశ్రేయః పుత్రాంశ్చేదేహిమ॥ ఆశిజేవనమస్తుభ్యం పునీ
 దమమభాస్కరాదివాకరః మస్తుభ్యంప్రభాకరనమోస్తుతే॥ మిత్ర, రవి
 సూర్య, భాను, ఖగ, పూష, హిరణ్యగర్భ, మరీచ, ఆదిత్య, సవిత్ర,
 అర్క, భాస్కరభ్యోనమః॥ ఆస్మద్రదక్షిణనమస్కారా సమర్పి
 యామి హిం- హిం- హ్రవాం- హేం- హ్రైం- హ్రూం- హ్రౌం-

శ్రీఛాయావద్విసేడిమాసమేతి శ్రీసూర్యనారాయణః బ్రహ్మణేనమః॥
సమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ ఇతి సూర్యోపస్థానమ్ ॥

రథసప్తమీస్నానవిధానమ్.

• మాఘశుక్ల సప్తమ్యుగోద యన్యోపి న్యేవ స్నానయోగ్యాః॥
స్నానప్రార్థనా॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతం పాపం సుయూజన్మసుజన్మసు॥
తస్మేరోగంచ శోకంచ మాకరీ హంతు సప్తమీ॥ ఏతజ్జన్మకృతం పా
పం యచ్ఛుజన్మాతరార్జితం॥ మనోవాక్కాయజయచ్ఛుజ్ఞాతాజ్ఞా
తేచయేపునః॥ ఇతి సప్తవిధపాపం స్నానాన్వేనప్తపప్తికే॥ సప్తవ్యా
ధి సమాముక్తం హరమాకరసప్తమి॥ ఏతస్మిన్త్ర త్రయంజప్త్యా
స్నాన్యా పదోదకేరః॥ కేశవాదిత్యమూర్త్య క్షణాన్నిష్కలు
పోధవేత్॥ ఇక్షుఖండే జలం చాలయిత్వా॥ సప్తార్కవత్ప్రాణి బద
రీపత్ప్రాణి శిరిసినిధాయ॥ పూర్వోక్తమంత్రేన్స్పృశిత్వా॥ తత్రాయం
ప్రయోగః॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం మమ సమస్తపాపక్షయార్థం...
స్నానమహంకరిష్యే॥ శ్లో॥ యదాజన్మకృతంపాపం...సప్తమీ॥ ఏత
జ్జన్మకృతంపాపం...సప్తమి॥ ఏవంత్రిః॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం
(ప్రా...తీ) పితృపితామహపృపితామహానాం...గోత్రాణాం...రూపా
ణాం-మాతృపితామహీత్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం ...రూపా
ణాం-మాతృమహ మాతుఃపితామహమాతుః పృపితామహానాం...
గోత్రాణాం...రూపాణాం- సకత్నీకానాం-మమనర్వేహా పితృణా
మత్యు పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం రథసప్తమీ ప్రయుక్త...స్నా
నమహంకరిష్యే॥ (స్నాత్వా) ఏవం...ర్థం సూర్యార్ఘ్య ప్రదానాని
కరిష్యే॥ అర్కపత్రైస్సజడై ర్దూర్యాకృతసచంద్రైః అష్టాంగవిధి
నాచార్ఘ్యం నద్యా దాదిత్యచతుష్టయే॥మంత్రః॥ సప్తసప్తహిత్ర
సప్తలోకప్రదీపన॥ సప్తమీసహితో దేవగృహాణ్యర్ఘ్యందివాకరః॥
ఓమ్॥ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః...ద్యిప్త కేరధః॥ మిత్రాయనమః॥ రవ
యేనమః॥ సూర్యాయనమః॥ భానవేనమః॥ ఖగాయనమః॥ పూష్టే

సమః! హిరణ్యగర్భాయనమః! మరీచయేనమః! ఆదిత్యాయనమః! సవి
త్రేనమః! అగ్నియనమః! భాస్కరాయనమః! ఇతి ద్వాదశాశ్వాని
దశ్యత్ || అప్రప్రన్నా! జననీ సర్వలోకానాం సప్తమీసప్తసప్తికే!
సప్తవ్యాహృతికే దేవి నమస్తే సూర్యమండల! తితి! యథాశక్తిచా
నాని బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ || మహాఫలమితి ||

ఇతి రథసప్తమీన్నానవిధానం స పూర్ణమ్.

అథ మాఘున్నానమ్.

మాఘమాసము. మకరసంక్రమణము మొదలు కుంభసంక్ర
మణమువరకును కొందఱు మాఖ శుక్ల ౧ మొదలు ౩౦ వరకును
మాఖన్నానము ప్రాముఖ్యమందురు. అరుణోదయము మొదలుకొని
న్నానయోగ్యము. సూర్యోదయమైనపిమ్మటన్నానయోగ్యముకాదు.

శ్లో॥ మాఘమాసేరంత్యః కించిత్కభృద్దశేరవౌ । బ్రహ్మ
ఘ్నంవాసురావంశాకంపతితపురుషౌ ॥ తా ॥ మాఖమాసము
నందు సూర్యోదయము కాబోవునప్పుడు జలము లన్నియు బ్రహ
మాత్యాదోషమును సురాపాన దోషమును గూడఁబోగొట్టి పవిత్రు
నిజేయఁగలవు.

శ్లో॥ తప్తేన వారిణాన్నానం యద్ధృహే క్రియతేనరైః । షడబ్దం
ఫలదం తద్ధి మకరస్థే దివాకరే ॥ తా ॥ మాఘమకరమందు నుష్ణోదక
ముచేసెనను గృహమందున్నానముచేసిన నాఱు సంవత్సరములన్నా
నఫలము. ఐ పి మొదలగు వానియందున్నానముచేసిన బండెందు
సంవత్సరముల ఫలముకలుగును. తటాకమందుఁ జేసినవాని ఫలము
ద్విగుణము. నదియందుఁ జేసినఁజతుర్గుణము. మహానదియందు శత
గుణము. గంగయందు సహస్రగుణము. గంగాయమునాసంగమమం
దు శతగుణము. ఎక్కడన్నానముచేసినను ప్రయాగస్మరణము చేయ
వలెను.న్నానము సంకల్పపూర్వకముగాఁ జేయుచుండవలెను.

శ్లో॥ దుఃఖశారిద్రవ్యనాశాయ శ్రీనిష్టోస్తాషణాయచ । పాతస్నానం

కరోమ్యద్యమా ఘోపాపవినాశనం । మకరస్థేరవౌమాఘో గోవిందా
 మ్యుతిమాధవ । స్నానేనానేనమేదేవ యథోక్తఫలదోభవః॥ అనంగా
 దుఃఖములును దారిద్ర్యమును నశించుటకై పాపనాశకమైనమాఘపూ
 తస్నానము శ్రీవిష్ణు ప్రీతిపూర్వకముగా జేయుచున్నాను; కనుక ఓ
 గోవింద॥ ఓఅచ్యుత॥ ఓబిందుమాధవుడ॥ నే జేయుచున్నానమునకు
 యథోక్తఫలమిమ్మనుట॥ ఈశ్లోకములు పఠించిమానమ తో స్నానము
 చేయవలెను ప్రత్యేకముచేయు సూర్యార్ఘ్యమత్రము । సవిశ్రే
 షసవిశ్రేచ పరంధామజలేమమ; త్వజ్జేజపాపనిభ్రష్టపాపయాతు
 సహస్రదా॥ పిన్దుట . బ్రాహ్మణసమారాధనము చేయవలయును.
 మాఘస్నానము బహుపుణ్యప్రదంబు. చే॥ ల॥

అన్వారంభణీయ స్థాలీపాకః.

శ్లో॥ పూర్ణిమాక్షణనాయాంతు విధినాపాననస్యచేత్ । ప్రతిపద్యే
 వకుర్వీతయాగద్యయముదాహృతమ్ । వ్రాతఃకాలేముహూర్తాదాయది
 క్రథమవర్వణి । రాత్రౌసంకల్ప్యనిత్యాం జేహ్యన్వారంభఃపరేహని ।
 చతుర్థహోమమధ్యేతుప్రాప్యతే యదిపూర్ణిమా । తస్యమారభ్యవిధి
 పదన్వాధానపురస్సరమ్ ॥ పౌర్ణమాస్యాంప్రాతిరిధ్యాబద్ధిషీతసాద్య
 ప్రాతికాపానసంకృత్వావధూముత్తరితిఉపవేశ్యస్వయందక్షిణతః
 సప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థందర్శపూర్ణమాసోపక్రమ
 గార్థంఅన్వారంభణీయస్థాలీపాకేన సద్యోయాజయిష్యే॥విద్యుదసి...
 శ్వేతత్రాగ్నిరగ్నావిష్ణూసరస్వతీ సరస్వానగ్నిర్భగీచపృథానదేవతాః
 స్విష్టకృదంగదేవతాః । వ్రహ్మాయంచరుద్రవ్యమశ్వస్మిన్నాశ్రేపుపవ
 త్స్యమితిసంకల్ప్య పత్నీవహంతిచరుగ్ శ్రీపయిత్యాభిఘోరప్రా
 చీనముదీచీనంబాద్యస్త్రిపతిశ్చితమభిఘోర్య॥ (అథపట్నాశ్రమయో
 గః) ఓమ్ భూర్భువస్సువరోమ్॥చత్వారిశ్మంధ్రా...అగ్నేరుపసమాధా
 నాద్యాజ్యభాగాంతే పూర్ణాపశ్చాద్యతేదేవా అదధురితిద్యేత్యా
 హుతిహుత్యాపూర్ణాపశ్చాదుతపూర్ణాపురస్తాదున్మధ్యతఃపౌర్ణమా

సీజగాయ । తస్మాద్దేవా లధిపతంసః తడిత్రమే నాక ఇహమాదయం
 తాన్ స్వాహా పాఠమాప్యాయేదమ్ ॥ యస్తేదేవా లదధుర్భాగధేయ
 మమావాస్మేనంవసతోమహిత్యాసానోయజ్ఞపీఠపహివిశ్వనారేగ
 యు నోధేహిసుభ కేసునీర్తగ్ స్వాహా । అమావాస్యాయా ఇదమ్ । ద
 ర్వాముప స్తీర్యచ సుమధ్యాద్విరవ దాయాభిఘార్యహవిఃప్రత్యభిఘా
 రయతి అగ్నయే స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ । పునరవదానధ స్మిగావదా
 యు అగ్న విష్ణుభ్యాగ్ స్వాహా । అగ్న విష్ణుభ్యామిదమ్ । పునరవదాయ
 సరస్వత్యై స్వాహా । సరస్వత్యా ఇదమ్ । పునరవదాయ । అత్రపరిధిప్రహ
 రణునా స్తీతికేపాంచినైతమ్ । సరస్వత్యై స్వాహా । సరస్వత్యా ఇదమ్ ।
 పునరవదాయ । అగ్నయేభగితే స్వాహా । అగ్నయేభగితే ఇదమ్ । పునరుప
 స్తీర్యః త్రైరాధాతనకృత్స్విష్టకృతేవదాయ । ద్విరభిఘార్యహవిఃప్ర
 త్యభిఘారయతి । అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నయేస్విష్టకృతే ఇదమ్ ।
 ఇశ్మనన్నహనాన్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నోప్రహరతి । రుద్రాయతంతిచ
 రాయేదమ్ సమమ । అపడిపస్పృశ్య । అస్యకర్మణః హోమపఃసితాసి
 ధ్వరమృద్ధికామః జయాది హోమం రిష్యేన్మజేగాజ్యమాదాయ ।
 ఓమ్ । చి త్రంచ స్వాహా... జయాది ప్రతిపద్యతే ॥ సావిష్టకృతగంఘ
 త్యాబహిశస్సనుంజన కృత్వా । దర్వాప్యపరిధీనన క్తిపరిధీస్పృహ్యత్యస
 గ్గ్ సావం చకృత్వా ॥ అస్మిన్మకృతేకర్మణీత్యాది పరిషేచనాంతంకృ
 త్యా ॥ కణితామాజ్జనంబ్రహ్మోద్వాసనంచకుర్యాత్ ।

శ్లో॥ ప్రతేషు శాంతిహోమేషు విభిప్తేష్టేషు హోతృజే చరో
 ప్రధానికేచైవ శమ్యావసనసంశయః । అత్రవృషభ దక్షిణానాస్తి

పూర్ణ పాత్రస్తుదక్షిణశ్యేకే || తల్లక్షణమ్ || అష్టముష్టిభవేష్టించి
 త్తించిచ్చత్వారిపుష్కలః | పుష్కలాశ్చైవచత్వారి అభకఃపరిశీల
 తః | అథకాశ్చైవచత్వారిపూర్ణపాత్రస్సుఉచ్యతే || అత్రోక్తేవస్విష్టకృ
 తేఽవదాయదర్వాన్యంసంస్థాప్య జయాదిహోమాం తేజహుయాదితి
 పరిధ్యతేశిమ్యాఃకార్యాఇతిచవదంతి | తత్ప్రోక్తాః || స్థావరకానంతరే
 వావినాపేసంపూర్ణేవాయాతిచేత్పూర్ణమాసీ | తస్యామన్వారంభణీ
 యాఖ్యహోమంకుర్యాత్ప్రతిః పాణమాస్యాంయథోక్తమ్ || శ్రాతే
 ఽన్వారంభణీయమగ్నవిష్ణూసరస్వతీ | సరస్వాంశ్చగ్నిర్భగీచస్మా
 రైష్యేతాశ్చదేవతాః || అగ్నిగ్నీస్విష్టకృతంచాంతరేతేత్యస్మాచ్చమాత్ర
 తః | ఆద్యోఽగ్నిస్విష్టకృచ్చాంత్య స్యర్వేషుచరుకర్మసు | తస్మాదన్వా
 రంభణీయేచరాషడ్దేవతా ఇతి || కారికాకృద్భిస్త్రోక్తాగృహ్యావిద్భిఃపు
 రాత సై | అనాహితాగ్నేః ప్రథమేచరాచయూదేవతాస్తాఃప్రవదంతి
 తద్భాః | తస్యాపికాలఃకిలపాణమాస్యా | ప్రాశర్యదంశ్యేనకపర్దిశి
 ష్యాః | అగ్నిస్తథాఽగ్నోసహితోఽగ్నేస్సరస్వతీచైవతిథాసరిన్వాత్ |
 అగ్నిర్భగీస్విష్టకృదగ్ని రేతాఃక్రమేణహుత్వాథతతోజయాది | ఆద్యేచ
 రాదక్షిణతో వరోత్రావదానధర్మాజ్ఞ హుయాత్తుధీమాత్ | క్రమేణ
 చాగ్నోదిచతస్రసహుతీహుత్వాగ్నయేఽస్తైభగినేఽవదాయ | శి
 ష్టంహవిఃప్రత్యభిఘోర్యపశ్చాద్ధోమస్తతస్విష్టకృతేఽవదాయ | సంస్థా
 ప్యదర్వాన్యంతు జయాదిహోమాం తేయ దస్యతుస్విష్టకృతంచహు
 త్వా || స్థావరకేదేవతావైశ్వదేవేవిశ్వేదేవాఇత్యనేనోపదిష్టాః | మంత్రా
 మానానుక్రమేణైవచాగ్నోద్యా రాదాంతాదేవతాస్త్రింశదుక్తాః |
 సోపత్సగ్నేదేవతాపాణమాసీకర్మణ్యక్తాశ్చావణీమార్గశీలే | తత్రా
 ప్యన్వారంభణీయేచరాచ శ్రాతోక్తాయూదేవతాస్తా ఇహస్య || ధర్మ
 ప్రశ్నోక్తేమహారాజసంజ్ఞేస్థావరకేదేవతాశ్చైవహుత్వా | సమంజ
 సంబర్హిషివశమ్యాఃపరేఽహ్నితత్పక్షతిహోమఉక్తః | సతీషుబ
 హ్విష్టశనాహుతీషు ప్రాస్తాస్వదంతంత్యభిఘారితంచ | శిష్టంహవిస్వి

ప్రకృత్యధిభూతయేత్సర్వచరుక్రియాను॥ స్థాలీపాకస్సమాక్షః.

అన్వారంభణీయానంతరమన్వాధానమ్.

పాక్షమాన్వారంప్రతారాపాననం హుత్వాదర్భేష్వాసీనోదర్భా
ధారయమాణః॥ పత్నీసహపాగ్నినాయమ్య॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్య
ర్థంపాణమాసేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్శ్వాయాజయిష్యే॥తత్రాగ్ని
స్సిప్తకృచ్ఛదేవతేప్రీహిమయంచరుద్రవ్యమన్యస్మిన్నాకలికవత్సాన్య
మీత్యన్వాధానంకృత్వా ఇద్ధాబహిషీసన్నప్యతి॥ అమావాస్యా
యాందార్భికేనాగ్నేయేనస్థాలీపాకేనశ్శ్వాయాజయిష్యే ॥ ఇత్యన్వా
ధానంకుర్యాత్.

అథ బిభ్రష్టేష్టిః.

శ్లో॥ అగ్నయేచ తథేంద్రాయ సోమాయస్విష్టకృతునః
హవయేదిధ్మతంతేణ బిభ్రష్టేష్టిఃజయాదికమ్ ॥ ఆచమ్య...ఏవం
గుణ... ప్రీత్యర్థంకథమపర్వణీవతిపద్ధోమాతిక్రమణ ప్రాయశ్చి
త్తార్థంఅన్వారంభణ్యధికారసిద్ధ్యర్థంబిభ్రష్టేష్టిఃకరిష్యే(ఇతినంకల్ప్య)
తత్రాగ్నిద్రసామాప్రధానదేవతాఃస్విష్టకృదంగదేవతాఃప్రీహిమ
యంచరుద్రవ్యం స్థాలీపాకేనసద్వ్యయాజయిష్యే॥పత్నీసహంతిచరు
గ్గ్రితవయత్యాభిభూర్యప్రాచీనంవోద్వాస్య ప్రకృతితనఃభిభూర్య॥అ
గ్నేరుపసమాధానాద్యగ్నిముఖాంతే ॥ దర్వామృషస్తీర్య చగుమ
ధ్యాద్విరవదాయాభిభూర్య॥ అగ్నయేస్వాహ॥ అగ్నయఇదమ్॥ ఇంద్రా
యస్వాహ॥ ఇంద్రాదేదమ్॥ సోమాయస్వాహ॥ సోమాయేదమ్॥ అవచా
నధ్యేణజహూయాత్ ॥ ఉత్తరాధాత్సకృదవదాయద్విరభిభూర్యసహ
విప్రీత్యభిభూరయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహ॥ అగ్నయేస్విష్టకృ
తఇదమ్॥ ఇద్ధసన్నహనాన్యభిస్సగ్గ్రిసృశ్యాగ్నాప్రహరతి॥ రుద్రా
య రంతిచరాదేదమ్నమమ॥ అపణిపస్పృశ్య॥అస్యకర్మణః హేహ

మద్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థమృథకామః జయిగాద హూమంకరిష్యే॥ జయూదీక
హుత్వాబ్జస్థిసమంజసంకృత్వాఽమ్యాః పరిధ్యతేఽస్మిన్సృక్చక్రేకర్మ
దీత్యాదిబ్రహ్మగిసజ్జనా తే...నమః॥ హూమా శ్చేద్యజ్ఞపురు
షాయనమః...ఏతద్భుల శ్రీయజ్ఞేర్వార్యమమః॥ తతిఃఅన్వార భణీ
యంకృత్వాప్రతిపద్ధోమకుర్యాత్॥ ఇతివిభక్తిప్రకాశసమాప్తః

వైశ్వదేవార్థ గృహపాకార భా.

ఆర్యాఃప్రయతావైశ్వదేవే అన్నసగ్గ్నస్మరతారస్సుర్యాపాంశాసంక్ష
పథమత్యభి ముఖోఽన్నంవజయే శ్కేళా నంగంనానశ్చలభ్యాడిప
స్పృశేదార్యాధిష్ఠితావాశూద్రా సగ్గ్నస్మరతార స్సుర్యస్తేపాగ్ంనవి
వాచమనకంప్రేధికమహారహః కేశశ్శశ్రువో మనఖవాపనముదకో
పస్పర్శనంచనః హావాననామపివాప్తమీష్యేవ పర్వసువాపపేరస్వగో
క్షునున్నగ్ంసగ్గ్నస్మరతమగ్నావధిశ్చిత్వాదిభిః ప్రోక్షే త్తదేవపవిత్రమి
త్యాచక్షు తే । సిద్ధేఽన్నేతిష్ఠనూభరిమితిన్వామినేప్రబ్రూయాత్తత్సు
భూతంవిరాడన్నంతన్యాత్యాయాతి ప్రతివచనినోగృహమేధనో యద
శనీయస్య కళామాబలయశ్చస్వర్గపుష్టిసంయుక్తాఇతి॥

వైశ్వదేవపంక్త్యయోగః.

- ౧ అగ్నయేస్వాహ॥
- ౨ విశ్వేభ్యో వేషేభ్యస్వాహ॥
- ౩ భువాయ భూమాయ స్వాహ॥
- ౪ భువత్యితయేస్వాహ॥
- ౫ అమృతత్యితయేస్వాహ॥
- ౬ అగ్నయే స్విష్టకృణేస్వాహ॥

బౌపాయాన్నియందుఁగాని అథ
వారౌకాన్నియందుఁగాని ఈయో
జునామములును చేయవలయును.

౭ ధర్మాయస్సహః॥

౮ అధర్మాయస్సహః॥

౯ అదృశ్యస్సహః॥

౧౦ ఓషధిచనస్పృశ్యస్సహః॥

౧౧ రక్షోదేవజనేభ్యస్సహః॥

౧౨ గృహ్యభ్యస్సహః॥

౧౩ అనసానేభ్యస్సహః॥

౧౪ అవశనపతిభ్యస్సహః॥

౧౫ సర్వభూతేభ్యస్సహః॥

౧౬ కామాయస్సహః॥

౧౭ అంతరిక్షాయస్సహః॥

౧౮ యదేజతిజగతియచ్చచేష్టతినా

మోక్షభాగోఽయం నామ్నే

స్సహః॥

౧౯ పృథివ్యైస్సహః॥

౨౦ అంతరిక్షాయస్సహః॥

౨౧ దివేస్సహః॥

అగ్నికేబడమటను (కనకుమంతుగ
ను) శ్రీకృష్ణపరిసమాప్తిగ ౭-౮యంత్ర
ములతో బలిద్రవ్యముడవలయును

౭ బలికేదూర్వన ౯ బలిని.

ఈరెండుబలులను గృహమధ్యము
నెఁగాని తేక-వ బలికేదూర్వనభూ
తుదిహోర్వి పాక్షిమూర్తిగా ౧౦-
౧౧ బలులనుంచునది.

ఈ ౮-యగృహమునీకానన భాగముం
దుఁగాని, అథవా ౮-వ బలికినుత్తర
ముగా నాగంభించి పాక్షిమూర్తిగా
పాక్షిపవర్గముగా ౮- బలుల నుంచ
వలయును.

ఈబలిని కేయాగృహంబున నుంచ
వలయును. అథవా ౮- బలికేదూర్వన
నుంచునది.

౧౬-వ బలికేదూర్వన ౧౭-బలినుం
చవలయును.

తలుఁగుంధిమోదను-అథవా-౧౭
బలికే దూర్వన ౧౮- వ బలినినుంచ
వలయును.

వాస్తువిద్యాప్రసిద్ధమయి గృహమ

౨౨ సూర్యాయస్వాహా॥

౨౩ చంద్రపానస్వాహా॥

౨౪ సక్షతేభ్యస్వాహా॥

౨౫ ఇంద్రాయస్వాహా॥

౨౬ బృహస్పతయస్వాహా॥

౨౭ ప్రజాపతయస్వాహా॥

౨౮ బ్రహ్మజేస్వాహా॥

౨౯ స్వధాప్తిభ్యస్వాహా॥

౩౦ సమోరుద్రాయ పశుపతయే
స్వాహా॥

౩౧ దేవేభ్యస్వాహా॥

౩౨ పితృభ్యస్వధామ॥

౩౩ దూతేభ్యోనమః॥

౩౪ మనుష్యేభ్యోనమః॥

౩౫ ప్రజాపతయేస్వాహా॥

౩౬ పరమేషీనేస్వాహా॥

౩౭ యథాకూపశ్చ...ధానైః
స్వాహా॥

భ్యమున నుడు బ్రహ్మదమున ఈ
౧౦౧ బలిలను ఉంచవలయును. లే
క ఈ దిబలిలను వైవావిధి దక్షిణ
మునపొక్కుమాప్తిగ నుంచవలయును.
ఇందలి ౨౪-వ బలి ౨-వ బలికి సమా
నముగా నుంచవలయును. యాచా
ము కనుక బాగ్రీత్రగా నుంచవల
యును.

౧౦ బలికి దక్షిణమున లాడితెందు
దూరమును ౨౯ బలినుంచి- ఈపితృ
బలికి ఉత్తరమున అనగా ౧౧వ బలి
కి దక్షిణమున ౩౦-వ దగు రుద్రబ
లి ను చవలెను.

అగ్ని యందు హోమము జేయునది

అగ్ని దక్షిణమున ౩౨-వ దగుపి
తృ బలినుంచవలయును

జీవపితృకుండియ జ్ఞముచేతుగూడదు.

అగ్నికి సుత్తరమున ౩౩-వ బలినుం
చవలయును

అగ్ని లోహోమముచేతువలయును

౨౭ బలికి దక్షిణంబుననుంచవలయును

౩౬-౩౭ అగ్నిలో హోమముచేయ
వలయును

అథ వైశ్వదేవప్రయోగః.

కర్తా శుదిర్భుత్వా ఆచార్యముఖా వైశ్వదేవస్వరూపం సర్వం
 యనాశాస్త్రోజ్ఞత్వా ఆచార్యం సంప్రాజ్య, తదనుజ్ఞాంగృహీత్వా,
 యథాధర్మోపదేశం వైశ్వదేవం పృథమ మాచార్యసన్నిధౌ శుశ్రూత్ ||
 తస్మింకాంశ్చ బలీనాంచ తస్య తస్య దేశేన్ద్రస్కారోవాస్తేన పరిమృ
 బ్యహోఽత్యయ్యత్య పశ్చాత్పరిషేచనమాపాసనేచననేవాషడ్భి రా
 ద్యైః ప్రతిమంశ్చిగ్ంహస్సేన జహుయాదుభయతః పరిషేచనం యథా
 పురస్తాదేవం బలీనాం దేశేదేశేన మవేతానాగ్ంసకృత్సృదం దేశవి
 షేచనగ్ంసత మాపనగ్ంసృష్టేనాకార్యా అపరేణాగ్ంసప్రమా
 వ్యమాభ్యాముదగవనగ్ముదధానసన్నిధౌ నవమే మధ్యేఽగారాన్య
 దశమైకాదశాభ్యాం ప్రాగవనగ్ ముత్తరపూర్వదేశేఽగారాన్యత్త
 రైశ్చతుర్భిశ్చ య్యాదేశేకామలింగేన దేవాభ్యామంశ్చిత్తులింగేనోత్త
 రేణాసిధాన్యా ముత్తరైర్భిహ్నానదనే దక్షిణతః పిశ్చలింగేన పాశీ
 నావీ త్యనాచీనపాణిః కుర్యాద్రాద్ర ఉత్తరో యథాదేవతాభ్య
 స్తయోర్నానా పరిషేచనం ధర్మభేదాన్నక్తమేనోత్తమేన వైహ
 య సంయవతా నవ్యగ్ం యథోపదేశం కుశుతేనిత్యప్సర్గః పుష్టి
 శ్చాగ్ంచదేమమిత్యాది ధర్మోపదేశః ||

అనుష్ఠానక్రమశ్చ | ప్రాణానాయమ్య ఏవం గుణ... ప్రీత్యర్థం
 ఆన్న సంస్కారద్వారా ఆత్మసంస్కారార్థం పంచమానావనుత్తమే
 చగృహే సిద్ధేనాన్నేన ప్రాతరైశ్వదేవం కరిష్యే | గృహపాకాత్
 హవిష్యం అహవిష్యంచ పృథగదాయ || అగ్నో వధిశ్రిత్య ఉదగు
 చ్చాస్య | అద్భిః ప్రోత్య | హవిష్యం (ద్విధాకృత్వా) (*కేచిదుచ
 థాకృత్వా) అభిఘార్య | ఓం నమః ప్రస్తుతరోమ్, ఇత్యగ్ని మిథ్యా
 ధ్యాత్వా | చత్వారిశ్శృంగాత్రయోలప్యపాదా... అలాకృత్య | అగ్న

యేనమః...చాతవేదసేనమః అద్రిశేనుమన్యప్త...ప్రసుప! హవిష్య
ప్రగమభాగాదాదాయ॥ ఔపాసనే కచవేవా వడ్డి రాద్యైః ప్రతి
మంత్రోగ్ం హస్తేన జహుయాత్ ॥

హవిష్య ప్రథమాభాగమునుండి గైకొని ఔపాసనాగ్నియందుఁ గాని లాః
కాగ్నియందుఁ గాని ఈయాలుహోమములును జేయవలయును.

(షడాహుతిహోమాః) అగ్నయేస్వాహా॥ అగ్నయశ్చదమ్॥ ఏశ్వేభ్యో
దేవేభ్య స్వాహా॥ ఏశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్॥ ధృవాయ భూమా
యేస్వాహా॥ ధృవాభూమా యేదమ్॥ ధృవక్షీతయేస్వాహా॥
ధృవక్షీతయశ్చదమ్॥ అచ్యుతక్షీతయేస్వాహా॥ అచ్యుతక్షీతయ ఇదమ్॥
అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్॥ అద్రిశే
న్వమగ్న్ స్థా...ప్రసావీః॥

శాకహోమాః॥ అహవిష్యం
కించిదాదాయ ఉదీచీన ముష్ణం
భస్మాపాహ్యతూష్ణీ స్వాహేతి
హుత్వా...స్వాహా॥ ప్రజాపత
య ఇదమ్॥ (ఇతిహుత్వా)

అథహవిష్యప్రథమాభాగం అ
హవిష్యేణ సంయోజ్య బలీహ
హరేత్.

సతిసూప సగ్ం సృష్టేన
కార్యః

బలీనాంశస్యతస్య దేశేసగ్
స్కారోహస్తేన కరిమృత్యో

అహవిష్యమనఁగా శాకముగానినూ
పముగాని కొంచెముగైకొని... ఉత్తర
మునవేదిభస్మము వెలుపలికితీసి అందువై
జెప్పిన శాకాదికము ఊరకస్వాహా అని
పలికి హోమమును జేయవలయును

పిదప హవిష్యముయొక్క ప్రథమ
భాగమునే హవిష్యమును కూపములోనగు
వానితోఁగలిపి బలుల నీకిందఁ జెప్పిన
చొప్పున నిడవలయును

పప్పు ఉన్నయెడల దానితోఁగలిపి
బలుల నిడవలయును

ఎచ్చఁగొప్పట బలునుంచెదరో అచ్చ
టచ్చట సమృద్ధనమును పొత్తికొనియును
నొసర్చిచేతివ్రేల్లిభూమికెడగులునట్లుబలు

శ్చన్యశ్చకశ్చత్పరిషేచనమ్॥
తూష్ణీం సమంతం పరిషేచ
నంకుర్యాత్॥

అనిడవలయునుపిడవపరిషేచనముచేయునది
బల్బు నిడి యంతయున సమంతము
గఁ అన గా చుట్టును ప్రతిబలికిఁ బరిషే
చనముచేయవలయును

ఏవం బలీనాం దేశేదేశేనమ
వేతానాగ్ం సంకృత్సకృదంతే
పరిషేచనమ్॥

ఒకచోట నుంచిన అనఁగా బ్రహ్మసద
నముమొదలగు గృహభాగములందు అచ్చ
టచ్చట నుంపఁబడుబల్బులకు నన్నిటిక
నంతయున నేకముగా పరిషేచనము చేయ
వలయును వేరువేరుగా నక్కఱలేదు

అపరే శాగ్నిగ్ం సప్తమా
ప్తమాభ్యా ముదగ పవర్గమ్॥
అగ్నేః పశ్చత్ స్వస్యపుంతః.

అగ్నికిఁ దడవటను (తనకుముందుగను)
ఉత్తి-పరిసమాప్త 2-౮ ముత్రములతో
ఒరిద్వయ మిడవలయును

* హస్తేన పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, ధర్మాయస్వాహా॥ ధర్మాయే
దమ్॥ హస్తేన పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, అధర్మాయస్వాహా॥ అధర్మా
యేదమ్॥

ఇత్యుదగపవర్గనిదాయల
తేద్వయోఃసకృత్పరిషేచ్య,

వైశ్వికపవర్గపరిసమాప్తిగా నుంచి
అంతయున రె టికి నేకముగా పరిషేచన
ముచేసి

ఉదధానసన్నిధౌ నవమేన
ధర్మాయస్వాహేతి బలేః పుర
స్తాద్వా

పిరిప, నుదకభాండముల యొద్దఁగాని
2 బలికిఁదూర్పునఁగాని

పరిమృజ్య, అనోక్ష్య, అ
ధ్యస్వాహా॥ అధ్య ఇదమ్॥
పరిషేచ్య,

భూమిని శుద్ధిచేసి బోగ్గిఁచి ౧-౨౨
లిని నెట్టవలయును పిడవ పరిషేచనము
చేసి,

మీధ్యేఽగారన్యదశమైకాద
శాభ్యాపాగపవర్గంతత్ ...

ఈక్రింద ౧౦-౧౧ రెండు బల్బును
గృహమధ్యమునఁ గాని, లేక గవలికిఁ

* పరిమృజ్య అనఁగా స్థలశుద్ధిచేసి, అనోక్ష్య అనఁగా ఉదకముతోఁ బోగ్గి
ఁచి ఈప్రకారముగా సర్వదా గ్రహించునది

అద్యుక్తా హేత్యుస్య పురస్తా
న్యా పరిమృశ్య, అహోత్య,

దూర్వం గాని భూశుద్ధిచేసి ప్రోక్షించి
పాక్షిమూర్తిగా వైగదు బలులను నుగ
చవలయును,

ఓషధివైశ్యభ్యుక్తాహేత్యుః ఓషధివనస్పృశ్యఇదమ్ || పరిమృ

శ్చిత్తస్యహేత్యుః || గర్భదవజనేభ్యఇదమ్ ||

యోః పరిపిచ్య ||

అహోత్యే అహోత్యే
సౌమ్యే సౌమ్యే

ఈక్రిందిర=బలులను గృహముననీకావ
భాగమందుంచవలయును

ప్రాక్షుక్తిగా ప్రాక్షుక్తిగా
రామ అధర్మాయస్వాహేత్య
స్యఉత్తరతి అరభ్య ప్రాగపవ
ర్తమ్ || పరిమృజ్య-అహోత్య ||

లేక ర-వలికి సుత్తరముగా నారం
భించి ప్రాక్షుక్తిగా పాక్షిగనపర్గడు గానీ
క్రింది ర-బలులనుంపవలయును, భూశుద్ధి
యొనర్చి ప్రోక్షించి ఈగతి-వ బలినురిప
వలయును,

గృహ్యభ్యుక్తాహేత్యుః || గృహ్య
భ్యఇదమ్ || పరిమృజ్య-అహోత్య ||

గతి బలికిఁదూర్వం గతి బలినుంచ
వలయును.

అనసానేభ్యుక్తాహేత్యుః || అనసా
నేభ్య ఇదమ్ || పరిమృజ్య-అ
హోత్య ||

పై గతి-బలికిఁదూర్వం గతి-వ బలి
నుంచవలయును,

అనసానకతిభ్యుక్తాహేత్యుః || అ
నసానకతిభ్యఇదమ్ || పరిమృ
జ్య అహోత్య ||

వైగర-బలికిఁ దూర్వం గతి-వ బలి
నుంపవలయును,

సర్వభూతేభ్యుక్తాహేత్యుః || సర్వ
భూతేభ్య ఇదమ్ || ఇతిప్రాగపవ
ర్తం సిధాయ ||

గతి-గతి-గతి-గతి బలులను పాక్షి
మాక్షిగనుంచి,

అంతే సకృద్విరిచ్య,

పై ర-బలులకు నేకముగా పరిషేదన
ము చేయవలయును,

శయ్యబోశే కామలింగేన,
అభిర్రామ స్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య. అ }
అవోక్ష్య||

ఈ గం-బలి శేమ్యక్షురంబున,

శేమ్యక్షురంబున చోటులేనివో రావ
లికిఁదూర్పుం గం-పటశుం పవలయును

కామాయస్వాహే|| కామా
యేదమ్|| పరిషిచ్య|| గేహిన్యా }
మంతరిక్షులింగేన,

గం-బలి గడపయొద్దనుంపవలయును,

కామాయస్వాహేత్యస్యపు
రస్తాద్వా పరిమృజ్య అవోక్ష్య|| }
అంతరిక్షాయస్వాహే|| అంత

లేక గం-బలికిఁ దూర్పున గం బలి
నుంపవలయును,

రిక్షాయేదమ్|| పరిషిచ్య|| ఉత్తరే. }
కాపిథాన్యామ్

తలుపుఁగంధిమీద గం-బలిని నుంప
వలయును,

అంతరిక్షాయస్వాహేత్యస్య
పురస్తాద్వా పరిమృజ్య అవో }
క్ష్య||

లేక గం-బలికిఁదూర్పున ఈగంబలి
నుంపవలయును

యదేజతి జగతియచ చేష్టతి }
నామ్నో భాగోఽయన్నామ్నే }
స్వాహే|| నాయవ ఇదమ్|| పరిషి }
చ్యతే|| *ఉత్తరైర్బహ్మసదనే, }

బ్రహ్మసదనమునఈక్రిందజే ప్పబడు
గం-బిబలుల నుంపవలయును. లేక ఈ
గం బలులను వైవానికి దక్షిణమునసా
క్షిమాక్షి నుంపవలయును, ఇందలితర-త
బలి ౭-బలికి సమానముగా నురిక్షులట్లుం
చుటయచాము ఈక్రింద గం-బి మొ
దలుతర వజరు,

పరిమృజ్య-అవోక్ష్య-పృథివ్యేస్వాహే|| పృథివ్యాఇదమ్|| పరి
మృజ్య- అవోక్ష్య-అంతరిక్షాయస్వాహే|| అంతరి }
యేదమ్ || పరి

* గార్హస్థ్యకర్మములమందు అగ్నికి దక్షిణమున బ్రహ్మ యెచ్చటఁ గూర్పుం
దునో అప్పుటా బ్రహ్మసదనమును,

మృజ్య అవోక్ష్య-దివేస్వాహా॥ దివభదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! సూ-
 ర్యాయ స్వాహా॥ సూర్యయేదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! చంద్రా-
 నేస్వాహా॥ చంద్రమసభదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! నక్షత్రేభ్యస్వా-
 హా॥ నక్షత్రేభ్యభదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! ఇంద్రాయస్వాహా॥ ఇం-
 ద్రాయేదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! బృహస్పతియేస్వాహా॥ బృహస్ప-
 తియభదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! ప్రజాపతయేస్వాహా॥ ప్రజాపత-
 యభదమ్! పరిమృజ్య అవోక్ష్య! బ్రహ్మణేస్వాహా॥ బ్రహ్మణభదమ్!
 ఇతి పాగ్గపవర్గం నిధాయ॥ } (౧౯-మొదలు ౨౮-వరకు) ఈ ౧౦
 స్వాహా మంత్రే సకృత్పఠి } ని పాగ్గపవర్గముగా నుపపలయను
 పేచనమ్! } ఏకముగా వానికన్నిటిని ఆ మంత్ర
 } ముగఁ బఠిపేచనము

దక్షిణతః పిశ్చలింగేన పాచీ } మై ౧౦-కిని దక్షిణమున పాచీనావీ
 నావీత్యవాచీనపాణికుర్యాత్॥ } తియై లాడితెడుదూరమున పిశ్చతీర్థము
 } తో నవాచీన పాణియయి ముందుచెప్పఁ
 } బోవు ప్రకారముగా నుపపలయను
 (పిశ్చతీర్థేన దశానాం బలీనాం దక్షిణతః) పరిమృజ్య అవోక్ష్య॥

స్వధాపిశ్చభ్యస్వాహా॥ పిశ్చభ్యభదమ్! (ఈ ౨౯-వ బలినుంచి)
 యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్మృత్య॥ } ౨౯-బలికి ఉత్తమున, ౧౯ బలికి
 రాద్రుతరతో యథాదేవతా } ధీణమున దేవబలులకలెనే ౩౦-దగురుద్ర
 భ్యః దశానాం బలీనాం దక్షిణ } బలినుపపలయను
 తః పిశ్చబలే రుత్తరతోవా॥

సమోద్రుదాయ పశుపతయేస్వాహా॥ రుద్రాయ పశుపతయ

భదమ్! అకఉపస్మృత్య॥

తయో ర్నానావరిషేచనం ధ } ఈపితృగుర్రబలులు ౨-౩ని ధర్మ
రూపేదాత్ । } భేదముండుటచేత వేత్సేనుపరిషేచన
ముచేయువని

ప్రాచీనావీతి (పితృబలిం) అగ్రదక్షిణం పరిషేచ్య (ఉపవీతిగుర్రబలిం
పగ్రదక్షిణం పరిషేచ్య) ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... పీత్యర్థం
జేవయజ్ఞేనయజ్ఞే । విద్యుదస్తి విద్యమే ప్రాప్తానమృతా ధన్వన్తముపై
మి (ఇతి) అపడుకన్పృశ్య । అద్వితేన మనుష్యస్వ... వసువ । ఇతిపూర్వ
పరిషేచనంకృత్వా । అథ ద్వితీయభాగా దాదాయ । దేవేభ్యస్సాన్వ
హః । దేవేభ్య ఇదమ్ । (అగ్నియందు హోమముచేయవలయును.)

ఉత్తరపరిషేచనమ్ । అద్వితేన స్వమగ్న్యైః... ప్రాసావీ । వృష్టిరస్తి
వృశ్చేమే ప్రాప్తానమృతా ధన్వన్తముపాగామ్ । (ఇతి) అపడుకన్పృశ్య ।
ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య — ఏవం... ర్థం పితృయజ్ఞేనయజ్ఞే । (ప్రా
+ తీ) విద్యుదస్తి... ముపైమి । (ఇతి) అపడుకన్పృశ్య । అగ్నేర్దక్షిణతో
భూమా సంమృజ్య, అహోమ్య । (ద్వితీయభాగా దాదాయ) పితృభ్య
స్సన్వధా ౨స్తు । పితృభ్య ఇదమ్ । అగ్రదక్షిణం పరిషేచ్య । వృష్టిరస్తి
వృ... ముపాగామ్ । (ఇతి) అపడుకన్పృశ్య । (ఉపవీతి) అపడుకన్పృశ్య ।
ఆచమ్య । ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... ర్థం భూతయజ్ఞేనయజ్ఞే । వి
ద్యుదస్తివిద్య... పైమి । ఇతి అపడుకన్పృశ్య । అగ్నేరుత్తరతో భూ
మా సంమృజ్య అహోమ్య । ద్వితీయభాగా దాదాయ । భూతేభ్యోన
మః । భూతేభ్య ఇదమ్ । అగ్రదక్షిణం పరిషేచ్య । వృష్టిరస్తివృ... పా
గామ్ । (ఇతి) అపడుకన్పృశ్య । ఆచమనంకృత్వా । ప్రాణానాయమ్య
... ఏవం... ర్థం మనుష్యయజ్ఞేనయజ్ఞే । నివీతిభూత్వా విద్యుదస్తి

విద్యమే... సైమ (ఇతి) అపఉపస్పృశ్య || పూర్వభాషేచనమ్ || అది
 శేఽనుచున్యస్వ... ప్రసువ(ద్వితీయభాగాదాదాయ) దుచు ప్యేభ్యో
 వాంతా|| నుచు ప్యేభ్యభదమ్ || ఇది అగ్నిలో హోమము చేయవలయును

అది శేఽన్యమగ్గ్థాః... ప్రాసావీః || వృష్టిగిరిపవ... నుచు గామ్ ||
 ఇతి అపఉపస్పృశ్య || ఉపవీతీ అచమనంకృత్వా || ప్రాణానాయమ్య ||
 ఏవ... ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞేన యజ్ఞే || విద్యుదసివిద్య... పైమి || అప
 ఉపస్పృశ్య || ప్రజాపతిబలే ర్దక్షిణతః పరిమృజ్య అవోత్త్య || ద్వితీయ
 భాగాదాదాయ || (౨౭ బలికదక్షిణమున) ఈక్రింది ౩౫-వ బలిసంపదలయును
 ప్రజాపతయైస్వాహా || ప్రజాపతయభదమ్ || (పదక్షిణం) పరిషేచ్య ||
 వృష్టి రిరిపవశ్చమే... గామ్ || ఇతి అపఉపస్పృశ్య || అగ్నిదానమ్ || ఆ
 చమనంకృత్వా ప్రాణానాయమ్య || ఏవం... ర్థం అగ్రదానం కరిష్యే ||
 అది శేఽనుచున్యస్వ... ప్రసువ || ద్వితీయభాగాదాదాయ || ఈక్రింది ౩౬-
 దుచుంతిమలలో హోమము చేయవలయును పరమేష్ఠినేస్వాహా || పరమేష్ఠిన
 భదమ్ || యథాకూప శ్చతథార స్సహస్రధారో అక్షితః || ఏవామే
 అస్తుధాన్యగ్ం సహస్రధార మక్షితమ్ || ధనధాన్యై స్వాహా || అగ్న
 యే స్విష్టకృత భదమ్ || అది శేఽన్యమగ్గ్థాః... ప్రాసావీః ||

శ్వానబలినిధానమ్ || సర్వభాగాన్న శేషమాదాయ || శ్వా
 నాహి శ్వామశబ్దా వైవస్వతకులౌద్భవా || తాభ్యాంబలిం ప్రదా
 న్యామి రక్షేతాం పథి సర్వదా || విద్రవారుణవాయువ్యా యామ్యా
 నైర్ముఖోద్భవాః || వాయుః ప్రతిగృహ్లాంతు భూమా పిండం మ
 యార్భామి || శ్వపతిశ్వ పచయ సేభ్యః క్రియశ్య భదమ్ || ఇతి దే
 వతర్థేననివేశనద్వారదే శే దద్యాత్ || పాదాప్రత్యశ్చాచమ్య || నైశ్య

జేనాంగాఽతిధినిరీక్షణమ్ | గోదోహనమాత్మం ప్రాంగణేతి ష్టేన్ ||
(పావుడియ అతిధినిరీక్షణమునై ముంగిటియందు నిలువవలయును) రాత్రౌ రా
ద్రాంతేవైశ్వ దేనానంతరిమ్. రాత్రులయందు 30-వలదిననుక వైశ్వదేవము
జేసి 3౮-వదను ఈకింద వ్రాయఁబోవునక్తబలి నుపపలయును)

స క్తబలిః || యేభూతాః ప్రచరంతిన క్తం బలిమిచ్చంతో విదు
దస్యపేషాః || శేభ్యోబలింపుష్టి కామోహరామిమయిపుష్టిపుష్టిప
తిర్దధాతుస్వాహా || స క్తంచారిభ్యోభూ శేభ్యధదమ్ || (స్వస్తి) శ్రీధ్వాం
మేధాం...పరిపూర్ణంతదస్తు తే || చతుస్సాగర...యే ||

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః.

శ్లో || ప్రథమః పూర్వదిగ్భాగేద్వితీయంచత్రోత్తరే | తృతీయం
మధ్యమప్రోక్తం చతుర్థందక్షిణేతథా | పంచమంపశ్చిమంప్రోక్తమి
తి భాగావినిర్ణయః || అత్రకేచనద్వాభాగాకుర్వంతి || కేచిత్పంచభా
గాకుర్వంతి || తత్రతత్రదేశాచారానక్రమేణగ్రాహ్యః ||

అథ భాగవినియోగః.

శ్లో || షడాహుతీరగ్రభాగే ద్వితీయేశాక హూమకమ్ | ద్వితీ
యేజలివానంస్యా దగ్రదానంతృతీయకే | తృతీయేదేవభూతేపి పిత
రేచచతుష్టయమ్ | పంచమేమానుషోహోమోవైశ్వదేవస్యలక్షణమ్ ||
స్మృత్యంతరే | హవిష్యంపంచధాకృత్వా పూర్వభాగాష్టడాహుతీః ||
ద్వితీయభాగాదాదాయ జహుయాదుష్టభస్మని | అగ్రదానందేవయ
జ్ఞం భూతయజ్ఞంచతుర్థకమ్ | పంచమంతుస్పయజ్ఞంస్యా ద్వైశ్వదే
వస్యనిర్ణయః ||

మతత్రయ వైశ్వదేవప్రయోగః.

ఆచమ్య | నవం... ప్రీత్యర్థంసిద్ధేనాన్నేన వైశ్వదేవంకరి ష్టే ||
తతోగృహ్లానా కాధవిష్యమాదాయ తదన్నంపంచధావిభజ్య || అన్తి

తే॒ఽను॒నుస్య॑స్వ...వ॒సేను॑వః । ఔ॒పాస॑నాన్ని॒పరి॑షిచ్య॥ ప్రథ॑మభాగా
దా॒దాయ॑షడా॒హుతీ॑ర్హస్తేన జ॒హుయాత్ । అగ్నీ॑యేస్వాహా॥ అగ్నీ॑
య॒ఇదమ్ ॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దేవేభ్యస్సా॒స్వాహా॑ ॥ వి॒శ్వేభ్యో॑దేవేభ్య॒ఇదమ్ ॥
ధ్రు॒వా॒యభూ॑మాయస్వాహా॥ ధ్రు॒వా॒యభూ॑మాయేదమ్ । ద్రు॒వతీ॑
తే॒యేస్వాహా॑ ॥ ధ్రు॒వతీ॑తయ॒ఇదమ్ ॥ అ॒చ్యుత॑తీతే॒యేస్వాహా॑ ॥ అ॒చ్యు
తతీ॑తయ॒ఇదమ్ ॥ అగ్నీ॑యేస్విష్టకృతే॒స్వాహా॑ ॥ అగ్నీ॑యేస్విష్టకృత
ఇ॒దమ్ । అద్రి॑తే॒ఽన్వమగ్న్తీ॑స్థాః.. ిః ॥ ఇ॒త్యుత్త॑రపరిషేచనం కృత్వా॥
ద్వి॒తీయ॑భాగాత్కించిదాదాయ ॥ ఉ॒దీచీ॑నముష్ణంభస్మాపోహ్య॥ తూ
ష్ణీంస్వాహేతిహుత్వా॥ స్వాహా॥ ప్రజాపతయ॒ఇదమ్ ॥ వ॒ధమ॑భాగే
ద్వి॒తీయ॑భాగాగ్ంసగ్ం సృ॒జ్యబో॑హరేత్ । యత్ర॑యత్రబలిహరణం
తత్ర॑త్రస్థలేషు సమ్నాజ్జనమనోక్షణంచకృత్వా యథాంగుళ్యగ్రాణి
భూమింస్పృశంతి తథాబో॑హరేత్ । సర్వత్రో॑బలిషు గంధపుష్పాది
భిరభ్యర్చ్య । తూష్ణీంసమంతం పరిషేచనంకుర్యాత్ । ఏకదేశసమ
వేతానామపిబలీనాం సకృత్సకృదంతేపరిషేచనంకుర్యాత్ । అగ్నే॑ ।
ఋ॒శాచ॑తస్వస్యపురతః । హస్తేనసమ్మృ॒జ్యద్వయో॑ంనోక్ష్య । ధ॒ర్మ
యస్వాహా॑ ॥ ధ॒ర్మాయే॑దమ్ । అధ॒ర్మాయ॑స్వాహా॑ । అధ॒ర్మాయే॑దమ్॥
ద్వయో॑పరిషిచ్య । అధ॒ర్మాయ॑స్వాహేతిబలేఃపురస్తాత్ ॥ ఉదధాన
సన్నిధౌ॑ । అ॒ద్యుస్వాహా॑ ॥ అ॒ద్యుఇ॑దమ్ ॥ పరి॑షిచ్యతత్పురస్తాత్ ।
మధ్యే॒ఽగార॑స్య । ఓ॒చధి॑వనస్సతిభ్యస్సా॒స్వాహా॑ ॥ ఓ॒షధి॑ వనస్సతిభ్య
ఇ॒దమ్ ॥ ర॒క్షోదే॑వజనేభ్యస్సా॒స్వాహా॑ ॥ ర॒క్షోదే॑వజనేభ్య॒ఇదమ్ ॥ ప్రా॒గప
వగ్గంచి॑ధాయపరిషిచ్య । అధ॒ర్మాయ॑స్వాహేతి బలేయత్తరతః । ఉత్త॑ర

పూర్వదేశే[॥] గౌరస్య[॥] పాక్ష్వం[॥] కౌ[॥] గృహ్యభ్యసాన్వహ[॥] గృహ్యభ్య
 ఇరమ్[॥] అనసా[॥] నేభ్యసాన్వహ[॥] అనసా[॥] నేభ్యఇరమ్[॥] అనసా[॥] నపతిభ్య
 సాన్వహ[॥] అనసా[॥] నపతిభ్యఇరమ్[॥] సర్వభూ[॥] భ్యసాన్వహ[॥] సర్వభూ
 భేభ్యఇరమ్[॥] ప్రాగపవగ్గంవిధాయ[॥] పరిషిచ్య[॥] అగారస్యత్తరపూ
 ర్వదేశే[॥] కామాయ[॥] సాన్వహ[॥] కామాయేదమ్[॥] పరిషిచ్య[॥] కేహభ్యా
 మ్[॥] అంతరితాయ[॥] సాన్వహ[॥] అంతరితాయేదమ్[॥] పరిషిచ్య[॥] తదపిధా
 న్యామ్[॥] యదెజతి[॥] జగతియచ్చచేష్టతి[॥] నామ్నా[॥] భాగో[॥] యన్నా
 మ్నై[॥] సాన్వహ[॥] వాయవఇరమ్[॥] పరిషిచ్య[॥] ధర్మాయ[॥] స్వాహేతి[॥] బలేర్ద
 షీ[॥] గతః[॥] పాక్ష్వజ్ఞౌ[॥] వ్యజనాకా[॥] కేణ[॥] పృథివ్యై[॥] సాన్వహ[॥] పృథివ్యాఇర
 మ్[॥] అంతరితాయ[॥] సాన్వహ[॥] అంతరితాయేదమ్[॥] దివే[॥] సాన్వహ[॥] దివ
 ఇరమ్[॥] సూర్యాయ[॥] సాన్వహ[॥] సూర్యాయేదమ్[॥] చంద్రా[॥] వసే[॥] సాన్వహ[॥]
 చంద్రా[॥] మస[॥] ఇరమ్[॥] సక్షత్రే[॥] భ్యసాన్వహ[॥] సక్షత్రే[॥] భ్యఇరమ్[॥] ఇంద్రా
 య[॥] సాన్వహ[॥] ఇంద్రాయేదమ్[॥] బృహస్పతయే[॥] సాన్వహ[॥] బృహస్పతయ
 ఇరమ్[॥] ప్రజాపతయే[॥] సాన్వహ[॥] ప్రజాపతయిరమ్[॥] బ్రహ్మణే[॥] సాన్వహ[॥]
 బ్రహ్మణి[॥] ఇరమ్[॥] ప్రాగపవగ్గంవిధాయ[॥] పరిషిచ్య[॥] దశానాంబనీ[॥] నాద
 షీ[॥] గతః[॥] ప్రాచీనావీ[॥] తీ[॥] పితృ[॥] తీ[॥] కేన[॥] సర్వభూ[॥] పితృ[॥] భ్యసాన్వహ[॥] సర్వభూ
 పితృ[॥] భ్యఇరమ్[॥] యజ్ఞో[॥] పవీ[॥] ర్యప[॥] ఉ[॥] ప[॥] స్పృ[॥] శ్య[॥] దశానాంబనీ[॥] నాద[॥] షీ
 గతః[॥] పితృ[॥] బలే[॥] ర్ద[॥] తరతః[॥] సమాయ[॥] ద్రా[॥] య[॥] ప[॥] శు[॥] ప[॥] త[॥] యే[॥] సాన్వహ[॥] రుద్రా
 య[॥] ప[॥] శు[॥] ప[॥] త[॥] య[॥] ఇరమ్[॥] అపఉ[॥] ప[॥] స్పృ[॥] శ్య[॥] ప్రాచీనావీ[॥] తీ[॥] అప్రదక్షి[॥] గం
 పరిషిచ్య[॥] ఉపవీ[॥] తీ[॥] ప్రదక్షి[॥] గం[॥] పరిషి[॥] చ్య[॥] రుద్రబలే[॥] ర్ద[॥] తరతః[॥] భూమిం

సమృజ్యకించిదన్నమాదాయ ॥ యేభూతాః ప్రచరంతిదివా బలి
 నిచ్చంతః + + స్వాహాదివాచారిభ్యోభూతేభ్యఃఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥
 ప్రాణానాయమ్య...ఏవం...ర్థంఅగ్రదానం కరిష్యే ॥ పూర్వపరిషేచ
 సంకృత్యా ॥ తృతీయభాగాదాదాయ ॥ దదామిత్యగ్నిర్వదతి ॥ తథే
 తినాయురాహతత్ ॥ హంతేతీసత్యం చంద్రమాః ॥ ఆచిత్యససత్య
 మోమితీ ॥ ఆపస్తససత్యనూభరః ॥ యశోయజ్ఞస్య దక్షిణామ్ ॥ మ
 మోపాత్తదుంతయోమే కామససమృద్ధ్యతాగ్న్వాహః ॥ విష్ణవఃఇదమ్ ॥
 ఉత్తరపరిషేచసంకృత్యా ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ర్థందేవయజ్ఞేనయత్యే ॥
 విద్యుదసి...పైమి ॥ అపడపస్పృశ్య ॥ అదితేనుమన్యస్వ...ప్రసవఃఇతి
 పరిషేచసంకృత్యా ॥ తృతీయభాగాదాదాయ ॥ దేవేభ్యస్సాహ ॥
 దేవేభ్యఃఇదమ్ ॥ ఉత్తరకరిషేచసంకృత్యా ॥ వృష్టిరసివృశ్చమే...గామ్ ॥
 ఇత్యపడపస్పృశ్య ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంపితృయజ్ఞేనయత్యే
 (ప్రా + తీ) విద్యుదసి...ముపైమి ॥ ఇత్యపడపస్పృశ్య ॥ అగ్నేర్దక్షి
 ణోభూమాసంమృజ్యావోత్వ ॥ చతుర్థభాగాదాదాయ ॥ పితృభ్యః
 • స్వధాఽస్తు పితృభ్యఃఇదమ్ ॥ అపడక్షిణంకరిషిచ్య ॥ వృష్టిరసివృశ్చ...
 పాగామ్ ॥ ఇత్యపడపస్పృశ్య ॥ యజ్ఞోపవీతీఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్య
 ర్థంభూతయజ్ఞేనయత్యే ॥ విద్యుదసి...పైమి ॥ ఇత్యపడపస్పృశ్య ॥ అగ్నే
 రుత్తరణోభూమాసంమృజ్యాఽవోత్వ ॥ తృతీయభాగాదాదాయ ॥
 భూతేభ్యోనమః ॥ భూతేభ్యఃఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ వృష్టిరసివృశ్చ...పాగామ్ ॥
 ఇత్యపడపస్పృశ్య ॥ నివీతీభూత్యా ॥ ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంమను
 వ్యయజ్ఞేనయత్యే ॥ విద్యుదసి...పైమి ॥ పంచమభాగాదాదాయ ॥

పూర్వ కరిషేచనం కృత్వా । ముచు[॥]ప్రే[॥]భ్యోహంతా[॥] । మనుషేభ్య
 ఇదమ్ । అదితే[॥]వ్య...ప్రసాదః । వృష్టిరసి...గామ్ । ఇత్యకఉప
 స్పృశ్య ॥ ఉపవీతీభూత్వా ॥ సర్వభాగాన్ని శేషచూడాయ[॥] ॥ శ్వా
 నాహి శ్యామశబ్దా వైవస్వతకు[॥]గద్భవా[॥]తాభ్యాంబలి[॥]పదాన్యా
 మిరక్షేతాంపథిసర్వదా ॥ విందనారుణనాయన్యామ్యానైర్ము
 తోద్భవా[॥]నాయనా[॥]ప్రశిగ్మహ్నంతుభూమకాపిండుంనుయార్పితమ్ ॥ ५
 పతిశ్విపచవాయసేభ్యః క్రిమిభ్యఇదమ్ ॥ ఇతిదేవతీర్థేననివేశనద్వార
 దేశేదద్వాత్ ॥ పాదాప్రత్యుశ్యాచమ్య ॥ గోదోహనమాత్రంప్రాంగశే
 ష్టేత్ ॥ ద్వావేకంద్వేచచత్వారిప్రత్యేకంతిప్రసవచ[॥]పుథిన్యాదిదశ
 స్వేకమతడార్ధ్యంపుథక్పుథక్ ॥ నక్తబలి[॥]యేభూతాః ప్రచరంతిదినా
 నక్తంబలిమిచ్ఛంతోవితుదస్య ప్రేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం పుష్టికామో
 హరామిమయి పుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతుస్వాహా ॥ దివాచారిభ్యోభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ రాత్రౌ ॥ యేభూతాః ప్రచరంతినక్తంబలి మిచ్ఛంతో
 వితుదస్యప్రేష్యాః ॥ తేభ్యోబలిం...స్వాహా ॥ నక్తంచారిభ్యోభూ
 తేభ్యఇదమ్ ॥ ఏతత్కృమేజైవ బహవఃకుర్వంతి ॥ ససమాప్తః.

అథ ప్రియభోజనమ్.

పర్వసుచోభయో రుపచాసబోధవస్తమేవ కాలాంతోభోజ
 నంతృప్తిశ్చాన్నస్య యచ్చైనయోఃప్రియంశ్యా త్తదేతస్మిన్నానానిభుం
 జీయంతామధిచ్ఛ శయీయూతాం మైథుననర్జనంచ ॥

అథ స్థాలీపాకః.

శ్వోభూతేస్థాలీపాక స్తస్యోపచారః పార్వతేనవ్యాఖ్యాతః ॥
 వరేద్యుః పాతకాపాసనగంఢుత్వా కత్నవహంతీత్యాది ప్రతిష్ఠి
 తాభిఘోరణాంతంకృత్వా ॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే

సృచ్యుప స్తీర్యచరుమధ్యా ద్విరవదాయాఽభిఘార్య హవిఃప్రత్యభి
 ఘారయతి॥ అగ్నయేస్విహా॥ అగ్నయథదమ్॥ అపరేణాగ్నింలేకం
 నిమృజ్య॥ స్రుచ్యుప స్తీర్య॥ ఉత్తరాధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽవదాయ॥
 ద్విరభిఘార్యనహవిఃప్రత్యభిఘారయతి॥ అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతథదమ్॥ అపరేణాగ్నిం లేకంనిమృజ్య॥ ఆగ్నేయ
 లేకంప్రథమంప్రాశ్యఉత్సృప్యచమ్య॥ తిలఃస్విష్టకృతేఽపంప్రాశ్య॥
 ఉత్సృప్యచామతి॥ ద్విర్దుహాతి ద్విర్నిమాప్తేఽద్విః ప్రాశ్నాత్సు
 త్సృప్యచామతీతిసూత్రాత్॥ సమిత్సన్నహానంహుత్వాబ్ధిసమం
 జనాద్విప్రణేతా విమోశాంఽంకృత్వా॥ నవృషభదానమ్॥ పూర్ణపా
 త్రస్తుదక్షిణత్యేకే॥ వైశ్వదేవంకృత్వాభోజయేత్॥

హృదయసంసర్గ హోమః.

ఆచమ్య...ర్థం॥ హృదయసంసర్గ హోమంకరిష్యే॥ ఉభ
 యోర్హృదయ సంసర్గేపు స్త్రిరాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా
 ఫాలీపాకగ్గళివయత్వాఽగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంశేఽ
 న్యంభాయాగ్ ఫాలీపాకాదుత్తరా ఆహూతిస్తుత్వాజయూది ప్రతిప
 ద్యతేపరిషేచ నాంతం కృత్వాతేనసర్విష్మత యుగ్మాన్ద్యవరా
 బ్రాహ్మణానభోజయత్వాసిద్ధివాచయీత॥ చర్వాహూతయః॥ ప్రాత
 రగ్నింప్రాతరిండగ్ంహనామహేప్రాతర్నిత్రతావరుణాప్రాతరశ్వినా
 ప్రాతరభగంపూషణః॥ బ్రహ్మణస్పతిః॥ ప్రాత స్సంఘముతిరుద్రగ్ంహు
 వేనువాహా॥ అగ్నిండమిత్రావరుణాశ్వినభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసోమ
 రుద్రేభ్యథదమ్॥ ప్రాతర్దైత్రంభగముగ్గం హువేమనయంపుత్రముది
 తైర్యోధరా॥ ఆధర్శిద్వ్యంమన్యమానస్తురశ్చిద్రాజాచిద్వ్యం భగంభ
 షీత్యహువాహా॥ భగాయేదమ్॥ భగప్రణేతర్భగసత్య రాదోభ

శ్రేమాం ధియముదనదదన్నః । భగవ్రహ్మోజనయ నోభిరత్వైర్భగవ్ర
 సృభిర్నైవంతస్యమస్వాహా॥ భగాయేదమ్॥ ఉతేనానీంభగవంత
 స్సామోత ప్రపితృశతమధ్యేఅహ్నిం॥ ఉతోదితామఘవ్రా ధూర్వ
 న్యనయందేనానాగ్ంసుమతేస్యామస్వాహా॥ మఘవతశ్చదమ్ । భగ
 వ్రవభగవాగ్ంఅస్తుదేనాస్తేనయంభగవంతస్యామ । తంత్యాభగన
 ర్వశ్చిజ్జోహవీమిసనోభగపురవ్రతాభ వేహస్వాహా॥భగేభ్యశ్చదమ్॥ సమ
 ధ్వారాయోషసోఽనమంతదధికావేన శుచయేషదాయ । అర్వాచీ
 నంనస్తువిదం భగంవోరమివాశ్వానాజిన ఆసహంతుస్వాహా॥ భగే
 భ్యోవాజభ్య శ్చదమ్ ॥ అశ్వావత్త్రీగోమతిర్న ఉమాసోవీరవతీ సుదము
 చ్చుంతుభద్రాః॥ మృతందుహానావ్విత్తః వ్రపీనాయూయం పాతస్త్వ
 స్తిభిస్సదానస్వాహా॥ వాజభ్యశ్చదమ్॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేస్వాహా॥
 అగ్నయేస్విష్టకృతశ్చదమ్ ॥ తంత్రశేషం పార్వణవత్సమాపయేత్ ॥
 ఇతిహృదయసంసర్గ హోమః స్సమాప్తః.

అథమూలికాపహరణ ప్రయోగః.

ఆచమ్య...ప్రీత్యం భర్తృపరిగ్రహణం పాహితృటనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే॥ శ్వోభూత ఉత్తరయోత్థాప్య । ఇమాం ఖనామ్యావ
 ధీం వీరుధం బలవత్తమాం । యయానపత్నీ బాధతేయయాసంవిం
 దతేపణిం॥ ఉత్తరాభి స్తినృభిరభిమంత్యై ॥ ఉత్తానపత్నీ సుభగేనహ
 మానేనహస్వతి । నపత్నీంమే పరాధమపణిం మేకేవలంకృధి॥
 ఉత్తరాహ ముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః । అథానపత్నీయామ

మాధగ్రా సాఽధరాభ్యః । నహ్యన్యై నామ గృభ్యామిన్ అస్మి
 సమజై సే । పరామేవపరావతగ్ంసపత్నీంనాశయామసి । ఉత్త
 రయా ప్రతిచ్ఛన్నాగ్ంసాస్తయోరాబధ్య । అహ మస్మి సహమా
 నాథ త్వ మసి సాస్తహిః । ఉభేసహస్వతీ భూత్వా సపత్నీంమేనహ
 వహైః । శిష్యాకాలే బాహుభ్యాంభర్తారం పరిగృహ్ణీయాదుపధాన
 లింగయా వశ్యోభవతి । సపత్నీ బాధనంచ । ఉపతేధాగ్ంసహమానా
 మభిత్వాధాగ్ంసహీయసా । మామనువ్రతే మనోవత్సంగారివభా
 వతుప్రభావారివభావతు । ఏతేనైవకామేనోత్తరేణాను వాకేనసదాది
 త్య ముపతిష్ఠతే । ఉదసా సూర్యోఅగ్రా దుదయంమామకోభగః । అ
 హం తద్విద్వలా పతిమభ్యసాక్షివిమాసహిః । అహంకేతురహంమూ
 ర్ధాఽహముగ్రావివాచసి । మమేదనుక్రతుంపతి స్నేహనాయాఉవా
 చరేత్ । మమపుత్రా శ్శత్రుహణోఽథోమీ మహితావిరాట్ । ఉ
 తాహ మస్మిసంజయాపత్యుశ్శ్లోక ఉత్తమః । యేనోద్రోహవిమా
 శ్శత్యభవద్దివ్యత్తమః । అహంతదక్రిడేవా అసప్తాక్షిలాఽభవం
 అసప్తాక్ష సకత్నీఘ్నిజయంత్యభిభూవరీః । ఆవిధిసర్వాసాగ్ం రా
 ధోవరోఽపి అఘోయసామివ । నమజైషమిమాఅహగ్ం సపత్నీ రభిభూ
 వరీః । యథాఽహమస్యనీరస్యవిరాజామిధనస్యచ ।

వివాహే ఋతుసంభవః.

వివాహే విశతేతంత్రేహిమామకాలఉపస్థితే । కన్యాంఋతు
 మతీంసృష్ట్యాకథంకుర్వంతియాజ్ఞికాః । హవిష్మతీ రితిస్నావయిత్వా

66 వివాహమును సంధవః కృష్ణపక్షవివాహవైశ్యదేవప్రకారః. 521

అన్యవస్తాభ్యామల కృత్యం యుంజానః ప్రథమం మనఃకలిద్యే ఆజ్ఞా
పాతీ హోమామ్యామి, ఇతితథాతంత్రం ప్రయోజయేత్ ॥

పిమ్మట ఆదిష్ట దానిని రజస్వలనియమములతో నుంచవలయును శుద్ధిస్నాన
మును జేసి పిదప అనంగాగి వదివసమున తక్కినివివాహకృత్యములను జేయవలయును

కృష్ణపక్షవివాహవైశ్యదేవప్రకారః.

తేహించంత్రాణా ముపయోగే ద్వాదశాహ మధశ్శయ్యా
బ్రాహ్మచర్యం త్పోలవణవర్జనంచోత్తమ సైక్ రాత్రముపవాసః శు
క్లద్వితీయా యాత సోపక్రమంకృత్వా దంపతీ ద్వాదశాహమధశ్శ
యనం బ్రాహ్మచర్యం త్పోలవణవర్జన చకృత్వా భర్తాచతుర్దశ్యాము
పౌష్య పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతరాపాసన కృత్వా అన్వారంభణీయాం
కృత్వా అన్వాధాయ వైశ్యదేవపాకానంతరం వైశ్యదేవమారభ్య పి
యభోజనంచకృత్వా శ్వోభూ తేఫాలీపాకంకుర్యాత్ ॥

అథమ పూర్ణిమాతికృమ కృత్యమ్.

కాలవిలంబానుసారేణ స్మృత్యుక్తకృచ్ఛాదికంకృత్వా పా
హిత్రీయోదశ వహామంకృత్వా ॥ అనుగతిమగ్నింపున స్సంధాయ
కూశ్మాండాదికంచకృత్వా పౌర్ణమాస్యాంబిభ్రష్టేష్టిం అన్వారంభణీ
యాంచకృత్వా అన్వాధాయ వైశ్యదేవపాకానంతరం వైశ్వనరఫాలీ
పాకంసప్తహారతారం సర్వప్రాయశ్చిత్తహోమామంకృత్వా వైశ్యదే
వ మారభ్య పియభోజనంచకృత్వా శ్వోభూ తేఫాలీపాకః॥

హోపాసనపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అజ్ఞానాశక్తివిషయేతు శాట్యాయనః ॥ చతుర్థిహోమాదు
ప ర్యాపాసనాగ్నా వనుగతే అయాశ్చేత్యాత్రిరాత్రాస్సనో జ్యోతి
ర్జ్వలతా మితిచాసప్తరాత్రాదత ఊర్ధ్వమాద్వాదశ రాత్రాత్రినీ స్థం
తు మతీ స్తంతతస్య శ్చుద్భుధ్యస్వాగ్నే త్రియప్రీంశ త్తంతవ ఇతి

చ సాగామామశతం చావింతి గాత్రా దుపవాసంచాత్రిగ్గతే గా
తా దరిణిర్ధ్వమాసపత్నిరాత్రా శిశ్నోరాత్రీరుషవసేదరిణిర్ధ్వమా
సంవత్సరాత్పాపాపర్యంవిహితమగ్నిచ్ఛ్వంకాల బహుశ్వేదోషగురు
త్వ మేనస్సు గురుషు గురుణి లఘుషు లఘూని శుచిక రాశిభవం
తి నిశ్వేదో యథాక ర్మాభ్యాసో గరియానిత్యతత్త్వాదితి॥

అలస్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

శాట్యాయనః । అలస్యదగ్ని పరిత్యాగే ద్వాదశాహతిక్రమే
త్ర్యసా ముపవాసో మాసాతిక్రమే ద్వాదశాహ ముపవాసో సంవ
త్సరాతిక్రమే మాసోపవాసః పయోనాభక్షయేదుభయత్ర యావ
త్కాలస్సన్యత్రావధోమద్రోవ్యో త్వశేషతోదానంచైవం విప్రాయద
ద్వాద్యథా హోమం నైవస్యాదితిసహితోఽగ్నిరుత్సప్తస్తద్వ్య
ద్ధగ్ం సంవత్సరవ్యతిక్రమే పతితోభవతి తస్మాదత ణ్ధ్వగ్ం సర్వక
ర్మస్వసంధికారోన ప్రాయశ్చిత్తమిత్యుక్తమితి॥

కామకృశపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

కామకారవిషయేతుమనురాహ । శ్లో॥ అగ్ని హోత్ర్యపవిధ్యా
గ్నీః బ్రాహ్మణః కామకారతిః । చాంద్రాయణంచరేన్మాసం వీరహ
త్యాసమహితత్ । అగ్ని హోత్ర్యపవిధ్యాగ్నీః మాసా దూర్ధ్వం
తుకామతిఃకృచ్ఛంచాంద్రాయణంచైవకుర్యాదేవావిచారయన్నితి॥

నాస్తికపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

నాస్తికవిషయేతువ్యాఘ్రః॥ యోఽగ్నింస్త్యజతి నాస్తిక్యా
త్ప్రజాపత్యంచరేద్ద్విజః॥ అన్యత్రపునరాదధ్యాద్దాన మేవతతైవచ॥
వైశ్వదేవ పరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

మాధవీయే ప్రజాపతిః॥ హవిర్యజ్ఞేష్వశక్తస్య లుప్తమప్యేక
మాదితిః॥ ప్రజాపత్యేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థాసుచైవహి॥ అకృత్యాన్య
తిమంయుజ్ఞం యజ్ఞానామధికారతః॥ ఉపవాసేనశుద్ధ్యేత పాకసంస్థాసు

జైవహి! నూధనీయే కాత్యాయనః॥ పితృయజ్ఞాత్యయేచైవ వైశ్వదే
సాత్యయేఽపిచ॥ అనిష్టానవయజ్ఞేన సహస్మహాశే నేతిథా । భావనే
వతితాన్నస్య చరుర్వైశ్వదేరోభవేత్ ॥ ఇత్యాదయసీయే॥ అథపంచ
మనాయజ్ఞానా మేత్యేకస్మిన్నతీతే ద్వ్యహేత్యహేతీతేతే స్యంతం
తుమతీర్జుహు యాదియంమే వరుణతత్త్వాయా మీశియచ్చిద్దియత్కిం
చేద మిత్యానవరాత్రా దతిఉద్ధవమాద్వాదశ గాత్రాదగ్నేఽభ్యా
వర్తిన్నితి చతస్సోభ్యావర్తిస్త్వత్వా ద్వాదశగృహేణేన సుచింపూ
రయిత్యా॥ సప్త తేఅగ్నే సమిధ స్స కజహ్వ ఇతి సప్తవత్యా పూర్ణా
హుతిగ్ంహం॥ వైశ్వదేగ్నయేతి తుమతేస్థాలీపాకంకుర్యాదతిఉద్ధవం
పునరాధేయమ్॥ చి॥ ల॥

అథ సర్వబలిః.

సర్వబలియచ్యతే శ్రావణ్యా ప్లామావ్యానుసమితే సాయ
మాసాననగ్ంహుత్వా కృతప్రాణాయామస్సర్వబలిఃకరిష్యే॥ ఇతినం
కల్వ్య॥ బౌసానకేస్థాలీపాకగ్ంహుత్వా శ్రవణాభిఘారణం క్రతిష్ఠి
తాభిఘారణంచకృత్వాగ్నే రుపసమాధానాది వాత్రప్రయోగే దేవ
పాత్రీప్రయోగే దేవపాత్రాణామం వేద్వితీయదర్వాప్రసహస్వాంజలిః
ప్రయోక్తవ్యః । అంజలేష్ప పోక్షణతిపనసమ్నాజనాన కరోతి ।
అజ్యభాగాంతేముఖా హుతిగ్ంహుత్వా । శ్రావణ్యేపాణమావైశ్వ
న్యాహేతిచరోజ్జాహుతి । అత్రిశావణీ పాణమాసీ దేవతా॥
జగ్ంమశక ఇతివ్యాహుకారాంతైర్గ్ంహైః । ప్రతివ్యాహుకార మంజ
లిసాకిగ్ంశు కానివలాశేపుష్పాణి జాహుతి । జగ్ంమశకో జగ్ంహి
త్యైర్జగ్ంవ్యధర స్సాన్వహా॥ మశకాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ంవ్యధ్వరో
జగ్ంమశకో జగ్ంవిత్త్యైస్సాన్వహా॥ వ్యధ్వరాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ం
విత్త్యై జగ్ంవిద్వరో జగ్ంమశకస్సాన్వహా॥ విత్త్యై దిభ్య

ఇదమ్ । అతాపిద్విరవదానోఽస్తరణాభి ఘోరణే । అశక్తౌఽత్యా
 వాకర్తవ్యాసీత్సుక్తమ్ । అంతేక్షతాభిఘోరణమ్ । కింఽశుకాహ
 మేషు సర్పాదేవతాః । ఇంద్రజహీతిస్మభిస్తిసృ ఆరగ్వభమయీ
 సమిధాదధాతి । అతాప్రభమర్పణాదోదేవతా । ఇంద్రజహీ దంద
 శూకఽద్రక్ష్యేణా యస్సరీస్తపః । దంక్ష్యంతంచ దశంతంచసర్వాన్
 స్తాపంద్రీ జుభయస్వాహా ॥ ఇంద్రాదేదమ్ ॥ అపుజాతసరేవద్ధ
 దేవానాసుపిహస్త్వ । త్వమగ్న ఇంద్రప్రేషితస్సనో మాహిగ్ంస్తీ
 స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ తాణమసి పర్జితాణమసి కర్షిరసి
 అన్నేన మనుష్యాగ్ స్తాయస్తేత్యజైః ప్రశూన్తరేనసర్పా యజ్ఞేన
 దేవా స్త్వభయాప్త్యాహస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ తస్మత్సమితచత
 స్మభిః ప్రత్యేచమాజ్యాహుతిజాహూతి । ఆసాంసర్పాదేవతా ॥
 తత్సత్యం యతేమావాస్యాయాంచ పాణమాస్యాంచ విషబలిగ్ం
 హరంతి సర్వడిదరస్పర్షిణః । తతేప్రేరతేత్వయి సంవిశంతి త్వయిన
 స్తత స్త్వయి సద్యోఽప్రమాభ్యోనః పరిదేహిస్వాహా । సర్పేభ్య
 ఇదమ్ । సమోఅస్తుసర్పేభ్య ఇతితిస్రః । సమోఅస్తుసర్పేభ్యోయే
 కేచ పృథివీ మను । యేఅంతేక్షే యేదివి తేభ్యస్తసర్పేభ్యోనమ
 స్వాహా ॥ సర్పేభ్య ఇదమ్ । యేదోరోచనే దివో యేవాసూర్యస్య
 రశ్మిషు యేవాచుపునదః కృతం తేభ్యస్తసర్పేభ్యోనమ స్వాహా ॥
 సర్పేభ్య ఇదమ్ ॥ యాఇషవో యాతు ధానానాంయేవా వనస్పతిగ్
 రను । యేవా వనశు శేరతే తేభ్యస్తసర్పేభ్యోనమ స్వాహా ॥ సర్పే

భ్య ఇదమ్ | తత శ్చోరు త్తరాధా త్సకృత్స్విష్టకృతేవదాయ ద్వి
 రభిఘార్యనహవిః ప్రత్యభిఘాయతి | అగ్నయే స్విష్టకృతేవాహమ్ ||
 అగ్నయే స్విష్టకృతఇదమ్ | ప్రతిపత్ స్థానీపాకవల్లేపప్రాశనమ్ |
 జయూదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా | ప్రణీతామార్జనమ్ |
 బ్రహ్మద్వాసనంచకృత్వా | వాగ్యతస్సంభారానాదాయ సంభా
 రాన్ సక్తూన్ ధానాలాజా నాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమితి సంభా
 రానాదాయ పోచీ ముదీచీ నాదిః ముపనిష్క్రమ్యశుచా దేశే
 పీఠంకృత్వా త్రితపోచిరుదీచీచ్ఛిసృస్తిసో రేఖావిభక్త్యా రేఖాకర
 ణ ప్రకారః పూర్వమేవోక్తః | తాస్యద్విరుపనిసీయః | నమోఅస్తుస
 ర్వేభ్యో యేపాథివా ఇత్యాదిబలింహరిష్యా మిత్యంతేరేఖానుక్ర
 మేణ సక్తూన్నివపతి | సకృదేవమంత్రః నమోఅస్తుసర్వేభ్యో యే
 పాథివాః ఆంతరిత్యో యేదివ్యోయేదిశ్యాః | తేభ్యఃఇమంబలిగ్ం
 హరిషామి | తేభ్యఃఇమంబలినుహర్షమ్ | ఇత్యుత్సృజన్వేవిశేషః || సం
 పుష్కా ధానాలాజానాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీర మితి తూష్ణీనివ
 పతి | తక్షకవైశాలేయేతి తిస్సభిస్సమీచీనామాసిప్రాచీద్ధృతయో
 నామథేతి ద్వాదశభిః పర్యామౌరుపస్థాయ || తక్షకవైశాలేయ ధృత
 రాష్ట్రేరావత స్తేజీవా స్వయిససృత స్వయిసద్భ్యవర్షాభ్యో
 నః పరిదేహి | ధృతరాష్ట్రేరావతతక్షకవైశాలేయ స్తేజీవా స్వయి
 సస్వయి సద్భ్యవస్సృతభ్యోనః పరిదేహి | అహిగ్ంస్తాతిబల స్తేజీ
 వా స్వయి ససృత స్వయిసద్భ్యవర్షాభ్యోనః పరిదేహి | అతిబ
 లాహిగ్ంస్తేజీవా స్వయిససృత స్వయిసద్భ్యవర్షాభ్యోనఃపరి
 దేహి | యేదందశూక్లాపార్థివాస్తాగ్ స్వమితః పరోగపూర్వత్తినివేక

యునంతివెనెన్నపివస్సంతి దంజివస్తేనోనేధివసాన్వేమ్యాయమస్మా
 హినగాతి । ద్వాదశశతరథాయానా ముపస్థానప్రయోగణిచ్యతే । స
 మిచ్చివామాప్రిచాచిది క్తస్యాస్తేఽగ్నిరధిపతీరస్యోరక్షితాయశ్చ
 ధిపత్రిశ్చగోష్ఠా తాభ్యాంసమస్తానోమృడయతాం తేయంద్విహ్మ
 యశ్చ తోద్యేష్టితం వా జభేదధామి । ఓజస్వీచి నామాసి దక్షి
 గాదిక్తస్యాస్త ఇందోఽధిపతిః పృథాకూరక్షితాయశ్చాధిపతీర్యశ్చ
 గోష్ఠా తాభ్యాం సమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విహ్మయశ్చనో
 న్వేష్టితం వాఃజంభేదధామి ॥ ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీది క్తస్యాస్తే
 సామోధపతి స్సజోరక్షితాయశ్చ...దధామి । అవస్థావానామా
 న్మదీచీ దిక్తస్యాస్తేనమతోఽధిపతి స్తిరశ్చరాజీరక్షితాయశ్చ...
 దధామి । అధిపతీన్ నామాసి బృహతీది క్తస్యాస్తే బృహస్పతి రధి
 పతి శ్చివ్రతో రక్షితాయశ్చాధిపతి...దధామి । సశినీనామాస్తేయం
 దిక్తస్యాస్తేయమోధిపతిఃకల్మాషగ్రీవోరక్షితాయశ్చాధిపతి...దధా
 మి । హేతయోనామస్థ తేహంవః ప్రగోగృహః అగ్నిర్వృషపవస్సలి
 లోవాని నామంజేభ్యో వో సమస్తేహోమృడయతాం తేయంద్విహ్మ
 యశ్చ తో ద్యేష్టితం తో జంభే దధామి । నిలిచానామస్థ తేహంవో
 దక్షిణా గృహః పితరో స ఇషవ స్సగరో వాతనా మంజేభ్యోవో
 సమస్తేహో మృడయతాం తేయం ద్విహ్మయశ్చనో ద్యేష్టితం వో
 జంభేదధామి । వజ్రతోనామస్థ తేహంవః ప్రశ్చగృహస్సహ్మ

న ఇషమైగిహ్వరో వాతనా మంశేభ్యోనోవనుస్తేనోమృదయంతు
 శేయం ద్విహ్యోయస్స నో శ్వేష్టితం నో జ భేదధామి । అస్తథా
 వా నో నామస్థ శేమాంవశిత్తరాద్భిహ । అహోన ఇషవ ససహుడో
 వాతనామం...తంప్రొ జంభేదధామి । అధిపతయో నామస్థ శేమాం
 వ శిశరిగృహానర్షం న ఇషవో వస్వా వాతనామం శేభ్యోనో
 నమ...తంప్రొ జ భేదధామి । క్రవ్యానామస్థ పార్థివా స్తేమాంః ఇహ
 గృహ అస్మంన ఇషవో నిమిహోవాతనామం తేభ్యోనోవనుస్తే...
 తంనో జ భేదధామి । ఏవం ద్వాదశశకర్యాయై రుపస్థాయాపః పరి
 షిచ్యా వ్రతీక్షస్తూష్టి మేత్యాకః శ్వేతపదేతి ద్వాభ్యామృగాభ్య
 ముదకుంభేన త్రిఃపదక్షిణమంతఃతం ౭ గారంసవేశనం నాకరిషిచ్య ।
 అప శ్వేతపదా జహిపూర్వేణ చాపశేణచ । సప్తచమానుషీరిమా
 స్త్రీసశ్చ రాజబంధనః । నవైశ్వేత స్యాధ్వాసారే హిర్జిహ్నున కంచన ।
 శ్వేతాయ వైదర్వాయ సమోఽమశ్వేతాయ వైదర్వాయ । బ్రాహ్మ
 ణా భోజయేద్ధానాః కుమారాః ప్రాశయంతి ॥ సమాప్తకర్మహ
 రిః ఓతత్సత్ ॥ ఏవ మహాన్యహ న్యోదనేన సక్తుభ్యైర్వేతం బలిగ్ం
 హరే దోత్సర్గాత్ ॥

ఆగ్రయణ స్థాలీపాకః.

ఆగ్రయణ ముచ్యతే ॥ వర్షాసుశ్యామాకాగ్రయణం శరదిన్రీ
 హిణం శ్యామాకానాం సమాస ఉపలభ్యతే ॥ వసంశేషుహనామ్ ॥
 పౌష్ణమాస్యామహావాస్యాయుంవా ప్రాతరాపాసనిగ్ం హుత్వా
 కృత్రిపాకాయామః ఆగ్రయణం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । కర్తువహ
 నాదినవనాం స్థాలీపాకగ్గ్రతమయత్వగ్రతగాభిఘారణం బ్రతిష్ఠితా

భి ఘోరం చక్రత్యాగే గ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ము
ఖాహుతిగిం ముత్వాదర్వా ముపస్తీర్య ఘాలీపాకా నృధ్యాద్విర
వదాఽయాఽభిఘార్యద్రాగ్నిభ్యాగ్ స్వాహా మధ్యేజుహోతిఇం
ద్రాగ్నిభ్యామిదమ్ । పున శ్చైవమవదా యాభిఘార్యవిశ్వేభ్యోదేవే
భ్య స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ । పున శ్చైవమవదాయాభి
ఘార్యక్షతాభిఘారణంచక్రత్యా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా
ద్యావాపృథివీభ్యామిదమ్ । పున స్సుప్తీ చ్యవస్తీర్య । ఉత్తరాథా
తస్యత్స్విష్టకృతేవదాయద్విరభిఘార్య నహవిఃప్రత్యభిఘారయతి ।
అగ్నే యే స్విష్టకృతేస్వాహా । అగ్నే యేస్విష్టకృతఇదమ్ । ఇధ్మసన్నహ
నాన్యద్భిసన్గస్మై శ్యాన్నాప్రహరతిరుద్రాయ తంతిచరా యేదమ్ ।
అపఃపస్మృత్య । లేపయో రిత్యాదిపరిపేచనాం కేసవానాం తండు
లానామపక్వానాం ముఖాపూరయిత్వా గీర్వాభక్షయి త్వాచమ్య ।
చరుశేమో త్కించిదోదనం పి డగ్గ్ సంయుత్య పరమేష్ఠ్యసీతియజుషా
వృష్టవంశ ఉద్విధేత్ । పరమేష్ఠ్యసీపరమాం మాగ్ శ్రియంగమయ ।
శ్యామాకాగ్రియణేసామపప్రధానదేవతా సమాప్తమాగ్రియణమ్ ॥

అథ ఈశానబలిః.

అథ ఈశానబలి రుచ్యతే ఉదగయనాదిషుకృతప్రాణాయామః
ఏవం . ప్రీత్యర్థం ఈశానబలింకరిష్య ఇతినంకల్ప్య । ఈశానార్థమితి
బుద్ధ్యా ఘాలీపాకగ్గ్రీవయిత్వా శ్రీపణాభిఘారణంప్రతిష్ఠితాభిఘార
ణంచక్రత్యా । కర్తాయావంతస్సపిండాః స్త్రీకుమారాస్తేషాంభో
క్తుం పర్యాభ్య మృద్భాండేశాకికేన్నాత్మైరిపత్యం చరుగ్గ్రీవయి
త్వాభిఘా ర్యాపాసనాగ్నిమాదాయ యేనచాన్యేన ద్రవ్యే గాఢే
భవతితా సర్వానాదాయ పత్నాదైవ్యశ్చసహస్రప్రాచీముదీచీంవా

ఓశ ముపనిష్కన్య బహిర్గామే శుచా దేశేనదీతీరే శైలాగ్రేనా
 స్థడిలం కల్పయిత్వాగ్నే రుపనమాధానాదిపాత్రప్రయోగకాలేదేవ
 పాత్రాణా మంశేకాంస్యపాత్రత్రయంద్వచత్వారినశత్పలాశపర్ణానిచ
 ద్వద్వప్రయుజ్య కాంస్యపాత్రపలాశపర్ణానా మపిపృథక్తపనన
 మ్నాజ్వప్రతిశపనప్రోక్షణాదీని కర్తవ్యాని । అగ్నిముఖాంతేపరే
 గాగ్నింద్వేకుటీప్రాద్ధ్వారేకృత్వా ద్వయోర్మధ్యే జయంతాయామి
 ధావకాశోభవతి తథాకుటీకకోతి । ఆత్వావహంత్విత్యుచాద్వయోః
 కుట్యోః దక్షిణస్యాంకుట్యమిశానం మహాదేవ మావాహయతి ।
 ఆత్వావహంతు హరయ స్సచేతసశ్చైవైశ్వేస్సహకేతుమద్భిః ।
 వాతాజనైర్బల వద్భిర్మనోజనై రాయాహి శీఘ్రిం మమ హవ్యాయ
 శ్రోమే । ఉత్తరస్యాం కుట్యంమిశానుషేముమాంజేనీ మాయాహి
 మిశుషీతి తాకిక్యావాచా ఆచాహయతి । మధ్యేవకాశే ఆయా
 హి జయంతేతి జయంత సుబ్రహ్మణ్య భగవత మావాహయామితి ।
 ఆవాహ్య । ఈశానాయ మిశుష్యైజయంతా యేత్యావాహనక్రమే
 గ పోడశోపచారపూజాంకృత్వా । కాంస్యత్రయ మాదాయాపరేణా
 గ్నిం కుట్యోఃపురస్తాదావాహనక్రమేణనిధాయో త్రిషుకంసేషుఈశా
 నస్థాలీపాశోదనాత్కల్పయిత్వా ఓదనసహితాకంసానాదాయాగ్ని
 సమీపమాహృత్య యథాస్థాననిధాయ । ఉపస్పృశతు మ్నిశ్వాన్
 మ్నిశుషే స్వాహా ॥ ఇతిఈశానంస్వమోదనం । ఉపస్పృశతుమ్నిశు
 షే మ్నిశుష్యై స్వాహా ॥ ఇత్యుమాంజేనీం స్వమోదన ముపస్పృశతి ।
 జయంతోపస్పృశజయంతాయస్వాహా ॥ ఇతియజమా జయంతంస్వ
 మోదన ముపస్పృశతి । దర్వాశ్చముఖస్తీర్ణ । ఈశానస్యోదనాద్విరవ
 దా యాభిఘ్నయ్య । భవాయదేవాయస్వాహాత్పాత్రాభిః స్వాహాకారాం

తైర్మంత్రైరస్తాహుతిజ్ఞానానాతి । అంతేక్షతాభిఘారణ చ । ఓంభ
నాయదేవాయస్వాహా ॥ భవాయదేవాయేదమ్ । శర్వాయ దేవాయ
స్వాహా ॥ శర్వాయదేవాయేదమ్ । ఈశానాయదేవాయస్వాహా ॥ ఈశా
నాయదేవాయేదమ్ । ప్రశుకతయేదేవాయస్వాహా ॥ పశుకతయేదేవా
యేదమ్ । రుద్రాయ దేవాయస్వాహా ॥ రుద్రాయదేవా యేదమ్ । ఉగ్రా
యదేవాయస్వాహా ॥ ఉగ్రాయదేవా యేదమ్ । భీమాయ దేవాయస్వా
హా ॥ భీమాయదేవా యేదమ్ । మహాతే దేవాయ స్వాహా ॥
మహాతేదేవా యేదమ్ । ఏవం మీఘష్యా ఓదనా ద్ద్విరవదాయా
భిఘార్య । భవస్య దేవస్య పత్యైస్త్వాహేత్యష్టాభి స్వాహాకారాం
తైర్మంత్రైరస్తాహుతిజ్ఞానానాతి । అంతేక్షతాభిఘారణంచ । భవస్యదేవ
స్య పత్యైస్త్వాహా ॥ భవస్యదేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥ శర్వస్య దేవస్య
పత్యైస్త్వాహా ॥ శర్వస్యదేవస్యపత్యైస్త్వాహా ॥ ఈశానస్యదేవస్యప
త్యైస్త్వాహా ॥ ఈశానస్య దేవస్యపత్యైస్త్వాహా ॥ ప్రశుకతేదేవస్యప
త్యైస్త్వాహా ॥ పశుకతే దేవస్యపత్యైస్త్వాహా ॥ రుద్రస్యదేవస్యపత్యైస్త్వా
హా ॥ రుద్రస్యదేవస్యపత్యైస్త్వాహా ॥ ఉగ్రస్యదేవస్యపత్యైస్త్వాహా ॥
ఉగ్రస్య దేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥ భీమస్య దేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥
భీమస్య దేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥ మహతోదేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥
మహతోదేవస్య పత్యైస్త్వాహా ॥ సుచ్యుతస్తీర్వ । మధ్యాదోదనా
దవదాయాభిఘార్య । హవిఃప్రత్యభిఘారయతి ॥ జయంతాయస్వాహా ॥
జయంతాయేదమ్ ॥ దర్వామృతస్తీర్వ । సర్వత సుకృతసృకృతః దా

యద్విరభిఘాత్య | అగ్నయేస్విష్టకృత సుపత ముత ఆహుతీనాం కా
 మానాగ్ సమర్థయితేస్వాహా || అగ్నయేస్విష్టకృత ఇదమ్ | ఉత్తరే
 యజమాన్గ్నిముపస్థాయ | స్వస్తిసంపూర్ణముఖః పరిక్రమతు |
 సమితృన్నహంచకృత్వా | లేపయోరిత్యాదిపరిషేచనాంతేపలాశ
 పర్ణాన్యాదాయ సమీపేనిశాయ | ఏకం పర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్య
 ఈశానస్యాన్నాదవదాయాభిఘాత్య | గృహపాపస్పృశగృహపాయ
 స్వాహా | గృహపాయేదమ్ | ఈశానాయ దక్షిణస్యాంకుట్యాందత్వా
 పునరపిపర్ణాంతరం పూర్వమంతేదై వేశానాయదత్వా | ఏవమితర
 యోరపిలవాహనక్రమేణ ఉత్తరస్యాంగృహపూర్వకస్పృశగృహపై
 స్వాహా | గృహస్యా ఇదమ్ | ఇతిద్వేపర్ణేదాతవ్యే | ఘోషిణఉప
 స్పృశత ఘోషిద్యస్వాహా | ఘోషిభ్య ఇదమ్ | ఇత్యేకేన మంత్రేణ
 మధ్యేద్వేపర్ణే దాతవ్యే | పునశ్చ | శాసితక్రపస్పృశత శ్వాసిభ్య
 స్వాహా | శ్వాసిభ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాంద్వేదాతవ్యే | విచిన్వంత
 ఇత్యుత్తరస్యాంద్వే | విచిన్వంత ఉపస్పృశతవిచిన్వదభ్యస్వాహా | వి
 చిన్వదభ్య ఇదమ్ | ప్రపున్వంత ఉపస్పృశతప్రపున్వదభ్యస్వాహా ||
 ప్రపున్వదభ్య ఇదమ్ | మధ్యేద్వే | సమశ్చంత ఉపస్పృశత సమశ్చ
 దభ్యస్వాహా || సమశ్చదభ్య ఇదమ్ | దక్షిణస్యాంద్వే | దేవసేనా
 ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్య స్వాహా || దేవసేనాభ్య ఇదమ్ | ఇతిదక్షి
 ణస్యా మేవదశపణాని సోదనానిదదాతి | యాజుష్యాతా ఇతిదశ

కృత్వ సైన్యా మేవకుట్యంపునర్దదాతి । యాఅభ్యాతా యాశ్వానా
 భ్యాతా దేవసేనాఉపస్పృశతదేవసేనాభ్య స్వాహా॥ దేవసేనాభ్య
 ఇదమ్ ॥ ద్వారపాపస్పృశ ద్వారపాయస్వాహా॥ ద్వారపాయేదమ్ ।
 ఇతి దక్షిణస్వాంధ్వే । ద్వారపుష్పస్పృశ ద్వారవైస్ స్వాహా ॥
 ద్వారపాఇదమ్ । ఇత్యుత్తరస్వాంధ్వే । అన్వాసారిణ ఉపస్పృశ
 తాన్వాసారిభ్య స్వాహా ॥ అన్వాసారిభ్యఇదమ్ । ఇతిమధ్యేద్యే ।
 నిషంగిన్నుపస్పృశ నిషంగిణేస్వాహా ॥ నిషంగిణ ఇదమ్ । దక్షిణ
 స్వాంధ్వే । ఏవంయథాస్వమోదనేభ్యః పర్ణదానమ్ । తతశ్లోకః ॥
 త్రిభిర్యథోధం పరిదాయమంత్రే స్రుథాపరైర్ముఖ్యకుట్రభిస్తు త్రిభి
 ర్యథోధం పునరుక్తమేకం ముఖస్యసందేహే కపర్ణశివ్యః । పర్ణదాన
 శేషోదన్వః పిండంకృత్వాపర్ణపుటేవదాయ । సమోనిషంగిణ ఇషు
 ధిమతే । ఇత్యేవమంత్ర ముక్త్వావృత్త ఆసజతి । తస్మిన్కాలేనమస్తే
 రుద్రమన్యవ ఇత్యేతం వ్రతంబపేత్ । వ్రథమోక్షమానువాకౌవా
 ఉత్తమానువాకేపితేషః । సహస్రాణి సహస్రశిఇతిదశసు మంత్రేషు
 తేషాం సహస్రయోజనేవధన్వానితన్మసీత్యనుషంగః । సహస్రాణి
 సహస్రశో యేరుద్రాఅధిభూమ్యామ్ । తేషాంసహస్రయోజనేవ
 ధన్వానితన్మసి । అస్మిన్మహాత్మ్యర్ణ వేంతరిక్షేభవాలధి । తేషాం...సి
 నీలగ్రీవాశ్శితికంతా శ్చర్వాఅధఃక్షమాచరాః । తేషాం... సి నీల
 గ్రీవా శ్శితికంతా దివగంరుద్రా ఉపశ్రితాః । తేషాం...సి యేవృ
 త్తేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవావిహితాః । తే...సి యేభూతానామధ
 వతియో విశిఖాసః కపర్ణిణః । తే...సి యేలన్నేషు వివిధ్యంతిపాతే

పు విబ్రహ్మజనాః । తే...సి । యేప్రథాః పథిరక్షయ విలబ్ధదాయ
 పృథః । తే...సి । యేప్రథాః ప్రచింతి సుకావంతో నిమగ్నిః ।
 తే...సి । యస్తతావంతిశ్చ భూయగ్ంసశ్చశో దుదా విరిక్తిః ।
 తే...సి । పశ్చాదయంవిశేషః । నమో రుద్రేభ్యో యేపృథివ్యాంయే
 మా మన్నమిషవ స్రేభ్యో దశప్రాచీర్దశేదక్షిణా...దధామి । నమో
 రుద్రేభ్యో యేంతిక్షే యేషాం వాత ఇషవ స్రేభ్యో దశప్రాచీ...
 దధామి । నమోరుద్రేభ్యో యేదివి యేషాం వన్నమిషవ స్రేభ్యోదశ
 ప్రాచీ...దధామి । అభిత ఏత మగ్నింగాః స్థాపయతి । యథాప్రథాన
 హామకాల ఏవైనాగాఃధూమఃప్రాపుయాత్ తిథాస్థాపయతి । తస్మి
 న్గాలేతాగాశ్చందనాదిగంధేన దర్భాగ్రముష్టినా వోక్షతి । వృషాణ
 మేవాగ్రేవోక్షతి । అనగ్నా క్షేత్రస్య పరింజయనే । శుచా దేశే
 ఆత్వావహం త్విత్యయ ఆవాహ్య కూర్చవిధాయ లాకికపగాఃవి
 చత్వారిసప్తవాదాయ సమీపేనిధాయ ఏకంపర్ణ మాదాయఉప
 స్తీర్య క్షేత్రపత్యాదన్నా దవదాయ । క్షేత్రస్య పతయే త్యాదదా
 మీతిదత్వా । ఏవంఽః శ్రుత్వష్టక్ష్వాహ్వానా అథక్షేత్రస్య పతినా
 వయ మిత్యగ్భక్త్యంక్షేత్రపతిముపతిష్ఠతే । క్షేత్రస్య పతినావయగ్ం
 హి శేనేవ జయామసి । గామశ్వంపోషయిత్వా సనోమృణోత్తీదృశే ।
 క్షేత్రస్యపతే మధుమంత మూర్ధ్నిం దేమరివ పయోఅస్మాసుసుత్వ ।
 మధుశ్చరం శ్చుతమివసుపూత మృతస్యనః కతయో మృడయంతు ॥
 సంకష్టతే ఈశానస్థానీపాకః । తేన సర్విష్కృతా బ్రాహ్మణా నౌభజ
 యేత్ ॥ తలఆశీర్వచనంచ । తతస్సపి.డా సుప్రీతాః క్షేత్రపత్యంప్రా

శ్లో॥ తతశ్చైవాసనాగ్ని మాదాయగృహగత్వా యత్రక్షచ
నాగ్ని మిత్యాది విధనాఽగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి॥ సమాప్తమ్॥

అథ మానశాధ్యమ్.

మానశాధ్యముచ్యతే ॥ అపరపక్షేయస్యి న్న హనిక్రియతే ।
తతః పూర్వే క్షయే వ సామమాసానసామహమేహుతే ప్రాచీనావీతి
శ్లో॥ పాణియానుః । ఏవం...ప్రీత్యర్థశ్చోభితేమానశాధ్యం కర్తా
స్మరితునాసాన కల్పతే తస్మిన్నేవకాలేకృతనాయమాశనాబ్రాహ్మ
ణాఽయుగ్మంబు మంత్రయతే । విమంత్రణప్రకారః । శ్వశ్శాద్ధాభస
తాగిత్ర పిశ్యేదేంధేక్షుణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః ।
ప్రాచీనావీతిశ్వశ్శాద్ధం భవితాతత్ర పితృపితామహా ప్రపితామహ
ధేక్షుణఃప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః । మాతామహాధికారి
చేత్ । శ్వశ్శాద్ధం భవితాతత్ర మాతామహమాతుః పితామహ
మాతుఃప్రపితామహధేక్షుణః ప్రసాదఃకరణీయః । అస్తుకరణీయః
అథపరేద్యు ర్బ్రాహ్మణానాహూయ ప్రాణానాయమ్య । ఏవం ...
ప్రీత్యర్థమానశాధ్యంకరిష్యే । తత్రభవతాదేవాధేక్షుణః ప్రసాదః
కరణీయః । ప్రాచీనావీతి । పితృపితామహప్రపితామహాధే భవద్భిః
క్షుణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తుకరణీయః । మాతామహ మాతుః
పితామహమాతుః ప్రపితామహాధే భవద్భిః క్షుణః...ణీయః ॥ అత్ర
గోత్రనామాదికముచ్చతే ॥ అక్రోధవైకర్మణి తతోగృహంగతే
త్యాద్యర్చనాంతంకుర్యాత్ శిష్యుతామగ్నాచక్రియతామితకర్తా
కామముద్రియతాం కామమగ్నాచక్రియతామితి భోక్తారః పృతి
బూరియః । హవిష్యమన్న మగ్నావదశిత్య ఉదగుద్వాస్య అద్భిః
పొక్తులభిఃపూర్వ । అగ్నేరుపసమాధానాద్యగ్ని ముఖాంతే అన్న
స్యోత్తరాభిఃపూరితి । యస్మేమాతేత్యాదిభిస్సప్తభిః ప్రత్యుచం
ప్రథానాహుతీఃపూరితి । సుమ్యపస్తీర్య । ద్వీరవదాయాఽభి

ఘోషః । యన్మేమాప్రాప్తం లోభచరత్యసనువ్రతా । తస్మై శతః
 పితామహాప్రాప్తం మాభుగ్నోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణేస్వాహా ।
 యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణేపితృణదమ్ । ద్విమాతృక శ్చేత్ । యన్మేమాప్తశా
 ప్రలులుభతుశ్చరత అసనువ్రతే । తస్మై శతః = స్వాహా । యజ్ఞే = దమ్ ।
 బహుమాతృక శ్చేత్ । యన్మేమాతరః పలులుభుశ్చరం త్యసనువ్ర
 తాః । తస్మై శతః = స్వాహా । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణే = పూర్వవత్పున రవ
 దాయ । యాస్తిష్ఠతియాధావంతియా ఆర్ద్రోష్ఠీః పరిత్రసుషీః ।
 అభిర్విశ్వస్యభ ర్భిరంత రన్యంపితృద్దధే । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణేస్వాహా ।
 యజ్ఞేత్వైత శర్మణేపితృణదమ్ । పూర్వవత్పున రవదాయ । యన్మే
 పితామహాప్రాప్తం లోభచరత్యసనువ్రతా । తస్మై శతః పితామహా
 పృష్ఠాం మాభుగ్నోపపద్యతామ్ । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణే స్వాహా ।
 యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణే పితామహాయేదమ్ । ద్విపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహాప్రాప్తం లోభచరత్యసనువ్రతే । తస్మై శతః = స్వాహా ।
 యజ్ఞేత్వైత శర్మణే పితామహాయేదమ్ । బహుపితామహీకస్య । యన్మే
 పితామహాః ప్రలులుభుశ్చరం త్యసనువ్రతాః । తస్మై శతః పితా =
 స్వాహా । యజ్ఞేత్వైత = యేదమ్ । పూర్వవ నవదాయ । అంతర్దక్షేశర్వ
 తైరంతర్మహ్య పృథివ్యా । అభిర్ద్వి రహంతాభి రంతరన్యం పితా
 మహ ద్దధే । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణేస్వాహా । యజ్ఞేత్వైతశ్శర్మణేపితామహ

యేదమ్ । పునరవదాయ । యస్మై ప్రపితామహీ ప్రతులుభచరత్య
 ననుప్రతా । తస్మై శేతః పపితామహా వృక్షైః మాధుర్యోప
 పద్యతామ్ । యజ్ఞేశ్వరశర్మణేస్వాహా । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహ
 యేదమ్ । ద్విప్రపితామహీకస్య । యస్మై పపితామహా ప్రతులుభతు
 శ్చిరతలననుప్రతే । తస్మై శేతః ప్రపితామహో = స్వాహా । యజ్ఞేశ్వర
 శర్మణే ప్రపితామహ యేదమ్ । బహుప్రపితామహీకస్య । యస్మై ప్రపి
 తామహ్యః ప్రతులుభు శ్చిరం త్యననుప్రతా । తస్మై శేతః - స్వాహా ।

య - దమ్ । పునరవదాయ । అంతర్గదముతుభిం హూరాత్రైస్ససంధి
 భిః । అర్ధమాసైశ్చ మాసైశ్చ తరస్యం ప్రపితామహ ద్దధే । యజ్ఞే
 శ్వరశర్మణేస్వాహా । యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహ యేదమ్ । పున
 రవదాయ । యేచేహపితరోయేచ నేహయాగ్ శ్చవిద్య యాగం
 ఉచనప్రవిద్య । అగ్నేతా సత్ యదితేజతవేదస్తయా ప్రత్యగ్
 స్వధయా మదంతుస్వాహా । అవిజ్ఞాతేభ్యః పితృభ్యః ఇదమ్ । స్వాహా

పిత్ర ఇతి పక్షిః ప్రతిమంత్రం పదాబ్యాహుతీ ర్జుహూతి । స్వాహా
 పిత్రే । పిత్ర ఇదమ్ । పిత్రే స్వాహా । పిత్ర ఇదమ్ । స్వాహా పిత్రే । పిత్ర ఇదమ్ ।
 పిత్రే స్వాహా । పిత్ర ఇదమ్ ॥ స్వధా స్వాహా ॥ స్వధాయా ఇదం ॥ అగ్నయే
 కస్య హాహనాయ స్వధా స్వాహా । అగ్నయే కవ్య హాహనాయేదమ్ ।
 పతద్వావికరీతమ్ । యజ్ఞోపవీతీన్విష్టకృతమవదాయ । అగ్నయేన్విష్ట

కృతేస్వాహా॥ అగ్ని సోమస్విష్టకృతః ఇదమ్॥ ప్రాచీనావీత్యుదీచీసముష్ణం
 భస్మాసోనా॥ అగ్నివిష్యాత్కించదవదాయా॥ స్వాహా॥ ప్రజాపతయ
 ఇదమ్॥ యజ్ఞోపవీతీసర్వప్రాయశ్చిత్తం॥ రిషేభూర్భువస్సుప్తస్వాహా॥
 ప్రజాపతయ ఇదమ్॥ ప్రాచీనావీతిలేపయో రిత్యాది పరిషేచనాం గం
 ణ్యత్వా॥ ఏష తేత తేత్యాది యజుగ్ంషి తేమహిమి క్యేతదంతముక్త్యా
 స్సంవ్యంజనాసచాభిమృశిత॥ అసంభవత్యభిమర్శనే మంత్రావృత్తిః॥
 ఏష తే తతమధుమాగ్ం ఊర్విస్సరస్వాక్ యావాన్తగ్నిశ్చ పృథివీ
 చరావ త్యస్యన్మాత్రాతావతీం తనతాం మాత్రాం దధామి యథా
 గ్నిరక్షీతోఽనుపద స్తప్రవం మహ్యం॥ పితేక్షీతోఽనుపద స్తస్వధా
 భవతాం త్వగ్ స్వధాం॥ తైస్స హేవాపజీ నర్చస్తేమహిమా॥ ఏష
 పితామహమధుమాగ్ం ఊర్విస్సరస్వాక్ యావాన్వాయుశ్చాత
 ర్ముంచ తావత్యస్యన్మాత్రా తావతీతనతాం మాత్రాం దధామి
 యథా॥ వాయు రక్షీతోఽనుపద స్తప్రవం మహ్యం॥ పితామహయాక్షీ
 తోనుపద స్తస్వధా భవతాం త్వగ్ స్వధాం॥ తై స్స హేవాపజీనసా
 మానితేమహిమా॥ ఏష పితామహమధుమాగ్ం ఊర్విస్సర
 స్వాక్ యావానాదిత్యశ్చ ద్యాశ్చ తావత్యస్య న్మాత్రాతావతీంత
 వీతాం మాత్రాం దధామి యథా॥ ద్యౌక్షీతోఽనుపద స్తప్రవం
 మహ్యం॥ పితామహయాక్షీతోఽనుపద స్తస్వధాభవతాం త్వగ్ స్వ
 ధాం॥ తైస్స హేవాపజీనయజుగ్ంషి తేమహిమా॥ అగత్యతీయమామం
 త్రణమ్॥ దైవేక్షుణకరణవ్య ఇతిదేవాగ్ధే॥ శ్రాద్ధేక్షుణక రవ్య ఇతి

పీఠిథేః । యజ్ఞోపవీతి హః ప్యాదేకం గ్రాసమాదాయ విశ్వేదేన
 శాంస్త్వేనిధాయ । దేవసవిత్సప్రసువ । ప్రసవీతేవ త్రిం... లోకే
 ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే... సురేష్వాహః॥ శ్రీవిష్ణోహవ్యంరతుస్సౌ పురూ
 రవార్ద్రసంజ్ఞికా విశ్వేదేవా ఇదింహవ్యంసపరికరం... సమస్త
 పీఠేః పాద త్తమస్తు । యేదేవా దివ్యే... జపధ్యమ్ ॥ ప్రాచీనావీతి
 హవిష్యా దేకం గ్రాసమాదాయ । పీఠపాత్రేనిధాయ । ప్రదీప్తి
 పాత్రిం... లోకే । ఇదం... సురే । స్వధా శ్రీవిష్ణో కవ్యం రతుస్సౌపిశ్చ
 పితామహా వ'పితామహః పతద్వకవ్యమ్ । సపరికరం... ద త్తమస్తు
 యే చేహపితరోయే... జపస్సౌ సప్తవ్యాధా దశార్ణే ప్విత్యాదిబా
 హ్మణభోజనాంతే తృప్తాః ప్థేత్యాదిః కింపిండాంతే ఉత్తరాపాశసంద
 ద్యాత్ భుక్తవతోఽనువజ్యప్రదక్షిణీకృత్యకుశలపుష్పాణీత్యాది
 మాచయాచిష్కకంచనే త్యంతంకృత్యా । అథసర్వేభ్యోఽన్న శేషే
 భ్యః పిండార్థం ప్రాశనార్థంచోద్ధృత్య అన్న శేషః కిం క్రియతామితిశే
 షం నివేదయేత్ । తేచ ఇష్టైస్సహ భుజ్యతా మితిబూయిః॥ అద్య
 మేసఫలంజన్మేత్యాద్యాసీమాంతంకృత్యాప్రాణనాయమ్యవపం...
 ప్రీత్యర్థం మాసశాద్ధీయతిలోదకపిండప్రదానం కరిష్యే । శుశాదేశే
 ద్వైధం దక్షిణాగ్రాదర్భాసగ్గస్తీర్థవపం మాతామహమాతా
 మహీనామపిదర్భాసగ్గస్తీర్థ । తేషా తరైరపాదత్వా । పూర్వస్మి
 న్నాస్తరణే మాజాయంతాం మమపితరఇతిప్రతిమంత్రిందక్షిణాపవ
 ర్గః పిత్రాదీనాంయథాక్రమమపాదత్వా మార్జయంతాం మమపితరో
 మార్జయంతాం మమపితామహా మార్జయంతాం మమప్రపితామహః
 పశ్చిమాస్తరణే మార్జయంతాం మమ మాతరో మార్జయంతాం మమ
 పితామహామాజాయంతాం మమ వ'పితామహ్యాః । యదిమా
 తామహః॥ మార్జయంతాం మమ మాతామహా మార్జయంతాం మమ
 మాతుః పితామహా మార్జయంతాం మమ మాతుః ప్రపితామహః॥

మాజ్ఞయంతాంనుమమాతామహ్యమాజ్ఞయంతాంనుమమాతుః
 పితామహాభ్య మాజ్ఞయంతాంనుమమాతుః ప్రపితామహ్యః ఓదనా
 ద్వ్యంజనేభ్య శ్చోపాదాయ ఏత్సింహాకృత్వా । మాతామహాధి
 కాశీ చేత్ । ద్వాదశిపిండాకృత్వా । ఏతత్తేజః గోత్రశర్మకరూప
 యేచ త్వామను । తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః ।
 పితామహ గోత్ర శర్మక రూపయే చ త్వామను । తేభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతే స్వధానమః । పృషితామహగోత్రశర్మక రూపయేచ
 త్వామను । తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మైతే స్వధా నమః । ఏతత్తే
 మాతఃగోత్రేదాయరూపేయాశ్చ త్వామను । తాభ్య శ్చాయంపిండః
 తస్మైతే స్వధానమః । పితామహి గోత్రే...నమః । పృషితామహి
 గోత్రే...నమః । ఏతత్తే మాతానునా గోత్రశర్మక రూపయేచ త్వా
 మను । తేభ్యః = పిండః । తస్మైతే స్వధానమః । మాతుఃపితామహ
 గోత్రశర్మక...నమః । మాతుః ప్రపితామహ గోత్ర...నమః । ఏతత్తే
 సూతామహిగోత్రేదాయరూపేయాశ్చ త్వామను । తాభ్య శ్చాయం
 పిండఃతస్మైతేస్వధానమః । మాతుఃపితామహిగోత్రే = నమః । మాతుః
 పృషితామహిగోత్రే = నమః ద్వి మాతృకస్య ఏతద్వాం మాతృకా ।
 గోత్రే దాయత్యా రూపే యాశ్చయ్యువామను । తాభ్య శ్చాయం
 పిండః తస్మైతేస్వధానమః । బహుమాతృకస్య । ఏతద్వోమాతృగో
 త్రాదాయోరూపాయాశ్చయోను । తాభ్య-నమః । ద్విపితామహీ
 కస్య । ఏతద్వాం పితామహ్యా గోత్రేదాయత్యా రూపేయాశ్చయ
 మను । తాభ్య-నమః । బహుపితామహీకస్య । ఏతద్వఃపితామహాభ్య
 గోత్రాదాయోరూపాయాశ్చయోను । తా-నమః । ద్విప్రపితామహీ
 కస్య । ఏతద్వాంప్రపితామహ్యాగోత్రేదాయత్యా రూపేయాశ్చయ
 మమను । తాభ్య...నమః । బహుప్రపితామహీకస్య । ఏతద్వః ప్ర
 పితామహ్యాగోత్రాదాయోరూపాయాశ్చయోను । తాభ్య శ్చ
 యం = నమః । మాజ్ఞయంతామహిసస్వత్ర ముదక యశ్చయో...నమః

వో తేతిపితృపిండానువస్థాయ । యేచనోతేయేచాస్మా స్వాశగ్ం
 సంతే । యాశ్చనోతేతిమాతృపిండా । యాశ్చనోతే యాశ్చ
 స్మాస్వాశగ్ంసంతే । తేచవహంతామితి పితృసిండా । తేచవహం
 తామ్ । తాశ్చవహంతామితి మాతృపిండా । తాశ్చవహంతామ్ ।
 తృప్యంతుభవంత ఇతిపితృపిండా । తృప్యంతుభవంతః । తృప్యంతు
 భవత్యితిమాతృపిండా । తృప్యంతు భవంత్యః । తృప్యతృప్యత
 తృప్య తేతీసర్వేషామువస్థానమ్ । తృప్యతృప్యతృప్యతృప్యత । పుత్రా
 న్పుత్రా నభిత్తర్పయంతీ త్యచాత్రిః ప్రసవ్యపిండా పరిపించతి ।
 పుత్రాన్పుత్రా నభిత్తర్పయంతీ రాహోమధుమతీ రిమాః । స్వధాం
 పితృభ్యో అమృతం దుహన్తామహం దేవిరుభయాగ్ స్తర్పయంతుః పరి
 పిచ్య । న్యుబ్జపాతాని । యస్మింశ్చ పిండార్థ మన్నం గృహీతంతద
 పిన్యుబ్జమ్ । ఉత్తర తృప్యత తృప్యత తృప్య తేతియజురనవానంత్యవ
 రాధ్య మావర్తయిత్వా । తృప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృ
 ప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృప్యతృప్యత । పోక్ష పాతాని ద్వంద్వ మభ్యుదా
 హృత్య । ఉత్తరేణ యజమా కేషస్య గ్రాసవరాధ్యంత్రాశ్చీయాత్ ।
 ప్రాణేనవిష్టోమృతం జహూమిబ్రహ్మణీమ ఆత్మామృతత్వాయ । ప్రా
 శ్వాచమ్య । శిష్టై రిష్టై ర్భంధుభి సహ భుజ్జీతమ్ సమాప్తమ్ ।

అథ పుత్తదానప్రయోగః.

॥ యాశ్చనో...మహాజనభ్యోనమః॥ ఆచమ్య...గం మమపితౄ
 ణాం శాశ్వతోపుష్కలౌక ఫలాహస్తీవారా క్రీపరి మేష్వర పీత్యర్థం

ఐహికాముష్మికఫల సిద్ధ్యర్థపు త్రిదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...
 పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే || ఆదానిర్విషేష... గణాధిపతిపూజాం
 కరిష్యే || గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా || ఏవం...ర్థం
 మమపితౄణాం శాశ్వత...ర్థం పుత్త్రీదానాఖ్యంకర్మకరిష్యే || తదంగ
 దంపతిపూజాంకరిష్యే || శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య బ్రాహ్మణ
 స్య ఇదమాసనం...మస్తు || అథనూతనవిస్తారేణద్యాత్ || అథపుత్త్ర
 దానసమయేమహాసంకల్ప మంత్రీకథనంకుర్యాత్ || తనబీజసముత్ప
 న్నం సర్వాలంకారసంయుతమ్ | ఐహికాముష్మికాధాయ పుత్త్రందే
 హివరంమను || ఇతియాచయేత్ || అథదాతా || శ్లో || మమబీజసముత్ప
 న్నః సర్వాలంకారసంయుతః | ఐహికాముష్మికాధాయ తుభ్యందత్తో
 మయాసుతః || ఇంద్రాగ్నియమ్నైర్మహావనానిలయతుః || ఈశా
 నోబ్రహ్మవిష్ణూచ నాక్షిణోభాస్కరాదయః | విశ్వంభరాస్సర్వభూ
 తా నాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః || మమపుత్రంకుమారంశ్రీమహావిష్ణుప్రీ
 తిం కామయమాన...నమను || దేవస్యత్వా...ప్రజాపతయే పుత్రమ్ |
 దానసాన్మన్మథం సువర్ణపూర్వకందక్షిణాండద్యాత్ || శ్లో || నాక్షిణ
 స్సోమరుద్రాద్యా భాస్కరశ్చైవచంద్రమాః | ఇసుంకుమారమదదాం
 పరలోకసుఖేచ్ఛయా || పుత్రీదానప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ దత్తహామము.

ఆచార్య...ఏవం...ర్థం అపూర్ణమేష్వీకృత్య పుత్రస్యపు
 త్రత్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహామాఖ్యం కర్మకరి
 ష్య మాణస్తనంగ శ్వేతదాదా శుద్ధ్యర్థం...పుణ్యాహవాచనం కరి
 ష్యే || గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా || మాతేకు
 మారమితికుమారం మాతురంకఆదాయ || మాతేకుమారగ్ంరక్షో
 ...గృహే || అయంకుమార ఇతిమాతుర్దక్షిణాగ్నస్తనంప్రతిభాష్య || అ
 యంకుమారో...యశోబలమ్ || తతః అష్టదిక్పాలక బ్రహ్మాదిపంచపాలక

పూజాచకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ధం విహికానుష్ఠితఫలసిద్ధ్యర్థం దత్త
 మంకరిష్యే ॥ విధిప్రకారేణాగ్నిముఖంకుర్యాత్ ॥ తత్రవక్ష్యామి
 ప్రయోగః ॥ ఆజ్యభాగాంశేఽన్వారభాయాం ప్రాతరగ్నిమితి నిష్ఠా
 ఽజ్యాహుతీస్తుశ్వాం ॥ ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రోగం హవామహేప్రా
 తర్ద్వితావరుణా ప్రాతరశ్వినా ॥ ప్రాతరభగం పూషణం బ్రహ్మణస్ప
 తిం ప్రాతస్సమ ముతర్దుదగ్ం హువేనుస్వాహా ॥ అగ్నిండ్రమిత్రావ
 రుణాశ్వభగపూషబ్రహ్మణస్పతిసోమయదేభ్యః ॥ ౧ ॥ ప్రాతర్జితంభ
 గన్ముగ్గం హువేనువయం పుత్రమదిత్యోవిధర్తా ॥ ఆధర్షివ్యం
 మన్యమానస్తరశ్చిద్రాజా చిద్యంభగం శక్తిత్యాహస్వాహా ॥ భగా
 యేదమ్ ॥ ౩ ॥ భగవ్రజేఽగ్గ్రసత్యరాధోభగేమాంధియముదవదదన్నః
 భగప్రణోజనయ గోభిః శ్వైర్భగప్రవృభిర్వృవస్త సాన్యమస్వాహా ॥
 భగాయేదమ్ ॥ ౪ ॥ ఉతేదానీంభగవస్తసాన్యమోతప్రపిత్య ఉతమధ్యే
 అహ్నిమ్ ॥ ఉభోదితామసునంతూర్వస్యనయం దేవానాగ్ నిసురుతౌ
 సాన్యమస్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥ ౫ ॥ భగవేవభగవాగ్ం అస్తుదేవాస్తేనవ
 యంభగవంతసాన్యవతంత్యాభగనర్వజ్జోహవీమి సనోభగపురస్తా
 భవేహసాన్యహా ॥ ౬ ॥ భగాయేదమ్ ॥ సవర్షరామోషసాననంతదధి
 క్రావేనశుచయేప్రసాయాః ॥ అర్వాచీవం వసుషద్రాభగంనోరభమివాశ్వ
 వాజిః ॥ ఆవహంత్యుస్వాహా ॥ భగేభ్యోవాజిభ్యః ॥ ౭ ॥ అశ్వావత్తీగో
 మతీర్షి ఉమాసోవీరవత్తీస్సదముచ్చంతుభద్రాః ॥ ఘృతం దుహానావిశ్వ
 తః ॥ క్షీరం యూహం సాతస్వస్తిభిః ॥ సేదాస్తసాన్యహా ॥ వాజిభ్యః

మ॥ అగ్నయశ్చిదమ్ ॥ రుద్రాయ తంతిచరాణేదమ్ । అస్యకర్మణః
హూమప్రతిష్ఠాసి ఘృగ్ధన్మద్ధికామః జయాదిహోమంకరిష్యే॥ ౧౦
చిత్తచస్వాహ... జమూదిబ్రహ్మవిసర్జనం శే...నమమఅధవామక
రణంకేచిత్కుర్వంతి ॥ అంగాదంగాదిత ద్వాభ్యామభిషంత్రి ॥ అం
గాదంగా...మి॥మూర్ధస్యవక్షూణమ్॥ అంగాదంగా...మి॥ఆభ్యుదయ
కంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ బ్రాహ్మణాభోజయేత్ ॥

ఇతి దత్తహోమః స్సమాప్తః.

అథ కడలీవివాహః

అథాతః కడలీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాన్యమామః॥ బ్రాహ్మణైస్స
హవరః కడలీసమీపంగత్వా॥ స్నాత్వాఽచమ్యగణపతి మభ్యర్చ్య
పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ వృక్షమూలే వేదికానిర్మాయత ద్వేదికామధ్యే
ఆశకపరిమిత శ్వేతతండు గోపరికడలీం సగృహ్మకంచగవ్యేన శుద్ధో
దకేనఆహోహిస్తామయోభువగ్ధితితిస్సృజిఃపవమానసూక్తేనాద్విమూ
ర్జయిత్వా॥ వస్త్రధూషణాదిసర్వాలంకారైరలంకృత్య । కడలీవివా
హభ్యంకర్మకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ అనుహవమితిమంత్రాపఠిత్వా॥
పాదౌపత్యైశ్చ॥ఆచమ్య॥ రక్షాబంధంయజ్ఞోపవీతం కన్యావరణం
వినాగారీపూజించ బృహత్సామేతి కడళ్యాంకంకణంబద్ధా । మహా
సంకల్పమువాచ్యం॥ సప్తేగోత్రాయ పాత్రాయ పుత్రాయ వరాయ
కడళ్యాం గోత్రీనామానివర్జయిత్వా॥ కడలీనామ్నామిమాంకన్యామ్॥
వ్రతీపాదయా మీతి తతోవరస్తుముక్తామవేదేభ్యో యజ్ఞ రేషున్న
స్యంత్రా జపిత్వా॥ అథ వరమిత్యాది ఓంకల్పయ తేత్వంతం జపేత్ ।
తత స్సుముహూర్తేస్వయం దృష్వేత్యాది పఠిత్వాకపిలానాచనాది
బ్రహ్మగంధి పర్యసంకుర్యాత్ ॥ లాజహోమం వినాప్రధానహో
మంకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వచనంకారయేత్ । అత్రతండుల వస్త్రద్వయంస
హితవధూ ములంకారసహితా మూచార్యాయదద్యాత్ ॥ పృథివీగ

చేసి తన్ను క్కుడదీసునట్టిస్థాప్యసంభవంత్యజేన్. సా త్వచమ్య-
గోవానాదీనుహదానాని కుర్యాత్ || శూర్పనాయన దానంచద
ద్యాన్ || ఏనమేవార్కవివాహా||

సామాన్యశీః

మనూగ్నే వశోవిహవే ప్వస్తుచయం శ్వేంధానాస్తనువం
పుషేమ మహ్యం నహంతాం ప్రదిశ శ్చిత్రస్త్వయాధ్యక్షేణ
కృతనా జయేను | మమదేవా విహవేసంత సర్వ ఇంద్రావంతో
మనుజో విష్ణుర్గ్నిః | మమాంతరిక్ష మురు గోప మస్తు మహ్యం
వాతః పవతాం కామీ అస్మి మయిదేవాద్రవిణ మాయాజంతాం
మయ్యాశీ రస్తు మయిదేవాహూతిః | దైవ్యాహూతారావనివంత
పూర్వేరిష్టాస్సామతనువా సువీరాః | మహ్యం యజంత మను
యాని హవ్యాకూతి స్పృత్యా మనసా మే అస్తు ఏనోమానిగాంత
మచ్చనాహం విశ్వే దేవాస్తా అధివోచతామే దేవీష్వదుర్వి రురుణ
కృణోత విశ్వే దేవా స ఇహ వీరయధ్వమ్ | మాహస్మహిక్షజయా
మాతనూభిర్గారథామ ద్విష్వజేసామరాజాః | అగ్నిర్మన్యంప్రతి
దుదన్మరస్తాదదభ్యోగోపాః పరిపాహి స్తస్త్వం | ప్రత్యంశోయంతు
నిగుతః పునస్తేనుషాంచిత్తం ప్రబుధావినేశత్ | ధాతా ధాతృణాం
భువనస్య యస్పతిదేవగం సవితార మభిమాతిషాహమ్ | ఇనుం
యజ్ఞమశ్వినోభాబృహస్పతిదేకవాఃసాంతుయజమానం వ్యథాత్ |
ఉప్రవ్యచానోమహిన శ్శర్మయగ్ంనదస్మిక్ హవేపురుహూతః పును

ము. నను ప్రజామౌనార్యశ్వ మృత్యుద్ర మానోరగిశా మాప
 రాదాః । యేనస్సపత్నా అపతే భవంత్యింద్రాగ్నిభ్యా మవబాధా
 మహేతా । వననోద్రదాఅదిత్యా ఉపరిస్పృశంమోగంతే త్తాన
 మధిరాజ మక్ర । అర్వాంచమింద్రమముతోహవామహేయోగోజ
 ధవజి దశ్యజిద్యః । ఇమంనో యజ్ఞా విహవేజాష స్వాస్యకుర్మోహరి
 వోమేదిసంత్యా॥ ఆశుశ్శిశానోవృషభోనయుఘోఘునామనఃక్షోభణ
 శ్చర్షణినామ్ । సంక్రిందనోనిమిషపకవీశ్శత్రుగంసేనాఅజయత్సాక
 షాద్రః । సుక్రదనే నానిమిషేణ జిష్ణునాయుతా రేణదుశ్చ్యవనేన
 ద్భృష్ణనాతపిందేణజయతతత్సహస్వంయుధోసరఇషుహస్తేవృష్టా
 నభిషాహస్తేస్సనిషంగి భిద్యశీసగ్గ్స్సప్తానయుధ ఇంద్రోగతేన । సగ్గ్
 స్సృష్టజిశోస్సమపాబాహుశ్చ్యూర్ధ్వధన్వాప్రతిహితాభిరస్తా । బృహ
 స్సతేపరిదీయూరభేనరక్షోహమిత్రాగ్ంఅపబాధమానః॥ ప్రభంజ
 తేనాపప్రమ్మణోయుధాజయన్నస్యాకమేధ్యవితారథానామ్గోత్ర
 భిదం గోవిదంవజ్రబాహుం జయంత మజ్జప్రమ్మణంత మోజసా ।
 ఇమగ్ంసజాతా అనువీరయధ్వమింద్రగ్ం సహాయోఽనునగ్ంరభ
 ధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయస్థవిర్రావవీర స్సహస్వావాజీసహమానఉగ్రః ।
 అభివీరో అభిసత్వాసవతోజా జైత్రమింద్రగ్ంశ మాతిష్ఠ గోవిత్ ।
 అభిగోత్రాణి సహస్రాగాహమానో దాయోవీరశ్శతమత్యుండిః ।
 ప్రస్యవనశ్చరదామాడయుగ్ంస్సాగ్గ్ంసేనాలవతు ప్రయుశ్చు ।

ఇంద్రాసాం నేతాబృహస్పతి ర్దక్షిణా యజ్ఞఃపురవీతునామః । దేవ
సేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనామంకుతో యంత్యగే । ఇష్టస్య
పృష్టోవసుణస్య రాజ్ఞాదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధక్షగమ్ । మహా
మనసాంభవనచ్యవానాం ఘోషోదేవానాం జయతా ముదస్థాత్ ।
అస్మాక్మింద్ర సృమృతేషుధ్వజేష్వస్మాక్ యాఞిషవస్తాజయంతు ।
అస్మాక్ం వీరాశిత్తరేభవం త్వస్మానుదేవా అవతావాతేషు । ఉద్ధ
ర్వయమఘవన్నాయుధాన్యత్సత్త్వనాం మామకానాం మహాగ్ంసి
ఉద్వృతహా వాజినాంచాజినా న్యుద్రీహానాం జయతా మేతు
ఘోషః । ఉప్రప్రేత జయతానరస్థిరావస్సంతు బాహవః । ఇంద్రో
వశ్శర్మయచ్చత్వనాథృష్యాయథాసథ । అవస్సప్తావరా పతశరవ్యే
బ్రహ్మసగ్ం సిత - గచ్ఛామిత్రా స్పృశిషమైషాం కంచనోచ్ఛిషః ।
మర్మాణితేవర్మభిశ్చాదయామిసోమస్త్యా రాజామృతేనాభివస్తామ్ ।
ఉరోర్వరీయో వరివస్తే అస్తుజయంతం త్వమనుమదంతు దేవాః ।
యత్రబాణాస్సంపతంతి కుమారావిశిఖాఞవ । ఇంద్రోనస్తత్రవృత్ర
హవిశ్వాహశర్మయచ్చతు ॥ ఇతిసామాన్యాశీః ॥

అథ చంద్రగ్రహణహోమాః.

ఆచమ్య...వీవం...ర్థం రాహుగ్రస్తసామోపరాగ్రవయుక్తగ్రహ
ణహోమాః కరిష్యే ॥ ఔపాసనాగ్నిం ప్రజ్వాలిపూర్వపరిషేచనం
కృత్వా ఏకం - ద్వే - త్రిణి చత్వారి - ఆపాయస్వస...సంగ్రహే స్వా
హా ॥ సోమా యేదమ్ ॥ సం తే వయాగ్ం సైసముయంతు వాజాస్సంపృ

ప్రియాణ్యభిమానిపాహా! అప్యాయమానోఅమృతాయసామద్వివిశ్ర
వాగ్ స్యుత్తమాసిధిష్వస్వాహా॥ సోమా యేదమ్ ॥ యాజేధామా
నిధివి యాపృథివ్యాం యా పర్వతే ష్వోషధీ వ్యపు ॥ తేభ గ్నోవి
శ్వేసుమనా అహేక్షనాజ్ఞా॥ తోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ స్వా
హా ॥ సోమా యేదమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా ॥ స్వస్తిశ్రద్ధామి
త్యాది నమస్కారః కార్యః ॥ ఇతి చంద్రగ్రహణ హోమాః॥

అథ సూర్యగ్రహణ హోమాః.

ఆచమ్య.. ఏవం...ర్థం కేతుగ్రస్తపూగ్యోపరాగప్రయుక్తగ్ర
హణ హోమాన్కరిష్యే॥ ఔపాసనాగ్నింప్రజ్వాత్య ॥ పూర్వపరిషే
చనంకృత్వా ॥ ఏకం...రి ॥ త్రణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి
సూర్య ॥ విశ్వ మాభాసి రోచన్తగ్ స్వాహా ॥ సూర్యా యేదమ్ ॥
ఉద్వయం ..జ్యోతిరుత్తమగ్ స్వాహా॥ సూర్యా యేదమ్ ॥ ఉద్యుత్యం...
సూర్యగ్ స్వాహా॥ సూ...దమ్ ॥ చిత్రం...శ్చస్వాహా॥ సూర్యా...మ్ ॥
ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా ॥ స్వస్తిశ్రద్ధా మిత్యాది నమస్కారః॥

జన్మోత్సవము.

మాసిమాసిప్రత్యబ్ధం చా జన్మశ్చ కుహూశనినారసంక్రమణచం
ద్రసూర్య గ్రహణాదిషు జన్మసత్త్రయోగే జ్వరాదిమహావ్యాధి
పీడాయాం నాలపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హేలూమం కు
ర్యాత్ ॥ స్నాత్వా..చమ్య ॥ శుక్లాంబరధారం ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ
కుమారస్య అపమృత్యుపరిహారార్థం ఆయుష్య హేలూమాఖ్యంకర్త
కరిష్యమాణస్త...స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే॥ ఆదోనిర్విఘ్నో
పరిసమూప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజా కరిష్యే॥ గణపతీమధ్య

ర్వ్యపుణ్యాహవాచనంకుర్యాత్ ॥ తతఃవిధిపశాచేణ నక్షత్రపుర్వక
నవగ్రహారాధనం మృత్యుంజయదేవతారాధనంచకుర్యాత్ ॥ ఆయు
ష్య హోమార్థం బాహ్మణాయ ఋతిగ్వరణం దద్యాత్ ॥

ఆచమ్య...ప్రీత్యర్థం మమకుమార వ్యాయుష్మాభివృద్ధ్యర్థం
ఆయుష్యహోమం కరిష్యే ॥ అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదిసర్వం కుర్యాత్ ॥
వక్ష్యామిప్రయోగః ॥ ముఖామూర్తిం హుత్వా ॥ ఆయుష్మచ్చకోరవ
దానధర్మణావదా యాయుష్టే విశ్వతో దధదిశిపురోనువాక్యామ
నూచ్యాయుదా అగ్నౌతి యాజ్ఞయామూత్వా — నవగ్రహహో
మం మృత్యుంజయ హోమంచ కుర్యాత్ ॥ తతఃజయూదిహోమం
కుర్యాత్ ॥ తతఃయథాశక్తి నవగ్రహదానాని కుర్యాత్ ॥ భూరి
దానం కృత్వా బ్రాహ్మణ భోజయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఆయుష్యహోమవిధిః

మదనశ్చేత్ శాసకః ॥ ఆయుష్య హోమం కర్తవ్యమి శాసతోఽచంద్విజన్మ
నాప్య కుర్యాత్తుజన్మః శ్రీశ్రేష్ఠపతే సంకృమే తథా ॥ పార్థమాప్య మమాయంవా
గ్నిహోమోద్యుమోః ఆలంకృత్వాస్వస్తివాచ్యమన్నంవద్యాద్విజాయే ॥ ఆధా
జ్యోతిగమ్యంతం అవదానప్య సంపదా ॥ ఆనోధద్రాః శ్రుతవః త్యచాంచదశకేన తు ॥
ఇమంద్రోమ మహాత ఇత్యుచాం యోదశకేనచ ॥ జాతవేదసేత్యుచామశేత్స్విష్ట
కృతంతతః ॥ హోమశేపం సమాప్యాన బ్రాహ్మణాక్ భోజయేత్తతః ॥ స్వస్తివాచ్య
ద్విజానన్వై ధోనుం దద్యాద్విదక్షీణామ్ ॥ ఇత్యాయుష్యహోమః ॥

ఆయుష్య హోమః.

యోబ్రహ్మబ్రాహ్మణాడజ్జహర ప్రాణైశ్శిరః కృత్తివానాపినాశే
ఈశోనో దేవస్సన ఆయురదధాతు స్మైజ హోమ మవిషాఘు
తేనస్వాహా ॥ ఈశానాయేదమ్ ॥ ౧ ॥ విభ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యా
ద్రోచమానో ఘనోరుచిర్యత్రగాత్ ॥ సమృత్యుపాశా దశనుద్య
ఘోరూదిహాయుషేణోఘ్నోమత్తుదేవస్వాహా ॥ ఘమోరుచయ ఇదమ్

బ్రహ్మజ్యోతిః బ్రహ్మకర్తృః సాగ్రభ్యం మాదధాత్పునుమాశంజను
తమ్ । నువణా రంభగ్రహమర్కమృష్యుతిమాయుషే వదయామో
మృశేనస్వాహా॥ బ్రహ్మజ్యోతిఃవృద్ధమ్ ॥ 3॥ శ్రియః లక్ష్మీమాపలా
మంబికా గా వస్త్విం జయామింద్ర సేనేత్యుదాహుః । తాంవిద్యాం
బ్రహ్మయోనిగ్ం సహస్రామిహాయుషేతిర్పయః మోఽమృతేనస్వాహా॥
బ్రహ్మయోనయృద్ధమ్ ॥ ౪॥ దాతృయణ్యస్పర్శయోన్యస్సయోన్యస్స
సాన్రశోవిశ్వయాపా విరూపః । ససూనవస్సపతియస్సయాధ్య ఆయు
షేణోఽఘృతమిదంజప్తంతాగ్న్వాహా॥ దాతృయణీభ్యృద్ధమ్ ॥ ౫॥ డి
వ్యాగణబహుయాపాపురాణా ఆయుచ్ఛిదోన పృబుధ్నంతు వీరాః
తేభ్యోజహేమి బహుభాఘృతేనమానః ప్రణాగ్ం రీరిహేమో
తవీరాస్వాహా॥ దాతృయణీభ్యృద్ధమ్ ॥ ౬॥ ఏకః పురస్తాద్య ఇదం
బభూవ యతో భుభూవ భువనస్యగ్ంపా॥ యమప్యేతి భువనం
సాంపరాయే సనోహవిర్ఘ్నమిహాయుషేత్తు దేవస్వాహా॥ ఈశా
నాయబ్రహ్మణ్యృద్ధమ్ ॥ ౭॥ నిషాన్తు దానాదిత్యాన్మరుతోఽథస్తాభ్యా
న్మృభూన్యతృగ్ం ధర్వాగ్ం పిశ్చాగ్ం ప్చిశ్వాగ్ం । భృశాన్
స్తర్వాగ్ం హృగ్ం గిస్తాఽథస్తర్వాగ్ం శుత్రగ్ం హుత్వా స్వాయుష్యా
మహాయామశశ్వత్ — వాన్యదిభ్యృద్ధమ్ ॥ ౮॥ విష్ణోఽస్తో అస్తమ
శ్శమయచ్ఛసహస్త్వ । ప్రతేధారా మధుశ్చుత ఉత్సాదుగాత్రే
అక్షతమ్ — విష్ణవృద్ధమ్ ॥ ౯॥ ఇత్యేకాహుతిరంతే॥

ఆయుష్కములైనవారు వారివారిజన్మవత్త్రమునందు జన్మతినిబిందును కూరి
కాలములలోను ఈయాయుష్యహోమమును చేయుచు వచ్చినవారు ఆయుష్వర్షిగి

పద్ధిలైనను-తుదకు సంవత్సరమున కొకసారి యైనను తనపుట్టినదినమునాఁడుచేయుట మిక్కిలి మంచిదనివలెతాద్యము- శ్రీరామభిష్టధీకొఱకుబ్రాహ్మణసమారాధనము - నవ గ్రహదానములు మొదలగునవి జనుపుట శ్రీయాగభిష్టధి,

అథ జన్మోత్సవవిధి.

వగ్నదినే అథవా జన్మసత్కృతేకుమారం ఆదౌ మంగళశ్శాసనం
కార్యం । నూతన కటిసూత్రం వస్త్రంచ ధారయిత్వా అలంకృత్య-
విధిప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్యపుణ్యానాంచచయిత్వా॥ స్వజన్మ
సత్కృతి నవగ్రహపూజాంచయిత్వా॥ తతిః ఆయుస్సూక్తపఠనం-తతిః
ఆయుస్సూక్త హోమోమచకుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః ఇత్యబ్జపూర్వోత్సవః
అథ వివాహాద్యగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్.

వివాహాద్యగ్ని నాశే ప్రాయశ్చిత్తమ్॥ ఔపాసనారంభ శేష హోమా
మయోర్మధ్యే అగ్ని నాశే దశరాత్రమధ్యే జాతకర్మాగ్ని నాశేత్రిరా
త్ర మధ్యే ఉపనయనాగ్ని నాశేచక్రమేణ వివాహాగ్ని సంధానంజాత
కర్మాగ్ని సంధానం ఉపనయనాగ్ని సంధానం కరిష్యమితి సంకల్ప్య అప
వతాఅనురాః॥ శన్నోదపీఠి గ్వాభ్యాం తద్భస్మప్రోక్ష్య అయం తే
యోనిః తద్భస్మ సమిధసమారోప్య । మథితాగ్నా వివాహ శ్చేన్మ
ధితాగ్నిమ్ । శ్రోత్రియాగారాదాహృతే గ్నా వివాహ శ్చే చోచ్చి
త్రియాగారాదాహృతమగ్నిమ్ । జాతకర్మోపనయనయోర్లాకికాగ్నిం
వ్రతిష్ఠావ్య । ఆజహ్వనః ఉద్బుధ్యస్తేతి ద్వాభ్యాంతాం సమిధ మ
గ్నా వాధాయ పరిస్తీర్య । ఆజ్వందర్వం చ సంస్కృత్య - పరిషేచ్య
అయా శ్చాగ్నే - అగ్ని హోమోతే - ఇతి ద్వాభ్యామ్ - బ్రాహ్మణ
ఏక హోమ తేత్యనువాకేన దశభిః-మనోజ్యోతిః - యస్మ ఆత్మనో
మిందా- పునరగ్ని రితి తిస్మభిః - భూరగ్నయే - భూరన్న మగ్నయే-
భూ రగ్నయే చేత్యనువాకత్రయేణ పతిస్వాహాకారం- వ్యస్తాభిస్సమ
స్తాభి ర్వాహృతీభిః- అనాఞ్జిత మిత్యాదిభిశ్చమత్యా- పరిషేచ్య,

తంసం శేషంసమాపయేత్ - ఇతివివాహాద్యగ్ని నాశేప్రాయశ్చిత్తమ్॥

ఔపాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గప్రాయశ్చిత్తమ్.

ద్యయో ఔపాసనాగ్నిస్సంసర్గే, అయగ్నిం వ్యావపీయ
గపత్ - అయం తేయోనిరితిద్యయో సమిధోస్సమారోప్యతమగ్నిం
ద్యేధావిభజ్య - మమాయమంశోమమాయ మం ఇతిద్యావప్రిత్యే
క మభిమత్య - స్వస్త్వి స్వస్త్విన్నగ్నాన్వాం స్వాంసమిధమ్ । ఆజ
హ్వనః ఉచ్ఛృణ్య స్వేతి ద్యాభ్యామాధాయ పూర్వహోతాస్వాంశే
అగ్నయే వివిచయే స్వాహేతిహుత్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతీ జా
హుయాత్ । పశ్చాద్ధోతా స్వాంశే అగ్నయేపథిక్తశే స్వాహేతిహు
త్వా - ప్రాయశ్చిత్తాహుతీ జాహుయాత్ । తతి స్తాపుభాసహైవస
మారోపయేతామ్ ॥ ఔపాసనాగ్నే లోకాగ్ని నాసంయోగే అగ్న
యే వివిచయే స్వాహేతిహుత్వా, హాహిపంచకం ప్రాయశ్చిత్తాహుతీ
శ్చ జాహుయాత్ ॥ కించ॥ శ్లో॥ ఔపాయనాగ్నాచ వివాహవహ్నా
న్యావానలేనూతికపావకేచ । శాంతిగ తేచోపహతేచ నప్తేశ్చన్నోదే
వీరత్యద్భిరవోక్త్యభస్మ । తస్మిత్సమారో పణసమిధయంతాం ఆజ
హ్వఉచ్ఛృణ్యపదద్వయచ్చ । తాక్యానలేతాంసమిధంప్రహృత్యదద్యా
ద్వరంకా చనమేవమూల్యం । ఆయాశ్చపంచహూతాబ్రాహ్మణ
ఏకహూతాదశ । వైవస్వతీచమిందాచమహావ్యాహృతయస్తథా । అ
నంతరమనాజ్ఞాతం వ్యాహృత్యప్రణవాదికం॥

భార్యాద్యయ్యాగ్ని సంసర్గః.

భార్యాయాం ఏద్యమానాయాం ధర్మాధాన్వజాధాకంవా
పుష్యివాహేకర్తవ్యేపూర్వస్మిన్నగ్నా లోకాగ్నాద్వితీయవివా
హాహూమఃకార్యః । లోకాగ్నాద్వితీయాదివివాహశ్చేత్ తయోర
గ్నిస్సంసర్గంకుర్యాత్ । డక్షిణనామచాశ్వేథాభ్యాం జ్యేష్ఠాకని
ష్ఠాభ్యాం సహఔపాసనాగ్ని ద్వయసంసర్గంకరిష్య ఇతిసంకల్ప్య ।
ద్వితీయాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యకరిస్తీర్యజ్యదర్శించసంసర్గత్యపరిషిచ్య

కనిష్ఠ భార్యః గూఢాన్యారంభః ప్రధానదర్శయితరదర్శయితజన్మచతు
ర్థాః గృహీత్వా- సమస్తపేదాగదలన్యధాయత్వా స్వధాయత్వా
మాన ఇంతాభి త స్వద్వప్త్యావిహారః ఏవాబ్రహ్మణ తేవేదస్తుస్వా
హేతిహుత్యా- అయ తేయోనితితమగ్నిం సమిధాసమారోహ్య ।

అజహన్యః । ఉచ్ఛిధ్యస్తేతిద్వాభ్యాంపూర్వస్మిన్నగ్నాం సమిధ
మాధాయఅగ్నిప్రణిష్ఠాపనాద్యగ్నిముఖా తే పత్నీ భ్యామన్వారభః॥
యోబ్రహ్మబ్రహ్మణఇతిఘృతసూక్తేన ప్రత్యాహుతి చతుర్థాహీత
మస్తావాహుతీహుత్యా- అగ్నేరుత్తంతఃపృతిష్ఠితాదభిఘృతాదన్నా
ద్విరవనాయాభిఘార్య- సమితిగ్ం సజ్జల్పేనామితివాక్య (చతు
ప్రయం) (ద్వయం) ప్రణవాస్తముక్త్వా అగ్నే పురీషే త్యైచా
హుత్వాపురీష్య స్వమగ్న ఇత్యనువాకాంతం ప్రతిమంత్రంద్వాభ్యాం
వాక్యాభ్యామస్తా దశాహుతిరాజ్యేనహుత్వా స్విష్టకృదా ద్యుపథా
నాస్తంకృత్వాదక్షిణతో నిషాదితాయబ్రాహ్మణాయ గాందత్వా ।

అగ్నేః పురస్తాద్దధౌ స్తంభేషు బ్రహ్మజ్ఞానమ్- పితావిరాజామితిద్వా
భ్యాంహుత శేషమన్నంసిదధ్యాత్ । ఏవంసంస్మృష్టేఽగ్నపుథయోః
పత్నీభ్యః పుంసవనాదికుర్యాత్ । అథవాసంస్మృష్టాగ్నివిభాగంకరిష్య
ఇతిపంఃల్పృతమగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య- పరిస్తీర్యఅజ్యం దర్శించసంస్కృ
త్య- పరిషిచ్య- సత్తజేఅగ్న ఇతిపూర్ణాహుతిం హుత్వా అయంతే
యోనిరితితమగ్నిం ద్వయోసమిధోద్యుగపదారోహ్య అచ్ఛాగిరోమ
తయఇత్యైచాతమగ్నిం ద్వేధావిభజ్య- అజహన్యః- ఉచ్ఛిధ్యస్తేతి
ద్వాభ్యాంతయోరగ్నోన్యసమిధానాధాయ అయాశ్చాగ్నే సీత్యేత
యాన్యహృదిభిః అన్యాతమిత్యాదిభిఃపతయోరగ్నోన్యః ప్రత్యేకం
హుత్య, దక్షిణపార్శ్వస్థేగ్నే జ్యేష్ఠాయాః వామభాగస్థేగ్నేకనిష్ఠా
యాశ్చ పుంసవనాదికుర్యాత్ ॥ పూర్వస్మిన్నగ్నద్వితీయవివాహ

భిః॥ అభివస్తాసువస్తనానీతివస్త్రమభిమంత్ర్యః॥ అభివస్తాసువస్తనా +
 జేవసాను॥ ఓపధయతితిండులూనభిమంత్ర్యః॥ ఓపధయః— సారయా
 మసి॥ ఆకలశేష్వికలశంస్పృష్టాస్య॥ ఆకలశేషుధా...వద్ధతే॥ తస్మిన్
 కుంకుమాదినా పిలిఖతాఽష్టదశేషు విమలాదిశక్త్యష్టక మావాహ
 యేత్॥ ఓంవిమలాయైనమః— ఉత్కృష్టాయైనమః— జ్ఞానాయైనమః—
 క్రియాాయైనమః— యోగాాయైనమః— ప్రహ్వాయైనమః— సత్యాయైనమః—
 ఈశానాయైనమః— మధ్యేఅనుగ్రహాయైనమః— ఏవమావాహ్యపూ
 జయిత్వాతతఃపాణిగ్రహణవిధిప్రకారేణ తత్సంత్రావాచయేత్॥

ఆదా కాతుకధారణమ్.

అస్య దేవస్య చతుడశభువనాధీశ్వరస్య శ్రీమదఖిలాండకో
 టి బ్రహ్మాండనాయకస్య జగత్కుటుబిసః సకలలోకజనన్యాస్సీతా
 యాశ్చపాణిగ్రహణాధికారసిద్ధ్యర్థం జగద్రక్షణార్థం ఆదా కాతుక...క
 ర్మకరిష్యే॥ సువర్ణకాతుకంసుగః ధేనానులిక్య॥ అర్యమణః మితిమంత్రే
 ణాభిమంత్ర్యః॥ అర్యమణః బృహస్పతి మింద్రం దానాయ చోదయ॥
 వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారం చవ్రాజనమ్॥ సోమగ్ం
 రాజానంవరుణ మగ్నిమన్వాభౌమహే॥ ఆదిత్యా విష్ణుగ్ం సూర్యం
 బ్రహ్మణం చబృహస్పతిమ్॥ విష్ణోరరాటమసీత్యష్టసారమభిమంత్ర్యః॥
 విష్ణోరరాటమసి...విష్ణవేత్వా॥ కాతుకదేవతాభ్యోనమః॥ ధ్యానానా
 హసాది షోడశోపచారా సమర్పయామి॥

శ్రీసీతారామకల్యాణప్రవరనిర్ణయః.

యజుర్వేదశాఖాధ్యాయినే వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కాండిన్యత్యా
 షేయప్రవరాన్విత వసిష్ఠగోత్రోద్భవాయతీభువనాధీశాయ అఖి
 లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకాయ తత్త్వాతీతాయ సచ్చిదానందమూ
 ర్తయే సూర్యం శివావనాయ శ్రీమదిత్వృకుః శోద్భవస్య రఘుసు

మహారాజవర్మణోనప్తే- అజయమహారాజవర్మణః పౌత్రాయ-దశరథ
మహారాజ వర్మణఃపుత్రాయ ॥ శ్రీరామచంద్రవర్మణేనామోన్నా రా
యణస్వరూపవరాయ॥

యజుర్వేద శాఖాధ్యాయినః- అంగీకరణాయావ్యగతమత్యాగే
యప్రవరావ్యత గౌతమసగోత్రోద్భవం చతుర్దశభువనాధీశ్వరీం
అఖిలాండకోటి బ్రహ్మ డనాయకాంతత్వస్వరూపిణీ- చంద్రవంశ
ప్రదీపికాంవిమివంకోద్భవస్య స్వర్ణగోమ మహారాజవర్మణోనప్తే॥
హృస్వరోమమహారాజవర్మణః పౌత్రేం ॥ జనకమహారాజవర్మణః పు
త్రేం॥ శ్రీసీతానామ్నిం సామౌల్లక్ష్మీరూపిణీ కన్యామ్॥

ఇయం సీతానుమసుతా సహధర్మచరీతవ । ప్రతీచ్ఛచైనాంభ
ద్రంతేపాణింగృహ్నిష్ఠావ్వసాణినా ॥ పత్యవ్రతా మహాభాగా ఛాయేవా
నుగతాసదా ॥ కన్యాబాససమయే ఆదౌ కన్యావరగోత్రనామాన్య
త్వా ॥ తతః గోదానభూవానాది సుదశమహాదానానికుర్యాత్ ॥ సు
ముహూర్తే మంగళాప్తకాని చూర్ణి కాని పఠిత్యా ॥ సుముహూర్తే
వధూవరయోజ్విరసిసజరః గుడం పత్నీ పేత్ ॥ అఘోరచతురితి శ్రీరా
మసీతాందృష్ట్వా ॥ అఘోరచక్షుః చక్షుషదే తతసీతాంవస్త్ర
భూషణాదిభిరలక్యత్య ॥ తతఃమాంగల్య తంతునానేతి మంగళసూ
త్రంకంఠేబధ్నాత ॥ మాంగల్యపూజాం కృత్వా ॥ మూంగల్యతంతు
నానేనజగజ్జీవనహేతునా కంఠేబధ్నామిసుభగేనాజీవ నిరదశ్చితమ్ ॥
ఇతిమంగళసూత్రంబధ్నా ॥ తతఃపకిస్మిన్ స్వర్ణాదిపాత్రే ప్రసవరిమిత
మంగళాచారతమలంబధాయ ॥ సముత్తేనక్షేరేణ శ్రీసీతారామయో
రంజనోయమస్తీర్యద్విస్త్రదులానోవ్య ద్విరభిఘాత్య బ్రాహ్మణైర్వై
ష్ణవైస్సహకపిరాగ్ స్తారయేత్ ॥ దక్షిణాఃపాంతు బహుదేయంచా
స్తుపుణ్యంపర్థతాగ్ంశాంతిరస్తు । పుష్కరస్తు । తుష్టిరస్తు । నృధిరస్తు ।
అవిఘ్నయస్తు । ఆయుష్యమస్తు । అంగ్యమస్తు । ద పశ్యోనామ

జన్మనక్షత్రేః తభిషక్సువర్వసూనక్షత్రే శనిచంద్రగ్రహే - వరుణాదిత
 వైవతేనహసామేవ క్రియేతాగ్ం శాంతిరస్తు ప్రజాపతిః స్త్రియాం
 యశః... ప్రజామేకామస్సమృధ్యతామ్ || ఇతివధూవరయోశ్చిరస్యక్ష
 తారోపణంకృత్వా || ప్రశవోమేకామస్సమృధ్యతామ్ | యజ్ఞోమే...
 కామ్ || ద్వితీయంతృతీయంమంత్రవత్కృత్వా తూష్టించత్సుమ్ || ఏవ
 మక్షతారోపణంకృత్వా || యోవైతామితి బ్రహ్మగ్రంథంకుర్యాత్ ||
 యోవైతా...దమః || అనంతరం శ్రీసీతారామయోకళ్యాణోత్సవప్ర
 యుక్తపక్షశోపచారపూజాంకృత్వా మహానీరాజనందద్యాత్ || ఏవం
 కళ్యాణోత్సవంకృత్వా - తత్ప్రీతకలశేవస్త్రునహిత శ్రీరామప్రతిమాం
 వాచకాయాచార్యాయవాదద్యాత్ || బ్రాహ్మణానంతోషయేత్ ||
 ఇతి శ్రీసీతారామకళ్యాణోత్సవస్సమాప్తః. చ || ౮ ||

శ్రీసీతారామ కళ్యాణసర్గ విషయః.

సీతావివాహసంగేతుపర్యమానే సదానరైః । ఆచార్యస్తు
 సుసంపుజ్యస్తథాఽన్యే ద్విజసత్తమాః । సీతాసమేతప్రతిమాం
 రాఘవస్యస్వశక్తితః । బాంబూనదమయ్యాంకృత్వా వాంఛితార్థస్య
 సిద్ధయే । నిధాయపూర్ణం శేషభ్రవస్తేనివేష్టితే । యథావిధిసుసం
 పూజ్యసద్భక్త్యాఽఽగ్నిణాయతమ్ । ధరణీగర్భసంధాతేధరణీధరవల్లభే ।
 ధరణీమేషయచ్చాశుప్రీత్యాభవతుచిస్మి నే । కౌసల్యాగర్భసంభూత
 భూభారోత్తారణాయచ । ప్రతిమాదానతుష్టస్సా వాంఛితంయచ్చ
 రాఘవః । మంత్రద్వయంసముచ్చార్య దద్యాద్వైద్యైర్ద్విజస్సనే । ఏవం
 సంపూజ్యవిధివద్వక్తారం శ్రావకిస్తుధీః । తతోవిష్కా సమభ్యర్చ్య
 సర్వానిష్టాస్తుభోజయేత్ । విత్తశాత్యమకృత్వైవ తాత్వైవా
 రాధయేన్నదా । ఏవంకృత్వానరోభక్త్యా తతః శ్రవణమారభేత్ ।

తస్యపుణ్యఫలంనాహంవక్తు శక్తోముసిశ్వరః॥ కిమశ్రబహునోక్తేనసవై
రామోభివేద్భువమతి॥ ఇతి శ్రీరామాయణ మాహాత్మ్య సారసంగ్ర
హేచ్ఛామ్ ॥

అథ పుత్రికామేష్టిప్రయోగః.

అయ్యా! పుత్రికామేష్టిప్రయోగము కలుగనిపక్షమందు ఈప్రయోగముజగుపుటనలన
దంపతులకు సుఖప్రదంబగుపుత్రిప్రదంబగును. ఋతుకాలమునకాఁగదినమునందు
భాగ్యతోనభ్యంగముచేసికొని పిమ్మటఈప్రయోగముశక్త్యనుసారముజగుపనిలయును.

ఆదాదీపారాధనంశ్చత్వా॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం...నమః॥
ఆచమ్య...ఏవం...ప్రీత్యర్థంనుమ ఇహమనోభీష్టసిద్ధ్యర్థం వంశాభివృ
ద్ధ్యర్థంపుత్రికామేష్టినామకం కర్మకరిష్యమాణః... స్వస్తిపుణ్యాహ
వాచనంకరిష్యే॥ ఆదానిర్విఘ్నేన...గణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ విధి
ప్రకారేణ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య...ప్రీ
త్యర్థం పుత్రికామేష్టిప్రదం పుత్రికామేష్టింకరిష్యే॥ తతః అభ్యుద
యార్థంనాందీనమారాధనం కుర్యాత్॥ అథప్రాగ్దేశే మంటపమా
సాద్య॥ తత్రనూతనవస్త్రంపరిస్త్రీయ॥ తదుపరియథాశక్తితండులాన్ని
తీర్చ్య॥ తత్రబ్రహ్మవిష్ణుకుద్రకలశా తదుపరినూతన వస్త్రాణినిధా
య॥ ఆచమ్య...గర్భబ్రహ్మాది మంటపదేవతాహ్వానంకరిష్యే॥ ఆదా
గణపతిమావాహ్య॥ గణాధిపతి...సాదనమః॥ గణాధిపతిమా...మి॥
బ్రహ్మదేవానాం + శేభా॥ బ్రహ్మణమా + మి॥ ఇంద్రవిష్ణు + శురే॥
విష్ణుమా + మి॥ కర్మద్రుదాయప్రచేతిసే + హృదే॥ దుద్రమా + మి॥
పూర్వోక్తప్రకారేణ నవగ్రహారాధనంకుర్యాత్॥ తతఃఅష్టదిక్పాలక
పూజాంచకృత్వా షోడశోపచారపూజాంచకుర్యాత్॥ అత్రక్షీరా
న్నంనివేద్య॥ తతఃకుద్రాభిషేకంకుర్యాత్॥ తతఃకులదేవతా పూజాం
చకుర్యాత్॥ పిమ్మటహోమముపకరణము వ్రాయుచున్నాను.
శ్రేష్ఠమైవ తెల్లనిగోవుయొక్కక్షీరములనుసంపాదించి పిమ్మటఅటువది

ముష్టిలగుష్టిగా తిడులములు నొకచాత్రో నుంచి పిమ్మటప్రా
 యీ చి త్తీరములోమందు ప్రహస్తచేయబోవు హరిహరి యందు
 పంచనముచేయవలయును. ఆచమ్య + ప్రీత్యర్థం పుస్తకప్రాప్త్యర్థం వం
 శాభివృద్ధ్యర్థం బ్రహ్మాదిసకలదేవతాప్రీత్యర్థం సముదా జ్య చతుర్వి
 భుచతుర్విధహారానంకరిష్యే || హారమాంఘ్రం ఆచార్య బ్రహ్మఋషి
 గ్వరణంకరిష్యేఋషిగ్వరణం దద్యాత్ || వృత్తోస్థికరిష్యామితిహృతి
 వచనమ్ || తతిః అగ్ని హతిష్ఠాహంకరిష్యే || విధిప్రకారేణ అగ్నిం
 ప్రతిష్ఠాస్య || అతిషటసత్ప్రయోగం కుర్యాత్ || అథాజ్యభాగా
 స్రుచాజహోతి || ఏకం + రి || అగ్నయేస్వాహా || ఉత్తరార్థపూర్వా
 ర్థే అగ్నయిషదం || ఏకం + రి || సోమాయస్వాహా || దక్షిణార్థపూర్వా
 ర్థే సోమయేదం || సమంపూర్వేణ - మధ్యేఽగ్నా జహోతి ||
 తతస్సుచ్యుతస్తీర్య చదుమధ్యాద్విరవదామ || అభిఘోర్యహవిఃప్ర
 త్యభిఘోరయతిఃఓం ఆతేనో ధ్యోయోసిమేతుపుమా బాణిషేషుధిమ్ ||
 ఆవీరోజాయతాంపుత్రస్తేదతమాస్యస్వాహా || అగ్నయిషదం నమమ ||
 ౧ || కరోమి తేప్రాజాతత్యమాగర్భోయోసిమేతుతే || అనూనఃపూర్ణో
 భాయతానుశోణోపివాచధీతస్వాహా || అగ్నయిషదం నమమ || ౨ ||
 పుమాన్స్తేపుష్కోవారిశంపుమానుజాయతాం || తాభ్రాణోబీహ
 న్యృషభాజయంతునౌస్వాహా || అగ్నయిషదం నమమ || ౩ || మాసిభ
 వ్రాణేబీహన్యృషభాజయంతునః || తైస్త్వంపుతాస్త్విం దస్త్వసాప్త
 సూర్ధేరుశాభవస్వాహా || అగ్నయి...మ || ౪ || కామస్సముద్యతాం
 మహ్యమపరాజిత మేవమి || యంకామం కామమేదేవ తస్మేవా

మోసమధ్యమస్వాహా॥ అగ్నియధిదం॥ అగ్నిస్తేతువ్యవమోదేవతా
నాగ్దం॥ ౭ సైత్యప్రబం ముచ్చతు మృత్తువాహతీ॥ కరయగం రాజ
వసుతో॥ ౭ ను మృత్యుయథేతుగ్గస్త్రీప్రాప్త్యమఘ్నగోదాతాస్వ
హా॥ వరుణాయేదం॥ ౮ ఇయామగ్నిస్త్రాయతాం గాహాకత్యఃప్రబ
మస్త్యనయతు దీప్తమాయుః॥ అశూన్యోవక్తా జీవతా మస్తుచూతా
పాత్రమానంద మభివబుధ్యతా మియగ్గస్తాహా॥ వరుణాయేదం॥ ౯
సూతేగ్రహే విశిష్టామ... సుచుప్తస్యమానాగ్దస్తాహా॥ వరుణాయే
దం॥ ౧౦ ప్రప్రజస్తాం పాత్రమృత్తుం... ప్రతిమించామి పాశగ్గస్తాహా॥
వరుణాయేదం॥ ౧౧ దేవ్యుత్తం బ్రాహ్మణకల్పమానం తేనహ స్మేయో
వివదః పిశాచాః॥ క్రివ్యాదో మృత్యూనధరా స్పాతయామి దీప్త
మాయుస్తవ జీవంతు పుత్రా స్వాహా॥ వరుణాయేదం॥ ౧౨

నేజమేష రావతే.....యః పుత్రాతాస్వాహా॥ విష్ణవధి
దం॥ ౧౩ యథేయంకృధిసీమహీతిష్ఠం..... వాయుభాగిశాంకర్భ
వీవం గర్భందధామితేస్తాహా॥ వృహ్యధిదం॥ ౧౪ విష్ణోశీపేన
రూ..... మాసి సూతజేస్తాహా॥ విష్ణవధిదం॥ ౧౫ సోమోక్తే
సుగ్దం..... దస్తేస్తాహా॥ సోమాయేదం॥ ౧౬ తాం పూషశ్శివ
రిమా..... ప్రవా క్షేమస్తాహా॥ సూర్యాపావిత్ర్యాధిదం॥ ౧౭
అస్యకర్మణః వహానుకతిపాసిధ్యగం జయాదిహావం కరిష్యే॥ జ
యాదిహావంస్విష్టకర్మణోమంచకృత్వా॥ వధూవరయోహుతి కేమ

చదుప్రాశనంకుర్యాత్ | అపశ్యంత్యామనసాచేకేతానం.....ప్రజయా
పుత్రికామ | ౧ | (అగ ద్వితీయం) అపశ్యంత్యా మనసాదీభ్యానాగ్
స్వాయాం.....ప్రజయాపుత్రికామే | ౨ | పిశంగభృష్టి మమృణాపి
చా ఇతిమంత్రేణద్వయోః నాభింస్పృష్త్వా | తతః గోదాన భూదాన
మహాదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ | బ్రాహ్మణాదిసర్వేజనాన్
సంతోషయేత్ | అథ దంపతీ పూజించకుర్యాత్ | ఆశీర్వాదః || రా
త్రౌ దర్భాస్తరణేశయనంకుర్యాత్ |

అథ ఉదక దానమ్.

చైత్రాదిహాలుగుమాసములయందును ప్రసాదానవసరగా మార్గక్షులకునియతము
గజలాదిదానముచే అనంతపుణ్యఫలముకలుగును || శ్లోః | వివాహిర్కృతయోర్మధ్యే యాత
చ్చరతిభాస్కరః | ఫలమేకంతుతోయానాం సువర్ణం తోటియచ్యతే | అగిప్రమాణ
ము. ఇది గాక శ్లో || ప్రవేశయం సర్వసామాన్యా భూతేభ్యః ప్రతిపాదితా | శ్రదా
నాత్మితః స్మర్యేత్ప్రప్యమచ పితౄమహాః || అనివ్యామితోదేయం జలంమాసచక్షుప్త
యం || అని గానూపాఖ్యాయము సాధారణము గా నిచలిపః దిలియుంచవలెను, సమస్త
పీష్టిదేవతలు తృప్తినొందుదురు గాన ర మాసముల మవిచ్చిన్నముగ నుండవలెను.
జలదానముచేయలేనివాడు ప్రతిదినమందు వారివారిగృహమునకు తక్కువమంతైనను
జలదానముచేయవలెను || శ్లో || ఏషధర్మఃపుటోదత్తో బ్రహ్మవిష్ణో శివాత్మికః | అస్య
శ్రదానాత్మకలామయసుంకుమనోరథాః | తా | బ్రహ్మదినమస్తదేవతా స్వరూపమైన
ఈ ధర్మఃపుటము నిచ్చుచున్నానుగనుక నామనోరథములన్నియు సమకూడుగాక
యనియర్థము ఈజలదానమహిమవలన విశేష ఫలముకలదని తెలియవలెను.

యాజుషశ్రౌతస్మార్తానుక్రమణికాయాం.

తృతీయభాగ స్సమాప్తః.

(కం | కం | న)

31-3-22

కూశ్మాండచూడామణిః.

అచమ్య...ర్థం భూతామత్యయూలర్వాచీనైనోనిర్వరణార్థం
 కూశ్మాండైహోహ్యమి॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ అగ్నింధనాదివట్పత్రప్రయో
 గంకుర్యాత్॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే ముఖావంతిం
 పుత్యా ॥ పక్వాజ్జహోతి ॥ ఓంభూభువస్సునః ... పశ్చిచోదయా
 త్సాహా॥ సవిత్రఇదమ్॥ ఆజ్యేన॥ భూస్సాహా॥ అగ్నయిఇదమ్ ॥
 భువస్సాహా॥ వాయువఇదమ్॥ సువస్సాహా॥ సూర్యాయేదమ్॥ ఓం
 భూభువస్సువస్సాహా॥ పశ్చిచోదయిఇదమ్ ॥ యద్దేవాదేవపేశస్తం
 దేవాస శ్చక్రమావయమ్ ॥ ఆదిత్యాస్తస్మా న్నాముంచ తర్తస్య
 దేవ మామితస్సాహా॥ దేవేభ్యఆదిత్యేభ్య ఇదమ్ ॥ దేవా జీవన
 క్రామ్యాయ ద్వాచాస్మతమూదిమ ॥ తస్మాన్న ఇహముంచత విశ్వే
 దేవాస్తస్మజోషస్తస్సాహా॥ దేవేభ్యఇదమ్॥ ఋతేనన్యావా పృథివీ
 ఋతేనత్వగ్ం సరస్వతి ॥ కృతాన్నఃసాహ్యేనసోయ త్కించాస్మత
 మూదిమస్సాహా॥ ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం సరస్వత్యాఇదమ్ ॥ ఇం
 ద్రాగ్నిమిత్రావరుణౌసామోధాతాబృహస్పతిః ॥ తేనోముంచం
 త్వేనసో యదన్యకృతమూదిమస్సాహా॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యాం మిత్రా
 వరుణాభ్యాగ్ం సామాయధాతేబృహస్పతయిఇదమ్॥ సజాతశగ్ంసా
 దుత జామిశగ్ం సాజ్ఞాయస్తశ్శగ్ం సాదుతవాకనీయసః ॥ అనా
 ధృష్టకదేవకృతయదేవస్తస్మాత్త్వమస్తాన్జాతవేదోముముగ్ధిస్సాహా॥
 అగ్నయే జాతవేదస ఇదమ్ ॥ యద్వాచాయ స్తనసాబ్రాహ్మభ్యా

మూఁకుభ్యామస్త్రీనద్భ్యాగ్ం శిశ్నైర్వదస్పరించక్రనూ వయమ్ ।
 అగ్నిర్మాతస్మాదేనస్థఃప్రముంచతుచక్రమయానిదుష్కృతాస్వాహా॥
 అగ్నయఃశిదమ్ ॥ తేనస్త్రిణో అర్హవాన్నిర్భభూన యేన సూర్యం
 తమసానిర్భుమోచ । యేనేంద్రోవిశ్వాఅజహః దరాతీస్తే నాహం
 జ్యోతిషాజ్యోతిరానతానఅత్సి స్వాహా॥ అగ్నయేజ్యోతిష్మతశిదమ్ ।
 యత్కుసీద మభ్రీతం మయేహ యేనయమస్య నిధినాచరామి
 ఏగత్తదగ్నే అన్తఃకోధవామి జీవన్మేవప్రతితతే దధామి స్వాహా ॥
 అగ్నయః శిదమ్ (యస్మయి మూతాయదాపిపేష యదంతరిక్షంసు
 దాశసాంతిక్రామాత్రితేదేహ ద్విజాతాయదాప ఇమంమే వరుణ
 తత్త్వాయామి త్వంనో అగ్నే నత్వంనో అగ్నేత్వమగ్నే అయాసి)
 యస్మయి మూతాగచ్ఛేనజ్యే నశ్చకార యత్ప్రితా । అగ్నిర్మా
 తస్మాదేనస్థో గాహ్వాపత్యఃప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమక్షరోతు
 మామనేనస్థస్వాహా॥ అగ్నయేగాహ్వాపత్యాయేదమ్॥ యదాపిపేష
 మాతరం పితరం పుత్రఃప్రముదితోధయః । అహిగ్ంసితోపితరా
 మయా తత్తదగ్నే అన్తఃకోధవామి స్వాహా ॥ అగ్నయఃశిదమ్॥ య
 దంతరిక్షం పృథివీ ములేద్యాం యన్మాతరం పితరం వాజహిగ్ంసితమ్
 అగ్నిర్మాతస్మాదేనస్థో గాహ్వాపత్యఃప్రముంచతుదురితాయానిచక్రమ
 క్షరోతు మామనేనస్థస్వాహా॥ అగ్నయేగాహ్వాపత్యాయేదమ్॥ య
 దాశసానిశసా యత్పరాశసా । యదేన శ్చక్రమ నూతం య

త్పురాణమ్ అగ్నిర్మా... సగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే గార్హపత్యా యేదమ్॥
 అగ్నిక్రామామి దురితం యజేన్ జహామి ద్విప్రం పరమే సధస్థేయై
 యంతి సుకృతో నాపి దుష్కృతైస్తమారోహామి సుకృతాన్సులోకగ్
 స్వాహా॥ సుకృతాన్సు లోకాయేదమ్ । త్రితేజేనా అమృజ తైత
 దేనః॥ త్రిత ఏతన్మనుష్యేషు మామృజే తతో మా యది కించిదాన
 శే । అగ్నిర్మాతస్మా... సగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే గార్హపత్యా యేదమ్॥
 దివి జాతా అపుజాతా యాజాతా ఓషధీభ్యః । అథోయా అగ్నిజా
 అపస్తాన శృంధంతు శుంధన్తిస్వాహా॥ అదభ్యశృంధసిభ్య ఇదమ్॥
 యదాహో న క్తం దురితంచరాసు యత్వాదితా నూతనం యత్పురా
 ణమ్ । హిరణ్యవర్ణా సతత ఉత్పసితస్తస్వాహా॥ అదోభ్యహిరణ్య
 వర్ణాభ్య ఇదమ్ । ఇనుం మే వరుణ... చక్రే స్వాహా॥ వరుణా యేదమ్॥
 తత్వాయామి... మోషే స్వాహా॥ వరుణా యేదమ్ ॥ త్వం నో అగ్నే...
 గ్ధ్యస్మత్ స్వాహా॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ సత్వం నో అగ్నే... ఏది
 స్వాహా॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ త్వమగ్నే అయా స్యయా... భే
 త్తజగ్ స్వాహా॥ అయసేఽగ్నయ ఇదమ్॥ యదదీవ్యం స్త్రణ మహం
 బ్రహ్మ వాదితస్త్వా సంజగర జనేభ్యః॥ అగ్నిర్మా తస్మాదింద్రశ్చ సంభ
 దానా ప్రమంచతాగ్ స్వాహా॥ అగ్నిగ్రదాభ్యామిదమ్॥ యద్ధస్తా
 భ్యాం చకర కిల్బిషాణ్యతాణాం వన్ను ముపజిన్నమానః॥ ఉక్రం
 ప్రశ్యాచరాష్ట్రభృచ్చ తాన్యస్తరసా వసుదత్తా మృతాని స్వాహా॥

ఉగ్రం పశ్యా రాష్ట్రభృద్భావ్యమిదమ్ ॥ ఉగ్రం పశ్యే రాష్ట్రభృద్భావ్యమిదమ్ ॥
 పాతే యదక్షుప్త మనుదత్తమేతత్ ॥ నేన్నయుగా ప్రణవ ఇథ
 మానో యమస్యలోకే లభ్యమిదమ్ ॥ ఉగ్రం పశ్యా రాష్ట్ర
 భృద్భావ్యమిదమ్ ॥ (అవతే హేడ ఉదుత్తమ మిమం మే వరుణ తత్వా
 యామిత్వం నోలగ్నే సత్వనోలగ్నే) అవతే హేడో వరుణ సమో
 భిరవ యజ్ఞేభి రీమహే వావిధిః ॥ వయస్సస్మభ్య మసురప్రచేతో
 రాజన్మనాగ్ంసి శిశ్రధః కృతానిస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ ఉదు
 త్తమం వరుణపాశ మస్మదవాధమం విమద్యమగ్గ్ శ్రథాయ ॥ అథా
 వయ మాదిత్య ప్రతేతవానాగస్యో ఆదితయేస్వామ స్వాహా ॥ వరుణ
 యేదమ్ ॥ ఇమం మే... చక్రేస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ తత్వాయా...
 మోషీస్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ త్వం నోలగ్నే... ప్రముముగ్ధ్య
 స్మ తస్వాహా ॥ అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ సత్వం నో... ఏధిస్వాహా ॥
 అగ్ని వరుణాభ్యామిదమ్ ॥ సంకుసుకో వికుసుకోనిర్ ఋధోఽశ్చ నిస్వనః ॥
 తేనైస్మద్యత్మమనాగసోదూ రాద్దూర మచీచతగ్ స్వాహా ॥ సంకుసుక
 వికుసుకనిర్ ఋధనిస్వ నేభ్య ఇతమ్ ॥ నిర్యత్మమచీచ తే కృత్యానిర్ ఋ
 తిఃచ ॥ తేనయో అటై స్మత్సమృచ్ఛాతైతమ్ స్మైప్రసువామసిస్వాహా ॥
 నిర్యత్మాయేదమ్ ॥ దుశ్శగ్ం సానుశగ్ం సాభ్యాంఘ్రే నానుఘ్రేనచ ॥
 తేనా న్యో అటై స్మత్సమృచ్ఛాతైతమ్ స్మైప్రసువామసిస్వాహా ॥ దుశ్శ
 గ్ం సానుశగ్ం సఘ్రానుఘ్రేభ్య ఇదమ్ ॥ సంవర్చసావయసానంతనూ

భిరగన్మహి మనప్రాసగ్గివేసె॥ త్వష్టానో అత్రవిదధాతు రాయోఽ-
 నమాద్భుత్యో ॥ ౨౭ ॥ యద్విల్వగ్నస్వాహా ॥ త్వష్టో ఇదమ్ ॥ ఆయుష్టే
 విశ్వో దధద్రయ మగ్నిర్వరేణ్యః॥ పునస్తేప్రాణ ఆనూతి పరాయ-
 త్మగ్ం సుహమి తేస్వాహా॥ ఆయుష్టే ౭గ్నయ ఇదమ్ ॥ ఆయుర్దా అ-
 గ్నే హవిహో జహాణో మృతప్రళో మృతయోనిశ్చ॥ మృతంప్రీత్వా
 మధుచారు గవ్యం పితేవపుత్ర మభిరక్షతా దిమగ్నస్వాహా ॥ ఆయు-
 ర్దేగ్నయ ఇదమ్ ॥ ఇమ మగ్న ఆయుష్టే వర్చసే కృధి తిగ్మమోజోవ-
 రుణసగ్గిశాధి ॥ మాతేపి స్మా అదితేఃర్మయచ్చ విశ్వేదేవాజర-
 దప్తిర్యథాస్తత్స్వాహా ॥ అగ్నివరుణాదితివిశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥
 అగ్న ఆయాగ్ంషి పవస ఆస్తునోర్జమిషంచనః॥ ఆ రేబాధస్వ దుచ్చ-
 నాగ్ స్వాహా॥ అగ్న యేపవస ఇదమ్ ॥ అగ్నే పవస్తస్వపాఅస్మేవర్చ-
 సువీర్యమ్ ॥ దధద్రయిం మయిబోషగ్ స్వాహా ॥ అగ్న యే పవమా-
 నాయేదమ్ ॥ అగ్ని ఋషిః పవమానః పాంచజన్యః పురోహితః॥ తమీ-
 మహేమహగ్నయగ్ స్వాహా ॥ అగ్న యే ఋషయే పవమానాయపాం-
 చజన్యాయపురోహితాయేదమ్ ॥ అగ్నే జాతాస్పిరుదానస్తపత్యా
 ప్రత్యజాతా జాతవేదోనుదస్వ॥ అస్మేదీదిహిస్తుమనా అహేత్యచ్చ-
 ర్మతేస్యామత్రివరూధక్షిణాభస్వాహా॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ సహసాజా-
 తాస్పిరుదాన స్సపత్యాస్పిత్యజాతా జ్ఞాతవేదోనుదస్వ ॥ అధనో
 బూహిస్తుమస్తస్యమానోవయగ్ స్వామప్రణదానస్తపత్యాత్వా

హః॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ అగ్నే యోనోభివోజనో వృకోవాగ్రోజిహ్వా
 గంసతి॥ తాగస్త్యంవృతహం జహివస్త్వస్మభ్య మాభగ స్వాహా॥
 అగ్నయేనృత్నఘ్న ఇదమ్॥ అగ్నే యోనోభివాసతినమానో యశ్చని
 ప్త్యః॥ తింరయగంస్తమిం కృత్వాతుభ్యమగ్నే పిదధ్యసిస్వాహా॥
 అగ్నయ ఇదమ్॥ యోనశ్శపాదశివతోయశ్చింతశ్చ పతశ్చపాత్॥
 ఉపాశ్చింతైనిముక్షుసర్వంపాపగ్ నమూపాతాగ్ స్వాహా॥ ఉపా
 నిముగ్భ్య ఇదమ్॥ యోనస్తపతోయోరణో మనోభివాసతదేవాః॥
 ఇద్ధస్యేవప్రతాయతో మాతస్యోచ్చేషికించన స్వాహా॥ దేవేభ్య
 ఇదమ్॥ యోమాం ద్వేష్టిజాతవేదోయం చాహం ద్వేష్మియశ్చ
 మామ్॥ సర్వాగ్ స్తానగ్నే సందహాయాగ్ శాహం ద్వేష్మి యేచ
 మాగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదమ్॥ యో అస్మభ్యమరాత్రీయా
 ద్యశ్చనో ద్వేషతేజసః॥ సిందాద్యోఅస్మాదిస్సాచ్చ సర్వాగ్ స్తా
 న్మమహాకుసు స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదమ్॥ సగంశిరింమే బ్రహ్మసగం
 శితవీర్యాత బలమ్॥ సగంశితంక్షత్రింమేజిష్ఠ్య యస్యాహమస్మిపు
 రోహితస్వాహా॥ బ్రహ్మక్షత్రిభ్యామిదమ్॥ ఉపాంబాహూలతిర
 ముద్వహ్చిఅశోబలమ్॥ క్షీణోమిబ్రహ్మహృదమిత్రా నున్నయామి
 స్వాంలూగ్ స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ పునర్మనఃపునరాయుర్మతగ్నా
 త్పునశ్చక్షుః పునశ్శోత్రం మఱగ్నాత్పునః ప్రాణః పునరాకూరించు
 అగ్రాత్॥ పునశ్చిత్తంపునరాధీశమృతగాత్॥ నైశ్వానరోమేదబస్మహా

పాలవబాధతాం దురితానివివ్యాస్వాహా॥ నైశ్వానరా యాదభ్యాయతి
 నూనపిభదమ్॥ సువేణవహోమః॥ సిగ్గంహేహ్యఘృతనయాశ్చదాతా
 త్విషిరిగ్నా బ్రాహ్మణే సూక్తేయః॥ ఇద్రం యాదేవీ సుభగా
 జ్జాత॥ సానతగ్నా వర్చసానవిదానాస్వాహా॥ ఇంద్రజనన్యై
 దేవ్యాభదమ్॥ యారాజన్యేనంసుభావాయతాయామశ్వస్యక్రంద్యే
 పురుషస్య మూయా॥ ఇంద్రంయా... దానాస్వాహా॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాభదమ్॥ యాహస్తివిద్వీపిని యాహిరణ్య త్విషిరిశ్వేషు
 పురుషేషుగోషు॥ ఇంద్రంయాదేవీ... దానాస్వాహా॥ ఇంద్రజన
 న్యైదేవ్యాభదమ్॥ రథేఅక్షేషువృషభస్యవాజే॥ వాతేప్రజన్యై వహ
 గస్యశుష్మే॥ ఇంద్రంయాదేవీసు... దానా స్వాహా॥ ఇంద్రజనన్యై
 దేవ్యాభదమ్॥ అగ్నేభ్యావర్తినౌభిక్షతవర్తస్వాయుషావర్చసానవ్యా
 మేధయాప్రజయాధనేనస్వాహా॥ అగ్నయేభ్యావర్తినభదమ్॥ అగ్నే
 అంగిరశ్శతం తేసంత్యావృతస్సహస్రంత ఉపావృతః॥ తాసాంపావ
 స్యహోషేణ పునర్నోదస్తమాకృధి పునర్నోరయిమాకృధి స్వాహా॥
 అగ్నయేఅంగిరస భదమ్॥ పునరూర్జాని.. తస్వాహా॥ అగ్నయ
 భదమ్॥ సహరయ్యా... విశ్వతస్పరిస్వాహా॥ అగ్నయభదమ్॥ అభ
 సమిత్పాణిరగ్నిముపతిష్ఠతే॥ అథోషస్థానమ్॥ నైశ్వానరా యత్రతివేద
 యామోయ దీప్తృణాం సంగురో దేవతాసు॥ సవతా న్నాశాన్వ
 ముచస్పృవేదసనోముంచాతుదురితాదవద్యాత్॥ నైశ్వానరావహయా

న్నఃప్రవిశ్యైర్వైర్నిగరమభిధాన్మ్యాశామ్ అనాజానన్మనసాయాచ
 మానోయదశ్రోతోఅనభిధునామి । అమీయేసుభగేదివిచృతౌనా
 మతారకేపేహమ్మతస్యయచ్చతా మేతద్భద్రకమోచమ్ । విజిహీ
 ర్వన్తోకాన్కృధిబంధాన్మంచాపి బద్ధకమ్ । యోనేరివప్రచ్యుతోగ
 ర్భస్సర్వాన్వభో అనఃష్వి । సప్రజానాన్ ప్రతిగృభీతవిద్వాన్ప్రజాప
 తిఃప్రథమజాబుతస్య । అస్మాభిర్దత్తంజరసఃపరస్తాదచ్చిన్నంతంతుమను
 సంచరేనుతతంతంతుమస్వేకేఅనుసంచరంతియేషాన్దత్తంపితృనూ
 యసవత్ । అబధ్వేకేదడతఃప్రయచ్ఛాద్ధాతుంచేచ్ఛక్ష్మవాగ్ంసస్వ
 ర్గసమామ్ । ఆరభేథామను సగ్ంరభేథాగ్ంసమాసంకుంథామవభోమృ
 తేనాయద్వాంపూర్తం పరిశిష్టాయదగ్నాతస్మైగోత్రాయేహజాయా
 వతీసగ్ంరభేథామ్ । యద్రుతిరిక్షం పృథివీముతద్యాంయన్మాతరంపిత
 రం వాజిహిగ్ంసము । అగ్నిర్మాతస్మాదేనస్తా గార్వాపత్య ఉన్నోనేష
 ద్దురితా యానిచక్రము । భూమిర్మాతాఽదితినోజనిత్రంభాత్రాం
 తరిక్ష మభిశస్తవః । ద్యౌర్నఃపితాపితృయా చ్ఛభవాసి జామి
 మిత్వామా వివిత్సితోకాత్ । యత్రసుహర్దస్సుకృతోమదంతేవి
 హాయరోగంతన్వాగ్ ఆస్వాయామ్ । అశ్లోగాన్కైరహృతాస్వగ్గేత
 త్రపశ్యేమపితరంచపుత్రీమ్ । యదన్నమద్యౌస్పతేన దేవాదాస్య
 న్నదాస్యన్నుతవా కరిష్యే । యద్దేవానాం చతుష్యాగ్ం అస్తియ
 దేవకించప్రతిజగ్రాహమగ్నిర్మాతస్మాదన్మణంకృతోతు । యదన్న

మద్వి బహుధా విరూపం వాస్తో హిరణ్య ముతగామబా మఃమయ
 ద్దేనానాం చక్షుష్యాగ్లో అస్తి మదేవ కించప్రతిజగ్రాహ మగ్నిర్మా
 తస్మాదప్రణాత్పితోతుః యస్మయామనసా వాచాస్తతమేసకదా
 చన । పర్వస్మా త్తస్మాన్మేలితో మ్రోగ్నిత్వగ్ం హివేత్థ యథాతథగ్
 స్వాహా॥ సమిద్వయమగ్నోద్రహృత్య । అగ్నయశ్చదమ్ । అవధాన
 ధగ్మేణ ॥ అగ్నయేస్విష్ట్యతేస్వాహా ॥ అగ్నయేస్విష్టకృత శ్చదమ్ ।
 ఫలితాం సమిధమాధాయ బ్రహ్మణేవరందదాతి । తతస్సమిధమిధృ
 సన్నహనం చాగ్నోద్రహృత్య జగదాదీం జహయూత్ । ఇత్యాది
 తంత్రస్సమాప్తః॥ కూశ్మాండసంగ్రహశ్లోకః॥ సావిత్యాగ్నిముఖా
 తేన్నహవనం మదేనాయనువాకత్రయమ్ । సిగ్ం హేవ్యాప్రుచతురశ్చ
 సకలా అభ్యానరేసి రాజ్యతః । హుతోద్దబ్జుఖ ముపలిష్ఠే తధృత
 వైశ్వానరేణ్యాది సమిధమాధాయ వరందదా త్యతిథయే కుర్యాజ్జ
 యాదీన్నహా॥ ఇతి కూశ్మాండసంగ్రహయోగస్సమాప్తః.

అథ గణపాలామమంత్రాః.

దర్భానారయమాణః పత్న్యసహప్రాణానాయమ్యి । ఏవం
 గుణవిశేషగుణిష్టాయాం శుభతిశ్శాధర్మకత్తి సమేతస్య అంశా అగ
 వినోసవృత్త్యర్థం సకృత్పక్షమాశ్రిత్య సవనత్రయం గణహోమాన
 రిష్యే ఇతిసంకల్ప్య । ఉత్తరతో దర్భాన్నిరస్య కడిపస్పృశ్య ।
 పునసంకల్ప్య । అగ్ంహ... త్యర్థం ప్రాతస్సావనికగణహోమాన
 రిష్యే । పత్న్యసహవాసనానాగ్నోచరుగ్ శ్రవయిత్వా ప్రాచీనముడి
 చీరం వోద్వాప్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘాత్యాగ్నిం ధనాద్యాజ్య భా
 గాంతే । అగ్నేరుత్తరతస్సవనకంధ మాసాద్య । ప్రాక్షణాదిభిస్సగ్
 సౌత్యఅద్భిస్సంపూర్వఫలపుష్పాదిభి రభ్యర్చ్య ప్రతిష్ఠాప్య అగ్ని

ముఖాః ఆశ్రయః । ఓం భూభువస్సువః ...యాత్వాహః । సక్రిత
 ఇదమ్ ॥ భూస్వాహః ॥ అగ్నయఇదమ్ । భువస్వాహః ॥ వాయవ
 ఇదమ్ । సువస్వాహః ॥ సూర్యాదేవమ్ । భూభువస్సువస్వాహః ।
 ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ అథ చారవాః । అస్త్యేనయసుకథా గ్రామే
 అస్మాకవిశ్వానిదేవ వయనాని వివాన్ । యుయోధ్యస్మ జ్ఞానా
 రాణమనోభూయిష్ఠాంజేనమ ఉక్తివిధేమస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 ప్రవ శ్శుక్రాయభాసవే భరధ్వగ్ం హవ్యం మతిం చాగ్నయే
 సుపూతమ్ । యోదైచ్యాని మానుషా జనూగ్ వ్యంతర్విశ్వానివిద్య
 నాజగతిస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥ అచాగిరో మతతమా దేవయం
 తీగ్నియంతి ద్రవిణంభిక్షమాణాః । సుసందృశగ్ం స్మవతీగ్న్యం
 చగ్ం హవ్య వాహ మరణిమానుషాణాగ్ స్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 అగ్నే త్వమస్మద్యుయో ధ్యమివాఅగ్నిత్రా అభ్యమంతకృష్ణే!
 పున రస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవతాంవిశ్వేభిరజ కేభిర్యజత్రస్వాహః ।
 అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అగ్నే త్వం పారయా నవో అస్మాత్స్వస్తిభిరతి
 ద్దగ్ధాః విశ్వా । పూశ్శుప్తృధ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవానోకాయుతన
 యాయ శంభ్రోస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥ ప్రకారవో మన నా
 ప్రచ్య మానా దేవద్రీచీం నయథ దేవయంతిః । దక్షిణావా ద్వాజని
 ప్రాచ్యేతి హవిర్భరం త్వగ్న హేమృతా నీస్వాహః । అగ్నయఇదమ్ ॥
 వైవాస్వతి మా పురుషస్సహస్రాగ్నిస్సహస్రీపాత్ । వైభానువిశ్వహో

ప్రత్యాఽత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులగ్ స్వాహా॥ పురుషాయనారాయణాయే
 ధమ్॥ పురుషవేదగ్ం సర్వం యద్రూఢతం యచ్ఛుభవ్యమ్ । ఉతా
 మృతత్య స్త్యేశానో యదన్ననాత్మగోహస్త్వాహా॥ పురుషాయనారా
 యణాయేదమ్॥ ఏతావనస్య మహిమాఽహో జ్యాయాగ్ శ్చపూరు
 షః॥ పాదోస్య విశ్వా భూతాః॥ త్రిపాదస్యామృతం దివిస్వాహా॥ పురు
 ...దమ్ ॥ త్రిపా దూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః పాదోస్త్యేహ భవా త్పునః॥
 తతో విష్వ జ్వస్త్రికామ త్సశినానశనే అభిస్వాహా॥ పురు...దమ్॥
 తస్మాద్విరా డజాయత విరాజో అభిపురుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత
 పశ్చాద్భూమి మధోపుర స్వాహా॥ పురుషా...దమ్॥ యత్పురుషే
 ణ ప్రావిషా దేవా యజ్ఞమత్స్వత । ససంహో అస్మాస్తీ దాజ్యగ్ంగ్రి
 వ్యుత్తధృశ్చర ద్భవిస్వాహా॥ పురు...దమ్ ॥ సప్తావ్యాసః కర్షణయ
 స్త్రిసప్తసమిధః కృతాః॥ దేవా యత్యజంధిన్వానా అబధ్నాపు
 రుషం ప్రశుగ్గ్ స్వాహా॥ పురు...దమ్ ॥ తం యజ్ఞంబహిషి ప్రాక్షా
 పురుషం జాత మగ్రతః । తేన దేవా అయజంత సాధ్యా ఋషయ
 శ్చయేస్వాహా॥ పురుషా...దమ్ ॥ తస్మాద్వ్యాజ్ఞాత్సర్వహుతస్సంభృ
 తం పృషదాజ్యమ్ । ప్రశూగ్ స్తాగ్ శ్చకే వాయవ్య నారణ్యాస్త్రా
 మ్యాశ్చయేస్వాహా॥ పురు...దమ్॥ తస్మాద్వ్యాజ్ఞాత్సర్వహుతఃపృషా
 మాసిజజ్జరే । ఛందాగ్ంసిజజ్జరేత స్మాద్యజ్ఞస్తస్మాదజాయత స్వాహా॥
 పురు...దమ్॥ తస్మాద్వ్యాజ్ఞాతావాయవ్యేకేచోధయా దతః॥ గావోహ

జజ్జితేతస్మాత్తస్మాజ్జతా అజావయన్వాహాః పుగుహ...దమ్॥ య
 త్పురుషంవ్యదధుః క్షిణిధావ్యకల్పయన్॥ ముఖింకి మస్యకౌబాహూ
 కా పూరూ పాదా వుచ్యేతేస్వాహా॥ పురు...దమ్॥ బ్రాహ్మణోస్య
 ముఖ మాసీ దా... క్షత్రః॥ ఊరూతదస్యయద్వైశ్యో
 క్షత్రియో వూ... స్వాహా॥ పురు...దమ్॥ చంద్రమా
 నంసహజాత్పిహిహూత్య చిజాయతే॥ ముఖాదింద్ర శ్చాగ్నిశ్చ
 ప్రాగ్గా ద్వాయురజాయతే స్వాహా॥ పురు...దమ్॥ నాభ్యో ఆసీ
 దంతకిక్కుగ్ంశ్చోష్ణో ద్యాస్సమవర్తతే॥ ప్రద్యావ్యం భూమిర్దిశశ్శ్రోత్రా
 త్రథాహోకాగ్ం అకల్పయన్తాస్వాహా॥ పురు...దమ్॥ వేదాహ
 మేతం పురుషంమహాంత నూదిత్యవర్ణం తమస్మస్తుపారే॥ సర్వాణి
 రూపాణి విచిత్ర్యధీరో నామానక్ష్త్రత్వాభివదన్ యదాస్తేస్వాహా॥
 పురు...దమ్॥ ధాతౌపురస్తాద్యముదాజహర శత్రుః ప్రవిద్యావప్రిది
 శశ్చత్రస్రః॥ తమేవం విద్యావమ్మత ఇహభవతి నాన్యః కంధా
 అయనాయ విద్యతేస్వాహా॥ పురు...దమ్॥ యజ్ఞేన యజ్ఞమయ
 జంతదేవాస్తానిధర్మాణిరక్షమాన్యాసన్॥ జేహనాకం మహిమాన
 స్సచంతే యత్రోపూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాస్స్వాహా॥ పురు...
 దమ్॥ అగ్నేర్మర్త్యే ప్రశమస్య ప్రచేతస్తాయం పాంచజన్యః బహవ
 స్సప్రింధజే విశ్వస్యాంపిశి ప్రవిపిశివాగ్ం సమీమహేసనాముచ
 త్పగ్ంహ సస్వాహా॥ అగ్న యేగ్ంహహాముచ ఇదమ్॥ యస్యేదం

ప్రాగం సమీపద్యదేజితై యస్త్వత్రాతం జననానంతరే కేవలమ్ । స్వా
 మ్యగ్నిం నాధితోజోహవీమి సనోమంచ త్వగ్ంహస సాస్వహః ॥
 అగ్నయేఽగ్ం హోమంచ ఇదమ్ ॥ ఇంద్రస్త్వమస్త్వేత్రధనుస్త్వపచేత
 సోవృత్త్రస్సుస్తోమాఉపమామువాగుః ॥ యోద్రాశుషస్సుశ్చ్యో హవ
 ముపగంతాసనోమంచ త్వగ్ం హససాస్వహః ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హోమా
 ముచ ఇదమ్ ॥ యస్సగ్రాహం నయతి సంవశ్యయుధేయః పుష్టాని
 సగ్ంస్తృజతీత్రయాః ॥ స్తోమింద్రం నాధితోజోహవీమి సనోమంచ
 త్వగ్ంహస సాస్వహః ॥ ఇంద్రాయాగ్ం హోమాముచ ఇదమ్ ॥ మస్త్యేవం
 మిత్రావరుణాతస్యవిత్రగ్ం సత్యేజసాద్యగ్ంహణాయన్నుజేథయా
 రాజాసగ్ంసరథం యాథఉగ్రాతానో ముంచతమాగససాస్వహః ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యా మాగోముగభ్యమిదమ్ ॥ యోవాగ్ం రథఋజుశ్శి
 నైత్యథస్తామిభుచ్ఛిరంత ముప్రయాతి నూషయత్ ॥ స్తోమిమిత్రావ
 రుణా నాధితో జోహవీమి తోనో ముంచతమాగస సాస్వహః ॥ మి
 త్రావరుణాభ్యానూగోముగభ్యమిదమ్ ॥ నాయోస్సవిత్రుద్విదధాని
 మన్మహేయా తన్మన్వభ్యభృతో యాచరక్షతః ॥ యోవిస్వస్య
 పరిభూ బభూతు స్తోనోమంచత మాగస సాస్వహః ॥ వాయుసవి
 తృభ్యా మాగోముగభ్యమిదమ్ ॥ ఉప్రశేష్తానత్రశిహో దేవయోర్ధ
 శ్శేలస్థిరః ॥ స్తోమివాయుగ్ం సవితారం నాధితో జోహవీమి తోనో
 ముంచత మాగససాస్వహః ॥ వాయుసవితృభ్యా మాగోముగభ్యమి

డమ్ । గ్రీధోమౌనీనామహ్వాః శతయోశుభం గమిష్యే సుయమేభి
 ర్శ్వే । యయోర్వాం దేవాదేవేభ్యః సీతమోజస్తానో ముంచ
 తమాగస్తస్వాహా । అశ్వభ్యామాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ యదయా
 గింహాశుగ్ం సూర్యాయాః స్త్రిచక్రేణసగ్ం సద మిచ్ఛమానా ।
 స్తామి దేవానశ్వినో నాదితోజోహవీమి తేనో ముంచత మాగస్త
 స్వాహా । అశ్వభ్యామాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥ మరుతాంమస్త్యే అధి
 నోబ్రువంతు ప్రేమాంవాచు విశ్వామవంతువిశ్వే । ఆశూహు
 వేసుయమా నూతియే తేనో ముంచం తేనస్తస్వాహా । మరుద్భ్య
 ఏనోముగ్భ్యః ఇదమ్ ॥ తిగ్మమాయుధంవీడితగ్ సహస్యద్రివ్యగ్ంశర్కః
 పృతనాసుజ్ఞుః । స్తామిదేవా న్మరుతో నాదితో జోహవీమి తేనో
 ముంచం త్వేనస్తస్వాహా । మరుద్భ్య ఏనోముగ్భ్యః ఇదమ్ ॥ దేవా
 నాం మస్త్యే అధినోబ్రువంతు ప్రేమాం వాచు విశ్వామవంతువిశ్వే ।
 ఆశూహువేసుయమా నూతియే తేనోముంచం త్వేనస్తస్వా
 హా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఏనోముగ్భ్యః ఇదమ్ ॥ యదినం మాభిశోచ
 తిపారుషే యేణదైశ్విన । స్తామివిశ్వోదేవాస్తానో జోహవీ
 మి తేనో ముంచం త్వేనస్తస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్య ఏనోముగ్భ్యః
 ఇదమ్ ॥ అనునో ద్యానునుతి ర్భజం దేవేషు మయితామ్ । అగ్నిశ్చ
 హవ్యవానో భవతాంద్రాశుషే మయస్తస్వాహా ॥ అనుమత్యా
 ఇదమ్ ॥ అన్విద నుమనేభ్యః మన్మనైశంచనశక్రధి క్రవ్వేదతౌ

య నో హీను ప్రణ ఆయుగ్ంషి తారిష స్వాహా ॥ అనుమత్యా
 ఇదమ్ ॥ వైశ్వానరో న ద్విశ్వాపయాతు పరావతః ॥ అగ్నిరుక్తేన హ
 హ సా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్ ॥ ప్రప్టోదివి ప్రప్టో
 అగ్నిః పృథివ్యాంప్రప్టో విశ్వానరః పృథీరావివేకః ॥ వైశ్వానర ససహా
 ప్రప్టో అగ్ని సససో దినా సరిషః పాతున క్షగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే
 వైశ్వానరాయేదమ్ ॥ యేఅప్రథేతా మమితేభిరో జోభిశ్శ్రేష్ఠత్రిషే
 అభవతాం వసూసామ్ ॥ స్తామిద్యాహ పృథివీనాధిరో జోహవీమితే
 నో ముంచత మగ్ం హస్త స్వాహా ॥ ద్యావాపృథివీభ్యామగ్ంహా
 ముగ్భ్యమిదమ్ ॥ ఉర్విరోదస్తీవరివః కృణోతం క్షేత్రస్యపత్నీ అధినో
 బ్రూయూతం ॥ స్తామిద్యాహ దివినాధిరో జోహవీమితేనో ముంచత
 మగ్ం హస్త స్వాహా ॥ ద్యావాపృ.. మిదం ॥ యశ్చేనయం పురుషతా
 యవిష్టా విద్వాగ్ంసశ్చక్రమా కచ్చనాగః ॥ క్షధీస్సస్మాగ్ం అదితే
 రనాగ్రా వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రో విష్వగక్సే స్వాహా ॥ అగ్నయేగ్ం
 హాలాముచఇదమ్ ॥ యథాహ ॥ ద్వసవో గౌర్యం చిత్వదిమితా మ
 ముంచతా యజత్రాః ॥ ఏవాత్వమస్మల్పీముంచావ్యగ్ంహా ॥ హతా
 ర్యక్సేత్రరాంసత్రాయుస్వాహా ॥ అగ్నయేగ్ం హాలాముచఇదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా యత్రవ్యా తనూ సప్తేయమగ్ంహాసాముంచ
 తగ్ స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ం హాలాముగ్భ్య మిదమ్ ॥
 యావామింద్రావరుణా సహస్యతనూస్త యేయమగ్ంహాసాముంచ

తగ్గ స్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మగ్ంహామగ్భ్యా మిదమ్ | యా
 వామింద్రావరుణా రక్షస్యాతనూస్తయే...స్వాహా॥ ఇంద్రావ...మి
 దమ్ | యావామింద్రావరుణా తేజస్యాతనూ స్తయే...స్వాహా॥ ఇం
 ద్రావరు... మిదమ్ | యావామింద్రావరుణా వగ్నా సాగ్రామస్తంవా
 మేతేనావయజేస్వాహా॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదమ్ | యావామిం
 ద్రావరుణా ద్విపాత్సుప్తశుషు ప్రామస్తంవామేతే నావయజేస్వా
 హా॥ ఇంద్రావరుణా భ్యామిదమ్ | యావామింద్రావరుణా చతుష్పా
 త్సుప్రామస్తంవా... యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ | యావామిం
 ద్రావరుణాగ్రోపేష్టుప్రామస్తంవా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ | యావా
 మింద్రావరుణాగ్రహేష్టుప్రామస్తంవా...స్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ |
 యావా...ణాపుసాగ్రామ స్వాహా॥ ఇంద్రావ...దమ్ | యావా...
 గ్రావధీష్టుసాగ్రామ... యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...దమ్ | యావామింద్రా
 వరుణావనస్పాష్టుసా...యజేస్వాహా॥ ఇంద్రా...మిదమ్ | పవమాస్త
 స్సుప్తజానః ప్రవిత్రేణ విచర్షణః | యః పోతానపునాతు మాస్వా
 హా॥ అగ్నయేకవమానా యేదమ్ | పునంతుమాదేవ జనాః | పు
 నంతుమననో ధియా | పునంతు విశ్వత్రయప్త స్వాహా॥ దేవజన
 మనువిశ్వాయుభ్య ఇదమ్ | జాతేదేవః ప్రవిత్రవత్ప్రవిత్రేణ పునాహి
 మా | శ్చుకేణదేవదీప్త్యదస్తే క్రత్వాక్రశూగ్ంరస్తుస్వాహా॥ జాత
 వేదసేగ్నయ ఇదమ్ | యజ్జేప్రవిత్ర మద్విష్యస్తే విరత మంతరా |

బ్రహ్మతేన పునీమ హే స్వాహా॥ అగ్న యోపవమానా యేదమ్॥ ఉభా
 భ్యాం దేవనవితః ప్రవిత్రేణ సవేనచ॥ ఇదం బ్రహ్మపునీమ హే స్వాహా॥
 దేవాయ సవిత్ర ఇదమ్॥ వైశ్వదేవి పునతీ దేవ్యా గ్రాద్యస్తే బ్రహ్మ
 స్తమవో వీతి పృష్ఠాః॥ తయోమదంత సుధమా ద్యేషు వయగ్ స్వాహు
 పతియో రియూణాగ్ స్వాహా॥ వైశ్వవైశ్వే పునత్యా ఇదమ్॥ వైశ్వా
 నరో రశ్మిభిర్భా పునాతు వాతః ప్రాణేన సీరో మయోభూః॥ ద్యా
 వాపృథివీ పయస్తాపయోభిర్ ఋతాన రీయశ్చియే మాపునీతాగ్
 స్వాహా॥ వైశ్వానరాయ వాతే రృతాయ ద్యా వా పృథివీ భ్యామృతావ
 రీభ్యామిదమ్॥ బ్రహ్మద్భి సువితస్తృభిర్వర్షిష్టేదేవ మన్మథిః॥
 అక్షేదక్షైః పునాహిమా స్వాహా॥ సవిత్రేదేవా యేదమ్॥ యేన
 దేవా అపునతయేనా పోదివ్యం కశః॥ తేన దివ్యేన బ్రహ్మజేదం
 బ్రహ్మపునీమ హే స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ యః పావమానీరభ్యే
 తృప్తిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ సర్వగ్ం సపూతమశ్నాతి స్వదితం
 మాత్రరిక్ష్వానా స్వాహా॥ పావమానీభ్య ఇదమ్॥ ప్రాప్తమానీర్యోత్రభ్యే
 తృప్తిభిస్సంభృతగ్ం రసమ్॥ తిస్నే సరస్వతీ మహేక్షీరగ్ం సర్వి
 ర్మధూతకగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥ ప్రాప్తమానీస్త్వ
 స్త్యయసి స్సుదుమాహి పయస్వతీః॥ ఋషిభిస్సంభృతో రసో బ్రా
 హ్మజేష్వమృతగ్ం హితిగ్ స్వాహా॥ మంత్రోక్తదేవతాభ్య ఇదమ్॥
 ప్రాప్తమానీశ్శంతున ఇమం లోకమథోలముమ్॥ కామరాత్సమ్యక్

యంత్రునోదేవీదేవైస్సమాభృతాస్వాహా॥ పావమానీభ్యశ్చదమ్ ।
 ప్రానమృతానీ స్వస్త్వయినీ స్తుదుఘాహి ఘృతశ్చ తః । ఋషిభి
 స్సాభృతోరసో బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితగ్ం స్వాహా॥ పావమా
 నీభ్యశ్చదమ్ ॥ యేన దేవాః ప్రవిశేణ... పునంతమూస్వాహా॥ పావ
 మానీభ్యశ్చదమ్ ॥ ప్రాజాపత్యంప్రవిత్రం... బ్రహ్మపునీమహేస్వాహా॥
 ప్రాజాపత్యావవిత్రాయేదమ్ ॥ ఇంద్రస్సునీతీనహమా పునాతు...
 పునాతుస్వాహా॥ ఇంద్రాయసునీత్యాసహితాయ సోమాయస్వస్త్యా
 సహితాయ వరుణాయసమిచ్యాసహితాయ యమాయరాక్షేభ్యమృ
 ణాభి సహితాయ జాతవేదసంహార్యం త్యా సహితా యేదమ్ ॥ యదే
 వా దేవహేదంతం దే... మాముతస్వాహా॥ దేవేభ్య ఆదిజ్యేభ్యశ్చదమ్ ॥
 దేవాణావన... మూర్ధ్ని ఆగ్నిర్భూతస్మా దేనస్తోగార్హపత్యః ప్రముం
 చతుదుతా యానిచక్రమ కరోతుమామనేన సగ్ం స్వాహా॥ దేవే
 భ్యోఽగ్నే గార్హపత్యా యేదమ్ ॥ ఋతేన న్యావాపృథివీ... స్వతి॥
 ఋతాన్మాముంచతాగ్ం హస్తోయదన్యకృతమూర్ధ్నిమ స్వాహా॥ ద్యా
 వాపృ... శ్చదమ్ ॥ సజాతశగ్ం సా దుతవాజామిశగ్ం సాజ్ఞాయ సశ్చ
 ...యవః ॥ అనాజ్ఞాతం దేవకృతం యదేనస్తస్మాత్త్వ మస్మాజ్ఞాత
 వేదోముముగ్ధిస్వాహా॥ అగ్నే యేజాతవేదసశ్చదమ్ । యద్వాచాయ
 శ్చ... అగ్నిర్భూతస్మా దేనస్తోగార్హ... నేన సగ్ం స్వాహా॥ అగ్నే యే
 గా... దమ్ ॥ యద్ధస్తాభ్యాంచకరకి... ఘ్నమానః ॥ దూరేప్రశ్యాచరాప్ర

శ్చచ్చతాస్యప్రసావ... నిస్వాహా॥ దూరేపశ్యా రాష్ట్రభృద్యామి
 దమ్॥ ఆదీప్యంతృణం యదహంచకారయద్వాదాస్య తస్మిన్జగరా
 జసేభ్యః॥ అగ్నిర్మాతస్సాదేనస్తా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయేగార్
 హపత్యాయేదమ్॥ యస్మయి మ్రాతాగర్భ... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్॥ యదాపిపేష + భవామిస్వాహా॥
 అగ్నయేగార్హపత్యాయేదమ్॥ యదంతరిక్షం + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్న
 యేగార్ హపత్యాయేదమ్॥ యదాశసా + నేనస్తగ్ స్వాహా॥ అగ్నయే
 గార్ హపత్యాయేదమ్॥ అతిక్రమామి దురితంయదే... క్తగ్ స్వాహా॥
 సుకృతాంసు లోకాయేదమ్॥ త్రితేదేవా... నేనస్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయేగార్హపత్యాయేదమ్॥ దివిజాతా + శుంధసీస్వాహా॥ అభ్యు
 త్శుంధసీభ్య ఇదమ్॥ యదాపో నక్తం + సీతస్త స్వాహా॥ అదోభ్య
 హిరణ్యవర్ణాభ్య ఇదమ్॥ ఇమమే వరుణత్యాయామి త్వంనోఅగ్నే
 సత్వంనోఅగ్నే త్వమగ్నే అయాసి॥ వైశ్వానరో + వాహస్తాస్వాహా॥
 అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్॥ ఋతావాసంవైశ్వానరమృతస్త్వ త్యోత
 వస్సతిమ్॥ అజస్రంసుర్మమీమహేస్వాహా॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయే
 దమ్॥ వైశ్వానరస్యదగ్ంసనాభ్యో బ్రహదరిణాదేకస్వప్రస్యయా కవిః॥
 ఉభాపితరామహాయన్న జాయతాగ్నిర్ద్యావాపృథివీ భూరితేతస్తాస్వా
 హా॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్॥ ప్రప్రోదివిప్ర... నక్తగ్ స్వాహా॥
 అగ్నయే... యేదమ్॥ హోయదగ్నే భువనావ్యఖ్యః క్షుంసోపాతి

ద్యుఃపరిణామైశ్వానరబ్రహ్మణేవిందగ్రాతులయూహం పాతస్వస్తిభిస్స
 దాప్తస్వాహా॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్ । త్వసుగ్నేశోచమాశో
 శుచానానోదసీ అపృణాజాయమానః । త్వందేవాగ్ంఅభిశస్తేరమం
 హోవైశ్వానర జాతవేదో మహిత్యాస్వాహా॥ అగ్నయే వైశ్వానరా
 యేదమ్ ॥ అస్మాకమగ్నే మఘవత్సుధారయా నామ త్తత్తమజ
 రగ్ం సువీర్యమ్ । నయం జయేమశతినగ్ం సహస్రిణం వైశ్వానర
 వాజసుగ్నే తవోతిభి స్వాహా॥ అగ్నయేవైశ్వానరా యేదమ్ ।
 వైశ్వానరస్య సుమతేస్యామరాజాహిక్రంభవనానామభిశ్రీః । ఇతో
 జాతోవిశ్వమిదం విచ ఘ్నేవైశ్వానరో యతితేనూశ్యణ స్వాహా॥
 అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్ । అగ్నయేస్విష్టకృతే స్వాహా॥ అగ్న
 యేస్విష్టకృతేదమ్ ॥ సమితన్నహన ప్రహరణాది తంత్రః । అపరే
 గాగ్నిం ప్రాజ్ఞుఖ ఉపవిశ్యతిస్సప్తభి ర్దర్భపుంజితైః స్మిరాత్మానం
 సంపాదయేత్ ॥ హోమామాంతేయజ్ఞ ... మి । స్సమాప్తమ్.

అథ సింహానువాకః.

యజమానః పూర్వమగ్నేరుత్తరతః ప్రాచ్యాంనా స్థాపితం
 స్వర్చితం కలశంగృహీత్వా । మహాజనైస్సస్వస్తివాచన పఠనైః స్సహ
 చతుష్పథంగత్వాతత్రరంగవల్ల్యాశోభితదేశే కలశంనిధాయ పత్నీన
 మేతస్సో ఆసీన శ్చతుర్దిక్షు దర్భైః పరిస్తీర్య ప్రాణాపాయమ్య
 వైశ్వదేవాఖ్యంశర్మప్రారంభమాణ ఆదానమస్తాం హోమసమత్సర్గం
 సింహానువాకమంత్రపఠనం కరిష్యతిసంకల్ప్య । కలశస్థజలే స్వప్రవతి
 భిభిషిషాక్షమాణ సింహానువాక పఠనం కుర్యాత్ ॥ మయాకృత

ప్రాతస్సవనమాధ్యందినసవన ప్రతీయసవనప్రయుక్త గణనామాం
 గల్ప తి సవనపక్ష సంకల్ప విశేషః.

సిగ్ం హేమేనున్యః। న్యాఘేమేఽంతరామయః। నృకేమే
 తుత్। అశ్వేమేఘసిఃధన్వనిమేపిపాసా। రాజన్యగ్రహేమేఽశస్తయా।
 అశ్వనిమేఽంతరిః। గర్దభేమేఽర్కః। శియ్యకేమేఽహీః। అశ్వశ్లే
 మేవేషఘః॥౧॥ కూశ్మేమేఽంగరోగః। బస్తేమేఽవస్తర్యా। ఆప్రియే
 మేఽమృత్యుః। భ్రాతృవ్యేమేఽపాపా। సపశ్వేమేఽనిర్ఘుతిః। ద్రుష్కేఽ
 మేఽస్త్రధిః। సరస్వతిమేఽమృత్యుః। ఖడ్గేమేఽత్రిః। గవయేమే
 ఆంధ్యమ్। కారేమేఽబాధిర్యమ్॥౨॥ ఋక్షేమేఽశోకః। శోభా
 యాంమేఽసేదః। జరాయాంమేఽహిమః। శ్రష్టశక్తునేమేఽభీరుతా।
 కశేమేఽపాపగంధః। ఉలూకేమేఽశ్వభృశః। శ్లోకేమేఽశ్వాత్సా। మర్కటే
 మేఽదుర్బధిః। కులలేమేఽమృగశ్యా। ఉలలేమేఽప్రధ్యా॥౩॥ ఉష్ఠే
 మేఽత్రిస్తా। ఋశ్వేమేఽశ్రమః। అన్యాయంమేఽవ్యయమ్। శ్లోకేమేఽగంధః।
 కుమార్యాంమేఽలంకారః। సూకలేమేఽన్తధుః। పృథాకునిమే
 స్వశ్మః। జిజగలేమేఽమృతస్వశ్మః। విద్యుతిమేఽస్త్రయః। లోభా
 యాంమేఽక్షేదః॥౪॥ శిలభేమేఽపాపాఽన్త్రీః। స్త్రీఘమేఽన్త్రీః।
 అజానుమేఽకర్మశః। నాశ్వేమేఽశ్వాత్సా। శూదేమేఽస్త్రీయమ్। వైశ్వేమేఽ
 ర్మకృత్యమ్। రాజన్యబధునిమేఽజ్ఞానమ్। నైపాదేమేఽబహుహిత్యా।
 కుటుంకేమేఽక్షపథుః। ఉలలేమేఽబ్రాహ్మణః॥౫॥ ఉద్రిణిమేఽవస్తరః।

కింపురుషే మేగోదః । ద్విపిని మేనిష్టపత్ । హస్తేని మేకిలాసః ।
 శునిమేమరిప్రసా ॥ వన్యేషుమేష్టేచ్ఛః । విదేహేషుమేశీప్రథుః । మ
 హావన్యేషు మేగ్లాః । మూజవత్సు మేతన్నా । ద్రుందుభా మేకాశికా
 ॥ ఇత్వాకుషుమేపిత్రమ్ । కళింగేషు మేమేధ్యమ్ । అశతర్యాం మే
 క్రజస్తా । పుష్కల్యాం మేదుర్భరమ్ । అఖిలమేదంతరోగః ॥ మక్షి
 కాయాం మే శ్వల్కశః । శుకేషుమేహరిమా ॥ మయూరే మేజలస్పర్శ
 వృషే మేజరా । చాపే మేపవాదః । అశ్వుమే శ్రమః ॥ ౭ ॥ బ్రహ్మార్ష
 యే మేకిల్బిషమ్ । అపేహిస్తాప్నా । పునరపనాశనోభవానః । పాశ్చా
 త్యుక్తతస్య లోకే । పాశ్చాత్యేహ్యహృతః । యోనః పాశ్చాత్య
 జనాతి । తముత్వాజహి నోనయమ్ । అస్యత్రాస్మన్ని విశతాత్ । సహ
 స్త్రాక్షో అమర్త్యః । యోనో ద్వేష్టి సరిష్యతు । యముద్విష్ట సముజ
 హి ॥ కలశోదకం కించిద్భూమావిసృజ్య । కలశ ఆత్మానం సమ్యగా
 లోక్య । సుమిత్రానతప్రకీపథయ స్సంతుదుర్నితాస్తస్మై భూయా
 ను ర్యోఽస్మాద్ద్యేష్టియంచప్రయాద్విష్టః ॥ ఇతియ స్వాందిశి ద్వేష్ట
 స్తస్వాందిశికలశం నిరస్యపాణిపాదౌ ప్రత్యుత్థ్యాచమ్యా క్రతీక్షమా
 నోగృహం గచ్ఛేత్ ॥ సింహానువాక స్సమాప్తః.

అథ గృహనిర్మాణమ్.

ఆచమ్య...ర్థ గృహనిర్మాణాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణస్త...స్వస్తి పుణ్యా
 నావాచనం కరిష్యే విధిప్రకారేణ గణపతిపూజాం పుణ్యానావాచనంచతుర్వాక్ ॥ తతః
 స్థలశుద్ధిం కృత్వా ఈశాన్యభాగే వాస్తుపూజాం సమగ్రచాపూజాంచతుర్వాక్ ॥ జ్యోతి
 శ్చాస్త్రాక్షప్రకారేణ కంఠస్థాపనం మునుహూర్యైకృత్వా అగ్నిసవరత్నాదికం ము

జూరూడా నిత్యేష్య కేమస్తాపనం కుగ్యాత్ || తతః || బ్రాహ్మణాః సంపూజ్యః ఆశీర్వాదః కర్తవ్యః ||
అథ గృహనిర్మాణం సమాప్తమ్.

అథ గృహప్రవేశః

ఆచమ్య... ధంనూతనగృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరివ్యమాణసః...
స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే! గణపతిమధ్యర్చ్యపుణ్యాహవాచనం కుర్యాత్ || అథ వాస్తుపూజాం నవగ్రహపూజాంచకృత్వా || పూర్ణకరణద్వయం ప్రాగ్భాగే ప్రతిష్ఠాప్య గృహదేవతాపూజాది కం కృత్వా || తతః వాస్తుహోమం కరిష్యే! అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదీనర్వం కుర్యాత్ || షట్పాత్రప్రయోగః || పూర్వపరిషేచనం కృత్వా || వాస్తోష్మతే ప్రతిజా... చతుష్పదేస్వాహా || వాస్తోష్మతయశిదమ్! వాస్తోష్మతే శగ్నయా... స్వస్తిభిస్సదానస్వాహా || వాస్తోష్మతయశిదమ్! వాస్తోష్మతే ప్రతీరణో నవధిగోభిరశ్వేభిందో | అజరానస్తే సఖ్యే స్యామ పితేషు త్రాన్వీణీ నోజుషస్వ స్యాహా || వా... దమ్! అమీనహ వాస్తోష్మతే విశ్వాయూవా న్యావిశేః స ఖాస్తుశేవవధిప్రస్వాహా || వాస్తు... దమ్! జయాద్విపకీకద్యతే || వాస్తుహోమం కేచిత్ నకుర్వంతి || బ్రాహ్మణాః సంపూజ్యః | తతః బ్రాహ్మణ సమారాధనం కృత్వా || ఆశీర్వాదః || గృహప్రవేశస్సమాప్తః.

అథ కక్షహోమాః ||

ఆచమ్య... వవ... ధం ప్రతి కక్షాయం కృత్వా చతుర్దశీసాయ మాపానసహోమా నవకృప్య కక్షహోమపక్ష మాశీర్వతండులై హోమాష్యామి || కక్షదినాని సంఖ్యాయా సంకల్పః కార్యః | తత్సంఖ్యాయా ఆహుతిద్రవ్యోన్నయనంచ కార్యం | అస్మిన్నపి పక్షే ఔపసద్యే హునినాయం హోమకర్తవ్యః | ఏవమే వద్విధియాయాం ప్రాతరౌచా సనాస్య పకృప్య పక్షహోమపక్ష మాశీర్వతండులై హోమా

మ॥ పక్షుని సంఖ్యాన పూర్వవత్ । అత్రయజనీయే హనిప్రసాదో
మస్మిన్ తస్మాత్ । ఇతి పక్షి హాలామపకరణమ్.

అక్షరాభ్యాసః.

అచమ్య...వచం...స్థానకలవిద్యా సారంగతత్వసిద్ధిర్థం అక్షరా
భ్యాసాఖ్యః కర్మకరిష్యమాణస్త...స్వస్తిపుణ్యా హాచనంకరిష్యే॥
గణపతిపూజాంపుణ్యాహంచకృత్వా । ఏవా...స్థానం దేవతాసహిత
శ్రీమహాసరస్వతీపూజాంకరిష్యే । ఆదౌ అష్టదిక్పాలకపూజాంకుర్యా
త్ । మధ్యే సరస్వతీ-దక్షిణతో హరిం-పశ్చిమమ్-ఉత్తరతో
దేవీచావాహ్య । ప్రణాదేవీ సరస్వతీ-శీభిర్వాజినవతిః ధీనామవి
త్ర్యవతుః సరస్వతీమా...మి బ్రహ్మదేవానాం...రేభః । బ్రహ్మణ
మా...మి సత్తుమివతితి...నాచీ॥ లక్ష్మీమా...మి॥ ఇదంవిష్ణు...మా
మి॥ కౌరీమిమాయసలిలా...వ్యోమః । కారీమా...మి॥ ఘోషశోపచార
పూజాంచ కుర్యాత్ । కేచిత్ హాలామంసకుర్వంతి । తత్కరణేల
గ్నిపృతిష్ఠాపనాదికం కుర్యాత్ । చతుష్పత్రప్రయోగః । పూర్వపరి
షేచనం కృత్వా । ప్రణాదేవీ...వతుః । సరస్వత్యై స్వాహా॥ సరస్వ
త్యా ఇదమ్ బ్రహ్మదేవా...స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్ । సత్తుమివ...
స్వాహా॥ లక్ష్మ్యై ఇదమ్ । ఇదంవిష్ణు...స్వాహా॥ శ్రీవిష్ణవ ఇదమ్ । కౌ
రీమిమాయ...స్వాహా । కౌర్యా ఇదమ్ । దేవ్యై స్వాహా॥ దేవ్యా ఇ
దమ్ । ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా । తతః శ్రీగురుః ప్రాజ్ఞుభో గూ
త్వానస్తాదికందత్వాప్రణ్యజ్ఞుఖం శిష్యం శివాయనమ ఇతిమంత్రము
పదిశేత్ । ఆకీర్వాదః । అక్షరాభ్యాస సమాప్తః॥

విధురౌపాసనమ్.

పూర్వకృష్ణేయ్యే శో॥ ఉధృత్యవహ్నిం ప్రణవేనచాదావన్యగ్ని

నిత్యానితాపుకస్తాత్ । నిధాయపృష్ఠోడివిమం త్రకేవతతస్తు హాను
శ్చకలైచ్చతుస్థిః ॥ లేఖాదయోనైవచ తత్పతాంస విశ్వానినోద్వాస
ఇమేతిమంత్రః । వివాహానన్యాస మృతాంతమేతం గృహీవకుర్యా
ద్విధురోపమాణమ్ ॥ (శాకలహోమములు) తత్పవిత్రవృణీమహే
వయోదేవస్యభోజనం శ్రేష్ఠం సర్వభాతమం తురంభగస్యధీమహి
స్వాహా ॥ అగ్నయేజాతవేదస ఇదం । తాగంసవితుర్యరేణ్యస్య చిత్రా
మహం వృణేసుమతీవిశ్వజన్యాం । యామస్యకణ్వోఅనువాత్ క్రపీ
నాగ్ సహస్రధారాం పయసామహీంగాగ్ స్వాహా ॥ సవిత్ర ఇదం ।
విశ్వానినోదుర్గహ జాతవేదస్సిధుగనవావాదురితాతిపర్ష ॥ అగ్నే
అత్రివస్సనసా గృణానోఽస్మాకం బోధ్యవితాతనూనాగ్ స్వాహా ॥
అగ్నయేజాతవేదస ఇదం ॥ అన్వానోదేవసవితః క్రజావత్సావీస్సా
భగం పరాదుష్వప్నీయగ్ సువస్వాహా ॥ సవిత్ర ఇదం ॥ (విధురోప
యాజులవివాహాంతమాసన్యాసాంతమామరణాంతం ఏవం ప్రకా
రేణకుర్యాత్ ॥) ఇతివిధురౌపాసనంసమాప్తమ్.

అథ విధుర వైశ్య దేవః.

అగ్నికస్యవైశ్యదేవమాహ వృద్ధవస్థిః । అగ్నికస్తుయో
విప్రస్సన్నం వాహృతిభి స్స్వయమ్ ॥ ఋత్వా శాకలమృత్రైశ్చ
శిష్టం కాకబలింహరేత్ ॥ దేవకృత్యైస్సస ఇత్యాద్యా శ్చాకలమం
త్రాః । విష్ణురపి । అన్నంవ్యాహృతిభిస్తుత్వా ఋత్వా మంత్రైశ్చ
శాకలైః । ప్రజాపత్యైర్హవిహురత్వా పూజయేదతిథి తతంతి ।
ప్రథమతస్సర్వప్రాయశ్చిత్త పూర్వకంవైశ్యదేవ మారభేత్ । తత్ప్ర
కారః । ఆచమ్య... ధృప్రాతర్వైశ్యదేవంకరిష్యే । అగ్నిమిద్ధేత్యాది
అన్నమగ్నా వధశ్రిత్య । ఉదగుద్వాశ్యఅన్నం ద్వేధావిధ జ్యౌఽభి
ఘూర్య । ప్రథమభాగమాదాయ । భూస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ।
భువస్వాహా ॥ వాయుపదమ్ । సువస్వాహా ॥ సూర్యాదేవమ్ ।
భూభువస్సువస్వాహా ॥ క్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ శాకబలిః ॥ ఉదీచీస

ముష్ణంభస్మాహ్వాః స్వాహాః ప్రజాకతయథిదమ్ । దేవయజ్ఞవర్జం
 మహాయజ్ఞానగ్రదానంచకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం వైశ్వదేవాంగ త్వేన
 శాకలహోమా స్కరిష్యే । సమిధ తప్తాశ్చ వైశ్వహుయాత్ ।
 దేవకృతినై నసోఽవయజన మసిస్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ మను
 ప్యకృతినై నసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ పితృకృత
 నై నసోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ ఆత్మకృతినై న
 సోఽవయజనమసిస్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ అన్యకృతి...స్వాహా
 అ...దమ్ ॥ అస్మత్కృత...స్వాహా ॥ అ...దమ్ ॥ యద్దినాచనక్తం
 వై...స్వాహా ॥ అగ్న...దమ్ ॥ యత్సకం...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ
 థిదమ్ ॥ యత్సుషుప్తశ్చ...మసిస్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ యద్వి
 ...స్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ ఏవం
 ...స్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ ఇతిశాకలహోమాశ్చ
 ...స్వాహా ॥ అగ్నయథిదమ్ ॥ అత్యవైశ్వదేవే అగ్నయంకరణ పూర్వోత్తరపరి
 పేచివ దికంసర్వంమహాయజ్ఞాదితంత్రంచ వైశ్వదేవద్విప్రవ్యమ్ ॥
 ఇతి విధురవైశ్వదేవ క్రకరణమ్సమాప్తమ్.

అథ గోదానవతమ్.

పారిః ఓమ్ ॥ ఏవంగోదానమన్యస్మిన్నపినత్ప్రతేషాడశే వర్షేఽ
 గ్నిదానోవాన్యాత్ ॥ ఆచమ్య + ఏవం + శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమే
 తన్యమమకుమార స్వాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గోదానవ్రతాఖ్యం కర్మ
 క్రిష్యమాణ స్తదంగ త్వేనతదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం + మహాజ
 నైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఆదానిర్విఘ్నేనకరిసమా
 ప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే ॥ గణాధిపతిపూజాం
 కృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా ॥ ఆచమ్య + మమకుమారస్వా
 యుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ఇమం + శ్రాంతంకుమారం గోదానాభ్యేన
 కర్మణాసగ్గ్స్కరిష్యే ॥ తదంగమాభ్యుదయికం కరిష్యే ॥ ఆభ్యుదయ

కంకుర్యాత్ || బ్రాహ్మణానాం హోషయేత్ || ఆచమ్య + ఏవంగుణ
 + మమకుమారస్య యుష్మాభి పృథ్వ్యం గోదానవత సిద్ధ్యం
 గోదానవత హిమంకరిష్యే || తదంగమగ్ని ప్రతస్తాపనః కరిష్యే ||
 సంహిష్టేభినాది || తతఃపట్వాశ్రప్రయోగం కుర్యాత్ || శ్లో || చత్ర
 ప్రయోగే భిలుయోజనీయో గోదానకర్మణ్యపిచాలవత్తు || నల్లప్ప
 పుంజీలకలబ్ధిస్తా అత్రార్థలుప్తాహి భయంతియన్తాత్ || పవిత్రకతి
 నాద్యాజ్యభాగాం తేనవ్యరభేషుమారే భాతాదదాతునోరయి మితి
 చత్రస్థో యస్తాహృదాకీడితేతి చత్రసృజ్యేష్టాజ్య హుతీర్జుత్వా ||
 భాతాదదాతునోరయి మిశానోజగతస్పతిః - సనఃపూర్ణేన వావన
 భాస్వాహా || భాత్రేషదం || భాతాపృజాయా + వద్విధేమస్వాహా ||
 భాత్రేషదం || భాతాదదాతు + సత్యగాధసస్వాహా || భాత్రేషదం ||
 భాతాదదాతు + అదితిస్సజోహస్వాహా || భాత్రేషదం || యస్తా
 హృదా + తత్త్వమశ్యాగ్ సస్వాహా || అగ్నయేజాతేవేదస ఇదం ||
 యస్తైత్త్వగ్ం సుకృతే + స్వస్తిస్వాహా || అగ్నయేజాతేవేదస ఇదం ||
 త్వేసుపుత్త్రీశవసా + తిరిచ్యతేస్వాహా || ఇంద్రదాయపుత్త్రీణ ఇదం ||
 ఉక్తఉక్తేనోమ + హవంశేస్వాహా || ఇంద్రదాయమఘవతే ఇదం || అగ్న
 యిదం || రుద్రదాయతంతిచరామేదం || అస్యకర్మణః హిమమ్మహి
 స్తాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాదిహామంకరిష్యే || సువేదాజ్య నూ
 దాయ || ఓచిత్తంచస్వాహా || + + + జయాదిబ్రహ్మసంధ్యసంధ్య
 ...నమమః తతః శిఖామాత్రమంశిష్య సర్వాన్కేశాన్ హవయతి ||
 స్నాత్వాచమ్య బ్రహ్మణేవరందదాతి || గోదానవతం సమాప్తమ్

అథ స్థానీపాకపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్.

అథపర్వణ్యతీతే మనోజ్యోతిరయాశ్చి యదస్మై యజ్ఞేస్వ
 స్తైవఇంద్రేతిచత్రస ఆజ్యాహుతీర్జుహుయాత్ || స్థానీపాకం కుర్యా
 త్ప్రాగప్తమ్యాఅతఃస్థాగ్ం సోపవాసం కుర్యాద్వయోచాత్వతి
 షుత్రయశ్చేవగం సకల్ప్యతే ప్రశముంపాథిష్ఠ్యాగ్ స్థానీపాకం

కుర్వాద్విహీయే నైశ్వానరపాథి కృత తృతీయే పునరాధేయ ఇతి
శాట్యాయనః ।

ప్రాయశ్చిత్త సమన్వయః.

ఏవంచ నైశ్వదేవస్య కయాచిదనుపకత్వాప్రథమపర్వస్యానా
రంభేఽగామిసార్థమూన్యది నైశ్వానరస్థాలీపాకం కృత్వాసప్తహా
తౌరంసర్వప్రాయశ్చిత్తంచహుత్వా యేథోక్తప్రకారేణ నైశ్వదేవ
మారంభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరవర్యంతం ఉపవాసం ప్రాజాపత్యని
తంచకృత్వా ఉక్తప్రకారేణారంభేత్ । స్థాలీపాకస్యాపి ప్రథమపర్వా
తిక్రమే బిభృష్టేషు కృత్వా సప్తహాతౌరంసర్వప్రాయశ్చిత్తం
చహుత్వా స్థాలీపాకమారంభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరవర్యంతం
ప్రాజాపత్యముపవాసంచ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారంభేత్ । ఔపాస
నేనత్యేనాయంకల్పః । తదనుగమేతుచతుర్థహామాదిత్యారభ్య
యనుక్తంతత్సర్వం కృత్వా ఆరంభేత్ । అతిఊర్ధ్వం సంవత్సరాంత
రంసర్వేషామ్ ।

అథ ప్రాయశ్చిత్తవిషయః

సర్వప్రాయశ్చిత్తంచకృత్వా ఆరంభః । నైశ్వదేవస్థాలీ పాక
యోరారంభాః తిక్రమేతు ఉక్తవచనానుసారేణ కాలవిలంబమాశ్రి
త్యపునరాధేయాంతంచకృత్వా ఔపాసనాదికంకుర్యాత్ । అతాప్యల
స్యాద్యతిక్రమేతు ఉక్తప్రకారేణ సంవత్సరవర్యంతం ప్రాయశ్చిత్తంకృ
త్వా ఔపాసనాదికంకుర్యాత్ । తదుపరిసర్వప్రాయశ్చిత్తం కూశ్మాం
డాదికంచకృత్వా ఔపాసనంకుర్యాత్ । సర్వత్రప్రథమ పర్వాతిక్ర
మ మారభ్య గృహిణో ర్నితలోప ఇత్యాది శాట్యాయనవచనాత్పా
హి త్రయోదశివణముచ్చితవ్యః॥

అథ ఏతద్విషయానుక్రమణికా.

సంవత్సరవర్యంతం ప్రాజాపత్యాదికం అతిఊర్ధ్వహాపాసనప్రా
యశ్చిత్తప్రకారణోక్తప్రథమకల్పవ్యతిక్రమయే ఏతద్ధానేసర్వపా)

యస్మిత్తా । కర్మదస్తవిషయేతు విలబానుసారేణ ప్రాజాపత్యా
దికమేవ॥

అథ వైశ్వదేవ కేచనవిశేషాః.

అపస్తంబి నాం లోకికాగ్నౌ పశ్యమాన్నం వైదికాగ్నే వైశ్వదే
వఃకుర్యాత్ । తథాహంపస్తంబః॥ పరోక్షమన్నగ్ం సగ్ం స్మృతిమగ్నా
వధిశ్రిత్యాద్భిః ప్రోక్షేత్తద్దేవ కువిత్రిమిత్యాచక్షుశే దేవానా మపి
త్పవిత్రకిం పునర్మనుష్యాణామితి । ఏతేనభార్యాపుత్రాదిసంస్కృతి
మన్నం పాత్రేనిధాయ జహుయాదితి ॥ శ్లో॥ ప్రాతఃపూర్వా ముతు
నిర్వర్త్య సముద్ధృత్యచుతాశినాత్ । శేషం మహానసేపక్త్వాతిప్రపా
కం సమాచరేదితి మనువచనాత్ ॥ యస్మిన్నగ్నౌ భవేత్పరో వై
శ్వదేవతు తత్రవై ఇతి శాతాతపపచనాచ్చ । అన్యగ్ని పక్వాన్నస్యా
న్యగ్నౌ వైశ్వదేవోనక ర్తవ్యఇత్యర్థః । లోకికాగ్ని పక్షే పరగృహద
గ్నిం నాహనేదితి । యతఃపరాగ్ని పక్షేనకృతస్య కర్మణోఽర్థం ఫలమ
గ్నిదస్యభవతి ॥ అపరార్కే ॥ పచనాగ్నిం సగృహ్ణాయా త్పర పేక్షసి
జాతుచిత్ । తేనపక్షేనచాన్నేన యత్కర్మకురు శేషుధం । తచ్చభ
స్యఫలస్యార్థ మగ్నిదస్యభవేన్నుపేక్షినచనాత్ । పచనన్యగ్ని లోక
కికాగ్నిః । అచోదితేన పాకేనకృతేనోద్ధరణేననా । లోకికాగ్ని సువిజ్ఞే
యో హోమేనాచోదితేన చేత్యాదివచనాని ధార్యాగ్ని విషయాణి
లోకికాగ్ని పక్షపక్షేతు గృహ్యసారికాకారానా । అవోక్ష్యోపాస్య
ఘృతాభ్యక్తం భువిసవ్యం విధాయచేతి॥

అథ దేవతార్చనా తుష్ట్యం వైశ్వదేవనిర్ణయః.

ధర్మఖండే ॥ శ్లో॥ అకృతవైశ్వదేవేతు యదిదేవనివేదనమ్ । సద్యః
పాపం డతా మేతికర్మోచ్ఛిష్టా యదిస్మరేత్ ॥ నివేదితే నచాన్నేనవై
శ్వదేవం యదిష్యతే । వినియుక్తవిరోధేన మిమాంసారుః । ప్రకోప
నం ॥ వ్యత్యయోనహిశంకాహాస్మృతివాక్య విరోధతః॥ వైశ్వదేవ

విధాయానా తదన్నం మంత్రసంస్కృతం దేవేభ్యశ్చప్రదాతవ్యం బ
లికర్ణావగాహకం । భుక్తధారాసమంవిద్యా తస్మిన్ కర్మమునీరితిమ్ ।
సూక్ష్మత్వాత్కృతరంతిచ్చయత్తత్ స్మృతివిలోకనాత్ । స్మృతిజ్ఞా
నా దనుష్ఠాన మనంతరఫలదంవిదుః ॥ స్మృత్యభావేపి వృద్ధాభ్యఃస్త్రి
భ్యోధిర్మావగాహనం । శ్రుతిస్మృత్యభ్యాం హీనోఽంధః కారోహ్య
వైశ్వదేవేనంసేతి । శ్రుతిస్మృతీహి విప్రాణాం చతుషీపరమేమతే । కా
ణస్తత్రైకయాహీనో ద్వాభ్యామంధఃప్రకీర్తితః ॥ అధీత్య చతురోపే
దాన్ పడంగంచపదక్రమాత్ । స్మృతీహీనానశోభంతే చంద్రహీ
నేవశర్వరీ ॥

అథ వైశ్వదేవేనంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టాదివిషయః.

హేమాద్రా॥ దేవల॥శ్లో॥ వైశ్వదేవంద్వజైఃకార్యమన్న శుద్ధ్యః
ర్థమాదరాత్ । శుచయనావనుత్త్యర్థం లబ్ధైర్వ్యంజనైర్విదా
ణాకాః ॥ ద్విజస్తవహరహః కుర్యాద్వైశ్వదేవం హుతాశనే । అ
న్యథా దోషమూహ్నోతి పృథుస్సాన్యత్కంటకీభువి ॥ అన్నందుష్టంత్రివి
ధం ॥ సంస్కారదుష్టం । క్రియాదుష్టం । స్వభావదుష్టం చేతి ॥ దేవపూ
జావైశ్వదేవరహితం సంస్కారదుష్టం ॥ ఏకకంక్తాభుంభానోద్విజఃభోజ
నంత్యక్త్వాగచ్ఛతిశేషై ర్యచ్ఛుక్తం తస్మియాదుష్టం ॥ లశునాదికం
స్వభావదుష్టం । తథాహమనుః ॥ సంస్కారదుష్టం విజ్ఞేయంవైశ్వదే
వవివర్జితం । ఏకకజ్జ్యుపవీష్ట పృథ్వీక్త్వా పాతంగోయది । క్రియా
దుష్టం హివిజ్ఞేయం లేదోభక్తాణాం ద్విజన్లనాం । స్వభావదుష్టంలశు
సం విప్రైశ్చర్వత్రగణ్యతే ॥ తస్మాద్వైశ్వదేవోఽవశ్యంకర్తవ్యః ॥ అ
న్యథా దోషమూహాగ్రామః ॥ వైశ్వదేవం పరిత్యజ్య యోభుంక్తేన
ద్విజాధమః । హహంతానరకంగత్వావృత్తోభవతికంటకీ । ప్రియశ్చి
త్తమిదం ప్రోక్తంవైశ్వదేవపరిగ్రహే । ఫలకృచ్ఛ్చం తథాగత్వా
శుద్ధిమూహ్నోతిపూర్వజః । మానత్యాగేతుచాంద్రస్సాన్యద్వ్యత్యా
గేపరిత్యసా । అతఃకర్థ్యం పతితప్రాయశ్చిత్తముక్తం ॥

వైశ్వాదేవాత్మార్థం భిక్షాదానమ్.

అకృతే వైశ్వాదేవేతు భిక్షాభిక్షార్థమాగచ్ఛే ఉద్ధృత్యవైశ్వదే
వార్థం భిక్షాదిత్యావినగ్జయేత్ ||

బలిప్రదానకాల కాకస్సప్రప్తేపాయశ్చి శమ్.

అథ బలిప్రదానకాలే కాకస్సప్రప్తమాహ || స్మృత్యంతరే బలి
ప్రదానకాలేతుకాకైంభిన్ముక్తా ద్విజః | బలినిధాయ భూమాత్తు
ఘృతం ప్రాశ్యవిశుద్ధ్యతీ || హేమూద్రాచ || బల్యర్థమన్నమాదాయ
శ్వానావితబిషగ్నప్తహే | స్పృష్టో బలిసూచావిప్రః పాదాప్రత్యే శ్యవా
గ్యతః | భూమాబలింసితీప్యద్వి రాచమ్యుశుద్ధ్యతి | బలిప్రదానా
దస్యత్రస్నాన మేనవిధీయత ఇతి ||

—ॐ॥—
బలిప్రమాణమ్.

బలిప్రమాణమాహ || గ్రాసమాత్రేణచాన్నేన దద్యాచ్ఛాప్య
దిబలింగృహీతి || చంద్రికాయాం || ఉత్తానేనతువాస్తేన హ్యంగుష్ఠా
గ్రేణపీడితం | సంహతాంగుళిపాణి స్తునాగ్యతో జహూయాద్ధవిరితి ||
షట్కర్మ చంద్రికాయాం || దేవేభ్యస్తుహుతాదన్నా చేషాదూభత
బలిం హరేత్ || అథ వైశ్వదేవవర్జ్యద్రవ్యాణి.

అథ వైశ్వదేవ వర్జాన్యాహ చంద్రికాయాం || అహవిష్యం
సనుస్తంవా వైశ్వదేవేవివర్జయేత్ | కోద్రవంవరకంమాషం మసూ
రంచవివర్జయేత్ || ఇతి చకారాత్కృతసర యావనాభాన్నమ్ |

వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తంకులాదిదానేవాన్నదానా

అథ వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తంకులాదిదానేవాన్నదానా
త్వస్థుణఃఫలభవతి | తథాచస్మృతిః || ఆనుమేవప్రదాతవ్య మన్నదా
నాచ్ఛషష్ఠణమ్ | అతిథిర్వైశ్వదేవంచదేవో భార్యాసురిస్వయం ||
ఆనుం లింకులాదిద్రవ్యం స్వగృహం ప్రత్యాగతస్య వైశ్వదేవాద్యధి
కారిణో గృహస్థస్య గృహస్థేనభోజ్యాన్నేనా పితన్యామ మేవదాత

వ్యంఠత్యగిగ్నహ్యపశ్యా తేనాన్నేనవైశ్వదేవాదికరణాద్ధాతురన్న
దానాన్నిభాపుణ్యంభవతి । వైశ్వదేవాద్యభావణః పరాన్నభోజనే
కృతేవైశ్వదేవాద్యభావేన అన్నప్రతిగ్రహపాపాన్త్యగపాపం భవతి
త్యభిప్రామః॥ పుగాగేఽపి । అన్నదానా చ్ఛులిగుణాఫలం తంశుల
దానతః । జ్ఞానాననంవైశ్వదేవః మాతిగ్నం దేవతార్పణం । బుధూనాం
పుత్రిదారాణా తిథాస్వస్వచ పోషణం । భవంశ్చేతానసర్వాణి
రాజకీయలదానత ఇతి ॥ స్వయంపాకే శతంభు క్తే ఇతి లోకప్రసి
దత్వాచ్చేతి ॥

అథ సర్వబలై రుత్సర్గః.

సర్వబలిప్రయోగఃపూర్వము కమ్.

మార్గశీర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యా మస్తమితేచాపాననగ్ం శుత్వా
ప్రాణానాయమ్య । ఏవం...ప్రీత్యర్థం సర్వబలేరుత్సర్జనంకరిష్యే । సర్వ
బలివత్సాలీపాకాద్యగ్నిముఖాంతే స్థాలీపాకాదవదాయ । మార్గశీ
ర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యాస్వాహా॥ మార్గశీర్ష్యాం పౌర్ణమాస్యాఇదమ్ ।
ఏవం జగ్ధోమశిక ఇత్యాదిశుత్వా జయిదికరిషేచ నాంతం కృత్వా
పూర్వవదోదనంవా సకూన్యాఽదాయ ప్రాచీముదీచీం వేత్సాదిబలి
ప్రక్షేపణవిశేషః । తేభ్య ఇమంబలి మహర్షమితి ముత్రసన్నా
మః । తతఃపథాయాః పరిషిచ్ఛేత్సాద్యత్రైసముత్సృజతి । తతో
బ్రాహ్మణభోజనమాశీర్వచంచ॥

హేమంతప్రత్యవరోహణమ్.

హేమంతప్రత్యవరోహణముచ్యతే । హేమంతర్తా ప్రత్యవరో
హణంకర్తవ్యమ్ । కృత్రిప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవరోహణం
కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య । ప్రత్యవరోహణో హేమంతః । ఇత్యేతావ
దుక్త్వా ఖల్వాదే ప్రత్యవరోహణశయనదేశేనగ్నస్వస్తర మాస్తీర్య
ప్రతిక్షత్తి ఇతి త్రిభిర్ముత్రై ర్గక్షిణేపాస్వేనవస్వస్తరే యజమానా
దయస్సంవిశంతి । ప్రతిక్షత్తిప్రతితిష్ఠామి రాష్ట్రే । ప్రత్యశ్వేషుప్రతి

ఉపస్మృత్య యద్రస్య ప్రారే...స్వాహా అగ్నే యే వైశ్వానరాయేదమ్
 యస్మాద్భీషా న్యమద్రస్తతో నో అధయంకృధి । ప్రజాభ్యస్సర్వా
 భ్యో...మీఢుషే స్వాహా ॥ రుద్రాయ మీఢుష ఇదమ్ । అపఉప
 స్మృత్య । యఇదమక్ష...స్వాహా ॥ రుద్రాయ = దమ్ । అప = శ్రియ
 రస్య ప్రారే = స్వాహా అగ్నే యే = దమ్ । యస్మాద్భీషా వేషిషాస్తతో
 నో అధయంకృధి ప్రజాభ్య = మే స్వాహా రుద్రాయ = దమ్ । అ = శ్రి
 య ఇదమక్ష = స్వాహా రుద్రాయ = దమ్ । అ = శ్రియ యద్రస్య ప్రారే =
 స్వాహా అగ్నే యే = దమ్ । యస్మాద్భీషా ప్రజాభ్యసాస్తతో నో అధ
 యంకృధి ప్రజాభ్య = స్వాహా రుద్రాయ = దమ్ । అ = శ్రియ అపఉప =
 హా రుద్రా = దమ్ । అ = శ్రియ రస్య = హా అగ్నే =
 భీషా సమష్టాస్తతో నో అధయంకృధి ప్రజాభ్య = దమ్ ।
 దమ్ । అ = శ్రియ రుద్రాయ = హా రుద్రాయ = దమ్ । అ = శ్రియ రుద్రాయ = హా
 గ్నే = దమ్ । యస్మాద్భీషా విమహస్తతో నో అధయంకృధి । ప్ర
 జాభ్య = హా రుద్రాయ = దమ్ । అ = శ్రియ యద్రస్య = హా । అ = దమ్ । య
 స్మాద్భీషా శక్రస్కరోషి తతో నో అధయంకృధి । ప్రజాభ్య...హా
 రుద్రాయ = దమ్ । అపఉ = శ్రియ హాశిష్యమద్ర వేషిషానలానానో
 అపఉపస్మృత్య సప్తాసాం యఇదం నా త్యజేత్ ॥
 హామం తూష్ణిం హుత్వా । ద్విశూలా మేకశూలాంచాదాయ
 పితృభ్యస్తాజుష్టా ముత్కృంతామి । ఇతివసా ముత్కృత్య । పసా
 భ ర్మణ శ్రవయిత్వా । అపరేణాగ్నిం దర్భాన్ సగ్ధీ సీర్వక్షుశాఖా

యాం వసానిధాయ । కనుంవిశస్య । అన్వష్టశార్థం మాంసమవ
శిష్టేతిరత్కృత్సింహం । కింకరకా కింకరకయితాతదేకదేవం మాస
శ్రాద్ధపదాబ్జిస్మాణభోజనాద్ధా దన్వద్ధోమాగ్ధమాగ్ధ్యజేన్నేన సగం
సృజ్య । మాంసమిశ్రంచగుగ్గశ్రవయిత్వా । అపర పిష్టాగ్ధ కయసి
శ్రవయితాఉభయత్ర శ్రవణాభిఘాతం చ కృత్వా శ్నేరుప సమా
ధానాన్యగ్నిముఖాంశే మాసశ్రాద్ధ పదాబ్జిస్మాణానాహూయవాద
త్రాహ్లాశనంకృత్వా । తుణేవిశేషః॥ మధ్యమాష్టకాశ్రాద్ధేతుణః కర్త
వ్యఇత్యుక్తేఽంతభేతి ప్రతివచనంపూర్వవత్ । తితిస్స కల్పసిద్ధిరస్త్వి
త్యుక్తేః అస్తుసంకల్పసిద్ధిరస్తు ఇతిప్రతివచనమ్ । ఉద్భియతామగ్నాచ
క్రియతామిత్యుక్తే । కామముద్భియతాం కామమగ్నాచ క్రియతా
మితిప్రతి వచనమ్ । తతఃకర్ణ ఉపస్తీర్య । హిరణ్యశకల మవదాయ
కృత్వాం వసానిధాయ । హిరణ్యశకల ముపాప్తా త్కృత్వాభి
ఘాత్యవసావసా మిత్యుచావసాం జాహూతి । వసావసాం జాత
వేదః పితృభ్యోయత్రైతాపితృ నిహితాన్పరాకే । మేదసఃకూల్యా
ఉప్రతామింతు సత్యావతా ఆశిషస్సంతు కామైస్సాహా ॥ అస్మి
న్వసాహూమేపితరోదేవతాః । పితృభ్యఇదమ్ । యజ్ఞోపవీతీదర్వాన్య
ముపస్తీర్య మాంసోదనం ద్విరవదాయాభిఘాత్య । యాంజనాఇతి
సప్తభిః ప్రత్యేచానప్తాభ్యాహుతీర్జుహోతి । యాంజనాది చతిన్మ
హ్వేలూఖలా ఇత్యేతిస్యాంచోక్త్యాదిషుసప్తసు యజ్ఞోపవీతీస్సాత్ ।
అత్రోక్తః॥ యాంజనాద్యాశ్చైత సోయానుచైకోలూఖలా ఇతి ।
యజ్ఞోపవీత మేవస్యా దుక్త్యాదిషుచ సప్తసు ॥ యాంజనాది సప్త
స్వేకాష్టకా దేవతా । యాంజనాః ప్రతిసంధంతి రాత్రీం ధేనుమివా
యతిం । సోవసోగస్త్య యాపన్నీసానో అస్తు సుమంత్రో స్వాహా ।

ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఇయమేవసాయా ప్రథమావ్యాచ్య దంత
 రస్యాంచరతి ప్రవీణా । నైధూర్జజాన సచగజ్జనీత్రయ ఏనాం
 మహిమానస్సచంజేస్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఛందస్సతీ
 ఉషసాపే పిశానేసమానం యోనిమను స చరంతి । సూర్యకత్తి
 విచరతః ప్రజావతీకేతుంశ్చాన్వనే అజశేహారిరేతిచాస్వాహా ॥ ఏకా
 ష్టకాయా ఇదమ్ ॥ ఋశిస్వహ ధానును త్రిస్రాగుస్త్రయోఽమృతాస్సా
 అనుజ్యోతి మాగుః । ప్రజామేకా రక్షతూర్జక మేకాన్తరి మేకా
 రక్షతిదేవయానాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకాం
 పశ్యతి దోసామానామన్న మాగ్ంసవ ధ్వృతవత్స్వధావత్ । త
 ద్బ్రహ్మణై రతిపూతమనంగ మక్షయ్యమముష్మిక్ లోకే స్థిశిం
 గచ్ఛతుమేషితృభ్య స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఔల్లాఖిలా
 గ్రహణో ఘోషమృకత హవిష్కృణ్వంతిపరివతస్రీణమ్ । ఏకాష్టకే
 సుప్రజాన్తర వంతోవయగ్ స్వామపతయో రయూణాగ్ స్వాహా ॥
 ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । ఏకాష్టకా నిపతారిక్యమానా సంచతస్రస్య
 కత్తి గును హేమప్రసీనా తదోహముప జీవాథ పితరి స్రుహస్రధార
 మముష్మిక్ లోకే గ్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ॥ పిష్టానాంపిష్టకృత
 మలవణమ్ । తస్మాదవనా యోగ్య శ్చేత్యుచా జహోతి ॥ ఉక్థ్య
 శ్చాస్యాతిరాతశ్చ సార్వస్త్రిశ్చందసానహా । అపూపఘృతా
 హుతేనమస్తే అస్తుమాగ్ం సపిష్పలేస్వాహా ॥ మాగ్ంసపిష్పలా గూ

ఇదమ్ । భూః పృథ్వీన్యగ్ని సేన్యస్తాభిః ప్రతినంత్రీ వస్తాహుతీ జ్ఞా
 వాహుతి । భూః పృథ్వీన్యగ్ని వచాముం మరు కామం నియునజ్ఞి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా ఇదమ్ । భువో నాయునాంఠిక్షేణ
 సాన్యా ముం మరు కామం నియునజ్ఞిస్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా
 ఇదమ్ । సువర్ది వాదిక్షేప్త యజమా ముం మరు కామం నియునజ్ఞి
 స్వాహా॥ మాగ్ంసపిష్పలాయా ఇదమ్ । జనదద్భిరధర్వాంగ్రిరోభిరముం
 మరు కామం నియునజ్ఞిస్వాహా॥ మాగ్ం...దమ్ ॥ గోచ నాయాజిరా
 యాగ్న యేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ అగ్న యేజాత వేద స ఇదమ్ । కేత వేమ
 సేవే బ్రహ్మణేదేవజాత వేద సేస్వాహా॥ బ్రహ్మణేజాత వేద స ఇదమ్ । స్వధా
 స్వాహా॥ స్వధాయా ఇదమ్ । అగ్న యేకన్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా॥
 అగ్న యేకవ్యవాహనాయేదమ్ । అగ్న యేస్విష్టకృతే స్వాహా॥ అగ్న యే
 స్విష్టకృత ఇదమ్ । గ్రాసవరాధ్యకప్రాశి నాంతం సర్వం మాసశాద్ధవత్ ॥
 ఇతి మధ్యమాష్టకాః ।

అథ దధ్యంజలిః.

అథైతి ధర్మం దధ్యంజలినా జహాతి ॥ ప్రథమమధ్య
 మయోః ప్రత్యక్షమాయాః । అష్టమ్యాం । ప్రాతరౌచాససేకృతే య
 జ్ఞోపవీతీకృతప్రాణాయామోదధ్యంజలిహోమంహోమ్యామీతి సం
 కల్ప్య । అగ్నేరుకసమాధానాది ప్రతిపద్యతే । అంజలిదర్శ్యో సగ్గ
 స్కారః । అగ్ని ముఖాంతే లంజలాపుట స్తీర్య దధోద్విరవ దాయాః
 భిఘార్యయాంజనా ఇత్యుచా ముఖే జహాతి । యాంజనాః ప్రతి
 క్తవంతి రాత్రం దేనుషి యంతిం సంతధర్మస్వయాశ్చ స్తీసానో అస్తు

సునుగ్రులీ స్వాహా॥ అష్టకాయాభిసమ్॥ దర్వాన్యస్త్విష్టకృశంజుహుతి
పరిషేచనా తింకుర్యాత్॥ అస్మిన్నుత్తేపినమాన్యమన్వష్టకాకర్తవ్యః
తత్రిశోకః॥ హూమో దధ్యజతే ప్రాతిరప్తమ్యా ముపవీతినా॥
పక్షేచాస్మిన్నవమ్యా తుభివేదన్వష్టకాక్రియా॥ ఇతిదధ్యంజలిః॥

అన్వష్టకావళియా.

అష్టమ్యాం రాత్రోసాయమాపాసవం కృత్వా ప్రాచీనావీతి
కృతప్రాణాయామః॥ ఏవం...ప్రీత్యగం శ్వే॥ అన్వష్టకాశాద్ధ-కర్తా
స్మృతినంకల్పః॥ సర్వంమాపశ్రాద్ధవత్॥ ఏయోగవిశేషః॥ శ్వేఽన్వ
ష్టకాశాద్ధంభివ్యతి॥ లభింభివ్యతి॥ పాదః కరిణీయః॥ ఇతి
క్షణేపశేషః॥ అన్వష్టకాశాద్ధక్షణః కర్తవ్యః॥ ఓతిభేత్వాది
సర్వం మాసశాన్తివత్కుర్యాత్॥ ఇతిన్వష్టకావళియా॥

పిండపితృయజ్ఞః.

అమూనాస్వామూం యదహశ్చంద్రమసం నవశ్య నితదహః
పిండపితృయజ్ఞం కురు శేఽపరాష్టాసేవృక్షమాశ్వేనా పిండపితృయ-
జ్ఞేనచరంతి॥ ఇహం మేధ్యంయజ్ఞేను మితిసమూలగం నకృదాచ్ఛి
న్నంబహిరాహంతి॥ సకృదాచ్ఛినానివా తృణాన్యవమూలాదినా
నిదక్షిణా ప్రాగైర్దక్షిణమగ్నిం పరిసీర్య॥ దక్షిణతః పశ్చాద్వా
దర్భాన్ సగ్ శీర్య దక్షిణా పా వ్యేతైకకః॥ పిండపితృయజ్ఞప్రా
ణిప్రయసక్తి స్ఫుర్తంమేక్షణాకృష్టాజన ములూఖలం ముసలగంశూ
ర్పమాజ్యస్థాలీంచరుస్థాలీంచయ చాన్యే నార్థిభవతి దక్షిణతః ప్రాగ్
షంప్రహిమచ్ఛకట మవస్థితం భవంత్యధ్యమ్య గుపవీతి స్థాలీమేకపవి
త్రేణాంతర్ధాయ తయాదక్షిణత శ్చకటా దధినిర్వపత్య త్తరతోవా
ప్రాచీనావీతి తాఘ్రాయిత్యా నిమాప్తిచుగ్ధాయే నివపతిపితృభ్యో
జుష్టం సర్వపామితిహుష్టింనాపరే ణాన్వాహార్యచనం ప్రత్యగుద
గ్గీవేకృష్టాజనఉలూఖలముసలే ప్రతిష్ఠితేదక్షిణాప్రాచీతిష్ఠంతీకర్ష్య
వహంతి పరాపావ మవివేకగం సకృత్కలికరోతిదక్షిణాగ్నాశవలండు

లగ్నోపసంహరణం || అపహరణం సుహృద్యోగం పిండవాచా వేదితగర్భశ్శంత
 రాగ్నోపసంహరణం సుహృద్యోగం పునఃసంహరణం సుహృద్యోగం
 చనంద్యోగం పాచీ మేకాగ్నం పరాచీ వేదితగర్భశ్శంత శుంభాశాం
 పితరభ్యాంభ్యం వాక్యేనాం తుపిత్రో మనోజవనభిత్తభిమన్త్రే సక్త
 దాచ్ఛిన్నం బ్రహ్మహర్షామృదు స్తోత్రం పితృభ్యస్తాభి రామృతామ్ |
 అస్మిన్ తగ్మతు మే పితరస్తోమ్యాః పితామహః ప్రపితా మహాశ్వా
 ను సైస్స హేనకృదాచ్ఛిన్నే న బ్రహ్మహర్షే వేదిగ్ స్తోత్రాతి || ౧ || ఉత్పా
 తేన నవసితే నానుత్పాతే న నానర్పిషాఢా లీపాక మభిఘాతైక స్సాన్తి
 యాం మేక్షణమాసాద్యష్టా లీపాక మాసాదయతి దక్షిణతిః కశిపూప
 బ్రహ్మహర్ష మాజన మభ్యంజన ముదకుంభమిత్యే కైకశి ఆసాదయత్య
 భ్యర్చ్య రుపవీతీ దక్షిణం జాన్వాచ్య మేక్షణ ఉపస్తీర్వ తేనావదాయా
 భిఘార్చ్య సోమాయ పితృపితాయ స్వధానమ ఇతి దక్షిణాగ్నా జ
 హోతి | యమాయాంగిరస్వతే పితృమతే స్వధానమ ఇతి ద్వితీయా
 మగ్నయే కన్యవాహనాయ స్వధానమ ఇతి తృతీయాంయే మేక్షణతం
 డులాస్తావాత్వా తుష్టిం మేక్షణమాదధాతినయమాయజ హో
 తీ త్యేకే | అపయంత్యసురాః పితృరూపా దేవరూపాః ప్రతిముచ్చ్యా
 చరన్తి | ప్రరాపురోనిపురోయేభరం త్యగ్నిష్టాగ్నోకా త్సృణుదాత్వ
 స్సాత్ | యేదేవాః పితరోయేచమానుషాయే గర్భేమమురుతయే
 ప్రానాస్తాః | యఉద్ధతాఉతయే నిఖాతాస్తీనమ్యంచ ఇహమాదయం
 తామ్ | యేనూపాణి ప్రతిముంచమానా అసురాస్సంత స్స్వధయా
 చరన్తి | ప్రరాపురోనిపురోయేభరం త్యగ్నిష్టాగ్నోకా త్సృణుదాత్వ

స్థాన్. యేజ్జాతీనాం ప్రతిరూపాః పిశ్యా మామయమాసురాః ప్రవి
 స్థాః. ప్రరాపునోనిపునో యేభరంత్యస్తేతా నస్తాస్మిన్మదస్యోకా
 దిదిదక్షిణాగ్నే గోకోల్మకంధూపాయద్ధరతి దక్షిణపూర్వమనాంతర
 దోగంసకృతేస్సేస్యనో ల్లిఖ్యోదీరతామవర ఇత్యద్భిరవో త్యేస్త్రి
 తాం తే నిదధాతియజమానోఽత ఊర్ధ్వంప్రాచీనాపీతీ కర్మాణికరో
 తిమూర్జయంతాం మమపితరో మూర్జయంతాంమమపితామహఃపూ
 ర్జయంతాంమమ ప్రపితామహః ఇత్యేకస్యాయాంత్రీ నుదకాంజలీ
 నినయతిప్రసవ్యంవాత్రిః పరిషించతి త్రీనుదకపాత్రా వాజసనే
 యిన స్సమామనంతి ॥ సవ్యంజాన్వాచ్యా వాచీనపాణి స్సకృదా
 చ్చిన్నే బర్హిషి దక్షిణానవరాన్నిండా స్తదాత్యేతత్రే తతాస్తాయేచ
 త్వమన్వత్యేజైః ప్రతిమంత్రం తూష్ణీచతుర్థగ్ సకృతాకృతః ప్రపి
 తామహే ప్రభృతీన్వా నానామగృహీతం గచ్ఛతి । యదిబంధూనవి
 ద్యాత్స్వధాపితృభ్యఃపృథివీషద్భ్య ఇతిప్రథమంపిండందద్యాద్వాస్వ
 ధాపితృభ్యోంతరిక్షసద్భ్య ఇతిద్వికీయగ్ స్వధాపితృభ్యో దివిషద్భ్య
 ఇతితృతీయం యదిద్విపితాస్యా దేకైకస్మిన్పండే ద్వాద్వాపునలక్ష
 యేద్యదిజపితానదద్యాదాహోమాత్కృత్వా విరమేత్ । యస్మై
 మాతా ప్రమమాదయచ్చ చారాననువ్రతమ్ తస్మైగేతఃపితా పృ
 త్తాం మాభుగ్నోపవద్యతామ్ । పితృభ్యస్స్వధావిభ్య స్స్వధాన
 మః । పితామహేభ్యస్స్వధావిభ్యస్స్వధానమః । ప్రపితామహేభ్య
 స్స్వధావిభ్య స్స్వధామ ఇత్యుపస్థాయాత్రపితరో యథాభాగం
 నుదధ్య మిత్యుక్త్వా పరాజావగ్రతి ఓమ్నోవ్యావృత ఉపాస్తేమా

మదంత పితరస్సోమ్యా ఇతి వ్యాసృతః షష్ఠ్యాభిషక్త్యా వర్తతే నాన్య
 న్న శేవాయస్థాన్యాగ్ం శేష సమపజ్ఞుతి యేన మానాస్సమనసః
 పిండోయమరాజ్యే । శేషాగ్ం కస్త్వధానమో యజ్ఞోదేవేషు కల్ప
 తామి । వీరంధత్తపితర ఇత్యామయా వినా ప్రాశ్నో న్నాద్యకామేన
 ప్రాశ్నో యోలమన్నా ద్యా య సన్నా ద్యా తేన వాప్యా పూ
 ర్వవదేక స్థాయాంత్రి నుదకాంజలీ నుపవీతీ యాంజనా శ్యం
 జనేవాసశ్చ త్రిరన.పిండం ద చాత్యాంత్వతతా సాంత్వ పితామహ
 సావాంత్వప్రపితామహ సావిత్యాంజనమేవ మభ్యంజన మభ్యక్ష్యే
 తిమంత్రిగ్ం సన్న మయతి యదినామాని సవిద్యా తాంజతాం మమ
 పితరతాంజతాం మమ పితామహాంజతాం మమ ప్రపితామహా ఇత్యాం
 జనమేవ మభ్యంజతా మితి మంత్రిగ్ం మభ్యంజనం సన్న మయతి । 31
 ఏతాని వః పితరో వాసాగ్ం స్యతో నోన్యస్త్పితరో మాయాప్యేతి వాస
 సోదశాం చిత్వా నిదధాత్మ్యా గ్ణాస్తుకాంవా పూర్వేవయ స్మృతర
 ఆయుషిస్యం లోమవీతోష్మసు పిండేషు సమోవః పితరోరసా యేతి
 సమస్కారాః జపతి । ౩౨ హస్తః పితరోదత్తస్తదోనః పితరోదే
 ప్నేతి పితౄనుపతిష్ఠ తే ॥ ఊర్జం వహంతీ రమృతం ఘృతం పయః
 క్షీలాం పర్తిస్రుతమ్ । స్వధాస్థతర్పయత మేపితౄ నిత్యదకం నిస
 యతి । మన్తోన్వాహువామహ ఇతి మనస్వతీభి రుపతిష్ఠ తేషి త్రిష్టతపితరః
 ప్రేతశూరాయమస్య పంథామనవేతాపురాణమ్ । ధత్తాద్దస్మాను
 ద్రవిణం యచ్ఛభద్రం ప్రతో జూతా ద్భాగ్ం ధాంద్రేవతాస్వతిపితౄ
 నుత్థాపయతి । పతేతపితరస్సోమ్యా ఇతి ప్రవాహాన్యాపితౄప్రవా
 హయతి । ప్రజాపతేనర్వ జేతానితి యజ్ఞోపవీతినాగార్హ కర్తృదేశం

గచ్ఛతి । యదంతరిక్షమితిశ్చాన్య గావాపత్యముపతిష్ఠతే । అపాం
 త్వోషధీనాగ్ం రసంప్రాశయామి భూతికృతంగర్భంసత్వేతి మధ్య
 మపిండంపత్వైప్రయచ్ఛతి । ఆదత్తపితరోగర్భకుమారం పుష్క
 రస్రజమ్ । యధేనాపురుషో నదితతం పత్నీప్రాశ్నాతి । పుమాగ్
 సగంహజానుకాభవతీతి విజ్ఞాయతే । యేసజాతా స్సమనసా జీవా
 జీవేషుమానుకాః । తేమాగ్ శ్రీర్మయి కల్పతా మస్మిన్లోకే తతగ్ం
 సమా । ఇత్యవశిష్టానా మేకంయజమానఃప్రాశ్నాతి । నవాస్థాల్క్యాం
 మిదా నమవధాయ యేసనూనాఇతిసకృదాచ్ఛిన్నమగ్నా ప్రహ
 రతి । అభాన్నోద్మాతో హవిజ్జాతవేదా అవాధ్వ్యాని సురభీః
 కృత్వా ప్రాదాః పితృభ్యస్తస్వధయాతే అక్షస్పృజానన్నగ్నే పున
 రప్యేహ దేవానిత్యేకోల్బుకం ప్రత్యపిసృజ్య ప్రోక్ష్యప్రాతాని ద్వం
 ద్వమభ్యుజాహరతి । సంశ్చిష్టజేపిండపిత్రియజ్ఞోపః పిండానభ్యవహరే
 ద్బాహ్మణంవాప్రాశయేత్ । యమేవంచిత ఏవానాహితాగ్నే
 రాపాసనే శ్రవణధర్మాహూమ ఇచ్చతిప్రణితేవా జపయ్యాద్య
 స్మిన్జపయూత్తముపతిష్ఠతే । తత్రగాన్తపత్యశబ్దో లుప్యేతస్గ్
 స్కార ప్రతిషేధాత్ । ఇకపిండపిత్రియజ్ఞ ససూప్తః ।

అథ అశ్వత్థోపనయనమ్.

ఈవృక్షముద్విజులు స్థాపించినది మొదలు ౧-౧౧-౧౨ సంవ
 త్సరములలో వంచాంగ శుద్ధిగల శుభదినమందు ప్రాముఖ్యము;
 శూద్రుడు స్థాపించినచో, ఉపనయనముకూడదు; కానిపురాణమం
 త్రములచే వృక్షముకు బలిష్ఠ చేయవచ్చును. అథప్రయోగఃన్నత్వా
 చమ్యవృక్షమూలేస్థలశుద్ధిం కృత్వావృక్షమలంకనగ్య దీపారాధనం
 కృత్వా ప్రణమ్య ఆదాపన్నేశ్వర పూజా పుణ్యాపాపచనంద కు

ర్యాత్ । ఆదాసంకల్పవిశేషః (మమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసము
 ధర పూర్వక విష్ణుసాయేజ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోప నయనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యమాణః ... కరిష్యే ॥ (ఇతి) అథలఘుమార్గేణ అంకురా
 రోపణం నాందీసమారాధనంచ కుర్యాత్ ॥ అథవృక్షమూర్జనార్థం
 ముత్విగర్వరణందద్యాత్ ॥ హిరణ్యసూక్తేనమార్జనంకృత్వా ॥ ఆచమ్య
 + ధ్ధః మమసర్వపాపక్షయకుల కోటిసముద్ధరణపూర్వకవిష్ణుసాయే
 జ్యప్రాప్తికామోఽశ్వత్థోపనయనం కరిష్యే ॥ తద్వృక్షస్యపాగ్భా
 గేలగ్నిం పశిస్తాప్య ॥ అగ్నిం వాయుంసూర్యం త్రిరిగ్నిం పవమా
 సంప్రజాపతిం ద్విరోషధీర్వనస్పతిం పిషులం ప్రజాపతించ పాణశ
 సమిచ్ఛర్వాజ్ఞైః ప్రత్యేకమేకైకయా హుత్వాశేషేణస్విష్టకృత ”
 మనిమొదలుగనుచ్చరించిన నలువదెసమిది పిడికిళ్లకును నూరకనిర్వా
 పముప్రోక్షముచేసిశ్రీవణము మొదలుగ నాజ్యభాగాంతము జరిగిన

పైన యువంవస్త్రాణి, యనుమంత్రముచే నశ్వత్థమును రెండుబట్టలచే
 జాట్టి యజ్ఞోపవీతమిచ్చి, ప్రావేశాయని మేఖలమును వృక్షమునకు
 పైభాగము నంనుంచి ॥ పిమ్మటకృష్ణా జనమునుదండమును ఆవృక్ష
 ముండుంచి ॥ అశ్వశేవోనిషదనం— అనుముక్కును కఠించి ॥ పిమ్మట

పోడశోప చారములచే బూజింపవలెను. దేవస్యత్వా యను ...
 త్రముచే ॥ హస్తంశృణ్వోమ్యశ్వత్థ ॥ యనిస్మృశించి ప్రణవస్యహృ
 తులతోగూడ గాయత్రిని ముమ్మాటుజపించి ॥ అశ్వశేవోనిషదన
 మనుసూక్తమును అశ్వత్థం స్థాపయామి యనిపఠించి సువర్ణ తీగచే

ముట్టి, నేయిమోదుగసమిధలు చరువునను నీద్రవ్యములతో ౧౨మా
 టులు హోమము జేయవలయును. భూస్వాహా ॥ అగ్నే యేస్వాహా ॥
 భువస్వాహా ॥ వాయవేస్వాహా ॥ స్యస్వాహా ॥ సూర్యాయస్వాహా ॥
 భూర్భువస్వస్వాహా ॥ ప్రజాపతేనత్వ...స్వాహా ॥ అగ్నే ఆయాగ

అగ్ని ఋషిః- అగ్నే పవస్వ॥ యనుమూడి టికి అగ్ని యేవమానా
యేదం॥ ప్రజాపతేనత్వ యనుచానికి ప్రజాపతి యేయనియు॥ ఓషధ
యస్స॥ అశ్వశ్రేష్ఠా॥ వీనికిత్యాగము ఓషధీభ్యఃఅనియు॥ వనస్పతే
శతయనుమంత్రమునకు వనస్పతి యేయనియు॥ ద్యానుపణ్ణాయనుదా
నికిపిప్పలా యేదమనియున పున్యాస్మాతులకు ప్రజాపతి యే మనియుఁ
జెప్పవలయును. పిన్కుటజమూదిస్సిష్టకర్ణ్యోమం మొదలగు వివిధగా జే
సినపిమ్మటగోదాసదనుహదానములును జేయవలెను. అశ్వశ్రేష్ఠస్త్రాదు
లు మొదలగున ఆచార్యునికియ్యవలెను. ఈశపనయనము; బహుపుణ్య
ప్రదంబు—అశ్వశోపనయనం సమాప్తమ్.

స్వస్తీమంత్రార్థమ్.

ఈస్వస్తీ మంత్రార్థము ఆశీర్వాచనమంత్ర దర్శణమునందును
ఆశీర్వాచన దీపికయందును జూడఁదగును గ్రంథవిస్తరభీతిచేచేర్చునెరిని.

కృష్ణాపుష్కరమ్.

ఈకృష్ణాపుష్కరమును గుఱించి సప్తయోగముతోడను అందు
న్నానదానవ్రతిపూజాదికముతోడను ఇతిహాసముతోడను ధృష్టిపిండ
ములతోనహా ప్రత్యేకగ్రంథముగా ముద్రించి ప్రకటించియున్నందున
యందు చేర్చబడలేదు.

పట్నశితధారణవిషయః.

శ్లో॥ సంకల్పపూర్వాయేదర్భాః పాదశౌచేవిసర్జయేత్॥ పాద
శౌచేతుయేదర్భా విప్లరాంతేవిసర్జయేత్॥ విప్లరాంతేతుయేదర్భా
వికిరాంతేవిసర్జయేత్॥ వికిరాంతేతుయేదర్భా పరంధత్తేవిసర్జయేత్॥

వింధ శ్చేతుయేద ర్భా ఆసీమాం తేవిసర్జయేత్ | ఆసీమాం శ్చేతుయేద
 ర్భాః పరేహనివిసర్జయేత్ | ఇతి శ్రాద్ధేషట్పవిత్రధారణం కేహించి
 స్మరేత్ || ఇతి షట్పవిత్రవిషయస్సమాప్తః.

అధిశ్రవణమ్.

యాజుషస్సార్థమంత్రపాఠమను ప్రథమభాగపుస్తోమంను
 నాచి కేతాంతమువలన అధిశ్రవణము ముద్రించియుండుటచే యీ గ్రంథ
 మంను చేర్చునెరిసి. చ|| ల||

ఆశీర్వచనమంత్రాః.

ఆశీర్వచనమంత్రములు 30 ఘనపనసలతో ప్రత్యేక గ్రంథము
 గా ముద్రించియున్నాడను. గ్రంథవిస్తరభీతి తే యీ గ్రంథమందు చేర్చు
 నెరిసి. చ|| ల||

విశ్వేదేవనిర్ణయః.

శ్లో|| ఇష్టిశ్రాద్ధే దక్షకతుసంకీర్త్యా వైశ్వదేవకా నాదీము
 ఖే సత్యవసూ నాపిండ్యకాలకామకా | పురూరవార్షివా చైతౌ పార్వ
 శా సముదావృతౌ | హేమశ్రాద్ధేధనురుచీతీర్థే ధురివిహచనా ఏకో
 దిష్టేరుద్రసంక్షో విశ్వేదేనాస్త్రయోదశ||

ఇతి విశ్వేదేవనిర్ణయస్సమాప్తః.

శ్లో॥ శ్రీ చల్లాన్వయచారిరాశిశిన శ్రీనాగలింగాహ్వయః।
 ప్రఖ్యాతస్యతనూజవష విదితోలక్ష్మీన్మసింహభిః॥
 గ్రంథోఽనేనసుసంచితోఽస్తిహియజ్జ్వేదప్రయోగాత్మక
 స్సార్థానాంపరమోపకారకలనా అద్ధాదరేణస్వయమ్।
 శ్లో॥ చంద్రపురనాగభూరిపరిమితకే శాలిన హనేసుకే।
 సామ్యేమాధవమాసేరాకాయా మేషనిర్మితోగ్రంథః॥
 కించ॥ అథ ద్వితీయముద్రణమ్॥ శ్లో॥ పరిధావీవత్సగతు గ్రంథో
 యంముద్రితోభవత్॥ మాఘవేమాసిత్తూర్వస్మాద్విశేషాస్సన్నికేచన॥

తృతీయముద్రణమ్.

ఋష్యగ్నిగజచంద్రేషు శాలివాహగణేషుచ॥ శ్రీరాక్షసా
 భ్యసద్వైకార్తికేశుక్షపకుకే॥ చ॥ ౪॥

చతుర్థముద్రణమ్.

శ్రీ మందుభి స॥ చైత్ర బ॥ ఆదివారం 1922 సం॥ యేప్రియత్
 16 వ తేదీ.

కొందరిసామములు.

- 1 చల్లా బుచ్చన్న శాస్త్రిగారు- పత్నీ- లక్ష్మీదేవమ్మగారు.
వీరి పుత్రులు.
- 2 ,, వేంకటరామశాస్త్రిలవారు- పత్నీ- రావమ్మగారు.
వీరి పుత్రులు.
- 3 ,, గంగాధరశాస్త్రిలవారు- పత్నీ- మహాలక్ష్మమ్మగారు.
వీరి పుత్రులు.
- 4 ,, నాగలింగశాస్త్రిలవారు- పత్నీ- సీతాదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్రుడు - గ్రంథకర్త

- 5 ,, లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి- ధర్మపత్నీ సుంవరలక్ష్మి

వీరి పుత్రులు.

- 1 సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి- 2 నాగేశ్వరశాస్త్రి- 3 సీతారామశాస్త్రి.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

పుట.	పాఠ.	వర్తమానము.	వర్తమానము.
౧	౬	స్థాను	స్థాను
౨	౩	నమ	నమః
"	౮	నాయ	నాయ
౩	౧౭	మృత	మృత
గి	౧౮	ఆఘ్న	ఆఘ్న
౧గి	౧౮	ఇష్టసంప	ఇష్టసంప
"	౨౦	యచ్ఛేయ	యచ్ఛేయ
౧౮	౬	ప్రాచ్య	ప్రాచ్య
"	౨౦	స్త్యస్త్య	స్త్యస్త్య
౨౧	౧గి	భాగ్మా	భాగ్మా
"	౨౧	యంతా	యంతా
౨౩	౨౩	సయుతే	సయుతే
౨౪	౧౩	గృహీత్యా	గృహీత్యా
"	౧౪	యమ	యమం
"	౧౬	బిల్వ	బిల్వ
"	౨౧	ప్రత్యస్త్య	ప్రత్యస్త్య
"	౨౪	యత్తేషు	యత్తేషు
౨గి	౩	తామా	తామా
"	గి	ప్రియాణి సప్త	ప్రియాణి సప్త
"	౧౮	ముద	ముద్గ
"	౧౮	ద్వాదశ	ద్వాదశం

పుట.	పక్క.	వరత్సాన.	వరత్సానమ్.
౨౬	౨	భూణా	భూణా
"	౧౨	మవ	మవ
"	౧౩	తాస్సర్వా	తాస్సర్వా
"	౧౪	సనిష్యం	సనిష్యం
౨౭	౧౨	ఆవహా సబు	ఆవహా సబు
"	౧౩	పృజా	పృజా
౨౮	౧౨	పురంతు	పురంతు
౩౦	౧౦	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
"	౧౧	వేదా	వేదా
"	౨౧	పృథివ్యై	పృథివ్యై
౩౧	౧౦	సూక్త	సూక్త
"	౧౭	సూను	సూను
౩౨	౨౧	హస్తైస్తు	హస్తైస్తు
"	౨౪	(ఆత్మాభిముఖమాసీనమ్ వంధ్యా యేద్ధతాశసమ్! ఏషహిదేవప్రది)
౩౩	౮	అగ్నింపరిసమూహ్య!	సోదకేవ పాణినాప్రదక్షి ణమగ్నిం పరిసమూహ్య
"	౯	హుతాశ	హుతాశి
"	౧౪	స్సృవావితి	స్సృవావితి
"	౧౭	సంస్పృశ్య	సంమృశ్య
"	౨౨	ద్యోత్య ప్రాశ్య	ద్యుత్య ప్రాశ్య

పుట	పంక్తా.	వీరశైవ్యము.	వీరశైవ్యము.
3౪	౪ అనును	అనును	
౪౭	౭ పున	పున	
గీ.౨	౭ పయితో	పయితో	
గీ.౪	౨౩ స్త్రీప్రసా	స్త్రీప్రసా	
గీ.౬	౨ త్రగం	త్రగం	
"	౮ మభి తరా	మభి తరా	
"	౯ ముత్తరాయను	ముత్తరాయను	
"	౨౪ నైయ్య	నైయ్య	
"	౨౬ యితా	యితా	
గీ.౭	౪ దేవా	దేవా	
౬౦	౪ ముత	ముత	
౬౩	౧౭ కాష్ట	కాష్ట	
"	౨౨ ఘరాం	ఘరాం	
"	౨౬ భూతేన్వ	భూతేన్వ	
౬౪	౭ దణ్డవా	దణ్డవా	
౬౫	౨౧ ఆదిత	ఆదిత	
౬౬	౨౩ శ్రాద్ధతు	శ్రాద్ధతు	
౭౭	౬ హత్యా	హత్యా	
"	౧౩ ఇతాది	ఇతాది	
౭౯	౧౫ యోని	యోని	
౮౦	౧౧ శ్వశురే	శ్వశురే	
౮౪	౨౭ పాణాయామము	పాణాయామము	
౮౭	గీ యజుహ	యజుహ	
"	౧౧ అక్షతో	అక్షతో	

పుట. పక్క. ఏతత్సానే

”	౨౩	స్త్రీని
౮౮	౨౪	సమూ
౯౨	౧౧	వాచయితా
౯౩	౪	తేగ్గా
౯౭	౩	దాజ్యం

ఏతత్సాన్యమ్.

స్త్రీని
సమూ
వాచయితా
తేగ్గా
దాజ్యం

౧౦౮ పేజీ మొదలు ౨౨౫ వ పేజీ వరకును చేర్చవలసిన శుద్ధపత్రిక

యొక్క విషయముచివరచూడగలరు.

౨౨౭	౧౪	శేషా
౨౨౮	౩	అను
”	౨౩	దివారో
౨౨౯	౨	రథే
”	౪	రక్త
”	౯	పరివార
”	౨౨	యజమా
౨౩౦	౮	ఋఖి ధర
”	౧౩	సామో
”	౧౪	భేష శంభు
”	”	విశ్వశం
౨౩౧	౬	రిక్తః వతీ
”	౭	రక్తాం
”	౨౪	యత్వా
౨౩౨	౧౬	చృత
”	౨౦	సప్తమ్యా

శేషాం
అను
దివారో
రథే
రక్త
పరివార
యజమాన
ఋఖిం ధరం
సామో
భేష శంభు
విశ్వశం
రిక్తః వతీ
రక్తాం
యత్వా
చృత
సప్తమ్యాం

పుట.	పజ్ఞా.	వత్సాన.	వత్సానము.
౨౩౫	౪	మేర	మేరు
౨౩౮	౧౨	కిరీటా గణ	కిరీటి గణ
౨౩౮	౨౩	క్షత్రం	క్షత్ర
౨౩౯	౪	దైకేతు ప్రత్యధివ	దేతు ప్రత్యధివ
౨౪౧	౯	చక్షుస్తోమ	చక్షుస్తోమ
"	౧౬	దేనం	దేనం
౨౪౩	౫	పద్మాననం	పద్మాననం
"	౬	దర	ధర
"	౮	చర్మా	చర్మా
౨౪౪	౧౧	యన్న	యన్న
"	౧౨	మర్త్యం యేన	మర్త్యం యేన
"	"	యాతి	యాతి
౨౪౫	౮	వంత	వంత
"	౧౪	యిత్వా	యిత్వా
౨౪౬	౨౧	తర్పణాదిః	తర్పణసంఖ్య
౨౪౯	౧౦	కయానశ్చిత్తిచి	కయానశ్చిత్తి...చి
"	౧౧	ప్రియం	ప్రియం
౨౫౦	౭	త్యంబకం	త్యంబకం
"	౮	గర్భా శ్రియం	గర్భా శ్రియం
"	౯	మాహం	మాహం
"	౧౦	ధిం అగ్నిం	ధిమగ్నిం
"	౧౧	మాహు	మాహు
౨౫౧	౩	సేనగలు	సేనగలు

పుట.	పాదము.	వచనము.	వచనార్థము.
౨౫౨	౧౦	స్తుభ్య	తుభ్య
"	౨౦	యదీ	యదీ
"	౨౧	చణకా	చణకాం
౨౫౩	౯	కేతుం	కేతుం
"	౧౧	త్యంబకం	త్యంబకం
"	౧౨	ప్రత్యో	ప్రత్యో
౨౫౪	౧౨	పూపయా	పూపయా
"	౨౦	సిద్ధ్య	సిద్ధ్య
౨౫౫	౫	కవ	కవ
"	౧౨	శ్యాంత్య	శ్యాంత్య
౨౫౬	౫	రకశ్చిరో	రకశ్చిరో
"	౧౭	అనేప	అనేప
౨౫౮	౧౭	శ్చరరో	శ్చరరో
౨౫౯	౩	బరా	బరా
౨౬౦	౨౧	స్యప	స్యప
౨౬౧	౨౬	షట్టి	షట్టింశ
౨౬౨	౧౦	స్మరణ	స్మరణం
"	౧౧	యశ్చేనా భవనా	యశ్చేనా భవనా
౨౬౩	౨	శ్చియై కీర్తిచ	శ్చియై కీర్తించ
"	౧౫	హౌయ	హౌహయ
౨౬౪	౨౫	సుదర	సు దర
౨౬౫	౧౩	హషీ	హషీ
౨౬౬	౮	సభూమిం	సభూమిం
"	౯	యచ్చ	యచ్చ

పుట.	పంక్తి.	వరత్సాన.	వరత్సాత్యమ్.
"	౧౪	రాడ	రాడ
౨౭౦	౪	సభూమి	సభూమి
"	౯	యత్తు	యత్తు
౨౭౧	౩.	ధవః	ధవః
"	౧౩	చల	చల
౨౭౬	౩	తథ్న	తథ్న
౨౭౯	౬	శితాః	శితాః
"	౮	కరెస్సు	కరెస్సు
"	౨౧	గంగా	గంగా
౨౮౨	౨౦	సమ్మ	సమ్మ
౨౮౫	౫	సస్య	సస్య
౨౮౬	౧౬	దరా	దరా
"	౫	శివ	శివా
"	౧౭	జటాదరా	జటాదరా
"	౮	భద్రానాయ	భద్రానాయ
"	౧౮	ధన్య	ధన్య
"	౨౩	ప్రమథాదిపా	ప్రమథాది
"	౨౭	పదే	పాదే
౨౮౮	౩	జనరం	జన్యరం
౨౯౨	౨౨	అగ్ని	విచ్చిన్న
౨౯౩	౧౩	జౌపాననం	నిత్యౌపాననం
"	౨౫	సప	స్పృశ్
౨౯౪	౪౦	శన	శిన
"	౧౩	దర్భా	దర్భా

పుట.	సంఖ్య.	వచనాన్ని.	వచనార్థము.
300	20	అమృత	అమృత
301	20	ధారయే	ధారయ
303	22	ఆసనస్థు	ఆసనస్థు
304	23	నీదం	యత్తదం
302	24	స్వధయా	స్వధయా
305	25	పితృనుతే	పితృనుతే
306	26	స్వోక్తే	స్వోక్తే
"	27	భూర్	భూర్
307	28	యజ్ఞసః	యజ్ఞసః
308	29	సందర్భ	సందర్భ
309	30	స్మధు	మధు
310	31	చతమును	యేచత్వామను
"	"	శ్చతా	శ్చత్వా
"	32	యన్నే	యన్నే
"	33	వృక్షైః	వృక్షైః
"	34	ర్మయ	ర్మయ
311	35	జేవా	జేవాః
312	36	విద్వాన్	విద్వాం
313	37	పుష్పన్తి	పుష్పన్తి
314	38	విషయః	విషయః
315	39	పిడ	పింజ
316	40	గయ	గయా
"	41	పిన్దో	పిన్దో
"	42	ల్ప్యంతు	ల్ప్యంతు

పుటే. పజ్జా. ఏతస్మాన్.

333	౪	అతః
"	౨౭	శుద్ధ్యం
33౫	౩	సచ్చ
"	౬	విప్రా
33౬	౨	కానా
"	౬	కానా
"	౧౬	దశ
33౭	౭	విద్య
"	౧౭	పాత్ర
"	౨౬	ద్విజ
33౮	౧౨	న్యాశి
"	౧౪	లోమ
"	౧౮	రాజో
3౪౦	౭	దివా పృథి
3౪౧	౧	3౦౨
3౪౩	౧౧	మిద్ర
"	౧౬	పథా
"	౮	చిత్ర
3౪౪	౮	చిత్తంకువిజ్ఞా
"	౧౬	రోజ ఇత్యూ
"	౨౦	రాజాం
"	౨౫	భ్యః
౩౪౫	౬	ఆప
"	౮	యితి
"	౧౧	చతు

ఏతత్పాత్యమ్.

అత
శుద్ధ్యరం
సచ
విజ్ఞా
కానాం
కానాం
దశ
విధ్య
పాత్రీ
ద్విశి
న్యాశి
లోమశిఖా
రాజా
ద్విపం పృథివీం
3౪౨
మింద్ర
పంథా
చిత్త
చిత్తం...విజ్ఞా
జోరి
రాజా
భ్యః యతోధ
ఆపటపధయా
ఇతి
చతు

పుట. పక్క. ఏతత్సానే.

ర3గ	ర	సామి
"	గ	పర్కః
"	౯	బంధు
"	౧౨	సంస్తు
"	౨౨	సమాప్త్య
"	౨౩	పూజా
"	౨౪	ప్రీత్యర్థ
ర3క	౯	ప్రాణ
"	౧౧	ధారణ
"	ర	ప్రార్థన
ర3ర	ర	తస్యై నాత
"	౨౦	గ్యాపః
"	౨౨	భేద
రర౧	ర	స్నాన
"	౬	సర్వ
"	౧౩	వృద్ధ
రర౨	గ	బధన
"	౭	చాయా
"	౮	బధ
"	౧౦	ఏవ
"	౧౬	వృణి
"	౧౮	ప్రసీ
"	౨౨	ధన
రర౩	౧౩	జ్ఞాన

ఏతత్సాన్యమ్.

స్వామి
పర్కః
బంధు
సంస్తు
సమాప్త్య
పూజా
ప్రీత్యర్థం
ప్రాణ
ధారణం
ప్రార్థనం
తస్యై వాంత
త్యాపః
భేద
స్నాన
సర్వ
వృద్ధ
బంధనం
చాయా
బంధ
ఏవం
వృణి
ప్రసీ
ధనం
జ్ఞానం

పుట	పంక్తా.	వరత్సాన.	వరత్సానమ్.
౪౪౩.	౧౭	భృత	భృద
"	౨౦	పాద్యా ఉత	పాద్యాః ఉత్త
"	౨౧	ఆస్మి	అస్మి
౪౪౪	౪	చిహ్ను	ద్రియ
"	౫	అహం	అహం
"	౭	పంచానా అజ	పంచానాం అంజ
"	౧౯	కుర్వధ	కుర్వధ
"	౨౧	ఆమృ	అమృ
౪౪౫	౩	మద గాని	మధ సాని
"	౪	స్థీంఠ	స్థీంఠ
"	౫	వాస్త	వాస్తం
"	౭	పాష్క	పాష్కం
"	౯	ఆష	అనష్ట
"	౧౦	యజ్ఞోధన్	యజ్ఞోవధన్
"	౧౯	సక	సంక
"	౨౧	సక సలక	సంక సంక
౪౪౬	౪	సర్వ స్వదా	సర్వ స్వద్దా
"	౫	సాక్షిణ్య	సాక్షిణ్య
"	౯	ర్యంతి	ర్యంతం
"	౧౮	కామప్రతి	కామప్రతి
"	౧౯	ఉతా	ఉత్తా
"	౨౦	గృహీత్	గృహీయా
"	౨౩	స్వస్తిస్వతీతి	స్వస్తితి
"	౨౪	చరితన్యా	చరితన్యా

పుట.	పాఠము.	వరత్సానము.	వరత్సానము.
౪౪౭	౩	బల బల	బలం బలం
"	౭	మంగళ	మంగళ
"	౧౧	గుడ	గుడం
"	౧౨	ధృవేణ	ధ్రువంధ్రువేణ
"	౧౫	అయచ	అయంచ
"	"	అయం	అయం
౪౪౮	౨౦	శముస	సముశ
౪౪౯	౨	స్వధా	స్త్ర్యధా
౪౫౦	౧౧	యశం	యినం
"	౧౭	సమ్యా	శమ్యా
౪౫౩	౪	ర్మవ్య	ర్మవ్యాం
౪౫౫	౧౬	శిష	తిష
౪౫౬	౨	ధూర్యాం	ధూర్యాం
౪౫౭	౧౨	అధూ	వధూ
"	౨౦	స్సవిదా	స్సవిదా
౪౫౮	౭	స్త్రిరే	స్త్రిరే
"	౯	ఘమ	ఘమ
౪౫౯	౨	అనా	అనా
"	౭	పాపా	పాపా
౪౬౦	౧౨	గధ	గంధ
"	౧౭	గధ	గంధ
"	౧౯	దశే	దండే
"	౨౦	అవయో	అవయోః
౪౬౧	౪	నత	నప్త
౪౬౨	౩	స్వాహ	స్వాహ

పుట. పక్క. ఏతత్తానే.

౪౬౨ ౧౪ మధ

” ౧౮ అజలి

౪౬౩ ౧౯ జౌహ

౪౮౧ ౧ స్నానప్రకరణమ్

౪౮౫ ౨౩ కృతే

౪౮౬ ౧౬ విష్ణు

౪౯౦ ౨౬ చాద్య

” ౨౭ స్తంస

౪౯౬ ౧౬ పవిత్రమ్

౫౦౮ ౨౪ త్విరి

౫౧౩ ౭ ప్రేమాః

౫౧౮ ౯ సమం

౫౨౧ ౧౪ అధమ

౫౨౯ ౩ స్థడి

౫౩౦ ౧౩ సాహ

” ౨౧ కృద

౫౪౨ ౨ దత్తమం

౫౪౪ ౧౫ కృణోత

” ౧౯ జేవ

౫౪౬ ౧౯ ప్రజ్వల

౫౪౮ ౧౬ జన్మోత్సవమ్

” ౧౭ నార

” ౨౧ మృతు

ఏతత్తత్వమ్.

మధః

అంజలి

జౌహ

స్నానకాలేదేవాదితత్వ

ణమ్

కృతే

విష్ణో

చాద్య

స్తంస

పవిత్ర

త్విరి

ప్రేమ్యాః

సమం

ప్రథమ

స్థడి

సాహ

కృద

దత్తపాపముం

కృణోతు

జేవ

ప్రజ్వల్య

అబ్ధిపూర్ణ జన్మోత్సవ

ప్రయోగః

నార

మృత్యు

పుట.	భాగము.	వీరశాసన.	వీరశాసనము.
గీర౭	౪	బ్రాహ్మ	బ్రాహ్మ
గీర౮	౧౨	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మణ
గీర౯	౧౫	వసు	వసు
గీగి౦	౩	శ్రేయోభి	శ్రేయోభి
గీగి౧	౬	ఇతిద్యా	ఇతిద్యా
"	౭	మత్స్య	మత్స్య
"	౧౫	న్యాయా । సూతి	న్యాయా । సూతి
"	౨౦	హృత్స్య	హృత్స్య
గీగి౨	౨౨	ప్రజాధాకం	ప్రజాధాకం
గీగి౩	౧౦	రూపిణి	రూపిణి
"	౧౬	శ్చిరసి	శ్చిరసి
"	౨౦	శరదశ్చత	శరదాశత
"	౨౨	తండులం	తండులం
"	౨౬	దప	దంప
గీగి౬	౨౧	ద్వక్తై	ద్వక్తై
"	౨౩	నిష్టా । తా	నిష్టాం । తాం
గీగి౭	౩	మతి	మితి
గీగి౮	౨౧	సమృ	సమృ
గీగి౯	౬	సర్వ	సర్వ
గీగి౧౦	౨౦	ప్రక । కృత	ప్రం । కృతం
గీగి౧౩	౧౪	ఏది	ఏది
గీగి౧౪	౭	మయ	మయ
"	౧౦	గస్య	గస్య
"	౧౬	ఇతం	ఇదమ్
గీగి౧౫	౧౩	కృధీస్వ	కృధీష్వ

అయ్యో? ఆధానపంచకమందు శుద్ధాశుద్ధములు వానిలో పాతశేదములు సరిమా
చుచున్నందున ఈకూర్పునందు ఆ అక్షరలోపములు చేర్చబడలేదు. సమాప్తము